

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Aiškinamasis raštas

Planavimo organizatorius:

Pakruojo rajono savivaldybės administracija

Plano rengėjai:

II „Atkulos projektai“

VI „Valstybinio žemėtvarkos instituto Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius“

UAB „Panevėžio miestprojektas“

Projekto vadovė
Laimutė Janulienė

Vilnius, 2008 m.

„Projektą remia
Lietuvos Respublika“

„Projektą iš dalies finansuoja
Europos Sąjunga“

Projekto vykdytojai

Projekto vadovė – arch. Laimutė JANULIENĖ (atestato Nr. 7670 ir A413)

Projekto vadovo asistentė – inž. Inga Morkūnaitė

Projekto dalių vadovai:

Gamtinės ir žemės naudojimo dalies vadovė – inž. Renata GERASIMOVIENĖ

Socialinės ir demografinės dalies vadovė – Tatjana GARNELĖ

Inžinerinės dalies vadovė – Laura TURČINAITĖ (atestato Nr. 18399)

Dalia KLEPŠIENĖ (atestato Nr. 4137)

Ekonominės dalies vadovė – Tatjana GARNELĖ

Kitos dalys:

Gamtos ištekliai ir aplinkos kokybė – Renata GERASIMOVIENĖ

Tatjana GARNELĖ

Kultūros ir rekreacinių išteklių ir jų naudojimas – arch. Jolanta DZEMYDIENĖ

Renata GERASIMOVIENĖ

Tatjana GARNELĖ

Demografinė ir socialinė dalis – Tatjana GARNELĖ

Džiugas VAIČIŪNAS

Inžinerinė infrastruktūra – inž. Laura TURČINAITĖ (atestato Nr. 18399)

inž. Eglė EINORYTĖ

inž. Simona SKINDZERIENĖ

inž. Virginija PEČIŪRIENĖ (atestato Nr. 19251 ir 17790)

Susisiekimo sistema – inž. Inga MORKŪNAITĖ

Žemės naudojimas ir reglamentai – inž. Renata GERASIMOVIENĖ

Gyvenamųjų vietovių sistema – arch. Jolanta DZEMYDIENĖ

Viešo svarstymo procedūras atliko – inž. Renata GERASIMOVIENĖ

SPAV ir SPV ataskaitas rengė ir procedūras atliko – Albertas BAGDONAVIČIUS

Grafinė dalis – inž. Laura KATARŽYTĖ

inž. Ieva BAUMILAITĖ

Konsultantas – arch. Artūras ŠUKYS

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo koordinavimo darbo grupė:

darbo grupės vadovas Emilijus JUNEVIČIUS

Jonas BUMELIS

Laima DRAGŪNIENĖ

Virginijus GRIGONIS

Kazimiera KLABIENĖ

Gintaras MAKASKAS

Irena MAŽULIENĖ

Valentinas MISIŪNAS

Danutė PILIPAVIČIENĖ

Dalia PRANIULIENĖ

Juozas PUPINIS

Daiva RUTKEVIČIENĖ

Arūnas ŠNEIDERAITIS

Artūras ŠUKYS

Stasys TAMULIONIS

Birutė VANAGIENĖ

Projekto vykdytojai dėkoja visiems teikusiems pastabas ir pasiūlymus, konsultavusiems, dalyvavusiems svarstymuose ir kitaip padėjusiems rengti Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą.

TURINYS

I. ĮVADAS	
II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖS DUOMENYS	(7-156 PSL.)
III. PLANUOJAMOS TERITORIJOS PLĖTOJIMO PROGNOZĖS	(157-159 PSL.)
IV. PLĖTROS PRIELAIDOS IR TIKSLAI	(160-162 PSL.)
V. SPRENDINIAI	(163-240 PSL.)
VI. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA (MONITORINGAS)	(241-243 PSL.)

PRIEDAI:

I PRIEDAS: BENDROJO PLANO RENGIMO PROCEDŪRINIAI DOKUMENTAI:

- **1 - PRIEDAS.** SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMAS DĖL BENDROJO PLANO RENGIMO
- **2 - PRIEDAS.** PLANAVIMO DARBŲ PROGRAMA
- **3 - PRIEDAS.** PLANAVIMO SĄLYGOS
- **4 - PRIEDAS.** SUTARTIS SU PLANO RENGĖJU
- **5 - PRIEDAS.** SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMAS DĖL BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS APROBAVIMO
- **6 - PRIEDAS.** STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTAS
- **7 - PRIEDAS.** STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO ATASKAITA
- **8 - PRIEDAS.** SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITA
- **9 - PRIEDAS.** NUOLATINĖS STATYBOS KOMISIJOS DERINIMO PROTOKOLINIS SPRENDIMAS

II PRIEDAS: BENDROJO PLANO RENGIMO PROCEDŪRINIAI DOKUMENTAI:

- VISUOMENĖS DALYVAVIMO ATASKAITA
- DERINIMO ATASKAITA

III PRIEDAS: BENDROJO PLANO BRĖŽINIAI

I. ĮVADAS

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis, Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-263 „Dėl apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano rengimo, savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo ir miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 83-3029) ir Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2007 m. birželio 22 d. Nr. D1-354, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 20 d. sprendimu Nr. T-6 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo planavimo darbų programos“.

Papildoma informacija: Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas parengtas įgyvendinant projektą „Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano parengimas“ (projekto Nr. BPD2004-ESF-5.2.0-02-04/0022), gavusį ES struktūrinių fondų finansinę paramą pagal Lietuvos 2004-2006 metų bendrojo programavimo dokumento 5 prioriteto „Techninė parama“ 5.2 priemonę „Programos viešumas ir vertinimas (ESF)“. Projektas finansuojamas Europos Socialinio fondo ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos lėšomis. Projekto įgyvendinimo terminai: 2006 m. kovas – 2007 m. gruodis.

Planavimo tikslai: Planavimo tikslai:

1. suformuoti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos koncepciją;
2. optimizuoti teritorijos urbanistinę struktūrą ir infrastruktūros sistemą;
3. numatyti priemones ir apribojimus, užtikrinančius gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo vertybių išsaugojimą;
4. numatyti priemones užstatytų teritorijų urbanistinei erdvinei kompozicijai tobulinti, gyvenimo ir aplinkos kokybei gerinti, bendrojo naudojimo želdynų sistemai formuoti;
5. nustatyti teritorijų pastatų aukščio reglamentus;
6. numatyti pagrindines regioninės politikos formavimo bei įgyvendinimo nuostatas;
7. rezervuoti teritorijas, kuriose būtų plėtojami komunikaciniams koridoriams, inžinerinei bei susisiekimo infrastruktūrai ir kitiems visuomenės poreikiams tenkinti reikalingi objektai.

Planavimo objektas: Pakruojo rajono plotas – 1316 kv.km. ir sudaro 15,4 proc. Šiaulių apskrities bendro ploto.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą parengė viešųjų pirkimų konkursą laimėjusi:

- IĮ „Atkulos projektai“ - administruoja projektą, rengia urbanistinę, socialinę ekonominę ir susisiekimo dalis, atlieka SPAV ir SPV procedūras.
- VĮ „Valstybinio žemėtvarkos instituto Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius“ - rengia kraštovaizdžio, aplinkos apsaugos, žemės naudojimo dalis ir atlieka viešo svarstymo procedūras.
- UAB „Panevėžio miestprojektas“ - rengia plano inžinerinę dalį.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcija buvo aprobuota Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2007 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T-106, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-263 „Dėl apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano rengimo, savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo ir miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 83-3029) nuostatomis. Nuo 2007 m. birželio 22 d., įsigaliojus naujai “Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklėms” (Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2007 m. birželio 22 d. įsakymas Nr. D1-354) redakcijai, Savivaldybės bendrojo plano koncepcija turi būti tvirtinama savivaldybės taryboje. Dėl to Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcija, pataisyta ir papildyta pagal SPAV subjektų pareikštas pastabas, įdėta į bendrojo plano sprendinius ir teikiama tvirtinti Pakruojo rajono savivaldybės tarybai kartu su sprendiniais.

Pakruojo rajono teritorijos bendrojo plano bylose (4 bylos) pateikiami:

- Aiškinamasis raštas (pataisytas pagal viešo susirinkimo metu gautus visuomenės pasiūlymus ir derinančių institucijų konsultacijų metu pareikštas pastabas, taip pat vadovaujantis planavimo organizatoriaus nurodymais (2007 11 07 raštas Nr. S-1227 (8.15));
- Brėžiniai, pataisyti pagal viešo susirinkimo metu gautus visuomenės pasiūlymus ir derinančių institucijų konsultacijų metu pareikštas pastabas, taip pat vadovaujantis planavimo organizatoriaus nurodymais (2007 11 07 raštas Nr. S-1227 (8.15)):
 - Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys (M 1:50 000);
 - Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys (M 1:50 000);
 - Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys (M 1:50 000);
 - Miškų išdėstymo brėžinys (M 1:50 000);
 - Bendrosios erdvinės koncepcijos brėžinys (M 1:50 000);
 - Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinys (M 1:50 000);
 - Esamos būklės žemės naudojimo brėžinys (M 1:50 000);
 - Esamos būklės inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo sistemos brėžinys (M 1:50 000);
- Procedūrų dokumentai.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Plano rengėjas įvykdė visus sutartyje ir planavimo darbų programoje jam keltus uždavinius: parengė teritorijos raidos koncepciją, sprendinius, parengė ir pateikė užsakovui sutartyje numatytas ataskaitas ir atliko teisės aktais numatytas teritorijų planavimo procedūras.

Atsižvelgiant į labai glaustus bendrojo plano parengimo terminus teritorijų planavimo procedūros buvo vykdomos lygiagrečiai. Nuo pat projekto pradžios nuolat buvo informuojama užsakovo sudaryta darbo grupė apie projekto eigą. Darbo grupės nariai plano rengėjui teikė informaciją, nagrinėjo pateiktą medžiagą ir teikė pasiūlymus kiekvieno planavimo etapo pabaigoje. Nuolat buvo konsultuojamasi su sąlygas išdavusiomis institucijomis dėl koncepcijos ar sprendinių nuostatų. Pakruojo rajono gyventojai taip pat nuolat buvo informuojami apie projekto eigą ir prašomi pateikti savo pasiūlymus ir pageidavimus. Kiekvieno etapo medžiaga buvo skelbiama Pakruojo rajono savivaldybės interneto svetainėje. Planavimo proceso metu buvo gauta nemažai pasiūlymų ir pageidavimų (žr. *Visuomenės dalyvavimo ataskaitą*) iš gyventojų ir ūkio subjektų. Į visus pageidavimus buvo atsižvelgta.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Aiškinamasis raštas

II. Esamos būklės analizės duomenys

Planavimo organizatorius:

Pakruojo rajono savivaldybės administracija

Plano rengėjai:

II „Atkulos projektai“

VI „Valstybinio žemėtvarkos instituto Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius“

UAB „Panevėžio miestprojektas“

Vilnius, 2007 m.

„Projektą remia
Lietuvos Respublika“

„Projektą iš dalies finansuoja
Europos Sąjunga“

TURINYS

1. RAJONO VIETA IR REIKŠMĖ	9
1.1 Geografiniu požiūriu	9
1.2 Geopolitiniu požiūriu	9
1.3 Socialiniu ir ekonominiu požiūriu	10
1.4 Regioninės politikos požiūriu	10
2. GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIAI	11
2.1 Gamtiniai ištekliai ir jų naudojimas (gamtinio potencialo ir kraštovaizdžio struktūros vertinimas)	11
2.2 Kultūros vertybės, jų būklė ir naudojimas	17
2.3 Kraštovaizdžio apsauga	20
2.4 Aplinkos kokybė	25
3. DEMOGRAFINĖ IR SOCIALINĖ BŪKLĖ	32
3.1 Gyventojų sklaida	33
3.2 Žmoniškųjų išteklių įvertinimas	34
3.3 Darbo rinkos ypatybės ir nedarbas	34
3.4 Socialinė apsauga	36
3.5 Socialinė infrastruktūra (kultūra, sveikata, švietimas, mokymas, kūno kultūra ir sportas, kvalifikacijos kėlimas)	39
3.6 Būsto būklė ir plėtros politika	43
3.7 Viešasis administravimas, paslaugos ir saugumas	44
4. EKONOMINĖ BŪKLĖ	46
4.1 Pramonė ir verslas	46
4.2 Žemės ir miškų ūkis	49
4.3 Vandens ūkis	54
4.4 Statyba	56
4.5 Prekyba ir kitos paslaugos	58
4.6 Turizmas	60
4.7 Vidaus ir užsienio investicijos	61
5. GYVENAMŪJŲ VIETŪVIŲ SISTEMOS BŪKLĖ	62
5.1 Gyvenamųjų vietovių tinklas ir jo specifika	62
5.2 Gyvenamųjų vietovių teritorinė sklaida	63
5.3 Gyvenamųjų vietovių tinklo santykis su gamtine aplinka	64
5.4 Gyvenamųjų vietovių tinklo santykis su gamtine aplinka	68
5.5 Gyvenamųjų vietovių sistemos raidos pokyčiai, tendencijos ir problemos	68
6. ŽEMĖS NAUDOJIMO BŪKLĖ	76
6.1 Žemės naudmenų pasiskirstymas	76
6.2 Žemės reforma ir žemės rinkos būklė	80
6.3 Kaimo plėtros galimybių įvertinimas	85
6.4 Žemės naudojimo probleminės situacijos ir arealai	85
7. TRANSPORTO SISTEMOS BŪKLĖ	87
7.1 Transporto sistemos (techninė būklė, apkrovimas, plėtra)	87
7.2 Automobilių transportas	87
7.3 Pasisienio kontrolės punktų apkrovimas	117
7.4 Geležinkelių transportas	119
7.5 Vidaus vandenų transportas	121
7.6 Biotransportas	121
8. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SISTEMOS BŪKLĖ	122
8.1 Vandentieka	122
8.2 Vandenvala	128
8.3 Atliekų tvarkymas	132
8.4 Dujų tiekimas	138
8.5 Šilumos tiekimas	142
8.6 Elektros energijos tiekimas	147
8.7 Telekomunikacijos ir ryšiai	150
9. ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS	151
PRIEDAI	156

1. RAJONO VIETA IR REIKŠMĖ

1.1 Geografiniu požiūriu

Pakruojo rajonas išsikūręs šiaurės ir vidurio Lietuvos teritorijoje, Šiaulių apskrities rytinėje dalyje, kuri apima dideles lyguminio pobūdžio teritorijas šalies šiaurėje, viduryje bei pietvakariuose iš esmės sutampa su derlingąja Vidurio žemuma ir vakarinėmis Baltijos aukštumų plynaukštėmis. Šiaurinėje dalyje ribojasi su Latvijos siena, Šiaurės vakaruose su Joniškio rajonu, vakaruose - Šiaulių rajonu, Radviliškio rajonu – pietuose ir Panevėžio bei Pasvalio rajonais – rytuose. Šiaurinė rajono dalis išsidėsčiusi Žiemgalos žemumos pietiniame pakraštyje, kur prie Latvijos sienos yra žemiausia rajono vieta - 30 metrai virš jūros lygio. Pietinė dalis yra Mūšos - Nemunėlio žemumoje. Aukščiausia rajono vieta pietvakariuose - 100 metrai virš jūros lygio, lygumų krašte. Rajone yra per 40 vėjo malūnų.

Bendras apskrities miškingumas yra palyginti nedidelis – 18,8 %, netolygus. Daugiausia vyrauja mišrieji miškai, kurie užima per 25,0 tūkst. ha. Didžiausias – Gedžiūnų miško biosferos poligonas Pakruojo seniūnijoje, Klusiškių, Laumenio botaninis zoologinis draustinis - Linkuvos seniūnijoje. Yra sukaupta per 4 mln. m³ brandžių ir perbrendusių medynų.

Per rajoną teka upė Mūša su savo intakais. Planuojamą teritoriją vagoja tankus upių ir upelių tinklas, ežerų nėra, tačiau yra 9 tvenkiniai, kurių bendras plotas per 450 ha.

Iš naudingųjų iškasenų Pakruojo rajone daugiausiai aptinkama dolomito. Didžiausi spėjami prognoziniai dolomito ištekliai (apie 70 mln. kub. m) ir naujų telkinių suradimo galimybės yra susiję su Rozalimo – Linkuvos zona į šiaurę nuo Linkuvos.

Tiek esamas naudojimas, tiek ateities prioritetai pirmiausia susiję su intensyviu žemės ir miškų ūkiu, dolomito, kasyba, taip pat transportu.

1.2 Geopolitiniu požiūriu

Pakruojo rajonas - vienas iš 6 Šiaulių apskrities rajonų, patenkantis į Valstybinį Lietuvos – Latvijos pasienio regioną. Pakruojo rajono savivaldybės šiaurinė teritorijos dalis, Žiemelio seniūnija, yra Lietuvos – Latvijos Respublikų pasienio ruožo ribose. Lietuvai tapus pilnateise Europos Sąjungos nare, abi šalys ribojasi vidine siena, t.y. Pakruojo rajono savivaldybėje yra tik vienas pasienio kontrolės punktas - Žiemelio PKP, priklausantis Pasvalio užkardai, VSAT Šiaulių rinkinei. Pasvalio užkardos saugomos valstybinės sienos ruožo ilgis yra 49,28 km.

Nuo Pakruojo miesto iki Žiemelio kelio pasienio kontrolės punkto, per kurį vyksta nedidelis asmenų, prekių ir paslaugų judėjimas, prie Latvijos sienos yra tik 38 km. Jį galima pasiekti važiuojant rajoninės reikšmės valstybiniu keliu. Žiemelio PKP dirba tik Latvijos Respublikos pasieniečiai. Šios Latvijos – Lietuvos sienos režimas užtikrina patenkinamą laidumą ir pasienio gyventojų ryšius. Didesnės reikšmės Žiemelio pasienio kontrolės punktas šiuo metu neturi.

Rajono centras – Pakruojo miestas turi gerą susisiekimą su didesniais Lietuvos miestais: į pietus Šiauliais - 40 km į vakarus, Panevėžiu - 50 km į pietryčius. Rajono centras patenka į Šiaulių ir Panevėžio miestų įtakos zoną.

Svarbiausi tarptautiniai transporto koridoriai ir magistraliniai keliai aplenkia rajono teritoriją. Rajono pakraščiu planuojamas ir europinės vėžės geležinkelio Rail Baltica.

1.3 Socialiniu ir ekonominiu požiūriu

Pakruojo rajono savivaldybė yra mažiausias apskrities III lygmens teritorinis administracinis vienetas, socialine – ekonomine ūkio raida glaudžiai susijęs ne tik su Šiauliais – apskrities centru, bet ir su kaimyniniu Panevėžio apskrities centru. Rajono gyventojai daugiausiai dirba žemės ūkio sektoriuje. Dauguma įmonių verčiasi prekyba, kiek mažiau – teikia paslaugas. Pakruojo rajonui yra būdinga tradicinio žemės ūkio regiono ekonominės veiklos kaimo vietovėse struktūra. Dauguma rajono gyventojų gyvena kaimo vietovėse.

1.4 Regioninės politikos požiūriu

Nacionalinė regioninė politika formuojama atsižvelgiant į Europos Sąjungos regioninės politikos prioritetus ir tikslus. Regioninė politika glaudžiai siejasi su ES struktūrine politika, kurios tikslas – finansinėmis priemonėmis ir koordinuojant nacionalines regionines politikas mažinti ES valstybių ekonominio ir socialinio išsivystymo skirtumus. Dėl mažų demografinių išteklių visų urbanistinio karkaso centrų plėtra daugiau būtų kokybinė, o ne kiekybinė, teritorinė. Pakruojo rajonas pagal šalies regionavimo lygmenis priskiriamas III lygmens centrų kategorijai, lokalinėms jungtims su II lygio regioninėmis urbanistinėmis integracijos ašimis. Pagal LR teritorijos bendrojo plano – gyvenamųjų vietovių atraminės sistemos – urbanisto karkaso – erdvinės struktūros plėtros modelį numatoma didinti šalies metropolizacijos mastą ir plėtoti keturis lygmenis, Regioninės kategorijos metropoliniam centrui priskiriami Šiauliai. Lokalinės urbanistinės diferenciacijos mastą III lygmens centrui plėtojami pagal prioritetinius administracinės reformos etapus, juos priskiriant sekančioms kategorijoms. Pakruojo rajone šalia esamo lokalinio centro - Pakruojo miesto, (BP priskiriamo **a** kategorijai), siūloma stiprinti – kurti ir plėtoti naują lokalinį aptarnavimo centrą Linkuvos miestą (BP priskiriamo **b** kategorijai). Pakruojo – Linkuvos arealas plėtojamas bei intensyvinamas lokaliai tolygumui palaikyti bei dėl didžiųjų miestų bei transporto koridorių, pramonės bei rekreacijos aglomeracijų galimai tolygesnei šalies teritorijos plėtotei.

Lokaliųjų centrų ir jų aplinkos ekonominiai – socialiniai rodikliai gerokai blogesni negu funkcinio stuburo zonos. Planuojamoje teritorijoje trūksta aktyvumo centrų, nepakankamos investicijos, neišvystyta paslaugų sritis, menkos veiklos galimybės, vyrauja pensinio amžiaus gyventojai, didžiausias gyventojų sergamumas ir t.t. Kita vertus, jai būdingi santykinai mažesnė oro tarša, didesni natūralaus kraštovaizdžio ištekliai, didelės galimybės konvertuoti tradicinį žemės naudojimą vadovaujantis naujais rinkos poreikiais. Vykdamas kaimo plėtros politiką svarbūs yra seniūnijų centrų ir kitų kaimo gyvenviečių (miestelių, kaimų), kuriuose išplėtoti instituciniai požymiai, tinklas.

2. GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIAI

2.1 Gamtiniai ištekliai ir jų naudojimas (gamtinio potencialo ir kraštovaizdžio struktūros vertinimas)

Gamtiniai ištekliai

Naudingųjų iškasenų telkiniai. Pakruojo rajonas nėra turtingas žemės gelmių ištekliais. Naudingųjų iškasenų telkiniai sudaro 1,94 % nuo bendro rajono ploto. Iš viso rajono teritorijoje yra 17 išžvalgytų naudingųjų iškasenų telkinių, iš kurių 10 detaliai išžvalgytų. Jų bendras plotas – 1443,63 ha. parengtinai išžvalgytų 7 naudingųjų iškasenų telkinių plotas – 1107,50 ha. Realų naudingųjų iškasenų potencialą sudaro detaliai išžvalgyti telkiniai. Prognoziniai ištekliai – tai rezervas ateičiai, kai bus išeksploduoti detaliai išžvalgyti telkiniai. Pagal Lietuvos Respublikos gelmių įstatymą (Žin., 1995, Nr. 63-1582) naudoti (eksploduoti) galima tik detaliai išžvalgytus išteklius. *2.1.1 lentelėje* pateikiami Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių naudingųjų iškasenų telkinių suvestiniai duomenys.

Labiausiai paplitęs Pakruojo rajone dolomitas. Dolomito ištekliai yra: detaliai išžvalgyti – 88325 m³, parengtinai išžvalgyti – 74385 m³, prognoziniai aptikti – 51800 m³. Rajone dolomitas kasamas Petrašiūnų AB “Dolomitas”, Klovainių AB “Klovainių skalda”, Savėlišio, Krivaičių bei Pakruojo karjeruose ir naudojamas skaldos gamybai. Anksčiau Petrašiūnų gamykla gamino nedidelį kiekį apdailos plokščių, tinkamų apsaugoti nuo tiesioginių atmosferos kritulių poveikio statinius. Lietuvos geologijos tarnybos 2006 m. duomenimis Petrašiūnų II karjero, kurio bendras plotas 506,63 ha, 45,63 ha jau išeksploduota.

Likusių išžvalgytų telkinių plotai rajone yra nedideli. Molio išteklių, kurie aptikti Būtėnuose išžvalgytas yra prognozinis ir sudaro tik 1754 m³. Šis molis gali būti naudojamas keramikos gaminiams. Smėlio ištekliai, kurie aptikti Šinkaučiškyje, yra detaliai išžvalgyti, tačiau jų yra dar mažiau - 142 m³. Jie sudaro 0,4 % Šiaulių apskrityje esamų smėlio išteklių. Prognozinis smėlio išteklių Pakruojo rajone nėra aptikta. Detaliai išžvalgytų išteklių žvyro rajone yra 534 m³, parengtinai išžvalgytų - 700 m³. Šie ištekliai daugiausiai bus naudojami kelių tiesimo darbams.

2.1.1 lentelė. Naudingųjų iškasenų pasiskirstymas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje

Eil. Nr.	Telkinio Nr.	Telkinio pavadinimas	Rūšis	Kategorija	Plotas, ha
1.	1958	Savėliškis	dolomitas	parengtinė žvalgyba	81,90
2.	1956	Petrašiūnai III	dolomitas	parengtinė žvalgyba	347,30
3.			dolomitas	detali žvalgyba	308,00
4.	1954	Pakruojis	dolomitas	detali žvalgyba	10,80
5.	2156	Krivaičiai	dolomitas	parengtinė žvalgyba	136,00
6.			dolomitas	detali žvalgyba	107,00
7.	1957	Klovainiai	dolomitas	parengtinė žvalgyba	242,00
8.			dolomitas	detali žvalgyba	512,00
9.	1955	Petrašiūnai II	dolomitas	parengtinė žvalgyba	461,00
					2434,00

10.	1961	Butėnai	molis	parengtinė žvalgyba	57.30
					57,30
11.	1951	Šinkaučiškis	smėlis	detali žvalgyba	7.92
					7,92
12.	1950	Kundročiai	žvyras	detali žvalgyba	5.94
13.	1947	Valakėliai	žvyras	detali žvalgyba	4.26
14.	1952	Paverdeniai (VI sklypas)	žvyras	detali žvalgyba	3.24
15.	1953	Laičiai	žvyras	parengtinė žvalgyba	15,00
16.			žvyras	detali žvalgyba	3,17
17.	1948	Kareiviškis	žvyras	detali žvalgyba	20.30
					51,91

[Šaltinis: Lietuvos geologijos tarnybos 2006 m. duomenys]

Vandens ištekliai

Paviršiniai vandenys. Pakruojo rajonui būdingas retas ir nevandeningas hidrografinis tinklas. Vandens telkiniai rajone užima vos 2,0 % nuo visos rajono teritorijos. Hidrografinį tinklą sudaro Mūšos bei Lielupės mažųjų intakų baseinų upės bei dirbtiniai vandens telkiniai: tvenkiniai ir kanalai. Pati didžiausia rajono upė yra Mūša (pagrindinė baseino upė), kuri iš vakarų į rytus teka vidurinėje rajono dalyje, t. y. Linkuvos moreninio kalvagūbrio papėde ledyno plokštinės dubumos link. Mūša tartum suskaldo rajoną į pietinę, labiau miškingą vietovę ir šiaurinę su ganėtinai skurdžia biologine įvairove. Mūšos baseino plotas apie 5318 km², bendras ilgis 164 km. Pakruojo rajone šios upės ilgis apie 45 km. Didžiausi šios upės intakai, kurie teka per Pakruojo rajoną yra Kruoja ir Daugyvenė. Vadovaujantis LR Aplinkos ministro įsakymu “Dėl vandens telkinių suskirstymo” (Žin., 2002, Nr. 81-3509) Kruoja ir Daugyvenė yra priskirtos karpiniams vandens telkiniams. Toks suskirstymas buvo atliktas atsižvelgiant į Europos Sąjungos direktyvos 78/659/EEB “Dėl gėlųjų vandenų, kuriuos reikia saugoti arba gerinti jų kokybę, kad juose galėtų gyventi žuvys” nuostatas.

Vadovaujantis LR Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymu (Žin., 1997, Nr. 65-1558) ir LR Vandens įstatymu (Žin., 2003, Nr. 36-1544), LR Vyriausybė patvirtino valstybinės reikšmės vidaus vandens telkinių sąrašą. Pagal šį sąrašą 16 rajono upių ir 13 tvenkinių priskirti valstybinės reikšmės vandenims. Visų valstybinės reikšmės upių ir tvenkinių charakteristikos pateikiamos 2.1.2 ir 2.1.3 lentelėse.

2.1.2 lentelė. Valstybinės reikšmės upės Pakruojo rajono savivaldybėje

Eil. Nr.	Upės pavadinimas	Vandens telkinys (vyresnioji upė)	Upės ilgis, km/ upės ilgis, km rajone
<u>Lielupės mažųjų intakų baseinas</u>			
1.	Beržtalis	Yslikis	37,5/34,9
2.	Maučiuvis	Yslikis	17,9/6,8
3.	Plonė	Yslikis	10,3/10,3
4.	Švitinys	Lielupė	29,3/19,8
5.	Viršytis	Švitinys	27,8/27,8
<u>Mūšos baseinas</u>			
6.	Daugyvenė	Mūša	61,1/38,1
7.	Ežerėlė	Daugyvenė	39,8/32,0
8.	Kruoja	Mūša	50,5/42,9
9.	Lašmuo	Mūša	18,1/18,1
10.	Mažupė	Mūša	37,5/19,8
11.	Mūša	Lielupė	139,7/44,9
12.	Obelė	Kruoja	37,6/27,6

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĒS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

13.	Pala	Mūša	19,3/14,3
14.	Ramytē	Daugyvenē	27,4/18,6
15.	Šiladis	Mūša	28,3/12,5
16.	Vežgē	Obelē	30,1/17,6

[Šaltinis: "Valstybės žinios" 2003, Nr. 98-4394]

Pakruojo rajonas neturi nė vieno ežero, todėl dirbtinai suformuoti tvenkiniai, bent iš dalies turėtų kompensuoti ežerų trūkumą. Pakruojo rajono savivaldybės duomenimis rajone priskaičiuojami 27 tvenkiniai. Valstybinės reikšmės tvenkinių charakteristika pateikiama 2.1.3 lentelėje.

2.1.3 lentelė. Valstybinės reikšmės tvenkiniai Pakruojo rajono savivaldybėje

Eil. Nr.	Tvenkinio pavadinimas	Upė	Vandens telkinys (vyresnioji upė)	Užtvankos vieta nuo žiočių, kilometrais	Tvenkinio plotas, hektarais
1.	Baltausių	Beržtalis	Yslakis	12	79,9
2.	Bitaičių	Kruoja	Mūša – Lielupė	27	17,8
3.	Dvariukų	Mūša	Lielupė	81,1	75
4.	Klovainių I karjeras	-	-	-	16
5.	Klovainių II karjeras	-	-	-	4,9
6.	Klovainių III karjeras	-	-	-	13,3
7.	Klovainių IV karjeras	-	-	-	16,2
8.	Laičių I	Ežerėlė	Daugyvenė	14,9	14,5
9.	Laičių II	Ežerėlė	Daugyvenė	14	48,4
10.	Pakruojo	Kruoja	Mūša – Lielupė	8,2	52
11.	Petraičių	Obelė	Kruoja	19,1	58,9
12.	Petrašiūnų I karjeras	-	-	-	19,6
13.	Petrašiūnų II karjeras	-	-	-	12
Iš viso savivaldybėje					428,5

[Šaltinis: "Valstybės žinios" 2003, Nr. 98-4394]

Požeminio vandens išteklių. Pakruojo rajone yra dvi pusiau uždaros Pakruojo ir Linkuvos vandenvietės, kurios priskiriamos uždaresnių daugiasluoksnėse stovymėse vandenviečių pogrupiui. Iš giliau slūgsančių vandeningųjų sluoksnių požeminis vanduo išgaunamas gręžiniais. Pakruojo rajono aplinkos apsaugos agentūros duomenimis vandens tiekimui požeminis vanduo išgaunamas iš 299 gręžinių. Vien tik UAB „Pakruojo vandentiekis“ eksploatuoja 22 gręžinius.

Pakruojo rajonas priklauso priemolingoms lygumoms, kurių dirvožemis – sunkiai praleidžiantis vandenį. Tokiose vietose gruntinis vanduo filtruojasi dešimtį kartų lėčiau nei smiltingose aukštumose, tad užterštas mineralinėmis ar organinėmis trąšomis jis natūraliai neišsivalo. Neorganinių azotinių trąšų, mėšlo, srutų perteklius, kurio nepasisavina augalai, patenka į požeminius vandenis ir užteršia juos azoto junginiais ir bakterijomis. Pripažinta, kad nors nitrātų požeminiame vandenyje atsiranda ir natūraliu būdu, pagrindinis grunto vandens teršėjas nitratais yra netinkama žemės ūkio veikla. Požeminio vandens apsaugą užtikrina gelmių apsaugotumas, kurį sudaro plotai su blogai izoliuotomis gelmėmis, plotai, pasižymintys santykinai geromis izoliacinėmis savybėmis ir plotai su kaičia gelmių izoliacija (žr. 1.1-2 PRIEDĄ). Visoje Pakruojo rajono savivaldybėje, išskyrus pietvakarinę dalį ir dalinai rytinę, požeminio vandens apsaugotumo požūriū vyrauja blogai izoliuotos gėlmės, kurių plotas Pakruojo rajone – 56914 ha. Ypač jautrus požeminis vanduo Pakruojo pusiau uždaroje vandenvietėje ir jos apsaugos zonoje.

Dirvožemio ištekliai

Dirvožemio būklė priklauso nuo geologinės aplinkos taršos židinių pavojingumo ir technogeninės taršos. Potencialūs geologinės aplinkos taršos šaltiniai – tai ūkinės veiklos objektai (degalinės, sąvartynai, veikiančios bei neveikiančios fermos ir pan.), kuriuose saugomos, naudojamos ar šalinamos teršiančios medžiagos. Jie kelia grėsmę geologinės aplinkos – dirvožemio, grunto ir požeminio vandens kokybei. Taršos židinių išsidėstymas netiesiogiai parodo technogeninės apkrovos intensyvumą ir neigiamų aplinkos kokybės pokyčių tikimybę. Inventorizuojant šiuos židinius, preliminariai vertinamas jų pavojingumas. Tai leidžia išskirti šių objektų tvarkymo prioritetus.

Dirvos paviršiuje esantys teršalai su vandens srautais yra pernešami į paviršinius bei požeminius vandens telkinius ir užteršia jų vandens baseinus. Geologinę aplinką teršia ir netinkamai saugomos atliekos, visų pirma naftos produktai ir pesticidai. Todėl šio sektoriaus indikatorius vertinamas kartu su vandens ir atliekų sektorių indikatoriais. Kai kurie sugriauti ir be savininko likę gyvulininkystės kompleksai nėra itin pavojingi geologinės aplinkos kokybei, tačiau mažina racionalaus žemės panaudojimo galimybes ir kraštovaizdžio estetinę vertę.

2.1.4 lentelė. Potencialiai galimi taršos objektai, esantys Pakruojo rajono teritorijoje

Eil. Nr.	Taršos objektų		Taršos objektų būklė		
	pavadinimas	bendras skaičius	veikiantis	neveikiantis	pastabos
1.	Degalinės	4	4	-	
2.	Galvijų fermos				tikslių duomenų nėra
3.	Katilinės	12	10	2	
4.	Kiaulidės	6	6	-	
5.	Naftos bazės				tikslių duomenų nėra
6.	Plovykla	1	1	-	
7.	Skerdyklos	2	1	1	veikla pristabdyta
8.	Sąvartynai	29	2	27	
9.	Technikos kiemai				tikslių duomenų nėra
10.	Valymo įrenginiai	24	24	-	su lietaus nuotekom
11.	Laistymo laukiai	2	2	-	
12.	Srūtų mėšlo rezervuarai	3	3	-	

[Šaltinis: Pakruojo rajono aplinkos apsaugos agentūros duomenys, 2006; Pakruojo rajono valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos duomenys, 2006]

Pagal pateiktus Pakruojo rajono aplinkos apsaugos agentūros duomenis Pakruojo rajono teritorijoje yra 4 degalinės: Pakruojo mieste, Linkuvoje, Degučių bei Karašilio kaimuose. Degalinių yra ir įvairiuose ūkiuose, kurie, nevykdydami jokios mažmeninės prekybos, kurą naudoja savo reikmėms.

Tikslų duomenų apie galvijų fermas nėra. Iš viso rajone yra 12 katilinių. Didesnės katilinės rajone yra penkios, iš kurių veikia trys – UAB „Pakruojo šiluma“ priklausančios Pakruojo, ligoninės ir dvaro katilinės, kitos - Petrašiūnų ir Linkuvos katilinės, kurios priklauso UAB „Pakruojo šiluma“ - uždarytos. Oficiali plovykla yra viena. Ji priklauso UAB „Tarpila“. Naftos bazės yra beveik kiekvienoje bendrovėje. Šie objektai nebuvo inventorizuoti, todėl tikslus jų skaičius nežinomas. Pagal Pakruojo rajono valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pateiktus duomenis rajono teritorijoje yra dvi skerdyklos. Kalpokų kaime (Linkuvos sen.) esanti skerdykla dėl remonto darbų savo veiklą sustabdė 2005 m. rugpjūčio mėnesį. Getautų kaime (Klovainių sen.) esanti skerdykla savo veiklą laikinai sustabdė 2005 m. spalio mėn. Šiuo metu vyksta jos rekonstrukcija. 2007 metų sausio mėnesį skerdykla vėl planuoja tęsti veiklą. Visos atliekos iš skerdyklų, taip pat gaišenos nuo 2005 m. išvežamos į UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“. Pagal pateiktus aplinkos apsaugos agentūros duomenis rajono teritorijoje yra 29 sąvartynai, kuriuose surenkamos susidariusios atliekos. Šiuo metu 27 neįteisinti sąvartynai yra uždaryti, atliekas juose utilizuoti draudžiama. Įteisinti tik du sąvartynai Aleknaičių (Pakruojo sen.) ir Paguliankos (Linkuvos sen.) kaimuose.

Tikslų duomenų apie technikos kiemus nėra. Šie objektai nebuvo inventorizuojami. Rajono teritorijoje yra 24 valymo įrenginiai. Valymo įrenginių dumblas sandėliuojamas Pakruojo m. NVĮ ir Linkuvos m. NVĮ teritorijoje įrengtose aikštelėse. Laistymo laukai priklauso dviem įmonėm: UAB „Saerimner“ priklauso apie 2000 ha laistymo laukų. Lygumų žemės ūkio bendrovei priklauso apie 150 ha laistymo laukų. Ši bendrovė laistymo laukams naudoja 10000 m³ rezervuarą skysto mėšlo laikymui. Srutų mėšlo rezervuarai, kurių rajone yra 3, priklauso UAB „Saerimner“. Tai lagūnos – rezervuarai skirti skysto mėšlo kaupimui, kuris išsiurbiamas siurbliais iš tvartų. Šie rezervuarai susideda iš kelių sekcijų. Kiekvienas jų gali talpinti po 10000 m³ srutų. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje parinktos penkios atliekų rūšiavimo aikštelių vietos bei pradėti statybos darbai Rozalimo ir Klovainių seniūnijoje. Iki 2006 m. metų pabaigos minėtos aikštelės turi būti įrengtos ir pradėtas atliekų rūšiavimas Pakruojo rajone. Iki šiol Pakruojo rajone neišspręstas biodegruojančių atliekų šalinimas.

Rajone buvo sukaupta dideli kiekiai nenaudojamų ir pasenusių pesticidų. Iš viso jų buvo 89352 kg. Iš jų žinomų – 3298 kg, nežinomų – 84918 kg, uždraustų – 1136 kg. Šiuo metu visos pesticidų atliekos išvežtos utilizuoti į Vokietijos įmonę AVG (Abfal-Verwertung-Gesellschaft mbH). Iš viso inventorizuota ir išvežta 111689 kg pesticidų atliekų, užteršto grunto bei sandėliavimo įrangos užterštos pesticidų atliekomis. Šiuo metu Pakruojo rajone pesticidų atliekų nėra. Buvę centriniai pesticidų atliekų sandėliai Pašvitinio seniūnijos Draudelių kaime ir Lygumų seniūnijos Šukionių kaimuose - nukensminti. Žemės ūkio įmonės, ūkininkai naudojamus pesticidus laiko labai mažais kiekiais arba juos įsigiję tuoj panaudoja. 2005 m. panaikintos dvi užterštos teritorijos Žiurkių (Klovainių sen.) ir Ūdekių (Linkuvos sen.) kaimuose.

Šiuo metu didžiąją dalį Pakruojo rajono teritorijos sudaro velėniniai glėjiški, silpnai ir vidutiniškai pajaurėję priemolio, molio dirvožemiai. Nedideliuose plotuose daugelyje vietų yra velėninių glėjiškų išplautų dirvų. Pakruojo rajone dirvožemiai yra vieni derlingiausių Lietuvoje. Bendras žemės ūkio naudmenų našumo balas rajone – 44,6 (žr. 1.1-3 PRIEDA). Pagal mažiau palankių ūkininkauti vietovių atrankos sąrašą, patvirtintą 2004 vasario 27 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr.3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“ (Žin., 2004, Nr.34-1111), prie mažiau palankių ūkininkauti vietovių Pakruojo rajono savivaldybė nepriskirta. Mažo našumo iki 32 balų žemių yra 9 222 ha arba 9,8 % nuo bendro žemės ūkio naudmenų ploto. Dėl mažo reljefo polinkio kampo erozija rajone praktiškai nevyksta. Eroduojami plotai rajono teritorijoje sudaro 4,66 % visos rajono teritorijos. Didžiausi eroduojami plotai yra ties Linkuvos moreniniu gūbriu.

Biotos ištekliai

Dabartiniu metu miškai Pakruojo rajono teritorijoje sudaro apie 20%. Ne visi miškų masyvai vienodai miškingi. Vienur lygumos ištisai apaugusios mišku, kitur išlikę tik pavieniai izoliuoti gojeliai. Mūšos – Nemunėlio lygumų plotuose auga baltmiškiniai krūminiai eglynai (ažuoliniai eglynai, uosiniai eglynai, lazdininiai eglynai). Tai tipiški mišriųjų miškų zonos miškai, kuriuose eglės dar nepajėgė išstumti lapuočių, nes sausesnis oras ir plonesnė sniego danga – nepalankios sąlygos jiems augti. Didžiausi beržynų – drebulynų – baltalksnių plotai dabar yra Mūšos – Nemunėlio lygumose, kur plečiant žemės ūkio naudmenas (pastarosios išsidėsčiusios plačialapių miškų vietoje), pagrindiniai medynai buvo praretinti. Didžioji dalis esančių miškų – 185337,79 ha priklauso valstybei, kita dalis 6912,80 ha – privatiems žemių valdytojams. Valstybinius miškus valdo Pakruojo miškų urėdija (8 girininkijos) ir Radviliškio miškų urėdija (1 girininkija). Pakruojo rajone yra įregistruota 12 medžiotojų būrelių (klubų). Iki 2006 metų balandžio 1 d. nuo sezono pradžios iš viso sumedžiota 1204 vnt. žvėrių bei paukščių. Daugiausia sumedžiota lapių – 336 vnt., stirnų – 292 vnt., šernų – 176 vnt., didžiųjų ančių – 144 vnt. Tuo tarpu per 2005 metų tą patį laikotarpį žvėrių bei paukščių sumedžiota daugiau – 1396 vnt., 2005 metų medžioklės sezono metų buvo užregistruota 11 pasiutligės atvejų, vienas gyvūnas aptiktas sergantis trichinelioze. Per 2004 metų sezoną sumedžiota - 1319 žvėrių bei paukščių, aptikti 5 pasiutligės atvejai.

1998 metais Pakruojo rajone gamtinės įvairovės išsaugojimo draugija atliko biologinės įvairovės tyrimus. Iš Lietuvoje gyvenančių 13 varliagyvių rūšių rajono gamtoje aptikta tiktai 9 (69,2 %), iš aptiktų 7 roplių rūšių rajono teritorijoje gyvenimas įrodytas tiktai 3 (42,9 %). Taip pat nustatyta, kad iš 329 rūšių paukščių aptiktų Lietuvoje, Pakruojo rajono teritorijoje sutinkamos 124 rūšys. Tais pačiais metais buvo atlikta paukščių rūšinės sudėties registracija, kurios metu užfiksuota, kad 117 paukščių rūšių peri Lietuvoje, iš kurių 13 įrašytos į raudonąją knygą.

Pagrindiniai veiksniai, kurie neigiamai veikia gyvūnijos įvairovę ir gausumą – intensyvios žemdirbystės vystymas ir miškų ūkinis naudojimas, pelkių eksploatavimas ir durpių gavyba, vandens telkinių eksploatacija, rekreacija, stiprėjanti ir menkai kontroliuojama urbanizacija, privatūs ūkiniai interesai ir įvairi aplinkos tarša. Vadovaujantis atliktais biologinės įvairovės tyrimais mokslininkai 1998 m. mokslininkai konstatavo, kad Pakruojo rajono biologinė įvairovė yra nedidelė. Per 8 metus rajono žemėnaudų struktūra nepasikeitė, todėl tikėtina, kad biologinės įvairovės rodikliai nepakito.

Rekreaciniai ir estetiniai ištekliai

Saugomos teritorijos, miškų masyvai, tvenkiniai, upės ir jų slėniai, išlikusios natūralios pievos ir ganyklos, kiti natūralūs biotopai lemia kraštovaizdžio vertę, biologinę įvairovę ir jos išsaugojimą. Estetiniais ištekliais vertingiausi pietinėje rajono dalyje vyraujantys negilūs slėniai ir dėmėti paslėniai su lapuočiais miškais agrariniai gamtovaizdžiai, kurie vertinami 5 balais. Šiaurinę rajono dalį sudaro agrariniai gamtovaizdžiai su mišriais miškais dėmėtose upingose lygumose, kurie vertinami 4 balais.

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytas rekreacinių arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros galimybes Pakruojo rajono savivaldybė patenka į mažo potencialo rekreacinį arealą. Pagrindinius rekreacinės aplinkos išteklius sudaro vertingą gamtos bei kultūros paveldą turinčios vietovės, rekreaciniai miškai, kurių plotas 256,7 ha, vandens telkiniai.

Poilsui ir rekreacijai geriausiai tinka Pakruojo, Klovainių, Šukonių, Baltausių, Petrašiūnų, Laičių, Paežerių tvenkiniai. Įteisintų viešųjų paplūdimių savivaldybės teritorijoje nėra, tik II „Atkulos projektai“

maudyklės. Pagal 2006 m. Pakruojo rajono Visuomenės sveikatos centro pateiktus duomenis vandens kokybė maudyklėse yra gera.

Labai trūksta poilsio namų, kaimo turizmo sodybų, kempingų, kuriuose galėtų apsistoti turistai. 2006 m. liepos 27 d. Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimu „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės bendro naudojimo žemės sklypų“ buvo patvirtintas žemės sklypų sąrašas. Jame nurodytos teritorijos, kurias siūloma priskirti bendro naudojimo žemės sklypams.

2.2 Kultūros vertybės, jų būklė ir naudojimas

Pakruojo rajone yra 391 kultūros paveldo objektas, iš jų: 3 urbanistikos paminklai (Linkuva, Rozalimas, Žeimelis), 17 buvusių dvarų sodybų, 16 vėjo malūnų, 23 architektūros paminklai (bažnyčios, koplyčios, vertingi statiniai), 27 istorijos (kapavietės, rezistentų žuvimo vietas, įžymių žmonių gimtinės), 122 dailės (bažnytiniai paveikslai, apeiginiai reikmenys, skulptūros), 32 archeologijos (kapinynai, senovės gyvenvietės, piliakalniai), 14 mitologijos objektai, 136 senosios neveikiančios kapinaitės. Vienam kultūros paveldo objektui - Pakruojo dvaro sodybai - suteiktas kultūros paminklo statusas. Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų, esančių laikinoje kultūros paveldo objektų apskaitoje (LA) nėra, išaiškinamų objektų (IP) sąrašuose – 15 buvusių dvarų sodybų.

Nemaža dalis kultūros paveldo objektų yra privatūs. Jų savininkai pagal išgales juos prižiūri. Kasmet daugėja savininkų, kurie konsultuojasi su kultūros paveldo tarnybos specialistais plėtodami veiklą kultūros paveldo objekte. Tačiau pasitaiko atvejų, kai žmonės dėl neišmanymo ar nežinojimo, sužaloja kultūros paveldo objektus ar juos tvarko pažeisdami paminklosauginius reikalavimus.

Archeologinės kultūros paveldo vertybės

Pakruojo rajone randame seniausių mūsų krašto istorijos gyvų liudininkų - 3 piliakalnius, 3 pilkapius ir 2 pilkapynus, 14 kapinynų, 4 senkapius, 2 senovės gyvenvietes, 2 senojo miesto vietas, 1 dvarvietę, 1 gynybinį įtvirtinimą. Legendas ir padavimus apie senovės lietuvių tikėjimus, papročius ir gyvenimo būdą saugo mitologinės vietos – alkakalniai, šventkalniai ir mitologiniai akmenys. Pakruojo rajone yra 13 mitologinių akmenų, iš jų: 8 dubenuoti akmenys ir 5 akmenys su žymėmis bei 1 alkakalnis.

Piliakalniai – gražiausi ir visuomenei žinomiausi archeologijos paveldo objektai. Jų Pakruojo rajone nėra daug: tai piliakalnis Žeimelio miestelyje, Peleniškių, Kalnuočių piliakalnis su gyvenvieta Peleniškių kaime (Pašvitinio seniūnijoje) ir piliakalnis su gyvenvieta Tričių kaime (Linkuvos seniūnijoje). Peleniškių, Kalnuočių ir Žeimelio piliakalniai pažeisti įrengus kapines. Visų trijų piliakalnių būklė patenkinama.

Pilkapiai - senovės baltų laidojimo vieta, archeologijos paminklai, įtraukiami į kultūros paveldo objektų, lankytinų vietų sąrašus. Tai mūsų krašto senovės laidojimo vietos su išlikusiais virš palaidojimų sampalais ir juos juosusiais akmenų vainikais, duobėmis, grioviais ir jų liekanomis. Pakruojo rajone 3 pilkapiai: Plaučiškių ir Meldinių (Rozalimo seniūnija), Kutaičių (Lygumų seniūnija); 2 pilkapynai - Puodiškių (Klovainių seniūnija) ir Plaučiškių (Rozalimo seniūnija). Archeologijos paminkluose ir jų apsaugos zonose yra draudžiama ūkinė veikla, ribojamas lankymosi režimas.

Pakruojo rajone gausu kapaviečių - tai 14 kapinynų, 4 senkapiai. Jos nėra taip vizualiai pastebimos kaip piliakalniai ar pilkapiai, nes laidojimai buvo lygiose ar nežymiai pakilusiose

vietose. Kartais jų teritoriją žymi medžiais ar krūmais apaugusios kalvelės ar pavieniai kryžiai.

Žeimelio seniūnijoje gausu kitų archeologijos objektų: tai senovės gyvenvietės Steigvilių, Kairelių kaimuose, senovės gynybinis įtvirtinimas Geručių kaime, senojo miesto vieta Žeimelio miestelyje. Senovės dvarvietė yra buvusi Impolių kaime, Linkuvos seniūnijoje. Senovės gyvenviečių kultūrinis sluoksnis dar sunkiau aptinkamas nei pilkapių ar kapinynų, nes juos stipriai paveikė ūkinė veikla, todėl jų įtrauktį į archeologijos paminklų sąrašą, nėra daug. Apskaitytų archeologijos paminklų sąrašą nedidelis, bet Šiaurės Lietuvos archeologiniai radiniai liudija, kad šis kraštas nuo seno buvo gausiai gyvenamas.

Iš mitologinių kultūros paveldo vertybių Pakruojo rajone išsiskiria dubenuoti akmenys, kurių rajone priskaičiuojama virš 50. 8 dubenuoti akmenys ir 5 akmenys su įvairiais ženklais įtraukti į nekilnojamojo vertybių registrą. Tai Perkūno akmuo Kareiviškių kaime (Lygumų seniūnija), Velnio krėslas Guostagalio seniūnijoje, akmuo su „velnio pėdomis“ Voronėliuose (Linkuvos seniūnija), akmuo su „Marijos pėda“ Zigmantiškiuose ir Paežerių akmuo su dubenėliais, Ežerėlis tvenkinio saloje, kuri pagal padavimą vadinama Kopyčkalniu (Rozalimo seniūnija).

Įdomūs savo kilme yra dubenuoti akmenys. Dubenuotais akmenimis įprasta vadinti tuos akmenis, kurių paviršiuje yra išsukti arba iškalti taisyklingos formos įvairūs įdubimai. Istorikai bei archeologai šiuos akmenis dažniausiai laiko aukojimo akmenimis. Tačiau yra užrašyta pasakojimų, kad akmenų dubenyse buvo lakinami žalčiai, renkamas stebuklingas gydomasis lietaus vanduo, buvo grūdama taboka, druska, sėmenys ir kt.

Archeologiniai objektai išsiskiriantys vizualiai pastebimais požymiais gali būti pritaikomi kultūriniam turizmui. Mitologiniai objektai, apipinti padavimais ir legendomis, traukia lankytojų dėmesį ir gali tapti patraukliais turizmo objektais.

Urbanistinio paveldo vertybės

Lietuvoje yra saugomi 67 urbanistikos paveldo objektai, iš jų 8 randasi šiaurinėje Lietuvos dalyje, kur pasiskirsto netolygiai. Biržų rajone jų yra 1 (Biržai), Joniškio - 2 (Joniškis ir Žagarė), Pakruojo - 3 (Žeimelis, Linkuva ir Rozalimas), Pasvalio - 2 (Pasvalys ir Vaškai). Kiekvienas jų yra išskirtinės raidos, turintis savitą centro ir jo branduolio - aikštės - formą bei kompoziciją. Urbanistikos architektūros visuma ryškiai skiriasi mūriniai Joniškio, **Linkuvos** ir Pasvalio miestų centrai. **Rozalimas** - vienas geriausiai išsilaikiusių Lietuvos medinių miestelių. **Žeimelis** - nedidelis, bet itin savitas rekonstruoto stačiakampio centro su vyraujančia regionine ir klasicistine architektūra objektas.

Architektūriniai paminklai

Kultūros paveldo objektų ir vietovių priklausančių kultūros paminklų kategorijai sąraše yra 11 sakralinių statinių – bažnyčių. Architektūrine verte išsiskiria Linkuvos karmelitų vienuolyno ir bažnyčios ansamblis, Rozalimo, Stačiūnų, Pašvitinio, Žeimelio bažnyčios. Rajone yra 17 buvusių dvarų sodybų, 16 malūnų, 5 statiniai - Didžioji ir Mažoji smuklės Žeimelyje, Mikniūnų užvažiuojamas kiemas (karčema ir kalvė), gaisrinės pastatas Pakruojyje ir kt.

Dvaro sodybos. Šių metų valstybinėje apskaitoje Lietuvoje yra 537 dvarai ir jų sodybos. Rajone išlikęs dvarų paveldas - 15 dvarų sodybų įrašytų į išaiškinamų paveldo vertybių (IP) sąrašus: Rimkūnų, Klovainių, Pamūšio (Linkuvos seniūnija), Pamūšio (Pašvitinio seniūnija), Vileišių, Akmenėlių (Pakruojo seniūnija), Akmenėlių (Žeimelio seniūnija), Aukštadvario,

Balsių, Dovydiškio, Geručių, Impolės, Plonėnų, Linksmučių, Pavėzgių, kultūros paveldo objektų sąrašė – Lašmenpamūšio dvaras, Pakruojo svaro sodyba – kultūros paminklas. Dvarų sodybos statybos XIX a. - XX a. pirmoje pusėje turi architektūrinę, istorinę, urbanistinę ir kraštovaizdinę vertę.

Nemaža dalis privačių ar savivaldybei priklausančių buvusių dvarų sodybų šiuo metu yra prastos būklės. Kai kurie dvarai, irstant kolūkiams, buvo išdalinti už pajus, todėl atskiri pastatai turi net po keletą savininkų. Tai apsunkina pastatų priežiūros darbus pagal paminklosauginius reikalavimus.

Pakruojo dvaras – vienas didžiausių Lietuvoje išlikusių dvaro sodybų. Sodybos teritorijoje 43 statiniai, išsidėstę 48,2 ha teritorijoje, panašūs stilistiniu požiūriu, apjuosti vertingo parko. Dvaro ansamblio kompozicijos centre – puošnūs dviaukščiai rūmai, statyti XIX a. pirmoje pusėje. Ansamblį puošia prieš keletą metų restauruotas unikalus arkinis tiltas – užtvanka per Kruojos upę. Tai vienintelis Lietuvoje toks vėlyvojo klasicizmo statinys. 2005 m. agentūra „Factum“ užfiksavo, kad Pakruojo dvaras – didžiausias Lietuvoje paminklosauginė sodyba, turinti architektūrinę, istorinę ir kraštovaizdinę vertę. 2002 m. buvo gauta Europos Bendrijos PHARE 2002 parama įgyvendinti projektą „Dokumentų, reikalingų Pakruojo dvaro centrinių rūmų restauracijai parengimas“, 2006 m. gautos ES fondų lėšos projektui „Pakruojo dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmėms“.

Projekto įgyvendinimo metu yra numatyta atlikti Pakruojo dvaro sodybos rekonstrukcijos, dalinio atstatymo bei pritaikymo darbus, atlikti dvarą supančio peizažinio parko ir upės renovacijos darbus, įkurti dvaro sodyboje viešbutį, kavinę, modernią konferencijų bazę bei sveikatingumo ir amatų centrus, sukurti aktyvią veiklos programą, kuria būtų skatinama Pakruojo rajono bei šalies kultūrinio ir laisvalaikio turizmo plėtra, išnaudojami regiono istoriniai, archeologiniai, kultūriniai ir gamtiniai resursai. Planuojama, kad bus sukurtos sąlygos tarptautiniam ir vietiniam bendravimui, aktyviam poilsiui, kultūrinėms reikmėms.

Malūnai. Išskirtinė istorijos kultūros paveldo dalis Pakruojo rajone – vėjo malūnai. Vėjo malūnai buvo statomi lygumose, kur vyrauja tolygūs nesūkuriuoti vėjai. Daugiausia vėjo malūnų buvo pastatyta Vidurio Lietuvoje - Panevėžio, Šiaulių, Naumiesčio, Vilkaviškio apskrityse. XIX a. II pusėje Lietuvoje veikė apie 200 vėjo malūnų, o 1921 m. - jau apie 1000.

Pagal dabartinį Kultūros vertybių sąrašą visos Lietuvos teritorijoje yra 132 malūnai, iš jų 66 yra vėjo. Pakruojo rajonas pasižymi vėjo malūnų gausa. Pagal Lietuvos kultūros objektų sąrašą iš 66 vėjo malūnų, esančių Lietuvoje, daugiausia malūnų yra Pakruojo rajone. Čia išliko 25 vėjo malūnai ar jų fragmentai, 16 iš jų įtraukti į nekilnojamojo kultūros vertybių registrą¹. Geriausia išlikę ir turintys technologinę įrangą Diržių, Vaišvydžių, Kalpokų, Starkonių, Guostagalio ir Bačiūnų vėjo malūnai. Ūdekų vėjo malūnas turi architektūrinę vertę, jis yra pritaikytas poilsiui. 2006 metais savivaldybės restauruotame Stačiūnų vėjo malūne įrengta etnografinė malimo ekspozicija. Dalis malūnų yra privati nuosavybė. Savininkai neturi lėšų malūnų restauravimui, todėl malūnai nyksta.

Kaip reikšmingą ir išskirtinį Pakruojo rajono kraštovaizdžio, techninio paveldo ženklą, šią rajono ypatybę būtina saugoti ir naudoti, kad naudojimas padėtų išsaugoti paveldo objektus ir jo kultūrinės vertės požymius integruojant infrastruktūrą, visuomeninę, komercinę paskirtį.

¹ Rengiant Pakruojo rajono savivaldybės bendrąjį planą buvo peržiūrimas Kultūros paveldo vertybių registras ir duomenys rengiant galutinę ataskaitą gali būti pasikeitę. Tačiau bet kuriuo atveju vėjo malūnai yra svarbi Pakruojo rajono kultūrinio kraštovaizdžio dalis.

Gamtos paminklai

Saugomų gamtos paminklų nedaug. Šiaurinėje rajono dalyje, Guostagalio seniūnijoje, stačiame Mūšos upės šlaite yra Raudonpamūšio dolomitinė atodanga. Atodangos ilgis - 35 m, aukštis - 4 m. Atodangoje atsispindi dolomito uolienos sandara. Šiuo metu jos būklė patenkinama.

Pietinėje rajono dalyje, Lygumų seniūnijoje yra Lapgirio ozas - respublikinės reikšmės geologijos paminklas. Ozo ilgis - 280 m, plotis – 50 m, aukštis 8,5 m, vientisas kalvagūbris iš vėlyvajame pleistocene susitelkusių fluvioglacialinių žvyringų nuogulų. Gamtos paminklų sąraše 2 akmenys: Buletiškio ir Kundročių.

Valstybės saugomi želdynai - tai 2 ąžuolai Klovainiuose, storasis ąžuolas Sutkūnų ir Pamūšio kaimuose (Pašvitinio seniūnija), Rozalimo miestelyje. Daugelį buvusių dvarų sodybų puošė parkai. Į kultūros vertybių registro sąrašus įrašyti Pakruojo, Pamūšio (Pašvitinio seniūnija), Pamūšio (Linkuvos seniūnija), Klovainių, Padubysio (Rozalimo seniūnija) ir Aukštadvario (Guostagalio seniūnija) buv. dvarų sodybų parkai.

Istoriniai-memorialiniai paveldo objektai

Pakruojo rajono kraštą garsinusių žmonių kompozitoriaus Juozo Pakalnio (1912-1948) gimtinė (Veselkiškių k., Linkuvos seniūnija), pirmojo Lietuvos fiziko chemiko Teodoro Grotuso (1785-1822) sodyba Gedučių k. (Guostagalio seniūnija) paskelbtos kultūros vertybėmis.

Liaudies menininko - dievdirbio Jono Danausko (1861-1937) kapas Rozalimo kapinėse, kraštotyrininko J. Šliavo kapas Žeimelio miestelyje, pirmojo partizano Aleksandro Vainausko (1897-1919), žuvusio už Lietuvos Nepriklausomybę, kapas Pašvitinio kapinėse paskelbti kultūros vertybėmis.

Memorialinių ir įvykių vietų Pakruojo rajone įrašytų į nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašą – 27, iš jų 5 yra žydų genocido aukų kapai Morkakalnyje (Pakruojo seniūnija), Veselkiškiuose (Linkuvos seniūnija), Glebavoje (Žeimelio seniūnija), Dvariukuose (Guostagalio seniūnija), Juknaičiuose (Lygumų seniūnija) ir 16 laidojimo vietos įvairiose Pakruojo rajono vietose. Dauguma jų - XX a. vykusiuoju karų ir okupacijos skaudus pėdsakas.

Iš 14 monumentų Pakruojo rajone turinčių istorinę vertę galima išskirti paminklą LDK Vytautui Lygumų miestelyje, Vytauto paminklą Bardiškių kaime, kunigaikštienės Birutės paminklą Lauksodyje (Žeimelio seniūnijoje). Likusieji monumentai, tai koplytėlės Šukionių, Medikonių, Triškonių kaimuose, Rozalimo miestelio kapinėse, koplytstulpiai Bučiūnų kaime, Pakruojo, Klovainių ir Lauksodžio bažnyčių šventoriuose ir kryžiai Kareiviškių kaime (Lygumų seniūnija) ir Sukmedžių girininkijoje (Lygumų seniūnija).

2.3 Kraštovaizdžio apsauga

Reljefas ir geomorfologija

Pakruojo rajono savivaldybės teritorija patenka į Pabaltijo žemumų geomorfologinį rajoną. Šiaurinę rajono dalį apima Žeimelio ir Lauksodžio moreninės lygumos, į šiaurės rytinę rajono dalį įsiterpia Joniškių banguota moreninė lyguma, centrine rajono dalimi nusidriekia geomorfologiniu požiūriu vertingas Linkuvos moreninis gūbrys, kuris, tartum, padalina rajoną į dvi dalis. Iš rytų Pakruojo rajoną juosia Pasvalio limnoglacialinė lyguma. Iš pietryčių į vakarus nusidriekia Pakruojo banguota bei Alksniūnų plokščioji moreninės lygumos (žr. 1.2-1 II „Atkulos projektai“

PRIEDA). Pagal fizinį – geografinį rajonavimą Pakruojo rajono teritorija priklauso Pabaltijo žemumos sričiai, Žiemgalos bei Mūšos Nemunėlio lygumų rajonams.

Rajono paviršius lygus arba labai išvagotas drumlinų tipo kalvų ir ilgų klonių. Reljefą daugiausia formavo besitraukiantys ir nykstantys ledynai, kuriems slenkant išryškėjo ledų srovės, ėjusios žemumų ruožais. Manoma, kad ledynas, stovėdamas būtent Šiaurės Lietuvoje, tirpo lėtai ir ramiai visą laiką išliekant neutraliam ledo balansui. Tirpsmo vanduo čia nesudarė tokių audringų upokšnių kaip kitose vietose, ir nesugebėjo praardyti galinių morenų pylimo. Tirpsmo vandenys rinkosi ties pačiu kalvagūbriu ir sudarė ledynų vandenų ežerus, bet ne tokius didelius kaip pietinėje Vidurio žemumos pusėje. Ledyninių ežerų nuosėdos apklojo visą lygumos ruožą į pietus nuo moreninio kalvagūbrio (išilgai Mūšos upės), taip pat Lėvens – Mūšos santakoje. Iš šių baseinų vandenų perteklius tekėjo į pietus arba pietvakarius. Tai buvo lygiagrečios srovės. Jų išvagotas žemės paviršius įgavo labai charakteringą reljefą iš daugybės siaurų ir ilgų lygiagrečiai einančių ir susmėlėjusia morena apklotu gūbrių, atskirtų sekliais smėlingais ir padrėkusiais, dažnai akmenuotais kloniais.

Gamtinis karkasas

Gamtinio karkaso teritorijų ekologinis optimizavimas yra neišvengiamai susijęs su bendro šalies miškingumo didinimu. Lietuvos Respublikos bendrajame plane Žiemgalos ir Mūšos – Nemunėlio lygumos, patenkančios į Pakruojo rajoną, priskiriamos prie labiausiai bioekologiškai nuskurdintų zonų, kurioms reikalingas ekologinis kompensavimas. Pakruojo rajone regioninės reikšmės geokologinė takoskyra praeina pietrytiniu rajono pakraščiu, rajoninės reikšmės geokologinė takoskyra centrinę rajono dalį kerta rytų-vakarų kryptimi, kurios pagrindą sudaro Linkuvos moreninis gūbrys. Regioninis migracijos koridorius praeina Mūšos upe bei jos intakų slėniais. Rajoniniame lygmenyje aukštesnėse reljefo vietose išskirta eilė vidaus stabilizavimo arealų, didesnėms upėms suteikta rajoninio lygmens migracijos koridorių reikšmė.

Rajono savivaldybės teritorijoje yra visi gamtinio karkaso struktūriniai elementai, kurie sudaro 50,46% rajono teritorijos.

Saugomos teritorijos

Konservacinės apsaugos prioriteto teritorijos. Ypatingos vertės kraštovaizdžio išteklius Pakruojo rajone sudaro valstybiniai draustiniai, biosferos poligonas ir gamtos paveldo objektai (žr. 2.3.1 lentelę). Visų draustinių būklė yra gera. Pakruojo rajono aplinkos apsaugos agentūros duomenimis per 2005 metus nebuvo nustatyta jokių pažeidimų.

Pakruojo rajono teritorijoje yra:

- valstybiniai draustiniai (bendras plotas 1769 ha):
 - Linkuvos geomorfologinis draustinis;
 - Daugyvenės hidrografinis draustinis;
 - Glėbavo pedologinis draustinis;
 - Laumekių botaninis draustinis;
 - Laumenio botaninis zoologinis draustinis;
 - Draumėnų kraštovaizdžio draustinis;
- Gedžiūnų miško biosferos poligonas;
- gamtos paveldo objektai:
 - geologiniai objektai;
 - geomorfologinis objektas;
 - botaniniai objektai.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Į valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašą, patvirtintą LR Aplinkos ministro įsakymu (Žin., 2005, Nr. 71-2566), Pakruojo rajone įtraukti 3 geologiniai objektai: Bulotiškio, Kundročių akmenys ir Raudonpamūšio atodanga, geomorfologinis objektas - Lapgirio ozas bei 5 botaniniai objektai – ąžuolai. Vertingiausi Pakruojo rajono gamtos paveldo objektai - Kundročių akmuo, Raudonpamūšio atodanga ir Lapgirio ozas LR Vyriausybės nutarimu paskelbti gamtos paminklais (Žin., 2000, Nr. 24-621).

2.3.1 lentelė. Saugomos teritorijos ir objektai

Eil. Nr.	Rūšis, pavadinimas	Žemės kadastro vietovė	Plotas, ha	Paskirtis
	<i>Valstybiniai draustiniai</i>			
1.	Linkuvos geomorfologinis draustinis	Kalpokų, Triškonių	742	saugoti Linkuvos pakraštinio moreninio gūbrio fragmentą
2.	Daugyvenės hidrografinis draustinis	Žvirblonių, Plaučiškių	171	saugoti negilus salpinio slėnio stipriai vingiuotą Daugyvenės vidurupio atkarpą
3.	Glėbavo pedologinis draustinis	Mikoliškio	85	išsaugoti Mūšos-Nemunėlio lygumos velėninius glėjinius priemolio dirvožemius
4.	Laumekių botaninis draustinis	Grikpėdžių	43	išsaugoti Mūšos-Nemunėlio lygumų plačialapių miškų augalų bendrijas su retų rūšių augalų augavietėmis
5.	Laumenio botaninis zoologinis draustinis	Lauksodžio, Degėsių	642	išsaugoti retus plėšriuosius paukščius bei būdingus jų biotopus, nendrinių rupūžių populiacijas
6.	Draumėnų kraštovaizdžio draustinis	Medikonių, Preičiūnų	257	išsaugoti Šiaurės Lietuvos moreninėms lygumoms būdingą kraštovaizdį
	<i>EUROPINĖS BENDRIJOS SAUGOMA TERITORIJA</i>			
7.	Gedžiūnų miško biosferos poligonas	Pamūšio, Sosdvario, Triškonių, Mažeikonių, Dvariškių, Lygumų, Šukonių	13693	išsaugoti perinčių erelių rėksnių (<i>Aquila pomarina</i>) buveines
	<i>Gamtos paveldo objektai</i>			
8.	Bulotiškio akmuo	Grikpėdžių	-	
9.	Kundročių akmuo	Preičiūnų	-	
10.	Raudonpamūšio atodanga	Guostagalio	-	
11.	Lapgirio ozas	Kauksnujų	-	
12.	Ąžuolas	Gačionių	-	
13.	Klovainių ąžuolas	Klovainių	-	
14.	Klovainių storasis ąžuolas	Klovainių	-	
15.	Rozalimo ąžuolas	Rozalimo		
16.	Storasis ąžuolas	Pamūšio		
			15633	

2.3.2. lentelėje pateikta charakteristika apie gamtos objektus, kurie galėtų būti įtraukti savivaldybės gamtos objektų sąrašą.

2.3.2. lentelė. Pakruojo rajone skelbtini saugomais gamtiniais objektais

Eil. Nr.	Objektas	Vieta	Reikšmingi Požymiai	Aukštis (cm)	Plotis (cm)	Ilgis (cm)	Apimtis (cm)
	<i>Atodangos</i>						
1.	Gedžiūnų dolomitinė atodanga	Gedžiūnų k.	Kairysis Mūšos krantas	300	-	600	-
	<i>Akmenys</i>						

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

2.	Aleknaičių	Aleknaičių k.	Ovali forma	225	240	320	950
3.	Bulotų	Bulotų k.	Plokščia forma	175	310	570	1410
4.	Dūčių	Dūčių k.	Stačia, piramidiška forma	435	85	450	1070
5.	Jovaišių	Jovaišių k.	Stačiakampė kūgiška forma	230	140	275	690
6.	Klovainių	Klovainių k.	Piramidiška forma, juodos spalvos	210	110	440	940
7.	Mažučių	Mažučių k.	Stati, piramidiška forma	270	180	220	740
8.	Pagirių	Pagirių k.	Stati forma, karbuota briauna	245	160	230	720
9.	Ruponių	Ruponių k.	Kūgiška forma	180	180	280	860
10.	Sutkūnų	Sutkūnų k.	Stačiakampio forma	180	140	200	680

Pakruojo rajono savivaldybės saugomos teritorijos iki 2004 metų sudarė tik 1,34 % rajono teritorijos. Tokia menka saugomų teritorijų sistema negalėjo patenkinti gyvūnijos apsaugos jų nuolatiniuose buveiniuose. 2004 m. gruodžio 10 d. įsteigus paukščių apsaugai svarbią teritoriją – Gedžiūnų miško biosferos poligoną, Pakruojo rajono saugomų teritorijų tinklo plotas padidėjo iki 11,88 %. Tačiau šis rodiklis neišreiškia pakankamos kraštovaizdžio pasaigos, nes didžiausią saugomų teritorijų plotą sudarantis Gedžiūnų miško biosferos poligonas koncentruojasi pietvakarinėje dalyje. Kitų vertingų kraštovaizdžio išteklių apsauga nepakankama.

Europos Bendrijos saugomos teritorijos. „Natura 2000“ – tai Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklas, padengiantis didžiąją Europos saugomų teritorijų dalį. Pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose yra draudžiama arba ribojama veikla, galinti turėti neigiamą poveikį saugomoms natūralioms buveinėms, rūšių buveinėms ir saugomoms augalų bei gyvūnų rūšims. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina tinkamą buveinių ir rūšių būklę. Veikla turi būti vykdoma atsižvelgiant į konkrečius buveinių tipus ar rūšis ir remiantis teritorijų planavimo dokumentais ir (ar) gamtotvarkos planais. Natura 2000 Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklas, skirtas apsaugai konkrečiam gamtos objektui, buveinei, rūšiai, o ne plačiai teritorijai. Todėl tai nėra įprasta teritorija, kur viskas draudžiama, atvirkščiai, gali būti net skatinama ir remiama žmogaus veikla, kuri padeda išsaugoti vertybes.

Gedžiūnų miško biosferos poligonas įsteigtas 2004 m. gruodžio 10 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-629 išsaugoti perinčių erelių rėksnių (*Aquila pomarina*) buveines. Bendras Gedžiūnų miško biosferos poligono plotas 14269,30 ha. Pakruojo rajone Gedžiūnų miško biosferos poligono plotas – 13692,96 ha. Pakruojo rajone jis apima Pašvitinio, Lygumų, Linkuvos ir Pakruojo seniūnijų Klusiškių, Gedžiūnų, Telišonių bei Pakruojo miškus. 576,34 ha patenka į Joniškio rajoną. Biosferos poligono steigimo tikslas – apsaugoti gausias erelio rėksnio (*Aquila pomarina*) populiacijas jų veisimosi vietoje. Erelių rėksnių veisimosi zonos apima teritoriją 100 metrų spinduliu apie užimtą erelio lizdą. Šiai teritorijai priskiriami ir kiti kompaktiški apie 3-5 ha medynai, tinkamiausi lizdams sukurti. Kiekvienai erelių rėksnių porai, perinčiai jų apsaugai svarbioje teritorijoje, skiriama po 2 veisimosi vietas, įskaitant veisimosi vietą su užimtu lizdu, kiti gretimi apie veisimosi zoną medynai ir iki 1 kilometro pločio atviro kraštovaizdžio pamiškių juosta – svarbios erelių maitinimosi vietos. Didžiausią pavojų šiai retai perinčiai rūšiai kelia intensyvus miško ūkis. Todėl paukščių veisimosi metu būtina nutraukti miško ruošos darbus bei išsaugoti likusius brandaus miško plotus, kuriuose peri plėšrieji bei kiti nykstantys paukščiai. Ūkinę veiklą biosferos poligono teritorijoje reglamentuoja individualūs Gedžiūnų miško biosferos poligono nuostatai (Žin., 2004, Nr. 181-6713).

Ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos. Ekologinės apsaugos zonos nustatomos užtikrinti ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, išsaugoti gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio kompleksų ar objektų aplinką, izoliuoti juos nuo neigiamo veiklos poveikio, sumažinti neigiamą ūkinių objektų poveikį aplinkai ir žmogui.

Vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos. Vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos nustatomos vadovaujantis Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklėmis, patvirtintomis LR aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr.540 (Žin., 2001, Nr. 95-3372), atsižvelgiant į upių baseinų dydį ir vandens telkinio plotą. Miškuose apsaugos zonos išskiriamos ištisais miško kvartalais ar jų dalimis, kurios atribotos keliais, proskynomis ar kitomis aiškiomis ribomis. Zonų ribos derinant prie kvartalų ar kitų aiškių linijų, apsaugos zonos plotis atskirose atkarpose gali būti didinamas arba mažinamas iki 25 %. Miestuose ir miesteliuose, nustatant vandens telkinių apsaugos juostas ir zonas, būtina atsižvelgti į bendrą aplinkos situaciją (želdynai, teritorijos užstatymo, nuotakyno pobūdis ir kt.), todėl čia apsaugos juostų ir zonų pločiai gali labai skirtis nuo agrarinių teritorijų. Vandens telkinių apsaugos zonos Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje nustatytos visoms valstybinės reikšmės upės bei kitoms upėms tekančioms per Pakruojo rajoną – atitinkamai 500 m ir 200 m. (žr. 1.1-2 PRIEDA). Jų plotas Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje sudaro 19649,18 ha, kas sudaro 14,94 % rajono teritorijos. Atsižvelgiant į tai, kad šios upės teka per užstatytas teritorijas, vandens telkinių apsaugos zonos urbanizuotose vietovėse gali būti mažinamos, tuo tarpu žemės ūkio ir miško naudmenose paliekamas nustatytasis upių apsaugos zonų plotis, kas užtikrintų upių pakrančių ekosistemų stabilumą, saugotų natūralų kraštovaizdį bei jų estetines vertybes.

Vandenviečių sanitarinės apsaugos zonos (SAZ). Vandenvietė – kaptažo ir kitų inžinerinių įrenginių, kuriais vanduo paduodamas į vandentiekio sistemą (pirmasis pakėlimas), išdėstymo vieta (Žin., 2006, Nr. 81-3217). Požeminis vanduo Pakruojo rajonui yra tiekiamas iš dviejų pusiau uždarų Pakruojo ir Linkuvos vandenviečių. Siekiant išsaugoti geros kokybės požeminį vandenį, turi būti nustatytos vandenviečių sanitarinės apsaugos zonos - SAZ. Abejos rajono vandenvietės turi nustatytas šias zonas. Jose atitinkamai reglamentuojama ūkinė veikla, planuojamos ir vykdomos požeminio vandens apsaugos ir kontrolės priemonės.

Ekologinis tinklas ir biologinė įvairovė

2000 metais Lietuvoje sukurta Europos standartus atitinkanti nacionalinio ekologinio tinklo (ECONET) koncepcija ir jo įgyvendinimo strategija. Ekologinio tinklo įgyvendinimas svarbus regiono subalansuotai plėtrai, natūralaus kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui, ES Buveinių ir Paukščių Direktyvų („Natura 2000“ teritorijos), agroaplinkosauginių programų įgyvendinimui, taip pat ir Biologinės įvairovės bei Berno konvencijų (EMERALD tinklas) įgyvendinimui.

Lietuvos ekologinis tinklas yra priemonė, padedanti nustatyti biologinės įvairovės apsaugos prioritetus mūsų šalyje, pradedanti tarpsektorinę integraciją, taikant Europos bei regioninių ekologinių tinklų koncepcijas. Nacionalinis ekologinis tinklas sudarytas minėtų Europos ekologinių tinklų (*Emerald* ir *Natura 2000*) pagrindu ir maksimaliai pritaikytas Lietuvos sąlygoms: derinasi su gamtiniu karkasu, saugomų teritorijų sistema, kraštovaizdžio planavimo principais.

Pakruojo savivaldybės ekologinio tinklo struktūra išskirta detalizavus Lietuvos ekologinio tinklo žemėlapi, atsižvelgiant į situaciją - reljefą, miškų, vandens telkinių, užstatytų teritorijų, saugomų teritorijų išsidėstymą (žr. 1.2-4 PRIEDA). Savivaldybės teritorijoje nėra europinio

lygmens ekologinio tinklo elementų. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje, regioninio lygmens struktūroje, išskirtas regioninis (nacionalinis) branduolys – N25 (Pakruojis). Branduolio N25 (Pakruojis) teritorija apima - vakarinėje dalyje esančius Klusiškių, Gedžiūnų ir Telišonių miškus (dalis Gedžiūnų miško biosferos poligono), kurie plyti Mūšos – Nemunėlio lygumos fizinio-geografinio rajono vakariniame pakraštyje. Iš pietryčių į vakarus savivaldybės teritoriją keta Europinis ekologinis koridorius – KE4, kuris prasideda Ventos vidurupio lygumoje ir nusidriekia iki Nevėžio lygumos.

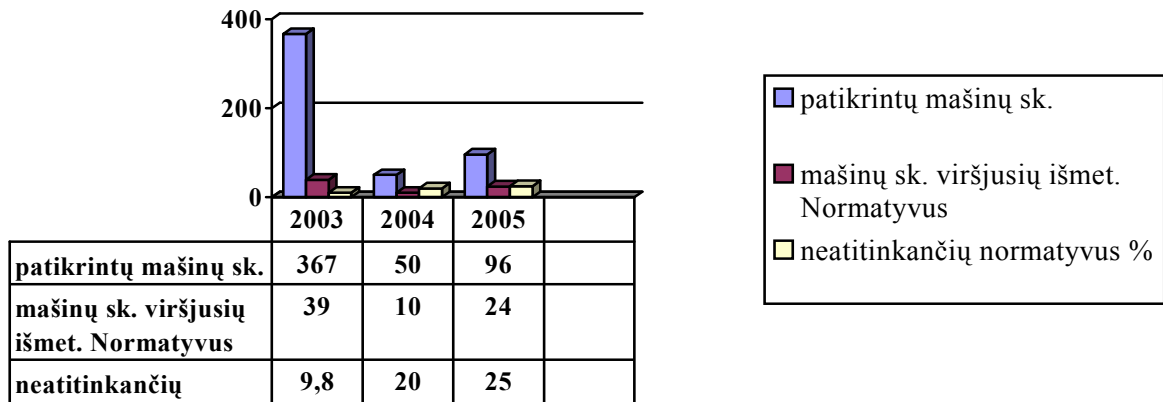
2.4 Aplinkos kokybė

Oro tarša

Aplinkos oro kokybei didžiausią įtaką daro transportas, pramonė ir energetika, žemės ir namų ūkis. Nors aplinkos orą veikia skirtingi ūkio sektoriai, šiuo metu koordinuotai vykdoma tik teršalų, išmetamų iš leidimais kontroliuojamų stacionarių taršos šaltinių, apskaita pagal apskritis ir savivaldybes. Taigi dėl duomenų trūkumo nėra galimybės nustatyti, kokią dalį visoje oro taršoje Pakruojo rajone sudaro kiekvieno ūkio sektoriaus teikiamos taršos.

Transportas, kitaip mobilieji taršos šaltiniai, neabejotinai daro įtaką oro kokybei Pakruojo rajono teritorijoje. Tačiau tikslių duomenų apie tai, kokią dalį mobilių taršos šaltinių išmetami teršalai sudaro Pakruojo rajone, nėra.

Pakruojo rajono aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, nesant reikalingai įrangai visiškai nėra tikrinamos įmonės, turinčios automobilių parką (pvz. AB „Pakruojo autotransportas“). Epizodiškai buvo tikrinami tik automobiliai keliuose. Šių tikrinimų rezultatai yra pateikti 2.4.1 paveiksle.

2.4.1 pav. Automobilių išmetamų dujų patikrinimo keliuose rezultatai
[Šaltinis: Pakruojo r. aplinkos apsaugos agentūra]

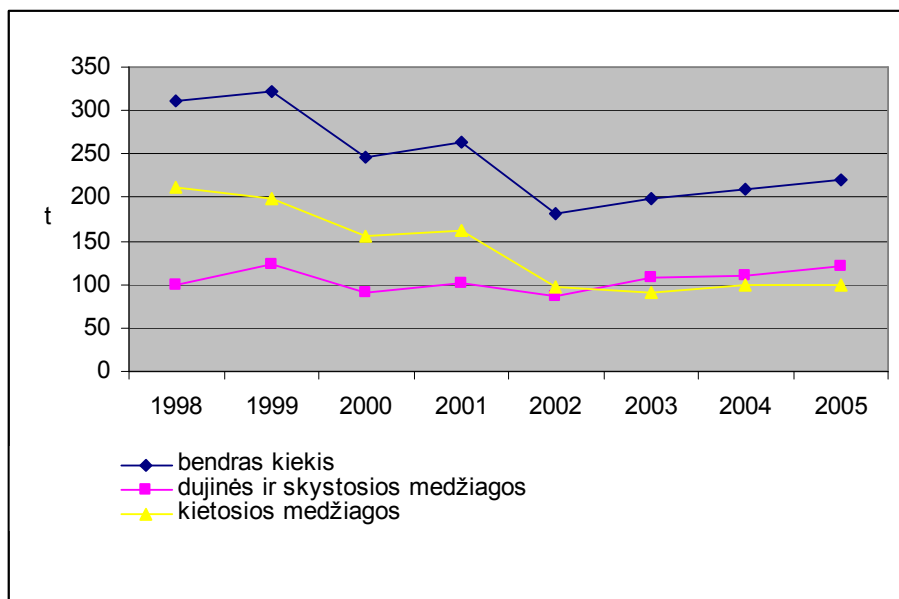
Namų ūkis daro įtaką aplinkos oro kokybei, tačiau šis taršos šaltinis iki šiol nėra deramai kontroliuojamas. Iš privačių gyvenamųjų namų kaminų išmetama nemažai teršalų. Jų ypač padaugėja šaltuoju metų laiku, kai smarkiai kūrenamos krosnys, o meteorologinės sąlygos nėra palankios jiems išsisklaidyti. Tai ypač aktualu Pakruojuje, Linkuvoje, Žeimelyje, kur užstatymo tankumas yra sąlyginai didelis.

Teršalų išmetimas iš stacionarių taršos šaltinių. Labiausiai aplinkos orą rajone teršia (pagal išmetamų teršalų kiekį nuo labiausiai teršiančių):

- UAB „Pakruojo šiluma“ (Pakruojo sen.);
- AB „Dolomitas“ (Klovainių sen.);
- AB „Pamūšio linai“ (Klovainių sen.);
- AB „Klovainių skalda“ (Klovainių sen.);
- AB „Šiaulių grūdai“ Pakruojo malūno katilinės (Pakruojo sen.);
- Linkuvos pensionatas (Linkuvos sen.);
- AB „Panevėžio keliai“ Pakruojo asfalto bazė (Pakruojo sen.);
- ŽŪK „Getautų ūkininkas“ (Klovainių sen.).

Analizuojant teršalų išmetimo į atmosferą kitimo tendencijas Pakruojo rajono teritorijoje per ilgesnį nei 3 paskutinių metų periodą (žr. 2.4.2 pav.), matyti, kad 2002 metais ženkliai sumažėjo kietųjų medžiagų, išmestų į atmosferą, tuo pačiu ir bendras teršalų kiekis. Remiantis Pakruojo rajono aplinkos apsaugos agentūros pateikta medžiaga, šį teršalų sumažėjimą lėmė tai, kad katilinėse vietoj mazuto arba skalūnų alyvos pradėta daugiau naudoti gamtinių dujų. UAB „Pakruojo šiluma“ naudoja specialią aparatūrą teršalų kontrolei, nuolat vykdo išmetamų teršalų monitoringą. Šios priemonės leidžia nustatyti optimalaus kuro deginimo parametrus, mažiausiai teršti orą.

AB „Dolomitas“, AB „Klovainių skalda“ ir AB „Panevėžio keliai“ išmetamų teršalų kiekis nuo 2001 metų turėjo tendenciją didėti, kadangi išaugo šių įmonių gamyba. Taigi, ir bendras rajone išmetamų teršalų kiekis nors ir nežymiai, bet nuo 2002 metų didėjo.

2.4.2 pav. Teršalų išmetimo į orą kitimas Pakruojo rajone

Informacija apie teršalų išmetimą į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių per 2003-2005 m. periodą šalyje, Šiaulių apskrityje, jos savivaldybėse (tame tarpe ir **Pakruojo rajono savivaldybėje**) bei su Pakruojo rajonu besiribojančiuose Panevėžio apskrities savivaldybių teritorijose pateikiami 2.4.1 lentelėje.

2.4.1 lentelė. Teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Administracinis vienetas		Kietųjų išmetamų medžiagų kiekis (t)	Dujinių ir skystųjų išmetamų medž. kiekis (t)	IŠ VISO išmetamų medžiagų (t)	Kietųjų teršalų emisija vid. 1km ² (kg)	Dujinių ir skystųjų teršalų emisija vid. 1 km ² (kg)
<i>Lietuva</i>	2003	4684,5	83483,4	88167,9	72	1278
	2004	4774,1	86456,2	91230,3	73	1324
	2005	4702,3	83580,7	88283	72	1280
<i>Šiaulių apskritis</i>	2003	943,8	5628,2	6572	111	659
	2004	1032,3	5240,4	6272,7	121	614
	2005	1057,6	4829,3	5886,9	124	565
Akmenės r. sav.	2003	610,5	2913,9	3524,4	724	3454
	2004	705,1	2547,6	3252,7	836	3019
	2005	763,8	2562,2	3326	905	3037
Kelmės r. sav.	2003	25,4	179,4	204,8	15	105
	2004	24,5	194,3	218,8	14	114
	2005	12,8	166,6	179,4	8	98
Šiaulių m. sav.	2003	76,0	1227,3	1303,3	937	15128
	2004	77,3	1458,1	1535,4	953	17972
	2005	69,4	1324,0	1393,4	855	16319
<i>Pakruojo r. sav.</i>	2003	108,2	90,7	198,9	82	69
	2004	110,1	99,8	209,9	84	76
	2005	120,0	99,3	219,3	91	75
<i>Besiribojančios su Pakruojo savivaldybe</i>						
Šiaulių r. sav.	2003	52,4	656,1	708,5	29	363
	2004	38,6	394,1	432,7	21	218
	2005	32,0	148,5	180,5	18	82
Radviliškio r. sav.	2003	40,6	442,4	483,0	25	271
	2004	54,7	435,5	490,2	33	266
	2005	36,1	415,2	451,3	22	254
Joniškio r. sav.	2003	30,7	118,4	149,1	27	103
	2004	22,0	111,0	133,0	19	96
	2005	23,5	113,5	137,0	20	99
<i>Panevėžio apskrities savivaldybės besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>						
Panevėžio r. sav.	2003	10,7	253,0	263,7	5	116
	2004	7,8	296,3	304,1	4	136
	2005	7,9	236,8	244,7	4	109
Pasvalio r. sav.	2003	4,9	111,1	116,0	4	86
	2004	3,6	99,9	103,5	3	77
	2005	6,2	97,0	103,2	5	75

[Šaltinis: Statistikos departamentas]

Iš septynių Šiaulių apskrities savivaldybių pagal 2005 metų statistinius duomenis Pakruojo rajonas yra ketvirtoje vietoje pagal bendrą išmetamų teršalų kiekį į atmosferą, nors šis rodiklis ir sudarė tik 3,75 % visų Šiaulių apskrities teritorijoje išmetamų teršalų. Lyginant oro taršą Pakruojo rajone tik su besiribojančių tiek Šiaulių, tiek Panevėžio apskrities savivaldybių rodikliais, matyti, kad Panevėžio rajone yra išmetama 1,12 kartų, o Radviliškio rajone net 2,06 kartų daugiau nei Pakruojo rajono teritorijoje. Palyginti su visomis Lietuvoje į atmosferą išmetamomis medžiagomis Pakruojo rajono „indėlis“ 2005 metais tesudarė 219,3 tonų per metus, t.y. 0,25 %.

Tačiau vertinant pagal kitokį kriterijų – kietųjų teršalų emisiją vidutiniškai 1 kv. km – Pakruojo rajono padėtis nėra tokia palanki. Šis rodiklis 2005 metais buvo 1,26 karto didesnis nei visos Lietuvos teritorijos vidurkis, jis yra didžiausias ir besiribojančių savivaldybių tarpe. Šiaulių apskrityje žymiai daugiau kietųjų teršalų 1 kv. km tenka tik Akmenės rajone ir Šiaulių mieste. Tai paaiškinama stambių pramonės objektų šiose teritorijose buvimu. Kitos rūšies

medžiagų – dujinių ir skystųjų – palyginti su aplinkinėmis, Šiaulių apskrities teritorijomis ir visos šalies vidurkiu 1 kv. km tenka labai mažai.

Pagal valstybinę aplinkos **oro monitoringo** programą, kurios uždavinys yra pateikti visuomenei ir visoms suinteresuotoms organizacijoms sistemingą ir objektyvią informaciją apie oro užterštumo lygį, šalies teritorijoje yra įrengta 14 nepertraukiamai veikiančių oro kokybės kontrolės stočių. Valstybinis oro monitoringas vykdomas didžiausiuose miestuose ir pramonės centruose. Kadangi Pakruojo rajono teritorijoje nėra stambių pramonės objektų, kurių oro tarša valstybės mastu būtų labai didelė, planuojamos savivaldybės teritorijoje oro kokybės kontrolės stotys neįrengtos. Artimiausios stotys yra Šiaulių ir Panevėžio miestuose. Kontrolinius aplinkos oro taršos matavimus (pramonės ir šilumos ūkio įmonių emisijų) atlieka Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento Valstybinės analitinės kontrolės skyrius, o informaciją apie integruotos taršos ir prevencijos leidimus tvarko Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento Pakruojo rajono agentūra.

Vandenų tarša

Požeminio vandens ištekliai yra pagrindinis geriamojo vandens šaltinis, todėl jo kokybės užtikrinimas yra labai svarbus tiek aplinkosauginiu, tiek žmogaus sveikatos požiūriu. Pakruojo rajone požeminis vanduo ūkio reikmėms išgaunamas iš vandenviečių. Pramonės reikmėms požeminis vanduo nėra naudojamas. Išsamesnė vandentiekos analizė pateikiama 8 skyriuje „Inžinerinės infrastruktūros sistemos“ 8.1 poskyryje „Vandentieka“.

Paminėtinas šiuo metu potencialus požeminio vandens taršos šaltinis – UAB „Saerimner“ kiaulininkystės kompleksas, esantis Veselkiškių kaime Linkuvos seniūnijoje. Kompleksui nustatyta 1000 m sanitarinė apsauginė zona. Viena didžiausių problemų, susijusių su bendrovės veikla – mėšlo skleidimas. Pagal LŽŪU Vandens ūkio instituto parengtos poveikio aplinkai ataskaitos skaičiavimus žemių poreikis bendrovėje pagamintas mėšlui skleisti yra 1814,6 ha. Bendrovė jau yra sudariusi sutartis su žemių savininkais dėl didesnio ploto (2300 ha) žemių tręšimo. Mėšlu tręšiamose žemėse gali susidaryti azoto junginiai (nitratai, nitritai ir amoniakas), kurių koncentracija aplinkoje yra ribojama. Taip pat nepanaudotas azotas gali išsiplauti į aplinką arba patekti į pirmąjį vandeningą požeminio vandens tarp sluoksnį. Paminėtinas ir socialinis problemos aspektas, t.y. gyventojų nepasitenkinimas bendrovės aplinkinėse teritorijose tvyrančiu kvapu. Savo nepasitenkinimą gyventojai išreiškė protestuodami ir aktyviai dalyvaudami bendrovės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūrose.

Šiuo metu Pakruojo rajone patvirtinti du detalieji planai dėl kiaulių penėjimo kompleksų statybos – UAB „Oltas“ kompleksas Siečių k. Klovainių sen. ir UAB „Sofita“ kompleksas Palašmenio k. Klovainių sen. Šie kompleksai nors ir mažesnių nei UAB „Saerimner“ gamybinių pajėgumų (jiems nustatytos 500 m sanitarinės apsaugos zonos) dėl savo veiklos pobūdžio taip pat yra nauji potencialūs požeminio vandens taršos židiniai. Reikėtų ieškoti ktokio susidarančių gamybos atliekų utilizavimo sprendimo. Gamybos metu susidarančias atliekas tikslinga traktuoti kaip atsinaujinančių energijos šaltinį.

Paviršinio vandens kokybė priklauso nuo teršalų, patenkančių į vandens telkinius kiekių ir savybių bei pačių vandens telkinių ypatybių. Labiausiai vandens telkinius teršia namų ūkis, žemės ūkis ir pramonė. Gyventojų ir pramonės išleidžiami nutekamieji vandenys priskiriami sutelktajai (taškinei) taršai, o tarša iš žemės ūkio vadinama pasklidąja, tuo nurodant skirtingą sklaidos pobūdį.

Aplinkos ministerijos internetiniame tinklapyje pateikiami atsiskaitančių už nuotekų išleidimą objektų sąrašai (2003 m.). Pakruojo rajone esančių objektų sąrašas pateikiamas 2.4.2 lentelėje. Iš dvidešimties lentelėje pateikiamų objektų net devynios žemės ir miško ūkio veikla užsiimančios įmonės, trys statybos ir trys transporto paslaugas teikiančios įmonės, dvi komunalinio ūkio įmonės, tris kita veikla užsiimančios įmonės.

2.4.2 lentelė. Atsiskaitantys objektai Pakruojo rajono savivaldybėje²

Eil. Nr.	Objekto kodas	Objekto pavadinimas
1.	6790027	AB „Meresta“
2.	6790046	AB „Pakruojo autotransportas“
3.	6790084	AB „Dolomitas“
4.	6790251	AB „Pamūšio linai“
5.	6790964	UAB „Pakruojo šiluma“
6.	6791258	Pakruojo miškų urėdija
7.	6791774	AB „Pakruojo arka“
8.	6792269	UAB „Pakruojo vandentiekis“
9.	6792838	Pakruojo rajono Žvirblonių žemės ūkio bendrovė
10.	6793523	Pakruojo rajono Linkuvos žemės ūkio bendrovė
11.	6793815	Lygumų žemės ūkio bendrovė
12.	6793891	Pakruojo r. Degėsių žemės ūkio bendrovė
13.	6793963	Pakruojo r. žemės ūkio bendrovė „Guostagalis“
14.	6799521	Pakruojo rajono žemės ūkio bendrovė „Pelaniškiai“
15.	6799574	Pakruojo r. Žeimelio žemės ūkio bendrovė
16.	6829241	UAB „DARPILA“
17.	9079455	Linkuvos pensionatas
18.	L650208	VI „Šiaulių regiono keliai“ Pakruojo kelių tarnyba
19.	L650209	UAB „Triglis“ Pakruojo aikštelė
20.	L650210	UAB „Saerimner“, Pakruojo raj.

[Šaltinis: Aplinkos ministerija www.am.lt]

Duomenys apie ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimą į paviršinius vandenis per 2003-2005 m. laikotarpį šalyje, Šiaulių apskrityje, jos savivaldybėse (tarp jų **Pakruojo rajono savivaldybėje**) bei su Pakruojo rajonu besiribojančiose Panevėžio apskrities savivaldybių teritorijose pateikiami 2.4.3 lentelėje. Statistiniai duomenys rodo, kad 2004 m. Pakruojo rajono teritorijoje nuotekų į vandenį išleista net 47 % daugiau nei 2003 m., o 2005 m. išleistų nuotekų sumažėjimas yra palyginti nedidelis – tik 3 %. Tokią situaciją galima paaiškinti padidėjusiomis žemės ūkio gamybos apimtims (2004 m. savo veiklą pradėjo UAB „Saerimner“ kiaulių kompleksas).

Analizuojant pateiktus duomenis kitu požiūriu, visgi galima konstatuoti, kad šioje srityje Pakruojo rajono padėtis yra nebloga – nuotekų į paviršinius vandenį šioje savivaldybėje yra išleidžiama mažiausiai palyginus su besiribojančių savivaldybių ir visų Šiaulių apskrities savivaldybių rodikliais.

2.4.3 lentelė. Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršinius vandenį (tūkst. m³ per metus)

Administracinis vienetas		Nuotekos, kurių nereikia valyti	Išvalytos iki DLT* normų	Nepakankamai išvalytos	Užterštos (be valymo)	Iš viso
Lietuva	2003	5810366,8 (97,2 %)	91191,8 (1,53 %)	74316,3 (1,24 %)	1556,4 (0,03 %)	5977431,3
	2004	5246954,6 (96,83 %)	106431,9 (1,96 %)	64754,1 (1,20 %)	431,3 (0,01 %)	5418571,9

² <http://aaa.am.lt/VI/files/0.536488001084789768.xls>

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Administracinis vienetas		Nuotekos, kurių nereikia valyti	Išvalytos iki DLT* normų	Nepakankamai išvalytos	Užterštos (be valymo)	Iš viso
	2005	3708487 (95,07 %)	135537,5 (3,47 %)	55956,2 (1,43 %)	718,7 (0,02 %)	3900697,6
Šiaulių apskritis	2003	3901 (23,72 %)	1162,7 (7,07 %)	11370,2 (69,15 %)	10 (0,06 %)	16443,9
	2004	4039 (23,66 %)	1761 (10,32 %)	11271 (66,02 %)	–	17071
	2005	4098 (25,06 %)	9205 (56,29 %)	2960,4 (18,10 %)	89 (0,54 %)	16352,4
Akmenės r. sav.	2003	–	95,9 (11,5 %)	738,1 (88,5 %)	–	834
	2004	–	123 (15,28 %)	682 (84,72 %)	–	805
	2005	–	245 (30,55 %)	557 (69,45 %)	–	802
Kelmės r. sav.	2003	2882 (90,71 %)	274,8 (8,65 %)	20,2 (0,64 %)	–	3177
	2004	2882 (85,82 %)	460 (13,7 %)	16 (0,48 %)	–	3358
	2005	2883 (89,04 %)	343 (10,59 %)	12 (0,37 %)	–	3238
Šiaulių m. sav.	2003	–	45 (0,58 %)	7768,4 (99,42 %)	–	7813,4
	2004	–	–	7591 (100 %)	–	7591
	2005	–	7551 (100 %)	–	–	7551
Pakruojo r. sav.	2003	–	279 (98,59 %)	4 (1,41 %)	–	283
	2004	–	412 (98,8 %)	5 (1,2 %)	–	417
	2005	–	401 (98,77 %)	5 (1,23 %)	–	406
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>						
Šiaulių r. sav.	2003	1019 (43,21 %)	91,8 (3,89 %)	1237,2 (52,47 %)	10 (0,42 %)	2358
	2004	1157 (43,74 %)	282 (10,66 %)	1206 (45,6 %)	–	2645
	2005	1215 (51,64 %)	258 (10,96 %)	791 (33,62 %)	89 (3,78 %)	2353
Radviliškio r. sav.	2003	–	256,2 (21,72 %)	923,3 (78,28 %)	–	1179,5
	2004	–	336 (25,4 %)	987 (74,6 %)	–	1323
	2005	–	287 (23,4 %)	939,4 (76,6 %)	–	1226,4
Joniškio r. sav.	2003	–	120 (15,02%)	679 (84,98%)	–	799
	2004	–	148 (15,88%)	784 (84,12%)	–	932
	2005	–	120 (15,46%)	656 (84,54%)	–	776
<i>Panevėžio apskrities savivaldybės besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>						
Panevėžio r. sav.	2003	–	881,9 (100 %)	–	–	881,9
	2004	–	489,7 (100 %)	–	–	489,7
	2005	–	781,4 (97,19 %)	22,6 (2,81 %)	–	804
Pasvalio r. sav.	2003	–	130,1 (17,53 %)	612,1 (82,47 %)	–	742,2
	2004	–	171,8 (22,01 %)	608,7 (77,99 %)	–	780,5
	2005	55 (6,46 %)	101,6 (11,93 %)	695 (81,63 %)	–	851,4

[Šaltinis: Statistikos departamentas; Pastaba: DLT – didžiausia leistinių teršalų nuoma; procentai lentelėje rodo tam tikrų nuotekų dalį bendrame nuotekų, išleistų į vandenį, kiekyje]

2005 m. Pakruojo rajono savivaldybėje išleista 2,5 % (2003 m. dar mažiau – tik 1,7 %) Šiaulių apskrities teritorijoje išleistų nuotekų ir tik 0,01 % visoje šalyje išleistų nuotekų. Tokie maži rodikliai dar kartą patvirtina, kad Pakruojo rajono teritorija neišsiskiria tarp kitų teritorijų ypatinga vandenų tarša. Pažymėtina ir tai, kad Pakruojo rajone per nagrinėjamą laikotarpį vandenys nebuvo teršiami visiškai nevalytais nuotekomis, o nepakankamai išvalytos 2005 m. sudarė kiek daugiau nei 1,2 % visų išleistų nuotekų. Žinoma, tai nesumažina aplinkos taršos problemos aktualumo ir bet koku atveju turi būti dedamos pastangos šiai taršai kiek įmanoma mažinti.

Dirvožemio tarša

Pakruojo rajone esantys dirvožemio taršos objektai yra pateikti šio dokumento 2.1 skyriuje „Gamtiniai išteklių“ poskyryje „Dirvožemio išteklių“ 2.1.4 lentelėje „Taršos objektai“. Net 43% objektų sudaro galvijų fermos ir kiaulidės, nors nemaža jų dalis yra šiuo metu neveikiančios. Taigi, nors jie ir nesudaro didelio pavojaus aplinkos kokybei, tačiau trukdo racionaliai panaudoti žemę ir estetiniu požiūriu sudarko kraštovaizdį.

Atliekų tvarkymas

Pakruojo rajono aplinkos apsaugos agentūros duomenimis šiuo metu Pakruojo rajone yra 29 sąvartynai, kuriose surenkamos susidariusios mišrios buitinės atliekos iš gyvenamųjų, komercinių, pramoninių ir kitų teritorijų. Iš minėtų 29 yra tik du sąvartynai, esantys Pakruojo seniūnijoje Aleknaičių k. (neįteisintas) ir Linkuvos seniūnijoje Paguliankos k. Kiti 27 sąvartynai yra nelegalūs, įrengti savavališkai. Absoliuti dauguma sąvartynų neatitinka elementarių aplinkos apsaugos reikalavimų, į jų sanitarines apsaugos zonas įeina įvairūs objektai: miškai, upeliai, melioracijos grioviai ir kt. Sąvartynai įrengti be inžinerinio paruošimo, nėra apsauginių grunto pylimų, nesurenkami sąvartynų filtratai, biodujos, neįrengti gręžiniai požeminio vandens kokybės kontrolei, nevykdoma šalinamųjų atliekų apskaita, nepakanka technikos sąvartynų eksploatacijai. Daugelis sąvartynų įrengti apleistuose karjeruose, kur kyla didelis tiesioginio sąlyčio su požeminiais vandenimis pavojus.

Šiuo metu Pakruojo rajono tarybos sprendimu yra uždaryti visi nelegalūs sąvartynai, atliekas juose kaupti yra draudžiama. Pagal „Šiaulių apskrities atliekų tvarkymo sistemos“ galimybių studiją iki 2009 m. turi būti naudojamas tik vienas rajono sąvartynas Paguliankos kaime, t.y. net ir šiuo metu įteisintas sąvartynas Aleknaičių kaime bus rekultivuotas.

Pastaraisiais metais Pakruojo rajone imtasi priemonių atliekų rūšiavimo sistemai diegti: įrengtos penkios atliekų rūšiavimo aikštelės (Lygumų, Žeimelio, Pakruojo, Rozalino ir Klovainių seniūnijose).

2003 metais Pakruojo rajone pradėjo veikti pavojingų atliekų priėmimo punktas ir surinkimo aikštelė. Surinkimo punkte iš gyventojų priimamos tokios pavojingos butinės atliekos: akumuliatoriai, elektrolitas, liuminiscencinės, su gyvsidabriu lempos, baterijos, tepalinė alyva, dažai, lakai, elektroninė įranga (televizoriai, radijai ir t.t.) ir kita. Per Pakruojo rajono aplinkos apsaugos agentūros 2005 metais atliktus planinius patikrinimus aplinkosauginių pažeidimų pavojingų atliekų surinkimo aikštelėje nebuvo

Išsami atliekų tvarkymo analizė pateikiama 8 skyriuje „Inžinerinės infrastruktūros sistemos“ 8.3 poskyryje „Atliekų tvarkymas“.

3. DEMOGRAFINĖ IR SOCIALINĖ BŪKLĖ

Pakruojo rajone 2005 m. pradžioje gyveno 28 677 gyventojai. 2001-2005 metų laikotarpiu (per penkis metus) gyventojų skaičius Pakruojo rajone sumažėjo 3 % . Pakruojo rajono gyventojų skaičius sudaro 8 % Šiaulių apskrities gyventojų.

3.1 lentelė. Pakruojo rajono gyventojų demografinė kaita 2003-2005 metais³

Metai	Gimusių 1000-iai gyventojų	Mirusių 1000-iai gyventojų	Natūralus gyventojų sumažėjimas	1000-iai gyv. tenka natūralaus sumažėjimo
2003	9,8	14,1	-126	-4,3
2004	8,9	15,2	-182	-6,3
2005	9,6	15,2	-161	-5,6

3.2 lentelė. Demografinius procesų palyginimas Lietuvoje, Šiaulių apskrityje ir Pakruojo rajone 2005 m⁴

	LT	Šiaulių apskr.	Pakruojo r.	Joniškio r.	Akmenės r.	Radviškio r.	Kelmės r.	Šiaulių m.	Šiaulių r.
Gyventojų skaičius, tūkst.	3425,3	360,7	28,6	31,2	29,0	50,7	39,7	130,0	51,3
Miesto	2281,3	220,2	7,7	13,3	17,9	23,1	14,2	130,0	13,8
Kaimo	1143,9	140,4	20,9	17,8	11,1	27,6	25,4	-	37,4
Kaimo gyventojų dalis bendrame skaičiuje, %	33,4	38,9	73,0	57,0	38,2	54,3	64,0	-	72,9
Gyventojų tankumas, žm./km ²	52,5	42,2	21,8	27,1	34,4	31,0	23,3	1605,2	28,4
Atvykusių	64639	6685	474	651	832	750	645	1995	1338
Išvykusių	74251	8747	575	822	1097	1096	899	2943	1315
Migracijos saldo	-9612	-2062	-101	-171	-265	-346	-254	-948	23

Lietuvoje vidutiniškai 33 % žmonių gyvena kaime. Pakruojo rajone net 73 % visų gyventojų sudaro kaimo gyventojai. Pagal šį rodiklį Pakruojo rajonas yra „kaimiščiausias“ rajonas visoje Šiaulių apskrityje. Pakruojo rajono gyventojų tankumas yra pats mažiausias visoje Šiaulių apskrityje – viename kvadratiniam kilometre Pakruojo rajone gyvena beveik 2 kartus mažiau gyventojų nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje ir 2,4 karto mažiau gyventojų nei vidutiniškai Lietuvoje.

Migracijos saldo Pakruojo rajone yra neigiamas: iš rajono išvykstančių gyventojų skaičius 21 % viršija atvykstančiųjų skaičių.

³ Lietuvos statistikos departamentas

⁴ Lietuvos statistikos departamentas
II „Atkulos projektai“

Pakruojo rajone, kaip ir vidutiniškai Lietuvoje, gyventojai lyties požūriū pasiskirstę beveik tolygiai: vyrai sudaro 48 % visų gyventojų, moterys – 52 %. 3.3. *lentelėje* pateikiama informacija apie Pakruojo rajono gyventojų pasiskirstymą pagal amžiaus grupes⁵.

3. 3 lentelė. Pakruojo rajono gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes

Metai	Gyventojai (0-15 metų amžiaus)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai
2001	6881	15969	6678
2002	6606	16200	6510
2003	6378	16467	6334
2004	6176	16603	6181
2005	5944	16673	6060

Vertinant Pakruojo rajono gyventojus pagal amžiaus grupes, pastebima, kad:

- Pakruojo rajone sparčiai, beveik 3 % per metus mažėja jaunimo iki 15 metų amžiaus. Per penkis metus šio amžiaus žmonių sumažėjo 14 %. Šiuo metu 0-15 metų amžiaus gyventojai sudaro 21 % visų gyventojų. Šių gyventojų skaičius;
- Darbingo amžiaus gyventojai sudaro 58 % visų gyventojų. Šių gyventojų skaičius 2001-2005 metų laikotarpiu padidėjo 4 %;
- Pensinio amžiaus gyventojai sudaro 21 % visų gyventojų. Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje šie rodikliai yra atitinkamai 19,7 ir 19,8 %. Šių gyventojų skaičius pastarųjų penkių metų laikotarpiu sumažėjo 9 %;
- Gyventojų skaičius rajone mažėja vidutiniškai 7 % per metus.

3.1 Gyventojų sklaida

Pakruojo rajono gyventojų tankumas yra pats mažiausias visoje Šiaulių apskrityje – viename kvadratiniam kilometre Pakruojo rajone gyvena beveik 2 kartus mažiau gyventojų nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje ir 2,4 karto mažiau gyventojų nei vidutiniškai Lietuvoje.

3.1.1 lentelė. Pakruojo rajono gyventojų tankumas bei pasiskirstymas mieste ir kaime

Metai	Vyrai	Moterys	Miesto gyventojų skaičius	Kaimo gyventojų skaičius	Gyventojų tankumas /km ²
2004	13805	15155	7831	21129	22
2005	13661	15016	7768	20909	21,8
2006	13512	14802	7673	20641	21,5

Pakruojo rajono savivaldybėje yra aštuonios seniūnijos: Žeimelio seniūnija, Rozalimo seniūnija, Pakruojo seniūnija, Lygumų seniūnija, Klovainių seniūnija, Linkuvos seniūnija, Pašvitinio seniūnija, Guostagalio seniūnija.

3.1.2 lentelė. Gyventojų tankumas Pakruojo rajono seniūnijose⁶

Seniūnija	Plotas	Gyventojų skaičius	Gyventojų tankumas
Klovainių seniūnija	174 km ²	3545	20,4 žm./km ²
Guostagalio seniūnija	102 km ²	1886	18,0 žm./km ² .
Lygumų seniūnija	214 km ²	3292	15,4 žm./km ²
Linkuvos seniūnija	168 km ²	4080	24,3 žm./km ²

⁵ Lietuvos statistikos departamentas http://db.stat.gov.lt/RDB_LT/Dialog/Saveshow.asp

⁶ http://lt.wikipedia.org/wiki/Pakruojo_rajono_savivaldyb%C4%97

Pakruojo seniūnija	142 km ²	8700	61,3 žm./km ²
Pašvitinio seniūnija	157 km ²	2265	14,4 žm./km ²
Rozalimo seniūnija	152 km ²	2521	16,6 žm./km ²
Žeimelio seniūnija	207 km ²	2388	11,6 žm./km ²

Tankiausiai Pakruojo rajone apgyvendinta yra Pakruojo seniūnija, - joje gyventojų tankumas yra beveik trys kartus didesnis nei vidutiniškai rajone. Antroji seniūnija pagal gyventojų tankumą yra Linkuvos seniūnija, trečioji - Klovainių seniūnija. Pastarosiose gyventojų tankis atitinką rajono vidurkį. Kitose seniūnijose gyventojų tankis yra mažesnis už rajono vidurkį. Pakruojo seniūnijos gyventojų tankumo rodikliai bent penkiais procentais padidina rajono gyventojų tankumo rodiklius. Bet kuriuo atveju Pakruojo rajono gyventojų tankumas yra daugiau nei dvigubai mažesnis už vidutinį Lietuvos gyventojų tankumą (52,1), be to per pastaruosius keletą metų gyventojų tankumas mažėja.

3.2 Žmogiškųjų išteklių įvertinimas

Statistikos departamento duomenimis, Šiaulių apskrityje gyvena 31100 žmonių su žemesniu išsilavinimu, 120100 žmonių su vidutiniu išsilavinimu, ir 43200 žmonių su aukštu išsilavinimu. 2001 m. gyventojų surašymo duomenimis 10 metų ir vyresnių gyventojų kategorijoje vidurinį išsilavinimą turėjo 54,6 % rajono gyventojų. Šiaulių apskrities savivaldybių tarpe mažesnis procentas buvo tik Joniškio rajono savivaldybėje. Aukštą išsilavinimą rajone turėjo tik 5,67 % šio amžiaus kategorijos gyventojų. Šis rodiklis pats mažiausias Šiaulių apskrities savivaldybių tarpe (apskrityje - 9,05 %, šalyje – 12,63 %). 95 % mokinių, baigusių pagrindinio ugdymo programą, toliau tęsia mokymąsi.

3.3 Darbo rinkos ypatybės ir nedarbas

Lietuvos narystė ES ir numatomos tiesioginės išmokos žemės ūkio subjektams suteikia galimybes mažinti gyventojų pajamų teritorinę diferenciaciją. Mažiausiai pajamų gaunama kaimo vietovėse, todėl ES tiesioginės išmokos žemės ūkio subjektams turėtų šiek tiek padidinti pajamas; kita vertus, prognozuojamas nedarbo padidėjimas dėl ūkių stambinimo, kuri sąlygoja tiesioginės išmokos. Prognozuojamų tiesioginių ES išmokų žemės ūkio subjektams teritorinis pasiskirstymas rodo, kad jos tik šiek tiek (nuo 1,7 iki 1,6 karto) galėtų sušvelninti gyventojų pajamų teritorinę diferenciaciją.

Apskričių pasiskirstymas pagal gyventojų pajamas išlieka panašus kaip ir gyventojų darbo pajamų bei socialinių išmokų vienam gyventojui pasiskirstymas – įskaitant tiesiogines išmokas žemės ūkio subjektams, mažiausiai pajamų gauna Tauragės, Marijampolės, Alytaus, Šiaulių ir Telšių apskričių gyventojai.

2003 metų duomenimis, daugiausia Pakruojo rajono gyventojų dirbo žemės ūkio, medžioklės ir miškininkystės srityje (19,4 % užimtųjų), švietimo srityje (16,6 % užimtųjų), apdirbamojoje gamyboje (12 % užimtųjų). Sveikatos priežiūros ir socialinio darbo srityje 2003 metais dirbo 9,8 % Pakruojo rajono užimtųjų gyventojų.

Pakruojo rajone dirbančiųjų skaičius 2001-2004 metų laikotarpiu sumažėjo 4,4 % (nuo 11,5 tūkst. iki 11 tūkst.);

Pakruojo rajono bedarbių skaičius 2001-2005 metų laikotarpiu sumažėjo tris su puse karto (nuo 1,8 tūkst. iki 0,5 tūkst.), nors įdarbintų žmonių skaičius per tuos metus irgi sparčiai

mažėjo: 2003 metais įdarbinti 1303 žmonės, 2004 – 1192 žmonės, 2005 įdarbinti 948 Pakruojo rajono gyventojai.

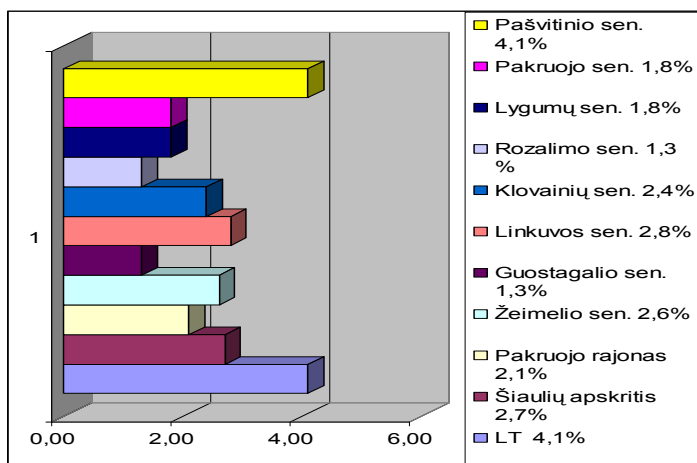
2003 metų duomenimis, nedarbo lygis Pakruojo rajone buvo vienas žemiausių Šiaulių apskrityje (žemesnis nedarbo lygis buvo tik Šiaulių mieste). 2001-2003 metų laikotarpiu nedarbo lygis Pakruojo rajone sumažėjo 3,3 %.

2003 metų duomenimis, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Pakruojo rajone buvo 9 % mažesnis nei vidutinis bruto darbo užmokestis Šiaulių apskrityje ir 26 % mažesnis nei Lietuvoje. 2001-2003 metų laikotarpiu bruto darbo užmokestis Pakruojo rajone padidėjo 7%.

3.3.1 lentelė. Gyventojų užimtumo rodikliai ⁷

	LT	Šiaulių apskr.	Pakruojo r.	Joniškio r.	Akmėnės r.	Kelmės r.	Radvilišio r.	Šiaulių r.	Šiaulių m.
Užimtųjų skaičius 2004 m., tūkst.	1438	145,9	11	12,8	9,2	17	20,1	18,2	57,6
Bedarbių skaičius 2004 m., tūkst.	142,5	16,6	0,9	2,2	2,8	2,6	1,9	2,1	4,1
Nedarbo lygis 2003 m., %	10,3	11,8	10,1	15,6	19,3	15,7	10,7	13,1	8,4
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2003 m., Lt	1073	871	794	789	937	790	754	757	934

Paveiksle pateikiamas bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Pakruojo rajono seniūnijose. Didžiausias bedarbių procentas užregistruotas Pašvitinio seniūnijoje (4,1 %), kuris atitinka Lietuvos vidurkį, mažiausias – Guostagalio ir Rozalimo seniūnijose (1,3 %). Pakruojo rajone bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų yra 0,6 procentiniais punktais mažesnis nei Šiaulių apskrityje ir beveik du kartus mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje. Tai rodo, kad Pakruojo rajono gyventojų užimtumas, lyginant Lietuvos mastu, yra gana didelis.

3.3.1 pav. Bedarbių nuošimtis nuo darbingo amžiaus gyventojų Pakruojo rajono seniūnijose, 2005 m.⁸

⁷Lietuvos statistikos departamentas

⁸Lietuvos darbo birža, Šiaulių darbo birža, Pakruojo darbo birža

Bendra Pakruojo rajono darbo rinkos ir bedarbystės tendencija kinta priklausomai nuo gyventojų migracijos saldo ir bendros socialinės politikos:

- Dirbančiųjų skaičius Pakruojo raj. sumažėjo 4,4 %;
- Bedarbių skaičius sumažėjo 3 su puse karto;
- Įdarbintų žmonių skaičius sumažėjo 27,2 %;
- Nedarbo lygis Pakruojo raj. yra mažiausias lyginant su Šiaulių apskritimi;
- Vidutinis bruto darbo užmokestis Pakruojo raj. lyginant su Šiaulių apskritimi yra mažesnis 9 %.

3.4 Socialinė apsauga

Tiek Šiaulių apskrityje, tiek ir Pakruojo rajone socialinių problemų mastas regione didėja. Trūksta lėšų socialinių paslaugų įvairovei didinti, pastatų renovacijai, integracijai į visuomenę neįgaliausių ir pažeidžiamų grupių nariams. Neatliekami tyrimai apie socialinės ir demografinės aplinkos pokyčius bei tendencijas, kurias reikėtų įvertinti sudarant strateginius regiono plėtros planus.

Pakruojo raj. sav. 1,28 % gyventojų gauna socialines pašalpas. Tai yra vienas mažiausių rodiklių Šiaulių apskrityje, - mažiau socialinės pašalpos gavėjų yra tik Šiaulių miesto savivaldybėje (0,84 %). Net ir absoliučiais skaičiais skaičiuojant Pakruojo rajone 2005 metais buvo mažiausia socialinių pašalpų gavėjų grupė – 370 žmonių. Beje, Pakruojo rajono gyventojų tarpe 2003-2005 metais socialinės pašalpos gavėjų skaičius sumažėjo 75 % o išmokų sumos sumažėjo 70 %.

Pakruojo rajono savivaldybė 2005 metais išmokėjo 4 051 500 litų socialinių pašalpų šeimoms, auginančioms vaikus. Rajono savivaldybės mastu šių išmokų krūvis pasiskirstė po 141,66 litus kiekvienam rajono gyventojui. Tai yra 27,96 litais daugiau nei socialinių pašalpų krūvis pasiskirsto vidutiniškai Šiaulių apskrityje ir 36,26 litų daugiau nei vidutiniškai Lietuvoje.

Socialinės rūpybos skyriaus duomenimis, visų socialinei paramai gaunamų lėšų pasiskirstymas pateikiamas 3.4.1 lentelėje.

3.4.1 lentelė. Socialinei paramai gaunamų lėšų pasiskirstymas⁹

Metai	Lėšos panaudotos socialinei paramai		Viso, tūkst. Lt	Šeimų skaičius
	Valstybės biudžeto lėšos, tūkst. Lt	Savivaldybės biudžeto lėšos, tūkst. Lt		
2003	1 385,1	4 399,4	5 784,5	3 274
2004	2 122,8	4 347,7	6 470,5	3 503
2005	2 840,8	4 752,4	7 593,2	3 511

Pastaraisiais metais kasmet vis daugiau Pakruojo rajono gyventojų pripažįstami invalidais. 2002 – 2004 metais neįgaliaisiais pirmą kartą pripažįstama kasmet atitinkamai 42 ir 24 daugiau. Pagal ligų grupes 2004 metais daugiausia neįgaliausių rajone buvo pripažinta dėl kraujotakos sistemos ligų – 79. Dėl piktybinių navikų neįgaliais pripažinti 43 rajono gyventojai, dėl psichikos ir elgesio sutrikimų – 33; dėl traumų ir apsinuodijimų – 29; dėl nervų sistemos ir jutimo organų ligų – 17; dėl tuberkuliozės – 11; Šis statistinis neįgalumo priežasčių reitingas visiškai atitinka ir Šiaulių Apskrities ir Lietuvos gyventojų neįgalumo priežasčių reitingą.

⁹ Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius
II „Atkulos projektai“

Apskritai Pakruojo rajonas yra ganėtinai „sveikas“, jei lyginti su Šiaulių apskritimi ir visa Lietuva. Sergančiųjų, tenkančių 1000 gyventojų rajone skaičius 2003-2005 metais svyravo penkių procentų ribose, bet 2005 šis skaičius buvo 11 % mažesnis nei vidutiniškai Pakruojo rajone ir 8 % mažesnis, nei vidutiniškai Lietuvoje.

Statistikos departamento duomenimis, 2005 metais Pakruojo rajone gyveno 6060 pensininkų. Nuo 2003 metų iki 2005 metų Pakruojo rajonas statistikai „pajaunėjo“ – senatvės pensininkų sumažėjo 5 %. Per tą patį laikotarpį pensininkų skaičius Šiaulių apskrityje ir Lietuvoje mažėjo ne taip sparčiai, - atitinkamai 2,9 % ir 2,6 %. Pakruojo rajono gyventojų neaplenkė bendra visai Lietuvai ir Šiaulių apskričiai tendencija – nuo 2003 metų iki 2005 metų padaugėjo pensininkų, netekusių darbingumo pensininkų. Lietuvoje jų padaugėjo 7,8 %, Šiaulių apskrityje – 7,2 %. Pakruojo rajone šis padidėjimas buvo proporcingas bendrai šalies statistikai, bet skaičiuojant negalios pensininkus, tenkančius 1000 darbingo amžiaus gyventojų, matyti, kad Pakruojis net 30 % viršija Lietuvos vidurkį. Lietuvoje 2005 metai 1000-iui darbingo amžiaus gyventojų teko 102 netekto darbingumo (invalidumo) pensininkai, Šiaulių apskrityje – 111, o Pakruojo rajone - 147.

Pakruojo rajone suformuota Socialių paslaugų infrastruktūra. Veikia stacionarias ir nestacionarias paslaugas teikiančios socialinės įstaigos. Rajone įsteigtas Socialinių paslaugų tinklas, kurį sudaro stacionarios globos įstaigos, slaugos namai ar palatos, pagalbos namuose tarnybos, dienos centrai ir bendruomenių centrai. Stacionarinės socialinės paslaugos teikiamos senelių globos namuose ir pensionatuose, neįgalių žmonių pensionatuose, vaikų globos bei grupinio gyvenimo namuose.

Nuo 2000 metų spalio mėnesio Klovainiuose veikia sutrikusio intelekto jaunuolių centras. Šiuo metu centrą lanko 28 lankytojai nuo 7 iki 40 metų. Užimtumas centre moksleiviams vyksta po pamokų, o nelankantiems mokyklos – visą dieną.

Linkuvos socialinių paslaugų centras, teikiantis socialinės paslaugos seniems, vienišiams ir negalę turintiems asmenims. Tai šiuolaikiška, atvira visuomenei socialinė įstaiga, teikianti įvairiarūšes prieinamas stacionarias ir nestacionarias paslaugas seniems ir vienišiams neįgaliems rajono gyventojams. Centre yra 25 vietos, jame globojami 50 gyventojų. Šis centras turi padalinį - Rozalimo senelių namus, kuriuose taip pat yra 25 vietos. Linkuvos socialinių paslaugų centras siekia sukurti socialiai pažeidžiamiems gyventojams, socialiai, psichologiškai, ekonomiškai priimtinas gyvenimo sąlygas, atitinkančias Pakruojo savivaldybės galimybes. Tai įgyvendinama apgyvendinant pagyvenusius arba neįgalius žmones, kai nėra kam jais pasirūpinti namuose, o klientas pats to padaryti negali. Linkuvos socialinių paslaugų centras teikia socialines paslaugas bei organizuoja darbą pagal pomėgius ar rekreacinio užimtumo veiklą centro gyventojams ir kitiems centro lankytojams, aprūpina karštu maistu to pageidaujančius Linkuvos miesto gyventojus, organizuoja labdarinius (ar pusiau labdarinius) pietus skurstantiems Linkuvos gyventojams. Linkuvos socialinių paslaugų centras skatina ir padeda laikytis sanitarinio, higieninio ir priešepideminio režimo. Linkuvos socialinių paslaugų centras įsikūręs rekonstruotame buvusiam Balsevitynės dvare.

Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras, įkurtas 2004 m. lapkričio 9 d. Centro tikslas: teikti nestacionarias socialines paslaugas įvairioms socialinėms žmonių grupėms, rūpintis jų socialine integracija ir rehabilitacija, siekiant pagerinti gyvenimo kokybę, sudaryti sąlygas, užtikrinančias jų savarankiškumo išsaugojimą, skatinti sugebėjimą pasirūpinti savimi ir integruotis į visuomenę. Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras teikia nestacionarias socialines paslaugas, rengia ir įgyvena socialinių paslaugų teikimo programas bei projektus savivaldybės teritorijoje. Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro paslaugų gavėjai yra seni, pagyvenę žmonės, žmonės su negalia, probleminės šeimos, II „Atkulos projektai“

neturintys socialinių įgūdžių, nukentėję nuo smurto, rizikos grupės asmenys: benamiai, grįžę iš įkalinimo vietų ir kt.; asmenys, turintys socialinių problemų. Čia yra 15 vietų laikinam apgyvendinimui. Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras teikia pagalbą namuose, informuoja ir konsultuoja socialinių paslaugų klausimais, tarpininkauja apgyvendinant į stacionarias rajono ir apskrities socialines įstaigas, padeda pritaikyti aplinką žmonėms su negalia, aprūpina techninės pagalbos priemonėmis, suteikia specialųjį transportą, laikinai apgyvendina.

VšĮ Pakruojo neįgaliųjų dienos centras, padeda pakruojo gyventojams, miesto svečiams geriau susipažinti su šalies negalios žmonių galimybėmis ir veiklos kryptimis, suteikia galimybę bendruomenei prisidėti prie negalią turinčių žmonių gebėjimų puoselėjimo, įvertinimo, pasitikėjimo savimi ir kitais stiprinimo. VšĮ Pakruojo neįgaliųjų dienos centro veikla skatina bendradarbiavimą tarp įvairaus profilio socialinių įstaigų ir lankytojų, prisideda prie visuomenės socialinės santaikos idėjos plėtojimo, leidžia bendruomenei daugiau sužinoti ir pažinti negalią turinčius žmones. VšĮ Pakruojo neįgaliųjų dienos centras Siūlo užimtumą neįgaliesiems: pynimą iš vytelių, floristikos, žaislų gamybos (siūtų ir megztų), skiautinių siuvimo, bei teikia skalbimo, maudimosi, kopijavimo, apgyvendinimo ir transporto paslaugas

Pakruojuje veikia šv. Jono Krikštytojo parapijos vaikų dienos centras, įsteigtas 2005 metais, steigėjas Pakruojo parapija. Vaikų dienos centre teikiamos tokios bendrosios socialinės paslaugos kaip vaikų laisvalaikio organizavimas prevenciniais tikslais, pamokų ruoša, pažintinė veikla, išvykos ir kita. Veikia labdaros valgyklėlė „Spindulėlis“. Vaikų dienos centrą lanko iki 40 vaikų iš socialinės rizikos ir skurdžiai gyvenančių šeimų.

Lygumų bendruomenės Vaikų dienos centras veiklą pradėjo 2004 metais. Vaikų dienos centrą lanko apie 50 vaikų iš socialinės rizikos ir skurdžiai gyvenančių šeimų. Rajone veikia dvi šeimynos, globojančios 16 vaikų, netekusių tėvų globos. Veikia dvejį nevyriausybinių organizacijų įsteigti vaikų globos namai. Tai Pamūšio parapijos vaikų globos namai ir Samariečių vaikų globos namai, kuriuose globojami 36 vaikai.

Pakruojo rajono savivaldybės administracija, rajono socialinės įstaigos, visuomeninės organizacijos aktyviai dalyvauja Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skelbiamuose Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros programos konkursuose (žr. 3.4.2 lentelę).

3.4.2 lentelė. Pakruojo rajono dalyvavimas Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros programos konkursuose⁷

Metai	Konkursui pateiktų projektų skaičius	Konkurse laimėtų projektų skaičius	Viso laimėtų projektų Šiaulių apskrityje	Gautos lėšos (tūkst. Lt.)
2004	2	2	2	165,0
2005	6	5	9	355,0
2006	2	2	7	189,0

Rajone aktyviai veikia 5 visuomeninės neįgalių žmonių organizacijos:

- Lietuvos invalidų draugijos Pakruojo skyrius – 420 narių, įkurtas 1988 metais;
- Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ Pakruojo padalinys – 137 nariai, įkurtas 1989 metais;
- Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Pakruojo taryba – 74 nariai, įkurtas 1964 metais;
- Pakruojo diabetikų klubas „Vita“ – 180 narių, įkurtas 1993 metais;
- Pakruojo ligonių klubas „Spindulys“ – 52 nariai, įkurtas 1998 metais.

Pakruojo rajono taryba 2003 m. birželio mėnesio 20 d. patvirtino Gyvenamojo būsto ir aplinkos pritaikymo žmonėms su negalia komisiją, šios komisijos nuostatus bei Gyvenamojo būsto ir aplinkos pritaikymo žmonėms su negalia finansavimo tvarką.

3.5 Socialinė infrastruktūra (kultūra, sveikata, švietimas, mokymas, kūno kultūra ir sportas, kvalifikacijos kėlimas)

Pakruojo rajone veikia 25 bibliotekos iš 169 esančių Šiaulių apskrityje. Pakruojo rajono bibliotekos yra sukaupę 226 tūkstančius knygų. Vidutiniškai kiekviena biblioteka yra sukaupusi 9100 knygų ir žurnalų. Tai yra dvigubai mažiau nei vidutiniškai Lietuvoje ir 50 % mažiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje. Vienam šimtui rajono gyventojų tenka 799 knygos. Vidutiniškai respublikoje šimtui gyventojų tenka 868 bibliotekų knygos, o Šiaulių apskrities šimtui gyventojų – 743 knygos. Bet dėl mažesnio nei vidutiniškai Lietuvoje ar Šiaulių apskrityje bibliotekų skaitytojų skaičiaus vienam skaitytojui tenka 32 knygos, kas mažai skiriasi nuo bendro Lietuvos vidurkio – 38 knygų. Nuo 2002 iki 2005 metų užregistruota nekintantis skaitytojų skaičius – 7 tūkstančiai. Visoje šalyje bei Šiaulių apsk. stebimas bibliotekų bei skaitytojų skaičiaus mažėjimas, Pakruojo raj. skaitytojų bei bibliotekų skaičius išlieka stabilus.

2005 metais Pakruojo rajone veikė 15 kultūros centrų, kuriuose veikė 85 meno kolektyvai. Nuo 2004 m. Pakruojo raj. sumažėjo 4 kolektyvais; taip pat ir dalyvių meno kolektyvuose nuo 2004 m. sumažėjo 10,4 %. Taip pat šalyje bei Šiaulių apsk. stebimas meno kolektyvų bei dalyvių juose mažėjimas. Tai rodo, kad tokia laisvalaikio praleidimo forma praranda aktualumą. Pakruojo rajone nėra nė vieno kino teatro, nė vieno profesionalaus muziejaus. Tiesa, Žeimelyje nuo 1993 m. veikia visuomeninis „Žiemgalos“ muziejus - Šiaulių „Aušros“ muziejaus padalinys. Šiam muziejui pradžią davė 1959 m. Žeimelio vidurinėje mokykloje mokytojo J. Šliavo įkurtas visuomeninis kraštotyros muziejus. Kaip ir anksčiau, taip ir dabar, jau veikiant „Žiemgalos“ muziejui, jo šeiminingai daugiausiai dėmesio skiria Žeimelio apylinkių istorijai, etnografijai, iškiliasiems šio krašto žmonėms. Muziejaus ekspozicija, kurią sudaro archeologijos, etnografijos ir istorijos eksponatai, pasakoja apie žiemgalių krašto praeitį, kultūrą, ryšius su Latvija. Kompozitoriaus J. Pakalnio memorialinė sodyba, Pakruojo dvaro sodyba, Siaurojo geležinkelio ekspozicija Petrašiūnuose, Rašytojo Juozo Paukštelio memorialinis kambarys, Profesoriaus Stasio Ušinsko memorialinis kambarys, Daugyvenės krašto ekspozicija. Pakruojo dvaro rūmuose eksponuojama Žiemgalos muziejaus ekspozicijos dalis.

Sveikatos priežiūra. Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro duomenimis, Pakruojo rajone veikia 2 valstybinės medicinos įstaigos:

- VšĮ Pakruojo ligoninė;
 - VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras;
- Ir 3 privatūs kabinetai:
- V. Babrskienės akušerinis- ginekologinis kabinetas;
 - 2 odontologiniai kabinetai („Dantukai“ ir „Redonta“).

Pakruojo rajone pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centras (Pakruojo PSPC). Šiam centrai priklauso Pakruojo poliklinika, 4 ambulatorijos - Linkuvos, Lygumų, Rozalimo ir Žeimelio bei 24 medicinos punktai, 1 greitosios medicinos pagalbos (GMP) skyrius, 1 psichikos sveikatos centras. Pakruojo pirminės sveikatos priežiūros centras aptarnauja visą Pakruojo rajono teritoriją. Pakruojo poliklinika ir Linkuvos ambulatorija aptarnauja centrinę ir rytinę rajono dalį, Rozalimo ambulatorija – pietinę, Lygumų ambulatorija – vakarinę, Žeimelio ambulatorija –

II „Atkulos projektai“

šiaurinę rajono dalį. Toliau nuo Pakruojo, Rozalimo, Lygumų, Linkuvos ir Žeimelio esančiose gyvenvietėse yra įsteigti 24 medicinos punktai. Jie tolygiai pasiskirsto visame rajone. Pakruojo PSPC yra 9 bendrosios praktikos gydytojų kabinetai: Pakruojo poliklinikoje – 6, Linkuvos, Rozalimo ir Žeimelio ambulatorijose – po 1. Veikia 5 pediatrų kabinetai, 3 iš jų poliklinikoje, po vieną Linkuvos ir Lygumų ambulatorijose. Pakruojo pirminės sveikatos priežiūros centrui priklauso 9 odontologiniai kabinetai, 5 iš jų veikia Pakruojo mieste, po vieną – Linkuvos, Lygumų, Rozalimo ir Žeimelio ambulatorijose, 1 chirurginis kabinetas.

2005 metų statistikos duomenimis žinoma, kad Pakruojo raj. sav. buvo 41 gydytojas, tame tarpe bendrosios praktikos – 8 gydytojai, vidaus ligų – 10, vaikų ligų – 6, chirurgų – 4, akušerių ginekologų – 5, 1 psichiatras, 1 otorinolaringologas, 2 oftalmologai, 7 odontologai, 161 slaugytojos. 2003-2005 metais gydytojų skaičius Pakruojo rajone beveik nekito, nors Šiaulių apskrityje jų sumažėjo 4,6 %.

Pakruojo rajono PSPC vyriausiojo gydytojo pateikti duomenys kiek skiriasi nuo statistinių duomenų: Pakruojo rajono poliklinikoje ir ambulatorijose dirba 9 bendrosios praktikos gydytojai, 3 bendrosios praktikos gydytojai terapeutai, 5 bendrosios praktikos gydytojai pediatrai, 3 gydytojai akušeriai-ginekologai, 6 bendrosios praktikos gydytojai odontologai, gydytojas odontologas ortopedas, psichiatrė, vaikų pediatrė, chirurgas.

Pakruojo raj. veikia 30 valstybinių medicinos įstaigų ir paslaugų, 1 privatus V. Babarskienės akušerinis-ginekologinis kabinetas, 1 Pakruojo raj. pedagoginė psichologinė tarnyba, 2 odontologiniai kabinetai („Dantukai“ ir „Redonta“).

Pakruojo poliklinika aptarnauja 12 medicinos punktų, kurie išsidėstę 9 – 29 kilometrų atstumu nuo Pakruojo miesto¹⁰:

3.5.1 lentelė. Atstumai nuo Pakruojo poliklinikos iki aptarnaujamų medicinos punktų

Objektas	Atstumas nuo Pakruojo poliklinikos, km
Stačiūnų medicinos punktas	20
Pašvitinio medicinos punktas	29
Klovainių medicinos punktas	9
Balsių medicinos punktas	13
Gačionių medicinos punktas	18
Sosdvario medicinos punktas	20
Mikniūnų medicinos punktas	22
Šukionių medicinos punktas	14
Pamūšio medicinos punktas	14
Laipuškių medicinos punktas	13
Petrašiūnų medicinos punktas	10
Preičiūnų medicinos punktas	10

Arčiausiai Pakruojo poliklinikos yra Klovainių (9 km), Petrašiūnų (10 km) ir Preičiūnų medicinos punktai (10 km). Tolimiausi medicinos punktai: Pašvitinio (29 km) ir Mikniūnų (22 km).

¹⁰ Pakruojo pirminės sveikatos priežiūros centro duomenys
II „Atkulos projektai“

3.5.2 lentelė. Atstumai nuo Pakruojo poliklinikos bei ambulatorijų iki aptarnaujamų medicinos punktų

Objektas	Atstumas nuo ambulatorijos, km
<i>Atstumas nuo Linkuvos ambulatorijos</i>	
Guostagalio	5
Degėsių	9
Triškonių	5
Rimkūnų	7
Ūdekų	7
<i>Atstumas nuo Lygumų ambulatorijos</i>	
Pamūšio	8
<i>Atstumas nuo Rozalimo ambulatorijos</i>	
Žvirblionių	5
Medikonių	8
Plaučiškių	5
<i>Atstumas nuo Žeimelio ambulatorijos</i>	
Grikpėdžių	10
Bardiškių	6
Plonėnų	10

Geriausias ambulatorijų pasiekiamumas yra Guostagalio (5 km), Trišonių (5 km), Žvirblionių, Plaučiškių gyvenamų vietovių, kurios yra nutolusios 5 km.. Tolimiausiai – nuo ambulatorijų yra Grikpėdžių bei Plonėtų vietovės (po 10 km).

Antrines sveikatos priežiūros paslaugas Pakruojo rajone teikia viešoji įstaiga „Pakruojo ligoninė“. Tai daugiaprofilinė gydymo įstaiga, teikianti stacionarines ir ambulatorines – konsultacines II lygio paslaugas. Pakruojo ligoninėje yra 7 skyriai, įstaiga turi 137 lovas. Ligoninėje įdiegtos šiuolaikiškos diagnostikos ir gydymo technologijos, joje veikia atestuota laboratorija, galinti atlikti išsamius tyrimus, vaikų raidos centras, kuriame dirba patyrę specialistai.

Pakruojo ligoninė turi 85-ių metų patirtį, joje dirba 43 gydytojai ir 116 slaugos personalo darbuotojai. Šiuo metu ligoninėje yra: priėmimo skyrius, hemodializės skyrius, terapinis skyrius, chirurgijos skyrius, ginekologijos skyrius, vaikų ligų skyrius, operacinė, reanimacijos skyrius ir slaugos ir palaikomojo gydymo skyrius.

VšĮ „Pakruojo ligoninė“ konsultacinėje poliklinikoje pacientams teikiamos kardiologo, dermatologo – venerologo, otorinolaringologo, oftalmologo, reabilitologo, fiziatro, neurologo, chirurgo – traumatologo, urologo, ginekologo, pulmonologo, onkologo, radiologo, echoskopuotojo, endoskopuotojo, neurochirurgo konsultacijos konsultacijos.

2005 m. duomenimis Pakruojo raj. 10 tūkst. gyventojų teko 14,5 gydytojo. Vidutiniškai gydymo įstaigose kiekvienas gyventojas apsilankė 4 kartus.

Pakruojo rajone 2005 metais veikė 7 vaistinės, kuriose dirbo 11 vaistininkų. Vaistinių skaičius, kaip ir visoje Lietuvoje 2003-2005 metais beveik nesikeičia, bet dirbančių vaistininkų skaičius tenkantis 1000 gyventojų tėra 3,8, o tai yra du kartus mažiau nei vidutiniškai Lietuvoje (7).

Švietimas. 2003 metais Pakruojo rajone veikė 28 bendrojo lavinimo mokyklos, iš kurių 2006 metais teliko 21. Bendrojo lavinimo mokyklose mokosi 4344 mokiniai. Tai - Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija, Linkuvos gimnazija, trys vidurinės mokyklos: Pakruojo r. Lygumų vidurinė mokykla, Pakruojo r. Rozalimo vidurinė mokykla, Pakruojo r. Žeimelio vidurinė mokykla. 14 pagrindinių mokyklų: Pakruojo r. Balsių pagrindinė mokykla, Pakruojo r.

Bardiškių pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Degėsių pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Grikpėdžių Broniaus Nainio pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Guostagalio pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Klovainių pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Klovainių pagrindinės mokyklos Gačionių filialas, Pakruojo r. Pamūšio pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Pašvitinio pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Rozalimo vidurinės mokyklos Medikonių filialas, Pakruojo r. Stačiūnų pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Triškonių pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Šukionių Jono Noreikos pagrindinė mokykla, Pakruojo „Žemynos“ pagrindinė mokykla. Dvi pradinės mokyklos: Nevalstybinis katalikų darželis-mokykla „Varpelis“ (privati) ir Pakruojo „Versmės“ pradinė mokykla. Bendrojo lavinimo mokyklų mokinių skaičius per trejus metus sumažėjo nuo 5081 iki 4344.

Pakruojo rajone nėra aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų. Rajone veikia viena profesinė mokykla – Žeimelio žemės ūkio mokykla. Pakruojo rajone veikia 8 ikimokyklinio ugdymo įstaigos: Klovainių vaikų lopšelis-darželis, Petrašiūnų vaikų darželis, Rozalimo vaikų darželis, Žeimelio vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“, Žvirblonių vaikų darželis, Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“, Linkuvos vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“, Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“. Pakruojuje veikia Juozo Pakalnio muzikos mokykla.

Nuo 1995 metų Pakruojuje veikia suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras, kuris rengia kvalifikacinius seminarus rajone, įdiegia švietimo skyriaus sukauptą patirtį organizuojant renginius, sudaro sąlygas plėtoti metodinį darbą, skleisti gerą patirtį.

Šioje programoje dalyvavo ir Pakruojo raj. esančios, Pakruojo rajono savivaldybės įsteigtos bendrąjį lavinimą teikiančios pagrindinės ir vidurinės mokyklos.

Pakruojo rajone yra pakankamai švietimo įstaigų: veikia 21 bendrojo lavinimo mokykla, 8 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, Juozo Pakalnio muzikos mokykla, suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras. Pakruojo raj. nėra aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų, tačiau yra veikianti profesinė Žeimelio žemės ūkio mokykla.

Savivaldybės administracijos švietimo skyriuje dirba 8 karjeros valstybės tarnautojai ir 18,5 etato dirbančių pagal darbo sutartis. Visi švietimo skyriaus darbuotojai turi pakankamą išsilavinimą. Du karjeros valstybės tarnautojai turi magistro kvalifikacinį laipsnį. 2006 metų duomenimis, iš ugdymo įstaigų 57 vadovų 37 (64,9 %) - turi pirmą vadybinę kategoriją, 8 (14,0 %) - antrą vadybinę kategoriją. 12 (21,1 %) vadovų dar neatestuoti. Iš 511 dirbančių pedagoginių darbuotojų 391 (76,5 %) yra atestuoti. Neatestuoti 120 (23,5 %) pedagoginių darbuotojų. 11 Pakruojo rajono mokytojų išsilavinimas geresnis nei vidutinis statistinis Lietuvoje. Dauguma mokytojų yra baigę kompiuterinio raštingumo kursus. Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras sudaro sąlygas kvalifikacijai kelti įvairių sričių specialistams.

Sportas. Pakruojo rajone yra veikiančios 7 sporto organizacijos, kurios pateikiamos 3.5.3 lentelėje.

3.5.3 lentelė. Pakruojo rajono sporto organizacijos, jų veikla ir tikslai

Sporto klubas	Veikla ir tikslai
Bėgimo mėgėjų klubas „Vėjas“	Lengvosios atletikos, sveikas gyvenimo būdo propagavimas, jaunų žmonių užimtumas, sportinių varžybų organizavimas
Pakruojo futbolo klubas	Veikla ir tikslai: Aktyvinti futbolo sportinį gyvenimą, populiarinti futbolą, propaguoti sveiką gyvenimo būdą, organizuoti turiningą

¹¹ Duomenys: Pakruojo rajono savivaldybės švietimo strateginis planas 2006-2012 m.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

	laisvalaikį, rengti aukštos kvalifikacijos futbolininkus, organizuoti varžybas, sveikatos stiprinimo ir kitus renginius
Pakruojo sporto klubas „Robusta“	Motokroso populiarinimas, motociklų sporto renginių organizavimas, jaunimo ir suaugusiųjų mokymas važinėti vandens, sniego, krosniais bei keturračiais motociklais
Sporto klubas „Cunami“	Sveiko gyvenimo būdo propagavimas, sportinio, poilsinio, pažintinio turizmo organizavimas, karate mokymo ir alpinizmo populiarinimas
Sporto klubas „Meresta“	Krepšinio populiarinimas, varžybų organizavimas, sveiko gyvenimo būdo propagavimas ir aukštos kvalifikacijos sportininkų rengimas
Svarsčių kilnojimo klubas „Jėga“	Aktyvinti svarsčių kilnojimo sportinį gyvenimą, propaguoti sveiką gyvenimo būdą, organizuoti aktyvų laisvalaikį ir poilsį, rengti aukštos kvalifikacijos sportininkus, rengti varžybas, sportininkų treniruotes, sveikatos stiprinimo renginius
Visuomeninis suaugusiųjų ir jaunimo sporto klubas „Aitvaras“	Sveiko gyvenimo būdo propagavimas, sportinis švietimas, jaunimo užimtumas, kūno kultūros ir sporto paslaugų tiekimas

Pakruojo rajono sporto centro duomenimis, šiuo metu yra naudojamos šios sporto bazės:

- Pakruojo miesto stadionas (bėgimo takai, dirbtinės dangos aikštelė, 2 pilnų matmenų futbolo aikštės).
- BMX mažųjų dviračių kroso trasa, turinti tradicijas ir aukštus sportinius pasiekimus demonstruojanti sporto šaka Pakruojo rajone.
- Sporto kompleksas (sporto salė, pagalbinės patalpos).
- Petrašiūnu motokroso trasa (turinti licencija vykdyti šalies ir tarptautines varžybas).
- Šiuo metu statoma „Atžalyno“ gimnazijos sporto salė (26x42) su treniruoklių, gimnastikos salėmis ir kitomis pagalbinėmis patalpomis. Planuojama statybos pabaiga 2007 m.

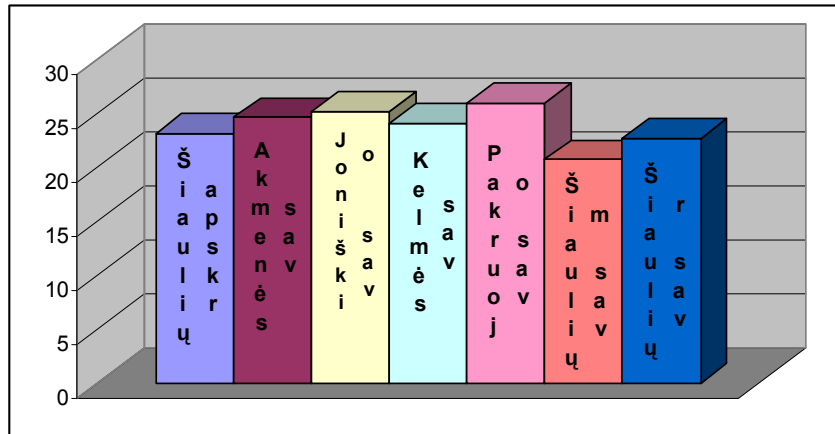
Pakruojo rajone trūksta sporto salių. Nors kasmet vidutiniškai 150 tūkst. Lt. iš rajono biudžeto investuojama į rajono sporto infrastruktūrą Pakruojo rajone didelis sporto salių trūkumas. Sporto centro sportininkai priversti treniruotis perpildytose salėse. „Atžalyno“ sporto salė per maža mokyklos bendruomenės poreikiams ir visiškai neatitinka reikalavimų sporto salėms. Visos rajono sporto salės neatitinka LR Vyriausybės patvirtintos higienos normos reikalavimų. Pakruojo mieste yra 2003 metais rekonstruotas stadionas.

3.6 Būsto būklė ir plėtros politika

Apsirūpinimas būstu - vienas rodiklių, apibūdinančių visuomenės socialinę gerovę. Lietuvoje vienam gyventojui tenka 22 m², Vakarų šalyse - 30 m² naudingojo ploto.

2005m. vienam gyventojui Pakruojo rajone teko 26 m²/žm. naudingo gyvenamo ploto. Respublikoje – 23,8 m²/žm. (ES – 32,3 m²/žm.).

2003 metais Pakruojo rajone leista statyti 8 butus, 2004 metais – 5 butus, 2005 metais – 6 butus. Per 2003-2005 metus rajone buvo pastatyta 18 butų.

3.6.1 pav. Gyventojų apsirūpinimas gyvenamuoju plotu Šiaulių apskrityje 2005 metais.

Pakruojo rajone miestuose yra 26,27 % gyvenamo fondo, o kaime 73,73 %. Respublikoje mieste gyvenamas fondas sudaro 63,49 %, o kaime 36,51 %.

2003-2005 m. laikotarpiu Pakruojo rajono gyvenamasis fondas užaugo 1,5 % valstybės, savivaldybės nuosavybės ir 0,3 % privačios nuosavybės gyvenamasis fondas. 2003 - 2005 m. laikotarpiu Pakruojo rajone 1 gyventojui vidutiniškai tenkantis gyvenamasis plotas mieste padidėjo 0,5 %, kaime sumažėjo 0,1 %.

3.6.1 lentelė. Pakruojo rajono gyvenamojo fondo kaita 2003-2005 metais

Pakruojo r. sav.	Gyvenamasis fondas, mieste m ²	Gyvenamasis fondas, kaime m ²
2003	192200	542100
2004	192300	542600
2005	193100	541800

Pakruojo rajono savivaldybės gyvenamojo fondo būstai dėl nepakankamos priežiūros yra stipriai susidėvėję. Pastebimas labai didelis nuomojamų būstų, ypač mažas pajamas gaunančioms šeimoms, trūkumas. 2005 Pakruojo rajone sąrašuose socialiniam būstui nuomoti buvo 85 šeimos. Poreikis socialiniam būstui įsigyti padidėjo 14,1 %. Tik nedidelė dalis savivaldybės butų fondo nuomojama socialiai remtinoms šeimoms, tuo tarpu poreikis yra daug didesnis.

Pagal statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimtį Pakruojo rajone statybų apimtys nuo 2003 iki 2005 metų padidėjo 52,4 %, o butų statyba padidėjo 55,5 %.

3.7 Viešasis administravimas, paslaugos ir saugumas

Savivaldybė yra teritorijos administracinis vienetas, kurį valdo jos gyventojų bendruomenės išrinktos savivaldos institucijos pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą ir kitus įstatymus.

Pagal Šiaulių apskrities savivaldybių biudžetų išlaidas valstybės funkcijoms Pakruojo rajono savivaldybė užima paskutinę vietą su 2005 metų biudžetu prilygstančiu 41850,4 tūkstančių litų. Taip pat Statistikos departamento duomenimis Pakruojo rajono savivaldybė turėjo mažiausias biudžeto pajamas visoje Šiaulių apskrityje - 41451,3 tūkstančių litų.

3.7.1 lentelėje pateikta 2004-2005 metų Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto struktūra ir šio laikotarpio panaudotų lėšų įvairioms valstybės funkcijoms vykdyti kitimą (didėjimą, mažėjimą).

3.7.1 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto išlaidų struktūra (tūkst. Lt)

Funkcija	2004 m.	2005 m.	Kitimas
Bendrosios valstybės paslaugos	3047,5	3488,7	↑
Gynyba	104,7	97,5	↓
Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	456,6	445,8	↓
Ekonomika	2406,6	2395,9	↓
Aplinkos apsauga	1416,6	514,7	↓
Būstas ir komunalinis ūkis	689,8	716,8	↑
Sveikatos apsauga	530,5	716,3	↑
Poilsis, kultūra ir religija	2432,4	3018,7	↑
Švietimas	22809,8	22936,9	↑
Socialinė apsauga	7158,9	7519,1	↑
Iš viso	41053,4	41850,4	

[Šaltinis: Statistikos departamentas]

Analizuojant pateiktus duomenis, akivaizdu, kad didžiausios savivaldybės biudžeto išlaidos tenka švietimo sričiai, 2005 m. jos sudarė 55 % visų biudžeto išlaidų. Antroje vietoje pagal panaudojamas savivaldybės lėšas yra socialinė apsauga – 18 % visų savivaldybės išlaidų. Nagrinėjamu laikotarpiu pastebimai pakito išlaidos tik dviem sritims – aplinkos apsaugai (sumažėjo beveik 3 kartus) bei poilsiui, kultūrai ir religijai (padidėjo ketvirtadaliu). Kitoms sritims panaudotų lėšų dydžio kitimas (padidėjimas ar sumažėjimas) buvo neįreikšmingas.

Savivaldybė yra parengusi Pakruojo rajono strateginį plėtros planą¹². Šiame rajono dokumente numatyta savivaldybės plėtros vizija, svarbiausi artimiausio dešimtmečio veiklos prioritetai, uždaviniai ir priemonės. Saugi, sveika, sutelkta, besimokanti, kultūros tradicijas puoselėjanti pilietinė visuomenė, modernus kaimas ir konkurencingas verslas, ekonomiškai, socialiai ir ekologiškai saugi aplinka, naudinga ir efektyvi infrastruktūra – tai pagrindinės mūsų būsimos veiklos gairės.

2005 metais Pakruojo rajone dirbo 70 policijos pareigūnų. Pagal pareigūnų skaičių tenkantį 100 000 gyventojų Pakruojo rajonas 25 % atsilieka nuo šalies vidurkio, ir 15 % nuo Šiaulių apskrities vidurkio.

Nusikalstamumo statistikos rodiklių kaita Pakruojo rajone atitinka bendrą Lietuvos tendenciją: 2005 metų užregistruotos nusikalstamos veikos sumažėjo 4,9 %, lyginant su 2004 metais, o užregistruoti nusikaltimai sumažėjo 9,6 %. 100 000-ių gyventojų tenkančių užregistruotų nusikalstamų veikų Pakruojo rajone yra 16 % mažiau nei Lietuvoje, bet beveik 10 % daugiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje. Skaičiuojant sunkius ir labai sunkius nusikaltimus tenkančius 100 000-ių gyventojų matyti, kad Pakruojo rajone jų padaroma 27 % mažiau nei vidutiniškai Lietuvoje ir 12,5 % mažiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje. Tai galima apibendrinti kaip geresnę kriminogeninę situaciją.

¹² „Pakruojo rajono strateginis plėtros planas“, patvirtinta Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2004-03-26, sprendimo Nr. T-66
IĮ „Atkulos projektai“

4. EKONOMINĖ BŪKLĖ

Statistikos departamento 2005 metų duomenimis, Pakruojo rajone net 73 % visų gyventojų sudaro kaimo gyventojai (Lietuvoje vidutiniškai – 33 %). Pagal šį rodiklį Pakruojo rajonas yra „kaimiščiausias“ rajonas visoje Šiaulių apskrityje. Pakruojo rajono teritorija yra apgyvendinta ganėtinai retai – viename kvadratiniam kilometre Pakruojo rajone gyvena beveik 2 kartus mažiau gyventojų nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje ir 2,4 karto mažiau gyventojų nei vidutiniškai Lietuvoje. Nedarbo lygis Pakruojo rajone yra vienas žemiausių Šiaulių apskrityje (žemesnis nedarbo lygis yra tik Šiaulių mieste). Pakruojo rajone bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų yra 0,6 procentiniais punktais mažesnis nei Šiaulių apskrityje ir beveik du kartus mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje. Tai rodo, kad Pakruojo rajono gyventojų užimtumas, lyginant Lietuvos mastu, yra gana didelis. 2005 metų Statistikos departamento duomenimis, vienam Pakruojo rajono gyventojui tenka 3,5 kartų mažiau tiesioginių užsienio investicijų nei vidutiniškai vienam gyventojui Lietuvoje. 2005 metais pagal tiesioginių investicijų apimtį vienam gyventojui Pakruojo rajonas užėmė 10 vietą tarp 61 savivaldybės, kai tuo tarpu 2004 metais buvo 21 vieta žemiau (31 vietoje). Lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis, Pakruojo rajono tiesioginių investicijų rodiklis kasmet vis gerėja. Pakruojo rajono tiesioginių užsienio investicijų vienam gyventojui rodiklis yra pats geriausias tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių.

4.1 lentelė. Tiesioginių užsienio investicijų vienam gyventojui rodikliai Šiaulių apskrities savivaldybėse

Šiaulių apskrities savivaldybės	Tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui
Akmenės r. sav.	1120
Joniškio r. sav.	87
Kelmės r. sav.	18
Pakruojo r. sav.	1951
Radviliškio r. sav.	133
Šiaulių m. sav.	1324
Šiaulių r. sav.	168

Atskirų šalių ir regionų ekonominio išsivystymo lygį atspindi sukuriama bendro vidaus produkto (BVP) apimtys, tenkančios vienam gyventojui. Tačiau duomenų apie atskiro rajono sukuriamą BVP – nėra. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, skaičiuojamas tik apskrityse sukuriamas BVP. 2005 metais vienam Šiaulių apskrities gyventojui teko 13,7 tūkst. Lt sukuriama bendrojo vidaus produkto ir tai yra 1,4 tūkst. Lt daugiau nei 2003 metais. Bet vis tiek tai yra 25 % mažiau nei tenka vidutiniškai vienam gyventojui Lietuvoje. 2005 metais Šiaulių apskritis tarp visų Lietuvos apskričių pagal BVP apimtį vienam gyventojui užėmė ketvirtą vietą.

4.1 Pramonė ir verslas

Viena iš pagrindinių prielaidų efektyviai funkcionuoti Pakruojo rajono ekonomikai yra smulkios ir vidutinės verslo įmonės, todėl rajone didelis dėmesys skiriamas smulkių ir II „Atkulos projektai“

vidutinių įmonių veiklos skatinimui, pažangaus žemės ūkio kūrimui bei turizmo plėtojimui. Pakruojo rajono savivaldybės strateginiame plane, patvirtintame Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2004 m. kovo 25 d. sprendimu Nr.T-66, pramonės ir verslo aplinkos gerinimui yra numatyti 2 uždaviniai:

- Stiprinti ir modernizuoti ar pertvarkyti veikiančias verslo paramos institucijas;
- Gerinti įmonių veiklos aplinką teikiant ir plėtojant verslo konsultacines, informacines paslaugas bei užtikrinti SVV galimybes pasinaudoti teikiamomis paslaugomis.

Pakruojo rajone ypač svarbią vietą verslo aplinkos sistemoje užima Pakruojo verslo informacijos centras. Čia SVV subjektams bei asmenims, kurie domisi bei ketina užsiimti verslu, yra sudarytos geros sąlygos gauti kokybiškas bei kiekvienam prieinamas verslo paslaugas. Šiuo metu Centre teikiama visa verslo informacija yra nemokama, konsultacijos, informacinės sklaidos renginiai, mokymai, kitos paslaugos yra dalinai subsidijuojamos. Dalinis Centro veiklos išlaidų padengimas sudaro sąlygas visuotiniam verslo informacijos paslaugų prieinamumui Pakruojo rajone, kryptingam Centro veiklos organizavimui.

Formuojant palankią verslui aplinką Pakruojo rajone ir gerinant finansinės paramos SVV subjektams sistemą, 1998 m. buvo įkurtas smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo fondas. Šiuo metu fondo biudžetas yra 200 tūkst. Lt per metus. Fondo lėšomis yra dengiamos palūkanos už paskolas, gautas verslo projektams įgyvendinti, vykdomas dalinis investicinių projektų rėmimas, skiriama parama už naujai įsteigtas darbo vietas, remiamos techninės pagalbos priemonės verslumo skatinimui įgyvendinti. 2005 m. fondo lėšomis buvo paremti 23 verslo subjektai ir 9 žemės ūkio subjektai.

Skatinant rajono įmones diegti pažangias technologijas, didinti eksportą, kurti naujas darbo vietas, daryti teigiamą įtaką Pakruojo rajonui, jo gyventojams ir aplinkai, Pakruojo rajone įgyvendinta iniciatyva – konkurso, kurio metu apdovanojamos geriausios rajono įmonės, organizavimas. Konkursas vykdomas Pakruojo rajono savivaldybės lėšomis, vienas iš pagrindinių konkurso organizatorių yra Verslo centras.

Pakruojo rajono ūkyje dominuoja mikro įmonės ir smulkios ūkio įmonės. Jų apimtys nedidelės, bet pastebimas jų augimas. Verslumas rajone gana mažas, nors įmonių steigiama vis daugiau. Nemažai Juridinių asmenų registre įregistruotų įmonių turi likviduojamos įmonės statusą. Iš 409 įregistruotų individualių įmonių, net 154 turi likviduojamos įmonės statusą.

4.1 1 lentelė. Įmonių kaita Pakruojo rajone¹

Įmonių rūšis	2002	2004	2006	Palyginimas 2002 m. ir 2006 m.
IĮ	436	432	409	-27
UAB	74	83	99	+25
AB	12	9	8	-4
KB	7	9	10	+3
ŽŪB	43	41	39	-4
TŪB	5	5	5	0
Verslo liudijimai	309	354	258	-51
Individuali veikla	-	39	77	+77
Asociacija ir visuomeninė organizacija	59	88	104	+45

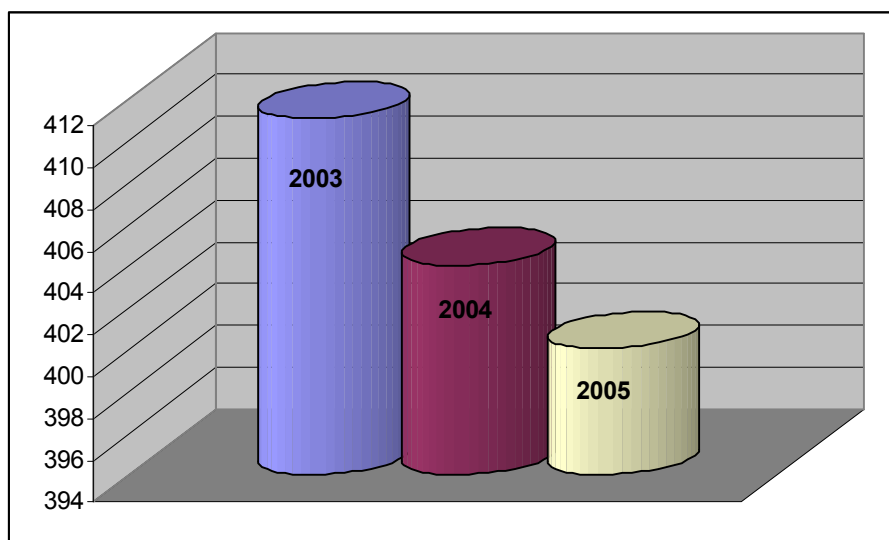
¹ Pakruojo verslo informacijos centro duomenys IĮ „Atkulos projektai“

2006 m. I pusmetį daugiausia steigėsi smulkios paslaugų įmonės, užsiimančios transporto paslaugomis, paslaugomis žemės ūkiui, mažmenine ir didmenine prekyba.

4.1.2 lentelė. Pakruojo rajone naujai įregistruotų juridinių asmenų skaičius pagal teisinę formą²

Teisinės formos pavadinimas	2005 m.	2006 m. I pusm.
UAB	5	4
VšĮ	-	2
Asociacija	8	4
Savivaldybės biudžetinės įstaigos filialas	-	1
KB	-	1
ĮĮ	13	4
Iš viso	26	16

Pakruojo rajono ekonominį potencialą parodo veikiančių ūkio subjektų skaičius ir jo kitimo tendencijos.

4.1.1 pav. Pakruojo rajone veikiančių ūkio subjektų skaičiaus kaita 2003-2005 m.³

2003-2005 m. laikotarpiu veikiančių ūkio subjektų skaičius Pakruojo rajone turėjo tendenciją mažėti: per šį laikotarpį ūkio subjektų skaičius sumažėjo nuo 411 iki 400. Žemiau esančioje lentelėje pateikiama informacija apie ūkio subjektų, veikiančių Pakruojo rajone, pasiskirstymą pagal ekonominės veiklos rūšis⁴.

4.1.3 lentelė. Veikiantys Pakruojo rajono ūkio subjektai pagal ekonominės veiklos rūšis 2005 m.

Viešbučiai restoranai	Transportas sandėliavimas	Finansinis tarpininkavimas	Nekilnojamas turtas, nuoma	Viešasis valdymas	Kitos veiklos rūšys
9	28	2	14	8	164

² VĮ Registrų centro Juridinių asmenų registro duomenys

³ Lietuvos statistikos departamentas

⁴ Lietuvos statistikos departamentas

4.1. 4 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius pagal pagrindines ekonominės veiklos rūšių grupes 2004 m.

	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	Pramonė	Elektros, dujų ir vandens tiekimas	Statyba	Prekyba	Viešbučiai ir restoranai	Transportas ir sandėliavimas	Paštas ir nuotoliniai ryšiai	Finansinis tarpininkavimas	Nekilnojamasis turtas, nuoma ir kita verslo veikla	Viešasis valdymas	Kitos veiklos rūšys
<i>Lietuva</i>	1773	8440	266	3302	21164	2648	5797	324	548	8798	743	18527
<i>Šiaulių apskr.</i>	296	756	25	246	1753	194	426	26	33	436	73	1920
<i>Pakruojo r.</i>	38	48	2	8	82	9	30	-	2	13	8	162
Akmenės r.	25	33	5	11	89	7	19	6	1	11	8	146
Kelmės r.	39	56	2	12	152	18	30	2	1	10	10	155
Radviliškio r.	50	59	5	15	188	29	34	2	2	22	9	192
Šiaulių miestas	22	427	7	170	931	106	217	14	25	341	29	906
Šiaulių r.	83	96	1	19	167	12	71	1	-	21	1	178
Joniškio r.	39	37	3	11	144	13	25	1	2	18	8	181

Statistikos departamento duomenimis, Pakruojo rajone didžiausią dalį tarp veikiančių ūkio subjektų sudaro prekybos įmonės (20 % visų ūkio subjektų), pramonės įmonės (12 % visų ūkio subjektų) ir žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės įmonės (9,4 % visų ūkio subjektų).

4.2 Žemės ir miškų ūkis

Žemės ūkis. Pagal 2005 metų statistinius duomenis 10 % visų Pakruojo rajone įregistruotų ūkio subjektų veikė žemės ir miško ūkio srityje. Per šiuos metus buvo įregistruoti du nauji ūkio subjektai, veikiantys žemės ir miško ūkyje (2004 m. – 38 ūkio subjektai; 2005 m. – 40). Pakruojo verslo informacijos centro pateiktais duomenimis 2006 metų liepos 1 dieną savivaldybėje veikė 39 žemės ūkio bendrovės, tačiau net 20 jų yra likviduojamos.

Lietuvos Respublikos Žemės fondo duomenimis 2006 metų pradžioje Pakruojo savivaldybėje buvo 1488 registruotų ūkininkų ūkių. Šis skaičius per pastarųjų trijų metų laikotarpį nuolat augo: 2004 m. – 994, 2005 m. – 1183. Vidutinis ūkininkų ūkio plotas 2006 metais buvo 30,52 ha. Šis rodiklis buvo žymiai didesnis nei Lietuvos vidurkis (19,52 ha) ir apylygis Šiaulių apskrities vidurkiui (30,26 ha). Analizuojant ūkių plotus, pastebima neigiama jų vidutinio dydžio kitimo tendencija, t.y. per pastaruosius trejus metus vidutinis ūkio plotas sumažėjo nuo 41,89 ha (2003 m.), 38,64 ha (2004 m.) iki 34,35 ha (2005 m.), o 2006 m., kaip minėta anksčiau, jau buvo tik 30,52 ha. Taigi, per ketverių metų laikotarpį šis rodiklis sumažėjo net 27 %. Tokia situacija yra nepalanki Pakruojo rajono žemės ūkio konkurencingumo požiūriu, kadangi smulkūs, mažo investicinio pajėgumo ūkiai yra nepajėgus lygiaverčiai konkuruoti Europos Sąjungos žemės ūkio rinkos sąlygomis, dažniausiai nepajėgus ūkyje taikyti modernių technologijų ir įsisavinti ES struktūrinių fondų teikiamos paramos lėšas.

Pagrindinės Pakruojo rajono ūkininkų veiklos kryptys yra augininkystė ir gyvulininkystė. Priklausomai nuo kainų ir apyvartinių lėšų santykio, tiek gyvulių skaičius, tiek grūdinių bei techninių kultūrų plotai Pakruojo rajone svyruoja, tačiau šis svyravimas nekelia grėsmės gamybos dydžio pastovumui.

Gyvulininkystės produkcijos gamybos rodiklių kitimo duomenys Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Pakruojo rajone ir kitose Šiaulių apskrities savivaldybėse pateikti 4.2.1 lentelėje.

4.2.1 lentelė. Gyvulininkystės produktų gamyba

		Gyvulininkystės produktai perskaičiuoti pienu 100-ui ha naudojamų žemės ūkio naudmenų visuose ūkiuose	Realizuota skersti gyvulių ir paukščių 100-ui ha naudojamų žemės ūkio naudmenų visuose ūkiuose	Primelžta pieno 100-ui ha naudojamų žemės ūkio naudmenų	Surinkta kiaušinių 100-ui ha grūdinių pasėlių visuose ūkiuose	Prikirpta vilnos nuo avies visuose ūkiuose
<i>Lietuva</i>	2003	1297	105	710	85	2,6
	2004	1357,2	116,2	709,8	97,3	2,8
	2005	1286,9	113,9	656,2	95,1	2
<i>Šiaulių apskritis</i>	2003	1102	85,0	648,0	30,8	2,9
	2004	1111,1	88,4	640,8	31,8	4,3
	2005	1086,7	89,3	616,1	27,6	2,8
<i>Pakruojo rajonas</i>	2003	859,0	59,0	549,0	15,2	3,8
	2004	893,1	62,8	566,2	12,0	2,9
	2005	1021,1	86,9	577,1	11,6	1,2
Akmenės rajonas	2003	1005,0	96,0	483,0	40,4	2,1
	2004	1013,4	98,3	484,1	42,9	2,2
	2005	868,4	84,3	437,0	12,0	2,1
Kelmės rajonas	2003	1323,0	76,0	933,0	18,2	2,9
	2004	1314,8	88,2	861,9	19,7	2,5
	2005	1131,6	78,6	727,7	19,5	3,5
Radviliškio rajonas	2003	859,0	59,0	549,0	15,2	3,8
	2004	893,1	62,8	566,2	12,0	2,9
	2005	1024,1	86,9	577,1	11,6	1,2
Joniškio rajonas	2003	1011,0	112,0	441,0	10,3	2,4
	2004	984,9	109,8	425,6	9,1	2,1
	2005	1068,6	121,7	449,5	9,0	1,9
Šiaulių rajonas	2003	1165,0	80,0	677,0	88,8	2,4
	2004	1134,9	72,0	676,4	112,6	2,1
	2005	977,0	54,0	623,2	107,2	1,9

[Šaltinis: Statistikos departamentas]

Analizuojant žemės ūkio veiklos lyginamuosius rodiklius pateiktus 4.2.1 lentelėje, matyti, kad per pastaruosius trejus metus labiausiai išaugo gyvulininkystės produkcijos, gaminamos Pakruojo rajone, kiekis. Tai parodo tiek I ir II, tiek, nors ir ne toks staigus, III rodiklio augimas (rodiklių paaiškinimus žr. anksčiau). Ypač padidėjo skerdziamų gyvulių lyginamasis rodiklis, t.y. palyginti su 2003 metais šis rodiklis padidėjo net 47 %. Gyvulininkystės plėtra rajone patvirtina ir 4.2.2 lentelėje pateikti duomenys.

4.2.2 lentelė. Gyvulių skaičius ūkiuose/ iš jų individualiuose ūkiuose

Metai	Galvijai	Kiaulės	Avys ir ožkos	Arkliai
2004	19915/ 11099	17162/ 16790	904/ 904	828/ 650
2005	19744/ 10651	31987/ 16524	972/ 972	809/ 653
2006	20009/ 10612	47087/ 15708	951/ 951	751/ 655

[Šaltinis: Statistikos departamentas]

Reikėtų pažymėti, kad Pakruojo rajono strateginiame plane gyvulininkystė buvo įvardinta kaip problematiška žemės ūkio sritis, ypač buvo atkreipiamas dėmesys į mėsinės gyvulininkystės smukimą. Akivaizdu, kad per pastarąjį laikotarpį nuo strateginio plano parengimo situacija žemės ūkyje šiuo atžvilgiu labai pasikeitė: plėtėsi kiaulininkystės ūkis, II „Atkulos projektai“

pradėjo veikti stambus kiaulių penėjimo kompleksas, kiaulių skaičius padidėjo apie 2,7 karto. Tačiau negalima nepaminėti ir neigiamų šios veiklos aspektų – tai yra galimo ekologinės situacijos pablogėjimas kiaulininkystės komplekso zonoje, taip pat gyventojų nepasitenkinimas pablogėjusia gyvenimo kokybe dėl šio komplekso veiklos. Kaip bebūtų, galima konstatuoti, kad pastaruoju metu augalininkystės ir gyvulininkystės reikšmė Pakruojo rajono žemės ūkyje „susibalansavo“.

Kalbant apie konkrečias žemės ūkio kultūras, pažymėtina, kad Pakruojo rajone daugiausia auginama grūdinių kultūrų (žr. 4.2.3 lentelę). Šios kultūros pasėlių plotai 2005 metais sudarė 65,8 % bendro pasėlių ploto. Nusistovėję stabilūs cukrinių runkelių (1500 –1800 ha), linų (800 – 1000 ha) plotai rodo, kad daugelis žemdirbių jau turi patikrintas šių kultūrų auginimo technologijas, moka ir gali pasiekti optimalius derlius. Nagrinėjant visų pasėlių plotų kitimo tendencijas, pasakytina, kad per pastaruosius trejus metus padidėjo tik daugiametėmis žolėmis užsieti žemės plotai (padidėjo du kartus), visų kitų kultūrų pasėlių plotai sumažėjo.

4.2.3 lentelė. Pasėlių plotų pasiskirstymas pagal žemės ūkio kultūras (visuose ūkiuose, ha)

	Grūdiniai augalai	Linai	Rapsai	Cukriniai runkeliai (pramonei)	Bulvės	Lauko daržovės	Daugiametės žolės	Pašarinių šakniavaisių pasėliai	Pasėlių plotas IŠ VISO
2003	43863/ 69,8%	1021/ 1,6 %	–	1478/ 2,4 %	1119/ 1,8 %	446/ 0,7 %	6092/ 9,7 %	759/ 1,2 %	62821
2004	45988/ 65,5 %	669/ 1,0 %	7257/ 10,3 %	1436/ 2,0 %	988/ 1,4 %	267/ 0,4 %	10902/ 15,5 %	449/ 0,6 %	70209
2005	48727/ 65,8 %	515/ 0,7%	6379/ 8,6 %	1301/ 1,8 %	898/ 1,2 %	234/ 0,3 %	12392/ 16,7 %	403/ 0,5 %	74101

[Šaltinis: Statistikos departamentas]

Mišku ūkis. Žemės fondo duomenimis (2006-01-01) Pakruojo rajone miško žemė užima 25796 ha plotą, tai sudaro 19,6 % viso Pakruojo rajono žemės fondo. Visame miško žemės plote miško ūkio paskirties žemė užima 98,7 % (25451 ha), likusi žemė (345 ha) priskirta žemės ūkio paskirties žemei. Didžioji dalis esančių miškų – 185337,79 ha priklauso valstybei, kita dalis 6912,80 ha – privatiems žemių valdytojams.

Valstybinius miškus Pakruojo rajone valdo, prižiūri ir veiklą juose vykdo Pakruojo miškų urėdija, kurią sudaro 8 girininkijos, iš jų 7 (Pakruojo, Žeimelio, Klovainių, Rozalimo, Gedžiūnų, Sukmedžio, Linkuvos) yra Pakruojo rajono teritorijoje, taip pat Radviliškio miškų urėdija (Aukštelkių girininkija). Radviliškio miškų urėdijai priklauso tik 1,78 % visų valstybinių Pakruojo rajono miškų, kas apima 23,58 ha miškų plotą.

VĮ Pakruojo miškų urėdijos miškai priskiriami Vidurio žemumos gamtiniam regionui. Urėdijos miško sėklinę bazę sudaro:

- Sukmedžio girininkijoje esanti 3,9 ha eglės sėklinė plantacija;
- pliusiniai medžiai: 4 juodalksniai Klovainių girininkijoje, 6 karpotieji beržai Pušaloto girininkijoje, 1 paprastas uosis Žeimelio girininkijoje ir 3 paprastosios eglės Rozalimo girininkijoje;
- sėkliniai medynai: paprastojo ažuolo 54,5 ha Pakruojo girininkijoje, karpotojo beržo 22,8 ha Rozalimo girininkijoje, juodalksnio 3,3 ha Klovainių girininkijoje, paprastosios eglės 7,0 ha Rozalimo girininkijoje;
- genetiniai draustiniai: paprastojo uosio 267,7 ha bei drebulės 12,9 ha Žeimelio girininkijoje.

Beržo, juodalksnio, paprastos eglės bei ažuolo sėklos taip pat renkamos ir 1 selekcinės grupės medynuose. VĮ Pakruojo miškų urėdijos miškai auga labai derlinguose dirvožemiuose: f ir d

trofotopai sudaro per 90 % medynų ploto, L d ir L f augavietės – atitinkamai 72 %. Tai ir nulemia miškų atkūrimą – želdyno apimtis, tikslines medžių rūšis, atkūrimo būdus. Vadovaujantis 1998 metų miškotvarkos projektu, kasmet vidutiniškai sodinimu atkuriamą po 115-130 ha miškų. Apie 130 ha kirtaviečių paliekama savaiminiam žėlimui, taikant jose paramos priemones. Mišrūs ažuolo, eglės, juodalksnio, beržo želdiniai sudaro 70-80 %. Mišrių želdinių su ažuolu Pakruojo miškų urėdijos specialistai kasmet pasodina po 40-50 ha. Vykdam Lietuvos miškingumo didinimo programą, kasmet numatoma įveisti vidutiniškai po 15-20 ha miško iš priskirtų nederlingų žemių iš laisvo valstybinio žemės fondo. 2004 metų pavasarį tokių želdinių Žeimelio girininkijoje buvo įveista 16,7 ha. Miškų atkūrimui ir įveisimui sodmenys (išskyrus pušies sėjinukus) auginamos urėdijos medelyne.

Siekiant suformuoti ūkiškai vertingus, produktyvius bei atsparius medynus, VĮ Pakruojo miškų urėdijoje jaunuolynų ugdymui skiriamas pastovus dėmesys. 1998 m. miškotvarkos projekte numatyta kasmet ugdyti po 450 ha. Didžiąją dalį ugdomų plotų sudaro kultūrinės kilmės jaunuolynai. Didžiausios šių darbų apimtys numatytos Klovainių (82 ha), Pakruojo (74 ha) bei Sukmedžio (67 ha) girininkijose. Metinė retinimo kirtimo norma – 110 ha. 2003 metais išretinta 121 ha medynų, daugiausia Sukmedžio girininkijoje – 30,7 ha. Einamieji kirtimai kasmet vykdomi 210-230 ha plote, iškertant apie 13 t. ktm medienos.

Be tradicinės veiklos Pakruojo miškų urėdija teikia komercinės medžioklės organizavimo paslaugas. Bendri medžioklės plotai užima 8703 ha plotą, iš jų miškai – 5463 ha. Čia kasmet organizuojama iki 10 varyminių medžioklių Lietuvos ir užsienio medžiotojams. Pakruojo miškų urėdijos duomenimis kasmet per medžioklės sezoną šiuose plotuose apsilanko po 50-60 užsienio medžiotojų.

Paminėtina Pakruojo miškų urėdijos pradėta veikla – nemokamų sodinukų ūkininkams teikimas apleistų žemių, kurios nėra finansuojamos iš ES fondų, želdinimui. Tokiu būdu galėtų būti didinami apželdinti plotai Pakruojo rajone.

Kaip kryptingos Pakruojo miško urėdijos veiklos, laikantis tvaraus ir subalansuoto miškų naudojimo principo, pripažinimą, galima vertinti Smart Wood veiklos programos sertifikato 2003 metais urėdijai suteikimas.

Vertinti Pakruojo miškų ūkio veiklos finansinius ir ekonominius rodiklius nėra galimybės, kadangi jie viešai nėra skelbiami. Galima paminėti tik tai, kad 2005 metais palyginti su 2004 metais Pakruojo miškų urėdijos pajamos išaugo 1,5 milijonų litų.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Žemiau esančioje 4.2.4 lentelėje pateikiamos Pakruojo miškų urėdijos girininkijų charakteristikos.

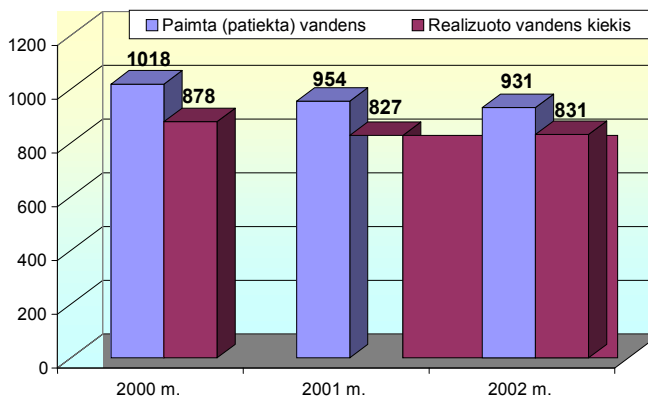
4.2.4 lentelė. Pakruojo miškų urėdijos girininkijų charakteristika

Girininkijos pavadinimas	Plotas, ha			Rezervuoti privatizavimui	Valstybinių medynų sudėtis, %	Pastabos
	Bendras plotas	Valstybiniai	Privatūs			
Žeimelio	2633	1944	236	453	Uosynai - 44 Egllynai - 20 Beržynai - 20	294 ha uosio genetinis draustinis; kv. 21 miško pakraštyje slūgso vienas iš didžiausių Lietuvos akmenų – Bulotiškių akmuo
Linkuvos	3915	1803	837	1275	Beržynai – 36 Uosynai – 18 Drebulynai - 13	Vyrauja šlaplė, reikalaujantys daug darbo ir sąnaudų miškai. 44 kvartale yra Velnio krėslu vadinamas akmuo – saugomas kraštovaizdžio objektas.
Sukmedžio	4904	2732	957	1215	Beržynai – 42 Egllynai - 36	34 ha ąžuolynų; kv.15 – kryžius-koplytstulpis rusų okupantų aukoms atminti, kv.84 – paminklas-obeliskas Lietuvos partizanų žuvimo vietoje, kv. 77 – žydų genocido aukų vieta.
Gedžiūnų	2736	2071	259	406	Beržynai – 44 Egllynai – 31 Ąžuolynai - 6	Dauguma girininkijoje augančių ąžuolų – 1 selekcinės grupės, vieni geriausių urėdijoje, tinkantys sėklų rinkimui.
Pakruojo	4308	2988	421	899	Beržynai – 41 Egllynai – 22 Ąžuolynai - 5	Linksmučių senkapiai (kv.37 ir 43), žydų genocido vieta ir kapavietė (kv.325), Kareiviško akmuo (kv.38).
Klovainių	3932	2482	380	1070	Beržynai – 43 Uosynai - 15	Girininkijos teritorijoje esantis Puziniško dvaras- rašytojos Gabrielės Petkevičaitės-Bitės tėvų sodyba. Kv. 134 yra fašizmo aukų kapai.
Rozalimo	4000	2103	702	1195	Beržynai – 39 Egllynai - 25	Prie Ežerėlės užtvankos įrengta poilsiavietė, 2001 metais 202 ha miško teritorijoje įkurtas Rozalimo miško parkas.
Pušaloto	2881	1748	400	733	Beržynai – 50 Egllynai - 23	Visa girininkijos teritorija yra Pasvalio rajone.

[Šaltinis: VĮ Pakruojo miškų urėdijos informacija]

4.3 Vandens ūkis

Pakruojo rajone centralizuotu vandens tiekimu naudojasi apie 50 % visų rajono gyventojų. Rajono gyventojams vandenį tiekia 24 įmonės, iš jų UAB „Pakruojo vandentiekis“ teikia savo paslaugas 27 % rajono gyventojų ir 72 % gyventojų Pakruojo mieste.

4.3.1 pav. Patiekiamo, realizuojamo vandens kiekiai (tūkst. m³)

Rajono gyventojai sunaudoja 87 - 90 % patiekiamo vandens. UAB „Pakruojo vandentiekis“ šis rodiklis yra 69 – 72 %, tai rodo, kad vandens tiekėjų nuostoliai sudaro 28 - 31 % nuo patiekto vandens kiekio.

4.3.1 lentelė. Vandens naudojimo parametrai

Metai	Paimta vandens	Paimta požeminio vandens	Sunaudota vandens	Sunaudota požeminio vandens
2003	896	656	795	555
2004	956	714	836	594
2005	977	738	869	630

Iš šių duomenų matyti, kad per 2003 – 2005 metus ir vandens paėmimo ir vandens naudojimo apimtys Pakruojo rajone padidėjo 8 %.

4.3.2 lentelė. Pakruojo rajono seniūnijų gyventojų, besinaudojančių vandentiekio, šuliniais ir kanalizacija⁵

Administracinis vienetas	Gyventojų sk.	Naudojasi		Vandentiekio būklė		Naudojasi	
		vandentikiu	Vandentiekio būklė GERA	PATENKINAMA	Vandentiekio būklė BLOGA	šuliniais	kanalizacija
Žeimelio seniūnija	2605	1386	820	486	80	1219	530
Rozalimo seniūnija	2521	1098	0	1098	0	1309	850
Pakruojo seniūnija	8470	5307	726	4581	0	3163	4296
Lygumų seniūnija	3068	745	452	195	98	2323	48
Klovainių seniūnija	3118	2551	0	490	2061	1789	790

⁵ Pakruojo rajono savivaldybės administracijos duomenys. II „Atkulos projektai“

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Linkuvos seniūnija	3763	1741	0	1741	0	3469	504
Pašvitinio seniūnija	1849	850	0	850	0	1771	0
Guostagalio seniūnija	1886	1201	1162	0	0	516	878
Iš viso %	100%	55%	21%	35%	24%	57%	51%

Iš šių duomenų matyti, kad tik 55 % Pakruojo rajono gyventojų naudojami vandentiekiais, ir tik penktadalis šių vartotojų turi gerą vandentiekį. Daugiau nei pusė vartotojų turi patenkinamą arba blogą vandentiekį. Šuliniais naudojami didesnė pusė Pakruojo rajono gyventojų, ir tik pusė rajono gyventojų turi galimybę naudotis kanalizacija. Dalis rajono gyventojų naudoja šachtinių (kastinių) šulinių vandenį, kuris yra kietas, pasižymi dideliu nitratų kiekiu, mikrobiologiniu užterštumu. Visuomenės sveikatos centro duomenimis, 60 % Pakruojo miesto privačių šulinių yra bakteriologiškai užkrėsti, 50 % didesnis negu leistinas nitritų, nitratų kiekis. Ypač aktuali problema – geriamo vandens kokybė. Geriamam vandeniui įtakos turi požeminių vandens išteklių kokybė, centralizuoto geriamo vandens tiekimo tinklų būklė. Dauguma vandens tiekimo tinklų paklota prieš 20-30 metų. Pagal tarybinius projektavimo standartus ir kriterijus pastatyti vandens paskirstymo tinklai yra per dideli ir dėl per mažo jų naudojimo, susidaro nuosėdos, kurios patenka į geriamą vandenį. 2000 – 2002 m. laikotarpiu vandentiekio tinkluose 2,3 karto padidėjo gedimų skaičius. Natūralios geležies koncentracija tiekiamame vandenyje kelis kartus viršija leistiną normą (geležies kiekis nuo 0,1 iki 1mg/l).

4.3.3 lentelė. Gyvenviečių geriamajame vandenyje randamo geležies kiekis (2002 m. duomenys)

Objekto pavadinimas	Bendra geležis mg/l	Normos viršijimas
Linkuvos m. vandenvietė	1,64	60%
Žeimelio mst. vidurinė mokykla	4,53	350%
Stačiūnų gyvenvietės vandenvietė	1,58	55%
Degučių gyv. Galmino II „Jovaras“ vand. įvadas	10,6	900%
Rozalimo gyv. vaikų darželis	5,15	400%
Draudelių gyv. vandenvietė	0,45	0%
Pamūšio gyv. (Klovainių sen.) vandenvietė	2,03	100%
Mikniūnų gyv. vandenvietė	1,53	50%
Sosdvario gyv. vandenvietė	0,73	0%
Pašvitinio gyv. vandenvietė	1,47	40%
Pamūšio gyv. (Pašvitinio sen.) pagrindinė mokykla	8,41	740%
Petrašiūnų gyv. vaikų darželis	1,07	7%
Plaučiškių gyv. vandenvietė	3,22	200%

Geležies kiekis požeminiame vandenyje Pakruojo m. svyruoja nuo 0,6 iki 4,6 mg/l. 2001 m. atlikti tyrimais buvo nustatyti Pakruojo miesto geriamojo vandens geležies kiekio svyravimai.

4.3.4 lentelė. Geležies kiekis UAB „Pakruojo vandentiekis“ tiekiamame geriamajame vandenyje Pakruojo m.

Paėmimo vieta Matavimo vnt.	Vandenvietėje	Miesto centre	Pakruojo kaime	Taikos kvartale	Ligoninėje
Geležies kiekis (mg/l)	0,60	1,40	3,00	3,90	4,60
Geležies kiekio padidėjimas tinkluose (mg/l)	-	+ 0,80	+ 2,40	+ 3,30	+ 4,00

Pateikti duomenys rodo, kad vandenvietėje gaunamame geriamajame vandenyje geležies kiekis yra norminis, tačiau tinkluose jis stipriai padidėja ir tiekiamas gyventojams vanduo nebeatitinka leistinų normų.

Daugelis gręžinių nėra inventorizuoti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre. Atviri gręžiniai yra pagrindiniai vandens teršimo židiniai, todėl senus, neeksploatuojamus gręžinius (šiuo metu rajone jų yra 59) reikia užtamponuoti.

Pakruojo rajone yra 14 nuotekų valymo įrenginių, iš jų 12 yra kaimo vietovėse. UAB „Pakruojo vandentiekis“ eksploatuoja 10 valymo įrenginių. Nuotekų surinkimo tinklai seni, ilūžę, įtrūkę, dažnai užsikemša, daugėja gedimų nuotekų tinkluose.

4.3.5 lentelė. Pakruojo rajono nuotekų kiekiai 2003-2005 m.

Metai	Išleista nuotekų	Kurių nereikia valyti	Išvalytų iki DLT	Nepakankamai išvalytų	Užterštų, be valymo
2003	283	0	279	4	0
2004	417	0	412	5	0
2005	406	0	401	5	0

Pakruojo miesto nuotekų valymo įrenginius pradėta eksploatuoti 1996 m. Įrenginiai dirba neefektyviai dėl šių priežasčių: 1) prie nuotekų tinklų yra prisijungę mažiau nei 60 % miesto gyventojų; 2) nebuvo įgyvendinti nuotekų surinkimo sistemos išplėtimo (prijungiant Pakruojo ir Jovarų kaimus) planai.

Valymo įrenginių dumblas sandėliuojamas Pakruojo miesto nuotekų valymo įrenginių teritorijoje laikinai įrengtose aikštelėse.

4.3.6 lentelė. Pakruojo rajono vandenų panaudojimas 2003-2005 m.

Metai	Pramonės reikmėms tks. m ²	Ūkio ir buities reikmėms tks. m ²
2003	240	555
2004	242	594
2005	239	630

Didžioji dalis rajono gyventojų nuotekas surenka į prastos kokybės išsėmimo duobes. Tai daro didelę įtaką saugomų teritorijų dirvožemiui, paviršiniams bei požeminiams vandenims, augmenijai ir gyvūnijai.

Daugumoje rajono gyvenviečių nuotekų valymo įrenginiai yra fiziškai ir morališkai susidėvėję, juos būtina renovuoti. Didžiausi paviršinio vandens taršos šaltiniai - netvarkingi tualetai, nesandarios išsėmimo duobės, nepakankami atstumai nuo šulinio iki tualetų, nuotekų valymo įrenginių neturinčios gyvenvietės.

4.4 Statyba

Statyba besiverčiančios įmonės Pakruojo rajone užsiima naujų pastatų statyba, senų pastatų rekonstrukcija, remontu bei modernizavimu, miesto infrastruktūros gerinimu. Pakruojo rajone statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų Pakruojo rajone apimtys didesnės nei kitų Šiaulių apskrities savivaldybių ir nusileidžia tik Šiaulių miestui, Šiaulių rajonui ir Radviliškio rajonui. 2005 m. statybos darbų buvo atlikta už 24360 tūkst. Lt. Tai sudarė 7,4 % Šiaulių apskrityje atliktų statybos įmonių ir bendrovių darbų. Statybos darbų apimtys Pakruojo rajone per 2003-2005 metus užaugo 52,4 %. Per 2005 metus Pakruojo rajone pastatyti 9 butai ir 54 negyvenamieji pastatai.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyriaus duomenimis, 2005 metais panaudota 1361,2 tūkst. Lt valstybės investicijų ir savivaldybės biudžeto lėšų. Viešosios įstaigos Pakruojo ligoninės pastato renovavimui - avarinės būklės likvidavimui panaudota 239,0 tūkst. Lt, o jos katilinės statybai 180,0 tūkst. Lt. Šukinių J. Noreikos pagrindinės mokyklos katilinės kapitaliniam remontui (avarinės būklės likvidavimui) panaudota 240,0 tūkst. Lt. Šie darbai bus tęsiami ateinančiais metais.

Finansuoti vandentvarkos objektų remonto darbai Šukionių, Gedučių, Pamūšio, Guostagalio kaimuose. Rekonstruota Klovainių pagrindinės mokyklos sporto salė, katilinė, sutvarkyti WC, dušai už 117,5 tūkst. Lt savivaldybės ir 97,0 tūkst. Lt privatizavimo fondo lėšas. Pedagoginės psichologinės tarnybos ir suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centro patalpų rekonstrukcijai panaudota 60,2 tūkst. Lt savivaldybės biudžeto ir 230,0 tūkst. Lt paskolos.

Remontuoti savivaldybei priklausantys butai (17,7 tūkst. Lt biudžeto ir 35,0 tūkst. Lt spec. programos lėšų). Nuomojamų patalpų šildymui išleista 6,8 tūkst. Lt. Suremontuotos aklųjų ir silpnaregių draugijos patalpos už 6,0 tūkst. Lt. Linkuvos mieste uždarius centrinę katilinę, savivaldybei priklausančiuose butuose įrengtos vietinio šildymo sistemos Mūšos gatvės daugiabučiuose namuose už 25,0 tūkst. Lt, bei Linkuvos kultūros namų šildymo sistema už 39,6 tūkst. Lt. Renovuotos savivaldybės administracinio pastato patalpos už 118,20 tūkst. Lt. Suremontuota Pamūšio kultūros namų vandentiekio sistema už 1,4 tūkst. Lt. Už 20,0 tūkst. Lt suremontuotas Balsių pagrindinės mokyklos stogas. Guostagalio pagrindinės mokyklos tualetų įrengimui panaudota 39,9 tūkst. Lt, o Trišonių pagrindinės mokyklos tualetų įrengimui 49,9 tūkst. Lt. Linkuvos miesto geriamo vandens ruošyklai įrengti panaudota 58,2 tūkst. Lt biudžeto lėšų ir 100,0 tūkst. Lt paskolos. Už 35,9 tūkst. Lt parengtas Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros sistemos modernizavimo ir paslaugų kokybės gerinimo investicinis projektas.

Už Pakruojo rajono savivaldybės iš paskolos paimtas lėšas nutiesti vandentiekio ir nuotekų tinklai Vilniaus gatvėje Pakruojo mieste (259,5 tūkst. Lt); nutiesti Pakruojo miesto Taikos kvartalo vandentiekio ir nuotekų tinklai (307,7 tūkst. Lt); finansuotas dokumentų, reikalingų Pakruojo dvaro centrinių rūmų rekonstrukcijai, parengimas (75,5 tūkst. Lt); finansuotas Vytauto Didžiojo g. 35 ir 41 Pakruojo mieste ir Pakruojo kaimo katilinių dujų fiekavimo prijungimo įmokos ir ekonomiškai neatsiperkančiosios dalies išlaidų padengimas (147,0 tūkst. Lt); atlikti Guostagalio, Linksmučių, Šukinių ir Mažeikonių kaimų vandentvarkos objektų statybos pagrindimai bei investiciniai projektai (87,9 tūkst. Lt); likviduoti 2005 m. sausio mėn. 9-osios uragano „Ervinas“ padariniai (Pašvitinio pagrindinės mokyklos kamino atstatymui - 20,0 tūkst. Lt, Lygumų vidurinės mokyklos stogo remontui – 4,9 tūkst. Lt, Greičiūnų pradinės mokyklos stogo ir perdenginio remontui – 4,0 tūkst. Lt, Pakruojo rajono savivaldybės kamino demontavimui – 5,0 tūkst. Lt, Pamūšio kultūros namų stogo remontui – 9,0 tūkst. Lt, Pakruojo dvaro tvoros atstatymui 2,0 tūkst. Lt); rekonstruotos Ūdekų mokyklos patalpos, pritaikant jas visuomeninei paskirčiai (I etapas - 75,0 tūkst. Lt); suremontuotas Bardišių mokyklos sporto salės stogas (33,0 tūkst. Lt); atliktas Stačiūnų kaimo vėjo malūno remontas (51,0 tūkst. Lt); atliktas naujų projektų, tame tarpe TIC įrengimo ir kitų inžinerinių paslaugų (52,6 tūkst. Lt); savivaldybės administraciniame pastate įrengtas liftas (75,5 tūkst. Lt); prisidėta prie Linkuvos bažnyčios nuograndos įrengimo (49,8 tūkst. Lt); kabelizuota Pakruojo stadione 10 kV elektros oro linijos (44,5 tūkst. Lt).

Skyrius administravo ministerijų skirtas lėšas Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo parapijos vaikų dienos centro patalpų rekonstrukcijai (92,0 tūkst. Lt) ir Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centro laikino gyvenimo namų rekonstrukcijai (97,0 tūkst. Lt).

Už Europos regioninės plėtros fondo lėšas išasfaltuota Linkuvos miesto Miško gatvė ir dalinai įrengta Pakruojo miesto Pramonės gatvė – 1638,9 tūkst. Lt. Pramonės gatvėje darbai bus baigti 2006 m. vasara.

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyriaus duomenimis, iš kelių priežiūros ir plėtros programos 2005 metais gauta 2159,0 tūkst. Lt. Autobusų stoties įrengimo bei Vilniaus gatvės rekonstrukcijos užbaigimui panaudota 721,0 tūkst. Lt. Šaligatvių ir automobilių stovėjimo aikštelės įrengimo Klovainių mstl. Pušaloto ir Linkuvos gatvių sankryžoje užbaigimui panaudota 84,0 tūkst. Lt. Atliktas automobilių stovėjimo aikštelės prie TIC S. Neries gatvėje Pakruojo mieste detalus bei techninis projektas už 20,0 tūkst. Lt. Prisdėta prie ERPF įrengiant Miško gatvę Linkuvos mieste bei Pramonės gatvę Pakruojo mieste 169,0 tūkst. Lt. Pradėta Miško gatvės Pakruojo mieste rekonstrukcija (100,0 tūkst. Lt). Žvyrkelio „Laborai – Zimbiškiai“ rekonstrukcijai panaudota 200,0 tūkst. Lt, žvyrkeliui „Pamūšis – Sosdvaris“ – 86,6 tūkst. Lt, o žvyrkeliui „Burniškiei – Stupurai“ – 42,0 tūkst. Lt.

Atlikti techniniai projektai: Pakruojo r. Žeimelio sen. Akmenėlių k. trumpalaikio poilsio aikštelės įrengimo (10,0 tūkst. Lt); Linkuvos m. Daržų gatvės rekonstrukcijos (5,0 tūkst. Lt) ir Linkuvos m. Joniškėlio gatvės rekonstrukcijos – šaligatvio statybos (5,0 tūkst. Lt). Suremontuota automobilių stovėjimo aikštelė prie darbo biržos Pakruojo mieste (tūkst. Lt). Seniūnijų vietinės reikšmės kelių ir gatvių asfaltbetonio remontui panaudota 326,0 tūkst. Lt. Kelių greideravimui ir žvyrkelių dangų taisymui skaldos atsijomis panaudota 243,7 tūkst. Lt. Sniego valymui – 46,0 tūkst. Lt. Eismo reguliavimo priemonių statymui, horizontaliam kelių ženklavimui panaudota 21,0 tūkst. Lt.

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyriaus duomenimis, organizuota komisija pripažino Žeimelio mstl. „Žiemgalos“ muziejaus pastatą ir gyvenamąjį namą Draudelių kaime avariniais pastatais.

Pakruojo rajono savivaldybės administracijos duomenimis, organizuotas ir atliktas 61 viešasis pirkimas.

4.5 Prekyba ir kitos paslaugos

Žemiau esančioje lentelėje pateikiama informacija apie ūkio subjektų, veikiančių Pakruojo rajone, pasiskirstymą pagal ekonominės veiklos rūšis⁶.

Iš lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad Šiaulių apskrities kontekste, subjektų skaičiumi pagal pagrindines ekonominės veiklos rūšių grupes Pakruojo rajonas nepirmauja nei vienoje pozicijoje. Vienas iš paskutinių pozicijų rajonas užima beveik visuose sektoriuose.

Pakruojo rajone 2005 metais veikė 160 mažmeninės prekybos parduotuvių. 2003 jų buvo 161, taigi per pastaruosius metus parduotuvių skaičius rajone beveik nesikeičia. Tuo tarpu apyvarta šiose parduotuvėse nuo 2003 metų iki 2005 metų užaugo 15 % ir pasiekė 70,9 mln. litų.

Statistikos departamento duomenimis Pakruojo rajone 2005 metais veikė 14 maitinimo įstaigų talpinančių 300 žmonių, t. y trim įstaigom mažiau nei 2003 metais. Rajono maitinimo įstaigos per 2005 metus sugeneravo 1,2 mln. litų apyvartą ir tai yra 58,3 % daugiau nei 2003 metais.

⁶ Lietuvos statistikos departamento duomenys

Paslaugų sektoriuje 2003-2005 metais didelių permainų nebuvo. Štai kaip statistikai atrodė Pakruojo rajono paslaugų sektorius

4.5.1 lentelė. Pakruojo rajono paslaugų įmonės 2003-2005 m.

Paslaugų įmonės	2003	2004	2005
įmonės, užsiimančios asmeninių ir namų ūkio reikmenų taisymu	1	1	
asmenys, įsigiję verslo liudijimus asmeninių ir namų ūkio reikmenų taisymui	17	17	18
įmonės, užsiimančios nekilnojamo turto operacijomis	3	2	2
asmenys, įsigiję verslo liudijimus nekilnojamo turto operacijoms	1	1	4
įmonės, užsiimančios mašinių, įrenginių ir asmeninių reikmenų nuoma	2	2	2
asmenys, įsigiję verslo liudijimus mašinių, įrenginių ir asmeninių reikmenų nuomai	1	1	3
įmonės, užsiimančios kompiuteriais ir su jais susijusia veikla	1	1	1
asmenys, įsigiję verslo liudijimus veiklai su kompiuteriais			1
įmonės, užsiimančios kita verslo veikla	7	7	6
asmenys, įsigiję verslo liudijimus kitai verslo veiklai	3	4	4
švietimo įmonių skaičius	1	1	2
asmenys, įsigiję verslo liudijimus švietimo veiklai	3	3	4
įmonės, užsiimančios sveikatos priežiūros ir socialinio darbo veikla	27	27	28
įmonės, užsiimančios nuotekų ir atliekų šalinimu, sanitarinių sąlygų užtikrinimu	1	1	1
įmonės, užsiimančios poilsio organizavimu, kultūrine ir sportine veikla		2	2
asmenys, įsigiję verslo liudijimus poilsio organizavimui, kultūrinei ir sportinei veiklai	7	5	7
įmonės, užsiimančios kita aptarnavimo veikla	1	1	1
asmenys, įsigiję verslo liudijimus kitai aptarnavimo veiklai	34	37	37

Kaip matyti iš šių duomenų, per pastaruosius keletą metų rajone neįvyko didesnių permainų paslaugų sektoriaus pasiskirstyme pagal veiklas. 2005 metais dominavo asmenys, įsigiję verslo liudijimus aptarnavimo veiklai, po sekė įmonės, užsiimančios sveikatos priežiūros ir socialinio darbo veikla. Trečioje vietoje asmenys, įsigiję verslo liudijimus asmeninių ir namų ūkio reikmenų taisymui.

Transportas. Pakruojo rajono viešojo transporto sektoriuje pervežtų keleivių skaičius 2003 ir 2004 metais nesiskyrė - keleivių 400 000 kasmet. 2005 metais keleivių srautas sumažėjo 25 % ir tesudarė 300 000 keleivių. Bet lyginant su 2003 metais maršrutų skaičius 2005 metais padidėjo nuo 41 iki 45. Bendra keleivių pervežimo apyvarta skaičiuojant keleivio kilometrais smuktelėjo nuo 6,7 mln. 2003 metais iki 5,5 mln. 2005 metais. Per 2003-2005 metus Pakruojo rajone padaugėjo 1653 lengvaisiais automobiliais. Jų rajone priskaičiuojama 9420. Autobusų sumažėjo nuo 139 iki 125.

4.5.2 lentelė. Transporto priemonių skaičių raida Pakruojo rajone 2003-2005 m.

Metai	Motociklai	Lengvieji automobiliai	Lengvieji individualūs	Autobusai	Krovininiai automobiliai	Puspriekabių vilkikai	Puspriekabės
2003	239	7767	7306	139	1287	73	102
2004	249	8197	7723	131	1338	72	106
2005	263	9420	8900	125	1404	82	123

Pakruojo rajone yra tik viena veikianti krovinių stotis Pakruojo mieste. Detalesnė informacija apie geležinkelių transportą yra pateikiama 7.4 poskyryje.

4.6 Turizmas

Pakruojo rajone nėra natūralių ežerų, yra 19 vandens telkinių (tvenkinių ir išekspluatuotų karjerų) ir 33 visuomenės poreikiams naudojami paplūdimiai. Daugelis maudyklų bei poilsio zonų nepritaikytos žmonių poilsiui: nesutvarkyti privažiavimo keliai, automobilių stovėjimo aikštelės, nėra būtinos infrastruktūros.

Kruojos upės slėnyje, esančiame parke, įrengta sveikatingumo trasa. Taip pat rūpinamasi Pakruojo dvaro sodybos Kruojos upės tvenkinio dalies ekologinės sistemos atkūrimu.

Pakruojo rajone veikia vienas viešbutis „Kruoja“ 2003 ir 2004 metais apnakvindinęs po 40 žmonių, o 2005 metais priėmęs 200 svečių. VšĮ „Pakruojo poilsio ir turizmo centras“ duomenimis, rajone nėra kaimo turizmo sodybų. Turizmo paslaugas teikia VšĮ „Pakruojo poilsio ir turizmo centras“, tarpininkavimo paslaugas – „Kęstoma“. Keletas smulkiųjų verslininkų taip pat teikia turizmo paslaugas, iš kurių 5 šias paslaugas teikia sėkmingai.

Įgyvendinamas investicinis projektas kuriuos siekiama sukurti Pakruojo dvaro sodyboje modernų turizmo, konferencijų, pramogų ir amatų centro bei Pakruojo krašto muziejaus „Žiemgala“ kompleksą, atitinkantį šalies ir regiono turizmo infrastruktūros vystymo prioritetus. Projekto tikslai:

- Atgaivinti Pakruojo dvaro sodybą - unikalų kultūros paminklą - kaip raiškų Lietuvos kultūrinio turizmo objektą;
- Sudaryti palankias sąlygas regiono gyventojams integruotis į rekonstruotos dvaro sodybos veiklos programą bei jos teikiamas galimybes, skatinančias smulkų ir vidutinį verslą, naujų darbo vietų kūrimą;
- Rekonstruotą dvaro sodybą paversti centrine regiono turizmo plėtros ašimi, kuri skatintų skirtingų regiono subjektų bendradarbiavimą, orientuotą į Pakruojo regiono turistinio įvaizdžio kūrimą ir gerinimą.

Projekto įgyvendinimo metu yra numatyta atlikti Pakruojo dvaro sodybos rekonstrukcijos, dalinio atstatymo bei pritaikymo darbus, atlikti dvarą supančio peizažinio parko ir upės renovacijos darbus, įkurti dvaro sodyboje viešbutį, kavinę, modernią konferencijų bazę bei sveikatingumo ir amatų centrus, sukurti aktyvią veiklos programą, kuria būtų skatinama Pakruojo rajono bei šalies kultūrinio ir laisvalaikio turizmo plėtra, išnaudojami regiono istoriniai, archeologiniai, kultūriniai ir gamtiniai resursai. Planuojama, kad bus sukurtos sąlygos tarptautiniam ir vietiniam bendravimui, aktyviam poilsiui, kultūrinėms reikmėms. Įvykdžius numatytą projektą bei sukūrus šiuolaikišką, efektyvią, pajėgią tenkinti įvairius turistų poreikius infrastruktūrą, tikėtina, kad Pakruojo dvaro sodybos lankytojų skaičius turėtų išaugti iki 50000 lankytojų per metus. Įvertinant prognozuojamą 5 % į šalį atvykstančių turistų srauto didėjimą, panašų augimą galima prognozuoti ir Pakruojo dvaro sodybos bei krašto muziejaus „Žiemgala“ lankytojų skaičiui (2005 – 2006 metais, dar vykstant darbams, lankytojų srautas bus mažesnis).

Į turistų aptarnavimo sferą būtų įtraukti kitų paslaugų tiekėjai (transportas, viešbučiai, maitinimas, gidai, prekyba suvenyrais, pramogų verslas), o tai sudarytų galimybę įkurti naujas darbo vietas.

4.7 Vidaus ir užsienio investicijos

Regionų ir miestų ekonominę plėtrą bei ekonominio išsivystymo lygį geriausiai parodo materialinės vidaus investicijos⁷ ir tiesioginės užsienio investicijos⁸ tenkančios vienam gyventojui. 2002-2004 metų laikotarpyje Pakruojo rajono pozicijos Lietuvos savivaldybių reitinguose pagal tiesiogines užsienio investicijas (TUI) vienam gyventojui svyravo neigiama linkme⁹. Viskas pasikeitė 2005 metais. Per vienerius metus TUI rodiklis pašoko nuo 7,6 mln. litų iki 55,2 mln.lt., o TUI vienam rajono gyventojui pakito nuo 265 iki 1951 litų, t.y. net padidėjo net 86 procentais. Su šiais rodikliais 2005 metais tiesiogines užsienio investicijas Pakruojo rajonas iš 31 vietos Lietuvoje pakilo į 16 vietą, o Šiaulių apskrityje nusileido tik Šiaulių miestui. Pagal tiesiogines užsienio investicijas vienam rajono gyventojui Pakruojo rajonas 2005 metais pakilo į 23 vietą iš 61 savivaldybės.

2004 metais vienam Pakruojo rajono gyventojui teko 18 kartų mažiau tiesioginių užsienio investicijų nei vidutiniškai vienam gyventojui Lietuvoje. Tuo tarpu 2005 metais šis skirtumas sumažėjo iki 8 kartų.

7 Materialinės investicijos – tai išlaidos pastatams, statiniams, įrengimams, mašinoms, transporto priemonėms įsigyti; statybai ir esamam ilgalaikiam materialiajam turtui atnaujinti. Taip pat priskiriam plėtra, renovacija, rekonstravimas, kuris pratęsia ilgalaikio materialiojo turto naudojimo laiką ar didina gamybinius pajėgumus.

8 Tiesiogine užsienio investicija (TUI) laikoma tokia investicija, kurios pagrindu susiformuoja ilgalaikiai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

9 Lietuvos statistikos departamento duomenys

5. GYVENAMŪJŲ VIETŪVIŲ SISTEMOS BŪKLĖ

5.1 Gyvenamųjų vietovių tinklas ir jo specifika

Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietovės skirstomos į miestus ir kaimo gyvenvietes. Miestai yra kompaktiškai užstatytos gyvenamosios vietovės, turinčios daugiau kaip tris tūkstančius gyventojų, kuriose daugiau kaip 2/3 dirbančiųjų dirba pramonėje, verslo ir socialinės infrastruktūros srityse. Mažiau kaip tris tūkstančius gyventojų turintys Lietuvos Respublikos miestai, turėję miesto statusą bei ankstesnės miesto tipo gyvenvietės yra įteisintos kaip miestai ir papildė mažiausių miestų grupę. Kaimo gyvenamosioms vietovėms priskiriami miesteliai ir kaimai. Miesteliai yra kompaktiškai užstatytos gyvenamosios vietovės, turinčios nuo 500 iki 3000 gyventojų, kurių daugiau kaip pusė dirbančiųjų dirba pramonėje, verslo bei gamybos ir socialinės infrastruktūros srityse, taip pat tradiciniai miesteliai. Kaimai yra gyvenamosios vietovės, neturinčios miesto ir miestelio požymių.

Pagal Bendrąjį Lietuvos Respublikos planą gyvenamųjų vietovių užstatytos teritorijos užima 2,7 % Lietuvos teritorijos, tame tarpe miestų užstatytos teritorijos sudaro 0,7 % šalies teritorijos arba 25 % visos užstatytos teritorijos Lietuvoje.

Šiaulių apskrityje gyvenamųjų vietovių užstatytos teritorijos užima 2,6 % tame tarpe miestų užstatytos teritorijos sudaro 0,77 % apskrities teritorijos arba 29,8 % visos užstatytos teritorijos. Nors miestai savo administracinėse ribose ir turi 17538,49 ha arba 2,0 % apskrities teritorijos, bet užstatyti plotai sudaro tik 38,8 %. *Teritoriniu aspektu dominuoja kaimo gyvenamosios vietovės.*

5.1.1 lentelė. Šiaulių apskrities rajonų savivaldybių urbanizacijos lygis

Rajono sav. pavadinimas	Urbanizacijos lygis 2000 m., %	Urbanizacijos lygis 2003 m., %	Urbanizacijos lygis 2006 m., %
Akmenės	62,2	62,5	61,7
Joniškio	42,3	42,7	42,7
Kelmės	37,3	35,9	35,9
Pakruojo	27,5	26,7	26,9
Radviliškio	45,1	46,2	45,8
Šiaulių (su Šiaulių miestu)	81,1	80,0	80,0
Apskritis	62,3	61,3	61,2

Kaip matome iš lentelės apskrities teritorija pagal šį rodiklį gan žymiai skyrėsi ir šie skirtumai išliko panašūs, – nuo 80,0 % Šiaulių rajono savivaldybėje iki 26,9 % Pakruojo rajono savivaldybėje. Šiaulių – Radviliškio zonoje jau yra prasidėję ir vyksta aglomeraciniai procesai, savaip įtakoiantys gyvenamųjų vietovių tinklo regioninį charakterį. Nedidelė miestų grupė susidaro apie Šiaulius, (Šiaulių ir Radviliškio rajonai) Imant absoliučiais skaičiais, čia yra daugiausia gyventojų ir kaimo gyvenvietėse. Tai susiję su dideliu šios zonos miesto gyventojų skaičiumi, yra gausi ir artima rinka žemės ūkio produktams.

Likusi apskrities teritorija, tame tarpe ir Pakruojo rajonas yra žemiau vidutinio Lietuvos urbanizacijos lygio, turi palyginti tolygų miestų - rajonų centrų su 1 ar 2 mažesniais miestais tinklą. Likusi teritorijos dalis skaidosi į seniūnijos centrus aptarnaujančius savo seniūnijos ribose

miestelių, kaimo gyvenviečių, vienkiemių ir gyvenamųjų vietovių neturinčių miestelių ar kaimo požymių gyventojus¹.

Pakruojo savivaldybės kaimo gyvenamosios vietovės daugiausia yra vienkieminio tipo. Tik miesteliai ir buvę centrinės ūkių gyvenvietės turi urbanistinę struktūrą. Trys miesteliai turintys urbanistinę paminklinę miesto struktūrą tai – Žeimelis, kuris kartu yra ir pasienio miestelis, Rozalimas, Linkuva.

5.2 Gyvenamųjų vietovių teritorinė sklaida

Miesto gyvenamosios vietovės. Pakruojo rajone yra 2 gyvenamosios vietovės, turinčios miesto statusą - tai Pakruojis - rajono savivaldybės centras (6057 gyventojai – 2001 metais, 5998 gyventojai – 2005 metais) ir Linkuva, (1797 gyventojai – 2001 metais ir 1770 - 2005 metais) tai sudaro 26,7 % visų rajono gyventojų. Vis dėl to net 20,6 % miesto gyventojų gyvena Pakruojyje, ir tik 6,1 % Pakruojo rajono miestų gyventojų gyvena Linkuvoje. Vienas nuo kito miestai nutolę per 18 km.

Jovary, Pakruojo gyvenamosios vietovės, turinčios kaimo statusą (500-999 gyventojai), struktūriškai susilieja su Pakruojo miestu ir neturėdamos aiškių ribų - urbanistiniu požiūriu yra tarsi Pakruojo miesto tęsinys. Todėl urbanizuotos teritorijos požiūriu, gyventojų skaičiaus ir tankumo požiūriu Pakruojo miestas su šiomis gyvenvietėmis yra didesnis dar 1139 gyventojais.

Pakruojo rajone nėra metropolinių miestų, t.y. miestų turinčių daugiau kaip 200 tūkst. gyventojų. Todėl metropolizacijos lygis neskaičiuojamas.

Miestams augti rajone išteklių yra. Gyventojų koncentracijos lygis miestuose yra palyginus su kitais apskrities rajono miestais yra nedidelis – 26,7 %. Apie 73,3 % gyventojų gyvena kaimo vietovėse. Tikėtina, kad kylant darbo našumo žemės ūkyje, rajono miestai galėtų turėti tendenciją augti.

Kaimo gyvenamosios vietovės. Pakruojo rajono gyvenamųjų vietovių tinkle net 20,8 % kaimo gyvenviečių neturi gyventojų. Mažiausiai tokių vietovių yra Linkuvos seniūnijoje – 7 vnt. (13,7 %), Lygumų seniūnijoje – 10 vnt. (16,4 %), o daugiausiai - Klovainių seniūnijoje 13 vnt. (28,3 %) Žeimelio seniūnijoje – 12 vnt. (20,3 %) (žr. *Esamos būklės ataskaitą Nr. 1*). Galime daryti prielaidą, kad nuolat vykstant gyventojų migracijai į miestus, senėjant kaimo gyventojams negyvenamų vietovių dalis g.v. tinkle nagrinėjamu laikotarpiu nuolat didėjo.

34,9 % rajono kaimo gyventojų pasiskleidę labai mažose gyvenamosiose vietovėse, kurios sudaro 69,8 % rajono gyvenamųjų vietovių tinklo (žr. *Esamos būklės ataskaitą Nr. 1*). Iš jų didesniąją dalį 18,5 % sudaro labai maži kaimai ir buvę vienkiemiai (1-5 gyventojai), juose gyvena 0,9 % rajono kaimo gyventojų. *Atskirose rajono seniūnijose buvusių vienkiemių dalis svyruoja nuo 10,9 % (Klovainių seniūnija) iki 25 % (Guostagalio seniūnija) gyvenamųjų vietovių tinklo. Didžiausia dalis kaimo gyventojų, gyvenančių vienkiemiuose, yra Lygumų, Žeimelio seniūnijose – 1,1 % - 1,3 % kaimo gyventojų. Ir 19,5 % labai smulkios gyvenamosios vietovės (10-25 gyventojai),*

¹ Šiaulių apskrities teritorijos bendrojo plano įvadinė dalis

juose gyvena 5,7 % rajono kaimo gyventojų. Tokių gyvenviečių daugiausiai Lygumų, Linkuvos, Pakruojo, Pašvitinio seniūnijose (žr. *Esamos būklės ataskaitą Nr. 1*).

7,4 % gyvenamųjų vietovių tinklo sudaro kaimai ir miesteliai, kurių dydis yra nuo 200 iki 500 žmonių. Juose gyvena 39,9 % rajono kaimo gyventojų. 1,6 % gyvenamųjų vietovių tinklo sudaro didesni (500 – 999 žm.) kaimai ar miesteliai (6 vnt.) juose gyvena dar 19,6 % rajono kaimo gyventojų. Taigi gyvenamosiose vietovėse, kurių dydis yra nuo 200 iki 1000 žm., 2001 metų gyventojų surašymo duomenimis, gyvena pusė (59,5 %) rajono kaimo gyventojų. Bendra daugiau ar mažiau koncentruotai gyvenančių žmonių dalis yra panaši kaip ir kitose savivaldybėse (žr. 5.2 *PRIEDO 1 ir 2 lenteles*). Tik vienoje gyvenamojoje vietovėje (1000-1999 žm.) Žeimelio miestelyje gyvena 5,6 % rajono kaimo gyventojų.

Mažas ir nuolat mažėja apskrities kaimo gyvenamųjų vietovių užstatytos teritorijos gyventojų tankis - 9,1 gyv./ha. sunkina viešosios ir techninės infrastruktūros (vandentiekio, kanalizacijos, atliekų surinkimo ir kt.) paslaugų plėtojimą. Be to, kur kas žemesnis miestų gyventojų tankis Šiaulių apskrityje palyginus su šalies vidurkiu rodo mažų, ir toliau mažėjančių miestų teritorinį dominavimą.

5.3 Gyvenamųjų vietovių klasifikacija ir vyraujančios funkcijos

Lietuvos gyvenamųjų vietovių oficiali klasifikacija įteisinta Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymu Nr.1-558 priimtu 1994 m. liepos 19 d. ir jo papildymais nepakito. Pakruojo rajone yra tik dvi gyvenamosios vietovės, turinčios miesto statusą: Pakruojis – Pakruojo rajono savivaldybės centras, Linkuva – istorinis urbanistinis centras, Linkuvos seniūnijos centras. Likusiųjų Pakruojo rajone seniūnijų centrai yra miesteliuose ir kaimo gyvenamosiose vietovėse.

Funkcinių prioritetų vietovės išskiriamos pagal įvairius vyraujančius teritorijų naudojimo ir tvarkymo principus. Tai paprastai teritorijos, kuriose koncentruojasi tam tikra konkreti veikla. Pagal šios veiklos pobūdį apskrities teritorijoje galima lokalizuoti šių interesų grupių funkcinių prioritetų vietoves:

- svarbiausios urbanistinio vystymo (išskiriama 3 lygmenų urbanistinio vystymosi vietovės);
- svarbiausios rekreacinio vystymo (išskiriama 3 lygmenų rekreacinio vystymosi vietovės);
- svarbiausios galimų kasybos interesų (tai eksploatuojamos dolomito teritorijos);
- valstybiniai draustiniai.

Regioninėse ir daugiaplanėse gyvenviečių plėtros prielaidose akcentuojamos kaimo ir miesto sąsajos, o kaimas ir miestas nagrinėjami kaip du bendros ekosistemos poliai gyvenviečių grandinėje. Čia analizuota gyvenamųjų vietovių diferenciacija pagal turimą bendrą gyvenamą plotą ir gyventojų tankį gyvenamųjų vietovių užstatytoje teritorijoje.

5.3.1. lentelė. Šiaulių apskrities rajonų savivaldybių diferenciacija pagal gyvenamą naudingą plotą, tenkantį vienam gyventojui²

Rajono savivaldybės pavadinimas	Naudingas plotas m ² tenkantis 1 gyventojui			
	1999 m.		2003 m.	
	miesto	kaimo	miesto	kaimo
Akmenės	20,4	23,1	23,1	24,1
Joniškio	23,5	22,1	25,6	23,8
Kelmės	22,4	22,0	24,6	22,7
Pakruojo	24,0	24,5	25,5	25,4
Radviliškio	23,1	23,3	23,6	25,0
Šiaulių	21,4	21,5	23,6	21,7
Šiaulių miesto	18,7	-	20,2	-
Iš viso apskrityje	20,2	22,6	21,8	23,5

Iš 5.3.1. lentelės matyti, kad:

- išlikęs skirtumas tarp miesto ir kaimo gyvenamųjų vietovių pagal turimą gyvenamąjį plotą vienam gyventojui. Kaimo gyventojui vidutiniškai tenka daugiau bendro gyvenamo ploto negu miesto gyventojui. Tai yra teigiamas faktorius kaimo gyvenvietėse su normalia gyventojų amžiaus struktūra;
- išlikusi palyginti maža gyvenamųjų vietovių tinklo diferenciacija apskrityje. Išsiskiria tik Pakruojo rajonas su aukščiausiu turimu bendrojo gyvenamojo ploto lygiu vienam gyventojui.

Miesto gyvenamųjų vietovių funkcijos. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane nustatytos Šiaulių apskrities miestų kategorijos ir apibrėžta jų vieta Lietuvos gyvenviečių sistemoje. Pakruojui - rajonų centrui priskirtas lokalinio **a** (trečiojo) lygmens esamo, palaikomų centrų kategorijai. Linkuva priskirtas lokalinio **b** (trečiojo) lygmens siūlomų naujų aptarnavimo centrų kategorijai, nepakankamo potencialo, plėtojamas mažų miestelių pagrindu.

Kadangi apskritys sudarytos iš savivaldybių, pasižyminčių socialinių, ekonominių ir etnokultūrinių interesų bendrumu, tad būtina stiprinti Šiaulių apskrities rajonų tarpusavio ryšius. Pakruojo rajone stiprinam ryšiai su Joniškio, Radviliškio, Pasvalio (Panevėžio apskritis) rajonais.

Pakruojis yra rajono, savivaldybės ir seniūnijos centras. Savivaldybė yra Lietuvos Respublikos teritorijos administracinis vienetas, kurį valdo jos gyventojų bendruomenės išrinktos savivaldybės institucijos pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2000, Nr. 91-2832) ir kitus įstatymus. Savivaldybė sudaroma iš gyvenamųjų vietovių. Pagrindiniai savivaldybės steigimo kriterijai yra jos pasirengimas tvarkyti ir prižiūrėti savo aplinką, komunalinį ūkį, teikti gyventojams paslaugas ir vykdyti kitas funkcijas, nurodytas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme. Tai modelis, orientuotas į istoriškai susiklosčiusio tolygaus šalies gyvenviečių tinklo centrų bei jų įtakos zonų atkūrimą ir išsaugojimą. Jis užtikrintų teritorijos administracinių vienetų optimalų mastelį bei patogų susisiekimą, o tai yra būtina savivaldos organizavimo požūriu.

² Šiaulių apskrities teritorijos bendrojo plano įvadinė dalis

Linkuva - seniūnijos centras turintis miesto statusą. Seniūnijų teritorijos – savivaldybės teritorijos dalys, kuriose vykdoma dalis savivaldybių viešojo administravimo funkcijų. Pakruojo rajone dalis seniūnijų centrų (Guostagalis, Žeimelis) yra nutolę nuo rajono administracinio centro. Todėl Linkuva – miestas, esantis arčiau nutolusių seniūnijų yra svarbus rajono plėtros tolydumui užtikrinti. Pakruojo, Linkuvos miestai yra intensyvaus žemės ūkio teritorijų aptarnavimo centrai ir turi galimybę savo plėtrą koordinuoti „dipolio“ principu.

Kaimo gyvenamųjų vietovių funkcijos. Statistikos departamento duomenimis svarbiausios institucijos, teikiančios kaimo gyventojams pirmines viešąsias paslaugas, taip pat darbo vietas yra koncentruotos kaimo gyvenamosiose vietovėse, kurių dydis yra nuo 100 iki 1000 gyventojų (žr. 5.3 PRIEDO 1 lentelę). Pakruojo rajone 59,9 % institucijų išdėstyta kaimuose, kurių dydis yra 200 – 500 žmonių. Juose gyvena 39,9 % (8618 žmonės) rajono kaimo gyventojų, t.y. šiai daliai apskrities kaimo gyventojų yra lengvai pasiekiami pirmosios pakopos viešoji infrastruktūra. Daugiau kaip pusė rajono kaimo gyventojų pirminės viešosios paslaugos pasiekiamos viešuoju, individualiu ir kitokiu transportu.

Detaliau išanalizavome viešosios infrastruktūros institucijų išsidėstymą kaimo gyvenviečių tinkle, nustatėme gyvenamąsias vietas, kurios atlieka centro funkcijas apskrities kaimo gyvenamųjų vietovių tinkle (žr. *Esamos būklės ataskaitą Nr. 1*). Šiuo metu kaimo centrų (ketvirtosios pakopos centrai) Pakruojo rajone yra 30:

- Guostagalio seniūnijoje 2;
- Klovainių seniūnijoje 6;
- Lygumų seniūnijoje 3;
- Linkuvos seniūnijoje 3;
- Pakruojo seniūnijoje 4;
- Pašvitinio seniūnijoje 4;
- Rozalimo seniūnijoje 4;
- Žeimelio seniūnijoje 4.

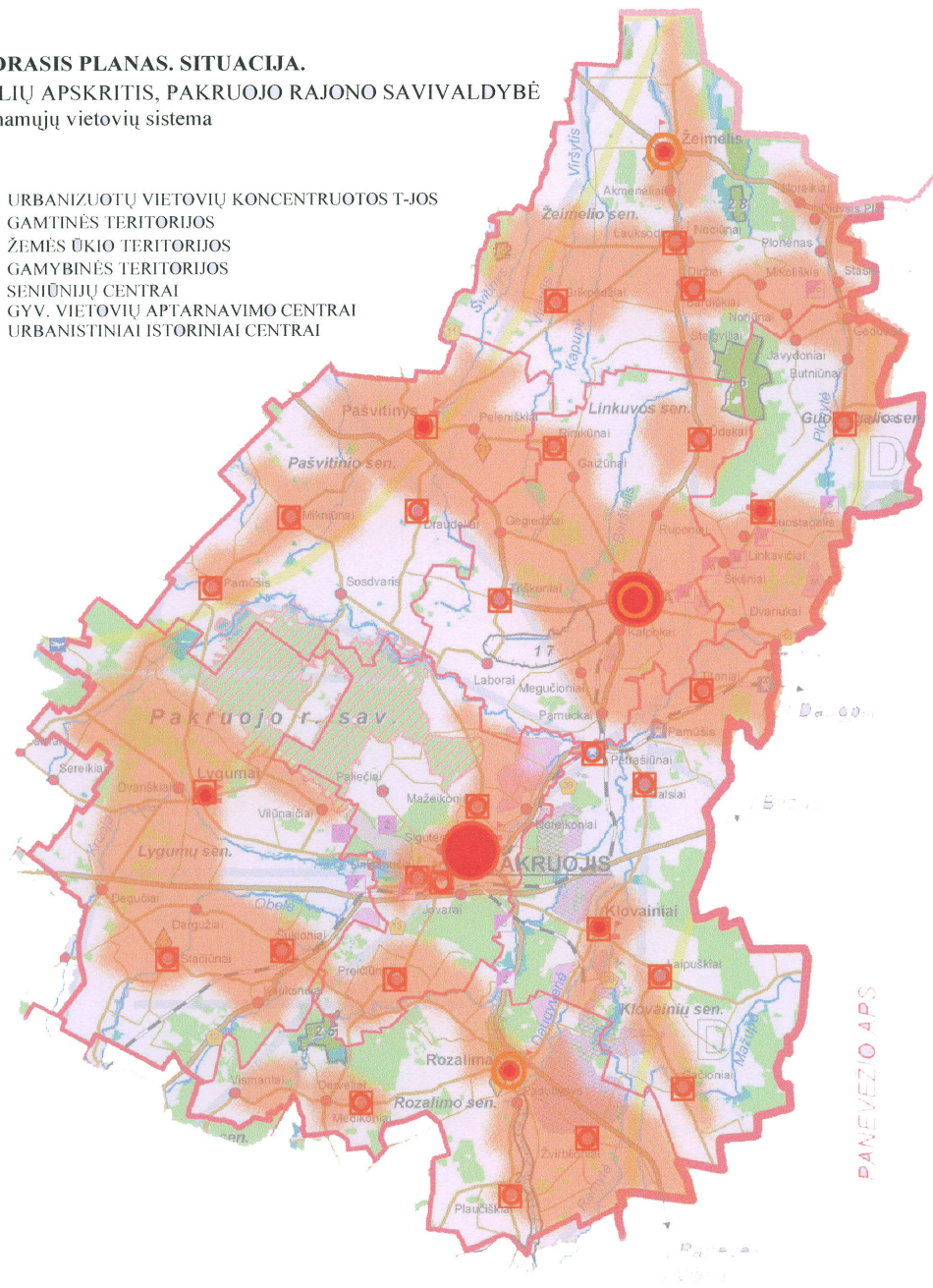
Kiekvienas centras aptarnauja vidutiniškai apie 10 (nuo 5,5 Klovainių seniūnijoje iki 17 Lygumų seniūnijoje) įvairaus didumo kaimo gyvenamųjų vietovių, kuriose gyvena daugiau kaip pusė (nuo 33 % Linkuvos seniūnijoje iki 75 % Klovainių seniūnijoje) rajono kaimo gyventojų. Viename centre vidutiniškai yra įsikūrę penkios institucijos. Pakruojo rajono kaimo centrų sąrašas pateiktas 5.3 PRIEDO 1 lentelėje. Centrai pažymėti brėžiniuose.

Palyginus kaimo centrų išsidėstymą rajono teritorijoje matome, kad kaimo centrų tinklas sutankėja centrinėje apskrities dalyje Šiaulių – Panevėžio magistralės (Lygumų, Rozalimo seniūnijose) ir į šiaurę ties Pakruojo - Linkuvos - Žeimelio ašimi (Linkuvos, Pašvitinio, Žeimelio seniūnijose). Žiūrėti 5.3.1 pav. „Gyvenamųjų vietovių sistema Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje“.

BENDRASIS PLANAS. SITUACIJA.

ŠIAULIŲ APSKRITIS, PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖ
Gyvenamųjų vietovių sistema

- URBANIZUOTŲ VIETŲVIŲ KONCENTRUOTOS T-JOS
- GAMTINĖS TERITORIJOS
- ŽEMĖS ŪKIO TERITORIJOS
- GAMYBINĖS TERITORIJOS
- SENIŪNIŲ CENTRAI
- GYV. VIETŲVIŲ APTARNAVIMO CENTRAI
- URBANISTINIAI ISTORINIAI CENTRAI

5.3.1 pav. Gyvenamųjų vietovių sistema Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje

Paanalizavus kaimo gyventojų tankumą rajono seniūnijose (žr. *Esamos būklės ataskaitą Nr. 1*), kad mažesnis tankumas yra Lygumų, Linkuvos, Pašvitinio seniūnijose. Gyventojai tankiausiai gyvena abipus sąlyginės ašies Rozalimo – Klovainių – Pakruojo – Žeimelio seniūnijose aplenkdami miškingą Lygumų vietovę. Taigi natūraliai urbanistinis karkasas nuo Šiaulių iki Panevėžio formuojasi aplenkdamas Lygumų miškus pro Linkuvą link Žeimelio.

5.4 Gyvenamųjų vietovių tinklo santykis su gamtine aplinka

Natūrali Šiaulių apskrities gyvenamųjų vietovių tinklo raida ir natūralios urbanistinio karkaso plėtros tendencijos aplenkia gamtiniu požiūriu svarbias teritorijas, kuriose siekiama išsaugoti esamas natūralų kraštovaizdžio pobūdį. Kiek didesnis spaudimas gamtiniai aplinkai daromas Klovainių, Pakruojo, Rozalimo, Žeimelio seniūnijose, kuriose gyventojų tankis yra vienas didžiausių apskrityje³.

5.5 Gyvenamųjų vietovių sistemos raidos pokyčiai, tendencijos ir problemos

Gyvenamųjų vietovių plėtra ir teritorijų planavimo dokumentai

Apie plėtros procesus teritorijoje galima spręsti panagrinėjus teritorijų planavimo ir statybos priežiūros ir kontrolės rodiklius. Detaliai ir plačiai analizavome teritorijų planavimo dokumentų registro duomenis. Išduotų statybos leidimų duomenis analizavome pagal 2003- 2006 metų ataskaitą.

Išduotų statybos leidimų registras. 2003 – 2006 metais savivaldybių administracija užregistravo 393 statybos leidimus. Iš jų 54 - gyvenamiesiems namams, 38 - komercinės paskirties statiniams, 42 – visuomeninės paskirties statiniams, 36 – gamybinės paskirties statiniams, 34 – žemės ūkio paskirties statiniams, 189 - inžineriniams statiniams (žr. 5.5 PRIEDO 3 lentelę).

48 % planavimo procesų buvo inicijuoti infrastruktūros plėtros tikslais, 13,7 % planavimo atveju buvo inicijuoti privačių asmenų siekiant žemės ūkio paskirties žemėje atidalinti sklypą vienai ar kelioms namų valdoms. 11,4 % planavimo atvejai organizuoti tikslu plėtoti gamybą, 9,1 % žemės ūkį ir 9,6 % komerciją.

Skirtingose seniūnijose gyvenamųjų vietovių miestų plėtros proceso turinys yra skirtingas (žr. 5.3.5 lentelę). Pakruojo miestui tenka trečdalis - 33,3 % visų planavimo procesų. Kaimo vietovėse plėtros procesai vyksta netolygiai. Net 19,3 % tenka Pakruojo seniūnijai, joje išduotų leidimų skaičius viršija Linkuvos miestui išduotų leidimų skaičių – 10,6 %. Tai reiškia, kad pagrindinis plėtros objektas Pakruojo rajone yra Pakruojo miestas ir Pakruojo seniūnija – kartu tai sudaro 52,6 % visų išduotų statybos leidimų. Mažiausi traukos objektai yra Guostagalio (1,5 %), Žeimelio seniūnijose (3 %), tad ir statybos procesai yra pavieniai visose srityse. Didesnė dalis inicijuojamų projektų 8,6 % tenka Klovainių seniūnijai, šiek tiek mažesnė dalis tenka Lygumų (6,3 %), Linkuvos (7,8 %), Rozalimo (4,6 %), Pašvitinio (4,6 %) seniūnijoms (žr. 5.5 PRIEDO 2 lentelę).

³ <http://www.std.lt/lt/> Statistikos departamentas. Internetinis puslapis. Žiūrėta 2006-10-15
II „Atkulos projektai“

Lyginant miestui ir kaimui išduotų statybinių leidimų pasiskirstymas beveik vienodas – 44 % miestui ir 56 % kaimui. Bendri rodikliai ryškiausiai išsiskiria žemės ūkio gyvenamojoje, visuomeninėje, komercinėje srityse (žr. 5.5 PRIEDO 3 lentelę). Pakruojo rajone vyrauja inžinerinių struktūrų atnaujinimas, pagal išduotus statybos leidimus tam skiriama 48 %. Tik Guostagalio, Linkuvos, Pašvitinio, Rozalimo, Žeimelio seniūnijose inžinerinė infrastruktūra nėra taip plėtojama kaip kitose seniūnijose ir miestuose, čia vyrauja žemės ūkio, gyvenamosios paskirties statybos objektai (žr. 5.5 PRIEDO 3 lentelę).

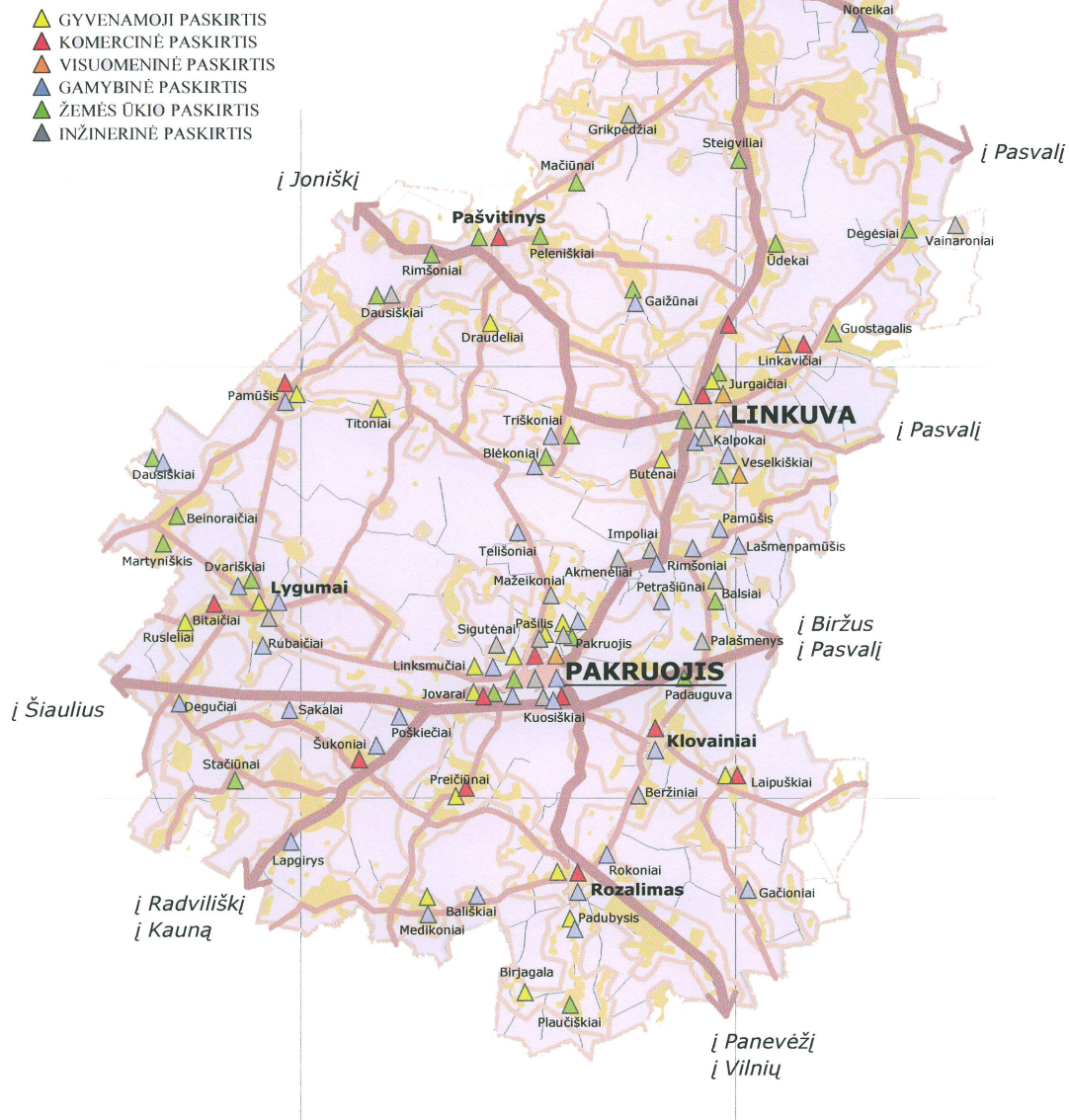
Pakruojo rajone gyvenamosios, komercinės, visuomeninės, gamybinės, žemės ūkio paskirties statinių statyba dalinasi likusia 52 % dali pagal išduotus statybos leidimus. Šiek tiek pagal rodiklius išsiskiria gyvenamoji statyba 13,7 % , bei visuomeninė 10,6 % visų išduotų statybos leidimų per 2003-2006. Statybos leidimai pagal visuomeninę paskirtį Pakruojo mieste ir Pakruojo, Linkuvos seniūnijose lenkia likusias Pakruojo seniūnijas, Pakruojo miestui (12 leidimų ir 14 leidimų Linkuvos, Pakruojo seniūnijoje).

Gamybinės zonos koncentruojasi Pakruojo, Linkuvos miestuose, bei Klovainių, Pakruojo seniūnijose. Žemės ūkio subjektai visame Pakruojo rajone, pasiskirstę tolygiai - šiek tiek didesnė tendencija koncentravimosi matosi Linkuvos, Pašvitinio seniūnijose. Didžiausioji dalis projektų skirta infrastruktūros gerinimui taip pat labiausiai koncentruojasi Pakruojo mieste (70), bei Pakruojo seniūnijoje (40), Linkuvos mieste (22), bei stipriau išreikšta Klovainių (15), Lygumų (12) seniūnijose.

Žiūrėti 5.3.2 pav. „Išduotų statybos leidimų pasiskirstymas Pakruojo savivaldybės teritorijoje pagal paskirtį“.

BENDRASIS PLANAS. SITUACIJA.

ŠIAULIŲ APSKRITIS, PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖ
Išduotų statybos leidimų pasiskirstymas pagal paskirtį

5.3.2 pav. Išduotų statybos leidimų pasiskirstymas Pakruojo savivaldybės teritorijoje pagal paskirtį

Teritorijų planavimo dokumentų registro duomenų analizė. Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyrius registruoja visus planavimo organizatorių pateiktus patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus. Dokumentai pradėti registruoti 1998 metais. Registre įrašomi visi privalomi duomenys apie teritorijų planavimo dokumentą. Atnaujinti registro duomenų bazės įrašai periodiškai (kas 3 mėnesius) perduodami centrinės duomenų bazės tvarkymo įstaigai – Aplinko apsaugos agentūrai. Savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyriuje saugomi visi savivaldybės teritorijų planavimo registre įregistruoti Teritorijų planavimo dokumentai arba jų kopijos.

Pakruojo savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registras nesusietas su GIS duomenų baze, todėl planuotos teritorijos vietą ir ribas sunku operatyviai sužinoti arba pažymėti schemoje (žemėlapyje).

Bendrojo teritorijų planavimo dokumentai. Galiojantys apskrities miestų ir kaimų bendrieji planai yra parengti sovietmečiu arba pirmaisiais nepriklausomybės metais, t. y. tuo metu, kai dar nebuvo privačios žemės nuosavybės, nekilnojamojo turto rinkos ir kitų laisvosios rinkos požymių (žr. 5.5 PRIEDO 4 ir 5 lenteles).

Įsigaliojus naujai Teritorijų planavimo įstatymo redakcijai (2004 05 01) investicijų procesai apskrityje dėl pasenusių bendrųjų planų sprendinių turėtų būti pristabdyti. Privatus asmuo (fizinis arba juridinis), taip pat valstybinės institucijos, viešosios įstaigos be papildomos savivaldybės investicijos (bendrojo plano arba jo pakeitimo, taip pat specialiojo plano) negalės detaliam planuoti savo sklypo ir per kiek galit trumpesnį laiką realizuoti savo planus.

Iki 2006 metų Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio ir statybos skyriuje registruoti 17 specialiųjų planų ir 241 detalieji planai iš kurių 94 detaliojo išplanavimo projektai, parengti sovietmečiu.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai. Nagrinėjamu laikotarpiu Pakruojo rajone buvo parengti ir patvirtinti 17 specialiųjų planų. 7 (41,1 %) specialiųjų planų skirta spręsti infrastruktūros plėtros problemoms (kelių, degalinių, dujotiekio, vandentiekio, nuotekų, sąvartynų išdėstymo schemas), 1 – miesto daugiabučių gyvenamųjų namų sklypų ribų ir plotų nustatymo problemoms, 4 – kraštotvarkos, miškų, vandens telkinių problemoms, 4 – Pakruojo rajono urbanistinių paminklų - miestų sklypų ribų nustatymo problemoms.

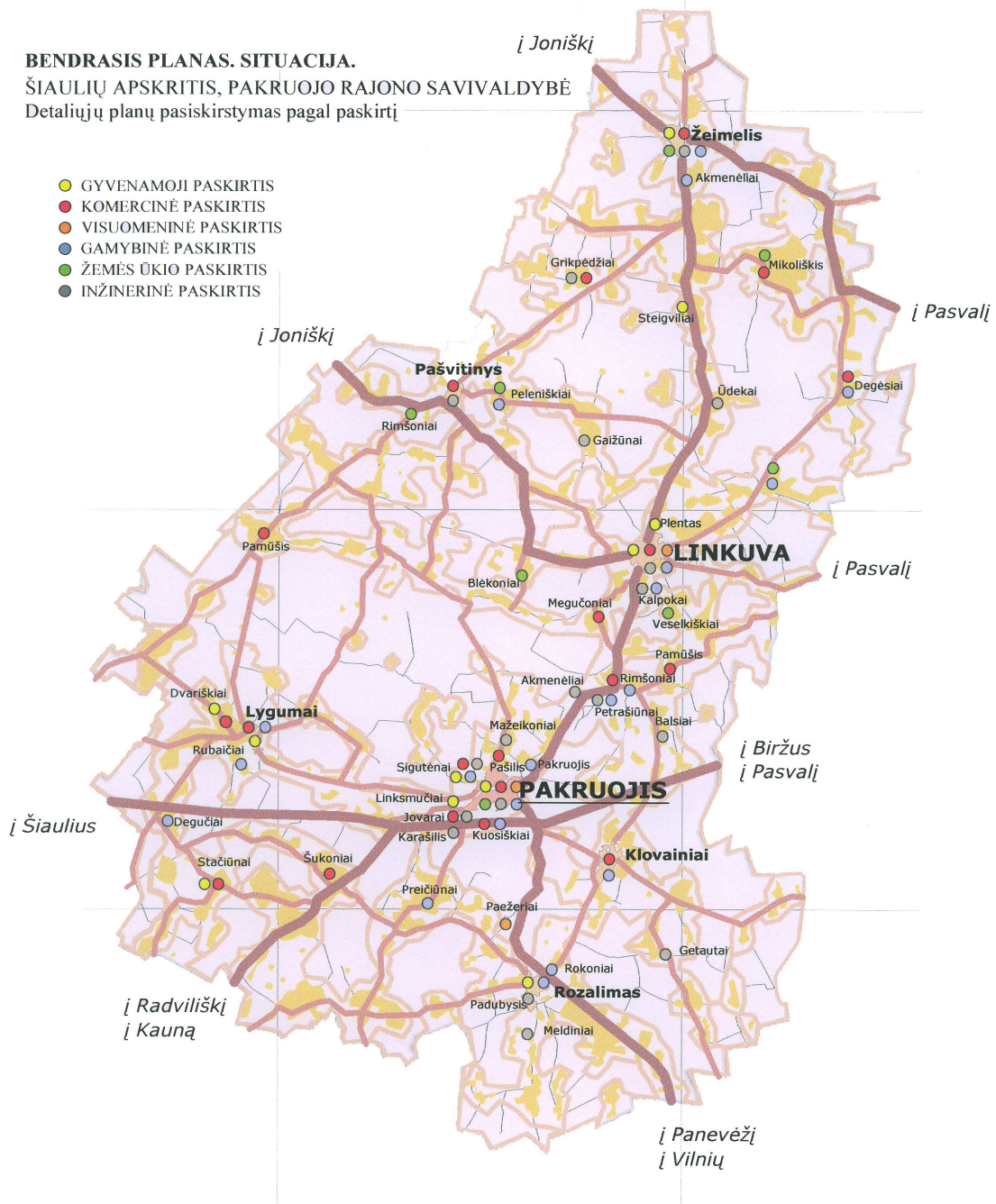
Detalieji planai. Teritorijų planavimo dokumentų registro sąrašė registruota 241 dokumentai – 94 vnt. sudaro tarybinio laikmečio detaliojo išplanavimo projektai ir 147 detalieji planai parengti iki 2006 metų. Apie pusę jų parengta rajono kaimo vietovėse.

Daugiausiai detaliųjų planų 42,2 % parengta Pakruojo mieste (60 vnt.) ir 17 % Pakruojo seniūnijoje (25 vnt.). Likusiom seniūnijoms tenka žymiai mažesnė detaliųjų planų dalis - Linkuvos mieste (9 vnt.) 6,1 % Linkuvos seniūnijoje (10 vnt.) – 6.8 %, Guostagalio (4 vnt.) Klovainių (8 vnt.) Lygumų (10 vnt.) Pašvitinio (6 vnt.) Rozalimo (6 vnt.) Žeimelio (11 vnt.). Tai reiškia, kad ir pagal detaliojo planavimo dokumentus svarbiausias plėtros objektas Pakruojo rajone yra Pakruojo miestas ir Pakruojo seniūnija – kartu tai sudaro 59,2 % visų detaliojo planavimo dokumentų. Plėtros procesai neaktyvūs yra Guostagalio, Pašvitinio, Rozalimo seniūnijose, tad ir statybų atvejai čia yra pavieniai visose srityse (žr. *Esamos būklės ataskaitą Nr. 1*).

Palyginus miestui ir kaimui išduotus statybos leidimus jų pasiskirstymas beveik vienodas – 48,3 % miestui ir 51,7 % kaimui.

Analizuojant teritorijų planavimo dokumentų registrą matome, kad plėtros procesai aktyvesni komercinėje, visuomeninėje, gamybinėje, žemės ūkio srityse. Daugiausiai detaliųjų planų parengta siekiant plėtoti komerciją – 31,3 % visų parengtų detaliųjų planų. Bet net 56,5 % komercinės paskirties detaliųjų tenka Pakruojo miestui. Kitas populiariausias detaliojo planavimo tikslas Pakruojo rajone yra gyvenamoji statyba – 23,8 %, infrastruktūra – 23,8 %, gamybinei paskirčiai tenka tik 10,2 % detaliųjų planų. Mažiausia dalis teritorijų planavimo parengtų detaliųjų planų tenka žemės ūkio paskirties objektams – 4,7 % ir visuomeninės paskirties objektams – 6,1 % (žr. *Esamos būklės ataskaitą Nr. 1*). Iš parengtų detaliųjų planų kaimo gyvenvietėse parengta tik 7 projektai ir dar 5 projektai kapinių praplėtimo planai. Žiūrėti 5.3.3 pav. „Detaliųjų planų pasiskirstymas Pakruojo savivaldybės teritorijoje pagal paskirtį“.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

5.3.3 pav. Detaliųjų planų pasiskirstymas Pakruojo savivaldybės teritorijoje pagal paskirtį

Gyvenamųjų vietovių sistemos raidos pokyčiai, tendencijos ir problemos

Mažai tikėtina, kad gyvenviečių tinklo ir gyvenviečių sistemos struktūra artimiausiu metu radikaliai pasikeis, t.y. atsiras nauji plėtros centrai, naujos funkcijos ir pan. Tikėtina nuosekli rajono gyvenviečių sistemos raida.

Lietuvos teritorijos bendrasis planas deklaruoja siekį formuoti ir įtvirtinti hierarchinį policentrinį gyvenamųjų vietovių tinklą. Centrinų vietų nepakankamas išplėtojimas ir neoptimalūs funkciniai aptarnavimo ryšiai - Lietuvos teritorijos bendrajame plane įvardinti svarbiausi plėtrą stabdantys požymiai urbanistiniu požiūriu. Pakruojo rajonas nepatenka į bendrajame plane nurodytus kompleksinius probleminius arealus.

Išanalizavus rajono miestų ir kaimo centrų tinklą, nustatėme, kad Pakruojo rajone yra susiformavusi hierarchinė trijų lygmenų centrų sistema:

- Kaimo centrai (šiems priskiriami ir mažieji rajono miesteliai - Žeimelis, Rozalimas, taip pat visi seniūnijų centrai);
- Savivaldybės centras – Pakruojo miestas;
- Apskritis centras – Šiauliai.

Nežiūrint to, kad centrų sistema yra susiformavusi, Pakruojo rajono vidaus ryšiai yra komplikuoti ypač žemiausioje jų grandyje. Darbo jėga, paslaugos, informacija ir produktai regiono teritorijoje laisvai ir pakankamai greitai juda tarptautiniais ir šalies transporto koridoriais. Tačiau jie negali laisvai ir greitai judėti kaimo gyvenviečių lygmenyje. Tam yra nepritaikytas rajono žemesniųjų kategorijų kelių tinklas.

Apskritis rajoninių kelių tinklas (žvyrkeliai) pritaikytas tam, kad kaimo gyventojas visuomeniniu transportu ir buvusių ūkių gamybinis transportas galėtų pasiekti savivaldybės centrą ir jame esančius žemės ūkio aptarnavimo objektus. Šis reliktas krašto ir rajoninių kelių tinklo struktūroje yra gerai matomas. Visi žvyrkeliai veda į rajono centrą.

Šiuo metu statistikos duomenimis rajono gyventojų automobilizacijos lygis sparčiai auga - dažnas ir kaimo gyventojas turi automobilį. Apie kaimo gyventojų ir verslo subjektų interesus gretimų savivaldybių kaimo vietovėse ir mažuose miestuose duomenų neturime. Tačiau siekiant plėtoti verslą ir veiklą kaimo vietovėje ir mažuose miestuose rinkos ekonomikos sąlygomis tikslinga užtikrinti laisvą ir pakankamai greitą darbo jėgos, paslaugų, informacijos ir produktų judėjimą visoje regiono teritorijoje. Tam tikslui reikėtų koreguoti rajoninių kelių tinklo schemą ir viešojo susisiekimo sistemą. Rajoninių kelių tinklas turėtų patogiai sujungti kaimo centrus tarpusavyje ir su savivaldybių centrais.

Plėtojantis santykiams su Europos Sąjungos valstybėmis, didėjant tarptautinių transporto koridorių, einančių per Šiaulių apskritį, reikšmei tikėtina, kad teritorijoje sustiprės jau šiuo metu esančios neraiškios regiono urbanistinės plėtros ašys Šiauliai – Pakruojis – Pasvalys, bei Joniškis – Linkuva – Pasvalys.

Detaliojo planavimo dokumentai, statinių leidimų dokumentų registro duomenys parodė, kad rajone urbanistinės plėtros židiniais galima laikyti rajono centrą – Pakruojį (33,3 % st.l. – 42,2 % det.pl.) ir Pakruojo seniūniją (19,3 % st.l.-17 % det.pl.)

Pagal statyboms išduotus leidimus ir teritorijų planavimo dokumentus, matome, kad kaimo vietovėse - seniūnijose plėtros procesai vyksta netolygiai. Net 18 % tenka Pakruojo seniūnijai, kai tuo tarpu Guostagalio seniūnijoje tokių projektų procentas 1,5%. Lyginant šių dokumentų duomenis kitose seniūnijose – šie rodikliai šiek tiek svyruoja. Didžiausias skirtumas pagal statybų išdavimo leidimus ir detaliuosius planus yra Žeimelio seniūnijoje 3 % - 7,5 % ir Klovainių seniūnijoje 8,6 % - 5,4 % . Likusiose seniūnijose šie rodikliai beveik tapatūs: Lygumų 6 % - 7,5 %, Linkuvos 6,4 % - 6,8 %, Rozalimo 5,1 % - 4,1 %, Pašvitinio 4,5 % - 4,1 %.

Išanalizavus planavimo dokumentų paskirtį gerai matomi plėtros prioritetai - inžinerinių tinklų plėtra ir komercinė statyba. Plėtros procesų koncentracijos vieta ta pati - Pakruojo miestas ir Pakruojo seniūnija. Inžinerinė infrastruktūra labiau plėtojama Klovainių, Lygumų seniūnijose. Visuomeninės paskirties veikla daugiausiai plėtojama Pakruojo mieste (12 išduota st. leidimų) ir Linkuvos, Pakruojo seniūnijose (atitinkamai 6 ir 8 st. leidimai). Visuomeninės paskirties tikslais Pakruojo rajone parengta tik 6,1 % visų detaliųjų planų. 13 detaliuoju planavimo procesų organizavo savivaldos institucijos siekdamos parengti teritorijas bendram viešam naudojimui – Laidojimo vietoms arba rekreacinėms teritorijoms įrengti.

Gamyba aktyviau plėtojama koncentruojasi Pakruojo, Linkuvos miestuose, bei Klovainių, Pakruojo seniūnijose (pagal statybos leidimo dokumentus), pagal detaliuosius – Pakruojo mieste ir seniūnijoje. Gamybos plėtros požymiai pastebimi ir Klovainių seniūnijoje.

Žemės ūkio plėtra pasiskirsto tolygiai visame Pakruojo rajone - šiek tiek didesnio aktyvumo tendencija matosi Linkuvos, Pašvitinio seniūnijose.

6. ŽEMĖS NAUDOJIMO BŪKLĖ

6.1 Žemės naudmenų pasiskirstymas

Žemės fondo [1] pasiskirstymas pagal pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį ir žemės naudojimo būdą rodo teritorijos įsavinimo žemės ūkiui laipsnį, ūkinės ar kitos veiklos kryptis. Lyginant su kitais Šiaulių apskrities rajonais bei šalies vidurkiu, Pakruojo rajono teritorijoje žemės ūkio paskirties žemės daugiau nei kituose apskrities rajonuose, tuo tarpu Šiaulių ir Akmenės rajonuose – miškų ūkio paskirties žemės (žr. 6.1.1 lentelę).

6.1.1 lentelė. Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis 2006 m. sausio 1 d.

Eil. Nr.	Rodikliai	Mato vnt.	Akmenės raj.	Joniškio raj.	Kelmės raj.	Pakruojo raj.	Radviliškio raj.	Šiaulių raj.	Lietuvoje
1.	Žemės ūkio paskirties žemė	ha	52971	86431	118447	99887	112586	107070	3954588
		%	62,8	75,0	69,4	75,9	68,7	59,3	60,6
2.	Miškų ūkio paskirties žemė	ha	23073	22248	41697	25451	41607	61407	1972320
		%	27,3	19,4	24,5	19,4	25,7	33,9	30,2
3.	Vandens ūkio paskirties žemei priskirti valstyb. vandens telkiniai	ha	500	957	1228	1205	1478	2267	177682
		%	0,6	0,8	0,7	0,9	0,9	1,3	2,7
4.	Konservacinės paskirties žemė	ha	3970	31	155	61	10	37	41677
		%	4,7	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
5.	Kitos paskirties žemė	ha	3858	5452	8993	4865	7272	9896	376770
		%	4,6	4,7	5,3	3,7	4,4	5,5	5,8
6.	Laisvos valstybinės žemės fondas	ha	1	106	11	88	527	55	6986
		%	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3	0,0	0,1
	Iš viso	ha	84373	115225	170531	131557	163480	180732	6530023
		%	100	100	100	100	100	100	100

[Šaltinis: Lietuvos Respublikos Žemės fondas, 2006]

Pakruojo rajono savivaldybėje žemėnaudas 2006 m. sausio 1 d. sudaro [1]:

Žemės ūkio naudmenos - 93934 ha - 71,4 %;
 Miško žemė - 25796 ha - 19,6 %;
 Keliai - 2131 ha - 1,6 %;
 Užstatyta teritorija - 3092 ha - 2,4 %;
 Vandens - 2596 ha - 2,0 %;
 Kita žemė - 4008 ha - 3,0 %;
 Iš viso: - 131557 ha – 100 %.

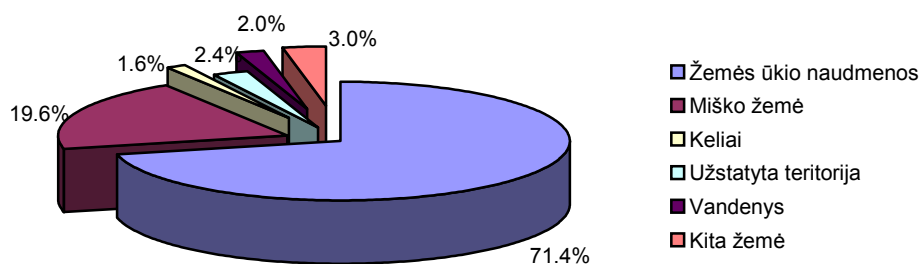
Kitoje žemėje žemėnaudos pasiskirsto:

Medžių ir krūmų želdiniai - 918 ha - 22,9 %;
 Pelkės - 484 ha - 12,1 %;
 Pažeista žemė - 485 ha - 12,1 %;
 Nenaudojama žemė - 2121 ha - 52,9 %;
 Iš viso: - 4008 ha – 100 %.

Pagal melioruotos žemės ir melioracijos statinių centrinio duomenų banko suvestinius duomenis apie šalies melioruotą žemę ir melioracijos statinius 2006-01-01 datai savivaldybėje neveikiantis

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

arba blogai veikiantis drenažas Pakruojo rajone sudaro 6884,8 ha (8,1 % kai tuo tarpu šalyje – 10,7%). Iš viso rajono teritorijoje nusausinta žemė užima 95240 ha, t. y. 72,4 % nuo bendro rajono ploto. Iš to skaičiaus nusausinta drenažu 85 082 ha [2].

6.1.1 pav. Pakruojo rajono savivaldybės žemės naudmenų struktūra (Žemės fondas, 2006-01-01)

6.1.2 lentelė. Žemės fondo struktūros kitimas procentais 1995, 2000 ir 2005 m.

Metai	Žemės ūkio naudmenos				Miškai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Kita žemė
	iš viso	iš jų							
		ariamoji žemė	sodai	pievos ir natūralios ganyklos					
1995	71,72	91,63	0,52	7,85	17,96	1,90	2,43	1,97	2,98
2000	71,77	92,00	0,51	7,49	17,98	1,88	2,45	1,97	3,95
2005	71,67	93,18	0,54	6,28	19,18	1,62	2,40	1,97	3,21

[Šaltinis: Lietuvos Respublikos Žemės fondas, 1995, 2000, 2005]

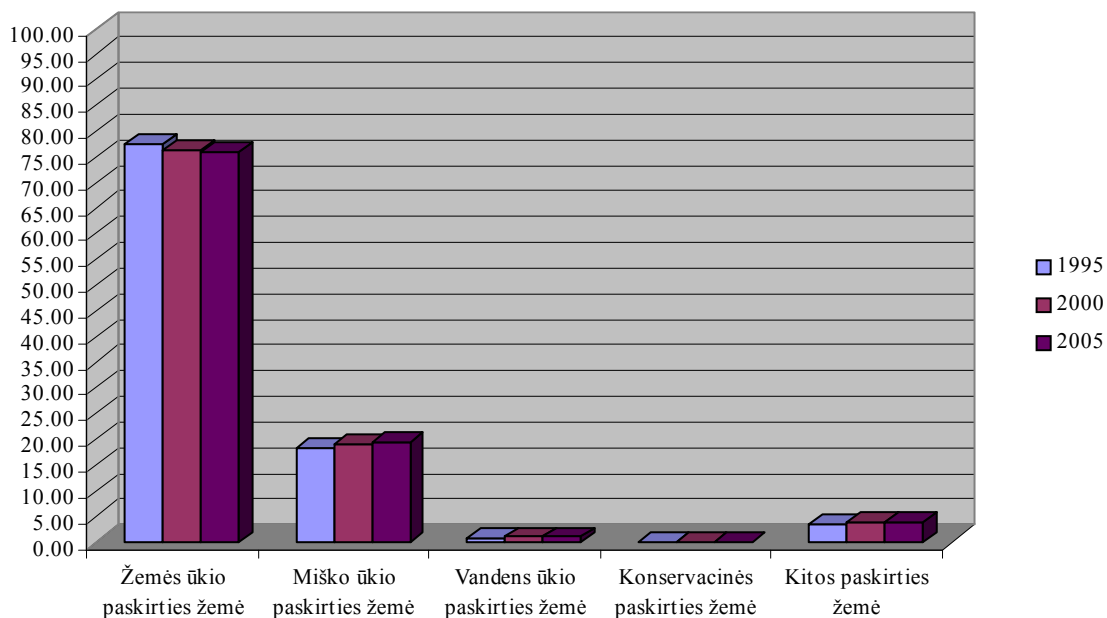
6.1.3 lentelė. Žemės fondo struktūros kitimas procentais 2004 – 2006 m.

Metai	Žemės ūkio naudmenos				Miškai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Kita žemė
	iš viso	iš jų							
		ariamoji žemė	sodai	pievos ir natūralios ganyklos					
2004	71,67	93,17	0,55	6,28	19,10	1,59	2,45	1,97	3,22
2005	71,67	93,18	0,54	6,28	19,18	1,62	2,40	1,97	3,21
2006	71,40	93,47	0,56	5,97	19,61	1,62	2,35	1,97	3,05

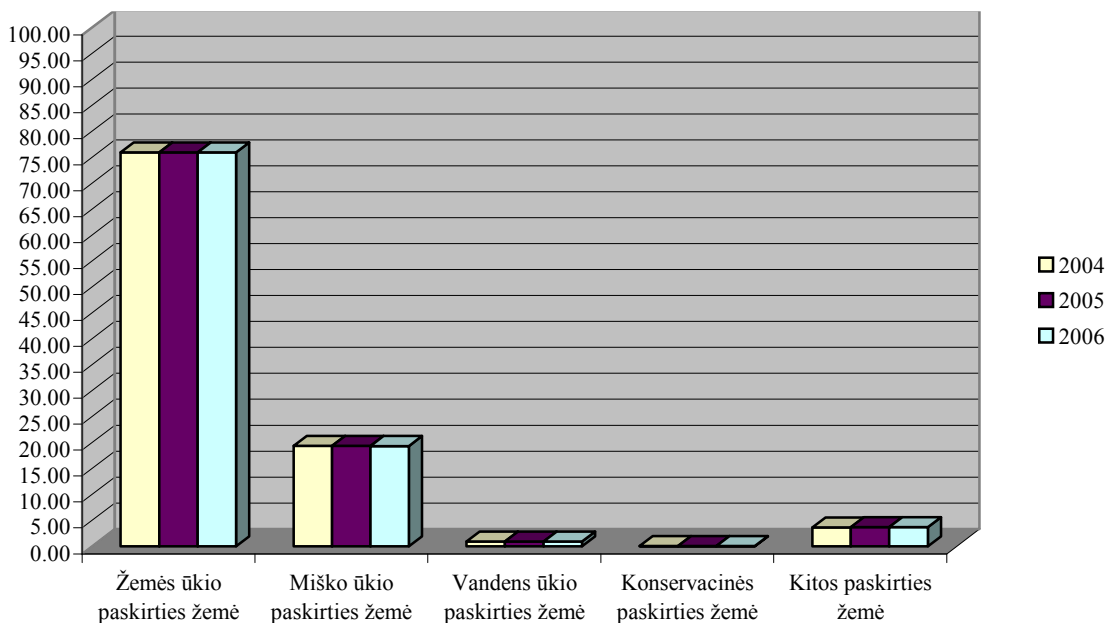
[Šaltinis: Lietuvos Respublikos Žemės fondas, 2004-2006]

Kaip matyti iš 6.1.3. lentelės nuo 2004 iki 2006 metų žemės ūkio naudmenų plotas sumažėjo tik paskutiniaisiais metais 0,27 %, kas sudaro 357 ha [1]. Rajono savivaldybės miško žemės plotas 2004 – 2006 metais padidėjo 670 ha, t.y. miškingumas padidėjo 0,51 %. Žemės ūkio naudmenų struktūroje ryškiai mažėja pievų, natūralių ganyklų ir ariamos žemės plotas, tačiau padidėja sodų. Lyginant duomenų 1995, 2000 ir 2005 metų kitimą, žemės ūkio naudmenų nežymus, tačiau 1,22 % padidėjo miško žemės – kas sudarė 1568 ha.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

6.1.2 pav. Pakruojo rajono savivaldybės žemės fondo sudėtis procentais 1995, 2000, 2005 metais (Žemės fondas, 1995, 2000, 2005)

6.1.3 pav. Pakruojo rajono savivaldybės žemės fondo sudėtis procentais 2004 - 2006 metais (Žemės fondas, 2004, 2005, 2006)

Nagrinėjant žemės dangos (CORINE) žemėlapi (žr. 6.1-1 PRIEDĄ), labiausiai išsireiškia naudmenų pokytis. Lyginant 1995 ir 2000 metų duomenis, matyti žymiai sumažėjusių ganyklų ir lapuočių miškų plotai. Iš to galima daryti išvadą, kad nenaudojama ganyklų dalis bei sparčiai kertami miškai apauga krūmynais.

Žemės ūkio paskirties žemei priskiriami plotai, naudojami arba tinkami naudoti žemės ūkio produktų gamybai, tarp jų žemės naudotojui priklausančiais gyvenamaisiais namais ir žemės ūkio

veiklai naudojamais ūkiniais statiniais užstatyti plotai, kiemai, žemė, tinkama paversti žemės ūkio naudmenomis, atskirais miškų ūkio paskirties žemės sklypais nesuformuoti miškų plotai, taip pat kitos įsiterpusios ne žemės ūkio naudmenos. Iš viso žemės ūkio paskirties žemės Pakruojo rajone yra 99887 ha, kas sudaro 75,9 % visos rajono teritorijos. Žemės ūkio paskirties žemėje esančios žemės ūkio naudmenos 2006 m. sausio 1 d. užėmė 92490 ha (92,6 %), miškai – 888 ha (0,9 %), keliai ir užstatytos teritorijos 2388 ha (2,4 %), vandenys 1088 ha (1,1 %), kitos ne žemės ūkio naudmenos – 3033 ha (3,0 %) [1].

Sodininkų bendrijų žemė (mėgėjiškų sodų žemės sklypai ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemė) 2006 m. sausio 1 d. Pakruojo rajone žemė užėmė 132 ha. Iš 1793 mėgėjiškų sodų sklypų įteisinti buvo 1468 sklypai (89,35 ha). Sodininkų bendrijų rajone yra 11. Jų 1466 sklypų užimamas žemės plotas sudaro 89,33 ha [1].

Rekreacinio naudojimo žemės sklypai. Tai – žemės ūkio paskirties žemės sklypai, naudojami kaimo turizmo paslaugoms teikti ir rekreacijos (turizmo) statiniams ir įrenginiams eksploatuoti. Pakruojo rajono teritorijoje yra 2 kaimo turizmo sodybos.

Miškų ūkio paskirties žemė. Pakruojo rajono savivaldybėje miškų ūkio paskirties žemė 2006 m. sausio 1 d. užima 25450,59 ha, kas sudaro 19,35 % nuo bendro rajono ploto [1]. Didžioji dalis esančių miškų – 185337,79 ha priklauso valstybei, kita dalis 6912,80 ha – privatiems žemių valdytojams. Per 2004-2006 metų laikotarpį bendras miškų ūkio paskirties žemės plotas sumažėjo 13,3 ha, t. y. 0,01 %. Tačiau privati miškų ūkio paskirties žemė per tą patį laikotarpį padidėjo 518,36 ha, kas sudaro 24,86 %, tuo pačiu 24,86 % sumažėjo valstybinė miškų ūkio paskirties žemė. Valstybinius miškus valdo Pakruojo miškų urėdija (8 girininkijos) ir Radviliškio miškų urėdija (1 girininkija). Jų plotas rajono teritorijoje sudaro 18243,51 ha, tai yra 70,72 % visų rajono teritorijoje esančių miškų.

Pakruojo miškų urėdijai priskiriamos šios girininkijos:

- Žeimelio girininkija;
- Pakruojo girininkija;
- Klovainių girininkija;
- Rozalimo girininkija;
- Gedžiūnų girininkija;
- Sukmedžio girininkija;
- Linkuvos girininkija.

Pagal žemės naudojimo būdą miškų ūkio paskirties žemė skirstoma į 4 grupes. Iš viso pagal Vyriausybės 2004 m. gruodžio 30 d. nutarimu Nr. 1681 (Žin., 2002, Nr. 107-4800; redakcija Žin., 2005, Nr1-6) nutarimą miškų grupėms priskirta 25168 ha Pakruojo rajono miškų (žr. 6.1-2 PRIEDĄ).

1. Ekosistemų apsaugos miškų sklypai. Jiems priskiriami miškų ūkio paskirties žemės plotai, kuriuose auga miškai, priskirti IIA miškų grupei (specialios paskirties miškai: ekosistemų apsaugos miškai). Pagal minėtą Vyriausybės nutarimą ekosistemų apsaugos miškams priskirta 1190,2 ha Pakruojo miškų urėdijos miškų, iš to ploto:

- 1) draustinių miškams – 1187,4 ha; didžiausi jų plotai – Linkuvos girininkijoje (624,2 ha);
- 2) buveinių ir gamtos išteklių sklypų miškams – 0,8 ha;

3) priešeroziniams miškams – 2 ha.

2. *Rekreacinių miškų sklypai.* Jiems priskiriami miškų ūkio paskirties žemės plotai, kuriuose auga miškai, priskirti IIB miškų grupei (specialios paskirties miškai: rekreaciniai miškai). Minėtu nutarimu rekreaciniams miškams priskirta 256,7 ha Pakruojo miškų urėdijos miškų, iš to ploto:

- 1) miško parkų miškams – 238,1 ha; didžiausi jų plotai yra Rozalimo girininkijoje (206,3 ha);
- 2) rekreaciniams miško sklypams – 18,6 ha.

3. *Apsauginių miškų sklypai.* Jiems priskiriami miškų ūkio paskirties žemės plotai, kuriuose auga miškai, priskirti III miškų grupei (apsauginiai miškai). Apsauginiams miškams priskirta Pakruojo rajone 2646,6 ha Pakruojo miškų urėdijos miškų ir 21,8 ha Radviliškio miškų urėdijos miškų, iš to ploto:

- 1) draustinių (su mažiau ūkinę veiklą ribojančiu tvarkymo režimu – geomorfologinių, geologinių, hidrografinių ir kultūrinių draustinių) miškai – 96 ha;
- 3) laukų apsauginiai miškai – 212,1 ha;
- 4) miško sėkliniai medynai – 3,9 ha;
- 5) vandens telkinių apsaugos zonų miškai – 2357,4 ha.

4. *Ūkinių miškų sklypai.* Jiems priskiriama kita miškų ūkio paskirties žemė, kurioje auga miškai, priskirti IV miškų grupei (ūkiniai miškai). Pakruojo rajone Pakruojo ir Radviliškio miškų urėdijose IV miškų grupei priskirta 21052,7 ha miškų. Tai sudaro 97,56 % visų rajono teritorijoje esančių miškų.

Radviliškio miškų urėdijos Aukštelkių girininkijai priklauso 21,8 ha III grupės vandens telkinių apsaugos miškų ir IV grupės 437,0 ha ūkinių miškų. Iš viso šiai urėdijai priklauso 1,78 % visų Pakruojo rajono miškų.

Vandens ūkio paskirties žemei. Pakruojo rajono teritorijoje vandens ūkio paskirties žemei, nesant suformuotų ir Nekilnojamojo turto registre įregistruotų šios paskirties žemės sklypų, priskirta tik valstybinio vandens fondo vandens telkiniai – upės, upeliai, ežerai ir stambūs tvenkiniai, kurių plotas 1205 ha, t. y. 0,92 % nuo rajono ploto.

Konservacinės paskirties žemė. Pakruojo rajone pagrindinį konservacinės paskirties žemės plotą (61 ha) 2006 m. sausio 1 d. sudaro saugomų gamtos ir kultūros paveldo objektų valstybinė konservacinės paskirties žemė [1]. Rajono savivaldybės teritorijoje konservacinės paskirties žemėje beveik visą teritoriją (57 ha) užima užstatyta teritorija, likusi 4 ha teritorija - tai nenaudojama žemė.

Kitos paskirties žemė. Pakruojo rajone yra 4865 ha kitos paskirties žemės. Iš šios žemės namų valdų žemė (priskirta gyvenamosioms teritorijoms) užima 1076 ha, keliai (daugiausia tai valstybinės ir vietinės reikšmės keliai, priskirti inžinerinės infrastruktūros teritorijoms) – 1656 ha, kita žemė – 628 ha, iš kurios pažeista žemė (eksploatuojant naudingųjų iškasenų telkinius) – 360 ha.

6.2 Žemės reforma ir žemės rinkos būklė

Visos rajono savivaldybės teritorijos naudojimo intensyvumas apibūdinamas žmogaus pertvarkytų plotų (žemės ūkio naudmenų, miškų, kelių, užstatytų teritorijų) santykis su bendru plotu (be stambių vandens telkinių). Pagal šiuos rodiklius Pakruojo rajono žemės naudojimo

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

intensyvumas yra panašus, kaip ir kitose Šiaulių apskrities savivaldybių teritorijose, išskyrus Kelmės rajoną, kur žemės naudojimo intensyvumas procentaliai žymiai mažesnis (žr. 6.2.1 lentelę).

Žemės ūkio paskirties žemės naudojimo intensyvumą apibūdina:

- neįteisintos naudotis valstybinės žemės plotas. Kuo mažiau neįteisintos naudotis žemės, tuo žemė naudojama intensyviau;
- laisvos valstybinės žemės plotas. Kuo daugiau privatizuota valstybinės žemės, tuo žemė naudojama intensyviau;
- deklaruotų žemės ūkio naudmenų plotas, lyginant su statistiniu plotu. Deklaruotų plotų santykinis didėjimas rodo didesnę ūkių susiformavimo laipsnį ir žemės naudojimo aktyvumą;
- daug darbo sąnaudų reikalaujančių arba prekybei produkcijai skirtų žemės ūkio augalų ploto santykis su bendru žemės ūkio naudmenų plotu. Šiems augalams priskiriami vienmečiai pasėliai, sodai ir uogynai. Likusį plotą sudaro du ir daugiau metų daugiamečių žolės, pievos, ganyklos, pūdymai ir dirvonai;
- perspektyvių ūkių susiformavimo laipsnis. Kuo didesnę plotą užima ūkininkų ir žemės ūkio veikla užsiimančių juridinių asmenų ūkių žemė, kurioje auginama santykinai daugiau prekybei produkcijai skirtų žemės ūkio augalų, tuo žemė naudojama intensyviau.

Iš 6.2.1 lentelės duomenų galima spręsti, kad Pakruojo rajone žemės ūkio paskirties žemės naudojimo intensyvumo lygis yra toks pat, kaip ir kituose Šiaulių apskrities rajonuose. Ūkininkų struktūrų susiformavimo laipsnis taip pat panašus, išskyrus Akmenės rajoną.

6.2.1 lentelė. Žemės ūkio paskirties žemės naudojimo intensyvumo rodikliai

Eil. Nr.	Rodikliai	Mato vnt.	Akmenės rajonas	Joniškio rajonas	Kelmės rajonas	Pakruojo rajonas	Radviškio rajonas	Šiaulių rajonas	Šiaulių aps.	Lietuvoje
1.	Žemės ūkio naudmenos žemės ūkio paskirties žemėje (2006-01-01)	tūkst. ha	46,13	81,29	95,69	92,49	101,62	98,45	516,26	3364,81
2.	Iš jų – valstybinėje žemėje	tūkst. ha	16,18	11,29	25,30	13,89	26,98	28,91	122,65	944,71
3.	Iš jų – neįteisintos naudotis	tūkst. ha	2,59	2,37	4,68	1,57	4,30	9,57	25,12	256,30
	(3:2)	proc.	16,0	21,0	18,5	11,3	15,9	33,1	20,48	27,1
4.	Ūkininkų ūkių registre įregistruotas ūkių skaičius	vnt.	662	1434	2478	1488	1394	1524	8980	86041
5.	Ūkininkų ūkių naudojamos (deklaruotos) žemės ūkio naudmenos	tūkst. ha	23,11	52,44	54,51	45,41	51,28	44,94	271,69	1679,38
6.	Privati juridinių asmenų ūkių žemės ūkio naudmenos	tūkst. ha	1,06	1,87	0,52	6,69	2,73	2,38	15,26	42,91

[Šaltinis: Lietuvos Respublikos Žemės fondas, 2006]

Statistikos departamento duomenimis 2006 m. liepos 1 d. Pakruojo rajone gyveno 28122 žmonės, iš kurių 16673 yra darbingo amžiaus. 20495 gyvena kaime (tai sudaro 72,9 % visų rajono gyventojų), todėl dauguma rajono gyventojų užsiima žemės ūkio veikla. Verslo informacijos centro duomenimis 2006 m. liepos 1 d. rajone buvo 39 žemės ūkio bendrovių, 20 bendrovių likviduojamos [11], kurių visi pasėliai sudarė 30551 ha, t. y. 9,62 % daugiau nei 2005 metais [12]. 2006 m. sausio 1 d. Pakruojo rajone buvo 1488 ūkininkai. Nustatant ūkininkų ūkių naudojamos žemės kitimo tendencijas, išnagrinėti 2004 - 2006 metų rodikliai. Vidutinis ūkininko ūkio dydis – 30,52 ha žemės ūkio naudmenų (Lietuvoje vidutiniškai 19,52 ha). Ūkininkų ūkių naudojamos (deklaruotos) žemės ūkio naudmenos sudaro – 45409,52 ha. Bendras įregistruotas ūkininkų registre žemės plotas - 21849,77, iš kurio 64,58 % žemės ūkininkams priklauso nuosavybės teise.

6.2.2 lentelė. Ūkininkų ūkių naudojamos žemės kitimas 2004 – 2006 m.

	Metai	Bendras žemės ūkio naudmenų plotas	Bendras ūkininkų ūkių žemės plotas	Naudoja-mų (deklaruotų) žemės ūkio naudmenų plotas	Ūkininkų ūkių skaičius	Ūkininkų ūkių skaičius (1 – 3 ha)	Ūkininkų ūkių skaičius (3 – 10 ha)	Ūkininkų ūkių skaičius (10 – 20 ha)	Ūkininkų ūkių vidutinis plotas
<i>Lietuvoje</i>	2004	3483895,00	1139075,79	-	59769	8592	24680	14321	19,06
<i>Šiaulių apskrityje</i>		533743,47	231070,97	-	6486	635	1695	1653	35,63
<i>Pakruojo rajone</i>		94290,97	38404,15	-	994	79	267	189	38,64
Lietuvoje	2005	3482946,49	833955,85	1457249,43	67463	5959	26227	18034	21,60
Šiaulių apskrityje		534228,50	113816,59	239090,27	7146	595	2190	1724	33,46
Pakruojo rajone		94289,44	18113,48	40631,34	1183	168	414	203	34,35
Lietuvoje	2006	3472132,29	1054283,24	1679375,22	86041	11227	33535	20743	19,52
Šiaulių apskrityje		532159,40	143085,14	271692,20	8980	990	2884	2083	30,26
Pakruojo rajone		93934,15	21849,77	45409,52	1488	257	510	261	30,52

[Šaltinis: Lietuvos Respublikos Žemės fondas, 2004 – 2006]

Kaip matyti iš 6.2.2 lentelės bendras ūkininkų ūkių (įregistruotų ūkininkų ūkių registre) naudojamas žemės plotas Pakruojo rajone per 2004 -2006 metų laikotarpį sumažėjo 16554,38 ha. Atitinkamai ūkių plotas sumažėjo apskrityje bei šalyje. Tuo tarpu ūkininkų ūkių skaičius rajone padidėjo 494 ūkiais. Kartu 4778,18 ha padidėjo ir deklaruotų (naudojamų) žemės ūkio naudmenų plotas. Per tą patį laikotarpį vyravo smulkūs 3 – 10 ha ūkiai, kurių rajono savivaldybėje yra 510. Jie sudarė 17,68 % apskrities ūkių.

Pagal Kaimo plėtros 2004 – 2006 metų planą, ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimo programos, per 2004 - 2005 apskrityje iš 2134 pretendavusių pasitraukė ir paramą gavo 2053 ūkininkai (96,20 %). Pakruojo rajone per tą patį laikotarpį iš 335 pretendavusių ūkininkų pasitraukė ir paramą gavo 321 ūkininkas (95,82 %). 2006 metais Pakruojo rajone iš ūkininkavimo pretendoja pasitraukti 120 pretendentų, kas sudaro 10,55 % nuo bendro Šiaulių apskrityje prašymų skaičiaus. Per 2006 metus rajone įsikūrė 26 jaunieji ūkininkai [9].

6.2.3 lentelė. Ūkininkų ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas

	Metai	Ūkininkų ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas	
		Prašymų skaičius	Patvirtinta parama
Šiaulių apskrityje	2004	960	922
Pakruojo rajone		137	129
Šiaulių apskrityje	2005	1174	1131
Pakruojo rajone		198	192
Šiaulių apskrityje	2006	1137	-
Pakruojo rajone		120	-

[Šaltinis: Nacionalinė mokėjimo agentūra, 2006]

2003 ir 2004 metais ypač ryškus ekologinės gamybos ūkių skaičiaus šuolis ne tik šalyje, kada per metus ūkių skaičius padidėdavo daugiau negu 60 %, bet ir Pakruojo rajone. Per 2003 – 2004 metus sertifikuotas plotas padidėjo 221 ha. Didėjant ūkių skaičiui, didėjo ir sertifikuotos žemės plotai. Ekologiškai ūkininkaujama ir mažose, ir dideliuose ūkininkų ūkiuose, žemės ūkio bendrovėse. 2004 metais vidutinis ekologinės gamybos ūkis sudarė 10,09 ha. 2005 metų duomenimis Pakruojo rajone registruoti 23 sertifikuoti ekologiniai ūkiai, kurie sudarė 232 ha. 2006 metai padaugėjo 5 sertifikuotais ekologiniais ūkiais [8]. Didėjant ekologiškų produktų gamybos apimtims, keičiasi pasėlių struktūra.

Lyginant paskutiniųjų trijų metų duomenis galima pastebėti, kad deklaruotų pasėlių plotai žymiai pakito. Bendras deklaruotų pasėlių plotas per 2003-2006 metų laikotarpį padidėjo 730,26 ha. Vien tik per 2006 metus šis plotas 479,83 ha buvo didesnis nei 2005 m [7], t. y. bendras deklaruotų pasėlių plotas rajone sudarė 85,77 % visų rajone esančių naudmenų. 2003 metais daugiausia buvo deklaruota žieminių kviečių – 24001,50 ha, vasarinių miežių – 15285,60 ha, ganyklų, pievų (nuo 1 iki 5 metų) – 13704,56. Iš viso deklaruota 79841,21 ha žemės ūkio naudmenų, kas sudarė 84,68 % visų rajone esančių naudmenų. 2004 metais daugiausia buvo deklaruota vasarinių (nesalykinių) miežių – 19619,22 ha, žieminių kviečių – 16,298,83 ha, ganyklų – pievų (iki 5 metų) – 11641,56 ha, vasarinių rapsų – 7168,03 ha ir t. t. 2005 metais tų pačių pasėlių deklaruoti plotai padidėjo: vasarinių (nesalykinių) miežių – 22704,66 ha, žieminių kviečių – 14982,80 ha, ganyklų – pievų (iki 5 metų) – 12530,63 ha, vasarinių rapsų – 4640,33 ha. Pagal Pakruojo rajono savivaldybės kadastro vietovėse žemės reformos žemėtvarkos projektų (papildymų) rengimo 2006 m. rugsėjo 1 d. informaciją po paskutinio patvirtinimo likęs laisvas valstybinės žemės plotas rajone sudaro 6958,97 ha [6]. Žemės ūkio naudmenų bendras plotas yra 3186,00 ha. Iš jo ariama žemė užima 2535,83 ha. Miškas – 1516,99 ha, vandens telkiniai – 2,10 ha, kitos žemės naudmenos – 2253,88 ha [5]. Iki 2006 m. spalio 1 d. Pakruojo rajono žemėtvarkos skyrius gavo 13803 prašymus atkurti nuosavybės teises į 97244 ha žemės, miško ir vandens telkinių plotą. Atkurtos piliečių nuosavybės teisės į žemės, miško ir vandens telkinių plotą nuo piliečių, pateikusių visus dokumentus, prašymuose nurodyto ploto yra 99,22 %, apskrityje – 97,50 %, šalyje – 94,84 % [10].

Iki 2006 m. spalio 1 d. privatizuota asmeninio ūkio žemės arba sudarytos valstybinės žemės nuomos sutartys nuo naudojamo asmeninio ūkio žemės ploto sudaro 80,96 %, kai tuo tarpu apskrityje – 66,86 %, šalyje – 70,78 % [10].

Valstybinės žemės ūkio paskirties žemei pirkti iki 2006 m. spalio 1 d. pateikta 327 fizinių asmenų prašymai – 5632 ha plotui, 36 juridinių asmenų prašymai – 7631 ha plotui bei vieno užsienio subjekto prašymas pirkti 1020 ha žemės plotą. Sudarytos 148 fizinių asmenų pirkimo pardavimo

sutartys – 1719 ha plotui bei 19 juridinių asmenų pirkimo pardavimo sutartys – 4478 ha plotui [10].

Kaip matyti iš 6.2.4 lentelės privačios žemės Pakruojo rajono savivaldybėje per pastaruosius metus padidėjo net 9,4 %, kai tuo tarpu apskrityje šis procentas sudarė tik 5,8 %. 2004 m. sausio 1 d. Joniškio rajone, kur žemės našumo balas didžiausias visoje apskrityje, privati žemė buvo didžiausias ir sudarė 64,6 %, tai per pastaruosius metus šis skaičius padidėjo tik 3 %. Šiuo metu žemės gražinimas spartesnis Pakruojo rajone, kur nuo 2004 iki 2006 metų žemės gražinimas padidėjo beveik dešimčia procentų. Daugiausia žemės privatizuota Pašvitinio, Linkuvos bei lygumų seniūnijose, tačiau ir likusiose seniūnijose privačių sklypų išsidėstymas yra panašus. Žemė palei didesnes užstatytas teritorijas nėra privatizuota arba esami suformuoti sklypai neįregistruoti nekilnojamojo turto registre.

6.2.4 lentelė. Privačios žemės augimo tendencijos

Eil. Nr.	Rajonas	Privati žemė procentais		
		2004	2005	2006
1.	Akmenės raj.	45,2	47,4	48,5
2.	Joniškio raj.	64,6	66,5	67,6
4.	Kelmės raj.	54,0	56,6	58,7
5.	Pakruojo raj.	58,9	62,1	68,3
6.	Radviliškio raj.	48,8	53,5	57,1
7.	Šiaulių raj.	46,5	49,4	51,7
8.	Šiaulių apskrityje	52,4	55,4	58,2

[Šaltinis: Lietuvos Respublikos Žemės fondas, 2006]

Pagal verčių žemėlapius bei nagrinėjant 6.2.5 lentelę, matosi, kad žemės ūkio paskirties žemės rinkos vertė Pakruojo rajono teritorijoje pigiausia Klovainių seniūnijoje Petrašiūnų kaime – 1525 Lt/ha, nors žemės našumas toje vietovėje yra 45-50 balų (žr. 1.1-3 PRIEDA). Brangiausia žemės ūkio paskirties žemė yra prie miestų. Ji paprastai parduodama nedideliais sklypais, ketinant toliau panaudoti ją gyvenamųjų namų ar komercinių objektų statybai, bet ne žemės ūkiui. Pakruojo mieste šios žemės vertė – 4358 Lt/ha, kaimo vietovėse Linkuvos, Žeimelio miesteliuose bei Pakruojo seniūnijoje Pakruojo kaime – 3168-3331 Lt/ha. Pramoninei veiklai skirtos žemės rinkos vertė visose Pakruojo seniūnijose pasiskirsčiusi panašiai – 135-196 Lt/a, kai tuo tarpu Pakruojo mieste pramoninei veiklai skirtos žemės vertė tris kartus didesnė – 443-454 Lt/a. Panašus žemės rinkos verčių svyravimas ir komercinės paskirties žemei – Pakruojo mieste žemės vertė svyruoja nuo 611 iki 849 Lt/a, kaimo vietovėse atitinkamai – 164-248 Lt/a [4]. Lyginant žemės vertę su kitomis savivaldybėmis galima pastebėti žymu kainų šuolį, pvz. Kelmės rajono savivaldybėje žemės ūkio paskirties žemė vertė svyruoja nuo 1201 iki 1500 Lt/ha bei Šiaulių rajono savivaldybėje – 1501 - 5500, t. y. ji mažesnė nei Pakruojo rajone tos pačios rūšies žemė. Tačiau palyginus pvz. Šiaulių ar Vilniaus miestų tos pačios rūšies vertę galima pastebėti žymų kainų šuolį, kur žemės vertė siekia iki 2500000 Lt/ha, nors vidutinis žemės naudmenų našumas gerokai mažesnis nei Pakruojo rajono savivaldybėje. Lyginant tų pačių rajonų ir miestų gyvenamųjų vietovių vertę, galima pastebėti, kad Kelmės rajone šios rūšies žemės vertė didesnė nei Pakruojo rajone. Žymiai didesnė šių žemių vertė ir Šiaulių bei Vilniaus miestuose. Komercinės paskirties žemės kaina tiek Pakruojo, tiek Kelmės rajonuose yra vienodas, tačiau žymiai mažesnė nei Šiaulių miesto ar Vilniaus miesto. Jai pastarųjų dviejų rajonų komercinės paskirties žemės vertė svyruoja 61-100 Lt/a, tai Vilniaus mieste šios žemės vertė siekia iki 215000 Lt/a.

6.2.5 lentelė. Žemės rinkos kaina pagal verčių žemėlapi

Eil. Nr.	Vietovė	Komercinės paskirties žemės vid. vertė, Lt/a	Namų valdų žemės vid. vertė, Lt/a	Pramonės sandėliavimo žemės vid. vertė, Lt/a	Žemės ūkio paskirties žemės vid. vertė, Lt/ha
1.	Pakruojo miestas	611-849	599-625	443-454	4358
2.	Linkuvos miestas	240	221	193	3260
3.	Pakruojo sen. Jovaru, Linksmaučių, Sigutėnų kaimai	248	232	196	2529
4.	Pakruojo sen. Pakruojo kaimas	-	244	195	3168
5.	Rozalimo sen. Padubysio kaimas, Rozalimo mstl.	170	156	135	2773
6.	Pakruojo sen. Preičiūnų kaimas	173	155	-	3034
7.	Lygumų sen. Stačiūnų kaimas	172	154	146	2518
8.	Lygumų sen. Švilpynės, Degučių kaimai	174	155	138	2550
9.	Lygumų sen. Lygumų mstl.	173	156	136	2683
10.	Pašvitinio mstl.	178	155	137	2894
11.	Žeimelio mstl.	177	156	141	3331
12.	Klovainių seniūnija Petrašiūnų kaimas	164	153	135	1525
13.	Klovainių mstl.	174	155	137	2907
14.	Likę kaimai	73	59	39	2522

[Šaltinis: <http://www.kada.lt/vzvertes/>]

6.3 Kaimo plėtros galimybių įvertinimas

Apskaičiavus rajonų gamtinių, demografinių ir socialinių rodiklių nuokrypius nuo šalies vidurkio, išvestas jų suminis indeksas. Tai rodiklis, kurio pagrindu rajonai, turintys bendrų požymių, suskirstyti į keturias grupes. Pakruojo rajono savivaldybė pateko į I grupę. Šioje grupėje rajonų grupėje (12 rajonų: Jonavos, Joniškio, Kauno, Kėdainių, Marijampolės, Pakruojo, Panevėžio, Pasvalio, Radviliškio, Šakių, Šiaulių, Vilkaviškio) tankiausiai apgyvendintos kaimo vietovės, geresnė demografinė situacija. Žemėnaudos struktūroje didžiausią dalį sudaro žemės ūkio naudmenos – 92 % (vidutiniškai šalyje 85,6 %). Šios grupės rajonuose derlingiausia žemė, vidutinis žemės ūkio naudmenų našumas 46,1 balo (vidutiniškai šalyje 39,6 balo). Pakruojo rajone žemės ūkio naudmenų našumo balas yra 44,6. Todėl per metus žemės ūkyje sukurta vertė, skaičiuojant 1 ha žemės ūkio naudmenų, I – oje rajonų grupėje, palyginus su IV – a rajonų grupe, didesnė net 84 % ir žemės ūkio naudmenos tinka intensyviai tradicinių žemės ūkio šakų plėtrai.

6.4 Žemės naudojimo probleminės situacijos ir arealai

Žemės naudojimo problemoms apibūdinti pasirinkti šie indikatoriai:

- Žemės ūkio naudmenų našumas daugiau kaip 39,1 balų – problemų nėra. Pakruojo rajono savivaldybėje problemos nėra, nes žemės našumo balas yra 44,6 balai;

- Neveikiantys arba blogai veikiantys nusaustos žemės plotai mažiau kaip 10,7 % - problemos nėra. Blogai veikiančio drenažo dalis palyginus yra nedidelė ir sudaro 0,89 % drenuotų žemių ploto;
- Miškingumas iki 31,0 % - problemų nėra, nuo 29,9 % - 20,0 % vidutinio aštrumo problema, mažiau kaip 19,9 % - didelio aštrumo problema. Pakruojo rajono savivaldybėje miškingumas 19,6 %, - didelio aštrumo problema.
- Apleistų žemės plotų, kurių Pakruojo rajone 2005 m. sausio 1 d. buvo 662 ha arba 0,7 % nuo žemės ūkio naudmenų, ekonominis naudingumas galėtų būti atgaivintas suradus šiai žemei alternatyvų panaudojimą. Viena iš tokių alternatyvų būtų šių žemių apželdinimas mišku ir miškininkystės sektoriaus plėtra. Didėjantis apleistų žemės ūkio paskirties žemių užsodinimas mišku yra laikomas svarbia veikla, mažinant priklausomybę nuo žemės ūkio bei gerinant aplinkos sąlygas kaime – tai yra tokia veikla skatintų kurti naujas darbo vietas kaimo vietovėse ir sukurtų papildomų pajamų šaltinį. Trumpam laikotarpiui tokias galimybes sukurtų apželdinimo mišku darbai, o ilgesniam – stiprėjanti medienos pramonė, atliekanti svarbų vaidmenį Lietuvos ekonomikoje, bei turizmo ir rekreacinių paslaugų plėtra, kuriai miškai, jų natūralūs išteklių ir infrastruktūra yra ypač svarbūs. Miškingumo didinimo programoje (Žin., 2003, Nr. 1-10) Pakruojo rajono savivaldybėje numatoma 2004 - 2020 metų laikotarpiu iš viso apželdinti 308 ha, kasmet vidutiniškai sodinant po 18 ha. Numatomas miškų plotas didinimas ten, kur žemės ūkio veiklai naudoti žemė ekonomiškai netikslinga, arba kur dėl aplinkos apsaugos reikalavimų būtina padidinti kraštovaizdžio ekologinę įvairovę – įveisti laukų ar vandens apsauginius želdinius. Pagal parengtą ir patvirtintą Pakruojo rajono miškų išdėstymo žemėtvarkos schemą Pakruojo rajone miškingumą numatoma padidinti 5,6 %, tai yra įveisus mišką suprojektuotose teritorijose rajono miškingumas padidėtų iki 25,2 %.

Apleistos ariamos žemės: iki 23,5 % - problemų nėra, nuo 23,6 % - 30,0 % nežymi problema, daugiau kaip 30,1 % - opi problema. Pakruojo rajono savivaldybėje problemos dėl apleistos žemės problemos nėra, nes ji sudaro tik 0,7 % nuo žemės ūkio naudmenų.

Naudotos literatūros sąrašas:

1. Lietuvos Respublikos Žemės fondas. Statistinės ataskaitos apie žemės valdymą 1995 m. sausio 1 d., 2000 m. sausio 1 d., 2004 m. sausio 1 d – 2006 m. sausio 1 d., Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Valstybės įmonė Registrų centras;
2. Melioruota žemė ir melioracijos statiniai (2006-01-01), VĮ Valstybinis žemėtvarkos institutas, Vilnius, 2006, 53 psl.
3. Lietuvos žemės ūkis 2000. Raida ir perspektyvos. Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas. Vilnius, 2001.
4. <http://www.kada.lt/vzvertes/>
5. http://www.siauliai.aps.lt/stotisFiles/uploadedAttachments/LVZ_PakruojisSuvestinDuomenys_2006rugsejis200691392434.pdf
6. http://www.siauliai.aps.lt/stotisFiles/uploadedAttachments/PakruojoZmtvProjekt_rugsejis20068269747.pdf
7. <http://www.nma.lt/index.php?75890226>, <http://www.nma.lt/index.php?652077043>, <http://www.nma.lt/index.php?-1696515256>
8. <http://www.ekoagros.lt/>
9. <http://www.nma.lt>.
10. Šiaulių apskrities viršininko administracija, 2006.
11. Pakruojo rajono verslo informacijos centras, 2006.
12. Pasėliai. Statistikos departamentas, Vilnius, 2006, 41 psl.

7. TRANSPORTO SISTEMOS BŪKLĖ

7.1 Transporto sistemos

Pakruojo rajono savivaldybė yra Šiaulių apskrities šiaurės rytuose. Pagrindiniai transportiniai ryšiai Pakruojo rajono savivaldybėje realizuojami sausumos keliais. Gyventojams ir ūkio subjektams svarbus geras susisiekimas šiuose susisiekimo sistemos lygmenyse: rajono vidaus, apskrities ir šalies, taip pat tarptautiniame lygmenyje. Pakruojo rajono savivaldybės nekerta Europos kelių tinklo koridoriai bei europinės magistralės. Pakruojo rajono savivaldybė turi gerą susisiekimą su Latvija: nuo rajono centro, Pakruojo, iki Latvijos sienos tik apie 42 km. Tačiau sienos kirtimo punkte šiuo metu judėjimo nedaug. Šio pasienio kontrolės punkto nekerta tranzitiniai transporto srautai. Pakruojis yra beveik vienodai nutolęs nuo dviejų apskričių centrų: 40 km nutolęs nuo Šiaulių (Šiaulių apskrities centro), nuo Panevėžio miesto (artimiausio kito apskrities centro) – 49 km. Toliausiai reikia važiuoti iki svarbiausių Lietuvos centrų Klaipėdos – net 197 km, Vilniaus – 183 km, Kauno – 152 km.

7.2 Automobilių transportas

Kelių tinklas. Pakruojo rajono savivaldybės nekerta Europos kelių tinklo koridoriai, tačiau apgaubia ją iš visų pusių. Tarptautinis TEN I koridorius (greitkelis Via Baltica), jungiantis Taliną - Rygą - Saločius - Panevėžį - Kauną - Kalvariją – Varšuvą (Pakruojo rajono rytuose), t. y. europinė magistralė E67 (Helsinkis - Talinas – Ryga – Panevėžys - Kaunas – Varšuva - Vroclavas - Praha), ir jo šaka - I A koridorius (Talinas - Ryga - Šiauliai - Tauragė - Kaliningradas), t. y. europinė magistralė E77 (Pskovas - Ryga - Šiauliai - Karaliaučius (Kaliningradas) - Varšuva - Krokava - Budapeštas), driekiasi ties Pakruojo rajono vakariniu pakraščiu. Pietinį Pakruojo rajono pakraštį gaubia europinė magistralė E272 (Vilnius - Panevėžys - Šiauliai - Palanga – Klaipėda). Taigi Pakruojo rajoną gaubia trys E kategorijos keliai: A12 Ryga – Šiauliai – Tauragė – Kaliningradas (E77), A9 Panevėžys – Šiauliai (E272), A10 Panevėžys – Pasvalys – Ryga (E67) magistraliniai keliai.

Pakruojo rajono savivaldybės teritoriją kerta septyni krašto bei 39 rajoniniai keliai. Savivaldybę kertančių krašto ir rajoninių kelių vidutinis metinis paros eismo intensyvumas 2003-2005 m. pateiktas 7.2.1 lentelėje.

7.2.1 lentelė. Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) magistraliniuose, krašto ir rajoniniuose keliuose Pakruojo rajono savivaldybėje¹

Eil. Nr.	Kelio pavadinimas	Kelio Nr.	Kelio reikšmė	VMPEI		
				2003 m.	2004 m.	2005 m.
1.	Smilgiai-Pakruojis	149	krašto	2932	3049	1293-3248
2.	Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys	150	krašto	2286-1327	1901	2021-2839-1594

¹ VĮ „Transporto ir kelių tyrimo institutas“
II „Atkulos projektai“

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

3.	Pakruojis-Linkuva	151	krašto	1852	1927	2045
4.	Joniškis-Linkuva	152	krašto	607	629	671
5.	Joniškis-Žeimelis-Pasvalys	209	krašto	713	741	788-773
6.	Linkuva-Žeimelis	211	krašto	-	363	384
7.	Radviliškis-Pakruojis	212	krašto	501	521	552
8.	Bariūnai-Bučiučiai-Pašvitinys-Linkuva	1609	rajoninis	287	298	305-126
9.	Rozalimas-Derveliai-Aukšteliai	2901	rajoninis	116	-	123
10.	Linkuva-Degesiai-Gedučiai	2902	rajoninis	-	211	216
11.	Rimšoniai-Klovainiai-Rozalimas	2903	rajoninis	-	399-120	409
12.	Linkuva-Joniškėlis-Pumpėnai	2904	rajoninis	-	341-624	349-639
13.	Pakruojis-Sosdvaris-Mikniūnai	2905	rajoninis	491	510	522
14.	Rozalimas-Plaučiškiai-Pakalniškiai	2906	rajoninis	-	492	504-158
15.	Kalevai-Draudeliai-Gegiedždvaris	2907	rajoninis	-	123	126
16.	Pakruojis-Lygumai-Naisiai	2908	rajoninis	-	444	455
17.	Pakruojis-Klovainiai	2909	rajoninis	939	976	999
18.	Petrašiūnai-Titoniai-Gailioniai	2910	rajoninis	601	626	641
19.	Karašilis-Derveliai-Alksniupiai-Šeduva	2911	rajoninis	580	601	615
20.	Žeimelis-Vileišiai-Adžiūnai	2912	rajoninis	-	116	119
21.	Bardiškiai-Mikoliškis-Gedučiai	2913	rajoninis	-	94	96
22.	Bitaičiai-Degučiai-Stačiūnai-Pavėzgiai	2914	rajoninis	173	178	182
23.	Lygumai-Pamūšis	2915	rajoninis	98	101	103

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

24.	Triškoniai-Laborai	2916	rajoninis	-	125	128
25.	Lygumai-Juknaičiai-Sosdvaris	2917	rajoninis	231	239	245
26.	Laipuškiai-Gačioniai-Smilgiai	2918	rajoninis	-	149	153
27.	Klovainių aplinkkelis	2919	rajoninis	-	318	326
28.	Šukioniai-Dargužiai-Degučiai	2920	rajoninis	-	25	26
29.	Aleknaičiai-Vilūnaičiai-Juknaičiai	2921	rajoninis	73	75	77
30.	Pakruojis-Poškiečiai	2922	rajoninis	-	71	73
31.	Rozalimas-Valainiai	2923	rajoninis	-	54	55
32.	Vaižgantai-Voronėliai-Gegiedžiai	2924	rajoninis	-	64	66
33.	Raudonpamūšis-Vienžindžiai-Vytartai	2925	rajoninis	58	60	61-75
34.	Plaučiškiai-Birjagala-Sliekiai	2926	rajoninis	-	151	155
35.	Lauksodis-Mažučiai	2927	rajoninis	-	69	71
36.	Lygumai-Dvariškiai-Beinoraičiai	2928	rajoninis	-	70	72
37.	Privažiuojamasis kelias prie Pašvitinio nuo kelio Joniškis-Linkuva	2929	rajoninis	-	184	188
38.	Klovainiai-Deglėnai-Valminiai	2930	rajoninis	-	-	-
39.	Bačiūnai-Šukioniai	2931	rajoninis	-	-	-
40.	Pašvitinys-Lauksodis	2932	rajoninis	-	-	-
41.	Kalpokai-Megučioniai-Girbutkiai	2933	rajoninis	-	186	190
42.	Saločiai-Kiemėnai-Didysis Plonėnas	3105	rajoninis	69	71	73-269
43.	Vaškai-Degesiai	3107	rajoninis	-	125	128
44.	Radviliškis-Voskoniai-Stačiūnai	3408	rajoninis	-	320	184

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

45.	Žeimiai-Pamūšis-Pašvitinys	4001	rajoninis	252	263	534-269
46.	Kairiai-Norušaičiai-Degučiai	4007	rajoninis	-	508	520

[Pastaba: nepateikiami vidutiniai metiniai paros eismo intensyvumai tuose keliuose, kur jie nebuvo skaičiuojami]

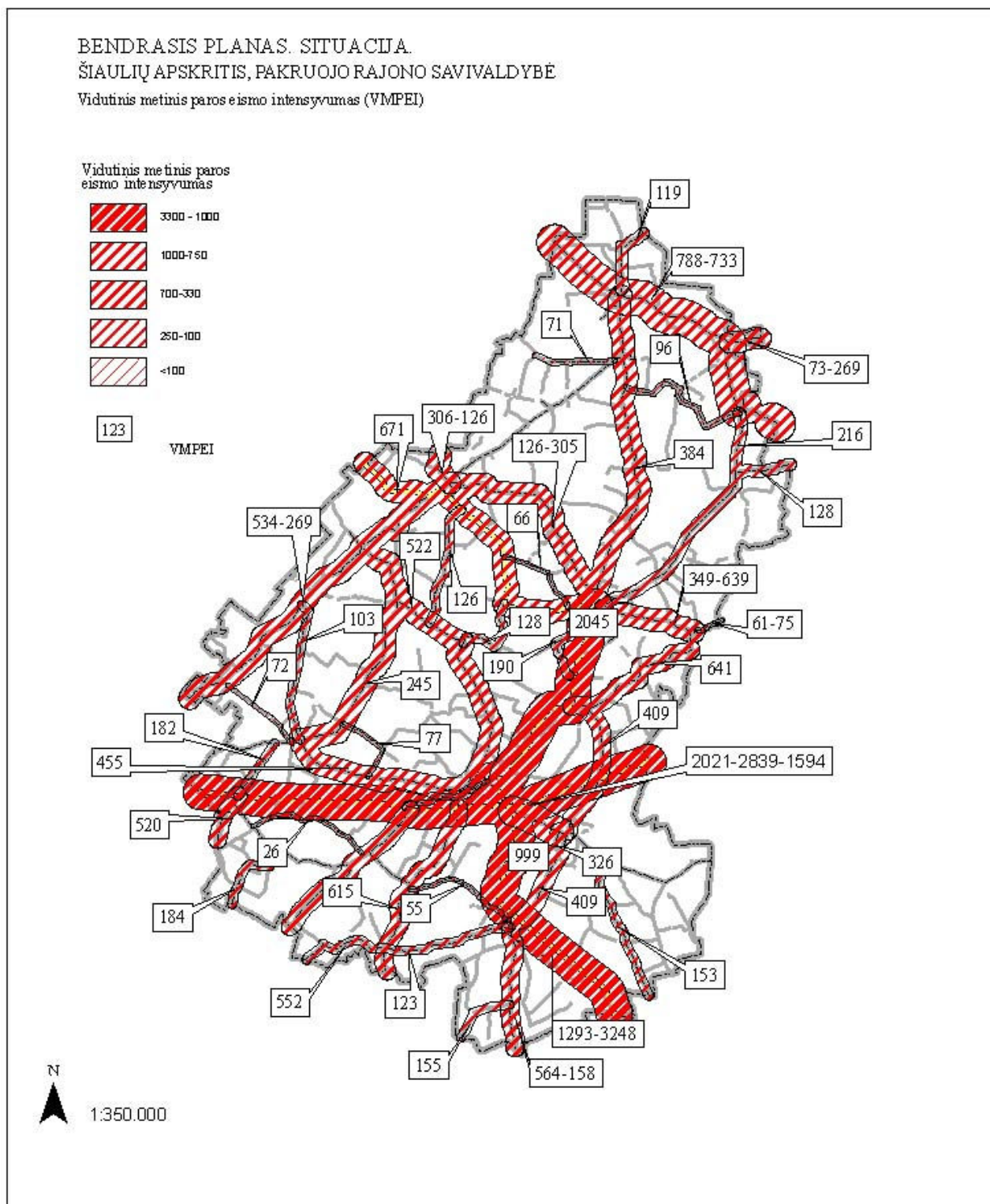
Pakruojo rajono savivaldybės krašto keliuose vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) yra nedidelis. Rajoniniuose keliuose vidutinis metinis paros eismo intensyvumas yra dar mažesnis. Rajoninės reikšmės keliuose: Nr. 1609 Bariūnai-Bučiučiai-Pašvitinys-Linkuva, Nr. 2903 Rimšoniai-Klovainiai-Rozalimas, Nr. 2904 Linkuva-Joniškėlis-Pumpėnai, Nr. 2905 Pakruojis-Sosdvaris-Mikniūnai, Nr. 2906 Rozalimas-Plaučiškiai-Pakalniškiai, Nr. 2908 Pakruojis-Lygumai-Naisiai, Nr. 2909 Pakruojis-Klovainiai, Nr. 2910 Petrašiūnai-Titoniai-Gailioniai, Nr. 2911 Karašilis-Derveliai-Alksniupiai-Šeduva, Nr. 2919 Klovainių aplinkkelis, Nr. 3105 Saločiai-Kiemėnai-Didysis Plonėnas, Nr. 4001 Žeimiai-Pamūšis-Pašvitinys, kelias Nr. 4007 Kairiai-Norušaičiai-Degučiai, vidutinis metinis paros eismo intensyvumas yra didesnis nei 250 aut./para. Rajoniniame kelyje Nr. 2909 Pakruojis-Klovainiai šis rodiklis viršika 700 aut./para (999 aut./para).

7.2.2 lentelė. Keliai pagal kelio kategorijas Pakruojo rajono savivaldybėje²

Kelio reikšmė	Kelių tinklo ilgis savivaldybėje, km	Savivaldybės kelių tinklo ilgis suskirstytas kategorijomis, km	Kelio kategorijos ilgis km						
			AM	I	II	III	IV	V	V*
Magistraliniai	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Krašto	139,79	-	-	-	46,50	67,51	25,78	-	-
Rajoniniai	351,56	-	-	-	-	58,16	293,40	-	-
Jungiamieji	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso sav.	491,35	-	-	-	46,5	125,67	319,18	-	-

Pakruojo rajono savivaldybėje daugiausiai yra V kategorijos kelių, kurie sudaro 64,96 % (319,18 km) visų valstybinės reikšmės kelių ir IV kategorijos kelių, kurie sudaro 25,58 % (125,67 km) visų valstybinės reikšmės kelių. Rajone visai nėra I, II kategorijos kelių. Tik du rajoną kertantys keliai priskirti III-čiai kategorijai - krašto kelias Nr. 150 Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys ir krašto kelias Nr. 151 Pakruojis-Linkuva, taip pat kelio Nr. 211 Linkuva-Žeimelis 0,47 km ruožas. III kategorijos keliai sudaro tik 9,46 % (46,50 km) visų valstybinės reikšmės kelių (žr. 7.2.1 lentelę). Keliai pagal kelio kategorijas Pakruojo rajono savivaldybėje pateikti 7.2.2 lentelėje.

² VI „Šiaulių regiono keliai“
II „Atkulos projektai“

7.2.1 pav. Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas Pakruojo rajono valstybiniuose keliuose

Kaip matyti iš 7.2.1 lentelėje pateikto 2005 m. kelių eismo intensyvumo, krašto ir rajoniniai keliai savo reikšme ir ryšiais nėra vienodai svarbūs rajono susisiekimo sistemai. 2005 m. duomenimis transporto eismas krašto keliuose svyruoja nuo 384 aut./parą iki 3 248 aut./parą), o transporto eismas rajoniniuose keliuose svyruoja nuo 26 aut./parą iki 999 aut./parą). Didžiausias II „Atkulos projektai“

Pakruojo rajono užmiesčio transporto eismo intensyvumas buvo 2005 metais krašto reikšmės kelyje Nr. 149 Smilgiai-Pakruojis siekė 3 248 aut./paraž.

Kelių ilgis, tenkantis 1000-iui gyventojų

Valstybinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000-iui gyventojų. Pakruojo rajono savivaldybėje valstybinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000-iui gyventojų, yra 16,99 km ir yra 2,29 kartus didesnis už Šiaulių apskrities vidurkį (7,43 km/ 1000 gyv.), ir 2,74 kartus didesnis už šalies vidurkį (6,19 km/1000 gyv.). Valstybinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000 gyventojų, yra didžiausias Šiaulių apskrities savivaldybėse bei didesnis nei kitose, su Pakruojo rajonu besiribojančiose (Panevėžio ir Pasvalio) rajonų savivaldybėse (žr. 7.2.5 lentelės).

Pakruojo rajone *pagrindiniai keliai* sudaro tik 28,45 %, o didžiąją dalį valstybinės reikšmės kelių sudaro rajoniniai keliai – 71,55 %. Pakruojo rajone *krašto kelių* yra 6,79 % daugiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje bei 5,62 % daugiau nei vidutiniškai Lietuvoje. Pakruojo *rajoninių kelių* yra 1,13 % daugiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje, kai rajoniniai keliai sudaro 70,42 %, bei 2,57 % daugiau nei vidutiniškai Lietuvoje, kai rajoniniai keliai sudaro 68,98 %.

Pakruojo rajono savivaldybės bendras kelių ilgis 1000 gyventojų yra 49,7 % didesnis už šalies vidurkį bei 39,0 % didesnis už Šiaulių apskrities vidurkį. Valstybinės reikšmės kelių ilgis 1000 gyventojų yra vienas didžiausias Šiaulių apskrityje (žr. 7.2.4 lentelę).

Vietinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000-iui gyventojų. Pakruojo rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000-iui gyventojų, yra 28,98 km, kuris yra 1,41 kartą didesnis už Šiaulių apskrities vidurkį 20,62 km/ 1000 gyv. bei 1,71 kartą didesnis už šalies vidurkį 16,98 km/1000 gyv. (žr. 7.2.6 lentelę). Pakruojo rajono savivaldybės vietinių kelių bendras ilgis yra vienas mažiausių Šiaulių apskrityje bei mažesnis nei kitose su Pakruoju besiribojančiose savivaldybėse (vietinių kelių ilgis mažesnis tik Šiaulių mieste).

Pakruojo rajono savivaldybės *vietinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000 gyventojų*, yra panašus kaip ir kitose Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse.

Kelių tinklo tankis

Valstybinės reikšmės kelių tinklo tankis. Pakruojo rajono savivaldybės valstybinės reikšmės kelių tinklo tankumas yra 373,86 km/1000 km². Šis rodiklis yra 1,18 kartų didesnis už Šiaulių apskrities vidurkį (316,86 km/1000 km²) ir 1,14 kartų didesnis už šalies vidurkį –326,88 km/1000 km² (žr. 7.2.3 ir 2.7.4 lentelės). Pakruojo rajono savivaldybės valstybinės reikšmės kelių tinklo tankumas yra didžiausias Šiaulių apskrityje.

Pakruojo rajono savivaldybės bendras kelių tinklo tankis yra 17,4 % mažesnis už šalies ir 15,4 % mažesnis už Šiaulių apskrities vidurkį.

7.2.3 lentelė. Šiaulių apskrities savivaldybių bei su Pakruojo rajono savivaldybe besiribojančių savivaldybių valstybinės reikšmės kelių tinklo tankis 2004 m.³

Administracinis vienetas	Viso kelių	Kelių tinklo tankis			Kelių ilgis 1000 gyventojų		
		iš viso	su danga	su patobulinta danga	iš viso	su danga	su patobulinta danga
	km	km/1000 km ²			km/1000 gyventojų		
Respublika	21345	326,88	326,88	194,21	6,19	6,19	3,68
Šiaulių apskritis	2706	316,86	316,86	162,65	7,43	7,43	3,82
Šiaulių apskritis							
Akmenės r. sav.	266	315,17	315,17	163,51	9,02	9,02	4,68
Kelmės r. sav.	517	303,23	303,23	148,97	12,87	12,87	6,32
Šiaulių m. sav.	-	-	-	-	-	-	-
Pakruojo r. sav.	492	373,86	373,86	174,77	16,99	16,99	7,94
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe							
Šiaulių r. sav.	536	296,62	296,62	183,73	10,41	10,41	6,45
Radviliškio r. sav.	493	301,53	301,53	134,56	9,60	9,60	4,29
Joniškio r. sav.	403	349,22	349,22	186,31	12,81	12,81	6,83
Panevėžio apskritis							
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe							
Panevėžio r. sav.	676	310,23	310,23	196,42	15,70	15,70	9,94
Pasvalio r. sav.	416	322,73	322,73	178,43	12,13	12,13	6,71

Pakruojo rajono savivaldybės pagrindinių kelių tinklo tankumas yra 106,22 km/1000 km². Pagrindinių kelių tinklo tankis yra 1,13 kartų didesnis už Šiaulių apskrities vidurkį 93,75 km/1000 km² ir didesnis už šalies vidurkį –101,41 km/1000 km² (žr. 7.2.4 lentelę). Pakruojo rajone pagrindinių kelių tankumas ir ilgis 1000 gyventojų yra vienas didžiausių Šiaulių apskrityje, t. y. pagrindinių kelių tankis yra didesnis tik Šiaulių rajone, o ilgis 1000 gyventojų yra didžiausias.

7.2.4 lentelė. Šiaulių apskrities savivaldybių bei su Pakruojo rajono savivaldybe besiribojančių savivaldybių automobilių kelių rodikliai 2004 m.^{5, 4}

Administracinis vienetas	Bendras kelių tinklo tankis	Pagrindinių (magistralinių ir krašto) kelių tinklo tankis	Valstybinių (magistralinių, krašto, rajoninių) kelių tinklo tankis	Bendras kelių ilgis 1000 gyventojų	Pagrindinių (magistralinių ir krašto) kelių ilgis 1000 gyventojų	Valstybinių kelių ilgis 1000 gyventojų
	km/1000 km ²)	(km/1000 km ²)	(km/1000 km ²)	km/1000 gyventojų	km/1000 gyventojų	km/1000 gyventojų
Respublika*	1217,67	101,41	326,88	23,21	1,92	6,19
Šiaulių apskritis	1188,06	93,75	316,87	28,12	2,24	7,58
Šiaulių apskritis						
Akmenės r. sav.	1379,15	92,62	314,93	40,04	2,73	9,30
Kelmės r. sav.	1313,20	85,98	303,26	56,39	3,74	13,21
Šiaulių m. sav.	3444,44	-	-	2,15	-	-
Pakruojo r. sav.	1005,32	106,22	373,37	46,13	4,94	17,35
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe						

³ Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Transportas ir ryšiai 2004 m. Vilnius, 2005, ISSN 1648-0278, 66-68 p.

⁴ VĮ „Transporto ir kelių tyrimo institutas“

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Joniškio r. sav.	1076,39	100,70	349,68	39,73	3,76	13,07
Šiaulių r. sav.	1219,15	110,75	296,61	42,93	3,93	10,53
Radviliškio r. sav.	1039,14	73,33	301,59	33,47	2,39	9,82
Panevėžio apskritis						
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>						
Panevėžio r. sav.	1088,11	106,87	310,10	54,84	5,38	15,61
Pasvalio r. sav.	995,35	82,75	322,66	37,86	3,20	12,46

[Pastaba: * - 2004 m. duomenys, Transportas ir ryšiai (2004). Statistikos departamentas. Vilnius, 2005]

Valstybinių automobilių kelių tankumas Pakruojo rajone lyginant su Šiaulių apskrities vidurkiu yra apie 18 % didesnis bei didžiausias tarp savivaldybių. Taip pat kelių ilgis 1000 gyventojų Pakruojo rajone yra beveik dvigubai didesnis nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje bei yra didžiausias Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse.

Vietinės reikšmės kelių tinklo tankis. Pakruojo rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių tinklo tankumas yra 631,46 km/1000 km², šis rodiklis yra 0,28 kartus mažesnis už Šiaulių apskrities vidurkį (871,19 km/1000 km²) ir 0,29 kartų mažesnis už šalies vidurkį – 890,80 km/1000 km². Vietinės reikšmės kelių tinklo tankumas yra mažiausias Šiaulių apskrityje (žr. 7.2.5 lentelę), kai Pakruojo rajono vietinės reikšmės kelių ilgis 1000 gyventojų yra panašus kaip ir kitose Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse (žr. 7.2.6 lentelę).

7.2.5 lentelė. Šiaulių apskrities savivaldybių ir su Pakruojo rajono savivaldybe besiribojančių savivaldybių vietinės reikšmės kelių tankis 2005 m.⁵

Administracinis vienetas	Viso kelių km	Kelių tinklo tankis			Kelių ilgis 1000 gyventojų		
		iš viso	su danga	su patobulinta danga	iš viso	su danga	su patobulinta danga
Respublika	58169	890,80	753,77	145,48	16,98	14,37	2,77
Šiaulių apskritis	7440	871,19	788,29	147,78	20,62	18,66	3,50
Šiaulių apskritis							
Akmenės r. sav.	898	1063,98	1049,76	298,58	30,89	30,48	8,67
Kelmės r. sav.	1722	1009,97	669,21	83,28	43,37	28,74	3,58
Šiaulių m. sav.	279	3444,44	3444,44	2395,06	2,15	2,15	1,49
Pakruojo r. sav.	831	631,46	612,46	119,30	28,98	28,11	5,47
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>							
Šiaulių r. sav.	1667	922,52	908,69	121,75	32,48	32,00	4,29
Radviliškio r. sav.	1206	737,61	703,36	111,31	23,76	22,66	3,59
Joniškio r. sav.	837	726,56	718,75	99,83	26,82	26,53	3,68
Panevėžio apskritis							
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>							
Panevėžio r. sav.	1695	777,88	677,83	100,50	39,21	34,16	5,07
Pasvalio r. sav.	867	672,61	623,74	110,94	25,59	23,73	4,22

Pakruojo rajone vietinės reikšmės kelių tankis yra pats mažiausias Šiaulių apskrityje bei mažesnis nei kitose su Pakruoju besiribojančiose savivaldybėse. Taip pat vietinių kelių tankis yra apie 27,5 % mažesnis už Šiaulių apskrities vidurkį bei apie 29,1 % mažesnis už Lietuvos vidurkį. Pakruojo rajone vietinių kelių ilgis 1000 gyventojų yra apie 33,6 % didesnis už Šiaulių apskrities vidurkį bei apie 41,4 % didesnis už Lietuvos vidurkį. (žr. 7.2.6 lentelę).

⁵ <http://www.std.lt/lt/> Statistikos departamentas. Internetinis puslapis. Žiūrėta 2006-10-05

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

7.2.6 lentelė. Šiaulių apskrities savivaldybių ir su Pakruojo rajonu besiribojančių savivaldybių valstybinės ir vietinės reikšmės automobilių kelių tinklo 2004 m. rodikliai^{6,7}

Savivaldybės	Bendras ilgis, km	Kelių tinklo tankis, km/1000 km ²	Kelių tinklo tankis, km/1000 gyventojų
Magistraliniai keliai			
Šiaulių apskritis			
Akmenės r.	-	-	-
Kelmės r.	38,9	22,82	0,99
Šiaulių m.	-	-	-
Pakruojo r.	-	-	-
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Joniškio r.	33,7	29,25	1,09
Šiaulių r.	102,5	56,72	2,01
Radviliškio r.	39,28	24,02	0,78
Panevėžio apskritis			
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Panevėžio r.	116,86	53,63	2,70
Pasvalio r.	46,9	36,38	1,41
Krašto keliai			
Šiaulių apskritis			
Akmenės r.	78,17	92,62	2,73
Kelmės r.	107,7	63,17	2,75
Šiaulių m.	-	-	-
Pakruojo r.	139,79	106,22	4,94
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Joniškio r.	82,31	71,45	2,67
Šiaulių r.	97,63	54,03	1,92
Radviliškio r.	80,61	49,30	1,61
Panevėžio apskritis			
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Panevėžio r.	116	53,24	2,68
Pasvalio r.	59,76	46,36	1,79
Pagrindiniai (magistraliniai ir krašto) keliai			
Šiaulių apskritis			
Akmenės r.	78,17	92,62	2,73
Kelmės r.	146,60	85,98	3,74
Šiaulių m.	-	-	-
Pakruojo r.	139,79	106,22	4,94
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Joniškio r.	116,01	100,70	3,76
Šiaulių r.	200,13	110,75	3,93
Radviliškio r.	119,89	73,33	2,39
Panevėžio apskritis			
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Panevėžio r.	232,86	106,87	5,38
Pasvalio r.	106,66	82,75	3,20
Rajoniniai keliai			
Šiaulių apskritis			
Akmenės r.	187,63	222,31	6,56
Kelmės r.	370,46	217,28	9,46
Šiaulių m.	-	-	-
Pakruojo r.	351,56	267,14	12,41

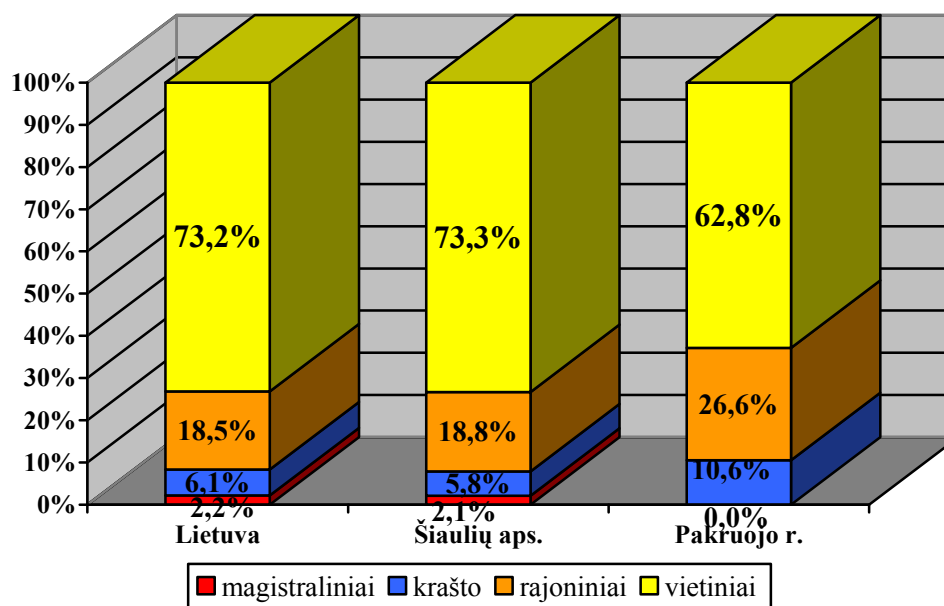
PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Joniškio r.	286,82	248,98	9,30
Šiaulių r.	335,84	185,86	6,60
Radviliškio r.	373,21	228,26	7,43
Panevėžio apskritis			
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Panevėžio r.	442,85	203,24	10,23
Pasvalio r.	309,25	239,91	9,26
Valstybinės reikšmės keliai (magistraliniai, krašto ir rajoniniai)			
Šiaulių apskritis			
Akmenės r.	265,8	314,93	9,30
Kelmės r.	517,06	303,26	13,21
Šiaulių m.	-	-	-
Pakruojo r.	491,35	373,37	17,35
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Joniškio r.	402,83	349,68	13,07
Šiaulių r.	535,97	296,61	10,53
Radviliškio r.	493,10	301,59	9,82
Panevėžio apskritis			
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Panevėžio r.	675,71	310,10	15,61
Pasvalio r.	415,91	322,66	12,46
Vietinės reikšmės keliai (viešieji ir vidaus)			
Šiaulių apskritis			
Akmenės r.	898	1063,98	30,89
Kelmės r.	1722	1009,97	43,37
Šiaulių m.	279	3444,44	2,15
Pakruojo r.	831	631,46	28,98
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Joniškio r.	837	726,56	26,82
Šiaulių r.	1667	922,52	32,48
Radviliškio r.	1206	737,61	23,76
Panevėžio apskritis			
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Panevėžio r.	1695	777,88	39,21
Pasvalio r.	867	672,61	25,59
Visi keliai (valstybiniai ir vietiniai)			
Šiaulių apskritis			
Akmenės r.	1164	1379,15	40,04
Kelmės r.	2239	1313,20	56,39
Šiaulių m.	279	3444,44	2,15
Pakruojo r.	1323	1005,32	46,13
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Joniškio r.	1240	1076,39	39,73
Šiaulių r.	2203	1219,15	42,93
Radviliškio r.	1699	1039,14	33,47
Panevėžio apskritis			
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>			
Panevėžio r.	2371	1088,11	54,84
Pasvalio r.	1283	995,35	37,86

[Pastaba: valstybiniai keliai - Transporto ir kelių tyrimo institutas. Vietiniai keliai - Statistikos departamentas. Internetinis puslapis, 2005]

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Pakruojo rajone pagrindiniai keliai sudaro 28,45 % visų valstybinės reikšmės kelių, t. y. 1,13 % mažiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje bei 2,57 % daugiau nei vidutiniškai Lietuvoje. Pagrindinių kelių žymiai mažiau yra tik Radviliškio ir Pasvalio rajonuose (žr. 7.2.7 lentelę).

7.2.2 pav. Kelių pagal kategorijas pasiskirstymas Lietuvoje, Šiaulių apskrityje bei Pakruojo rajone

Pakruojo rajono savivaldybės didžiausią dalį kelių, kaip ir Lietuvoje bei Šiaulių apskrityje, sudaro vietinės reikšmės keliai (žr. 7.2.2 pav.).

7.2.7 lentelė. Šiaulių apskrities savivaldybių bei su Pakruojo rajonu besiribojančių savivaldybių valstybinių kelių pasiskirstymas⁶

Administracinis vienetas	Pagrindiniai keliai, km	Pagrindiniai keliai, %	Valstybiniai keliai, km
<i>Respublika*</i>	6622	31,02	21345,00
<i>Šiaulių apskritis</i>	800,59	29,58	2706,11
Šiaulių apskritis			
Akmenės raj. sav.	78,17	29,41	265,80
Kelmės raj. sav.	146,60	28,35	517,06
Pakruojo raj. sav.	139,79	28,45	491,35
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe			
Šiaulių raj. sav.	200,13	37,34	535,97
Radviliškio raj. sav.	119,89	24,31	493,10
Joniškio raj. sav.	116,01	28,80	402,83
Panevėžio apskritis			
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe			
Panevėžio raj. sav.	232,86	34,46	675,71
Pasvalio raj. sav.	106,66	25,64	415,91

* - 2004 m. duomenys [Transportas ir ryšiai (2004). Statistikos departamentas. Vilnius. 2005]

Vietinės reikšmės kelių ir gatvių tinklas seniūnijose. Didžiausias vietinės reikšmės kelių tinklo ilgis yra Lygumų bei Žeimelio seniūnijose. Gatvių ilgis didžiausias Pakruojo rajono miestuose, atitinkamai – Pakruojo ir Linkuvos seniūnijose. Bendras vietinių kelių ir gatvių ilgis yra didžiausias Lygumų ir Linkuvos seniūnijose. Bendras vietinės reikšmės kelių ir gatvių tankumas bei ilgis 1000 gyventojų yra didžiausias Guostagalio ir Linkuvos seniūnijose, atitinkamai 12 % ir 9,6 % viršija Pakruojo rajono vidurkį. Vietinės reikšmės kelių tinklo tankis didžiausias Guostagalio ir Žeimelio seniūnijose (atitinkamai 21,2 % ir 13,3 % didesnis nei rajono vidurkis), o vietinės reikšmės kelių ilgis 1000 gyventojų didžiausias Linkuvos ir Guostagalio seniūnijose (atitinkamai 20 % ir 19,3 % didesnis nei rajono vidurkis). Pakruojo rajone gatvių tinklo rodikliai yra didžiausi Pakruojo ir Linkuvos seniūnijose. Bendras Pakruojo ir Linkuvos seniūnijų gatvių ilgis sudaro 39,3 % visų Pakruojo rajono gatvių ilgio.

7.2.8 lentelė. Pakruojo rajono seniūnijų vietinės reikšmės automobilių kelių tinklo rodikliai ^{6,7}

Seniūnijos	Bendras ilgis, km	Kelių tinklo tankis, km/1000 gyventojų	Kelių tinklo tankis, km/ km ²
Guostagalio	69,4	38,22	0,66
Klovainių	73,9	21,58	0,42
Lygumų	106,1	33,49	0,50
Linkuvos	91,0	38,58	0,54
Pakruojo	61,1	22,73	0,43
Pašvitinio	68,9	30,42	0,44
Rozalimo	83,1	30,07	0,55
Žeimelio	99,1	31,77	0,60
Vidutiniškai	-	30,86	0,52
Iš viso		652,6	

Pakruojo rajone taip pat mažiausias bendras vietinės reikšmės kelių tinklo ilgis yra Guostagalio seniūnijoje. Bendras vietinės reikšmės kelių tinklo tankis bei ilgis 1000 gyventojų mažiausias yra Klovainių seniūnijoje, atitinkamai 16,7 % ir 28,5 % nesiekia Pakruojo rajono vidurkio. Klovainių seniūnijoje vietinių kelių ir gatvių ilgiai, tinklo tankiai bei ilgiai 1000 gyventojų patys mažiausi Klovainių seniūnijoje.

7.2.9 lentelė. Pakruojo rajono seniūnijų gatvių tinklo rodikliai ^{8,9}

Seniūnijos	Bendras ilgis, km	Gatvių tinklo tankis, km/1000 gyventojų	Gatvių tinklo tankis, km/ km ²
Guostagalio	9,3	5,12	0,09
Klovainių	22,0	6,42	0,13
Lygumų	19,7	6,22	0,09
Linkuvos	32,1	13,61	0,19
Pakruojo	37,1	13,80	0,26
Pašvitinio	22,7	10,02	0,14
Rozalimo	13,6	4,92	0,09
Žeimelio	19,7	6,32	0,12
Vidutiniškai	-	8,30	0,14
Iš viso		176,2	

⁶ Pakruojo rajono savivaldybė

⁷ Pakruojo rajono savivaldybės seniūnijos

II „Atkulos projektai“

7.2.10 lentelė. Pakruojo rajono seniūnijų vietinių kelių ir gatvių tinklo rodikliai ^{8,9}

Seniūnijos	Bendras ilgis, km	Kelių ir gatvių tinklo tankis, km/1000 gyventojų	Kelių ir gatvių tinklo tankis, km/ km ²
Guostagalio	78,7	43,34	0,75
Klovainių	95,9	28,00	0,55
Lygumų	125,8	39,71	0,59
Linkuvos	123,1	52,18	0,73
Pakruojo	98,2	36,53	0,69
Pašvitinio	91,6	40,44	0,58
Rozalimo	96,7	34,99	0,64
Žeimelio	118,8	38,09	0,72
Vidutiniškai	-	39,16	0,66
Iš viso		828,8	

Kelių dangos

Valstybinės reikšmės kelių dangos. 2000 metais visoje Lietuvoje buvo įvesti valstybinių bendro naudojimo kelių tinklo kategorijų pakeitimai. Šiais pakeitimais labiausiai buvo padidintas magistralinių ir krašto kelių ilgis priskiriant jiems dalį esamų rajoninių kelių, kurių nemaža dalis yra žvyro dangos. Procentinis magistralinių ir krašto kelių *asfaltbetonio ir cementbetonio dangų* kiekis sumažėjo, tad tankumo rodiklių pagerinimas turėjo įtakos šių kelių vidutinių kokybinių rodiklių pablogėjimui. Pakruojo rajono valstybinės reikšmės krašto keliuose nėra žvyro kelių (žr. 7.2.11 lentelę).

48,83 % Pakruojo rajono valstybinės reikšmės kelių sudaro *keliai su patobulinta danga*, o *žvyrkeliai* užima 51,17 %, kai didžiąją dalį žvyro kelių sudaro rajoniniai keliai - 72,51 % rajoninės reikšmės yra žvyrkeliai. 16,7 % Pakruojo rajono valstybinės reikšmės kelių sudaro *keliai su patobulinta danga*, o *žvyrkeliai* užima 19,7 % viso Šiaulių apskrities kelių tinklo, kai 52,94 % Šiaulių apskrityje valstybinės reikšmės kelių sudaro *keliai su patobulinta danga*, o *žvyrkeliai* užima 47,06 % kelių tinklo.

Tačiau asfaltbetonio dangos užima tik 1,94 % valstybinės reikšmės kelių tinklo Pakruojo rajone. Tai yra 5,8 kartų prastesnis rodiklis už Šiaulių apskrities vidurkį, kuris yra 11,24 % ir 7,3 kartus prastesnis rodiklis už šalies vidurkį – 14,11 %. Pakruojo rajone valstybinės reikšmės kelių ilgis su asfaltbetonio danga yra mažiausias Šiaulių apskrities bei besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse. Pakruojo rajono nėra cementbetonės, grindinio dangų valstybinės reikšmės kelių.

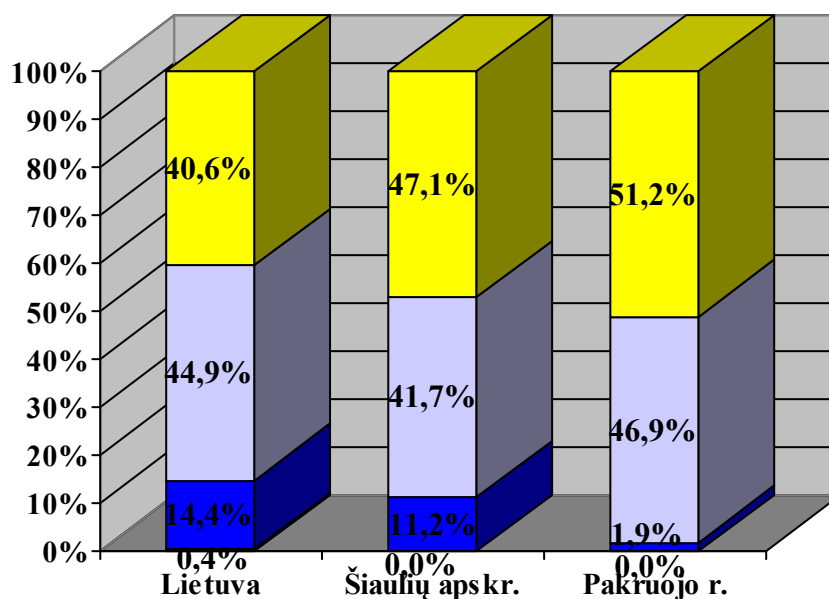
7.2.11 lentelė. Valstybinės reikšmės kelių tinklas Pakruojo rajono savivaldybėje pagal dangas 2004 m. ^{5,6}

Keliai	Bendras ilgis, km	Cementbetonio	Asfaltbetonio	Juoda danga	Žvyras	Be dangos	Grindinys
Magistraliniai keliai, km %	-	-	-	-	-	-	-
Krašto keliai, km %	139,79 28,45	-	8,5 6,08	131,29 93,92	-	-	-
Rajoniniai keliai, km	351,56	-	1,03	99,13	251,4	-	-

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

%	71,55		0,29	28,20	71,51		
Pagrindiniai keliai, km	139,79		8,5	131,29	0	-	-
%	28,45	-	6,08	93,92	0		
Valstybinės reikšmės keliai, km	491,35		9,53	230,42	251,4	-	-
%	100		1,94	46,90	51,17		
Visi (valstybiniai ir vietiniai) keliai, km	1320,15		103,13	230,42	901,6	85	-
%	100		7,81	17,45	68,30	6,44	

Tarp Šiaulių apskrities savivaldybių ir kitų besiribojančių savivaldybių Pakruojo ir Radviliškio rajonuose daugiausiai yra žvyrkelių bendrame valstybinės reikšmės kelių ilgyje, atitinkamai žvyrkeliai sudaro 51,17 % bei 52,61 % (žr. 7.2.4 pav.), atitinkamai šių savivaldybių valstybiniai keliai sudaro mažiausią dalį patobulintų dangų. Tai, be abejonės, rodo prastesnę Pakruojo rajono valstybinės reikšmės kelių būklę gretinant ją su kitomis Šiaulių apskrities bei besiribojančių su Pakruojo rajonu savivaldybėmis.

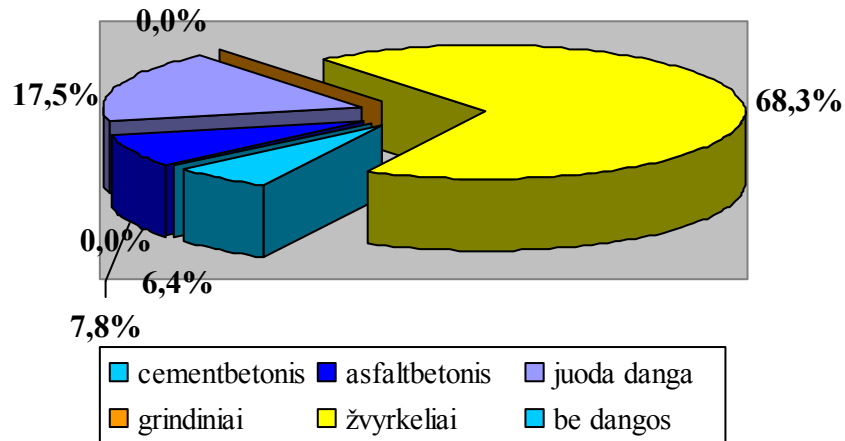

■ cementbetonis ■ asfaltbetonis ■ juoda danga ■ grindiniai ■ žvyrkeliai

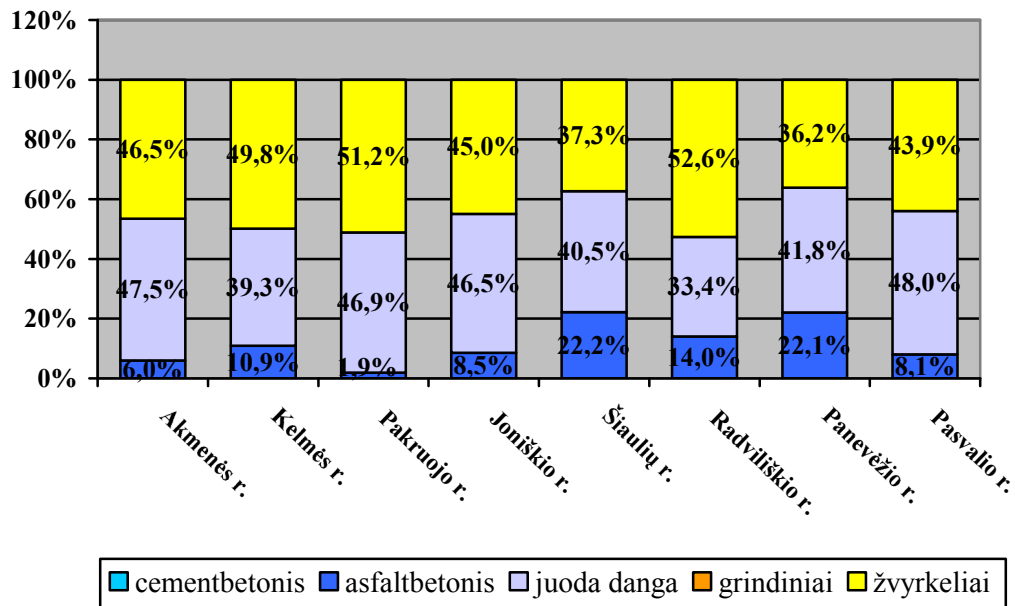
7.2.3 pav. Pakruojo rajono savivaldybės, Šiaulių apskrities ir Lietuvos valstybinės reikšmės kelių tinklas pagal dangas 2005 m., %

Kaip jau minėta aukščiau, valstybinės reikšmės kelių tinkle Pakruojo rajono žvyrkeliai sudaro 51,17 %, o tai yra 4,11 % prastesnis rodiklis už Šiaulių apskrities bei 10,58 % prastesnis rodiklis už šalies vidurkį – 40,59 % (žr. 7.2.3 pav.).

Bendrame kelių tinkle Pakruojo rajono žvyrkeliai sudaro 68,3 %, kurių didžiąją dalį sudaro vietiniai keliai (žr. 7.2.4 pav.).

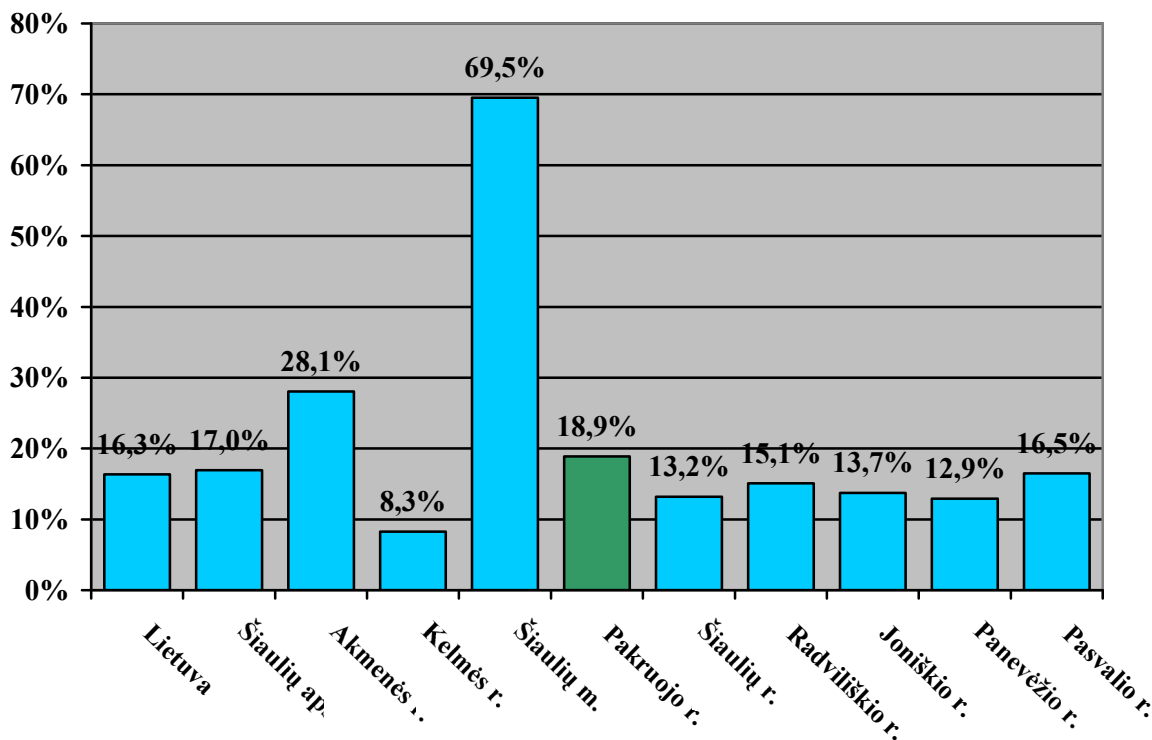
7.2.4 pav. Pakruojis rajono savivaldybės, bendras kelių tinklas pagal dangas 2005 m., %

7.2.5 pav. Pakruojis rajono savivaldybėje bei su ja besiribojančių rajonų savivaldybių valstybinės reikšmės kelių tinklas pagal dangas 2005 m., %

Vietinės reikšmės kelių ir gatvių dangos. 2005 m. 18,9 % Pakruojis rajono vietinės reikšmės kelių sudaro *keliai su patobulinta danga*, kai Šiaulių apskrityje vietinės reikšmės kelių sudaro keliai su patobulinta danga 17,0 %, Lietuvoje – 16,33 % viso šalies kelių tinklo (žr. 7.2.5 lentelę). Pakruojis rajone *žvyrkeliai* užima 78,5 % viso vietinės reikšmės kelių ir gatvių ilgio. Pakruojis rajone vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga yra 1,9 % daugiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje bei 2,6 % daugiau nei vidutiniškai Lietuvoje. Pakruojis rajonas pagal vietinių kelių su patobulinta danga procentinę dalį yra trečias Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose su Pakruojis rajonu savivaldybėse (žr. 7.2.5 lentelę ir 7.2.6 pav.). Pakruojis rajone rodikliai *be dangos* yra geresni (Pakruojis rajone vietinių kelių be dangos yra tik 3,01 %) nei Šiaulių

apskirtyje bei šalyje, atitinkamai yra 6,51 % ir 12,37 % mažesni bei 4,26 % mažesnis nei vidutiniškai Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse. Pakruojo rajone vietinės reikšmės kelių *su patobulinta danga* yra 2,91 % *mažiau nei vidutiniškai* Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse, tad šis rodiklis parodo, kad vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga būklė yra prastesnė, nepakankama. Tačiau vietinės reikšmės kelių *su danga* būklė yra geresnė, šių kelių yra 4,26 % daugiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse.

7.2.6 pav. Pakruojo rajono savivaldybėje bei su ja besiribojančių rajonų savivaldybių vietinės reikšmės keliai su patobulinta danga 2005 m., %

Tačiau *asfaltbetonio dangos* užima tik 11,3 % vietinės reikšmės kelių tinklo, iš kurių 24,9 % vietinės reikšmės keliai ir 75,1 % gatvės, tai yra didžiąją dalį vietinės reikšmės asfaltbetonio dangos kelių sudaro gatvės. Pakruojo rajone nėra *cementbetonio* ir *grandinio dangų* vietinės reikšmės kelių. 78,5 % Pakruojo rajono vietinės reikšmės kelių sudaro *žvyro dangos keliai*, iš kurių 87,8 % vietinės reikšmės keliai ir 12,2 % gatvės, tai yra didžiąją dalį sudaro vietinės reikšmės žvyro dangos keliai. 10,3 % Pakruojo rajono vietinės reikšmės kelių sudaro *kitos dangos keliai*, iš kurių 69,1 % vietinės reikšmės keliai ir 30,9 % gatvės, tai yra didžiąją dalį sudaro vietinės reikšmės kitos dangos (be dangos) keliai.

7.2.12 lentelė. Vietinės reikšmės kelių tinklas Pakruojo rajono savivaldybėje pagal dangas 2003 m.^{8,9}

Keliai	Bendras ilgis, km	Cement-betonio	Asfaltbetonio	Juoda danga	Žvyras	Grindinys	Kita danga
Vietinės reikšmės keliai, km	652,6	-	23,3	-	570,6	-	58,7
%	78,74		3,6		87,4		9,0
Gatvės, km	176,2	-	70,3	-	79,6	-	26,3
%	21,26		39,9		45,2		14,9
Vietinės reikšmės keliai ir gatvės iš viso, km	828,8	-	93,6	-	650,2	-	85,0
%			11,3		78,5		10,3

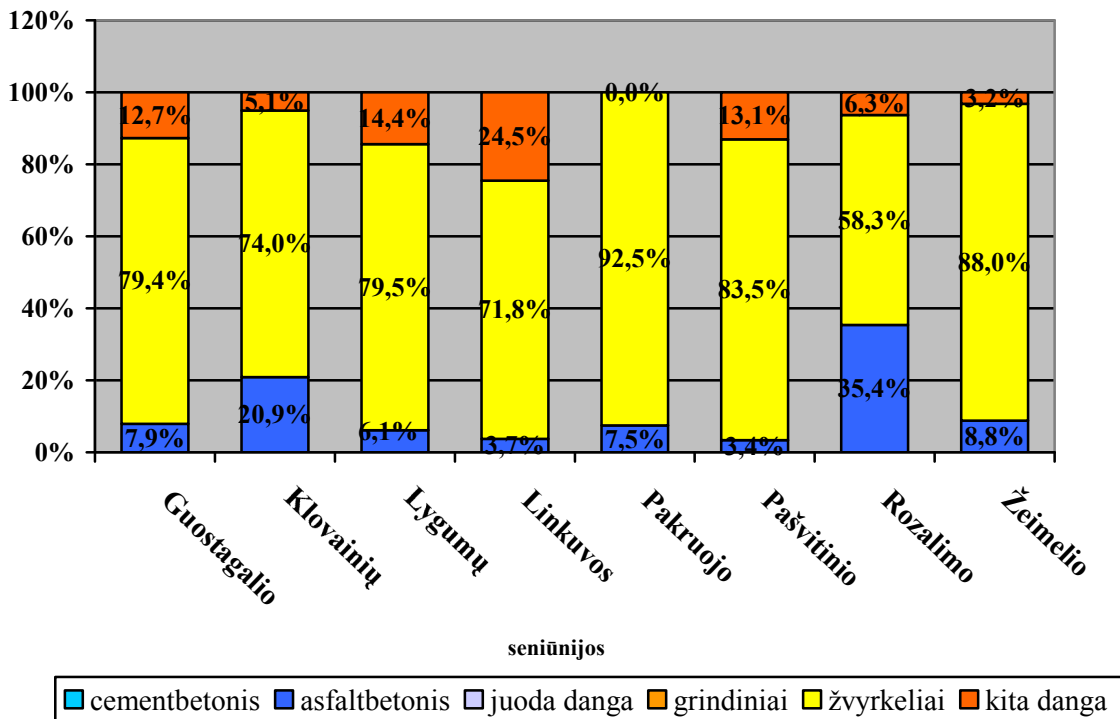
Pakruojo rajone *vietinių kelių su danga tankis* yra mažesnis nei Šiaulių apskrityje bei šalyje, atitinkamai 22,31 % ir 18,75 %. Šis rodiklis Pakruojo rajone yra mažiausias Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse.

Vietinių kelių su patobulinta danga tankis Šiaulių apskrityje bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse pasiskirstęs labai netolygiai. Pakruojo rajone *vietinių kelių su patobulinta danga tankis* yra mažesnis nei Šiaulių apskrityje bei šalyje, atitinkamai 19,27 % ir 18,0 %. Šis rodiklis Pakruojo rajone yra mažiausias Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse.

Pakruojo rajone *vietinių kelių su danga ilgis 1000 gyventojų* yra didesnis nei Šiaulių apskrityje bei šalyje, atitinkamai 33,62 % ir 48,88 %. Šis rodiklis Pakruojo rajone yra ne pats mažiausias Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse. Vietinių kelių su patobulinta danga ilgis 1000 gyventojų Šiaulių apskrityje bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse pasiskirstęs labai netolygiai. Pakruojo rajone *vietinių kelių su patobulinta danga ilgis 1000 gyventojų* yra didesnis nei Šiaulių apskrityje bei šalyje, atitinkamai 36,0 % ir 49,36 %. Šis rodiklis Pakruojo rajone yra vienas didžiausių (šis rodiklis didesnis nei Akmenės rajone) Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose su Pakruojo rajonu savivaldybėse.

Pakruojo rajone vietinės reikšmės kelių bendras ir su patobulinta danga ilgis nesikeitė 3-ų paskutiniųjų metų laikotarpiu, kai Šiaulių apskrityje vietinių kelių su patobulinta danga padidėjo apie 7,22 %, o Lietuvoje – 3,9 %.

Daugiausiai vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga yra Klovainių ir Rozalimo seniūnijose. Mažiausiai asfaltbetonio dangų kelių yra Linkuvos ir Pašvitinio seniūnijose. Daugiausiai vietinės reikšmės *žvyrkelių* yra Pakruojo, Žeimelio, Lygumų ir Pašvitinio seniūnijose. Daugiausiai žvyruotų gatvių yra Pakruojo seniūnijoje. Daugiausiai vietinės reikšmės *kelių su kita danga (be dangos)* yra Linkuvos, Lygumų, šiek tiek mažiau Pašvitinio ir Guostagalio seniūnijose. Gatvių su kita danga daugiausiai yra Linkuvos ir Pašvitinio seniūnijose (žr. 7.212 lentelę ir 7.2.8 pav.).

7.2.7 pav. Pakruojis rajono seniūnijų vietinės reikšmės kelių ir gatvių tinklas pagal dangas, %

7.2.13 lentelė. Vietinės reikšmės kelių ir gatvių tinklas Pakruojis rajono savivaldybės seniūnijose pagal dangas 2003 m.^{8,9}

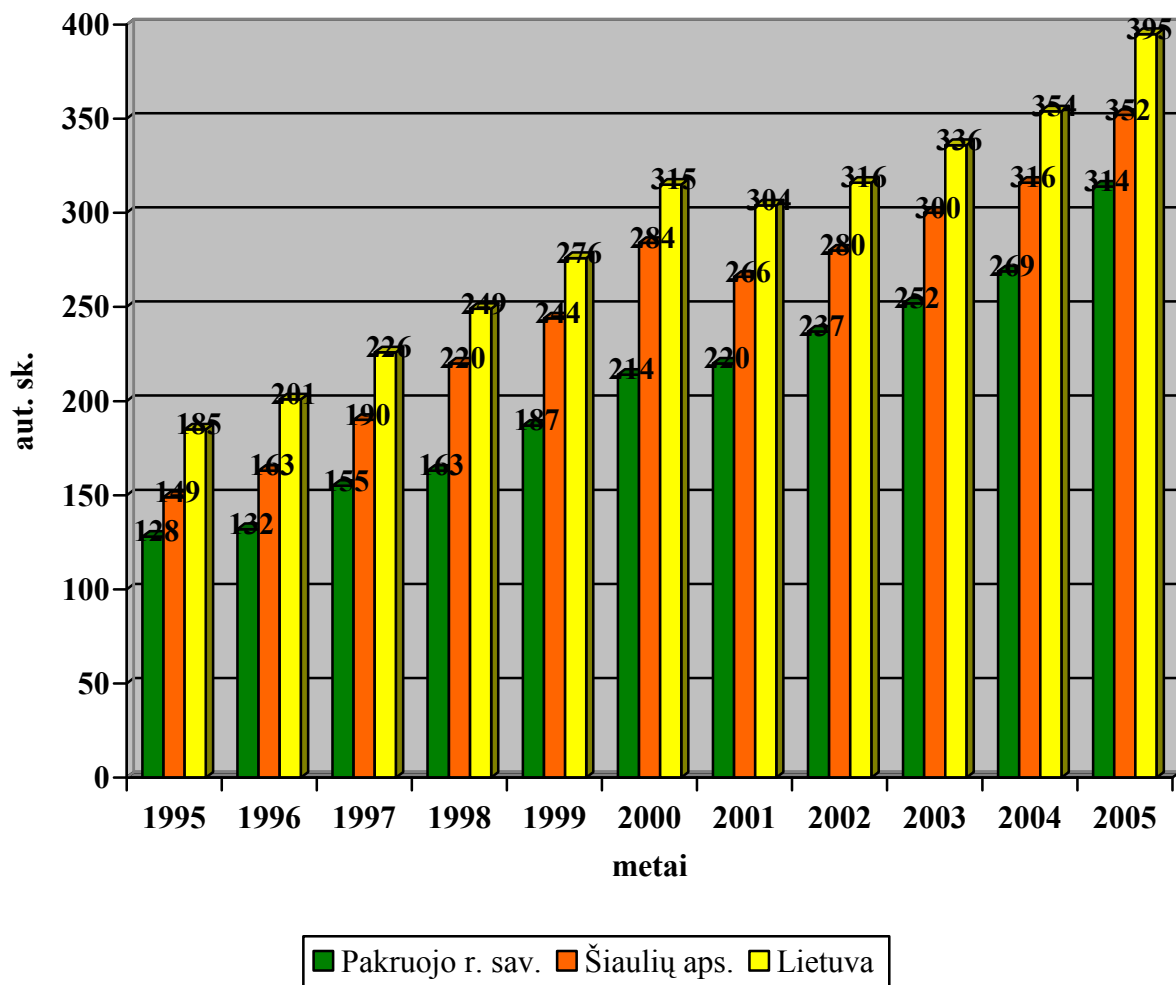
Vietinės reikšmės keliai ir gatvės	Km/%	Bendras ilgis	Cementbetonio	Asfaltbetonio	Juoda danga	Žvyras	Grindinys	Kita danga
Guostagalio seniūnija								
Keliai	km	69,4	-	0,9	-	58,5	-	10
	%	88,2	-	1,3	-	84,3	-	14,4
Gatvės	km	9,3	-	5,3	-	4,0	-	0
	%	11,8	-	57,0	-	43,0	-	0,0
Iš viso	km	78,7	-	6,2	-	62,5	-	10,0
	%	100,0	-	7,9	-	79,4	-	12,7
Klovainių seniūnija								
Keliai	km	73,9	-	0,0	-	69,0	-	4,9
	%	77,1	-	0,0	-	93,4	-	6,6
Gatvės	km	22,0	-	20,0	-	2,0	-	0
	%	22,9	-	90,9	-	9,1	-	0,0
Iš viso	km	95,9	-	20,0	-	71,0	-	4,9
	%	100,0	-	20,9	-	74,0	-	5,1
Lygumų seniūnija								
Keliai	km	106,1	-	0,0	-	88,0	-	18,1
	%	84,3	-	0,0	-	82,9	-	17,1
Gatvės	km	19,7	-	7,7	-	12,0	-	0
	%	15,7	-	39,1	-	60,9	-	0,0
Iš viso	km	125,8	-	7,7	-	100,0	-	18,1
	%	100,0	-	6,1	-	79,5	-	14,4
Linkuvos seniūnija								
Keliai	km	91,0	-	0,0	-	77,1	-	13,9

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

	%	73,9	-	0,0	-	84,7	-	15,3
Gatvės	km	32,1	-	4,6	-	11,3	-	16,2
	%	26,1	-	14,3	-	35,2	-	50,5
Iš viso	km	123,1	-	4,6	-	88,4	-	30,1
	%	100,0	-	3,7	-	71,8	-	24,5
Pakruojo seniūnija								
Keliai	km	61,1	-	0,0	-	61,1	-	0
	%	62,2	-	0,0	-	100,0	-	0,0
Gatvės	km	37,1	-	7,4	-	29,7	-	0
	%	37,8	-	19,9	-	80,1	-	0,0
Iš viso	km	98,2	-	7,4	-	90,8	-	0,0
	%	100,0	-	7,5	-	92,5	-	0,0
Pašvitinio seniūnija								
Keliai	km	68,9	-	0,0	-	66,6	-	2,3
	%	75,2	-	0,0	-	96,7	-	3,3
Gatvės	km	22,7	-	3,1	-	9,9	-	9,7
	%	24,8	-	13,7	-	43,6	-	42,7
Iš viso	km	91,6	-	3,1	-	76,5	-	12,0
	%	100,0	-	3,4	-	83,5	-	13,1
Rozalimo seniūnija								
Keliai	km	83,1	-	22,4	-	54,6	-	6,1
	%	85,9	-	27,0	-	65,7	-	7,3
Gatvės	km	13,6	-	11,8	-	1,8	-	0
	%	14,1	-	86,8	-	13,2	-	0,0
Iš viso	km	96,7	-	34,2	-	56,4	-	6,1
	%	100,0	-	35,4	-	58,3	-	6,3
Žeimelio seniūnija								
Keliai	km	99,1	-	0,0	-	95,7	-	3,4
	%	83,4	-	0,0	-	96,6	-	3,4
Gatvės	km	19,7	-	10,4	-	8,9	-	0,4
	%	16,6	-	52,8	-	45,2	-	2,0
Iš viso	km	118,8	-	10,4	-	104,6	-	3,8
	%	100,0	-	8,8	-	88,0	-	3,2

Automobilizacijos lygis. Transporto eismo intensyvumui ir eismo sąlygoms daug reikšmės turi esamas susisiekimo tinklo infrastruktūros išvystymo lygis, dangų būklė bei automobilizacijos lygio augimo tempai. Esant neišvystytam tinklui ir blogos būklės dangoms, vyksta didelė srautų koncentracija keliuose, kuri sukelia daug eismo problemų. Esant išvystytam kelių tinklui srautai pasiskirsto tolygiai nesukeldami didesnių eismo problemų, tokių kaip mažas susisiekimo greitis, eismo saugumas ir poveikis aplinkai.

Pakruojo rajono automobilizacijos lygio augimo tempai 1997-2005 m. laikotarpiu gerokai viršijo Šiaulių apskrities ir šalies vidurkį (žr. 7.2.14 ir 7.2.15 lenteles bei 7.2.8 pav.), nors kasmetinis pokytis Pakruojo rajone yra mažesnis nei Šiaulių apskrityje, tačiau didesnis už vidutinį šalies. Tai, be abejonės, turėjo neigiamos įtakos ir kelių dangų būklei: nuo automobilių ratų poveikio atsiranda kelio dangos nelygumai (duobės, banguotumės), ypač kai eismo sraute nemažą dalį sudaro sunkusis transportas.

7.2.8 pav. Pakruojis rajono savivaldybės, Šiaulių apskrities ir Lietuvos automobilizacijos lygis (individualių automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų) 1995-2005 m. laikotarpiu

7.2.14 lentelė. Pakruojis rajono savivaldybės automobilizacijos lygis (individualių automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų)^{8,7}

1997 m.	1998 m.	1999 m.	2000 m.	2001 m.	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.
Pakruojis r. sav.								
155	163	187	214	220	237	252	269	314
Šiaulių apskritis								
190	220	244	284	266	280	300	316	352
Lietuva								
226	249	276	315	304	316	336	354	395

Pakruojis rajone automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, yra mažesnis nei Šiaulių apskrityje ir Lietuvoje. 2005 m. Pakruojis rajone automobilizacijos lygis yra 314 aut./ 1000 gyv.,

⁸ Lietuvos apskritis. Ekonominė ir socialinė raida 2004. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius, 2005
 II „Atkulos projektai“

kai Šiaulių apskrityje jis - 352 aut./ 1000 gyv. ir Lietuvoje – 395 aut./ 1000 gyv., t. y. apie 10,8 % yra mažesnis už Šiaulių apskrities bei apie 20,5 % už šalies automobilizacijos lygį (žr. 7.2.15 lentelę bei 7.2.10 pav.). Automobilizacijos lygio rodiklio dydis yra susijęs su Pakruojo rajono gyventojų skaičiumi, taip pat ekonomine plėtra.

7.2.15 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės automobilizacijos lygio (individualių automobilių skaičiaus, tenkančio 1000 gyventojų) pokytis ^{13,7}

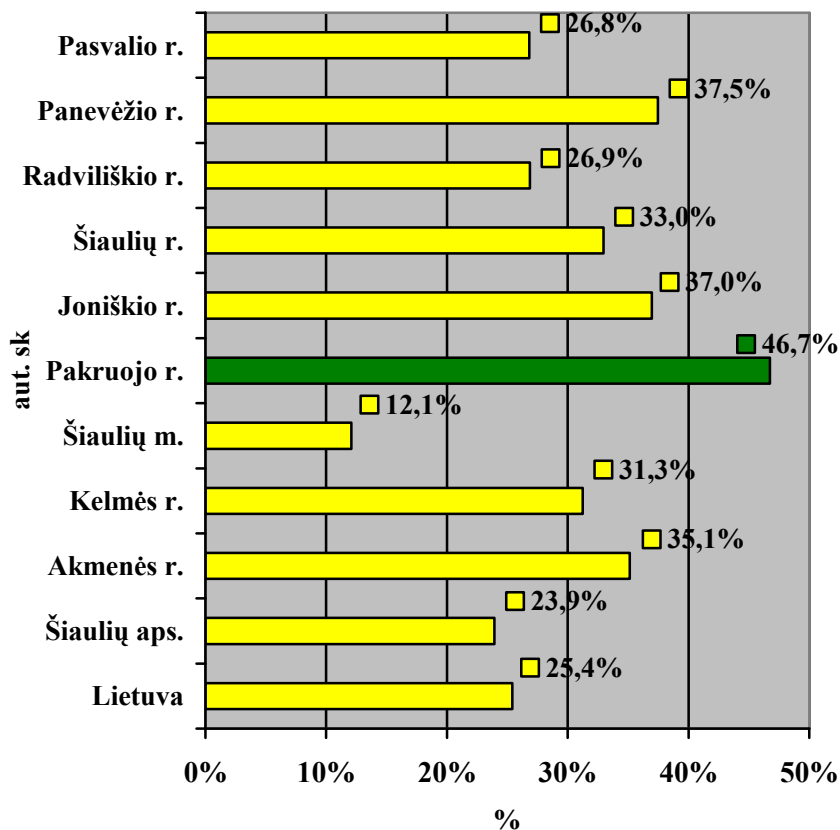
Administracinis vienetas	Kasmetinis pokytis, %	1995-2005 m. pokytis, kartais	2000-2005 m. pokytis, %
Pakruojo r. sav.	5,52	1,45	46,73
Šiaulių apskritis	5,00	1,36	23,94
Lietuva	4,95	1,14	25,40

2000-2004 m. laikotarpiu Pakruojo rajone buvo mažiausias automobilizacijos lygis Šiaulių apskrities bei kitose besiribojančiose savivaldybėse, tačiau 2005 m. Pakruojo rajone automobilizacijos lygis pralenkė Akmenės rajono šį rodiklį (žr. 7.2.16 lentelę). Paskutiniaisiais penkiais (2000-2005) metais automobilizacijos lygis sparčiausiai augo Pakruojo rajone, palyginus su kitomis Šiaulių apskrities bei besiribojančiomis savivaldybėmis (žr. 7.2.9 pav.).

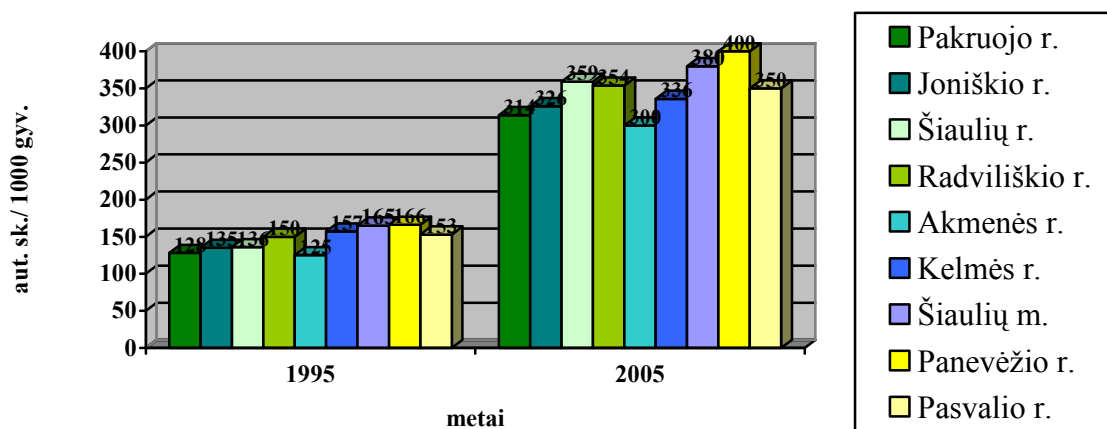
7.2.16 lentelė. Šiaulių apskrities savivaldybių, Pakruojo rajono savivaldybės bei su ja besiribojančių rajonų savivaldybių automobilizacijos lygis (individualių automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų) 2000-2005 metais ⁷

Administracinis vienetas	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Respublika	315	304	316	336	354	395
Šiaulių apskritis	284	266	280	300	316	352
Šiaulių apskritis						
Akmenės r. sav.	222	224	240	268	278	300
Kelmės r.	256	243	256	279	282	336
Šiaulių m.	339	306	319	332	352	380
Pakruojo r. sav.	214	220	237	252	269	314
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe						
Joniškio r. sav.	238	238	255	271	284	326
Šiaulių r. sav.	270	253	262	298	320	359
Radviliškio r. sav.	279	258	280	299	317	354
Panevėžio apskritis						
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe						
Panevėžio r. sav.	291	280	298	323	339	400
Pasvalio r. sav.	276	270	287	298	311	350

2005 m. Pakruojo rajone automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, yra 9,4 % mažesnis nei vidutinis automobilizacijos lygis Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse.

7.2.9 pav. Pakruojo rajono savivaldybėje bei su ja besiribojančių savivaldybių automobilizacijos lygio pokytis 2000-2005 m. laikotarpiu

7.2.10 pav. Pakruojo rajono savivaldybėje bei su ja besiribojančiose savivaldybėse automobilizacijos lygio (individualių automobilių skaičiaus, tenkančio 1000 gyventojų) pokytis nuo 1995 m. iki 2005 m.

Taigi Pakruojo rajono automobilizacijos lygio augimo tempai 1997-2005 m. laikotarpiu gerokai viršijo Šiaulių apskrities ir šalies vidurkį, nors kasmetinis pokytis Pakruojo rajone yra mažesnis nei Šiaulių apskrityje, tačiau didesnis už vidutinį šalies. Paskutiniaisiais penkiais (2000-2005) metais automobilizacijos lygis sparčiausiai augo Pakruojo rajone, palyginus su kitomis Šiaulių apskrities bei besiribojančiomis savivaldybėmis. Pakruojo rajone automobilių skaičius, tenkantis II „Atkulos projektai“

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

1000 gyventojų, yra mažesnis nei Šiaulių apskrityje ir Lietuvoje bei yra mažesnis nei vidutinis automobilizacijos lygis Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse.

Avaringumas. Didelis automobilių kelių apkrovimas ir palyginti žemos kai kurių kelių techninės charakteristikos, tranzitinis eismas per miestų ir gyvenviečių teritorijas sukelia didelį avaringumą. Pakruojo rajone avaringumo rodikliai nėra didžiausi Šiaulių apskrities bei besiribojančiose seniūnijose (žr. 7.2.17 lentelę).

7.2.17 lentelė. Šiaulių apskrities savivaldybių ir kitų besiribojančių su Pakruojo rajonu savivaldybių avaringumo rodikliai^{9, 10, 11, 12}

Administracinis vienetas	Kelių eismo įvykiai				Žuvusiųjų skaičius				Sužeistųjų skaičius			
	2003	2004	2005	2006*	2003	2004	2005	2006*	2003	2004	2005	2006*
Respublika	5958	6383	6790	1666	709	749	760	178	7257	7895	8497	2063
Šiaulių apskritis	665	637	647	154	71	74	67	18	777	767	804	188
Šiaulių apskritis												
Akmenės r.	45	44	32	3	4	4	4	-	50	54	41	5
Kelmės r.	75	62	68	16	8	13	11	2	92	79	89	22
Šiaulių m.	234	227	250	71	6	9	7	3	271	267	291	81
Pakruojo r.	53	51	46	11	7	12	10	2	61	43	52	13
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe												
Šiaulių r.	112	109	131	26	22	16	17	5	132	149	176	42
Radviliškio r.	104	103	84	16	12	11	13	3	130	119	113	15
Joniškio r.	42	41	36	11	12	9	5	3	41	56	42	10
Panevėžio apskritis												
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe												
Panevėžio r.	79	88	76	15	19	21	12	6	84	128	109	18
Pasvalio r.	44	48	46	11	11	11	8	-	45	58	58	15

[Pastaba: 2005 m., 2006 m. pateikiami Lietuvos policijos eismo priežiūros tarnybos duomenys; 2003 m., 2004 m. pateikiami PD prie VRM Viešosios tvarkos ir eismo priežiūros valdybos duomenys]

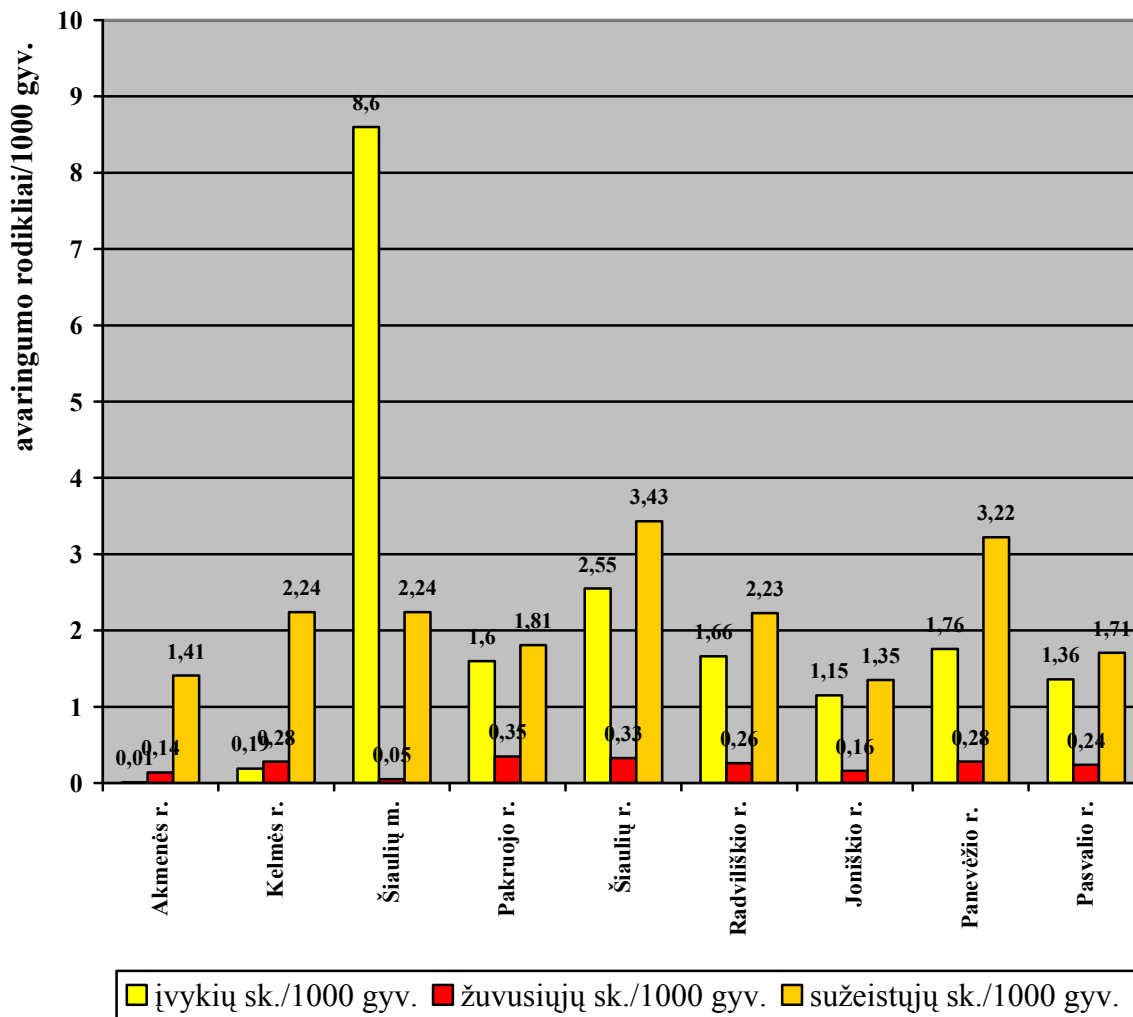
Pakruojo rajono avaringumo rodiklių augimo tempai 2003-2005 m. laikotarpiu gerokai viršijo Šiaulių apskrities ir šalies vidurkį (žr. 7.2.17 - 7.2.21 lenteles bei 7.2.11 pav.). 2003-2005 m. laikotarpiu Pakruojo rajone pastebima kelių eismo įvykių 100 000 gyventojų mažėjimo tendencija kaip ir Šiaulių apskrityje, kai šalyje šis rodiklis auga. 2003-2005 m. laikotarpiu Pakruojo rajone pastebima žuvusiųjų skaičiaus 100 000 gyventojų didėjimo tendencija kaip ir Lietuvoje, kai Šiaulių apskrityje šis rodiklis mažėja. Tačiau Pakruojo rajone pastebima sužeistųjų skaičiaus 100 000 gyventojų mažėjimo tendencija, kai Šiaulių apskrityje bei šalyje yra augimo tendencija 2003-2005 m. laikotarpiu.

⁹ Transporto ir ryšių įmonių rodikliai 2003/12. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius, 2003. ISSN 1648-5041, 29-30 p.

¹⁰ Transporto ir ryšių įmonių rodikliai 2004/12. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius, 2004. ISSN 1648-5041, 29-30 p.

¹¹ Transporto ir ryšių įmonių rodikliai 2005/12. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius, 2005. ISSN 1648-5041, 33-34 p.

¹² Transporto ir ryšių įmonių rodikliai 2006/04. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius, 2006. ISSN 1648-5041, 43-44 p.

7.2.11 pav. 2005 m. kelių eismo įvykių rodikliai, tenkantys 1000 gyventojų, Pakruojis rajono bei su ja besiribojančių rajonų savivaldybėse

Įskaitinių kelių eismo įvykių Pakruojis rajone 2005 m. buvo 160,4 įvykiai/100 000 gyv. (tai 10,4 % mažiau nei Šiaulių apskrityje bei 19,1 % nei šalyje), žuvusiųjų kelių eismo įvykių metu – 34,9 žuv./100 000 gyv. (tai didžiausias rodiklis Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse, net 46,7 % didesnis nei Šiaulių apskrityje bei 36,4 % nei šalyje), sužeistųjų – 181,3 sužeistieji/100 000 gyv., tai 18,9 % mažiau nei Šiaulių apskrityje bei 26,9 % nei šalyje (žr. 7.2.20 lentelę). Žinant, jog Pakruojis rajone kelių techninė būklė yra viena prasčiausių apskrityje ir žvyrkelių ilgis valstybinių kelių tinkle taip pat yra vienas didžiausių (žvyrkeliai didesnę dalį sudaro tik Radviliškio r.), galima daryti prielaidą, kad toks didelis žuvusiųjų skaičius 100 000 gyventojų yra prastos kelių būklės pasekmė bei vairuotojų neatidumas ir neatsargumas važiuojant.

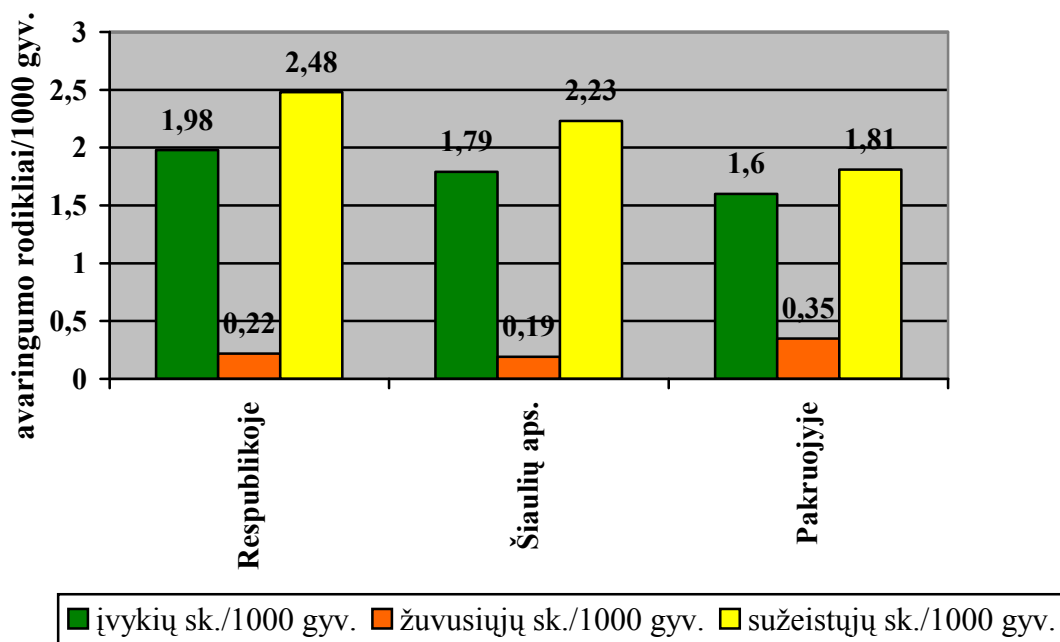
2003-2005 m. laikotarpiu žuvusiųjų skaičius 100 000 gyventojų sparčiausiai augo Pakruojis rajone, palyginus su kitomis Šiaulių apskrities bei besiribojančiomis savivaldybėmis (žr. 7.2.11 pav.).

7.2.18 lentelė. Šiaulių apskrities savivaldybių ir kitų besiribojančių su Pakruojo rajonu savivaldybių avaringumo rodikliai 100 000-iai gyventojų¹⁴⁻¹⁷

Administracinis vienetas	Kelių eismo įvykiai/ 100 000 gyv.				Žuvusiųjų skaičius/ 100 000 gyv.				Sužeistųjų skaičius/ 100 000 gyv.			
	2003	2004	2005	2006*	2003	2004	2005	2006*	2003	2004	2005	2006*
Respublika	172,1	185,2	198,2	-	20,5	21,7	22,2	-	209,6	229,1	248,1	-
Šiaulių apskritis	181,1	175,0	179,3	-	19,3	20,3	18,6	-	211,6	210,7	222,9	-
Šiaulių apskritis												
Akmenės r.	150,6	149,1	110,1	-	13,4	13,6	13,8	-	167,3	183,0	141,0	-
Kelmės r.	185,0	154,4	171,3	-	19,7	32,4	27,7	-	226,9	196,7	224,1	-
Šiaulių m.	176,3	173,0	192,3	-	4,5	6,9	5,4	-	204,2	203,5	223,8	-
Pakruojo r.	181,6	176,1	160,4	-	24,0	41,4	34,9	-	209,1	148,5	181,3	-
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe												
Šiaulių r.	217,3	211,7	255,3	-	42,7	31,1	33,1	-	256,1	289,4	343,0	-
Radviliškio r.	201,4	200,7	165,5	-	23,2	21,4	25,6	-	251,8	231,8	222,6	-
Joniškio r.	132,6	130,3	115,3	-	37,9	28,6	16,0	-	129,5	178,0	134,6	-
Panevėžio apskritis												
Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe												
Panevėžio r.	184,1	204,4	175,8	-	42,7	31,1	33,1	-	195,8	297,2	252,1	-
Pasvalio r.	127,2	140,0	135,7	-	23,2	21,4	25,6	-	130,1	169,2	171,2	-

[Pastaba: 2005 m., 2006 m. pateikiami Lietuvos policijos eismo priežiūros tarnybos duomenys; 2003 m., 2004 m. pateikiami PD prie VRM Viešosios tvarkos ir eismo priežiūros valdybos duomenys; * - dar nėra duomenų]

2005 m. Pakruojo rajone įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų, yra 2,6 % mažesnis nei vidutinis šis rodiklis Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse. Sužeistųjų eismo įvykių metu skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų, taip pat yra 13,8 % mažesnis nei vidutinis šis rodiklis Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse. Tačiau žuvusiųjų eismo įvykių metu skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų, yra 33,8 % didesnis nei vidutinis šis rodiklis Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse.

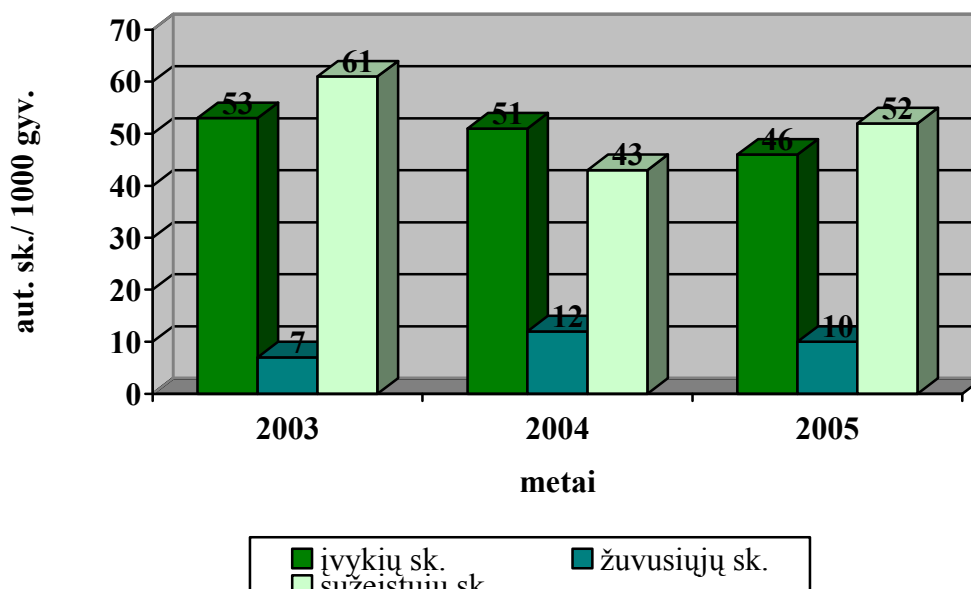
7.2.12 pav. 2005 m. kelių eismo įvykių rodikliai, tenkantys 1000 gyventojų, Pakruojo rajono savivaldybėje, Šiaulių apskrityje ir Lietuvoje

7.2.19 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės avaringumo rodiklių pokytis 2003-2005 metais¹⁴⁻¹⁷

Administracinis vienetas	Kasmetinis pokytis, %			2003-2005 m. pokytis, %		
	kelių eismo įv.	žuvusiųjų sk.	sužeistųjų sk.	kelių eismo įv.	žuvusiųjų sk.	sužeistųjų sk.
<i>Pakruojo r. sav.</i>	-26,92	23,68	-5,56	-13,21	42,86	-14,75
Šiaulių apskritis	-4,47	-16,22	3,69	-2,71	-5,63	3,47
Lietuva	0,24	3,54	0,16	13,96	7,19	17,09

7.2.20 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės avaringumo rodiklių 100 000-iui gyventojų pokytis 2003-2005 metais¹⁴⁻¹⁷

Administracinis vienetas	Kasmetinis pokytis, %			2003-2005 m. pokytis, %		
	kelių eismo įv./ 100 000 gyv.	žuvusiųjų sk. / 100 000 gyv.	sužeistųjų sk. / 100 000 gyv.	kelių eismo įv. / 100 000 gyv.	Žuvusiųjų sk./ 100 000 gyv.	sužeistųjų sk. / 100 000 gyv.
<i>Pakruojo r. sav.</i>	-8,75	7,01	-1,51	-11,69	45,36	-13,26
Šiaulių apskritis	-8,82	-49,52	12,22	-0,98	-3,96	5,31
Lietuva	7,65	108,77	5,20	15,20	8,36	18,36

7.2.13 pav. Kelių eismo įvykių rodikliai Pakruojo rajono savivaldybėje 2003-2005 m.

Taigi Pakruojo rajone avaringumo lygis yra gana aukštas, ypač pagal žuvusiųjų eismo įvykių metu skaičių 100 000 gyventojų rodiklį. Tačiau keliose nėra fiksuotų „juodųjų dėmių“¹³, t. y. nėra vietų, kuriose eismo įvykiai koncentruotūs. Tai reiškia, kad eismo įvykiai pasikleidžia kelių tinkle ir jų priežastys yra įvairios.

Pakelės aptarnavimo infrastruktūra. Pakruojo seniūnijoje pakelės infrastruktūra neblogai išvystyta, kurioje yra tankiausias pakelės aptarnavimo įstaigų tinklas. augiausia degalinių yra Pakruojo seniūnijoje, tačiau šiuo metu veikia tik dvi. Taip pat vieną degalinę turi Linkuvos

¹³ Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos internetinis puslapis

<http://www.lra.lt/lt.php/naujienos/12>

II „Atkulos projektai“

seniūnija (degalinė yra Linkuvos mieste) bei viena veikia Lygumų seniūnijoje (prie Degučių). Tad 2007 m. Pakruojo seniūnijoje yra 4 degalinės. Maitinimo įstaigos tankiausiai išsidėsčiusios Pakruojo seniūnijoje, iš kurių visos yra Pakruojo mieste. Taip pat maitinimo įstaigos yra Rozalimo, Linkuvos, Pašvitinio ir Žeimelio seniūnijose, išsidėsčiusios prie krašto kelių. Pakruojo mieste yra net 4 maitinimo įstaigos, Pakruojo rajone yra 9 maitinimo įstaigos.

Pakruojo mieste yra vienas viešbutis 5 vietų (4 kambariai) bei 2 kaimo sodybos Pamūšyje ir Linkuvoje. Pakruojo poilsio ir turizmo centro duomenimis yra 50 vietų vila „Paežeriai“, nakvynės namai Žmonių su negalia centre (4 vietos). Paskutiniųjų 3-jų metų laikotarpiu viešbučių skaičius nekito Pakruojo rajone. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Pakruojo rajone yra mažiausias apgyvendinimo įmonių bei atitinkamai apgyvendintų svečių, suteiktų nakvynių apgyvendinimo įstaigose skaičius visoje Šiaulių apskrityje bei kitose besiribojančiose savivaldybėse. Pakruojo rajone nebuvo apgyvendinta ir suteikta nakvynių apgyvendinimo įstaigose užsieniečių. 2004 m. šiame rajone numerių užimtumo skaičius yra mažesnis nei vidutinis šalies bei Šiaulių apskrityje, atitinkamai 6,1 % ir 9,1 %, tačiau pastebima numerių bei vietų užimtumo didėjimo tendencija. Taip pat šie rodikliai nėra patys mažiausi Šiaulių apskrityje ir kitose besiribojančiose savivaldybėse. Nakvynės teikiamos ir nakvynės namuose jaunimui „Sos vaikai“ (12 vietų), tačiau šios paslaugos teikiamos ne turistams. Pakruojo rajono savivaldybėje nėra kempingų.

Kiekybiniu požiūriu Pakruojo rajone pakelės aptarnavimo infrastruktūra išvystyta nepakankamai: šalia pagrindinių apskrityje kelių, kuriuose transporto srautai didžiausi, yra nepakankamas degalinių, maitinimo įstaigų skaičius, tačiau kai kurie šie objektai yra numatyti, parengti projektai. Koybiniais parametrais vis dar atsiliekama: pakelės aptarnavimo infrastruktūra nėra moderni ir šiuolaikiška. Maitinimo įstaigų aptarnavimo lygis tik minimaliai tenkina atvykstančiųjų poreikius. Viešbučių, motelių ar nakvynės namų, maitinimo įstaigų (ypač lauko kavinių su pramogomis vaikams), poilsio aikštelių esamų būklė tik patenkinama. Pakruojo rajono savivaldybėje nėra kempingų.

Viešasis transportas. Lietuvoje *keleivių vežimai viešojo naudojimo autobusais* 2000-2005 m. padidėjo tik 2,0 %, kai Šiaulių apskrityje sumažėjo - 11,8 % (*žr. 7.2.21 lentelę*). Pagrindinė to priežastis – automobilizacijos lygio augimas bei blogėjantis visuomeninio transporto aptarnavimas, kaip šalutinis faktorius – padidėjusios kelionių kainos. Individualių automobilių skaičiaus didėjimas rodo, kad pastarieji tiesiogiai įtakoja keleivių, vykstančių visuomeniniu transportu, skaičiaus mažėjimą.

2005 m. Pakruojo ir Pasvalio rajone keleivių vežimai viešojo naudojimo autobusais yra mažiausi Šiaulių apskrityje bei kitose besiribojančiose savivaldybėse, t. y. 10,4 kartus keleivių vežimai viešojo naudojimo autobusais yra mažesni nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje bei kitose besiribojančiose savivaldybėse (*žr. 7.2.21 lentelę*). *To priežastys gali būti įvairios. Viena jų gali būti ta, kad siūloma viešojo susisiekimo sistema neatitinka pasikeitusių gyventojų mobilumo poreikių.*

Labiausiai keleivių vežimų apimtys nuo 2000 iki 2005 m. sumažėjo Pakruojo rajone – net 66,7%. Apžvelgiant Šiaulių apskrityje bei kitų besiribojančių su Pakruojo rajonu savivaldybių rodiklius 2000-2005 m. laikotarpiu, keleivių vežimų augimas pastebimas tik Kelmės ir Joniškio rajonuose. Šiaulių ir Radviliškio rajonuose keleivių vežimai išliko stabilūs.

7.2.21 *lentelė*. Keleivių vežimai viešojo naudojimo autobusais Lietuvoje, Šiaulių apskrities savivaldybėse, Pakruojo rajono savivaldybėje ir su ja besiribojančiose savivaldybėse (mln. keleivių)^{14, 15}

Administracinis vienetas	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Kasmetinis procentinis pokytis	2000-2005 m. pokytis, %
<i>Lietuva</i>	213,3	182,1	182,1	194,4	199,3	217,6	3,75	1,98
<i>Šiaulių apskritis</i>	27,5	20,5	19,9	21,8	22,7	24,6	-7,49	-11,79
Akmenės r. sav.	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	-1,43	-25,00
Kelmės r. sav.	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	1,1	7,71	54,55
Šiaulių m. sav.	24,1	17,2	16,5	18,5	19,3	20,5	-27,71	-17,56
Pakruojo r. sav.	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	-4,00	-66,67
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>								
Šiaulių r. sav.	1,0	1,0	1,0	1,0	1,2	1,0	1,71	0
Radviliškio r. sav.	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,86	0
Joniškio r. sav.	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,7	5,71	57,14
<i>Panevėžio apskrities savivaldybės besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>								
Panevėžio r. sav.	-	-	-	-	-	-	-	-
Pasvalio r. sav.	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3	-0,57	-33,33

Nors vis mažiau keleiviai naudojami viešuoju transportu (šiuo atveju – autobusais), tačiau *maršrutų skaičius* Lietuvoje ir Šiaulių apskrityje didėja, atitinkamai 2000-2005 m. laikotarpiu padidėjo 2,2 % ir 13,8 % (žr. 7.2.22 *lentelę*). Radviliškio ir Joniškio rajonuose bei Šiaulių mieste maršrutų skaičiaus augimas buvo didžiausias visoje Šiaulių apskrityje – per minėtą laikotarpį maršrutų apskrityje atsirado net 13,8 % daugiau. Pakruojo rajone 2000-2005 m. laikotarpiu maršrutų skaičius padidėjo 9,8 %, t. y. šiame rajone maršrutų skaičius didėja 4,0 % lėčiau nei Šiaulių apskrityje bei 10,2 % lėčiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrities ir kitose besiribojančiose savivaldybėse. 2005 m. Pakruojo rajone maršrutų skaičius yra apie 20,0 % didesnis nei maršrutų skaičius Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse (žr. 7.2.22 *lentelę*).

Nors Pakruojo rajone, kuriame per 6 pastaruosius metus keleivių vežimų apimtys smarkiai sumažėjo, net 66,7 % (didžiausias sumažėjimas Šiaulių apskrityje), maršrutų skaičiaus augimai vyko nespėję – jų skaičius per minėtą laikotarpį išaugo tik 9,8 %. Pakruojo rajono savivaldybėje nuo 2004-2005 m. prisidėjo keturi nauji maršrutai. Tai rodo savivaldybių pastangas didinti visuomeninio transporto patrauklumą nepaisant keleivių vežimų apimčių mažėjimo. Tačiau vien tik maršrutų skaičiaus didinimas neduoda norimo efekto. Visuomeninis transportas turi būti išoriškai patrauklus bei patogus, atitikti kelionių poreikį, o maršrutų tinklas turi būti koordinuotas tarp atskirų transporto rūšių – autobusų ir traukinių. Pakruojo rajono viešasis transportas išoriškai nepatrauklus dėl nusidėvėjusių transporto priemonių.

¹⁴ Lietuvos apskritys 2004 m. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius 2005, 392-393 p.

¹⁵ Statistikos departamento duomenų bazė, internetinis puslapis. Žiūrėta 2006-09-26 II „Atkulos projektai“

7.2.22 lentelė. Autobusų maršrutų skaičius Lietuvoje, Šiaulių apskrities savivaldybėse, Pakruojo rajono savivaldybėje ir su ja besiribojančiose savivaldybėse^{16, 20}

Administracinis vienetas	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Kasmetinis procentinis pokytis	2000-2005 m. pokytis, %
Lietuva	1855	1825	1805	1837	1880	1896	3,43	2,21
Šiaulių apskritis	218	231	244	248	249	248	13,18	13,76
Akmenės r. sav.	34	32	34	34	32	32	-28,57	-5,88
Kelmės r. sav.	25	28	27	27	25	27	2,86	8,00
Šiaulių m. sav.	59	66	67	67	69	68	42,19	15,25
Pakruojo r. sav.	41	41	41	41	45	45	75,00	9,76
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>								
Šiaulių r. sav.	27	27	27	27	27	23	-57,14	-14,81
Radviliškio r. sav.	19	18	22	23	23	23	71,05	21,05
Joniškio r. sav.	13	19	26	29	28	30	25,35	130,77
<i>Panevėžio apskrities savivaldybės besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>								
Panevėžio r. sav.	-	-	-	-	-	-	-	-
Pasvalio r. sav.	44	43	43	43	43	42	-28,57	-4,55

[Pastaba: Duomenys pateikti pagal autobusų parkų buvimo vietą]

7.2.23 lentelė. Autobusų maršrutai vidutiniškai 1000-iai gyventojų Lietuvoje, Šiaulių apskrities savivaldybėse, Pakruojo rajono savivaldybėje ir su ja besiribojančiose savivaldybėse^{20, 21}

Administracinis vienetas	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Kasmetinis procentinis pokytis	2000-2005 m. pokytis, %
Lietuva	0,53	0,52	0,52	0,53	0,55	0,55	0,58	4,58
Šiaulių apskritis	0,58	0,62	0,66	0,68	0,68	0,69	2,04	15,12
Akmenės r. sav.	1,11	1,06	1,13	1,14	1,08	1,10	0,14	-0,76
Kelmės r. sav.	0,61	0,69	0,66	0,67	0,62	0,68	0,48	10,39
Šiaulių m. sav.	0,44	0,49	0,50	0,50	0,53	0,52	1,55	16,77
Pakruojo r. sav.	1,38	1,39	1,40	1,41	1,55	1,57	4,11	11,95
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>								
Šiaulių r. sav.	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52	0,45	-1,04	-16,45
Radviliškio r. sav.	0,36	0,34	0,42	0,45	0,45	0,45	2,27	20,39
Joniškio r. sav.	0,40	0,59	0,82	0,92	0,89	0,96	10,80	58,15
<i>Panevėžio apskrities savivaldybės besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>								
Panevėžio r. sav.	-	-	-	-	-	-	-	-
Pasvalio r. sav.	1,25	1,23	1,24	1,24	1,25	1,24	0,12	-0,64

2005 m. Pakruojo rajone autobusų maršrutų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, yra didesnis nei Šiaulių apskrityje ir Lietuvoje, taip pat šis rodiklis yra didžiausias Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse. 2005 m. Pakruojo rajone autobusų maršrutų skaičius 1000 gyventojų yra 1,57 autobusų maršrutų sk./ 1000 gyv., kai 2,3 kartus yra didesnis nei Šiaulių apskrities bei apie 2,9 kartus nei šalies autobusų maršrutų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų. 2000-2005 m. laikotarpiu Pakruojo rajone autobusų maršrutų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, buvo didžiausias Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse. Pakruojo rajone šis rodiklis augo nespėjamai, lėčiau nei Šiaulių apskrityje bei sparčiau nei šalyje. 2005 m. Pakruojo

¹⁶ Lietuvos apskrities 2004 m. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius, 2005, 394-395 p.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

rajone autobusų maršrutų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, yra 44,6 % didesnis nei vidutinis autobusų maršrutų skaičius 1000 gyventojų Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse (žr. 7.2.23 lentelę).

Keleivių vežimuose viešuoju transportu dalyvauja ir privatūs vežėjai. Pakruojo r. sav. įregistruoti viena pagrindinė susisiekimo paslaugų tiekėja – AB „Pakruojo autotransportas“, kuri aptarnauja 65 maršrutus. Taip pat šioje savivaldybėje atsiranda ir naujų vežėjų. Tad Pakruojo rajone yra 4 įregistruoti susisiekimo paslaugų tiekėjai, keleivius vežantys autobusais ir maršrutiniais taksi vietiniais maršrutais. 2002 m. transporto paslaugas teikė 2 privatūs vežėjai, kurie aptarnauja 7 maršrutus¹⁷. Apie tai kokią vežimų rinkos dalį viešuoju transportu užima privatūs vežėjai šiuo metu duomenų nėra.

AB „Pakruojo autotransportas“ Pakruojo rajone keleivius veža vietinio susisiekimo maršrutais (reguliariais, specialiaisiais ir užsakomais reisais) 18 autobusų, kai lengvaisiais taksi automobiliais paslaugos neteikiamos. Individualios įmonės, teikiančios susisiekimo paslaugas, keleivius veža autobusais bei lengvaisiais automobiliais taksi.

7.2.24 lentelė. Kelionės autobusais vidutiniškai vienam gyventojui Lietuvoje, Šiaulių apskrities savivaldybėse, Pakruojo rajono savivaldybėje ir su ja besiribojančiose savivaldybėse ²⁰

Administracinis vienetas	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Kasmetinis procentinis pokytis	2000-2005 m. pokytis, %
<i>Lietuva</i>	61,0	52,3	52,5	56,3	58,0	63,7	16,51	4,24
<i>Šiaulių apskritis</i>	73,9	55,4	54,0	59,6	62,7	68,6	0,17	-7,73
Akmenės r. sav.	16,4	13,2	13,3	13,5	14,9	15,4	0,86	-6,49
Kelmės r. sav.	12,2	12,3	12,3	12,4	10,3	27,5	17,13	55,64
Šiaulių m. sav.	178,8	128,6	123,9	140,2	147,7	158,3	-0,70	-12,95
Pakruojo r. sav.	16,9	17,0	17,1	13,8	13,7	12,2	-80,10	-38,52
<i>Besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>								
Šiaulių r. sav.	19,4	19,4	19,4	19,4	24,0	18,7	29,43	-3,74
Radviliškio r. sav.	11,4	11,5	13,5	13,6	13,1	11,8	19,71	3,39
Joniškio r. sav.	9,3	9,4	9,4	9,5	9,1	22,5	22,57	58,67
<i>Panevėžio apskrities savivaldybės besiribojančios su Pakruojo rajono savivaldybe</i>								
Panevėžio r. sav.	-	-	-	-	-	-	-	-
Pasvalio r. sav.	11,4	11,5	11,5	11,6	15,9	9,6	12,29	-18,75

[Pastaba: Duomenys pateikti pagal autobusų parkų buvimo vietą]

2005 m. Pakruojo rajone kelionių skaičius autobusais vidutiniškai vienam gyventojui yra žymiai mažesnis nei Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse. (žr. 7.2.24 lentelę). 2000-2005 m. laikotarpiu Pakruojo rajone kelionių skaičius autobusais vidutiniškai vienam gyventojui labiausiai mažėjo Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse, net 38,5 %, kai Šiaulių apskrityje šis rodiklis taip pat 7,7 % mažėjo. Lietuvoje kelionių skaičius autobusais vidutiniškai vienam gyventojui 4,2 % didėjo 2000-2005 m. laikotarpiu (žr. 7.2.24 lentelę). 2005 m. Pakruojo rajone kelionių skaičius autobusais vidutiniškai vienam gyventojui yra 2,8 kartus mažesnis nei vidutinis kelionių skaičius autobusais vidutiniškai vienam gyventojui Šiaulių apskrities bei besiribojančiose savivaldybėse (žr. 7.2.24 lentelę).

¹⁷ Pakruojo rajono strateginis plėtros planas. Pakruojis. 2004 m. II „Atkulos projektai“

Pakruojo rajone savaitgaliais beveik visose Pakruojo dekanato parapijose važiuoja vietinio reguliaraus maršruto reisai. Savaitgaliais susisiekimas yra prastas Pašvitinio seniūnijoje (nėra numatyto maršruto Pamūšyje), Klovainių seniūnijoje (nėra numatyto maršruto į Klovainius).

7.2.25 lentelė. Pakruojo rajono seniūnijų vietinio susisiekimo maršrutų rodikliai ^{8,9}

Seniūnijos	Maršrutų skaičius, vnt.	Maršrutų sk./1000 gyv.	Maršrutų sk./ km ²
Guostagalio	3	1,65	0,03
Klovainių	7	2,04	0,04
Lygumų	10	3,16	0,05
Linkuvos	10	4,24	0,06
Pakruojo	40	14,88	0,28
Pašvitinio	8	3,53	0,05
Rozalimo	4	1,45	0,03
Žeimelio	7	2,24	0,04
Vidutiniškai	11,125	4,15	0,07

Pakruojo rajone daugiausiai viešojo transporto maršrutų kerta Pakruojo seniūniją. Gal taip yra todėl, kad visi vietinio susisiekimo maršrutai prasideda Pakruojo mieste. Gan daug autobusų maršrutų kerta Lygumų ir Linkuvos seniūnijas. Tačiau, palyginus su kitomis rajono seniūnijomis, šis rodiklis yra mažesnis nei vidutinis. Tad galima teigti, kad Pakruojo seniūnijoje viešojo susisiekimo paslaugos išplėtos geriausiai. Kitose Pakruojo rajono seniūnijose ši paslauga keliais kartais atsilieka nuo Pakruojo seniūnijos rodiklių. Linkuvos seniūnijoje (antroje vietoje) vietinio susisiekimo rodikliai yra net 70 % mažesni nei Pakruojo seniūnijoje (žr. 7.2.25 lentelę).

7.3 Pasienio kontrolės punktų apkrovimas

Lietuvos Respublikos teritorijoje yra įrengti 47 tarptautiniai pasienio kontrolės punktai (toliau – PKP) – 16 kelių PKP, 16 geležinkelių PKP, 11 vandenų PKP ir 4 oro uostų PKP. Šalies viduje esantys Vilniaus geležinkelio, Vilniaus, Kauno, Palangos ir Zoknių PKP nepriskiriami konkrečioms valstybės sienos ruožams¹⁸.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos yra pasienio ruožo ribose. Šiaurėje Pakruojo rajonas ribojasi su Latvijos Respublika, t. y. Lietuvai tapus pilnateise Europos Sąjungos nare, rajonas ribojasi vidine siena. Lietuvai tapus pilnateise Europos Sąjungos nare, šalies pasienyje, kaip to reikalauja ES teisės aktai, panaikinti visi supaprastinti valstybės sienos perėjimo punktai (SPKP)¹⁹. Lietuvos Respublikos sienos ilgis su Latvija - 588 km (sausuma), o Pakruojo rajono su Latvija – daugiau nei 19 km. Rajone nėra tarptautinio pasienio kontrolės punkto (PKP). Pakruojo rajono savivaldybėje yra tik vienas pasienio kontrolės punktas - Žeimelio PKP, priklausantis Pasvalio užkardai, VSAT Šiaulių rinktinei. Pasvalio užkardos saugomos valstybinės sienos ruožo ilgis yra 49,28 km. Žeimelio kelio pasienio kontrolės punktuose dirba tik Latvijos Respublikos pasieniečiai. VSAT Šiaulių rinktinė saugo 511,331 km ilgio valstybės sienos ruožą su Latvijos Respublika.

¹⁸ Lietuvos Viešosios policijos internetinis puslapis <http://www.policija.lt/viesoji> Žiūrėta 2006-10-03

¹⁹ Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie LR VRM <http://www.pasienis.lt/> Žiūrėta 2006-10-10

Transporto eismo dinamika Šiaulių apskrities pasienio kontrolės postuose 1996-2002 metais bei bendras procentinis skaičius nuo viso Lietuvos pasienio postų apkrovimo rodo, kad bendras automobilių tranzitinis eismas šiame regione mažėja (nuo 5,0 % - 1996 metais iki 4,4 % - 2002 metais). Tam nemažos įtakos turi Via Baltica magistralė, kurioje transporto eismas pastaraisiais metais ženkliai išaugo²⁰.

Nuo 2004 m. vykstant transporto priemonėms bei asmenims per Žeimelio PKP, registruojamas bendras transporto priemonių ir asmenų skaičius, lengvieji, krovininiai automobiliai, autobusai ir dviračiai neišskiriami), todėl pateikiami tik bendri transporto priemonių duomenys²¹. Pakruojo rajonų pasienio kontrolės punktų apkrovimas pateikiamas lentelėse.

7.3.1 lentelė. Šiaulių apskrities pasienio kontrolės punktų apkrovimas (tūkstančiais) – lengvieji automobiliai²⁵

Pasienio kontrolės punktas	1996 m.	1997 m.	2002 m.	1996-2002 m. pokytis, %
Žeimelio (į Bauską)	4,5	5,1	2,7	-66,67
<i>Viso Šiaulių apskrityje</i>	120,9	137,6	112,	-7,95
<i>Viso Lietuvoje</i>	2556,9	3080,6	3006,5	14,95

1996-2002 m. laikotarpiu Žeimelio pasienio kontrolės punkte pastebimos žymus lengvųjų automobilių bei keleivių, pėsčiųjų srautų mažėjimo tendencijos. Tačiau visų transporto priemonių bei keleivių, pėsčiųjų 2002-2005 m. laikotarpiu dvigubai padaugėjo (žr. 7.3.1 ir 7.3.2 lenteles). Pakruojo rajono Žeimelio kontrolės punkto nekerta krovininiai automobiliai bei autobusai.

7.3.2 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės pasienio kontrolės punktų apkrovimas (tūkstančiais) – keleiviai ir pėstieji^{25, 26}

Pasienio kontrolės punktas	1996 m.	1998 m.	2002 m.	2004 m.	2005 m.	1996-2002 m. pokytis, %	2002-2005 m. pokytis, %.
Žeimelio (į Bauską)	10,6	11,6	7,9	8,511	15,179	-34,18	47,95
<i>Viso Šiaulių apskrityje</i>	491,1	551,1	673,3	-	-	27,06	-
<i>Viso Lietuvoje</i>	9851,3	11462,3	12652,0	-	-	22,14	-

[Pastaba: 2004-2005 m. duomenis yra gauti iš Latvijos Respublikos pasienio apsaugos tarnybos Jelgavos valdybos]

Apkrovimas Pakruojo rajono pasienyje, Žeimelio pasienio kontrolės punkte, yra labai nedidelis (žr. 7.3.1 lentelę). Per pastaruosius metus (2002-2005 m. laikotarpiu) šio posto bendras apkrovimas transporto priemonėmis padidėjo 57,4 %, kai 1996-2002 m. laikotarpiu šio posto bendras apkrovimas transporto priemonėmis sumažėjo net 66,7 % (lengvųjų automobilių, kertančių sieną, skaičius sumažėjo daugiau nei pusę karto) (žr. 7.3.3 lentelę). Keleivių ir pėsčiųjų Pakruojo rajono pasienio kontrolės punkte 2002-2005 m. laikotarpiu padidėjo 48,0 %. Tad bendras transporto priemonių srautas yra nedidelis. Nors Žeimelio pasienio kontrolės punkte yra didėjimo tendenciją, tačiau tai yra nedidelis krūvis krašto ir rajono kelių tinklui.

²⁰ Šiaulių apskrities bendrojo plano esama būklė. AB "Urbanistika". Vilnius, 2004

²¹ Valstybinė sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos Šiaulių rinktinė II „Atkulos projektai“

7.3.3 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės pasienio kontrolės punktų apkrovimas (tūkstančiais) – iš viso transporto priemonių^{25, 26}

Pasienio kontrolės punktas	1996 m.	1998 m.	2002 m.	2004 m.	2005 m.	1996-2002 m. pokytis, %	2002-2005 m. pokytis, %.
Žeimelio (į Bauską)	4,5	5,1	2,7	3,318	6,342	-66,67	57,43
<i>Viso Šiaulių apskrityje</i>	173,7	192,8 7	220,27	-	-	21,14	-
<i>Viso Lietuvoje</i>	3489,6	4273,3	5000,9	-	-	30,22	-

[Pastaba: 2004-2005 m. duomenis yra gauti iš Latvijos Respublikos pasienio apsaugos tarnybos Jelgavos valdybos]

Savaitgaliais Žeimelio pasienio kontrolės punktą kerta apie 10 aut./para. Dažniausiai Lietuvos - Latvijos sieną kerta dviratininkai arba pėstieji (savaitgaliais vietos gyventojai lanko kapines). Nuo Lietuvos - Latvijos pasienio iki Bausko (Latvijos administracinis vienetas) yra 15-16 km, kai nuo Bausko iki Rygos yra apie 70 km.. Turistai beveik nekerta Žeimelio pasienio kontrolės punkto. Krovininiai automobiliai taip pat retai kerta šį Pakruojo rajono pasienio kontrolės perėjimo punktą, tik laikinai – kelių darbų metu²². Šiuo metu (2006 m.) yra atliekami kelio darbai Lietuvos Respublikos pasienio pusėje, rajoninės reikšmės kelio Nr. 2912 ruože. Nuo pasienio link Bausko yra apie 2,5 km žvyro dangos kelio ruožas²⁷.

Keleivių ir pėsčiųjų srautas per Šiaulių pasienio kontrolės punktus nežymiai didėja ir sudaro 5,3 % nuo visos Lietuvos pasienio punktų. Šiaulių apskritis yra Šiaurės Lietuvos pasienio regionas, tad vienas iš pagrindinių tranzitinių srautų šaltinių tarptautiniuose transporto koridoriuose yra Kalvių pasienio punktas, kuris yra Via Hanseatica trasoje²³. Tačiau Žeimelio pasienio kontrolės punktas yra nežymus Šiaulių pasienio kontrolės punktas.

7.4. Geležinkelių transportas

Esama krašto geležinkelio atkarpa – Linkuva – Petrašiūnai – Pakruojis - Kutiškiai (Radviliškis) jungia Pakruojo rajoną su kita Šiaulių apskrities savivaldybe – Radviliškiu. Ši geležinkelio linija susijungia su magistraline geležinkelio linija. Šiaulių apskritį turėtų kirsti planuojama transeuropinė (europinės vėžės) geležinkelio linija, tačiau Pakruojo rajone neplanuojama nei viena stotis. Pakruojo rajono ribose pervežami tik vietinės, rajoninės reikšmės kroviniai, kurių srautai nėra dideli.

Pakruojo rajone yra viena veikianti geležinkelio skirstymo stotis Jovarų kaime prie Pakruojo miesto. Geležinkelio kelio atkarpos ilgis tarp Radviliškio ir Pakruojo sudaro 33 km. Pakruojo geležinkelio stotyje yra 8 privažiuojamieji keliai, kurių bendras ilgis 4,09 km. 7 stoties keliai, kurių bendras ilgis 6,58 km. Iš Pakruojo geležinkelio stoties išeina dvi geležinkelio atkarpos, kurių viena veda į Petrašiūnų kaimą, kita į UAB „Klovainių skalda“. Tarpstočių ilgis tarp Pakruojo ir Petrašiūnų kaimo yra 11,1 km. Bendras privažiuojamųjų geležinkelio kelių ilgis Petrašiūnų kaime sudaro 5,84 km. Geležinkelio atšaka, vedanti į UAB „Klovainių skalda“, kuri

²² Žeimelio pasienio kontrolės punktas

²³ Šiaulių apskrities bendrojo plano esama būklė. AB „Urbanistika“, 2004

yra šios įmonės nuosavybė, yra 7,1 km ilgio²⁴. Pakruojo rajone nėra keleivinio geležinkelio linijos. Nėra numatyta naikinti geležinkelių linijų, taip pat tiesti naujų geležinkelio atšakų²⁵.

Siaurasis geležinkelis kurio ilgis yra apie 20 km, neeksploatuojamas. Lietuvos siaurasis geležinkelis (750 mm pločio vėžė) – unikalus kultūrinis paminklas – yra ilgiausias Europoje (68,4 km)²⁶. Šiuo metu siaurojo geležinkelio (750 mm vėžės pločio) tinklą sudaro Joniškio-Petrašiūnų-Linkuvos ruožas. Pakruojo mieste bei nuo Pakruojo miesto iki Petrašiūnų nebėra siaurojo geležinkelio.

Geležinkelio linijų tankumas. Geležinkelių linijų tankumas Šiaulių apskrityje yra vienas didžiausių tarp apskričių ir siekia 0,037 km/km². Tai 1,3 karto daugiau už respublikos vidurkį. Šiaulių apskrityje didžiausias *tankumas* yra Radviliškio ir Šiaulių rajonuose, *mažiausias Pakruojo rajone*. Magistralinių geležinkelių ilgis 1000 gyventojų apskrityje yra pats didžiausias Respublikoje – 0,797 ir tai yra 1,6 karto daugiau už vidurkį. Šis rodiklis Šiaulių apskrityje yra taip pat didžiausias Radviliškio ir Šiaulių rajonuose²⁷. Pakruojo rajone geležinkelių ilgis, geležinkelių ilgis 1000 gyventojų, geležinkelių tankumas yra vienas mažiausių (šie rodikliai mažesni tik Kelmės rajone) Šiaulių apskrityje.

Vežimai geležinkeliais. Lietuvos susisiekimo sistemos realizacijai Šiaulių apskrityje šiuo metu yra svarbiausias tarptautinis Rytų-Vakarų IX B geležinkelio koridorius, kuriuo realizuojami tranzitiniai transporto srautai iš Rusijos, Ukrainos, Baltarusijos per Vilnių link Klaipėdos jūrų uosto į kitas pasaulio šalis. Prekinių traukinių eismas per tarptautines Lietuvos geležinkelio stotis, rodo, kad pagrindinis apkrovimas Šiauliuose tenka iš pietinių šalies rajonų, o ne iš Latvijos pusės. Esamas Šiaulių apskrities geležinkelio linijų tankumas, prie esamų pervežimų apimčių, yra pakankamas. Didžioji dalis tarptautiniu Rytų-Vakarų tranzitu krovinių pervežama per Šiaulių miestą³⁴. Šiauliuose yra stambus geležinkelio mazgas. Geležinkeliu kroviniai gabenami į Pakruojo rajoną bei iš jo. Geležinkelio modernizavimas bei plėtra yra AB „Lietuvos geležinkeliai“ prerogatyva²⁸

AB „Lietuvos geležinkeliai“ per 2005 metus vežė rekordinį nuo Nepriklausomybės atkūrimo krovinių kiekį – 49,3 mln. t, tai 3,7 mln. t ir 8,2 % daugiau nei 2004 metais, kuomet geležinkeliais vežta 45,6 mln. t krovinių³¹. 2005 m. krovinių gabenimo intensyvumas šioje geležinkelio atkarpoje nuo 2,8 mln. bruto t/ km per metus, 2006 metais numatoma pasiekti 2,9 mln. bruto t/ km per metus krovinių gabenimo intensyvumą. Keleivių vežimas Pakruojo rajone nėra vykdomas²⁹

²⁴ AB „Lietuvos geležinkeliai“ filialas „Šiaulių geležinkelių infrastruktūra“

²⁵ AB „Lietuvos geležinkeliai“

²⁶ 2006-09-04. Susisiekimo sistema Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerija. Internetinis puslapis. Susisiekimo sistema. <http://www.transp.lt/> Žiūrėta 2006-08-28

²⁷ Šiaulių apskrities bendrojo plano esama būklė. AB „Urbanistika“, 2004

²⁸ Pakruojo rajono strateginis planas, 2004 m.

²⁹ AB „Lietuvos geležinkeliai“ filialas „Šiaulių geležinkelių infrastruktūra“

7.5 Vidaus vandenų transportas

Ne tik Šiaulių apskrities, bet ir visos šalies mastu vidaus vandenų transportas bendroje transporto sistemos veikloje yra nereikšmingas dėl šių svarbiausių priežasčių: ribotas navigacijos periodas, keliai yra seklūs, jiems būdinga sezoninė vandens lygio kaita, ribotas laivybos maršrutų skaičius, pasenęs ir nepritaikytas įvairių rūšių krovinių ir keleivių vežimui vidaus vandenų laivynas, trūksta šiuolaikinės infrastruktūros³⁴.

Pakruojo rajone nėra vandeningų upių (Mūša, Kruoja, Daugyvenė, Ežerėlė), tačiau yra tankus mažesnių upelių tinklas. Pakruojo rajono upės netinkamos laivybai. Nors buvo parengtas „Mūšos vandens maršrutas“ (nuo Impolės) projektas, *vandens turizmas* Pakruojo rajone nėra plėtojamas, nėra tam tinkamos infrastruktūros.

7.6 Biotransportas

Pakruojo rajone yra pavienės dviračių takų atkarpos miestuose ar tarp gyvenviečių. Šiuo metu per *Petrašiūnus yra suprojektuotas 1,4 km ilgio pėsčiųjų-dviračių takas* pagal kelią iki įvažiavimo į Impolės dvarą. Šis takas yra skirtas vietiniam susisiekimui. 1993 m. Pakruojo mieste įrengta mažųjų dviračių kroso trasa BMX turinti tarptautinį pripažinimą³⁰.

Šiuo metu aktualus Pakruojo miesto gyventojų pėsčiomis ir dviračiais susisiekimas su Linksmučių kaimu ir naujomis miesto civilinėmis kapinėmis. Visi pėstieji ir dviratininkai, taip pat ir vaikai, gyvenantys Linksmučių k., Pakruojo miesto gyventojai, lankantys artimųjų kapus, eidami ar važiuodami kelio Pakruojis – Lygumai kelkraščiu yra nesaugūs³¹. Nacionalinių dviračių trasų specialiajame plane dviračių trasą siūloma įrengti siaurojo geležinkelio pylimu. Pakruojo rajone yra paruoštas dviračių maršrutas – „Vėjo malūnų kelias“ (Plaučiškiai - Padubysys - Rozalimas - Klovainiai - Balsiai - Pamūšis - Pakruojis - Linkuva - Ūdekai - Steigviliai - Lauksodis – Žeimelis). Šis maršrutas yra vienas iš PHARE finansuojamo projekto „Dviračių turizmas Šiaulių apskrityje prie kelio „Via-Hansa““ paruoštų dviračių maršrutų po Šiaulių apskritį. Šiaulių apskrityje yra paruošti 6 dviračių maršrutai – „Kalnų ratas“, „Romantikų ratas“, „Vėjo malūnų kelias“ (Pakruojo r.), „Dvarų alėja“, „Ežerų ir miškų juosta“, „Milžinų takas“. Trasos sudaro sąlygas dviračių turizmui vystytis prie kelio „Via-Hansa“.

³⁰ Pakruojo rajono savivaldybė. Pakruojo seniūnija. Internetinis puslapis

³¹ Pakruojo seniūnija

II „Atkulos projektai“

8. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SISTEMOS BŪKLĖ

8.1 Vandentieka

Pakruojo rajonas – Lietuvos šiaurinėje dalyje esantis administracinis vienetas, priklausantis Šiaulių apskričiai. Rajoną sudaro 8 seniūnijos – Pakruojo, Linkuvos, Žeimelio, Klovainių, Rozalimo, Lygumų, Pašvitinio ir Guostagalio, kurios pavaldžios Pakruojo raj. savivaldybei, reziduojančiai Pakruojo mieste.

Gruntiniai vandenys Pakruojo regione yra palyginti švarūs, tačiau šio vandens kokybę mažina didelis geležies, karbonatų (vanduo yra kietas) kiekis.

Pakruojo rajono gyventojai geriamą vandenį naudoja iš centralizuoto vandentiekio tinklo, privačių šachtinių šulinių bei artezinių gręžinių. Paveiksle yra pavaizduoti visi eksploataciniai požeminio vandens gręžiniai. Pakruojo rajone yra įrengta ir išgręžta apie 380 įvairios paskirties gręžinių. Didžiąją jų dalį sudaro gręžiniai skirti gėlo požeminio vandens eksploatacijai. 40 požeminio vandens gręžinių priklauso vienintelei visame rajone centralizuotai gyventojus geriamuoju vandeniu aprūpinančiai įmonei UAB „Pakruojo vandentiekis“. Iš jų veikiantys yra 25, 13 - užkonservuoti, 2- užtampuoti. Taip pat UAB „Pakruojo vandentiekis“ priklausomybėje yra 17 vandens bokštų, iš kurių tik 7 yra veikiantys. Gręžiniuose instaliuotų siurblių skaičius – 24 vnt. Visi jie yra nauji ir veikia gerai.

Šiuo metu tik Linkuvos, Petrašiūnų, Pamūšio ir Žeimelio kaimų vandenvietės turi vandens kokybės gerinimo įrenginius. Juose yra mažinamas bendras geležies kiekis.

Bendras vandens suvartojimas. Vidutinis buitinis suvartojamo vandens kiekis – 56 l/d – rajone. Iš tiesų, visos gyvenvietės per dieną suvartoja maždaug plus 10 % arba minus 10 %. Paros vandens norma rajone – 125 l/d. Vidurki stipriai įtakoja nenormalūs trijų gyvenviečių dydžiai ir labiau visuomeninės įstaigos, bet ne pramonė (jos nėra).

8.1.1 lentelė. Pakruojo rajono vandens suvartojimas

Metai	Pakruojo raj. susidarančių nuotekų kitimas, tenkantis vienam gyventojui (Ltr)	Vandens suvartojimas, tenkantis vienam gyventojui (Ltr)	Vandentiekio vartotojų skaičiaus kaita
2005	49,3	49,2	8798
2004	51,1	47,8	8466
2003	53,9	50,3	7684
2002	68,2	75,5	6457

Pakruojo vandentiekio įmonės tarifai be PVM (Lt. / m³):

- Šalto vandens tiekimo gyventojams, kuriems vanduo apskaitomas daugiabučio namo bute – 2,32 Lt./m³;
- Šalto vandens tiekimo gyventojams, kuriems vanduo apskaitomas įvade – 2,31 Lt. / m³;
- Nuotekų tvarkymo gyventojams, kuriems vanduo apskaitomas daugiabučio namo bute – 3,75 Lt. / m³;

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

- Šalto vandens tiekimo gyventojams, kuriems vanduo apskaitomas įvade – 3,74 Lt. / m³.

8.1.2 lentelė. Pakruojo rajono vandenvietės ir vandens gręžiniai

Eil. Nr.	Vandenvietės, gręžinio pavadinimas	Vandenvietės, gręžinio įrengimo vieta	Vandenvietės, gręžinio pogrupis, kategorija	Išgaunamo vandens kiekis	Išgaunamo vandens kokybė
1.	Pakruojo vandenvietė	Pramonės g. Nr. 1, Pakruojis	Pogrupis-IIa ¹	469 m ³ /d	Bendroji geležis-5,87 mg/l Amonis-0,835 mg/l Manganas-0,74 mg/l Drumstumas-7 DV
2.	Linkuvos vandenvietė	Linkuvos m. Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	84 m ³ /d	Amonis-0,79 mg/l Bendroji geležis-1,84 mg/l Manganas-0,067 mg/l
3.	Petrašiūnų vandens gręžinys	Petrašiūnų k. Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	20 m ³ /d	Bendra geležis-1,47 mg/l Drumstumas-7,5 mg/l
4.	Rozalimo vandens gręžinys	Rozalimo mstl. Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	25 m ³ /d	Drumstumas-18 DV Bendroji geležis-4,30mg/l
5.	Stačiūnų vandens gręžinys	Stačiūnų k. Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	14 m ³ /d	Drumstumas-11 DV Bendroji geležis-1,81 mg/l
6.	Degučių vandens gręžinys	Degučių k. Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	12 m ³ /d	Drumstumas-7,3 DV Amonis-0,67 mg/l Bendroji geležis-1,55 mg/l
7.	Linksmučių vandens gręžinys	Linksmučių k. Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	20 m ³ /d	Bendroji geležis-0,47 mg/l
8.	Pamūšio vandens gręžinys	Pamūšio k. Pašvitinio sen., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	16 m ³ /d	Drumstumas-6,8 mg/l Bendroji geležis-0,73 mg/l
9.	Lygumų vandens gręžinys	Lygumų mstl. Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	26 m ³ /d	Bendroji geležis-0,83 mg/l
10.	Pamūšio vandens gręžinys	Pamūšio k., Klovainių sen., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	5 m ³ /d	Amonis-1,27 mg/l Sulfatai-1226 mg/l Bendroji geležis-4,3 mg/l Savitas elektrinis laidis-3216 Drumstumas-27 DV
11.	Draudelių vandens gręžinys	Draudelių k., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	21 m ³ /d	Bendroji geležis-4,84 mg/l Sulfatai-319 mg/l Drumstumas-12 DV

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

12.	Pašvitinio vandens gręžinys	Pašvitinio mstl., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	18 m ³ /d	Sulfatai-434 mg/l Bendroji geležis-1,41 mg/l Drumstumas-15 DV
13.	Sosdvario vandens gręžinys	Sosdvario k., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	6 m ³ /d	Bendroji geležis-1,78 mg/l Drumstumas-7,4 DV Sulfatai-266 mg/l Manganas-0,125 mg/l
14.	Mikniūnų vandens gręžinys	Mikniūnų k., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	14 m ³ /d	Bendroji geležis-0,66 mg/l Sulfatai-398 mg/l
15.	Žeimelio vandens gręžinys	Žeimelio mstl., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	68 m ³ /d	Drumstumas-5 DV Bendroji geležis-6,09 mg/l Manganas-0,09 mg/l Sulfatai-311 mg/l
16.	Plaučiškių vandens gręžinys	Plaučiškių k., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	16 m ³ /d	Bendroji geležis-2,64 mg/l
17.	Grikpėdžių vandens gręžinys	Grikpėdžių k., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	21 m ³ /d	Bendroji geležis-0,69 mg/l Sulfatai-413 mg/l Drumstumas-4,6 DV Amonis-0,82 mg/l
18.	Šukionių vandens gręžinys	Šukionių k., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	15 m ³ /d	Drumstumas-6,6 DV Bendroji geležis-1,07 mg/l
19.	Gedučių vandens gręžinys	Gedučių k., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	1 m ³ /d	Drumstumas-18 DV Bendroji geležis-1,05 mg/l
20.	Guostagalio vandens gręžinys	Guostagalio k., Pakruojo r.	Pogrupis-IIa ¹	31 m ³ /d	Bendroji geležis-0,93 mg/l

[Pastaba: geriamojo vandens bandiniai paimti iš gręžinių viršija tik indikatorinius rodiklius]

8.1.3 lentelė. Žinios apie UAB „Pakruojo vandentiekis“ eksploatuojamas vandenvietes ir gręžinius 2006 metais

Eil. Nr.	Vandens tinklo pavadinimas	Siurblių našumas m ³ /h	Gręžiniai				Vandens bokštai (talpa, m ³)	Nugeležinimo įrenginiai (našumas)
			Veikian-ty	Užkonser-vuoti	Užtampo-nuoti	viso		
1.	Pakruojo m. vandenvietė	I-16,4 II-14,2 V-25,8 VI-24,2	4	2	-	6	600	-
2.	Pakruojo nuotekų valyklos	-	1	-	-	1	nėra	-
3.	Linkuvos m I	-		1	1	2	-	-

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Eil. Nr.	Vandens tinklo pavadinimas	Siurblių našumas	Gręžiniai				Vandens bokštai	Nugeležinimo įrenginiai
4.	Linkuvos m. II vandenvietė	8,0	1	2		3	60	10 m ³ /val
5.	Petrašiūnų gyv. vandens gręžinys	7,8	1			1	hidroforas	5 m ³ /val
6.	Rozalimo gyv. vandens gręžinys	I-10,8 II-11,4	1	1	-	2	25 (neveikiantis)	-
7.	Stačiūnų gyv. vandens gręžinys	4,2	1	-	-	1	25	-
8.	Degučių I vandens gręžinys			1	-	1	nėra	-
9.	Degučių II vandens gręžinys	2,8	1		-	1	nėra	-
10.	Pamūšio gyv. (Pašv. sen.) vandens gręžinys	4,0	1	1	-	2	nėra	-
11.	Pamūšio gyv. (Klov. sen.) vandens gręžinys	2,4	1	-	-	1	25 (neveikiantis)	2,5 m ³ /val.
12.	Draudelių gyv. vandens gręžinys	9,8	1	1		2	25	
13.	Pašvitinio gyv. vandens gręžinys	6,0	1	1	-	2	25 25 (neveikiantis)	-
14.	Sosdvario gyv. vandens gręžinys	4,8	1	-	-	1	15	-
15.	Mikniūnų gyv. I vandens gręžinys			1	-	1	nėra	-
16.	Mikniūnų gyv. II vandens gręžinys	3,6	1	1	-	2	nėra	-
17.	Žeimelio m. I vandens gręžinys	12,0	1	-	-	1	25 (neveikiantis)	10,0 m ³ /val.
18.	Žeimelio m. II vandens gręžinys	12,0	1	-	-	1	nėra	
19.	Žeimelio III vandens gręžinys			1		1	nėra	
20.	Plaučiškių gyv. I vandens gręžinys	7,2	1			1	25	
21.	Plaučiškių gyv. II vandens gręžinys	-		-	1	1	25 (neveikiantis)	-
22.	Grikpėdžių gyv. vandens gręžinys	8,4	1	-	-	1	25 (neveikiantis)	-
23.	Šukionių gyv. vandens gręžinys	10,1	1	-	-	1	25 (neveikiantis)	-

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Eil. Nr.	Vandens tinklo pavadinimas	Siurblių našumas	Gręžiniai				Vandens bokštai	Nugeležinimo įrenginiai
24.	Lygumų gyv. vandens gręžinys	12,0	1	-	-	1	nėra	-
25.	Linksmučių gyv. vandens gręžinys	8,0	1	-	-	1	15 (neveikiantis)	-
26.	Gedučių gyv. vandens gręžinys	4,0	1	-	-	1	15 (neveikiantis)	-
27.	Guostaglio gyv. vandens gręžinys	4,8	1	-	-	1	25 (neveikiantis)	-
Iš viso		223 m³/h	25	13	2	40	veikiantys-7 neveikiantys-10	4

Aukščiau esančioje lentelėje galima matyti:

- vanduo ruošiamas tik Petrašiūnų kaime, Linkuvos mstl., Žeimelio ir Pamūšio gyv. (Klov. sen.);
- visos tiekimo sistemos gali nutraukti paslaugą, jei sugestų bet koks sistemos komponentas, kadangi nėra vandens kaupimo rezervuaro;
- vandens bokštai neveikiantys, o slėgį sistemose užtikrina dažnio keitikliai.

Vandenviečių, priklausančių UAB „Pakruojo vandenys“ sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) atitinka LR aplinkos ministro 2004-10-19 įsk. Nr. D1-543 reikalavimus. Problema yra su tomis vandenvietėmis kurios priklauso pajininkams ar ūkininkams. Tose vandenvietėse sanitarinės zonos neaptvertos, gręžiniai prastos būklės. Lygumų miestelio vandenvietės SAZ yra tik 5m iki tvarto, todėl jau yra parengtas detalusis planas naujos vandenvietės statybai.

UAB „Pakruojo vandenys“ vandentiekio tinklų ilgis 103,0 km. Eksploatuojamų tinklų ilgis pagal sutartį 35,7 km. Nors geriamojo vandens bandiniai paimti iš gręžinių viršija tik indikatorinius rodiklius, tačiau galiniuose taškuose, kol vanduo pasiekia vartotoją vanduo žymiai suprastėja dėl blogos vamzdžių būklės. Daugelį tinklų reikia renovuoti.

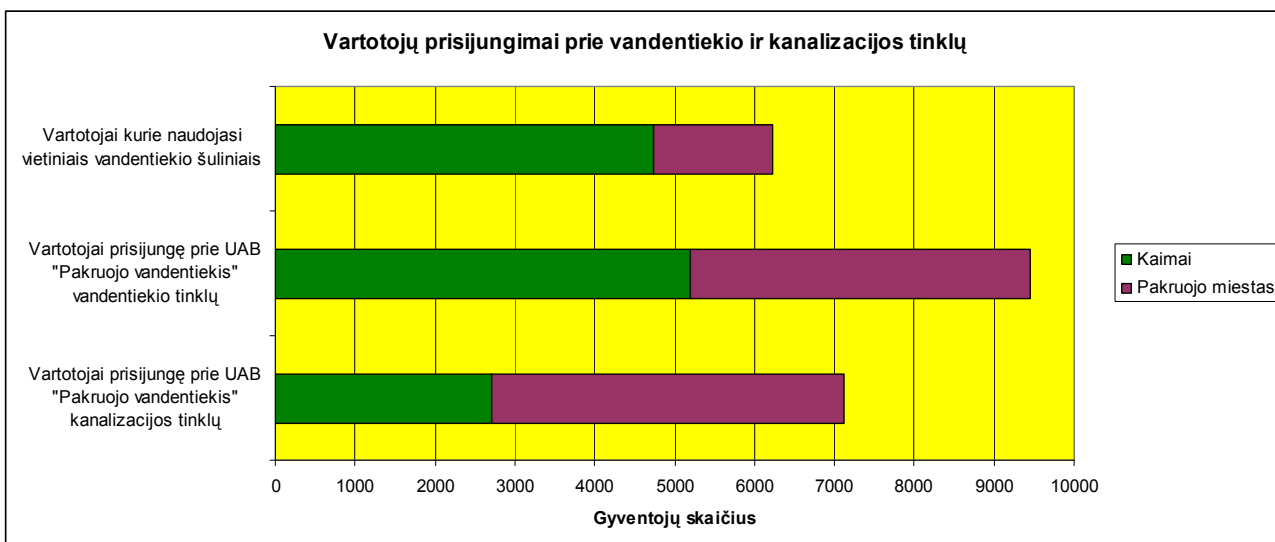
Vandens užterštumo rodikliai labiausiai pasireiškiantys Pakruojo rajone yra padidėjęs bendrosios geležies kiekis, drumstumas bei amonis. Geriamojo vandens tarša nuo sezonų kaitos nepriklauso.

UAB „Pakruojo vandenys“ praėjusiais metais yra gavę skundų dėl požeminio vandens tiekimo kokybės. Duomenys pateikti 8.1.4 lentelėje.

8.1.4 lentelė. Nusiskundimai dėl vandens tiekimo paslaugos kokybės 2005 m.

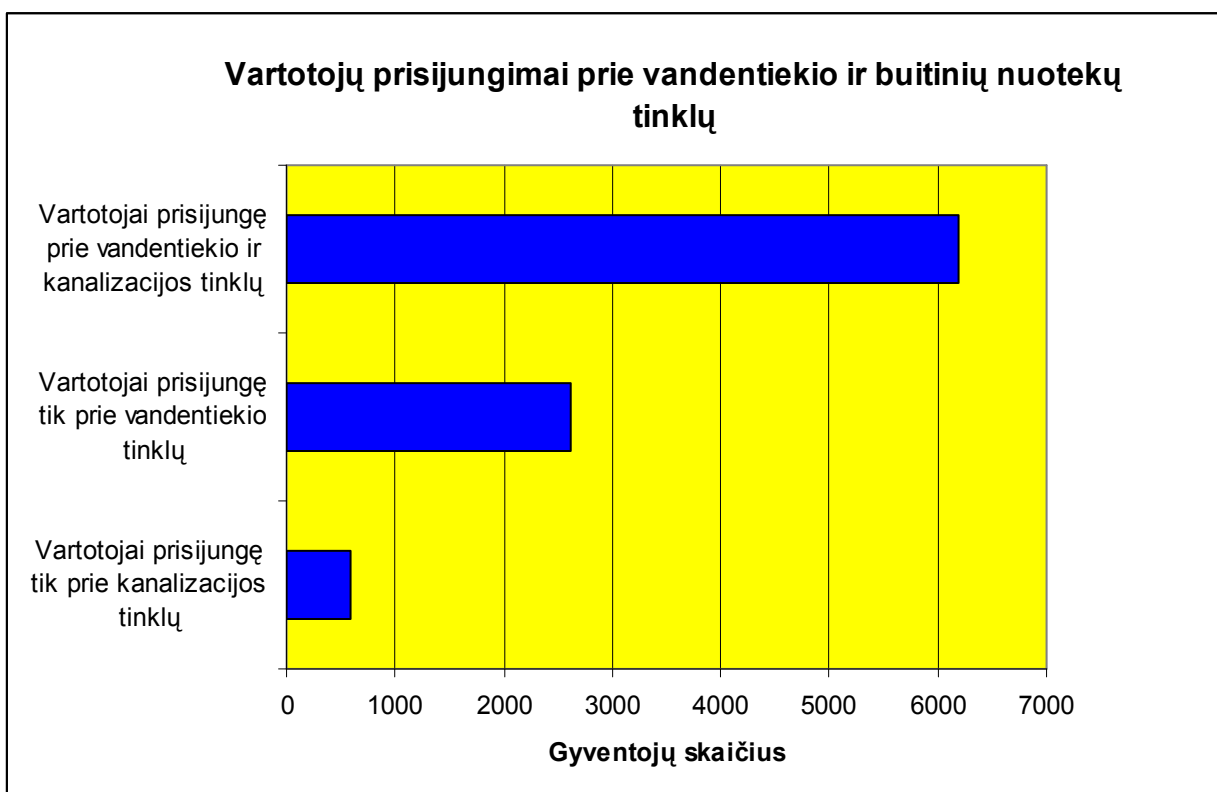
Skundai dėl nepakankamo spaudimo vnt.	Skundai dėl tiekimo pertrūkių vnt.	Skundai dėl vandens kokybės vnt.	Viso vnt.
8	12	24	44

Esamos būklės ataskaitoje Nr. 1 pateikiamas Pakruojo rajono vandenvietės (UAB „Pakruojo vandentiekis“ priklausančių vandens tinklų) sąrašas. Pagal UAB „Pakruojo vandentiekis“ pateiktus duomenis didžioji dalis yra prisijungę prie vandentiekio tinklų. Šis pasiskirstymas pagal gyventojų gyvenamąją vietą pateiktas 8.1.1 paveiksle.

8.1.1 pav. Vandentiekio ir kanalizacijos tinklų vartotojai

Pagal UAB „Pakruojo vandentiekis“ pateiktus duomenis didžioji dalis yra prisijungę ir prie vandentiekio ir prie buitinių nuotekų tinklų. Kiti vartotojai yra prisijungę tik prie vandentiekio arba tik prie buitinių nuotekų sistemos. Šis pasiskirstymas pateiktas 8.1.2 paveiksle.

8.1.2 pav. Vartotojų naudojimosi centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklais skaičiaus.

Vandens apskaita atliekama pagal apskaitos prietaisų rodmenis. Vandens apskaita vykdoma visuose gręžiniuose, tačiau ne pas visus vartotojus įrengti apskaitos prietaisai.

8.2 Vandenvala

Bendras nuotekų tinklų ilgis Pakruojo rajone yra 69.40 km, o nuotekų tinklų eksploatuojamų pagal sutartis 22.7 km. UAB „Pakruojo vandenys“ duomenimis kanalizacijos sistemos būklė yra prasta. Nuotekų sistemą aptarnaujantis specialusis transportas yra asenizacinė automašina, skirta vamzdinių prapūtimui ir nuotekų ištraukimui bei hidrodinaminė automašina, skirta vamzdinių praplovimui. 2005 ascenizacine mašina iš pavienių gyventojų surinkta 2000 m³ nuotekų.

Yra gyvenviečių, kaimų individualių gyvenamųjų namų kvartalų, kuriuose visiškai nėra nuotekų tinklų bei jų valymo įrengimų. Čia nuotekos išleidžiamos į nuotekų surinkimo rezervuarus, kurie nepritaikyti joms surinkti ir neturi izoliacinio pagrindo. Prisipildžius rezervuarams, nuotekos ne visada išvežamos į nuotekų valykla.

Prisijungimų prie centralizuotos nuotekų sistemos skaičius svyruoja nuo 10 % iki 77 % (žr. *Esamos būklės ataskaitą Nr. 1*). Pakruojo mieste yra 11 nuotekų išsėmimo duobių, kurių bendras tūris yra 50 m³. Linkuvoje yra 22 nuotekų išsėmimo duobės, kurių bendras tūris yra 120 m³. Apie 870 m³ nuotekų per metus yra surenkama iš tų aikštelių Pakruojo rajone 2001 metais.

Vamzdžių medžiaga. Savitakiniai vamzdiniai yra keraminiai arba betoniniai, o slėginiai vamzdiniai yra ketiniai. Šuliniai yra gelžbetoniniai arba plytų mūro.

Siurblinės – tai požeminis apvalus statinys, padalintas į šlapią kamerą (nuotekų priėmimo rezervuaras) bei mašinų salę (siurblių patalpa) ir antžeminis apvalus arba stačiakampis statinys. UAB „Pakruojo vandentiekis“ eksploatuojamos siurblinės yra modernizuotos, sumontuoti panardinami siurbliai. Nuotekų siurblinės pateikiamos 8.2.1 lentelėje.

8.2.1 lentelė. Nuotekų siurblinės

Gyvenvietės	Siurblinės
Pakruojis	5
Linkuva	2
Žeimelio mstl.	1
Rozalimo mstl.	1
Klovainiai	1
Plaučiškiai	1
Petrašiūnų k.	2
Padubysys	1
Stačiūnai	1
Pamūšis Klov.sen.	1
Guostagalis	1
Jovarų k.	2 (projektuojamos)
Klovainių (Žalioji)	1
Degesių	1
Žvirblonių	1
Iš viso	22

Pakruojo nuotekų ir lietaus vandens surinkimo sistema yra atskirtoji, tačiau infiltracija į vamzdinius yra maždaug 37 %.

8.2.2 lentelė. Nuotekų valymo įrenginių išleidimo į upes taškai

Gyvenvietės	Baseinas	Priimantys vandens telkiniai
Pakruojis	Lielupės	Mūšos upė
Linkuva	Lielupės	Virsyčio upė
Linkavičių k.	Lielupės	Piktakmenio upė
Klovainių mstl.	Lielupės	Daugyvenės upė
Klovainiai (Žalioji)	Lielupės	Daugyvenės upė
Rozalimo mstl.	Lielupės	Daugyvenės upė
Žeimelio mstl.	Lielupės	Beržtalio upė
Pašvitinio k.	Lielupės	Juodupės upė
Stačiūnų k.	Lielupės	Obelės upė
Petrašiūnų k.	Lielupės	Daugyvenės upė
Pamūšio k.	Lielupės	Mūšos upė
Plaučiškiai	Lielupės	Šakos upė
Guostagalis	Lielupės	Plonės upė

Iš visų gyvenviečių, išskyrus Lygumas, Jovarus, Šukonis, nuotekos, išvalytos vietiniuose nuotekų valymo įrenginiuose, išleidžiamos į aukščiau lentelėje nurodytas upes. Lygumų mstl. valymo įrenginių nėra. Baigiami statyti valymo įrenginiai į kuriuos pateks nuotekos iš Lygumų pagrindinės mokyklos ir vieno gyvenamo namo. Išvalytos nuotekos bus išleidžiamos į Kruojos upę. Šukionių k. valymo įrenginiai statomi tik mokyklos nuotekoms valyti. Padubysio k. nuotekoms naudojami filtracijos laukai, išleidimo taškų nėra. Žvirblonių ir Degesių kaimų nuotekų valymo įrenginių savininkai yra ne UAB „Pakruojos vandentiekis“, todėl nuotekų išleidėjai nežinomi.

Nuotekų apskaita Pakruojyje, Linkuvoje, Žeimelyje, Pamūšyje (Klov. sen.) atliekama debitomačiais, o kituose Pakruojos rajono nuotekų valyklose pagal siurblio našumą ir siurblio motovalandą.

Viso yra 5 laikinos dumblo saugojimo aikštelės, kiekvienos jų plotas 900m². Bendras aikštelių plotas 4500 m². Į vieną aikštelę telpa 1000m³. Dumblo saugojimo aikštelės įrengtos ant žemės paviršiaus, šlaitai – sustumdyto grunto pylimai, dugnas nebetonuotas, be izoliacinio pagrindo, neįrengta drenažo sistema. Dumblo aikštelės nėra saugomų teritorijų ribose. Naujų dumblo saugojimo aikštelių statyba įtraukta į Ventos - Lielupės baseino investicinės programos I etapo projektą (Pakruojos rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-279 2005-07-28).

8.2.3 lentelė. Pakruojos rajono nuotekų valymo įrenginių įrengimo vieta, priklausomybė, išvalomų nuotekų kiekis ir pajėgumas

NVĮ vieta	Priklausomybė	Sudėtis, nuotekų priimtuvas	Pajėgumas, m ³ /d	Aprovimas, m ³ /d	Priimta eksploatacijon, metai

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Linkuvos m.	UAB "Pakruojo vandentiekis"	2 siurblinės, gesinimo šulinys, smėliagaudė, aerotankai-sėsdintuvai, 2-jų sekcijų aerofiltrai, tretiniai sėsdintuvai, biologiniai tvenkiniai, debito matavimo slenkstis, Viršytis	640	50	1984
Klovainių gyv.	UAB "Pakruojo vandentiekis"	Siurblinė, gesinimo šulinys, smėliagaudė, aeracijos rezervuaras su dumblo nusodintuvu, du neaeruojami biologiniai tvenkiniai, debito matavimo slenkstis, Daugyvenė	100	14	1986
Rozalimo gyv.	UAB "Pakruojo vandentiekis"	Siurblinė, aeracijos rezervuaras su dumblo nusodintuvu, debito matavimo slenkstis, neaeruojamas biologinis tvenkinys, Daugyvenė	100	25	1983
Petrašiūnų gyv.	UAB "Pakruojo vandentiekis"	Dvi siurblinės, gesinimo šulinys, aeracijos rezervuaras su dumblo nusodintuvu, Daugyvenė	400	36	1991
Padubysio gyv.	UAB "Pakruojo vandentiekis"	Siurblinė, mechaninis dumblo nusodinimo rezervuaras, 5 filtracijos laukai be išleidimo		8	1974
Žeimelio gyv.	Žeimelio seniūnija (aptarnauja UAB "Pakruojo vandentiekis")	AVR-750, siurblinė, gesinimo šulinys, smėliagaudė, pirminis sėsdintuvas, aerotankas, antrinis sėsdintuvas, debito matavimo slenkstis, kompresorinė, dumblo nusausinimo įrenginys. Priėmėjas Berštolio upė.	150	52	2003
Linkavičių gyv.	Linkuvos pensionatas	Siurblinė, gesinimo šulinys, aerotankas, aeruojamas biologinis tvenkinys, neaeruojamas biologinis tvenkinys, debito matavimo slenkstis, Piktakmenis	240	129	1994
Žvirblonių gyv.	Žvirblonių ŽŪB	2 siurblinės, gesinimo šulinys, aerotankai nusodintuvai, aeruojamas biodezinfektorius, neaeruojamas biodezinfektorius, vandens matavimo slenkstis, Ramytė	100	19	1979
Plaučiškių gyv.	UAB "Pakruojo vandentiekis"	Siurblinė, gesinimo šulinys, aeracijos rezervuaras, biologinis tvenkinys, debito matavimo slenkstis, Šaka	130	15	1982
Guostagalio gyv.	UAB "Pakruojo vandentiekis"	Siurblinė, aerotankas, neaeruojamas biologinis tvenkinys, debito matavimo slenkstis, Plonytė	130	11	1979
Degesių gyv.	Degesių ŽŪB	Siurblinė, 2 lygiagretūs nuotekų nuskaidrinimo tvenkinys, Upelis	130	9	1988
Pamūšio gyv.	Klovainių seniūnija (aptarnauja UAB "Pakruojo vandentiekis")	Pirminis sėsdintuvas su siurbline ir orapute, aerobinis reaktorius su antriniu nusodintuvu, debitmatis, siurblinė, gesinimo šulinys. (ORIS-56). Priimtuvas Mūšos upė.	10	4.5	2004-10-29
Klovainių gyv.	Klovainių seniūnija (aptarnauja UAB "Pakruojo vandentiekis")	Riebalų gaudyklė, grotos, ORIS-56 su orapute, debito matavimo kamera, siurblinė. Priimtuvas Daugyvenės upė	10	1.2	2004-10-27
Pakruojis	AB "Meresta"	Nusodintuvas, 2 naftos gaudytuvai, našumas 360 l/s, Kruoja	155	19	1989
Pakruojis	Pakruojo kelių tarnyba	UAB "Traidenis" naftos gaudyklė NPG-20, našumas 20 l/s, Kruoja	1400	8	2000
Pakruojis	UAB "Pakruojo šiluma"	Naftos gaudyklė. Atlikta rekonstrukcija 2004 m.	120	10	1991
Pakruojo raj. Kuosiškių k.	UAB "Darpila"	Tera β-4, priimtuvas upė Šila.	14	5	2003
Pakruojo raj. Linksmučių k.	UAB "Neksalita"	Naftos produktų gaudytuvas, prūdas, našumas 30 ltr. / sek.	2500	5	1989

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Pakruojo raj. Pakruojo k.	AB "Panevėžio keliai"	UAB "Traidenis" smėliagaudė, 1,2 m ³ darbinio tūrio, naftos gaudyklė NGP –4 l/s našumo. priimtuvas melioracinis griovys, Kruojos upės baseinas.	346		2004-10-04
Pakruojo raj. Stačiūnų k.	UAB "Pakruojo vandentiekis"	Gesinimo šulinys, aerotentas, biologiniai tvenkiniai	100	nėra apkrovimo	1988
Pakruojo raj. Pamūšio k.	AB "Pamūšio linai"	UAB "Upinis" išleistuvai Mūšos upė	10	nėra apkrovimo	2005-06-20
Pakruojo raj. Petrašiūnų k.	AB "Detonas"	"Oris"- 3 išleistuvai, melioracinis griovys	0,3	nėra apkrovimo	2004-09-06
Pakruojo raj. Pašvitinio gyv.	Pašvitinio pag. mokykla (aptarnauja UAB "Pakruojo vandentiekis")	Riebalų gaudytojas, AVR-4 išleistuvai melioracijos griovys	4	nėra apkrovimo	2003-12-29
Pakruojo raj. Kuosiškių k.	S.Maurušaitienės įm. "Klevas". savininkas R.Maurušaitis	Valymo įrenginys NV-5 tipo, septikas su anaerobiniu filtru.	3,6	nėra apkrovimo	2006-09-08

Per parą yra išvaloma apie 868,2 m³ nuotekų. Pakruojo nuotekų ir lietaus vandens surinkimo sistema yra mišrioji. Infiltracija į vamzdynus yra maždaug 37 %. Rajone yra 16 pagrindinių bendrovių, išleidžiančių 5,0 – 20,0 m³/d nuotekų į savivaldybės priklausomybėje esančius tinklus. Daugelis avarijų nuotekų vamzdynuose atsiranda dėl plieninių dalių korozijos ir ketinių vamzdžių gedimų.

Išleidžiamų nuotekų užterštumo rodiklių kaita 1999-2006 m. pagal kiekvieną iš nuotekų valymo įrenginių pateikti *Esamos būklės ataskaitoje Nr.*

Lietaus vandens ir nuotekų sistemos. Šiaulių apskrityje lietaus vanduo nuo žaliųjų plotų ir kietųjų dangų yra apyšvaris. Įmonių vandenys nuvedami į valymo įrenginius arba paviršinio vandens telkinius. Lietaus nuotekų sistema yra nepakankamai išplėta, būklė prasta, vamzdynai neremontuoti, vanduo dažniausiai išleidžiamas nevalytas.

Pakruojo rajone infiltracija į vamzdynus yra maždaug 37 %. Daugelis avarijų nuotekų vamzdynuose atsiranda dėl plieninių dalių korozijos ir ketinių vamzdžių gedimų. Pakruojo rajone lietaus nuotekoms surinkti skirtų kanalizacijos tinklų ilgis nėra žinomas. Lietaus surinktųvų skaičius taip pat nėra žinomas. Specialiai lietaus nuotekoms valyti skirtų įrenginių nėra. Lietaus nuotekos yra nevalomos išskyrus tuos atvejus, kai lietaus vanduo patenka į buitinių nuotekų valymo įrenginius. Dėl visų šių priežasčių lietaus nuotekų tinklus tiek miesto, tiek kaimo teritorijose būtina renovuoti arba kloti iš naujo.

Daugiausia lietaus nuotekų tinklų yra Pakruojo mieste ir jų plėtra po truputį vykdoma. Čia lietaus nuotekų sistema yra atskiroji. Nauji lietaus tinklai pakloti Lauko g., Miško g., Vasario 16-osios g., Sodžiaus g., ir kt. Visi lietaus nuotekų išleistuvai Pakruojo mieste nukreipti į Kruojos upę.

Linkuvos mieste visas paviršinis vanduo nuteka per atvirus griovius, kurių Linkuvos mieste yra 4.50 km. Likusiuose Pakruojo rajono miestuose ir kaimuose situacija su lietaus kanalizacija yra tokia pati. Paviršinio vandens kokybė ir nuotekų išleidimas į Pakruojo rajono upes. Paviršiniai vandenys rajone yra vidutiniškai užteršti. Rajone yra keturi stebėjimo postai, kur iš upių imami mėginiai. Pagal JTC, Mūšos upė yra vidutiniškai užteršta mineralizuotu azotu ir smarkiai užteršta

fosfatais. Kruojos ir Daugyvenės upės yra vidutiniškai užterštos mineralizuotu azotu ir smarkiai užterštos fosfatais. Obelės upė yra vidutiniškai užteršta mineralizuotu azotu.

I Ventos-Lielupės baseino Pakruojo rajono savivaldybės investicijų programą įtraukti šie objektai:

I ETAPAS

- Pakruojo nuotekų tinklų išplėtimas (Mokyklos, J.Paukštelio, Jaunimo, Vienuolio, Parko, Kruojos, P.Cvirkos, Vilniaus, prof. S.Ušinskio, Sodo ir Kęstučio gatvėmis);
- Jovarų kvartalo nuotekų tinklų išplėtimas ir prijungimas prie Pakruojo nuotekų tinklų;
- Nuotekų dviejų siurblių statyba Jovarų k.;
- Dumblo aikštelių įrengimas Pakruojo NVĮ teritorijoje;
- Pakruojo vandens ruošyklos su geležies šalinimo įrenginiais statyba;
- Pakruojo vandentiekio tinklų išplėtimas (Mokyklos, J.Paukštelio, Jaunimo, Vienuolio, Parko, Kruojos gatvėmis);
- Jovarų kvartalo vandentiekio tinklų išplėtimas ir prijungimas prie Pakruojo vandentiekio tinklų.

II ETAPAS

- Linkuvos miesto vandentvarkos objektai;
- Klovainių mstl. vandentvarkos objektai;
- Vandentiekio tinklų statyba Pakruojo mieste, Jovarų gyvenvietėje, Pakruojo kaime;
- Vandentiekio tinklų renovacija Pakruojo kaime;
- Nuotekų tinklų statyba Pakruojo kaime.

8.3 Atliekų tvarkymas

Atliekų tvarkymas Pakruojo rajone šiuo metu kelia nemažai rūpesčių. Daugybė atliekų, kurios galėtų būti panaudotos kaip antrinės žaliavos, patenka į sąvartynus, kurių dauguma neatitinka elementarių aplinkos apsaugos reikalavimų. Į sąvartynų SAZ įeina įvairūs objektai: miškai, upeliai, melioracijos grioviai ir kt. Daugelis sąvartynų įrengti apleistuose karjeruose, kur kyla didelis tiesioginio sąlyčio su požeminiais vandenimis pavojus. Sąvartynai įrengti be inžinerinio paruošimo, nėra apsauginių grunto pylimų, nesurenkamas sąvartynų filtratai, biodujos, neįrengti gręžiniai požeminio vandens kokybės kontrolei, nevykdoma šalinamų atliekų apskaita, nepakanka technikos sąvartynų eksploatacijai. Absoliuti dauguma sąvartynų įrengti savavališkai.

Atliekų surinkimo paslaugos teikiamos Pakruojo ir Linkuvos miesteliuose bei 49 gyvenvietėse ir kaimuose. Rajone veikia 1 komunalinio ūkio tarnyba - tai UAB „Pakruojo komunalininkas“. Dalinai atliekų surinkimo paslaugas teikia UAB „Švarinta“. Pagal Pakruojo rajono savivaldybės duomenis Pakruojo rajone yra 2 sąvartynai, iš kurių vieną planuoja uždaryti, ir 27 inventorizuoti seniūnijų ir kaimų šiukšlynai.

Atliekų tvarkymo paslaugų teikimas. Atliekų tvarkymą regione organizuoja Apskritis viršinininko administracija, Savivaldybės, Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras (ŠRATC) bei atliekų tvarkytojai (atliekų surinkimo paslaugas teikiančios įmonės). Šiuo metu atliekų tvarkymo

paslaugas Pakruojo rajonui teikiančios įmonės bei jų sutvarkyti/surinkti atliekų kiekiai yra pateikiama 8.3.1 lentelėje.

8.3.1 lentelė. Sutvarkytas/surinktas atliekų kiekis (pagal savivaldybių pateiktus 2004 m. duomenis)^{1, 2}

Įmonės pavadinimas	Sutvarkytos surinktos atliekos t/m						t/metus
	mišrios komunalinės	asbesto turinčios atliekos	sąšlavos	statybinės	pramonės	biodegruojančios	
UAB „Pakruojo komunalininkas“	3000,0	-	-	-	-	-	3000,0
UAB „Švarinta“	290,4	-	-	-	-	-	290,4
Privatūs asmenys	528,1	-	-	-	-	-	528,1
Linkuvos seniūnija	224,1	-	-	-	-	-	224,1
Iš viso							4042,6

Pakruojo rajone taikomi betarinis (UAB „Pakruojo komunalininkas“) ir konteinerinis (UAB „Pakruojo komunalininkas“, UAB „Švarinta“) atliekų surinkimo būdai. Atliekų tvarkymo paslaugas Pakruojo rajone teikiančių įmonių turimi konteinerių kiekiai kietoms atliekoms surinkti pateikti 8.3.2 lentelėje.

8.3.2 lentelė. Atliekų tvarkymo įmonių turimi konteinerių tūriai ir jų kiekiai 2005 m.^{1, 2}

Konteinerių tūris, m ³	UAB „Švarinta“	UAB "Pakruojo komunalininkas"
0,12	1289	1476
0,14	-	-
0,24	82	-
0,75	-	-
0,77	-	-
1,10	78	50
5,50	-	-
7,5	-	-
Iš viso	1449	1526

Visos komunalinės atliekos, surinktos atliekų tvarkytojų iš gyvenamųjų teritorijų, įmonių, viešųjų įstaigų ir kitų vietų, patenka į sąvartynus. Įmonėse, įstaigose ir organizacijose susidariusios komunalinės atliekos turėtų būti surenkamos atskirai nuo gamybos procesuose susidarančių atliekų. Faktiškai smulkiosios organizacijos, o dalis ir žymi didesniųjų - nesirūpina atliekų rūšiavimu ir pateikia jas visas kaip nerūšiuotas komunalines atliekas.

Atskirai yra surenkamos buitinės pavojingos atliekos: akumulatoriai, elektrolitas, liuminiscencinės, su gyvsidabriu lempos, baterijos, tepalinė alyva, dažai, lakai, elektroninė įranga (televizoriai, radijos ir t.t.). Gyventojai šias atliekas gali pristatyti į surinkimo punktą. O iš tolimesnių gyventiečių buitinės pavojingos atliekos surenkamos pagal iš anksto paskelbtą grafiką (pavasariį ir rudienį). Šios atliekos išvežamos utilizuoti.

¹ Pakruojo rajono savivaldybės administracija

² Pakruojo rajono atliekų tvarkymo planas

II „Atkulos projektai“

Pakruojo rajone susidarantys atliekų kiekiai. Pagal Pakruojo rajono gyventojų skaičių, įvertinant atliekų susidarymo normas mieste ir kaime, bandyta apskaičiuoti, koks kiekis komunalinių atliekų turėtų susidaryti. Gauti duomenys pateikti 8.3.3 lentelėje.

8.3.3 lentelė. Duomenys apie susidarančių komunalinių atliekų kiekius t/metus (paskaičiuota pagal buitinių atliekų susidarymo normas 2003 m.)^{1, 2}

Atliekų grupės		Pakruojo rajonas	
Gyventojų skaičius, viso:		29179	
	mieste		7795
	kaime		21384
Atliekų susidarymo norma			
	mieste (m ³ /metus)		1,3
	kaime (m ³ /metus)		0,7
Atliekų kiekis m ³ /per metus		25102,3	
	mieste		10133,5
	kaime		14968,8
Atliekų kiekis tonos/per metus (iš gyventojų)		4392,9	
	mieste		1773,36
	kaime		2619,54
Atliekų kiekis tonos/per metus (iš įmonių ir įstaigų)		979,48	
	mieste		560,38
	kaime		419,1
Viso komunalinių atliekų		5372,38	

Iš 8.3.3 lentelės duomenų apskaičiavus, gaunasi, kad 43,4 % komunalinių atliekų surenkama iš Pakruojo rajono miestų, o 56,6 % iš kaimų. Be to, 18,2 % nuo bendro komunalinių atliekų kiekio, susidaro komunalinių atliekų iš įmonių ir įstaigų. Į sąvartyną patenkantis atliekų kiekis yra nustatomas vizualiai, todėl šiuos duomenis negalima laikyti patikimais. Jie yra pateikti 8.3.4 lentelėje.

8.3.4 lentelė. Duomenys apie faktinius atliekų kiekius t/metus pagal atliekų grupes: (Rajonų pateikti duomenys už 2003 metus)^{1, 2}

Eil. Nr.	Atliekų grupės	Pakruojo rajonas
1.	Mišrios komunalinės	4042,6
2.	Pramonės atliekos	-
3.	Pakuočių atliekos	-
4.	Perdirbamos (popierius, stiklas ir kitos)	-
	<i>Biodegraduojančios atliekos</i>	-
	<i>Pavojingos atliekos</i>	-
5.	Stambiagabaritinės atliekos	-
6.	Nekomunalinės atliekos	-
7.	Sąšlavos	-
8.	Bendras atliekų kiekis	4042,6
9.	Bendras surenkamų komunalinių atliekų kiekis ir patenkantis į sąvartyną	4042,6

[Pastaba: pakuočių ir perdirbtos atliekos, taip pat dalis biodegraduojančių ir pavojingų atliekų, į sąvartyną patenka bendru srautu]

Palyginus 8.3.3 ir 8.3.4 lenteles pateikus duomenis, matome, kad teorinis paskaičiuotas komunalinių atliekų kiekis yra 5372,38 tonos per metus, tuo tarpu faktinis surenkamų

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

komunalinių atliekų kiekis yra 4042,6 tonos per metus. Padalinus šiuos du skaičius gausime Pakruojo rajono komunalinių atliekų surinkimo procentą, t.y. 75 %. Kaip matyti iš 8.3.4 lentelės, atliekų rūšiavimas Pakruojo rajone nėra organizuotas.

Nustatant regiono komunalinių atliekų sudėtį, siūloma taikyti atliekų sudėties vidurkį, apskaičiuota iš keleto šaltinių. Detalesnė komunalinių atliekų procentinė sudėtis yra pateikta 8.3.5 lentelėje. Bendras Pakruojo rajono susidarančių komunalinių atliekų kiekis siekia 5372,38 t/metus (miesto 2333,74 t/m, kaimo 3038,64 t/m). Taigi galima apskaičiuoti, kokią dalį šiose atliekose sudarys įvairios atliekų sudėtinės dalys (tame tarpe ir antrinės žaliavos).

8.3.5 lentelė. Rajono komunalinių atliekų sudėtis ^{1, 2}

Komunalinių atliekų sudėtis	Dalis, % mieste	Dalis, % kaime	Kiekis, t/metus mieste	Kiekis, t/metus kaime	Bendras atliekų kiekis	Vidutinis surinkimo %
Orgalinių atliekos (augalinės ir gyvulinės kilmės maisto atliekos, sodo atliekos)	46,2	27,7	1078,2	841,7	1919,9	35,7
Popierius ir kartonas	16,1	1,1	375,7	33,4	409,1	7,6
Plasmasė	9,6	4,5	224,0	136,7	360,7	6,7
Stiklas	7,2	11,3	168,0	343,4	511,4	9,5
Mediena	0,2	-	4,7	-	4,7	0,1
Geležis ir kiti metalai	2,7	3,8	63,0	115,5	178,5	3,3
Kitos degios medžiagos	6,2	12,5	144,7	379,8	524,5	9,8
Kitos nedegios medžiagos	5,2	39,1	121,4	1188,1	1309,5	24,4
Pavojingos atliekos	0,7	-	16,3	-	16,3	0,3
Kitos atliekos (tame tarpe elektronikos laužas)	5,9	-	137,7	-	137,7	2,6
Iš viso	100	100	2333,7	3038,6	5372,4	100

Atliekų šalinimo įrenginiai. Lentelėse 8.3.6, 8.3.7 yra pateikta informacija apie Pakruojo rajono uždarytinus sąvartynus ir bei jų sutvarkymo būdus.

8.3.6 lentelė. Duomenys apie uždarytinus Pakruojo rajono sąvartynus. Sutvarkymo būdas: atliekas sutankinti, užpilti gruntu, užsodinti ^{1, 2}

Eil. Nr.	Sąvartyno kodas (ID)	Sąvartyno pavadinimas	Seniūnija	Vietovės pavadinimas/ koordinatės X,Y (pagal LKS -94)	Ekspluat. pradžia (m.)	Sąvartyno plotas (ha)	Atliekų kiekis (m3)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	73005	Čelkių	Rozalimo	Čelkiai X-6191338,5 Y-497566,9	1986	0,4	3600
2.	73008	Juškonių	Pakruojo	Juškonys X-6200739,3 Y-490434,3	1990	1	2150

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Eil. Nr.	Sąvartyno kodas (ID)	Sąvartyno pavadinimas	Seniūnija	Vietovės pavadinimas/ koordinatės X,Y (pagal LKS -94)	Eksploat. pradžia (m.)	Sąvartyno plotas (ha)	Atliekų kiekis (m ³)
3.	73009	Ramonaičių	Lygumų	Ramonaičiai X-6203726,2 Y-482574,3	1993	0,4	950
4.	73012	Ūdekų	Linkuvos	Ūdekai X-6224877,1 Y-503058,0	1990	1	4000
5.	73016	Kazokų	Pašvitinio	Kazokai X-6219019,9 Y-479255,9	1990	3,4	1080
6.	73017	Pašvitinio	Pašvitinio	Pašvitinys X-6223453,0 Y-489340,0	1994	2	1250
7.	73018	Mikniūnų	Pašvitinio	Mikniūnai X-6221215,5 Y-482729,6	1994	0,5	1550
8.	73019	Sodelišio	Pašvitinio	Sodelišiai X-6222451,6 Y-489734,7	1992	3,5	18900
9.	73020	Pamūšio	Pašvitinio	Pamūšis X-6216506,7 Y-479070,9	1986	0,8	3500
10.	73025	Beržynės	Rozalimo	Beržynė X-6196058,3 Y-494647,0	1960	1	5650
11.	73026	Žiurkių	Klovainių	Žiurkiai X-6195924,0 Y-497854,4	1984	1,5	2500
12.	73027	Laipuškių	Klovainių	Laipuškiai X-6197905,6 Y-500234,4	1988	0,3	3160
13.	73028	Lašmepamūšio	Klovainių	Lašmepamūšis X-6210728,5 Y-499975,6	1980	0,9	6000
14.	73029	Lašmepamūšio	Klovainių	Lašmepamūšis X-6210688,5 Y-499679,7	1990	0,5	2100
15.	73030	Gačionių	Klovainių	Gačionių X-6195406,0 Y-500196,0	1980	0,5	2000
16.	73035	Megučionių	Linkuvos	Megučionys X-6213375,4 Y-495727,4	1995	1	1150
17.	73037	Tremtinės	Pašvitinio	Tremtinė X-6218985,7 Y-482789,8	1997	3	400

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Eil. Nr.	Sąvartyno kodas (ID)	Sąvartyno pavadinimas	Seniūnija	Vietovės pavadinimas/ koordinatės X,Y (pagal LKS -94)	Eksploat. pradžia (m.)	Sąvartyno plotas (ha)	Atliekų kiekis (m ³)	
18.	73021	Ručinų	Guostagalio	Ručinai X-6225354,5 Y-508529,3	1995	0,2	450	
19.	73040	Medikonų	Rozalimo	Medikonys X-6192728,6 Y-485583,1	1990	0,3	800	
20.	73036	Pelaniškių	Pašvitinio	Pelaniškės X-6225572,7 Y-490656,7	1996	2	2250	
21.	73007	Klovainių	Klovainių	Klovainiai X-6200909,3 Y-496794,8	1994	0,8	8700	
22.	73013	Belevietinės/ Zaleckynės	Linkuvos	Ūdekai X-6225194,6 Y-500942,2	1990	0,5	1500	
23.	73024	Plaučiškių	Rozalimo	Plaučiškės X-6188990,5 Y-491238,3	1985	0,5	5400	
24.	73041	Diržių	Žeimelio	Diržiai X-6230593,7 Y-500356,7	1990	0,3	1400	
25.	73006	Putrelių	Žeimelio	Putreliai X-6239735,2 Y-502273,5	1979	3,3	7200	
26.	73014	Linkuvos m.senasis	Linkuvos	Linkuva X-6217464,5 Y-497564,3	1970	1,5	11250	
26 vnt.						Iš viso	29,6	105890

8.3.7 lentelė. Duomenys apie uždarytus inventorizuotus Pakruojo rajono pagrindinius seniūnijų ir kaimo sąvartynus. Sutvarkymo būdas: atliekas pašalinti, vietovę sutvarkyti ^{1, 2}

Eil. Nr.	Sąvartyno kodas (ID)	Sąvartyno pavadinimas	Seniūnija	Vietovės pavadinimas/ koordinatės X,Y (pagal LKS -94)	Eksploat. pradžia (m.)	Sąvartyno plotas (ha)	Atliekų kiekis (m ³)	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	73011	Dūčių	Linkuvos	Dūčiai X-6217050,5 Y-494056,1	1990	1	450	
1 vnt.						Iš viso	1	450

Pakruojo rajone yra 2 legalūs/įteisinti sąvartynai: Aleknaičių ir Paguliankos. Paguliankos sąvartynas yra priskiriamas prie uždarytųjų, tačiau dar į jį yra vežamos atliekos. Duomenys apie šį sąvartyną pateikiami 8.3.8 lentelėje.

8.3.8 lentelė. Duomenys apie uždarytinus inventorizuotus Pakruojo rajono seniūnijų ir kaimo sąvartynus. Sutvarkymo būdas: reikalingas uždarymo projektas su apsaugos priemonėmis

Eil. Nr.	Sąvartyno kodas (ID)	Sąvartyno pavadinimas	Seniūnija	Vietovės pavadinimas/ koordinatės X,Y (pagal LKS -94)	Ekspluat. pradžia (m.)	Sąvartyno plotas (ha)	Atliekų kiekis (m ³)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	73002	Paguliankos	Linkuvos	Pagulianka X-6219801,8 Y-498498,6	2000	2,46	4800
1 vnt.						2,46	4800
Viso:							

Aleknaičių sąvartynas yra už 5 km į vakarus nuo Pakruojo miesto, dešinėje kelio Pakruojis - Lygumai pusėje, per 1,2 km į rytus nuo Aleknaičių kaimo. Sąvartynas atsirado stichiškai, buvusiame vietinės reikšmės žvyro karjere. Sąvartynas yra miške, nutolęs nuo gruntinio vandens vartotojų, ir todėl nekelia jiems tiesioginės grėsmės. Atstumas iki Kruojos upės - 300 m. Todėl taip pat nėra tiesioginės grėsmės paviršiniams vandenims. Tokiu būdu Aleknaičių sąvartynas turi būti laikomas potencialiu taršos šaltiniu, formuojančiu tik lokaliają požeminio vandens taršą.

Atliekos sąvartyne kaupiamos betarpiškai karjero dugne, be priešfiltracijos ekrano. Didžiąją kaupiamų atliekų atliekų dalį sudaro mišrios komunalinės atliekos. Kadangi po darbo valandų ir savaitgaliais sąvartynas neprižiūrimas, tikslios atvežamų atliekų kiekio apskaitos nėra. Pagrindiniai duomenys apie šį sąvartyną pateikiami 8.3.9 lentelėje.

8.3.9 lentelė. Duomenys apie eksploatuojamą Pakruojo rajono seniūnijų ir kaimo sąvartyną^{1, 2}

Eil. Nr.	Sąvartyno kodas (ID)	Sąvartyno pavadinimas	Seniūnija	Vietovės pavadinimas/ koordinatės X,Y (pagal LKS -94)	Ekspluat. pradžia (m.)	Sąvartyno plotas (ha)	Atliekų kiekis (m ³)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	73001	Aleknaičių	Pakruojo	X-484449 Y-6205561	1979	3,3	150000
1 vnt.						3,3	150000
Iš viso							

Kadangi kaupiamos mišrios komunalinės atliekos, galima tikėtis, kad sąvartynas yra potencialus integruotos taršos skirtingo pavojingumo medžiagomis šaltinis. Tikslesnių duomenų apie teršiančias medžiagas šiuo metu nėra.

8.4 Dujų tiekimas

Pakruojo rajonas yra dujofikuotas. Dujotiekio sistemos tinklo išdėstymas pateikiamas pridedamame žemėlapyje „Lietuvos dujos“ magistraliniai ir skirstomieji dujotiekiai Pakruojo rajone“. Vartotojai gamtines dujas gauna skirstomaisiais dujotiekiais iš Bališių DSS ir Bauskės DSS. Bendras dujotiekio tinklų ilgis Pakruojo rajone yra:

- didelio slėgio (6 bar) dujotiekis 23 km;
- vidutinio slėgio (4 bar) dujotiekis – 14km;
- mažo slėgio (200 mm v.st.) dujotiekis – 8 km.

Pakruojo miestas. Pakruojui gamtinės dujos tiekiamos iš Pakruojo DSS nuo 2001 metų. Skirstomojo aukšto slėgio 6 bar dujotiekio į Pakruojo miestą projektinis pralaidumas yra 2000 nm³/val. Mieste gerai ir tolygiai išvystytas 4 bar vidutinio slėgio dujotiekio tinklas. Mažo slėgio 200 mm v st dujotiekio tinklas išvystytas daugiausia daugiabučių namų kvartaluose. Bendras gamtinių dujų tinklo ilgis mieste pateiktas 8.4.1 lentelėje.

8.4.1 lentelė. Vidutinio ir mažo slėgio gamtinių dujų dujotiekio tinklų ilgis Pakruojo m.

Dujotiekio kategorija	Vamzdynų tipas	Dujotiekio ilgis, m
Vidutinio slėgio dujotiekis	Plieninis	80
	Polietileninis	9500
Mažo slėgio dujotiekis	Plieninis	4500
	Polietileninis	60
Iš viso		14140

Metinis suvartojamų gamtinių dujų kiekis Pakruojo rajone nepateikiamas. Gamtinės dujos tiekiamos įmonėms ir kitiems vartotojams į privačius ir daugiabučius namus maisto ruošimui ir patalpų šildymui. Pagrindiniai gamtinių dujų vartotojai įmonių, organizacijų tarpe Pakruojo mieste – UAB „Pakruojo šiluma“, Pakruojo ligoninė, „Atžalyno“ mokykla. Buitinių dujų vartotojų Pakruojo mieste – 1280 abonentai. Esamo dujotiekio plėtra yra planuojama remiantis norinčių dujofikuotis vartotojų prašymais.

Pakruojo rajono kaimų ir miestelių dujotiekio tinklas yra labai silpnai išvystytas. Gamtinių dujų dujotiekis yra nutiestas į Pakruojo miesto priemiesčio zonoje esantį Pakruojo kaimą ir Žeimelį.

Pakruojo kaimas. Kaimas dujofikuotas 2005 m. lapkričio mėnesį. Skirstomojo 3,5 bar DN90 polietileninio dujotiekio tinklo ilgis nuo Pakruojo miesto skirstomųjų tinklų yra apie 1300m. Dujų reguliavimo punktai (DRP) yra įrengti prie vartotojų dujas naudojančių įrenginių. Pakruojo kaimo pagrindinių vartotojų vidutinis dujų suvartojimas pateiktas 8.4.2 lentelėje.

8.4.2 lentelė. Pakruojo kaimo pagrindiniai dujų vartotojai

Vartotojas	Gamtinių dujų suvartojimas (nm ³ / metus)
Dvaro katilinė	170 000
UAB „Pakruojo agrochemija“	35 000

Gyvenamieji namai šiuo momentu praktiškai nedujofikuoti, pirmas privačių namų kategorijos vartotojas planuojamas pajungti 2006 m. rudenį. Dujotiekio plėtra yra planuojama remiantis norinčių dujofikuotis privačių namų vartotojų prašymais. Daugiabučių namų, kurių šilumos poreikiams buvo dujofikuota Dvaro katilinė, tiekianti šilumą centralizuotai, dujotiekių pravedimo galimybės į atskirų butų autonominius katilus yra mažai tikėtinos.

Žeimelis. Miestelis dujofikuotas 1991-1992 metais iš skirstamojo 3 bar DN200 dujotiekio nuo Bauskės DSS. Skirstomojo vidutinio slėgio plieninio dujotiekio tinklo ilgis per Lietuvos teritoriją iki Žeimelio – apie 6 km. Plieninio dujotiekio DN100 vidutinio slėgio atšaka į vienintelį Žeimelio DRP(žemo slėgio) yra apie 100m, žemo slėgio plieninio 200mm v.st DN 70- DN200 dujotiekio tinklo ilgis miestelyje –apie 1,5 km.

1997-1998 metais Žeimelyje nutiestas polietileninis 3 bar skirstomasis dujotiekis, kurio ilgis yra DN100 – apie 400m, DN90 – apie 800m. pajungta 150 gyvenamųjų namų abonentų. Pagrindinių vartotojų vidutinis dujų suvartojimas pateiktas 8.4.3 lentelėje.

8.4.3 lentelė. Žeimelio pagrindiniai dujų vartotojai

Vartotojas	Gamtinių dujų suvartojimas (nm ³ / metus)
Žemės ūkio mokykla	112 000
Vidurinė mokykla	100 000
Vaikų darželis	

Kitų rajono teritorijų, neturinčių gamtinių dujų tinklų sistemos, degių dujų poreikis tenkinamas suskystintomis propano – butano dujomis iš balionų arba iš suskystintų dujų rezervuarų. Pagrindinis suskystintų propano- butano dujų tiekėjas, turintis apie (25-30)% pardavimo rinkos Pakruojo rajone (realizuoja apie 156000kg suskystintų dujų), yra AB „Suskystintos dujos“ Kauno dujų pilstymo stotis. Kitą rinkos dalį sudaro smuklūs dujų pardavėjai, kurių pardavimų apimtys rajone – gerokai mažesnės.

Pakruojo rajone yra 4 suskystintų propano – butano dujų vartotojai, gaunantys dujas iš autonominių grupinių rezervuarinių įrenginių. Grupinių įrenginių vartotojų apibūdinimas pateiktas 8.4.4 lentelėje.

8.4.4 lentelė. Suskystintų dujų grupinių rezervuarinių įrenginių vartotojai

Vietovė	Rezervuarų parko dydis	Suvartojimo rodikliai	2003	2004	2005	Dujų tiekėjas
Pakruojo m. UAB „Pakruojo vandentiekis“	4 rezervuarai po 5 m ³	Vartotojų skaičius	1	1	1	AB“Suskystintos dujos“ Kauno dujų pilstymo stotis
		Suvertota dujų , kg	3500	3600	3500	
Linkuvos m. Socialinių paslaugų centras	2 rezervuarai po 5 m ³	Vartotojų skaičius	1	1	1	AB“Suskystintos dujos“ Kauno dujų pilstymo stotis
		Suvertota dujų , kg	9800	9600	6500	
Linkuvos m. mokytojų gyv. Namas	3 rezervuarai po 5 m ³	Vartotojų skaičius	12	12	12	AB“Suskystintos dujos“ Kauno dujų pilstymo stotis
		Suvertota dujų , kg	6000	5300	4000	
Klovainių	2 rezervuarai	Vartotojų skaičius	1	1	1	AB“Suskystintos

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Sutrikusio intelekto jaunimo centras	po 5 m ³	Suvaltuota dujų , kg	8000	10000	7200	dujos“ Kauno dujų pilstymo stotis
--------------------------------------	---------------------	----------------------	------	-------	------	-----------------------------------

Pakruojo rajono gyventojų vidutinis skystinų dujų suvartojimas balionais per metus pateiktas 8.4.5 lentelėje.

8.4.5 lentelė. Vidutinis suskystintų dujų balionų vartotojų rajone kiekis

Vietovė	Abonentų skaičius	Vartojama dujų kg/per metus
Pakruojo m.	1900	141000
Linkuvos m.	650	41000
Petrašiūnų km.	100	7500
Klovainių km.	250	18000
Plento km. ir aplinkinės vietovės	260	17000
Naršonių km. ir aplinkinės vietovės	180	41500
Žeimelio km. ir aplinkinės vietovės	200	14500
Bardiškių km. ir aplinkinės vietovės	250	17500
Lygumų km. ir aplinkinės vietovės	300	19000
Žvirblonių km. ir aplinkinės vietovės	150	9000
Pamūšio km. ir aplinkinės vietovės	80	5000
Kazokų km. ir aplinkinės vietovės	300	24000
Guostagalių km. ir aplinkinės vietovės	250	170000
Mikniūnų km. ir aplinkinės vietovės	200	13500
Voronių km. ir aplinkinės vietovės	130	8000
Pelaniškių km. ir aplinkinės vietovės	400	26000
Butniūnų km. ir aplinkinės vietovės	200	13500
Laipuškių km. ir aplinkinės vietovės	100	7000
Kalpokių km. ir aplinkinės vietovės	160	10000
Babių km. ir aplinkinės vietovės	350	23500
Plaučiškių km. ir aplinkinės vietovės	190	12000
Triškonių km. ir aplinkinės vietovės	200	13000
Ūdekų km. ir aplinkinės vietovės	250	15500
Rozalimo km. ir aplinkinės vietovės	280	18000
Gačionių km. ir aplinkinės vietovės	140	9000
Dervelių km. ir aplinkinės vietovės	160	10000
Degučių km. ir aplinkinės vietovės	160	10000
Noreikių km. ir aplinkinės vietovės	150	10500
Stačiūnų km. ir aplinkinės vietovės	100	7000
Mazukonių km. ir aplinkinės vietovės	400	24500
Iš viso	8440	755500

Naftotiekis. Pakruojo rajono šiaurinę teritorijos dalį (Žeimelio seniūniją) kerta naftotiekis.

8.5 Šilumos tiekimas

Pakruojo mieste. Šiuo metu centralizuotas šilumos tiekimas (CŠT) – pagrindinis vartotojų aprūpinimo šilumine energija būdas Pakruojo mieste. Šiluminę energiją Pakruojui teikia UAB „Pakruojo šiluma“. Bendras pastatų šildomas plotas apie 100 tūkst. m², bendra visiems vartotojams pateikiama šiluma per metus apie 19000MWh. Dauguma vartotojų, ypač gyventojai centralizuotai tiekiamą šilumą naudoja ir šildymui ir karšto vandens tiekimui, tačiau kai kurie vartotojai, ypač įmonės ir organizacijos, karštą vandenį ruošia atskirai, dažniausiai el. energijos pagalba.

Šilumnešis centralizuoto šilumos tiekimo vartotojams Pakruojo mieste daugiausiai tiekiamas požeminiiais vamzdynais, praklotais nepraeinamuose kanaluose ir bekanaliu būdu. Antžeminiu būdu prakloto vamzdyno nėra daug. Bendras centralizuoto šiluminės energijos tiekimo tinklų vamzdynų ilgis yra apie 14 km. Karšto vandens, garo ir kondensato vamzdynų Pakruojo mieste nėra. Pagrindiniai Pakruojo miesto katilinių parametrai pateikti 8.5.1. lentelėje.

8.5.1 lentelė. Pakruojo miesto katilinių pagrindiniai duomenys

Katilinės pavadinimas	Katilai	Kuro rūšis	Instaliuota galia, MW
Pakruojo rajoninė katilinė	DE10/14GM	Mazutas/ skalūnų alyva	7,5
	DEV10/14GM	Mazutas/ skalūnų alyva	7
	DEV10/14GM	Gamtinės dujos	7
Ligoninės kvartalinė katilinė	VK21	Skalūnų alyva	1,86
	VK22	Gamtinės dujos	3
	VK21	Gamtinės dujos	1,86
Knygyno katilinė	2RC17	Gamtinės dujos	0,059
	2RC19	Gamtinės dujos	0,075
Vytauto Didžiojo 41 katilinė	SEC 80	Gamtinės dujos	0,1
	SEC 80	Gamtinės dujos	0,1

CŠT vartotojų struktūra ir šildomi plotai 2005 metų šildymo sezono duomenimis pateikti 8.5.2. lentelėje.

8.5.2 lentelė. Pakruojo miesto CŠT vartotojų struktūra ir šildomi plotai 2005 metų šildymo sezone

Katilinė	Šildomi plotai, m ²		Abonentai	
	Gyventojai	Organizacijos	Gyventojai	Organizacijos
Pakruojo RK	19413,65	13284,49	1265	19
Ligoninės KK	3713,38	21702,74	154	27
V. Didžiojo 35	635,91	68,3	14	1

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

V.Didžiojo 41	0	1282,41	0	11
Iš viso	23762,94	36337,94	1433	58

Katilinėse centralizuotai šilumos gamybai sunaudoto kuro kiekis (tonomis sąlyginio kuro) per ataskaitinius 2005 metus - skalūnų alyva 5,389 t.n.e., gamtinės dujos - 1965,07 t. n.e. Centralizuotas šilumos tiekimas šiuo metu yra šiose Pakruojo rajono vietovėse: Pakruojo kaime, Linkuvoje, Klovainiuose.

Pakruojo kaimas. Šiluminė energija centralizuoto šilumos tiekimo vartotojams tiekama iš kaime esančios Dvaro katilinės požeminiais ir antžeminiais vamzdiniais. Šiluminės energijos tiekimo tinklas buvo paklotas 1989 – 1994 m. Namai Pakruojo kaime yra statyti iki 1992 metų pagal tuo metu galiojusius statybos normų ir taisyklių reikalavimus pastatų šiluminei varžai. Katilinės naudojamo kuro rūšis iki 2005 m. buvo skalūnų alyva, nuo 2005 m. lapkričio mėn. – gamtinės dujos. Pagrindiniai katilinės parametrai pateikti 8.5.3 lentelėje.

8.5.3 lentelė. Pakruojo kaimo katilinės pagrindiniai duomenys

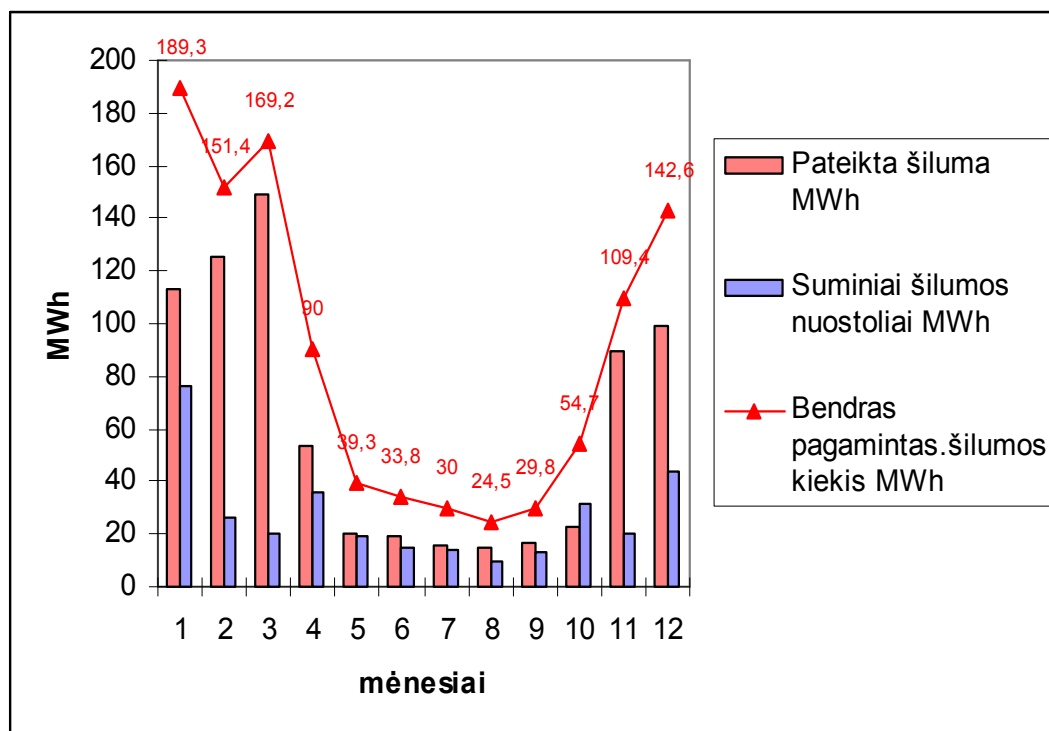
Katilinės pavadinimas	Katilai	Kuro rūšis	Instaliuota galia , MW
Dvaro KK	VK- 21	Gamtinės dujos	1,86
	VK- 21	Gamtinės dujos	1,86

Bendras vamzdinių ilgis Pakruojo kaime – apie 450 m. CŠT vartotojų struktūra ir šildomi plotai 2005 metų šildymo sezono duomenimis pateikti 8.5.4 lentelėje.

8.5.4 lentelė. Pakruojo kaimo CŠT vartotojų struktūra ir šildomi plotai 2005 metų šildymo sezone

Katilinė	Šildomi plotai , m ²		Abonentai	
	Gyventojai	Organizacijos	Gyventojai	Organizacijos
Dvaro KK	3921,27	77,17	80	2

CŠT būklė yra sudėtinga – atsijungę gyventojų kategorijos šilumos vartotojai lemia didelius šilumos ir komercinius nuostolius. Esamos CŠT sistemos yra per didelės, nepritaikytos esamiems poreikiams. Katilinė centralizuotai šilumos gamybai sunaudoto kuro kiekis (tonomis sąlyginio kuro) per ataskaitinius 2005 metus - skalūnų alyva 100,677 t. n. e., gamtinės dujos – 37,142 t. n. e. Katilinės šilumos gamybos ir šilumos nuostolių suvestinė už 2005 m. pateikta 8.5.1 paveiksle.

8.5.1 pav. Dvaro katilinės šilumos gamybos ir šilumos nuostolių suvestinė už 2005 metus

Linkuva. Šiuo metu CŠT – pagrindinis vartotojų aprūpinimo šilumine energija būdas Linkuvoje. Dauguma vartotojų centralizuotą šilumos tiekimą naudoja šildymui ir karšto vandens tiekimui. Tačiau kai kurie vartotojai, ypač įmonės ir organizacijos, karštą vandenį ruošia atskirai, dažniausiai elektros energijos pagalba. Šiuo metu Linkuvos KK neeksploatuojama.

Dėl ekonominių priežasčių dalis gyventojų jau yra atsijungę nuo CŠT sistemos ir šildosi individualių kieto kuro krosnių pagalba. Tokia situacija nepalanki nei šilumos tiekėjui, nei vartotojams: atsijungiantys vartotojai didina šilumos kainą, pažeidžiamos pastatų inžinerinės sistemos. UAB „Pakruojo šiluma“ 2004 metais atliktos vartotojų apklausos dėl šildymo būdo pasirinkimo rezultatų duomenimis 34 % šilumos vartotojų jau yra atsijungę nuo CŠT sistemos. Iš likusių vartotojų du trečdaliai pageidautų atsijungti nuo CŠT, viena dalis norėtų šildytis iš bendros vieną namą aptarnaujančios katilinės.

8.5.5 lentelė. Linkuvos katilinių pagrindiniai duomenys

Katilinės pavadinimas	Katilai	Kuro rūšis	Instaliuota galia, MW
Joniškėlio g.2 katilinė	SEC - 32	Krosninis kuras	0,035
	GHR 6	Krosninis kuras	0,06
Joniškėlio g.8 katilinė	GHR 6	Krosninis kuras	0,06
	GHR 6	Krosninis kuras	0,06

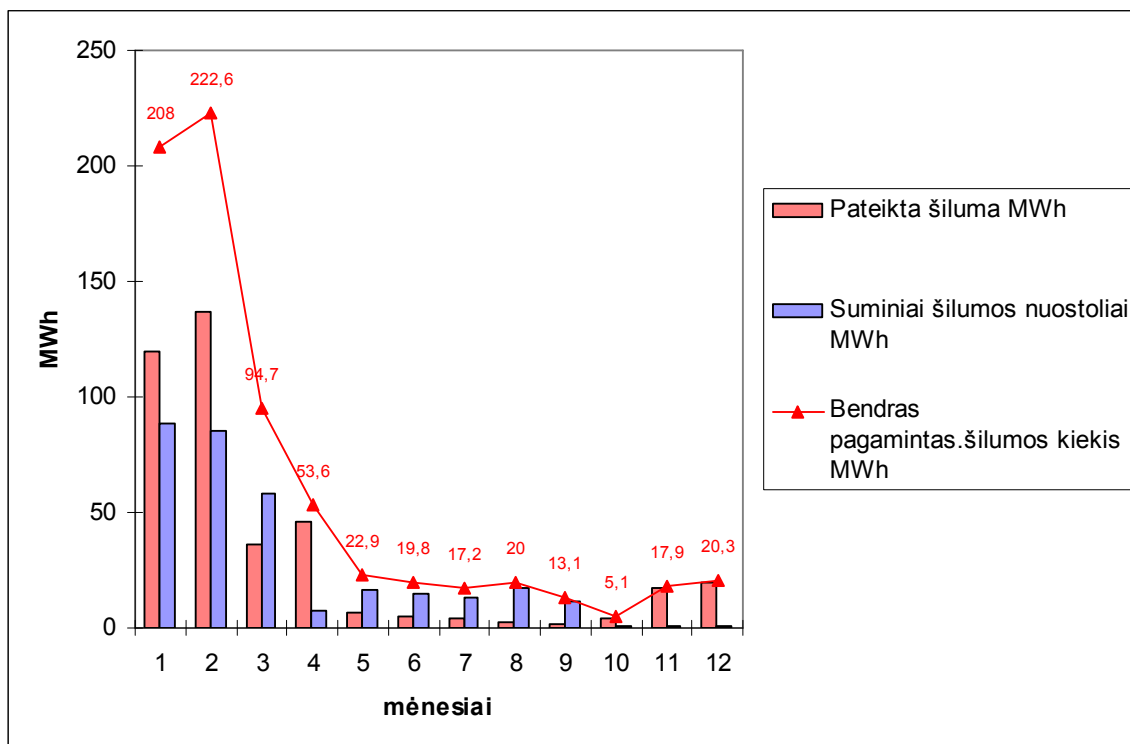
Šilumos energija CŠT vartotojams tiekama požeminiais kanaliniiais ir antžeminiais vamzdiniais. Linkuvoje CŠT nėra. Šiuo metu šiluminė energija miesto vartotojams gaminama dvejose

vietinėse katilinėse – Joniškėlio g. 2 katilinėje ir Joniškėlio g. 8 katilinėje. Pagrindiniai katilinių parametrai pateikti 8.5.5 lentelėje. CŠT vartotojų struktūra ir šildomi plotai 2005 metų šildymo sezono duomenimis pateikti 8.5.6 lentelėje.

8.5.6 lentelė. Linkuvos CŠT vartotojų struktūra ir šildomi plotai 2005 metų šildymo sezone

Katilinė	Šildomi plotai, m ²		Abonentai	
	Gyventojai	Organizacijos	Gyventojai	Organizacijos
Linkuvos KK	2234,31	916,11	41	4
Joniškėlio 2	366,13	0	7	0
Joniškėlio 8	353,68	0	8	0
Iš viso	2954,12	916,11	56	4

Katilinėse centralizuotai šilumos gamybai sunaudoto kuro kiekis (tonomis sąlyginio kuro) per ataskaitinius 2005 metus - krosnių kuras 73,799 t.n.e. Katilinių šilumos gamybos ir šilumos nuostolių suvestinė 2005m. pateikta 8.5.2 paveiksle.

8.5.2 pav. Linkuvos katilinių šilumos gamybos ir šilumos nuostolių suvestinė už 2005 metus

Klovainiai. Miestelyje yra nedidelis CŠT tinklas. Šiuo metu Klovainių K neeksploatuojama. Klovainių vaikų darželio katilinė pradėta eksploatuoti 2000 metų lapkričio mėn. ir centralizuotai teikia šilumą mokyklai ir vaikų darželiui. Šilumnešio vamzdynai plieniniai, pakloti bekanaliu

būdu. Bendras CŠT tinklo vamzdynų ilgis Klovainiuose – apie 90 m. Pagrindiniai katilinės parametrai pateikti 8.5.7 lentelėje.

8.5.7 lentelė. Klovainių katilinės pagrindiniai duomenys

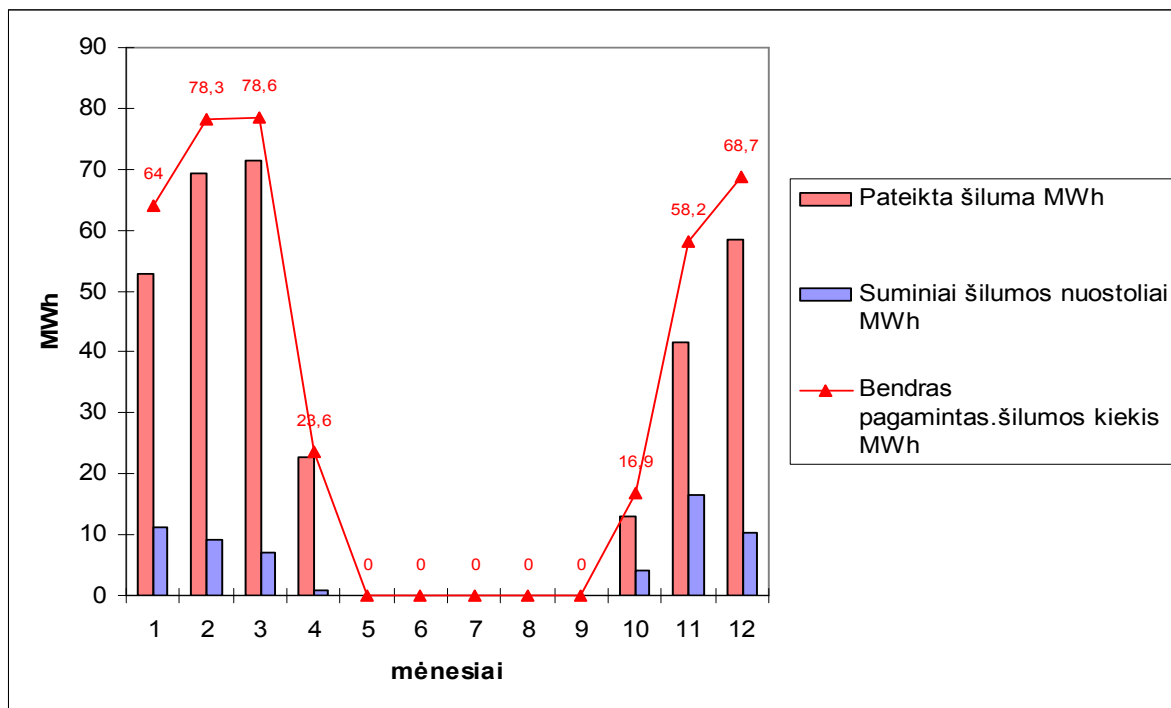
Katilinės pavadinimas	Katilai	Kuro rūšis	Instaliuota galia, MW
Klovainių vaikų darželio katilinė	FAKEL	Skalūnų alyva	0,8
	FAKEL	Skalūnų alyva	0,8

Katilinėje centralizuotai šilumos gamybai sunaudoto kuro kiekis (tonomis sąlyginio kuro) per ataskaitinius 2005 metus - skalūnų alyva 34,953 t.n.e. CŠT vartotojų struktūra ir šildomi plotai 2005 metų šildymo sezono duomenimis pateikti 8.5.8 lentelėje.

8.5.8 lentelė. Klovainių CŠT vartotojų struktūra ir šildomi plotai 2005 m. šildymo sezono

Katilinė	Šildomi plotai, m ²		Abonentai	
	Gyventojai	Organizacijos	Gyventojai	Organizacijos
Klovainių katilinė	0	2306	0	2

Katilinės šilumos gamybos ir šilumos nuostolių suvestinė už 2005 m. pateikta 8.5.3 paveiksle.

8.5.11 pav. Klovainių katilinės šilumos gamybos ir šilumos nuostolių suvestinė už 2005 metus

8.6 Elektros energijos tiekimas

Elektros energijos tiekimo projektas sudarytas vadovaujantis kitomis Pakruojo rajono bendrojo plano dalimis. Techniniai ekonominiai tinklo rodikliai priimti pagal šiuo metu prieinamą išėties duomenų informaciją. Šiame projekte įvertinta esama elektros tinklų schema.

Elektros energijos tiekimo sistema. Šiaulių apskrīčiai elektros energiją tiekia ir tinklų priežiūra atlieka AB „Vakarų skirstomieji tinklai“ Šiaulių elektros tinklų filialas, kuriam priklauso 148,0 km 330 kV oro linijos ir 457 km 110 kV oro linijos. Skirstomieji tinklai susideda iš 110 kV, 35 kV, 10 kV bei 0,4 kV elektros perdavimo linijū ir rajoninių pastočių bei mažinančių įtampą transformatorinių tinklo ir yra respublikos energetinės sistemos sudedamoji dalis.

Elektros energijos tiekimą ir tinklų priežiūrą Pakruojo rajone vykdo AB „Vakarų skirstomieji tinklai“ Pakruojo elektros tinklų filialas. Vartotojams ateina 35,10, 6 ir 0,4 kV elektros tinklai, kuriū bendras ilgis apskrityje yra apie 14054km arba vidutiniškai 1,6 km/km². Pakruojo rajone yra mažiausiai išplėtotas elektros perdavimo linijū tinklas yra 1,4 km/km².

Kaimo vietovėse ir individualiū namū kvartaluose daugiausia 10–0,4 kV oro linijos su gelžbetoninėmis atramomis, kuriū eksploatacijos amžius apie 15–30 metų, dauguma jų reikia keisti. Elektros ūkyje didelė dalis įrangos ir tinklū, ypač aukštos įtampos, yra susidėvėjusi, todėl gedimū skaičius. Modernizuojant elektros įrenginius ir perdavimo sistemas, palapsniui mažinami elektros perdavimo nuostoliai.

Pakruojo rajone yra viena hidroelektrinė – tai Dvariūkū HE. Jos galia 500 kW, metinė elektros gamyba (MWh) – darbo valandos nominaliu apkrovimu (h). Hidroelektrinė dirba optimaliai. 8.6.1 lentelėje pateikiama informacija apie esamą transformatorinių pastočių skaičių Pakruojo rajone.

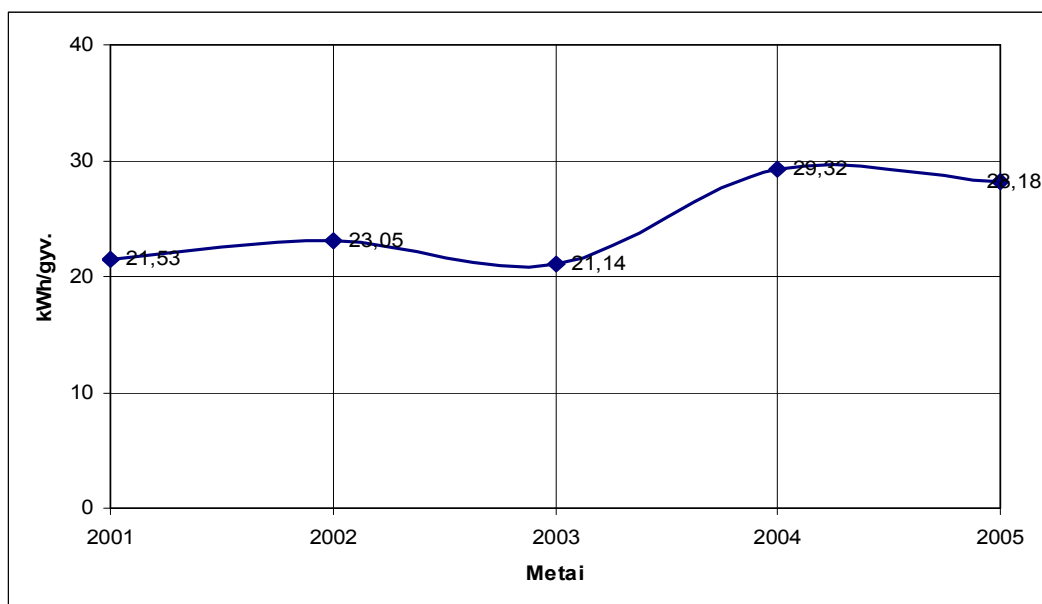
8.6.1 lentelė. TP skaičius Pakruojo rajone

Transformatorinių pastočių tipai	Vienetai
110/35/10kV	1
110/10 kV	1
35/10 kV	5
10/0,4 kV	540
Viso	547

Esamos aukštos įtampos transformatorinių pastotės yra gero techninio lygio, atliekamas savalaikis remontas, teritorijos yra prižiūrimos. Rozalimo transformatorinė pastotė maitina skaldos gamyklą AB „Klovainiū skalda“, o Petrašiūnū transformatorinė pastotė AB „Dolomitas“.

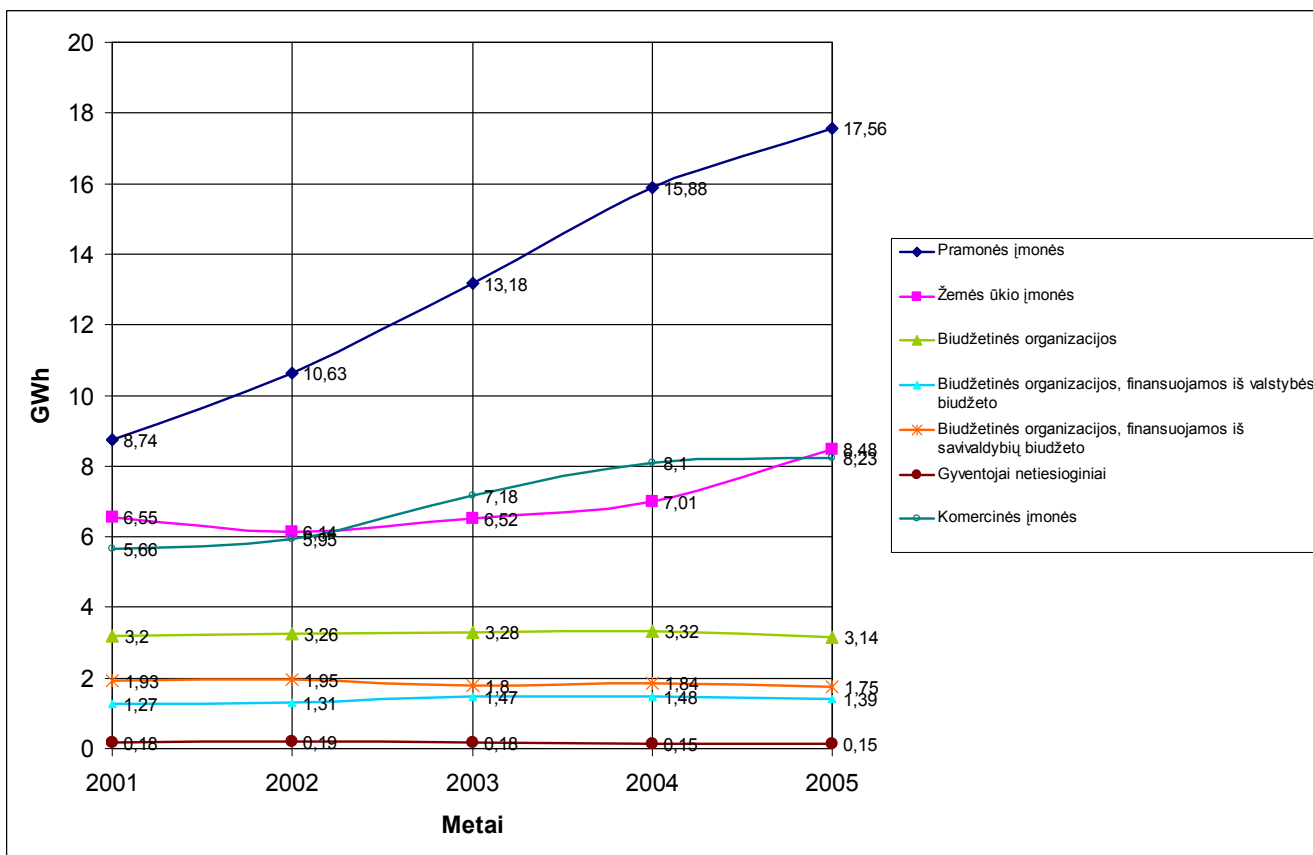
Elektros energijos suvartojimas. Aukštos įtampos tinklū vystimosi būtinumą nulemia apkrovū augimo tempai, jų dislokacijos vietos, esamo tinklo konfigūracija bei jo pralaidumas.

Nustatant elektros energijos apkrovas ateityje yra labai svarbu įvertinti anksčiau užfiksuotas apkrovas bei numatyti planuojamose teritorijose naujai statomū objektū energetinius poreikius, nustatyti jų vieneto vartojamąją galią. 8.6.1 pav. pateikiamas elektros energijos suvartojimas MWh/metus vienam gyventojui Pakruojo rajone per 2000 – 2005 metus. Taip pat šiame grafike pateikiamas bendras elektros suvartojimo kiekis, išreikštas GWh/metus.

8.6.1 pav. Elektros energijos suvartojimas GWh/metus vienam gyventojui Pakruojo rajone

Žiūrint į grafiką matome, kad elektros energijos suvartojimas žymiai išaugo per pastaruosius porą metų. Elektros energijos suvartojimas atskirose grupėse pasiskirsto tam tikromis proporcijomis. Panagrinėjus atskiras elektros energijos vartotojų grupes, buvo nustatyta, kad gyventojai per pastaruosius metus sunaudoja vis daugiau elektros energijos.

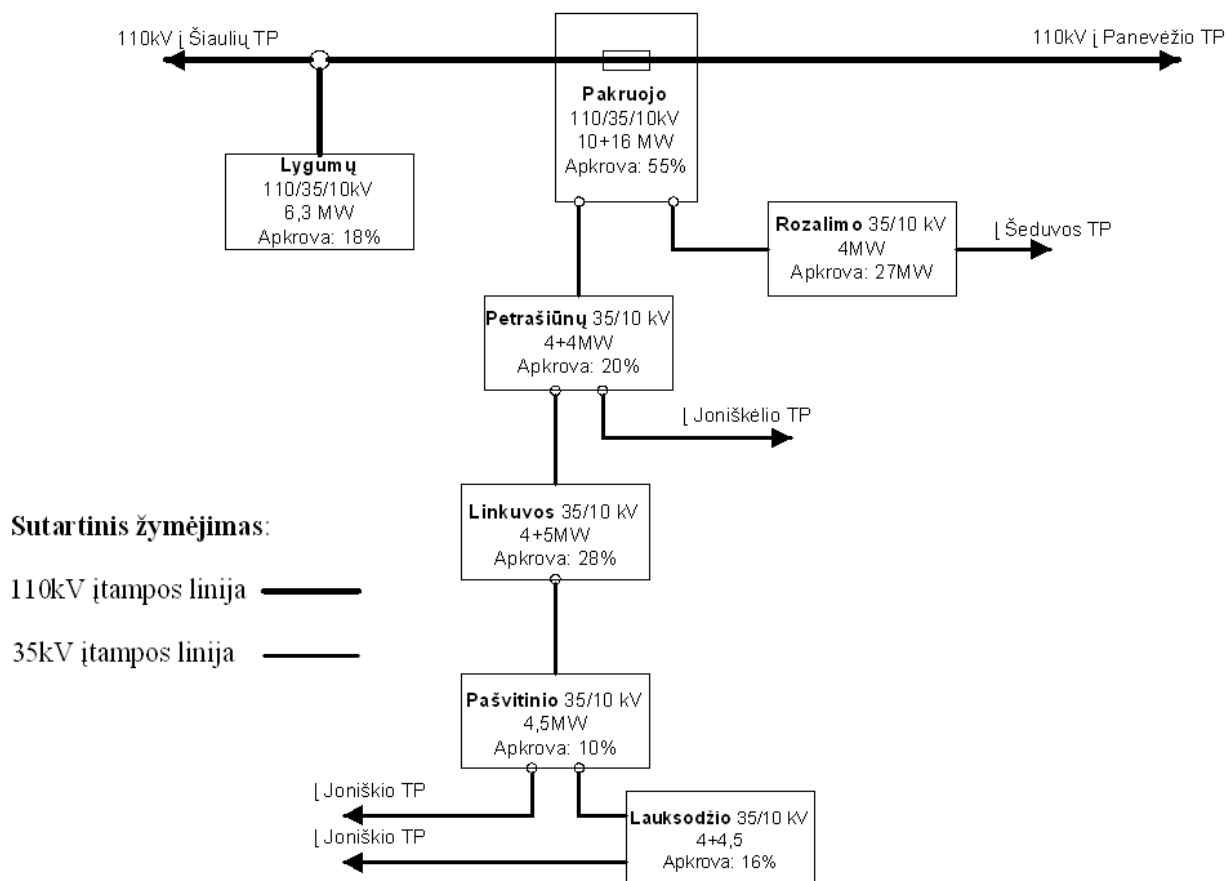
8.6.2 pav. Elektros energijos sunaudojimas pagal atskiras vartotojų grupes Pakruojo rajone

Elektros galios poreikių nustatymas. Ateityje numatomų naujų tinklų ar transformatorių pastočių poreikį galima nustatyti įvertinant apkrovų maksimumų kitimo tendenciją keliolikos metų bėgyje. Didžiausias elektros įrengimų apkrovimas būna šalčiausiu sezono metu, nes pastebimai išauga elektros energijos poreikis patalpų šildymui.

8.6.2 lentelė. Transformatorinių pastočių pastatymas

Pastotės pavadinimas	Pastatymo metai	Adresas
Pakruojo 110/35/10kV	1974	Pakruojo raj. savivaldybė, Pakruojo k.
Lygumų 110/10kV	1982	Pakruojo r. sav. Lygumų mstl. Mokyklos g.13
Linkuvos 35/10kV	1981	Linkuva Pašvitinio g. 33a
Petrašiūnų 35/10kV	1991	Pakruojo r. sav. Rimšonių k.
Lauksodžio 35/10kV	1974	Pakruojo r. sav. Lauksodžio k.
Pašvitinio 35/10kV	1975	Pakruojo r. sav. Pašvitinio mstl. Joniščio g.15
Rozalimo 35/10kV	1982	Pakruojo r. sav. Moniūnų k.

Pagal gautus duomenis, pastotėse atliekamas savalaikis remontas, jokių naujų pastočių neprojektuojama ir didelės rekonstrukcijos nenumatomos iki 2013 metų. Vadovaudamiesi AB “Vakarų skirstomieji tinklai” operatyvine informacija, 8.6.3 pav. pateikiama Pakruojo rajono elektros tiekimo sistemos vienlinijinė schema su transformatorinių pastočių charakteristikomis.

8.6.3 pav. Pakruojis rajono vienlinijinė elektrinė schema

Pagal RST Šiaulių skyriaus pateiktą informaciją apie maziuosius elektrinius ir elektros tiekimo tinklus, pastotėse atliekamas savalaikis remontas, jokių naujų pastočių neprojektuojama ir didelės rekonstrukcijos nenumatomos iki 2013 metų.

8.7 Telekomunikacijos ir ryšiai

Ryšių infrastruktūrai priskiriama paštas ir telekomunikacijos. Telekomunikacijų infrastruktūra Lietuvoje yra pakankamai išplėtotą ir apima visą Lietuvos plotą. Lietuvos pašto tinklas yra vertinamas kaip plačiausias ir gerai veikiantis, o kartu apimantis įvairias paslaugas.

Pašto paslaugos. Pašto paslaugų reikšmė gyventojų ir visuomenių objektų tarpe nemažėja. Šiuo metu Pakruojo rajone veikia 17 pašto skyrių.

Interneto paslaugos. Internetas viena labiausiai plintančių paslaugų šiuo metu, tačiau Lietuvoje interneto vartojimas nėra labai išplitęs ir jis mažesnis nei Europos sąjungos šalių vidurkis. Esama Pakruojo rajono situacija interneto vartojimo atžvilgiu yra tipinė kaip ir kitų Lietuvos rajonų. Pakruojo rajone yra išplitusios šviesolaidinės kabelinės linijos (*žr. 8.7-1 PRIEDĄ*).

9. ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

DARNIOS RAJONO PLĖTROS PROBLEMOS IR GALIMYBĖS

- Visoje Pakruojo rajono teritorijoje nėra akivaizdžių aktyvios plėtros arealų, todėl nepastebima ir ypač reikšmingų darnios plėtros problemų. Analizuodami vykstančius procesus, jų tendencijas pastebime lokalaus pobūdžio problemas. Be to, visų veiklos rūšių tolygumo požiūriu, šiuo metu reikėtų gerinti socialinės aplinkos rodiklius, o gamtinės aplinkos rodikliai palyginus yra geri.
- Rajono plėtros branduolys yra rajono teritorijoje esantys miestai – Pakruojis, Linkuva ir tarp jų esanti teritorija, kurioje plėtojama naudingųjų iškasenų gavyba.. Abiejų miestų plėtros potencialai ženkliai skiriasi. Tačiau yra galimybė jų potencialus apjungti ir sukurti aktyvų plėtros branduolį (vadovaujantis „dipolio“ idėja).
- Besiformuojantis rajono plėtros branduolys, taip pat pramoninės gyvulininkystės plėtros interesų teritorijos sutampa su gamtiniu požiūriu daugiau ar mažiau jautriomis rajono teritorijomis (vietos ar rajoninėmis gamtos karkaso juostomis).
- Rajone mažai naudojami atsinaujinantys energijos išteklių: vėjo energija, žemės ūkio gamybos atliekos ir kt. Pastatų šildymui daugiausiai naudojamas kietas ura – mediena arba anglis.
- Rajono kaimo gyventojų koncentracijos laipsnis gyvenvietėse, teikiančiose kaimo gyventojams pirmines viešąsias paslaugas, yra vidutinis (54 %), todėl labai aktuali yra paslaugų pasiekiamumo problema, tuo pačiu susisiekimo viešuoju transportu sistemos plėtra, valstybinių ir vietinių kelių tinklas ir kelių techninė būklė.
- Pakruojo rajonas yra tarpinė grandis tarp Šiaulių ir Panevėžio apskričių centrų, išsidėstęs netoli tarptautinių magistralinių kelių, todėl Pakruojo rajono teritorines struktūras tiesiogiai ir stipriausiai įtakoja Šiaulių ir Panevėžio miestų plėtros tendencijos ir poreikiai.

RAJONO ŪKIS, REKREACIJA IR TURIZMAS

- Pagrindinė Pakruojo rajono ūkinė veikla šiuo metu yra žemės ūkis. Per pastarųjų trijų metų laikotarpį labai plėtėsi gyvulininkystės - pradėjo veiklą stambus kiaulininkystės kompleksas, planuojama dar dviejų kiaulininkystės kompleksų statyba. Su šių kompleksų veikla susiję tiek teigiami (suaktyvėjusi gyvulininkystė, padidėję jos produkcijos kiekiai, naujos darbo vietos gyventojams), tiek ir neigiami (galimos aplinkosauginės problemos, gyvenimo kokybės suprastėjimas) aspektai.
- Rajonas turi palyginti mažą rekreacinį potencialą: miškingumo rodiklis yra mažas, hidrografinis tinklas nėra tankus, nėra nei vieno ežero, rekreacijai pritaikytini tik rajono teritorijoje esantys tvenkiniai. Tačiau Pakruojo rajone yra galimybės saikingai turizmo plėtrai: pramogom pritaikyti išeksploatuotų karjerų teritorijas, ramaus pobūdžio rekreacijai - esamus tvenkinius, buvusias dvarų sodybas, ūkininkų sodybas, esančias prie upelių ir tvenkinių. Tikslinga atgaivinti Turizmo plėtrai panaudoti rajono kultūros ir gamtos paveldą (ypač išlikusius vėjo malūnus). Vėjo malūnai yra išskirtinis Pakruojo rajono kultūros paveldo bruožas ne tik Šiaulių apskrityje bet ir Lietuvoje. Čia išlikę yra 29 vėjo malūnai – 43 % visų Lietuvoje išlikusių vėjo malūnų.
- Šiuo metu Pakruojo rajone nėra išplėtotą turizmo infrastruktūra, o turizmo paslaugų pasiūla yra minimali. Tačiau yra parengti projektai ir siekiama svarbiausią rajono turizmo plėtros centrą įkurti Pakruojo dvaro sodyboje.

- Verslumo lygis rajone yra gan žemas. Nors pastaraisiais metais pastebimas nuolatinis smulkių įmonių augimas. Tačiau nemaža šiuo metų registruotų įmonių turi likviduojamos įmonės statusą. Menkai plėtojamos verslo paslaugos.
- Pastaraisiais metais Pakruojo rajone pastebima svarbaus ekonominio rodiklio, lemiančio ir rajono gyventojų socialinės aplinkos būklę – tiesioginių užsienio investicijų vienam gyventojui – kasmetinė gerėjimo tendencija. Šiuo metu šis rodiklis Pakruojo rajone yra geriausias tarp Šiaulių apskrities savivaldybių. Tačiau materialinės investicijos šiuo metu yra nepakankamos.

SOCIALINĖS APLINKOS KOKYBĖ

- Pagal demografinius rodiklius Pakruojo rajonas yra „kaimiškasis“ rajonas. Kaimo gyventojų dalis bendrame gyventojų skaičiuje sudaro 73 %. Dėl to ypač aktualu yra gyvenimo ir aplinkos kokybė kaimuose ir miesteliuose, kaimiškųjų gyvenviečių viešojo susisiekimo su pagrindiniais aptarnavimo centrais (Pakruoju ir Linkuva).
- Pakruojo rajone pakankamai išplėtotas įstaigų, teikiančių socialines paslaugas įvairių žmonių grupėms, tinklas. Tačiau teritoriškai jos yra paskirstytos netolygiai, t.y. tokio pobūdžio įstaigos yra susitelkusios pietrytinėje rajono teritorijos dalyje, o kitoje teritorijoje (Pašvitinio, Žeimelio seniūnijose) tokių įstaigų visai nėra. Turint galvoje dar ir prastą kelių būklę kaimiškosiame vietovėse, padarytina išvada, kad žmonėms socialinės paslaugos šioje teritorijoje sunkiau pasiekiamos.
- Vienas svarbiausių gyvenimo kokybę lemiančių rodiklių – gyvenamojo fondo kokybė ir gyventojų apsirūpinimas būstu – planuojamojo teritorijoje kelia nemažai rūpesčių: dauguma būstų yra susidėvėję, pastebimas nuomojamų būstų trūkumas, socialinio būsto fondas netenkina jo paklausos.
- Pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos yra pasiskirsčiusios pakankamai tolygiai Pakruojo rajono teritorijoje, švietimo įstaigų teritorinėje sklaidoje labai didelių problemų taip pat negalima išskirti. Tačiau šių įstaigų, kaip ir socialines paslaugas teikiančių, materialinė bazė dažnai neatitinka šiuolaikinėms reikalavimams, ne mažiau aktuali ir šių paslaugų pasiekiamumo problema. Rajono viešojo susisiekimo sistemos teikiamos ribotos paslaugos apriboja atokesnių kaimų gyventojams galimybes pasiekti rajono aptarnavimo centruose esančias paslaugas.
- Gyventojų poilsio reikmėms išskirti valstybinės žemės sklypai prie rajone esančių tvenkinių, kaimo gyvenviečių želdynams (parkams, renginių vietoms, sporto įrenginiams ir kt.) įrengti. Taip sudaromos sąlygos rajono kaimo gyventojų poilsiui organizuoti.

ESAMI IŠTEKLIAI, JŲ APSAUGA IR APLINKOS KOKYBĖ

- Naudingų iškasenų plotai Pakruojo rajone užima vos 1,94 % teritorijos ploto. Perspektyviausia rajone yra dolomito gavyba. Žemės ūkio naudmenų našumo balas yra aukštas, kas ir lemia pagrindinę rajono ūkio veiklą – žemės ūkį. Mažo našumo žemės teuzima apie 10 % viso rajono ploto.
- Kraštovaizdžio išteklių apsauga formaliai matuojama saugomų teritorijų dalimi bendrame rajono teritorijos plote. Šiuo požiūriu kraštovaizdžio išteklių apsauga yra nepakankama, saugomos teritorijos, be biosferos poligono, sudaro tik 1,34 % rajono ploto. Šiuo metu rajone aktualiau yra atkurti kraštovaizdžio išteklius, nei saugoti nesamus išteklius kuriant saugomas teritorijas.

- Nemaža dalis kultūros paveldo objektų, esančių Pakruojo rajono teritorijoje, yra privatūs. Jų savininkai pagal išgales juos prižiūri, tačiau apibendrinus, galima pasakyti, kad kultūros paveldo objektų fizinė būklė yra prasta. Dauguma jų nepritaikyti naudoti ir nenaudojami nyksta. Dauguma vertingiausių rajono kultūros paveldo objektų yra įvairūs palaidojimai arba archeologinės vertybės, t.y. objektai sunkiai pritaikomi turizmo plėtrai. Išskirtinė turizmo požiūriu rajono kultūros paveldo dalis Pakruojo rajone – Pakruojo dvaro sodyba ir vėjo malūnai. Šiuo metu savivaldybė kartu su Kultūros vertybių apsaugos departamentu ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų pagalba stengiasi sutvarkyti, restauruoti ir pritaikyti šiuolaikinėms reikmėms pačius vertingiausius ir atraktyviausias rajono kultūros paveldo objektus.
- Šilumos ūkyje ir pramonėje taikant naujas technologijas, pamažu pereinant nuo kietojo kuro prie gamtinių dujų naudojimo, buvo sudarytos sąlygos mažinti į orą išmetamų teršalų kiekį. Nuotekų Pakruojo rajone palyginti su kitomis besiribojančiomis savivaldybėmis išleidžiama mažiausiai. Pakruojo rajone didesnę įtaką vandeniui ir dirvožemio taršai daro žemės, taip pat namų ūkis. Šiuo metu dalis, ypač kaimo, nuotekų valymo įrenginių yra morališkai ir fiziškai susidėvėję.
- Pakruojo rajone yra pradėta įgyvendinti atliekų tvarkymo sistema, tačiau pokyčiai šioje srityje vyksta lėtai. Gyventojai vangiai pereina prie konteinerinės atliekų surinkimo sistemos, buitinės atliekos beveik nerūšiuojamos.

SUSISIEKIMO SISTEMA

- Susisiekimo sistemos tinklas rajono teritorijoje išplėtotas netolygiai. Labiausiai jis plėtojamas Pakruojo seniūnijoje, kitose teritorijose, ypač kaimiškiose vietovėse, sunkiai pasiekiamos reikalingos socialinės paslaugos ir viešojo infrastruktūra.
- Pakruojo rajonas turi gerą tiesioginį susisiekimą su regionų centrais – Šiaulių ir Panevėžio miestais, taip pat su kaimynine šalimi – Latvija, tačiau rajono geografinė padėtis nepalanki greitam susisiekimui su kitomis Lietuvos teritorijomis. Rajonas yra Lietuvos šiauriniame pakraštyje, nutolęs nuo svarbiausių šalies automagistralių.
- Pakruojo rajone valstybinės reikšmės kelių tinklo tankumas viršija Šiaulių apskrities vidurkį ir šalies vidurkį ir yra pakankamas užtikrinti gerus transportinius ryšius tiek rajono viduje, tiek ir už jos ribų). Tačiau vertinant kitu požiūriu (techniniai parametrai, dangos kokybė, eismo saugumas ir pan.) rajono valstybinių kelių būklė yra viena prasčiausių lyginant ją su kitomis Šiaulių apskrities bei besiribojančiomis savivaldybėmis. Didžiąją dalį valstybinės ir vietinės reikšmės kelių sudaro žvyrkeliai ir keliai be dangos. Daugiausiai vietinės reikšmės kelių be dangos yra Linkuvos ir Lygumų seniūnijose, o gatvių be dangos – Linkuvos ir Pašvitinio seniūnijose.
- Pakelės aptarnavimo infrastruktūra išvystyta nepakankamai: šalia pagrindinių rajono kelių, kuriuose transporto srautai didžiausi, šiuo metu trūksta degalinių, maitinimo įstaigų, poilsio aikštelių. Tačiau pagal parengtus projektus kai kuriuos objektus numatoma artimiausiu metu statyti.
- Susisiekimo viešuoju transportu rajono teritorijoje svarbiausios problemos – susidėvėjęs autobusų parkas ir prastai koordinuotas viešojo susisiekimo maršrutų tinklas. Geležinkelis (nors Pakruojo mieste yra geležinkelio stotis) viešojo susisiekimo sistemoje nedalyvauja. Vietinis susisiekimas prasčiausias Pakruojo rajono šiaurinėje dalyje, kurioje yra mažiausiai viešojo transporto maršrutų. Savaitgaliais susisiekimas yra prastas Pašvitinio ir Klovainių seniūnijose. Taigi rajono šiaurinėje dalyje ir kažkuriuose pietinės dalies seniūnijose nepakankamai vykdomos Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo 10

straipsnio 7 dalies nuostatos “Savivaldybė turi siekti, kad viešosiomis paslaugomis galėtų naudotis visi savivaldybės gyventojai ir kad šios paslaugos būtų teikiamos nuolat”. Kai dauguma (73 %) rajono gyventojų gyvena kaimo vietovėse, šias nuostatas užtikrinti galima tik taikant specialų priemonių paketą. Viena iš priemonių yra susisiekimas viešuoju transportu.

- Pakruojo rajono savivaldybę kerta tik viena krašto geležinkelio linija, veikia krovinių stotis Pakruojo mieste. Geležinkelio infrastruktūros techninė būklė neatitinka Europos Sąjungos standartų. Siaurasis geležinkelis neeksploatuojamas.

INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

- Vandentiekio tinklų būklė yra bloga, dauguma vandens paskirstymo vamzdynų fiziškai ir morališkai yra susidėvėję. Gyventojams yra tiekiamas geležingas, drumstas, turintis nemalonų kvapą, netinkamą spalvą vanduo. Dalis gyventojų naudojami privačiais šuliniais, kuriuose yra viršijami leistini mikrobiologinio užterštumo rodikliai.
- Pakruojo rajone esančių nuotekų tinklų fizinė būklė taip pat yra netinkama. Daugelyje rajono kaimų iš viso nėra nuotekų tinklų ir valymo įrenginių.
- Pakankamai išplėtotas yra tik Pakruojo miesto dujotiekio tinklas. Akivaizdaus ekonominio pagrindo plėsti skirstomojo dujotiekio tinklą rajone kol kas nėra. Centralizuoto šilumos tiekimo tinkluose yra dideli energijos nuostoliai, kas didina šiluminės energijos tarifus vartotojams. Kainą dalinai didina ir vartotojų atsijungimas nuo centralizuoto šilumos tiekimo. Privačių namų gyventojai teikia pirmenybę kietam kurui kaip pigiausiai energijos šaltiniui.
- Galimybės naudoti atsinaujinančius energijos išteklius (vėjas, vanduo, medienos ir žemės ūkio gamybos atliekos) naudojamos nepakankamai. Ypač tikslinga būtų rasti galimybes naudoti sparčiai rajone plėtojamoms gyvulininkystės atliekas.

9.1 lentelė. Probleminių situacijų apibendrinimas

ANALIZUOJAMA SRITIS	Pakruojo rajono kokybinei plėtrai PALANKIOS SĄLYGOS	Svarbiausios Pakruojo rajono raidos PROBLEMINĖS SITUACIJOS
Gyvenviečių struktūra ir darni plėtra	<ul style="list-style-type: none"> - Didelės tradicinio žemės naudojimo konvertavimo galimybės - Tradicinio žemės ūkio rajono ekonominės veiklos kaimo vietovėse struktūra 	<ul style="list-style-type: none"> - Trūksta aktyvumo centrų
Ištekliai, gamtosauga ir ūkis	<ul style="list-style-type: none"> - Nėra stambių pramonės objektų, todėl palyginti maža oro tarša - Pakankamai dideli natūralaus kraštovaizdžio ištekliai - Išskirtinė istorijos kultūros paveldo dalis – vėjo malūnai 	<ul style="list-style-type: none"> - Mažas rekreacinis potencialas - Menkas rajono hidrografinis tinklas - Nepakankamos materialinės investicijos - Menkos veiklos galimybės - Trūksta apgyvendinimo, aukštos kokybės maitinimo ir kitokias turizmo paslaugas teikiančių įmonių - Neišplėtotos pėsčiųjų ir dviračių turizmo trasos bei aptarnavimo infrastruktūra
Socialinė aplinka	<ul style="list-style-type: none"> - Pakankamai išplėtotas švietimo ir socialines paslaugas teikiančių įstaigų tinklas - Pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos yra pasiskirsčiusios pakankamai tolygiai 	<ul style="list-style-type: none"> - Pašvitinio ir Žeimelio seniūnijose žmonėms socialinės paslaugos sunkiau pasiekiamos - Neišplėtotos privačios paslaugos, ypač atokesnėse nuo rajono centro teritorijose - Gyventojų struktūroje vyrauja pensinio amžiaus gyventojai - Didelis gyventojų sergamumas - Trūksta sporto įrenginių - Dauguma būstų yra susidėvėję, pastebimas nuomojamų būstų trūkumas, socialinio būsto fondas netenkina jo paklausos
Susisiekimo infrastruktūra	<ul style="list-style-type: none"> - Valstybinės reikšmės kelių tinklo tankumas bei kelių ilgis yra pakankamas užtikrinti gerus transportinius ryšius tiek rajono viduj, tiek už jo ribų 	<ul style="list-style-type: none"> - Rajono valstybinių kelių būklė yra nepatenkinama - Avaringumo lygis yra aukštas - Nėra išplėtotos pakelės aptarnavimo infrastruktūros - Savaitgaliais viešasis susisiekimas yra prastas Pašvitinio ir Klovainių seniūnijose - Beveik nėra tinkamai įrengtų dviračių takų, skirtų vietiniam susisiekimui
Inžinerinė infrastruktūra	<ul style="list-style-type: none"> - Pradėta įgyvendinti atliekų tvarkymo sistema - Pakruojo miesto dujotiekis yra pakankamai išplėtotas - Yra galimybės plėsti skirstomojo dujotiekio tinklą rajone 	<ul style="list-style-type: none"> - Nuotekų vamzdynų ir lietaus kanalizacijos techninė būklė yra bloga - Nėra lietaus nuotekų valymo įrenginių - Kaimuose naudojamas šulinio vanduo yra ypač prastos kokybės - Dideli energijos nuostoliai šilumos tinkluose - Didėjantys šiluminės energijos tarifai - Nenaudojami atsinaujinantys energijos ištekliai

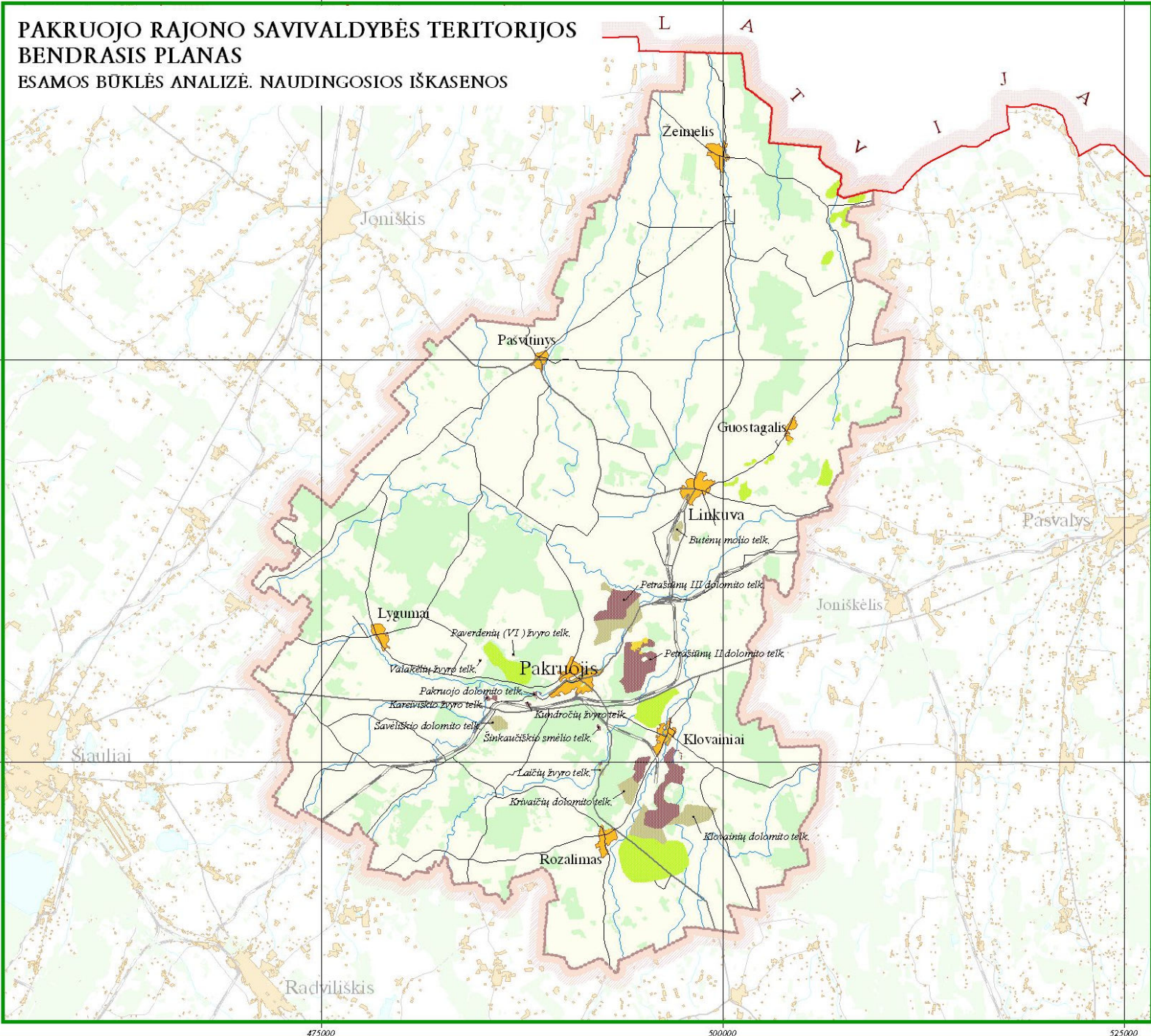
PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

II. Esamos būklės analizės duomenys

**1.1-1, 1.1-2, 1.1-3, 1.2-1, 1.2-2, 1.2-3, 1.2-4, 6.1-1, 6.1-2, 8.7-1
PRIEDAI**

Vilnius, 2007 m.

**PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS
BENDRASIS PLANAS**
ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ. NAUDINGOSIOS IŠKASENOS

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojio rajono riba
- urbanizuota teritorija
- miškas
- vandens telkinys
- upė
- geležinkelis
- krašto kelias
- rajoninis kelias

Naudingųjų iškasenų telkiniai

- detaliai iššvalgytas
- parengtinai iššvalgytas
- išeksploatuotas
- prognozinis

M 1:250 000

Duomenų šaltinis:
1. Valstybinės geologijos informacijos sistemos duomenys.
Lietuvos geologijos tarnyba, 2006, Vilnius.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Plano rengėjų:
L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI"
Aplėskio g. 16/4-11, LT-03218 Vilnius, tel. (8-5) 2162269, faksas (8-5) 2163647

VĮ VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS
KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006
J. Laisvės g. 01102 Vilnius, tel. (8-5) 261 81 36, faksas (8-5) 262 16 72

Paragos	Vardas, pavardė	Paradas	Data	Mašelis	Stadija
Inžinieris	Emas Česlovienė			1:250 000	Esamos būklės analizė

**PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS
BENDRASIS PLANAS**
ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ.
PAVIRŠINIO IR POŽEMINIO VANDENS APSAUGA

SUTARTINIAI ŽENKLAI

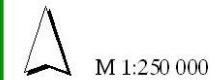
- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojo rajono savivaldybės riba
- urbanizuota teritorija
- vandens telkinys
- vandens telkinio apsaugos zona
- upė
- geležinkelis
- krašto kelias
- rajoninis kelias

Vandenvietės apsaugos juostos

- griežto naudojimo
- sugriežtinto naudojimo
- apriboto naudojimo

Gelmų izoliuotumas

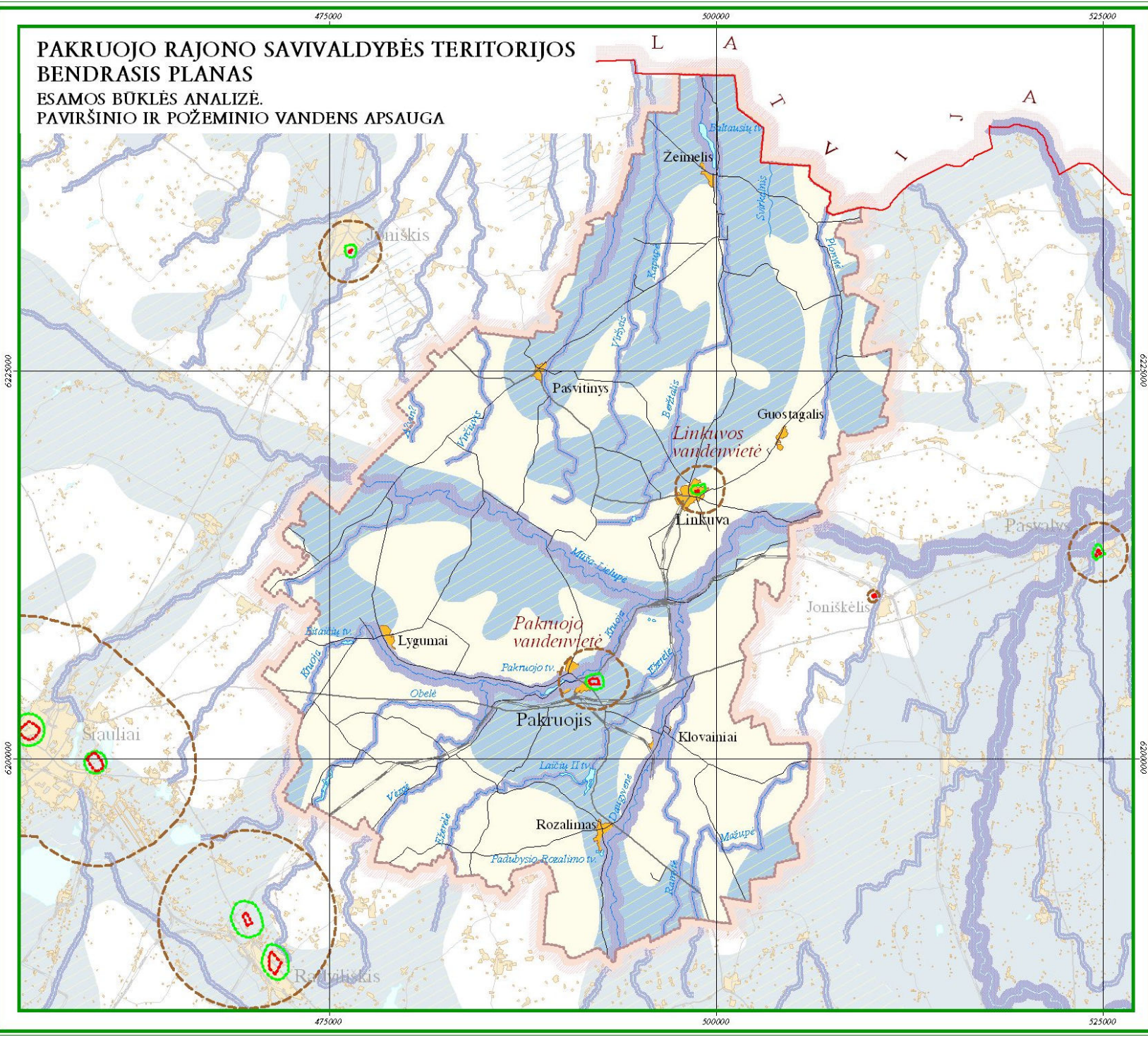
- geras gelmių izoliuotumas
- kaitus gelmių izoliuotumas
- blogas gelmių izoliuotumas viršutinėje kvartero dalyje
- blogas gelmių izoliuotumas

- Duomenų šaltinis:**
1. Valstybinės geologijos informacijos sistemos duomenys. Lietuvos geologijos tarnyba, 1999, Vilnius.
 2. Vandens telkinių apsaugos zonų ir pakruojo apsaugos juostų projektas M 1:50 000.
 - VI Valstybinis žemėtvarkos institutas, 19, Vilnius

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Plano rengėjai:					
L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI"					
Algio g. 10/4-11, LT-03218 Vilnius, tel. (8-5) 2162809, faksas (8-5) 2162847					
VI VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS					
KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006					
L. r. k. m. J. Lelkelių g. 01102 Vilnius, tel. (8-5) 261 81 56, faksas (8-5) 262 16 72					
Pareigos	Vardas, pavardė	Pardas	Data	Mąstelis	Stadija
Inžinierius	Emona Česnauskaitė			1:250 000	Esamos būklės analizė

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS
BENDRASIS PLANAS
ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ. DIRVOŽEMIŲ VERTINIMAS

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojo rajono riba
- urbanizuota teritorija
- miskas
- vandens telkinys
- upė
- geležinkelis
- krašto kelias
- rajoninis kelias

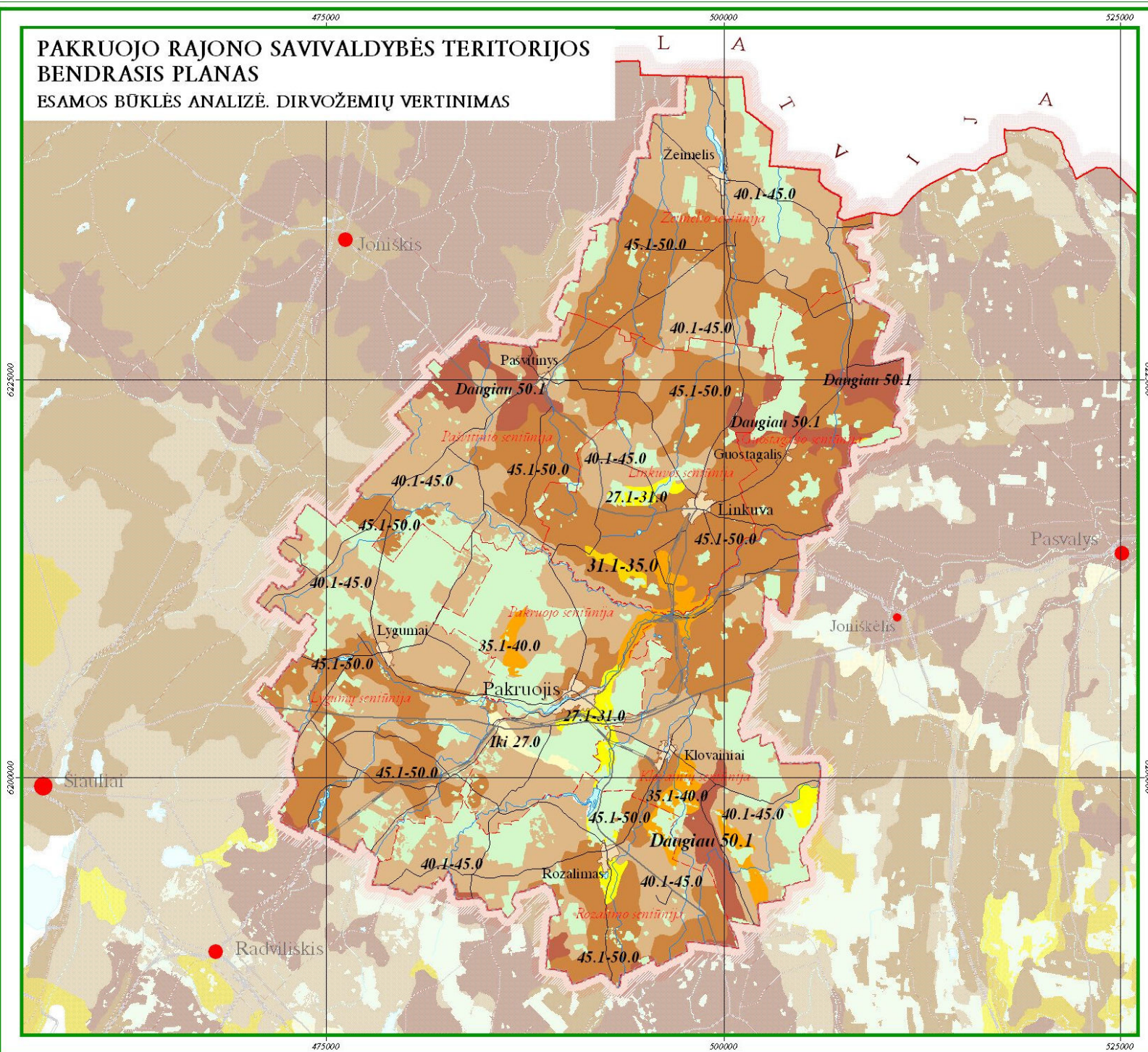
Žemės ūkio naudmenų įvertinimas našumo balais

- iki 27.0 - prasčiausias
- 27.1-31.0 - labai prastos
- 31.1-35.0 - prastos
- 35.1-40.0 - vidutiniškos
- 40.1-45.0 - geros
- 45.1-50.0 - labai geros
- daugiau 50.1 - geriausias

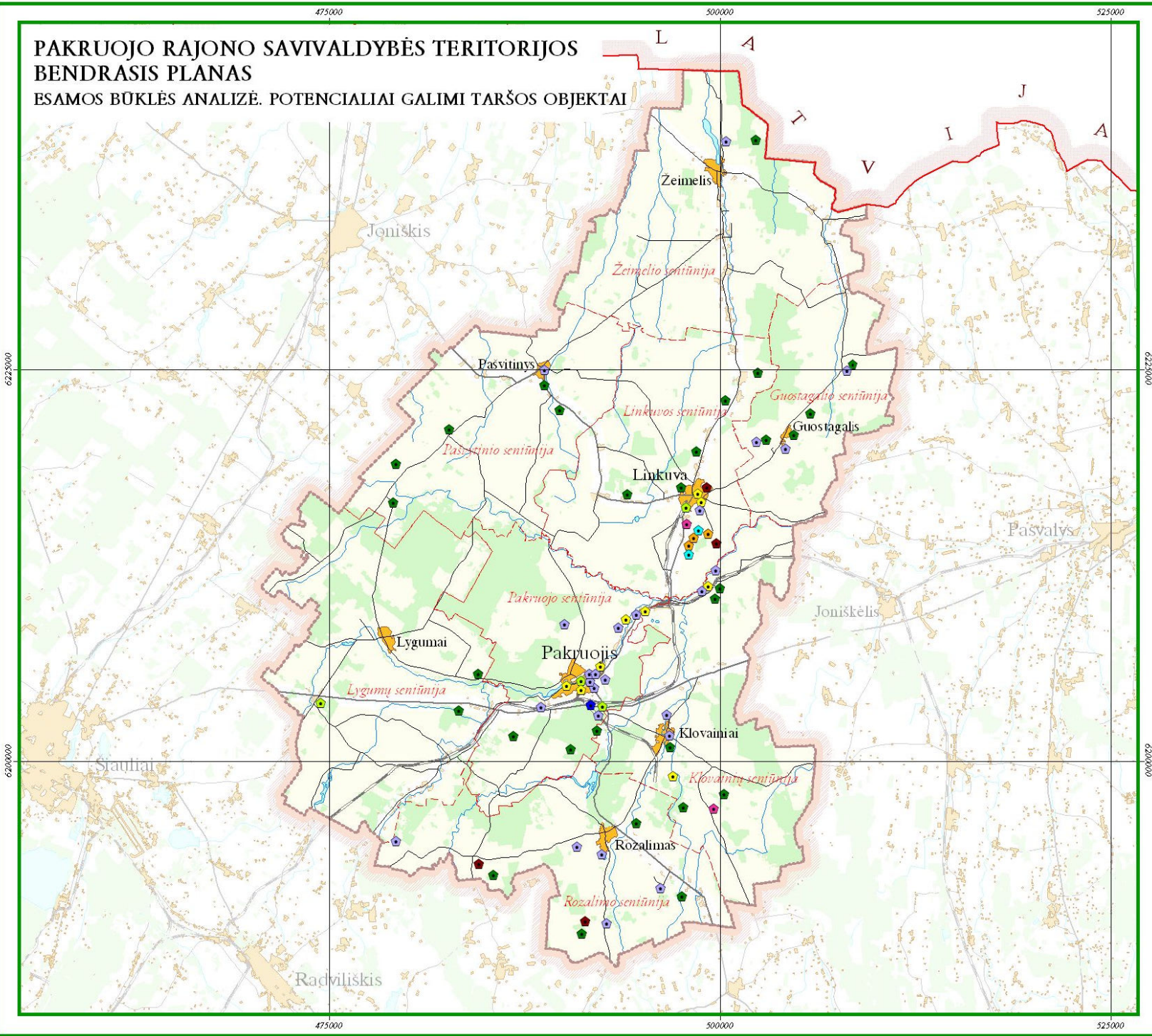
M 1:250 000

Duomenų šaltinis:
I. Dirvožemio tyrimo duomenų bazė.
VĮ Valstybinis žemėtvarkos institutas, 2002. Vilnius.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS					
Plano rengėjų: L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI" Aplėšio g. 16/4-11, LT-03218 Vilnius, tel. (8-5) 2162269, faksas (8-5) 2163647					
VĮ VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006 J. Laisvės g. 01102 Vilnius, tel. (8-5) 261 81 36, faksas (8-5) 262 16 72					
Paragovis	Vardas, pavardė	Parašas	Data	Mašelis	Stadija
Inžinierė	Emona Gerasimovičė			1:250 000	Esamos būklės analizė

**PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS
BENDRASIS PLANAS**
ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ. POTENCIALIAI GALIMI TARŠOS OBJEKTAI

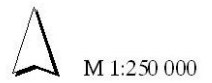

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojo rajono riba
- urbanizuota teritorija
- miškas
- vandens telkinys
- upė
- geležinkelis
- krašto kelias
- rajoninis kelias

Potencialiai galimi taršos objektai

- degalinė
- katilinė
- švartynas
- skerdykla
- laistymo laukai
- rezervuaras
- valymo įrenginiai
- kiaulidė
- plovykla

Duomenų šaltinis:
1. Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamento Pakruojo rajono agentūra, 2006, Pakruojis.
2. Pakruojo rajono Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, 2006, Pakruojis.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Plano rengėjų:
L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI"
Aplinko g. 16/4-11, LT-03218 Vilnius, tel. (8-5) 2162269, faksas (8-5) 2163647

VĮ VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS
KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006
J. Laisvės g. 01102 Vilnius, tel. (8-5) 261 81 36, faksas (8-5) 262 16 72

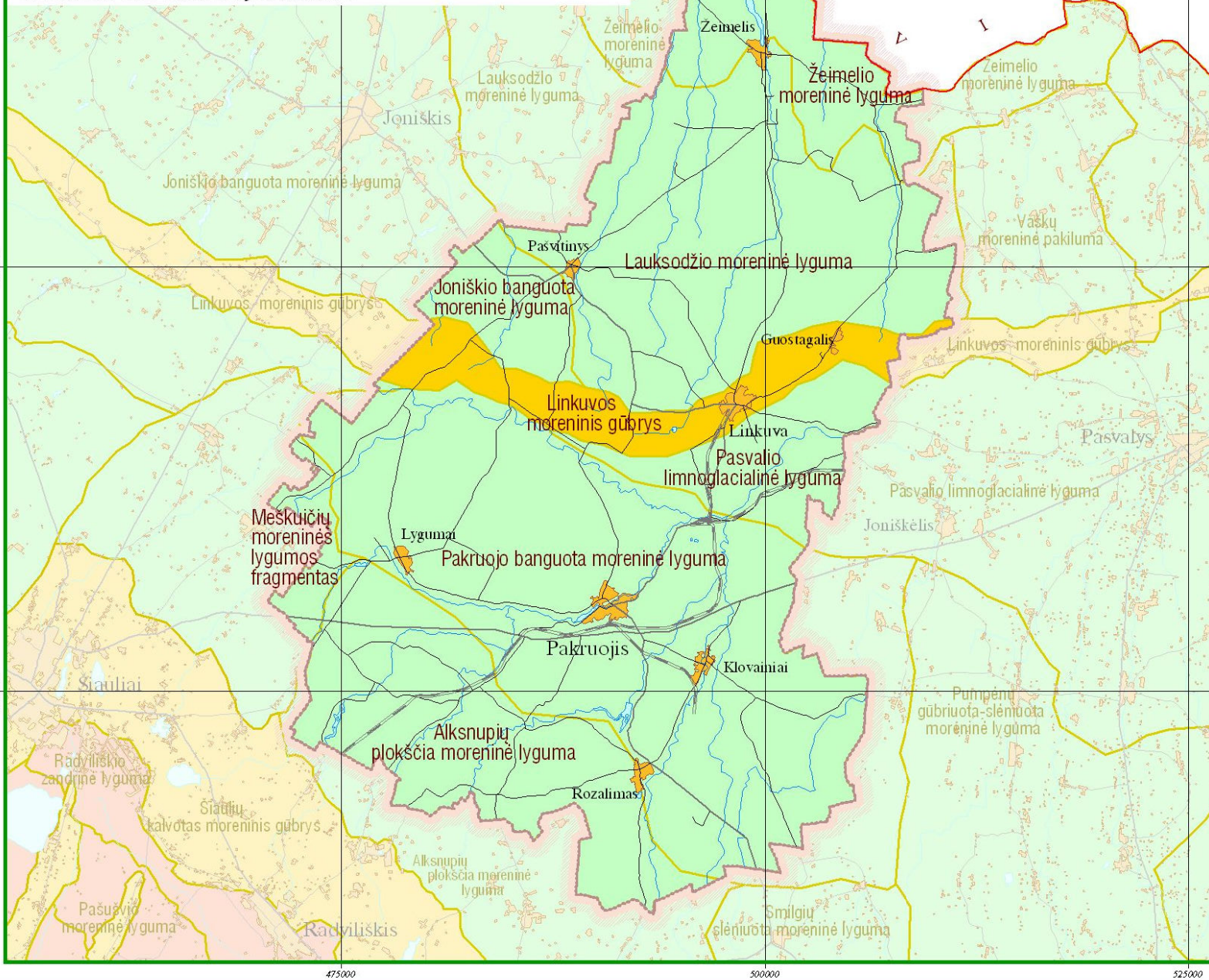
Paragios	Vardas, pavardė	Paradas	Data	Mašelis	Stadija
Inžinierė	Emera Geneimovienė			1:250 000	Esamos būklės analizė

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS

BENDRASIS PLANAS

ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ.

GEOMORFOLOGINIS RAJONAVIMAS

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojo rajono riba
- urbanizuota teritorija
- miškas
- vandens telkinys
- upė
- geležinkelis
- krašto kelias
- rajoninis kelias
- gūbriai
- moreninės, limnoglacialinės lygumos
- plynaukštės

M 1:250 000

Duomenų šaltinis:

1. Valstybinės geologijos informacijos sistemos duomenys.

Lietuvos geologijos tarnyba, 2006, Vilnius.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

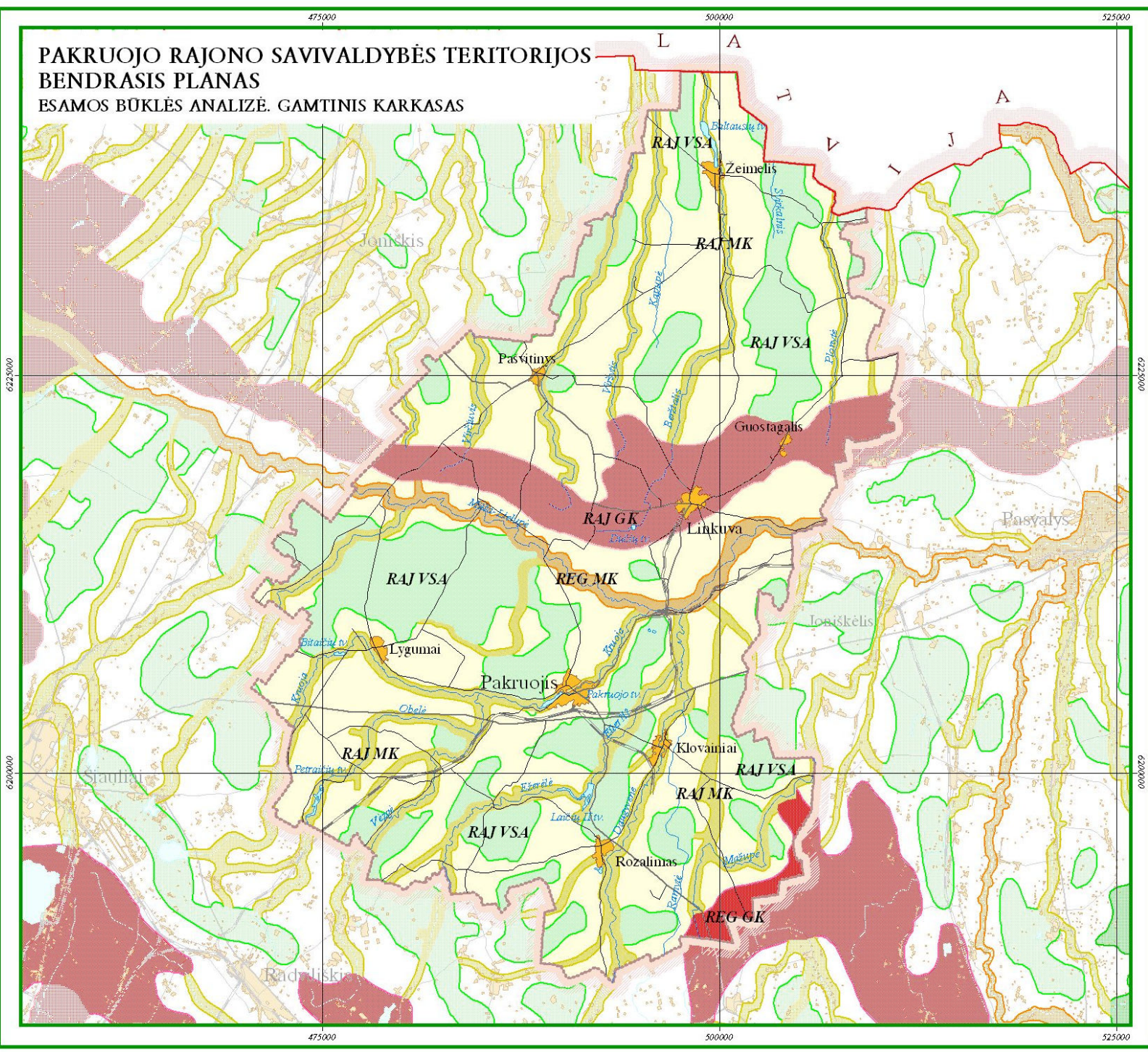
Plano rengėsi:

L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI"
Aplėdės g. 16/6411, LT-03218 Vilnius, tel. (8-5) 2162269, faksas (8-5) 2163647

 VI VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS
 KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006
 J. Liekvičiaus g. 01102 Vilnius, tel. (8-5) 261 81 36, faksas (8-5) 262 16 72

Paragos	Vardas, pavardė	Parašas	Data	Mašelis	Stadija
Inžinierius	Emara Genaiševičė			1:250 000	Esamos būklės analizė

**PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS
BENDRASIS PLANAS
ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ. GAMTINIS KARKASAS**

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojo rajono riba
- urbanizuota teritorija
- vandens telkinys
- upė
- geležinkelis
- krašto kelias
- rajoninis kelias
- REG GK** Regioninės tarpsteminio stabilizavimo zonos (geoeologinės takoskyros)
- RAJ GK** Rajoninės tarpsteminio stabilizavimo zonos (geoeologinės takoskyros)
- REG VSA** Regioniniai vidinio stabilizavimo mazgai ir juostos
- RAJ VSA** Rajoniniai ir svarbiausi vietiniai vidinio stabilizavimo mazgai ir juostos
- REG MK** Regioniniai ir svarbiausi rajoniniai slėnines bei dubaklonines migracijos kordioriai
- RAJ MK** Rajoniniai ir svarbiausi vietiniai slėnines bei dubaklonines migracijos kordioriai
- Vietinio lygio gamtinio karkaso teritorijos

M 1:250 000

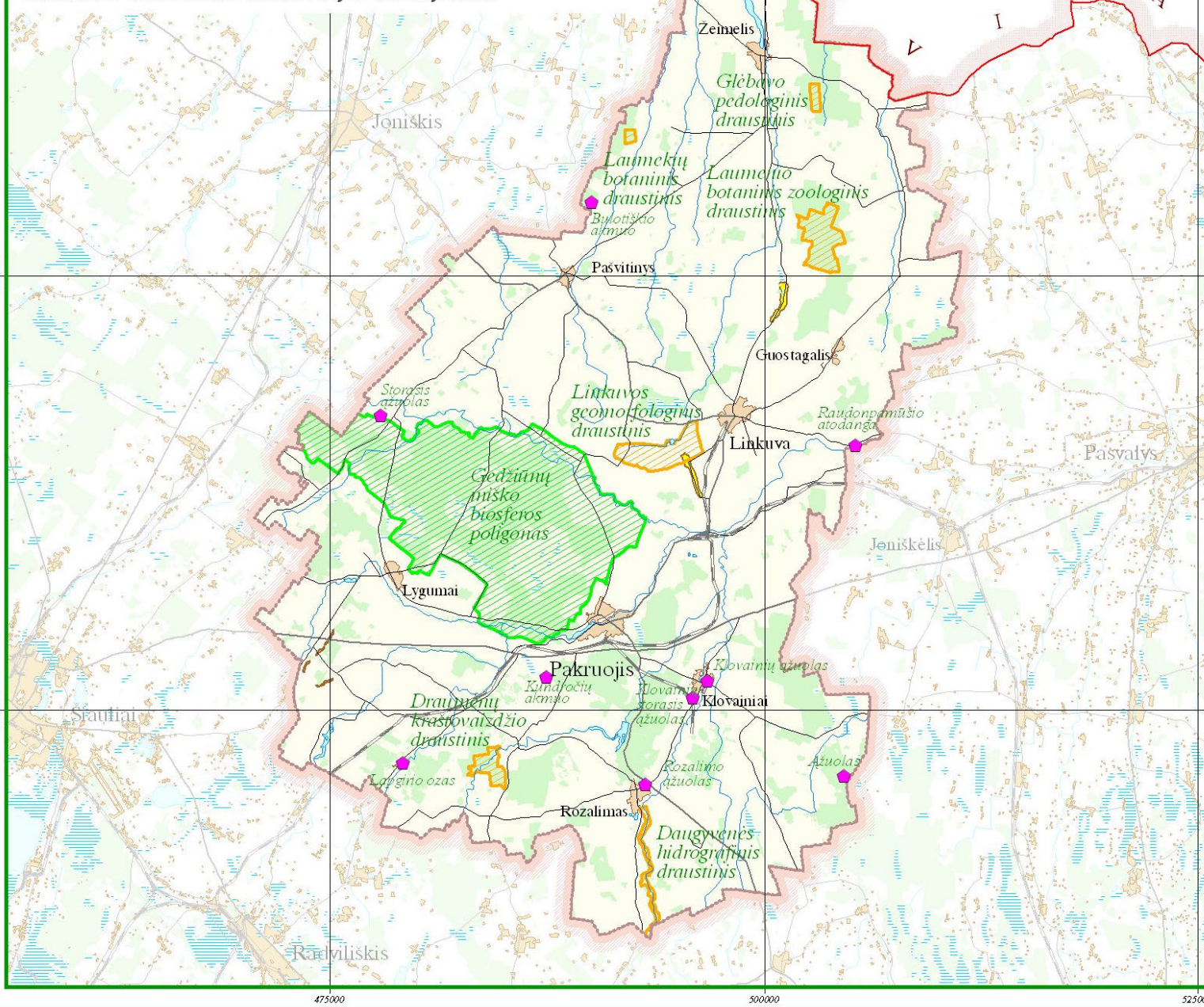
Duomenų šaltinis:
1. Lietuvos gamtinio karkaso žemėlapis M1:400000.
Valstybinis Vilniaus universitetas, 1989, Vilnius.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS					
Plano rengėjas: L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI" Aplaukio g. 16/4-11, LT-03228 Vilnius, tel. (8-5) 2162289, faksas (8-5) 2163647					
VĮ VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS					
KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006 J. Laisvės g. 01102 Vilnius, tel. (8-5) 261 81 36, faksas (8-5) 262 16 72					
Parengęs	Vardas, pavardė	Pardavęs	Data	Mastelis	Stadija
Intilius	Emera Gerasimovičė			1:250 000	Esamos būklės analizė

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ.

VALSTYBĖS SAUGOMOS TERITORIJOS IR OBJEKTAI

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojo rajono riba
- urbanizuota teritorija
- miškas
- vandens telkinys
- pelkė
- upė
- geležinkelis
- greitkelis
- kelias su danga
- valstybiniai draustiniai
- NATURA 2000, paukščių apsaugai svarbi teritorija
- ozas
- gamtos paveldo objektas

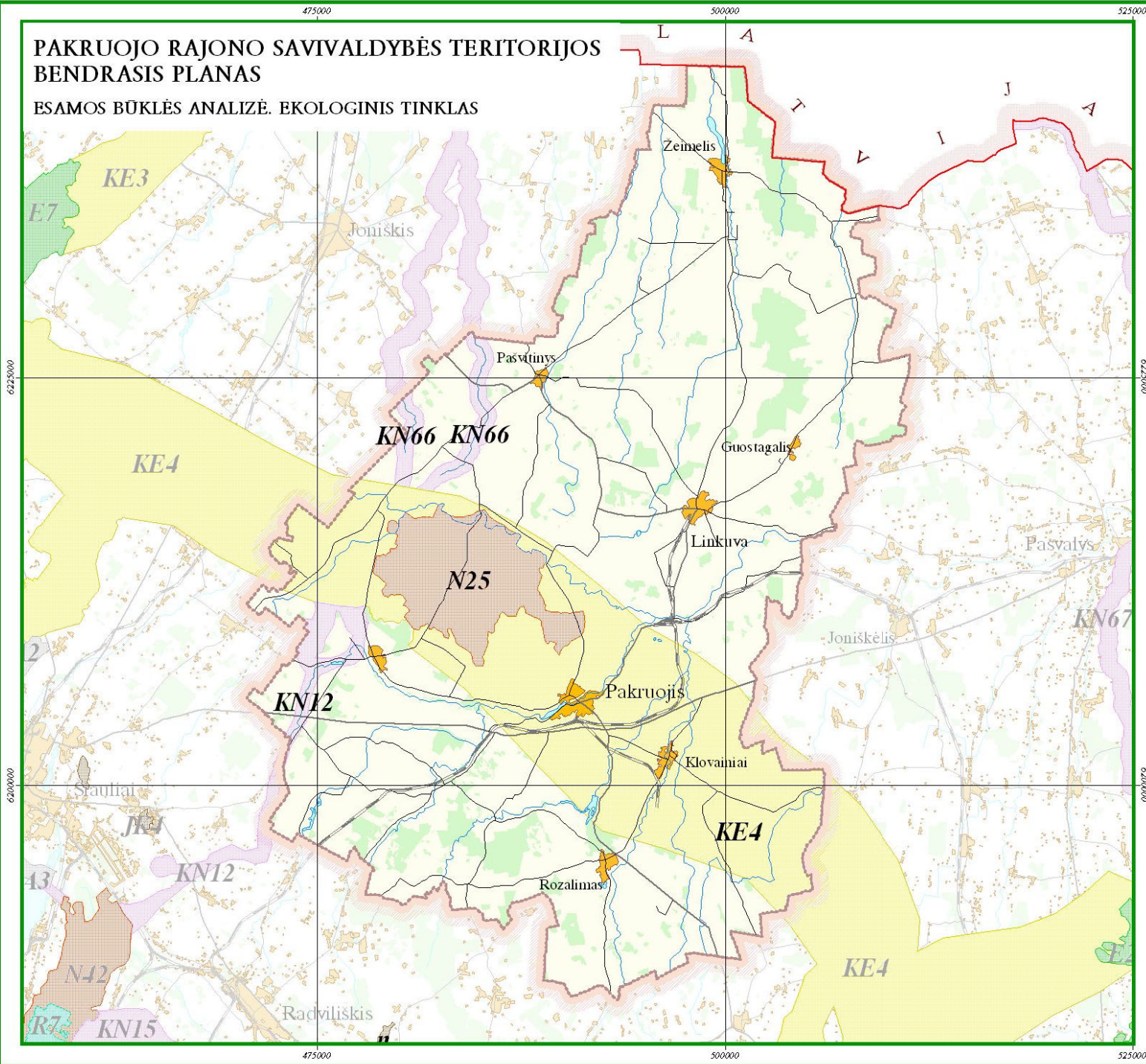
M 1:250 000

Duomenų šaltinis:
 1. Valstybės saugomos teritorijos.
 Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba
 prie Aplinkos ministerijos, 2004. Vilnius.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS					
Plano rengėjas:					
L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI"					
Aplėkio g. 16/411, LT-03218 Vilnius, tel. (8-9) 2162809, faksas (8-9) 2163647					
VĮ VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006 J. Lėkšelio g. 01102 Vilnius, tel. (8 5) 261 81 36, faksas (8 5) 262 16 72					
Paragaus	Vardas, pavardė	Paradas	Data	Mašelis	Stadija
Initializė	Emos Gamimovienė			1:250 000	Esamos būklės analizė

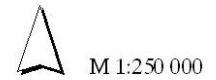
PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ. EKOLOGINIS TINKLAS

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojo rajono riba
- urbanizuota teritorija
- vandens telkinys
- upė
- geležinkelis
- krašto kelias
- rajoninis kelias
- E7 europinis branduolys
- N25 regioninis (nacionalinis) branduolys - Pakruojis
- KE4 europinis ekologinis koridorius
- KN66 regioninis (nacionalinis) ekologinis koridorius
- A3 apsaugos zonos
- R7 atkuriamoji zona
- JK6 jungiantysis elementas

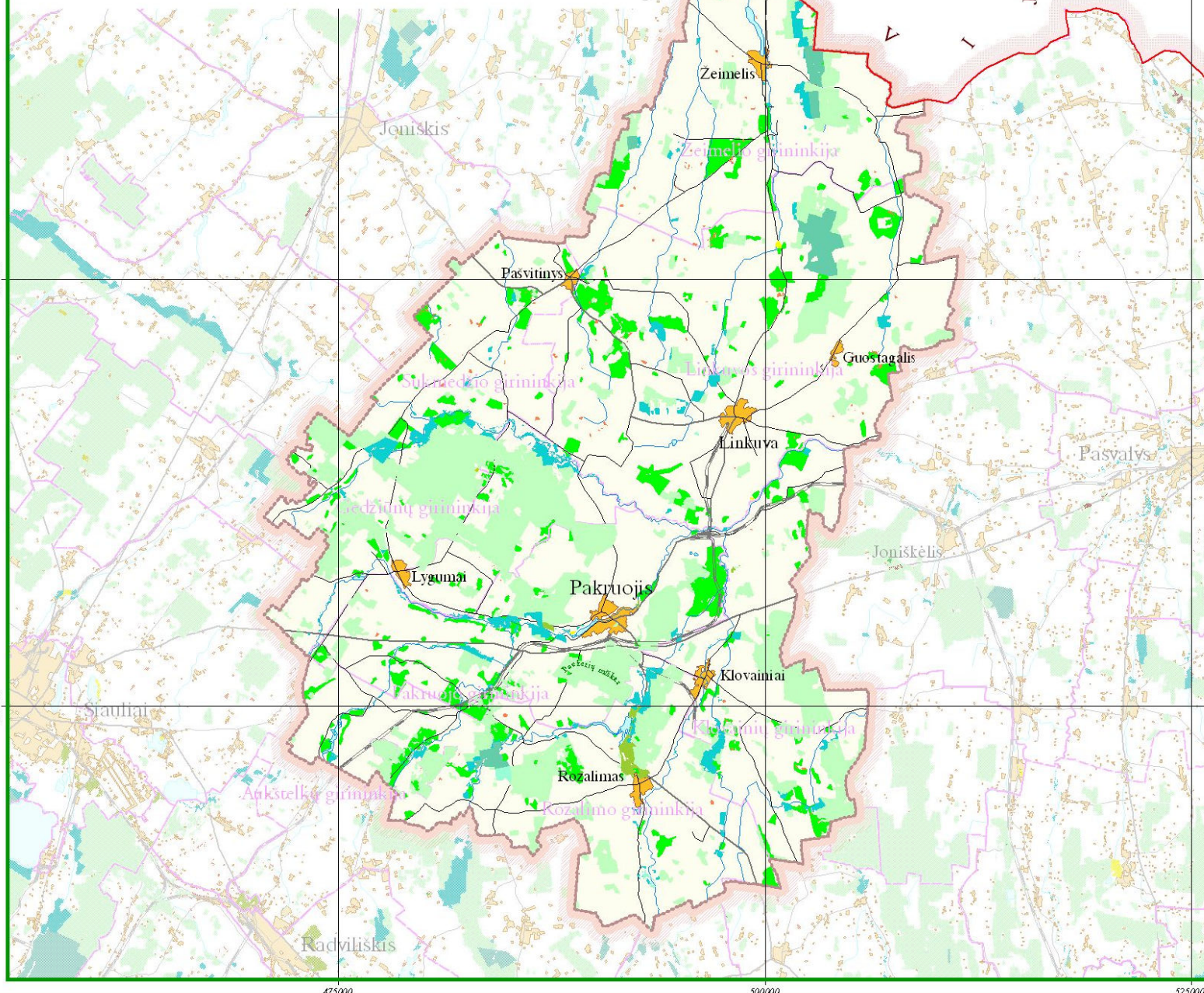

Duomenų šaltinis:
1. Lietuvos ekologinio tinko skaitmeninis žemėlapis
Lietuvos gamtos fondas, 2000, Vilnius.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS					
Plano rengėjas: L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI" Akišio g. 16/411, LT-03218 Vilnius, tel. (8-5) 2162269, faksas (8-5) 2163647					
VI VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006 J. Liekėlio g. 01102 Vilnius, tel. (8-5) 261 81 36, faksas (8-5) 262 16 72					
Parengęs	Vardas, pavardė	Parašas	Data	Mašelis	Stadija
Initialės	Emos Gerasimovičienė			1:250 000	Esamos būklės analizė

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

EASMOŠ BUKLĖS ANALIZĖ. MIŠKAI

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Lietuvos Respublikos valstybės siena
- Pakruojo rajono riba
- urbanizuota teritorija
- vandens telkinys
- teritorija, kurią pagal patvirtintą miškų ūkystvimo žemėtvarkos schemą siūloma apželdinti mišku
- girininkijos riba
- upė
- geležinkelis
- krašto kelias
- rajoninis kelias

Miškų grupės

- IIA grupė**
 - draustinių
 - buveinių ir gamtos išteklių sklypai
 - priešeroziniai
- IIB grupė**
 - miško parkai
 - rekreaciniai miško sklypai
- III grupė**
 - kelių apsauginės ir estetinės reikšmės
 - laukų apsauginiai
 - draustinių miškai
 - miško sekliniai medelynai
 - vandens telkinių apsaugos zonos
- IV grupė**
 - ūkiniai

M 1:250 000

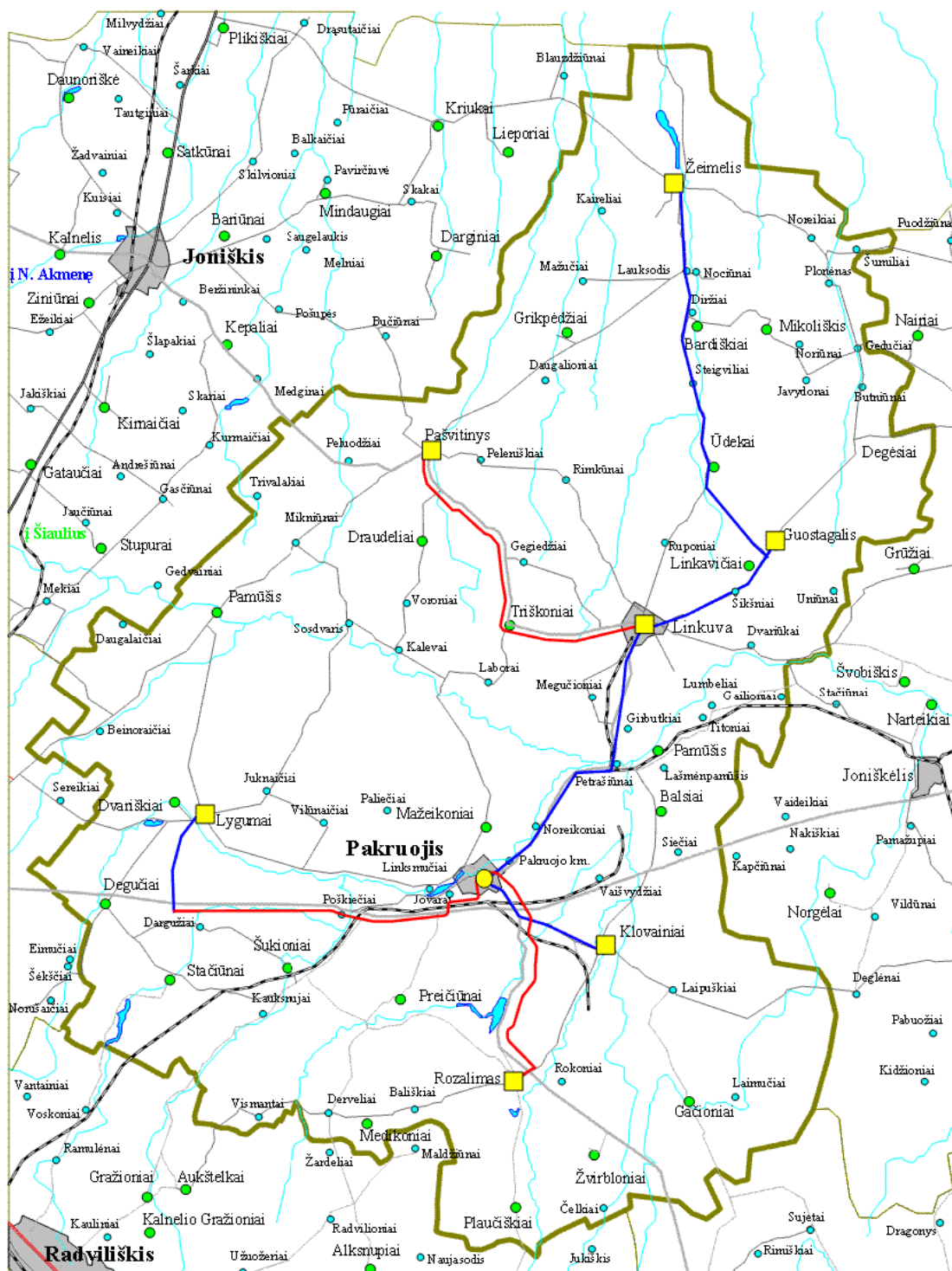
Duomenų šaltinis:
Savivaldybių miškų skaitmeniniai duomenys.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija.
Valstybinė miškovarškos tarnyba, 2004, Vilnius.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Plano rengėjų:
L. JANULIENĖS FIRMA "ATKULOS PROJEKTAI"
Aplinko g. 16/4-11, LT-03218 Vilnius, tel. (8-5) 2162249, faksas (8-5) 2163647

VI VALSTYBINIS ŽEMĖTVARKOS INSTITUTAS
KRAŠTO TVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS, 2006
J. Liekėlio g. 01102 Vilnius, tel. (8-5) 261 81 36, faksas (8-5) 262 16 72

Paragovs	Vardas, pavardė	Parašas	Data	Mašelis	Stadija
Inžinierė	Emera Gerasimovičė			1:250 000	Esamos būklės analizė

- AB „Lietuvos telekomas“ ŠKL
- AB „Lietuvos geležinkeliai“ ŠKL
- RAIN ŠKL

1 pav. Pakruojo rajono šviesolaidinės kabelinės linijos

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Aiškinamasis raštas

III. Planuojamos teritorijos plėtojimo prognozės

Planavimo organizatorius:

Pakruojo rajono savivaldybės administracija

Plano rengėjai:

II „Atkulos projektai“

VI „Valstybinio žemėtvarkos instituto Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius“

UAB „Panevėžio miestprojektas“

Vilnius, 2007 m.

„Projektą remia
Lietuvos Respublika“

„Projektą iš dalies finansuoja
Europos Sąjunga“

III. PLANUOJAMOS TERITORIJOS PLĖTOJIMO PROGNOZĖS

DARNI RAJONO PLĖTRA

Pakruojo rajono derlingose žemėse bus plėtojamas bioprodukcinis ūkis - augalininkystė, gyvulininkystė miškininkystė. Ūkio plėtra bus draugiška ir tausojanti gamtinę aplinką, žmogaus sveikatą ir darną (išskyrus dolomito gavybą). Todėl tikėtina, kad dėl vietos ūkio plėtros rajone nekils darnios plėtros problemų.

Gretimose Šiaulių apskrities savivaldybėse (Šiaulių rajone, Šiaulių mieste, Radviliškio rajone) sprendžiant iš rengiamų strateginių ir teritorijų bendrųjų planų numatoma intensyvi ūkio (pramonės, transporto infrastruktūros, komercijos ir kt.) plėtra. Taigi gretimų savivaldybių teritorijose galima tikėtis darnios plėtros problemų, kurios turės įtakos ir Pakruojo rajono teritorijos plėtros darnai. Jų pobūdį ir mastą šiuo metu sunku nustatyti.

IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS IR APLINKOS KOKYBĖ

Tikėtina, kad šiuo metu vykdoma valstybinė išteklių apsaugos politika duos teigiamus rezultatus. Derlinga Pakruojo rajono žemė bus išsaugota žemės ūkio gamybai, o miškų plotai, nors ir nežymiai, bet pagausinti. Dėl to padidės biologinė ir kraštovaizdžio įvairovė, pagerės aplinkos kokybė.

Tikėtina, kad negausūs rajono rekreaciniai ir turizmo išteklių bus pilnai įsisavinti ir naudojami. Atvirų vandens telkinių tarša bus sumažinta iki minimumo dėka vykdomos Europos Sąjungos aplinkosaugos politikos.

SOCIALINĖS APLINKOS PLĖTRA

Tikėtina, kad gyventojų skaičius iki planuojamo periodo pabaigos, sekant esamomis tendencijomis Pakruojo rajone sumažės neženkliai (ne daugiau 3%). Gyventojų demografinė struktūra turėtų pagerėti, t.y. gyventojai turėtų pajaunėti. Kadangi ūkio struktūroje dominuos žemės ūkio gamyba ir paslaugos, tai tikėtina, kad gyventojų sklaida teritorijoje taip pat keisis nežymiai. Dauguma rajono gyventojų gyvens kaimo vietovėse. Gali padidėti kaimo gyventojų koncentracija stambesnėse gyvenvietėse, aprūpintose pirminių (būtinųjų) paslaugų infrastruktūra. Tačiau susisiekimo viešuoju transportu, vietinių kelių kokybės klausimai bus aktualūs iki planuojamo periodo pabaigos.

ŪKIO, TURIZMO IR REKREACIJOS PLĖTRA

Ateityje Pakruojo rajono ūkio sistemoje dominuos pirminis ūkinės veiklos sektorius, jame žemės ūkio veikla. Tikėtina, kad Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos valstybinės žemės ūkio politikos įtakoje planuojamo periodo pabaigoje (po 20 –25 metų) ūkininkų ūkiai sustambės ir gamins konkurencingą, žemės ūkio produkciją. Smulkūs ūkininkai ir kiti kaimo gyventojai versis papildoma turizmo ir rekreacijos paslaugų veikla, tradiciniais amatais ir pan.

Dolomito gavyba priklausys nuo šio produkto paklausos rinkoje, naujų technologijų, kurios padidintų arba sumažintų jo poreikį ir kt. Tikėtina, kad pirmąjį dešimtmetį jo paklausa ir gavybos tempai nesikeis.

Nors turizmo ištekliai rajone yra nedideli, tačiau tikėtina, kad jie bus pilnai naudojami. Tam palanki yra rajono geografinė padėtis. Jis yra tarp dviejų „metropolinių“ centrų - Šiaulių ir Panevėžio miestų, generuojančių svarbiausius turizmo srautus Lietuvos šiauriniame regione. Palanku turizmo plėtrai yra ir tai, kad rajoną aplenkia svarbiausi ekonominės plėtros ir infrastruktūros koridoriai. Tai sudaro galimybę Pakruojo rajonui būti išskirtine pramogų ir laisvalaikio paslaugų vieta Šiaulių regione ir suformuoti atitinkamą šiam įvaizdžiui paslaugų paketą. Kaip rodo turizmo ir rekreacijos plėtros tendencijos, tokių paslaugų poreikis nuolat auga.

SUSISIEKIMO IR INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA

Pakruojo rajono valstybinių kelių techninė būklė bus tobulinama rekonstruojant kelius, stiprinant bei atstatant dangas, asfaltuojant žvyrkelius, tiesiant aplinkkelius, kaip tai numatyta 2002-2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje¹, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio planavimo komiteto 2002 m. kovo 7 d. posėdžio protokolo Nr. 8. Programoje planuojama iki 2015 m. sumažinti žvyrkelių dalį Šiaulių regiono valstybinės reikšmės keliuose nuo 51,5 % iki 36,6 %, siekiant kuo mažesnio skirtumo tarp regionų.

Tikėtina, kad paslaugų pasiekiamumo ir laisvo paslaugų ir prekių judėjimo kaimo vietovių lygmenyje problema bus išspręsta dviem būdais:

- didės kaimo gyventojų koncentracija stambiose gyvenvietėse, aprūpintose paslaugomis;
- bus suformuota ir įgyvendinta valstybinė viešojo susisiekimo kaimo gyvenviečių lygmenyje politika.

Artimiausiu metu nenumatomas žymus rajono nuolatinių gyventojų prieaugis, kuris padidintų šilumos poreikį. Tačiau turizmo ir rekreacijos sektoriaus plėtra rajone gali padidinti nenuolatinių gyventojų skaičių, kuriems reikės papildomų šiluminės energijos galingumų. Be to centralizuoto šilumos tiekimo sistema, tokia kokia ji šiuo metu yra, mažuose miestuose yra nuostolinga ir brangi paslauga. Tikėtina, kad per planuojamo periodo pabaigoje naudojant naujas technologijas ir atsinaujinančius energijos išteklius ji iš esmės pasikeis.

Tikėtina, kad Europos Sąjungos aplinkos apsaugos politikos įtakoje bus išplėstos vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemos ir rajono gyventojams bus tiekiamas geros kokybės geriamasis vanduo, o vandens telkiniai nebus teršiami nevalytomis ar mažai valytomis nuotekomis.

Nuo 2007 m. rajone pradėjus veikti regioninei atliekų tvarkymo sistemai bus uždaryti ir rekultivuoti esami sąvartynai.

¹ Transporto ir ryšių įmonių rodikliai 2006/04. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius, 2006. ISSN 1648-5041, 43-44 p.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Aiškinamasis raštas

IV. Plėtros prielaidos ir tikslai

Planavimo organizatorius:

Pakruojo rajono savivaldybės administracija

Plano rengėjai:

II „Atkulos projektai“

VI „Valstybinio žemėtvarkos instituto Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius“

UAB „Panevėžio miestprojektas“

Vilnius, 2007 m.

„Projektą remia
Lietuvos Respublika“

„Projektą iš dalies finansuoja
Europos Sąjunga“

IV. PLĖTROS PRIELAIIDOS IR TIKSLAI

Vadovaujantis parengtomis rajono plėtros prognozėmis nustatomos svarbiausios planuojamos teritorijos plėtros prielaidos, t. y. konkrečių objektų ar veiklos sričių plėtra, kuri galėtų radikaliai paveikti ne tik konkrečios nedidelio ploto teritoriją (pvz., seniūniją), tačiau viso rajono veiklą ir kraštovaizdžio struktūrą.

PRIELAIIDOS

- **Gyvulininkystės plėtra.** Pastarųjų metų išaugę gyvulininkystės gamybos mastai turėjo teigiamos įtakos ekonominiams rajono rodikliams. Šią žemės ūkio plėtros kryptį tikimasi išlaikyti iki planuojamo periodo pabaigos. Planuojama plėtoti mėsinę galvijininkystę ir pieno ūkį. Šios tendencijos darys didelę įtaką bendrai teritorijos raidai. Plėtojantis gyvulininkystei, svarbu imtis prevencinių priemonių aplinkosauginėms problemoms išvengti. Būtina ieškoti galimybės atliekas, kuriomis laistomi laukai, arba jų dalį naudoti kaip atsinaujinantį energijos šaltinį, tuo pačiu plėtojant ir rajono energetikos sektorių.
- **Buvusių karjerų panaudojimas.** Išeksploduotų karjerų žemės plotai gali būti panaudojami veiklai, kuri didintų Pakruojo rajono patrauklumą investuotojams, turistams, pvz. šioje žemėje gali būti kuriami pramogų centrai. Pramogų plėtra šiose teritorijose turėtų lemti tiek ekonominės, tiek ir socialinės aplinkos pagerėjimą (naujos darbo vietos gyventojams, įdomesnis laisvalaikis).
- **Rekreacijos ir turizmo plėtra.** Šių sričių plėtra turi būti nukreipiama į Pakruojo rajono kaip pramogų ir laisvalaikio paslaugų vietovės populiarinimą. Čia išplėtojus turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, tikėtina, kad malonaus laisvalaikio leidimo galimybės, turėtų privilioti pavargusius žmones (potencialius turistus) iš „intensyviai dirbančių“ aplinkinių savivaldybių teritorijų (Šiaulių, Panevėžio, Radviliškio rajonų ir miestų).

1 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės plėtros prioritetai (kryptys)

TIKSLAI	UŽDAVINIAI
I prioritetas. GYVENIMO KOKYBĖ	
1. Viešųjų paslaugų pasiekiamumo plėtra ir kokybės gerinimas	<ul style="list-style-type: none"> - Plėtoti viešąsias paslaugas, optimizuoti jas teikiančių įstaigų tinklo lokalizavimą rajono teritorijoje, gerinti paslaugų kokybę - Skatinti privačių paslaugų plėtrą kaimo gyvenviečių sistemos centruose - Modernizuoti savivaldybės viešojo transporto sistemą, optimizuoti viešojo transporto maršrutus
2. Sveikos ir švarios aplinkos rajono gyventojams užtikrinimas	<ul style="list-style-type: none"> - Plėsti bei modernizuoti vandentiekio ir nuotekų tinklus, gerinant geriamo vandens kokybę - Saugoti ir puoselėti esamas natūralias ir pusiau natūralias gamtines teritorijas - Tobulinti ir diegti aplinkos apsaugos valdymo sistemas
3. Užtikrinti būsto ir gyvenamosios aplinkos kokybę	<ul style="list-style-type: none"> - Plėtoti energiją taupančią gyvenamąją statybą ir būstų atnaujinimą - Sutvarkyti gyvenamųjų teritorijų viešąsias erdves - Didinti socialinio būsto fondą
II prioritetas. TECHNINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA	
1. Plėtoti ir modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą	<ul style="list-style-type: none"> - Gerinti vietinių ir rajoninių kelių techninius parametrus - Išplėtoti pėsčiųjų ir dviratininkų takų tinklą
2. Sudaryti sąlygas gyventojams ir verslo subjektams didinti mobilumą	<ul style="list-style-type: none"> - Išplėsti viešąją pakelės infrastruktūrą - Užtikrinti gyventojams saugų susisiekimą automobiliais ir dviračiais, keliuose taikyti inžinerines saugaus eismo priemones
3. Plėtoti alternatyvaus kuro energetikoje panaudojimą	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizuoti energetinį ūkį
III prioritetas. KONKURENCINGO VERSLO PLĖTRA	
1. Verslo infrastruktūros ir paslaugų plėtra	<ul style="list-style-type: none"> - Plėtojant verslo konsultacines, informacines paslaugas bei užtikrinti Smulkaus ir vidutinio verslo galimybes pasinaudoti teikiamomis paslaugomis
2. Viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra	<ul style="list-style-type: none"> - Plėtoti viešąją turizmo infrastruktūrą turizmo plėtros zonose - Plėtoti turizmo informacinę infrastruktūrą - Skatinti turizmo paslaugų sektoriaus plėtrą - Pritaikyti kultūros paveldo objektus turizmo reikmėms - Pritaikyti išeksploatuotų karjerų teritorijas pramogų kompleksams statyti
IV prioritetas. MODERNAUS ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTRA	
1. Inžinerinės infrastruktūros plėtra kaimo gyvenvietėse	<ul style="list-style-type: none"> - Užtikrinti inžinerinio aprūpinimo sistemų atnaujinimą ir plėtrą kaimuose - Statyti vandens gerinimo įrenginius - Gerinti kaimo gatvių būklę ir apšvietimą, vietinių kelių būklę - Modernizuoti esamas katilines, plėtoti atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą
2. Pirminio ekonomikos sektoriaus plėtra	<ul style="list-style-type: none"> - Didinti žemės ūkio efektyvumą (modernizuoti ūkius) - Didinti miškų plotus, plėtoti miškų ūkį - Gerinti žemės ūkio paskirties žemės kokybę
3. Alternatyvių veiklų plėtra kaimiškosiame vietovėse	<ul style="list-style-type: none"> - Sudaryti sąlygas smulkiųjų verslų plėtrai kaimiškosiame gyvenvietėse - Skatinti ekologinio ūkininkavimo plėtrą - Skatinti turizmo paslaugų plėtrą kaimo vietovėse - Skatinti naujas žemės ūkio produkcijos gamybos technologijas

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Aiškinamasis raštas

V. Sprendiniai

Planavimo organizatorius:

Pakruojo rajono savivaldybės administracija

Plano rengėjai:

II „Atkulos projektai“

VI „Valstybinio žemėtvarkos instituto Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius“
UAB „Panevėžio miestprojektas“

„Projektą remia
Lietuvos Respublika“

„Projektą iš dalies finansuoja
Europos Sąjunga“

TURINYS

I. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKYMO TVARKA.....	165
II. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI	166
1. BENDROSIOS NUOSTATOS	166
2. GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO SPRENDINIAI	170
2.1 KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA IR NAUDOJIMAS	170
2.2 APLINKOS KOKYBĖ.....	171
2.3 KULTŪROS PAVELDO NAUDOJIMAS IR APSAUGA	172
3. GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI.....	175
3.1 CENTRINIŲ GYVENVIEČIŲ SISTEMA	175
3.2 SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMAS.....	176
3.3 BŪSTO PLĖTROS SPRENDINIAI.....	177
3.4 PASLAUGŲ GYVENTOJAMS IR VERSLUI PLĖTRA	179
4. ŪKIO PLĖTROS SPRENDINIAI.....	179
4.1 ŽEMĖS IR MIŠKŲ ŪKIO PLĖTRA	179
4.2 TURIZMO IR REKREACIJOS PLĖTRA	181
4.3 PRAMONĖS IR VERSLO PLĖTRA.....	183
5. ŽEMĖS NAUDOJIMO SPRENDINIAI	184
5.1 ŽEMĖS FONDO STRUKTŪRA IR JOS POKYČIŲ PROGNOZĖ	184
5.2 PLANUOJAMI ŽEMĖS NAUDOJIMO PRIORITETAI (KONCEPCIJA).....	186
5.3 BIOPRODUKČINIO ŪKIO PLĖTRA.....	189
5.4 TERITORIJOS NAUDOJIMO REGLAMENTAI.....	191
6. SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI	210
6.1 AUTOMOBILIŲ KELIAI.....	210
6.2 PASIENIO KONTROLĖS PUNKTAS.....	215
6.3 GELEŽINKELIS	215
6.4 DVIRAČIŲ TAKAI IR TURIZMO TRASOS.....	215
6.5 TERITORIJŲ REZERVAVIMAS SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTRAI VALSTYBĖS IR APSKRITIES SVARBOS OBJEKTAMS	216
7. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SISTEMŲ PLĖTROS SPRENDINIAI	216
7.1 BENDROSIOS NUOSTATOS	216
7.2 VANDENTIEKA IR VANDENVALA	216
7.3 ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS	226
7.4 ŠILUMOS TIEKIMAS	227
7.5 DUJŲ TIEKIMAS.....	234
7.6 ATLIEKŲ TVARKYMAS	235
7.7 TELEKOMUNIKACIJOS IR RYŠIAI	237
7.8 TERITORIJŲ REZERVAVIMAS INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SISTEMŲ PLĖTRAI, VALSTYBĖS IR APSKRITIES SVARBOS OBJEKTAMS.....	238
8. TERITORIJOS, KURIOMS BŪTINA PARENGTI VIETOS LYGMENS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS	239
PRIEDAI	240

I. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ SUDĖTIS IR TAIKYMO TVARKA

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių sudėtis:

- Bendrosios nuostatos (Bendrosios erdvinės plėtros koncepcijos brėžinys);
- Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys; Miškų išdėstymo brėžinys);
- Veiklos apribojimų sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys ir 5.4.2 lentelė. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai);
- Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys);
- Ūkio plėtros sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys ir Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys);
- Žemės naudojimo sprendiniai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys, Miškų išdėstymo brėžinys, Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys ir Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys, 5.4.2 lentelė. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai);
- Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai (Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Inžinerinės infrastruktūros plėtros sprendiniai (Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys);
- Teritorijų rezervuojamų visuomenės poreikiams sąrašai (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys);
- Teritorijų, kurioms būtina parengti vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus sąrašas (schema).

Taikymo tvarka

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais privalo vadovautis valstybės institucijos, savivaldybės, visuomeninės ir nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys, planuojantys ar vykdančys veiklą šioje teritorijoje. Jeigu Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose nėra suformuluotos aiškios nuostatos dėl konkrečios veiklos, tuomet reikia vadovautis bendrojo plano sprendinių bendrosiomis nuostatomis (*žr. II.1. skyrių*).

Ginčo atvejais prioritetas teikiamas viešajam interesui, t.y. žmogaus sveikatai, ekstremalių situacijų prevencijai, viešųjų paslaugų plėtrai, aplinkos ir kultūros paveldo vertybių apsaugai, žemės ūkio naudmenų ir miško išteklių apsaugai, infrastruktūros plėtrai.

II. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

PLĖTROS PRIELAIDOS IR TIKSLAI

Vadovaujantis parengtomis rajono plėtros prognozėmis nustatomos svarbiausios planuojamos teritorijos plėtros prielaidos, t. y. konkrečių objektų ar veiklos sričių plėtra, kuri galėtų radikaliai paveikti ne tik konkrečią, nedidelio ploto teritoriją (pvz., seniūniją), tačiau viso rajono veiklų ir kraštovaizdžio struktūrą.

Prielaidos

- **Gyvulininkystės plėtra.** Pastarųjų metų išaugę gyvulininkystės gamybos mastai turėjo teigiamos įtakos ekonominiams rajono rodikliams. Šią žemės ūkio plėtros kryptį tikimasi išlaikyti iki planuojamo periodo pabaigos. Išvystytos žemdirbystės pagrindu planuojama plėtoti mėsinę galvijininkystę ir pieno ūkį, taip pat kiaulininkystę. Šios tendencijos darys didelę įtaką bendrai teritorijos raidai. Plėtojantis gyvulininkystei, svarbu imtis prevencinių priemonių aplinkosauginėms problemoms išvengti. *Tam tikslui numatomas rengti specialūs planai.* Būtina ieškoti galimybių atliekas, kuriomis laistomi laukai, arba jų dalį naudoti kaip atsinaujinantį energijos šaltinį, tuo pačiu plėtojant ir rajono energetikos sektorių.
- **Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra.** Gyventojų skaičius mažėja visoje Lietuvoje, taip pat ir Pakruojo savivaldybėje. Tačiau prognozuojama, kad plėtojantis moderniam žemės ūkiui, turizmui ir smulkiesiems verslams gyvenimo kokybė gerės. Pakruojo rajono savivaldybėje tai bus susiję su sparčia paslaugų sektoriaus plėtra naudojant vietos išteklius.
- **Buvusių karjerų panaudojimas.** Išekspluatuotų karjerų žemės plotai gali būti panaudojami veiklai, kuri didintų Pakruojo rajono patrauklumą investuotojams, turistams, pvz. šioje žemėje gali būti kuriami pramogų centrai. Pramogų plėtra šiose teritorijose turėtų lemti tiek ekonominės, tiek ir socialinės aplinkos pagerėjimą (naujos darbo vietos gyventojams, įdomesnis laisvalaikis).
- **Rekreacijos ir turizmo plėtra.** Šių sričių plėtra turi būti nukreipiama į Pakruojo rajono kaip pramogų ir laisvalaikio paslaugų vietovės populiarinimą. Čia išplėtojus turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, tikėtina, kad malonaus laisvalaikio leidimo galimybės, turėtų privilioti turistus iš „intensyviai dirbančių“ aplinkinių savivaldybių teritorijų (Šiaulių, Panevėžio, Radviliškio rajonų ir miestų).

KRAŠTOTVARKINĖS AŠYS IR PLĖTROS KRYPTYS (KONCEPCIJA)

Rajono erdvinė plėtra

Svarbiausia rajono erdvinės plėtros prielaida yra kokybinė socialinių ir ekonominių procesų rajone plėtra, naudojant vietos išteklius, galimybes ir potencialą. Erdvinės plėtros koncepcijos paskirtis yra bendroms plėtros ašims ar branduoliams planuojamoje teritorijoje formuoti, bendriesiems plėtros ir apsaugos prioritetams, gyvenamųjų vietovių plėtros kryptims ir mastams nustatyti.

Ateityje, šalia šiuo metu stipriausio lokalinio **plėtros centro Pakruojo miesto**, siūloma stiprinti **Linkuvos miestą**, kaip naują plėtojama rajono lygmens aptarnavimo (paslaugų plėtros) centrą. Bendras **Pakruojis – Linkuvos arealas** plėtojamas Šiaulių regiono plėtros tolygumui palaikyti. Taigi, vadovaujantis Šiaulių apskrities teritorijos bendrojo plano koncepcijos nuostatomis, siūloma apjungti dviejų rajono miestų potencialą ir suformuoti **Pakruojo rajono savivaldybės plėtros branduolį**, kuris apimtų teritoriją tarp Pakruojo ir Linkuvos miestų, Petrašiūnų, Pakruojo, Rozalimo, Klovainių ir Balsių kaimų.

Darniai rajono plėtrai svarbūs yra koncepcijoje numatomi rajono **plėtros pcentriai**, kurie dekoncentruotų plėtros potencialą rajono teritorijoje ir būtų svarbiais vietinės reikšmės aptarnavimo (paslaugų plėtros) centrais. Plėtros pcentrais Pakruojo rajone laikytini **Klovainiai, Rozalimas, Žeimelis, Lygumai, Pašvitinys**.

Visi rajono plėtros centrai ir pcentriai sujungti tarpusavyje įvairaus intensyvumo ir reikšmės socialiniais ir ekonominiais ryšiais, kurie pasiskleidžia planuojamos teritorijos kelių tinkle. Ryšių ir kelių tinklo pagrindu rajono teritorijoje susiformuoja šie **ekonominės ir socialinės integracijos koridoriai (ašys)** nuo plėtros centrų Pakruojo ir Linkuvos:

- per Ūdekus ar Guostagalį iki Žeimelio (krašto kelias Nr. 211 „Linkuva-Žeimelis“) ir toliau Bauskės arba Joniškio link;
- per Triškonius ar Gaižūnus iki Pašvitinio (krašto kelias Nr.152 „Joniškis-Linkuva“);
- iki Lygumų (rajoniniu keliu Nr. 2908 „Pakruojis-Lygumai-Naisiai“);
- iki Rozalimo (krašto keliu Nr.149 „Smilgiai- Pakruojis“);
- iki Klovainių (rajoniniu keliu Nr. 2909 „Pakruojis-Klovainiai“).

Rajono ekonominės ir socialinės integracijos koridoriai susieja Pakruojo regioną su Šiaulių regiono, Lietuvos ir Europos plėtros centrais, pcentrais, plėtros ašimis bei kitais ekonominio ir socialinio aktyvumo dariniais. Svarbiausios rajono urbanistinės integracijos jungtys (ašys) yra šios:

- Pakruojis – Smilgiai (krašto kelias Nr. 149 „Smilgiai- Pakruojis“);
- Šiauliai – Pasvalys (krašto kelias Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“);
- Pakruojis –Linkuva (krašto kelias Nr. 151 „Pakruojis-Linkuva“).

Esamų gamtinių išteklių naudojimas

Koncepcijoje formuojamos **gamtinės ašys**, kurių paskirtis nurodyti teritorijas gamtos apsaugai bei ekologinės žemdirbystės ir miškininkystės tam tikrose teritorijose plėtojimui. Gamtinės ašys apjungia visas Pakruojo rajone esančias saugomas teritorijas (NATURA 2000 paukščių apsaugai svarbią teritoriją – Gedžiūnų miško biosferos poligoną; valstybinius Laumekių botaninį, Laumenio botaninį-zoologinį, Glebavo pedologinį, Linkuvos geomorfologinį, Draumėnų kraštovaizdžio, Daugyvenės hidrografinį draustinius; Rozalimo miško parką) bei miško ūkiui ir ekologiškai žemdirbystei svarbius miško plotus prie rajono pietrytinės ribos, prie Linkuvos ir Pakruojo miestų.

Žemės plotai, esantys centrinėje rajono dalyje prie rytinės Gedžiūnų miško biosferos poligono ribos bei kelio Smilgiai-Pakruojis dešinėje pusėje tarp Rozalimo ir Klovainių, kuriuose išžvalgyti dolomito telkiniai, skiriami **gavybos ir su ja susijusios pramonės plėtrai**. **Gavybos infrastruktūros centrus**, kuriuose turi būti kuriama gavybos infrastruktūra, siūloma plėtoti Petrašiūnuose ir Klovainiuose.

Ūkio plėtra

Palaikyti ir stiprinti esamą svarbiausią ūkio veiklą – **žemės ūkį**, didinti rajono žemės ūkio gamybos konkurencingumą. Šiuo požiūriu svarbu yra pakankamai išplėtoti objektų, teikiančių paslaugas (konsultacines, finansines, socialines ir kt.) ūkininkams ir kaimo gyventojams, tinklą. Smulkaus ir vidutinio **verslo paslaugas** (finansines, konsultacines, komunikacijų, nekilnojamojo turto ir kt.) siūloma plėtoti Žeimelyje, Linkuvoje, Lygumuose ir Rozalime.

Rajono teritorijoje esamas **pramonės teritorijas** prie Pakruojo ir Linkuvos miestų siūloma planuojamu laikotarpiu rezervuoti pramonės bei smulkaus ir vidutinio verslo plėtrai.

Turizmas ir rekreacija

Plėtojant turizmą planuojamoje teritorijoje siūloma vadovautis pramogų ir laisvalaikio paslaugų plėtros idėja, pasinaudojant Pakruojo rajono geografinės vietos išskirtinumą (vieta netoli svarbių Lietuvos turizmo rinkų Panevėžio ir Šiaulių miestų). Formuojama bendra rajono **turizmo plėtros zona**, kuri sutampa su pagrindinėmis turistų srautų kryptimis (esamomis ir tikėtinomis) ir apibrėžia rajono teritorijas (2-3 km į abi puses nuo krašto kelio), kuriose plėtotinos turizmo paslaugos ir infrastruktūra. Turizmo zoną papildo numatytos galimos **rekreacijos plėtros teritorijos**, esančios prie rekreacijai tinkamų vandens telkinių (tvenkinių, upių ir upelių), patrauklių kultūrinio paveldo objektų, kitų koncepcijoje numatytų turizmo objektų. Prie kai kurių vandens telkinių savivaldybės lėšomis jau įrengti arba numatomi įrengti vieši paplūdimiai (Paežerių tvenkinio pakrantės), parinkta vieta kempingui, vasaros renginiams ir kt. Turizmo plėtrai numatytos zona ir rekreacijos plėtros teritorijos nužymėtos erdvinės plėtros koncepcijos brėžinyje.

Atsižvelgiant į šiuo metu esamą potencialą ir turistinį interesą, svarbiausiu rajono **turizmo centru** įvardijama **Pakruojo dvaro sodyba**. Viešąsias turizmo paslaugas ir infrastruktūrą siūloma plėtoti gyvenvietėse, patenkančiose į bendrą rajono turizmo plėtros zoną, **Žeimelyje, Linkuvoje, Lygumuose, Klovainiuose ir Rozalime**.

Siekiant efektyviai naudoti žemę ir plėsti siūlomų turizmo paslaugų spektrą, siūloma kurti **pramogų kompleksus** išeksploatuotų karjerų teritorijose prie Petrašiūnų ir prie Klovainių.

Kita siūloma konceptuali turizmo plėtros Pakruojo rajone kryptis - atgaivinti senas tradicijas. Siūloma gyvenamosiose vietovėse, plano struktūroje turinčiose buvusias turgaus aikštes, – **Žeimelyje, Pašvitinyje, Linkuvoje, Lygumuose, Rozalime** – atgaivinti **turgaus tradiciją**. Šiose gyvenvietėse siūloma atkurti tradicines turgaus aikštes, kuriose vyktų natūriniai mainai (turgūs ar jomarkai), tradicinių amatų pristatymai ir dirbinių pardavimas bei kitokios krašto tradicijas reprezentuojančios atrakcijos turistams ir vietos gyventojams.

Susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros plėtra

Viena svarbiausių prielaidų Pakruojo rajono plėtrai kaimiškosiose vietovėse yra galimybė kaimo gyventojams lengvai pasiekti jiems reikalingas socialines ir kitokias paslaugas. Esamos situacijos analizė parodė, kad šiuo metu viešojo susisiekimo sistema skirtingose rajono teritorijose yra nevienodai išplėta. Kai kurios seniūnijos yra labiau atskirtos šiuo požiūriu nuo pagrindinių paslaugų centrų. Siekiant tolygiau paskirstyti viešojo transporto maršrutus, siūloma viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės pagrindu sukurti papildomus **viešojo susisiekimo transporto parkus** – Žeimelyje ir Gačioniuose.

Siekiant sudaryti geras sąlygas rajono gyventojams ir ūkio subjektams nevaržomai pasiekti jiems reikalingas paslaugas, teikiamas rajono centre ir pacentriuose, siūloma **modernizuoti kelius**, kurti vientisą vietinių ir rajoninių kelių tinklą.

Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai

Bendrieji Pakruojo rajono teritorijų tvarkymo principai:

- *Partnerystės*, lygių galimybių principu vadovaujamosi siekiant mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp seniūnijų ar kitokiais kriterijais išskiriamų rajono teritorijų;
- *Atsakomybės* principu vadovaujamosi siekiant mažinti pagrindinių ūkio (žemės ūkio, turizmo, pramonės, energetikos, būsto) šakų poveikį aplinkai;
- *Ekologinio efektyvumo* (dematerializacijos) principu vadovaujamosi siekiant efektyviau naudoti gamtos išteklius ir tvarkyti atliekas. Gamyba ir paslaugos turi augti daug greičiau nei naudojami gamtos išteklių, tai yra tam pačiam kiekiui gaminių pagaminti ir paslaugų suteikti turi būti sunaudojama vis mažiau energijos ir kitų gamtos išteklių.
- *Lankstumo* principu vadovaujantis plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės turi būti derinami ir tikslinami atsižvelgiant į sparčiai kintančias rajono išorės ir vidaus sąlygas;
- *Nuoseklios raidos* principu vadovaujamosi siekiant saugoti kraštovaizdžio, biologinę įvairovę, kultūros vertybes. Kraštovaizdžio transformacijos turi būti nuoseklios ir neturi mažinti jo vertės bei naikinti vertės požymių. Visų planuojamų veiklų tipas, mastas ir intensyvumas turi atitikti planuojamos teritorijos natūralias plėtros galimybes.

Pakruojo rajono savivaldybės miestų, miestelių ir kaimų bendruosiuose planuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Visi Pakruojo savivaldybės rengiami planai, strategijos ir programos turi neprieštarauti išvardintiems principams.

Pakruojo rajono savivaldybės miestų, miestelių ir kaimų bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų, taip pat žemėtvarkos, miškotvarkos, vandentvarkos ir kitų teritorijų planavimo organizatoriai (užsakovai) ir rengėjai privalo laikytis šių planavimo principų:

- derinti visuomenės socialinės ir ekonominės plėtros bei ekologinius interesus, griežtai laikytis gyventojų aprūpinimo socialine ir inžinerine infrastruktūra normų, nepabloginti gyvenamosios aplinkos kokybės;
- saugoti šiuo metu naudojamas ir numatyti (rezervuoti) pagal normatyvus bei poreikį naujas bendro naudojimo atviras erdves, skirtas gyventojų poilsiui, sportui, pramogoms;
- numatyti visuomenės poreikiams paimamas ir rezervuojamas teritorijas transporto, inžinerinei ir socialinei infrastruktūrai plėtoti, atliekoms surinkti, rūšiuoti, saugoti ir utilizuoti;
- susieti planuojamą ūkinę veiklą su transporto, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtra, plėtoti gyvenamųjų namų statybą tik inžineriškai parengtose teritorijose;
- naujų transporto infrastruktūros objektų kūrimo zonoje strateginius planavimo ir plėtros klausimus spręsti savivaldybės ir seniūnijų bendruomenių bendru sutarimu.

2. GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO SPRENDINIAI

2.1 KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA IR NAUDOJIMAS

Gamtinio karkaso formavimas rajono teritorijoje. Gamtinis karkasas yra itin svarbi daugiafunkcinė sistema, užtikrinanti bendrą teritorijos kraštovaizdžio stabilumą, gyvybingumą bei jame vykstančių migracinių ryšių nepertraukiamumą. Gamtinės aplinkos stabilumo užtikrinimas palaikant, formuojant ar gausinant gamtinio karkaso elementų kokybę teritorijoje savo ruožtu garantuoja didesnę teritorijos ūkinį potencialą bei geresnę gyvenamosios aplinkos kokybę. Pakruojo rajono teritorijos gamtinis karkasas yra neatsiejama bendro šalies teritorijos gamtinio karkaso dalis. Visos gamtinio karkaso dalys, lokalizuotos Pakruojo rajono teritorijoje, užima 66500 ha ir sudaro 50,6 % bendro rajono ploto¹. Jos pavaizduotos Teritorijos tvarkymo ir apsaugos reglamentų brėžinyje. Gamtinio karkaso sistemą sudaro šios dalys:

- geoekologinės takoskyros;
- geosistemų stabilizavimo mazgai ir juostos;
- migracijos koridoriai.

Geoekologinės takoskyros – tai teritorijos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus bei požeminių vandenų intensyvaus maitinimo plotus. Jos palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Geoekologinė takoskyra, beveik dalinanti Pakruojo rajono teritoriją pusiau ir nusidriekianti iš rytų į vakarus per Linkuvos miestą, priskiriama rajoninės

¹ Gamtinio karkaso teritorijų dalis sutampa su konservacinėmis, įvairaus pobūdžio ir intensyvumo ūkinio naudojimo teritorijomis, todėl bendrai nesumuojama su teritorijomis, kuriose ribojama ūkinė veikla.

reikšmės tarpsisteminio stabilizavimo ašiai. Palyginti nedidelio ploto (1506,4 ha) regioninės reikšmės geokologinės takoskyros dalis yra prie Pakruojo rajono teritorijos pietrytinio pakraščio. Bendroje Pakruojo rajono gamtinio karkaso sistemoje geokologinės takoskyros užima 20,4 %, o visoje rajono teritorijoje – 10,3 %. Rajoninės reikšmės geokologinė takoskyra sudaro 88,9 % nuo bendro geokologinių takoskyrų ploto, o regioninės svarbos – 11,1 %. ***Svarbiausia kraštovaizdžio formavimo kryptis geokologinių takoskyrų teritorijose - kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų grąžinimas ir gausinimas.***

Geosistemų stabilizavimo mazgai ir juostos – tai teritorijos, užimančios tarpinę padėtį tarp geokologinių takoskyrų ir migracijos koridorių, galinčios pakeisti šoninius migracijos srautus (šoninį nuotėkį), taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms sistemoms.

Pakruojo rajone geosistemų stabilizavimo mazgai ir juostos apima 30911,49 ha plotą, kas sudaro 23,5 % rajono teritorijos ploto arba 46,5 % viso gamtinio karkaso ploto. ***Svarbiausia kraštovaizdžio formavimo kryptis - esamo natūralaus kraštovaizdžio pobūdžio išlaikymas ir saugojimas.*** Tai teritorijos pietinėje rajono dalyje apimančios Gedžiūnų miško biosferos poligono teritorijas, Paežerių, Daumėnų, Mažaičių, Kauksnujų, Žalgirio, Maldžiūnų, Birjagalos, Jomantonių, Klovainių, Legminių miškus, Rozalimo šilą ir miško parką; šiaurinėje rajono dalyje – Laumenio botaninį-zoologinį draustinį ir dalį Laumenio miško, Glebavo pedologinį draustinį ir Glebavo mišką. Dalyje Pakruojo rajono geosistemų stabilizavimo mazgų ir juostų numatytos ***kitos kraštovaizdžio formavimo kryptys: palaikyti ir stiprinti esamą kraštovaizdžio natūralumą*** reikia Ruonių, Kukariškių ir Kratošino miškuose bei teritorijoje tarp Šukionių ir Preičiūnų gyvenviečių; ***grąžinti ir gausinti kraštovaizdžio natūralumą atkuriančius elementus*** būtina likusiame geosistemų stabilizavimo mazgų ir juostų plote (Gedžiūnų miško biosferos poligono teritorijoje, išsidėsčiusioje prie rajoninio kelio Nr. 2917; teritorijoje tarp Laumenio ir Glebavo miškų prie rajoninio kelio Nr. 2913).

Migracijos koridoriai – tai slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija. Pakruojo rajone migracijos koridoriai apima 16,7 % rajono teritorijos ploto arba 33,1 % viso gamtinio karkaso ploto. Regioniniai ir svarbiausi rajoniniai migracijos koridoriai apima 3453,63 ha teritoriją, o kiti rajoniniai ir svarbiausi vietiniai migracijos koridoriai – 18557,78 ha. Pakruojo rajone migracijos koridoriai daugeliu atveju sutampa su rajono teritorijoje esamų upių ir upelių (Mūša, Kruoja, Obelė, Beržtalys, Viršytis, Švitinys ir kt.) slėniais. ***Svarbiausia kraštovaizdžio formavimo kryptis - grąžinti ir gausinti kraštovaizdžio natūralumą atkuriančius elementus.***

2.2 APLINKOS KOKYBĖ

Oro, vandens, dirvos tarša priklauso nuo ūkio plėtros ir žmonių veiklos intensyvumo planuojamoje teritorijoje. Pakruojo rajono teritorijoje numatyta plėtoti intensyvių žemės ūkį, rekreaciją, turizmą, gavybos pramonę. Gerėjant gyvenimo kokybei bus plėtojama inžinerinė bei susisiekimo infrastruktūra, viešosios paslaugos. Atitinkamai intensyvės teritorijos naudojimas ir didės galimybės teršti orą, vandenį ir dirvą. Todėl sprendiniai, kurie padėtų sumažinti šią taršą arba jos išvengti (aplinkos kokybės sprendiniai) parengti ir išdėstyti 7 skyriuje „Inžinerinės infrastruktūros sistemų plėtros sprendiniai“.

2.3 KULTŪROS PAVELDO NAUDOJIMAS IR APSAUGA

Savivaldybės bendrojo plano kultūros paveldo dalis apibrėžia savivaldybės teritorijoje esamo nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymą ir naudojimą bei prioritетines teritorinės apsaugos priemones kultūros paveldo vertybėms išsaugoti. Sąvokos ir sprendinių turinys atitinka Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą (Žin., 2004, nr. 153-5571), Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklės (Žin., 2004, Nr. 83-3029), Lietuvos nacionalinę darnaus vystimosi strategiją (Žin., 2003, Nr. 89-2039) ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą (Žin., 2002, Nr. 110-4852).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo 3 str. 1 p. visi objektai, saugotini kaip nekilnojamosios kultūros vertybės pagal įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo įgyvendinimo“ 9 straipsnį, pripažįstami Kultūros vertybių registre registruotomis nekilnojamosiomis kultūros vertybėmis.

Nekilnojamosios kultūros vertybės yra bendrosios kraštovaizdžio formavimo politikos objektas. Jų išsaugojimas ir tvarkymas laikomas integralia Pakruojo rajono savivaldybės plėtros dalimi. Kultūros paveldo išsaugojimas, atgaivinimas ir tinkamas naudojimas ypač svarbus rajono savitumo raiškai. Registre įregistruotų nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių skaičius Pakruojo rajone pagal jų tipus pateiktas 2.1 lentelėje.

2.1 lentelė. Registruoti kultūros paveldo objektai 2006 m. liepos 1 d.

Vertybių tipai	Skaičius	Dalis bendrame skaičiuje %	Valstybės saugomi kultūros paveldo objektai	Kultūros paminklai
Statiniai (bažnyčios, sinagogos, malūnai, kiti pastatai) ir statinių kompleksai (dvarai)	57	22,7	29	1
Urbanistikos objektai	3	1,2	0	0
Archeologijos ir mitologijos objektai	47	18,7	29	15
Memorialinės ir įvykių vietos	7	2,8	7	0
Laidojimo vietos	131	52,2	37	2
Monumentai, turintys meninę vertę	6	2,4	2	0
IŠ VISO	251	100%	104	18

Apie pusė kultūros paveldo vertybių yra įvairių rūšių palaidojimai (laidojimo vietos, pilkapiai, kapinynai ir kt.). Tik dalis jų tinkama pritaikyti turizmui. Didžioji dalis yra nelankytina, arba gali būti tik labai specializuotos rūšies turizmo objektais. 41 % registruotų kultūros paveldo vertybių yra valstybės saugomi ir tik 7 % jų yra suteiktas paminklo statusas. Dauguma paminklo statusą turinčių objektų yra archeologijos objektai (pilkapiai, kapinynai, senovės gyvenvietės, įtvirtinimai ir keletas piliakalnių). Tarp paminklų statusą turinčių objektų išskirtinas statinių kompleksas – **Pakruojo dvaro sodyba**. Kultūros paveldo objektai užima 424,83 ha rajono teritorijos, iš jų:

- Dvaro sodybos kaip kultūros vertybės (Lašmenpamūšio ir Pakruojo) 58,44 ha;
- Kitos dvaro sodybos - 313,39 ha;
- Kitos kultūros vertybės - 53,00 ha.

Veiklos apribojimai dėl kultūros paveldo vertybių apsaugos (kultūros paveldo objektų vizualinės apsaugos zonos) nustatyti 636,64 ha rajono teritorijos.

Lietuvos Respublikos ir Šiaulių apskrities teritorijų bendrieji planai kultūros paveldo tvarkymo tipologinių prioritetų zonavimo aspektu Pakruojo rajono teritoriją priskiria dvarų sodybų ir statinių prioriteto tvarkymo zonai. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje išskirtuose kultūros paveldo arealuose vyrauja: Linkuvos-Petrašiūnų, Pakruojo-Rozalimo – urbanistikos ir architektūros paveldas, Žeimelio – urbanistikos ir archeologijos paveldas, Plaučiškių, Grikpėdžių – archeologijos paveldas, Pašvitinio, Lygumų – istorinis paveldas, Stačiūnų-Šukionių, Klovainių, Guostagalio arealuose nėra nė vieno vyraujančio kultūros paveldo objektų tipo. Pakruojo rajone didesni nekilnojamojo kultūros paveldo kompleksinės sankaupos arealai yra susiformavę centrinėje rajono dalyje bei palei kelius Linkuva - Žeimelis, Pakruojis – Linkuva, Pakruojis – Smilgiai (krašto keliai Nr. 211, 151, 149) ir rajoninį kelią Pakruojis – Rozalimas - Palučiškiei (Nr. 2906), kertančius rajono teritoriją pietų-šiaurės kryptimi. Prioriteto tvarka turi būti tvarkomi ir pritaikomi naudojimui kultūros paveldo objektai, esantys **Žeimelio, Linkuvos-Petrašiūnų ir Pakruojo-Rozalimo arealuose.**

Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniai apsaugos reglamentai, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).

Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai (Žin., 1992-08-10, Nr. 22-652). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str.). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal Kapinių tvarkymo taisykles. Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis (Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str.).

Jeigu objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 5 p. reikalavimai. „Institucija, priėmusi sprendimą inicijuoti kultūros paveldo objekto skelbimą saugomu arba jau saugomo objekto naujai aptiktos vertingosios savybės nustatymą bei apsaugos reikalavimų pakeitimą, gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti darbus, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Jei teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto. Jeigu dėl nepalankių klimato sąlygų trūkštami tyrimai neatliekami, terminas gali būti pratęstas. Bendras uždraudimo vykdyti darbus terminas negali būti ilgesnis negu 8 mėnesiai. Per šį terminą šio įstatymo nustatyta tvarka turi būti atlikti trūkštami tyrimai, parengtas ir suderintas teritorijos ir apsaugos zonos ribų projektas, reikalui esant, statinys užkonservuotas ir atlikti kiti kultūros paveldo objekto skelbimo saugomu procedūros veiksmai.“

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai naudojami, atsižvelgiant į jų vertingąsias savybes ir teritorinį kontekstą. Prioritetiniai tvarkomi reikšmingiausi valstybės ir savivaldybės saugomi nekilnojamojo kultūros paveldo objektai. Dvarų sodybų naudojimo perspektyva siejama su rekreacinio naudojimo plėtra ir turizmu. Į Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų registrą įtrauktos dvarų sodybos tvarkomos pagal jų apsaugos reikalavimus. Kultūros objektai, įtraukti į turizmo maršrutus, ženklinami prioriteto tvarka ir rengiami intensyvesniam lankymui.

Buvusios dvarų sodybos, esančios rekreaciniuose arealuose, taip pat turizmo plėtros zonoje ir netoli jos pritaikomos turizmo infrastruktūros ir paslaugų objektams kurti. **Prioritetiškai lankymui pritaikomi** kultūros paveldo objektai, esantys turizmo plėtros zonoje ir arti jos:

- Pakruojo dvaro sodyba (statinių kompleksas) – valstybės saugomas kultūros paminklas;
- Tričių piliakalnis – valstybės saugomas kultūros paveldo objektas;
- Peleniškių piliakalnis – valstybės saugomas kultūros paminklas;
- Žeimelio miestelio urbanizuota vietovė.

Visi išlikę **vėjo malūnai** turi būti konservuojami ir eksponuojami kaip išskirtinė šio krašto kraštovaizdžio vertybė. Jie gali būti pritaikomi turizmo infrastruktūrai, paslaugoms kurti, eksponuojami kaip lankytini objektai.

Siūloma lankymui parengti (įrengti nuorodas, informacijos standus, sutvarkyti prieigas, paruošti suvenyrus) rajono memorialinius paminklus: Lietuvos fiziko chemiko Teodoro Grotuso sodybos vieta, A.Vainausko, J Šliavo, V. Spudo palaidojimo vietas.

Pakruojo rajono savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje žemės ūkis yra būtina sąlyga vertingosioms savybėms, būdingoms jos istoriniam kraštovaizdžiui (smulki kraštovaizdžio sąskaida, tradicinės medžio architektūros paveldo objektų gausa ir autentiškumas, nedidelės dvaro sodybos) išsaugoti (Lietuvos etnografinių kaimų išlikimo ilgalaikė programa, Žin., 2003, Nr. 89-4033).

Planuojama gyvenviečių plėtra įgyvendinama atsižvelgiant į vertingąsias urbanistikos paveldo savybes. Saugotini vertingi istorinės urbanistinės erdvių struktūros bruožai, medinio architektūros paveldo objektai, vaizdingas gamtinis kraštovaizdis. Žeimelio, Linkuvos, Rozalimo miesto kultūros paveldo tvarkyba reglamentuojama specialiaisiais planais. Rengiant detaliuosius planus privaloma iš esmės nekeisti susiklosčiusios planinės struktūros, vertingų gamtos ar kultūros elementų, numatyti būdus jiems išryškinti ar atkurti.

Kultūros paveldo objektų sancaupos arealai tvarkomi išryškinant dominuojančių kultūros paveldo objektų sąveika su kitais kultūros paveldo objektais ir gamtine aplinka. Arealų teritorinės apsaugos priemonės nustatomos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentais (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, Žin., 2005, nr. 81-2973). Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniai apsaugos reglamentai, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).

Lėšos koncentruojamos svarbiausių objektų tvarkybai teisės aktų nustatyta tvarka. Atskiros investicijos skirtinos Pakruojo dvaro sodybai, Žeimelio ir Rozalimo miestelių bei Linkuvos miesto viešosioms erdvėms saugomuose istorinėse dalyse tvarkyti.

Siekiant išsaugoti Pakruojo rajono istorinių miestelių ir kaimo gyvenviečių patrauklumą tikslinga numatyti ir įgyvendinti socialinės plėtros priemonės, skirtas:

- išlaikyti ir stiprinti vietos bendruomenes;
- įtraukti bendruomenes į teritorijų planavimo ir kultūros paveldo išsaugojimo procesus;
- plėtoti medžio statybos tradicijas;
- atgaivinti turgaus tradicijas rajono miesteliuose;
- stiprinti istoriškai susiklosčiusias kultūrinės religines tradicijas.

Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje Pakruojo rajono savivaldybės kultūros paveldo objektai pateikiami pagal aiškinamojo rašto sprendinių *1 PRIEDO 1 lentelės* numeraciją. Bendrojo planavimo dokumentuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama saugomų teritorijų planavimo dokumentais ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Priede (*žr. 1 PRIEDA*) pateikiami rajono teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų sąrašai.

3. GYVENVIEČIŲ SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

3.1 CENTRINIŲ GYVENVIEČIŲ SISTEMA

Vadovaujantis Pakruojo rajono tarybos aprobuota Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrosios erdvinės plėtros koncepcija savivaldybėje plėtojami du **3 lygmens** lokaliniai **a ir b kategorijos** centrai:

- ***Pakruojis*** (**a** kategorija) – esamas savivaldybės centras, susiformavęs mažas miestas, pakankamo plėtros potencialo, palyginti stiprus;
- ***Linkuva*** (**b** kategorija) – naujas plėtojamas rajono lygmens aptarnavimo centras, formuojamas mažo miesto pagrindu, šiuo metu dar palyginti silpnas, tačiau turintis plėtros potencialą. Administracinės reformos atveju Linkuvos miestas turėtų būti įvertintas kaip galimas naujos savivaldybės centras.

Kadangi šie du urbanistiniai rajono centrai išsidėstę nedideliu atstumu vienas nuo kito, siūloma apjungti šių miestų potencialą. Tokiu būdu sudaromos sąlygos lokaliai tolygumui palaikyti ir formuoti aktyvios plėtros branduolį (teritorija tarp Linkuvos, Petrašiūnų, Pakruojo, Rozalimo, Klovainių ir Balsių). Bendrai aktyvios plėtros teritorija apima 12413,4 ha plotą ir sudaro apie 9,5 % rajono teritorijos. Šioje teritorijoje gali būti keičiama žemės naudojimo paskirtis iš žemės ūkio į kitą paskirtį ir žemė naudojama intensyviai ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio veiklai.

4 lygmens a kategorija (polifunkciniai centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- ***Žeimelis*** (esamas seniūnijos centras, prioritetinės funkcijos – viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras, viešojo susisiekiimo sistemos aptarnavimo centras);
- ***Lygumai*** (esamas seniūnijos centras, prioritetinės funkcijos – viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras, viešųjų paslaugų gyventojams ir ūkio subjektams centras);

- *Klovainiai* (esamas seniūnijos centras, prioritetinės funkcijos – viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, viešųjų paslaugų gyventojams ir ūkio subjektams centras, gavybos infrastruktūros centras);
- *Petrašiūnai* (prioritetinės funkcijos – viešųjų paslaugų gyventojams ir ūkio subjektams centras, gavybos infrastruktūros centras).

4 lygmens *b* kategorija (monofunkciniai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- *Rozalimas* (esamas seniūnijos centras, prioritetinė funkcija – verslo paslaugų centras);
- *Pašvitinys* (esamas seniūnijos centras, prioritetinė funkcija – viešųjų paslaugų gyventojams ir ūkio subjektams centras);
- *Gačioniai* (prioritetinės funkcijos – viešųjų paslaugų gyventojams ir ūkio subjektams centras, viešojo susisiekiimo sistemos aptarnavimo centras);
- *Guostagalys* (esamas seniūnijos centras, prioritetinė funkcija – viešųjų paslaugų gyventojams ir ūkio subjektams centras).

Centrinių gyvenviečių sistemą papildo **4 lygmens *c* kategorijos** lokalinės reikšmės centrai, kurių socialinis ekonominis potencialas yra silpnas. Šių centrų pagrindinė funkcija – gyventojų, žemės ūkio ir smulkaus verslo subjektų aptarnavimas, todėl jų sklaida rajono teritorijoje yra tolydi. Šiai kategorijai priskiriamos tokios Pakruojo rajono teritorijoje esančios gyvenamosios vietovės: Bardiškiai, Griepėdžiai, Ūdekai, Rimkūnai, Mikniūnai, Pamūšis (Pašvitinio sen.), Triškoniai, Balsiai, Stačiūnai, Šukioniai, Medikoniai, Plaučiškiai, Žvirbloniai, Degučiai. Pakruojo rajono centrinių gyvenviečių sistemos gyvenamosiose vietovėse rekomenduojama koncentruoti rajono kaimo gyventojus (naujų gyvenamųjų namų statybą) kartu plėtojant inžinerinę infrastruktūrą ir viešąsias paslaugas. Rengiant šių gyvenamųjų vietovių detaliuosius planus turi būti rezervuotos teritorijos inžinerinei infrastruktūrai ir viešosioms paslaugoms plėtoti.

Rajono centrinių gyvenviečių sistemos plėtra yra daugiau kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, o ne kiekybinė ar teritorinė. Tačiau sprendiniuose numatomos tikėtinos iki planuojamo periodo pabaigos urbanizacijos plėtros teritorijos. Jos pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje.

Gyvenamosios vietovių, kurioms nesuteiktos gyvenviečių sistemos kategorijos, tankiai apgyvendintų smulkių kaimų teritorijų, neturinčių plėtros potencialo, raidą lems žemės ir kitos rinkos santykiai bei demografinių procesų (natūralaus prieaugio, gyventojų senėjimo) tempai. Čia tikėtina pavienių sodybų statyba.

Vadovaujantis Šiaulių apskrities teritorijos bendroju planu, Pakruojo rajono teritorijoje išskiriamos regioninės ir lokalinės svarbos urbanistinės integracijos ašys (aprašytos II skyriaus 1 dalyje „Bendrosios nuostatos“). Jos tarpusavyje apjungia visus Pakruojo rajone išskirtus 3 ir 4 lygmens urbanistinius centrus ir yra siejamos su aukštesnio lygmens urbanistinės integracijos ašimis.

3.2 SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMAS

Socialinės infrastruktūros (viešųjų paslaugų) plėtojimo sprendiniai neatsiejami nuo urbanistinių centrų bei urbanistinės integracijos ašių sistemos plėtros sprendinių.

Lietuvos 2007-2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijos projekte (2006 m.) nurodoma, kad savivaldybės ir apskritys atsakingos ne tik už bendrąjį lavinimą, bet ir už profesinį mokymą, specialųjį ugdymą ir tęstinį suaugusiųjų mokymą. Švietimo srityje ir ateityje turi būti remiama sistemos reforma ir švietimo institucijų tinklo optimizavimas bei jų infrastruktūros modernizavimas, siekiant gerinti teikiamų paslaugų kokybę. Rengiant miestų bendruosius planus (esant poreikiui), miestelių ir kaimų (kuriems suteiktos 3, 4 lygmens gyvenviečių sistemos centro kategorijos) detaliuosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus turi būti rezervuojamos teritorijos ar esami statiniai visuomenės poreikiams (viešosioms paslaugoms teikti), t.y. ikimokyklinėms, pradžios mokykloms ir kito pobūdžio švietimo įstaigoms statyti, viešosios paskirties želdynams įrengti ar eksploatuoti.

Sveikatos priežiūros srityje turi būti aktyviai investuojama į sveikatingumo veiklos tobulinimą bei kokybiškesnes ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas. Rengiant miestų bendruosius, miestelių ir kaimų detaliuosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus turi būti numatytos teritorijos, bendro naudojimo želdynams, viešo naudojimo sporto įrenginiams įrengti.

Bendrojo lavinimo mokyklos pertvarkomos pagal sudarytus mokyklų tinklo pertvarkos planus. Naujų bendrojo lavinimo mokyklų steigimas Pakruojo rajone nenumatytas. Žeimelio žemės ūkio mokyklos studijų programos derinti su darbo rinkos poreikiais.

Socialinių paslaugų ir paramos infrastruktūra plėtojama didinant socialinių paslaugų įvairovę ir kokybę, nemažinant stacionarių paslaugų apimties, plėtojant nestacionarias socialines paslaugas.

3.3 BŪSTO PLĖTROS SPRENDINIAI

Siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą ir kelti gyvenimo kokybę daugiabučiai gyvenamieji namai Pakruojo, Linkuvos miestuose ir Pakruojo rajono kaimo gyvenamosiose vietovėse atnaujinami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta „Lietuvos būsto strategija“ (2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60, Žin., 2004, Nr. 13-387) ir „Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programa“ (2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimas Nr.1213, 2005 m. birželio 21 d.).

Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programoje numatoma sudaryti sąlygas bendrijoms, įgyvendinančioms daugiabučio namo modernizavimo projektus, Vyriausybės įsteigtoje Būsto paskolų draudimo bendrovėje gauti apdraudus ilgalaikius kreditus komerciniuose bankuose be turto įkeitimo. Valstybė remia mažas pajamas turinčius butų savininkus, padengdama šio kredito draudimo įmokas ar jų dalį bei pradinį įnašą projektui įgyvendinti. Asmenims (šeimoms), turintiems teisę į kompensaciją už šilumos energiją, karštą bei šaltą vandenį, kuri teikiama pagal Piniginės socialinės paramos mažas pajamas gaunančioms šeimoms įstatymą, kompensuojama dalis išlaidų, susijusių su kredito grąžinimu bei palūkanomis. Privatus mažaaaukštis būstas atnaujinamas savininkų iniciatyva, naudojantis Europos Sąjungos ir valstybinės paramos (būsto atnaujinimo ir energijos taupymo programos) galimybėmis.

Savivaldybė teikia paramą daugiabučių namų bendrijoms renovuojančioms savo būstą (kompensuoja dalį daugiabučių renovacijai išleistų lėšų arba kitais teisės aktuose nustatytais būdais).

Socialinis būstas. Siūloma plėsti būsto pasirinkimo galimybes visoms Pakruojo rajono socialinėms gyventojų grupėms ir patenkinti socialinio būsto poreikį. Socialinio būsto fondo metinę apimtį didinti nuosekliai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriamų asignacijų dydį ir savivaldybės biudžeto galimybes. Lėšas planuoti programiniu principu.

Socialinį būstą plėtoti pagal Socialinio būsto fondo plėtros programą, parengta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymu (Žin., 1992, Nr. 14-378; 2002, Nr. 116-5188; 2005, Nr. 47-1554), Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymo įgyvendinimo įstatymu (Žin., 2002, Nr. 116-5189; 2005, Nr. 47-1556), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1162 „Dėl Valstybės remiamų būsto kreditų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 1997, Nr. 97-2458; 2006, Nr. 27-886) ir Lietuvos būsto strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60 (Žin., 2004, Nr. 13-387).

Šios Programos tikslas – padidinti savivaldybių socialinio būsto fondą, kuris būtų nuomojamas mažas pajamas gaunantiems asmenims (šeimoms), turintiems teisę į socialinį būstą pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymą, siekiant Lietuvos būsto strategijoje numatytų šio būsto fondo plėtros rodiklių savivaldybėms pagal socialinio būsto poreikį, įvertinus savivaldybių pateiktus konkrečius šio fondo plėtros projektus.

Socialinio būsto fondo plėtrai gali būti panaudoti esami savivaldybei ar valstybei priklausantys pastatai ir patalpos, parengiant juos tinkamais gyventi.

Naujos gyvenamųjų namų statybos plėtra. Pakruojo rajone siūloma plėtoti daugiabučių (iki 5 aukštų), dvibučių ir vienučių mažaaukščių gyvenamųjų namų statybą.

Miestuose. Daugiabučiai pastatai ir jų grupės plėtotinos tik miestuose Pakruojuje ir Linkuvoje. Daugiabučių gyvenamųjų pastatų teritorijose žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namams statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) patalpoms įrengti arba statiniams statyti, bendro naudojimo želdynams (ne mažiau 10 % teritorijos ploto), gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti. Užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 5 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams – 0,8; negyvenamosios paskirties sklypams – 2,0.

Kaimo vietovėse. Nauja gyvenamoji statyba plėtotina prie kompaktiškai apstatytų (gatvinio, savaiminio ar padriko tipo) kaimų ir miestelių išlaikant susiformavusį užstatymo pobūdį ir statybos tradicijas. Naujai statomi kvartalai jungiami prie esamos inžinerinės infrastruktūros arba diegiama nauja bendra (kaimo ir naujai statomo urbanistinio darinio) inžinerinė infrastruktūra. Naujos namų valdos sklypas kaimo vietovėje (kaimo, miestelio ribose ir už jų ribų apibrėžtose statybos plėtros zonose) turi būti ne mažesnis kaip 15 arų, o kaimo turizmo sodybos sklypas turi būti ne mažesnis kaip 50 arų. Prioritetas suteikiamas statybos plėtros zonoms, esančioms prie kaimų ir miestelių, kuriems suteiktos 4 lygmens a, b, c gyvenviečių sistemos centrų kategorijos.

Kaimo turizmo paslaugos plėtotinos visoje rajono teritorijoje, tačiau prioritetas teikiamas kaimo turizmo plėtrai brėžiniuose nurodytose rekreacinėse teritorijose.

Naujos **statybos plėtros zonų** ribos nurodytos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje. Plėtojamų teritorijų reglamentai nustatomi plėtojamų kaimų ir miestelių detaliesiais planais. Kaimo vietovėse prie kompaktiškai apstatytų (gatvinio, savaiminio ar padriko tipo) kaimų ir miestelių gyvenamai statybai skirtos teritorijos žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namams statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) statiniams statyti arba patalpoms įrengti, bendro naudojimo želdynams (ne mažiau 10 % teritorijos ploto), gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti. Užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams – 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.

Žemės ūkio paskirties žemės sklypuose buvusios sodybos atkuriamos ir statomos naujos ūkininko sodybos vadovaujantis Ūkininko ūkio įstatymo 11 straipsnio nuostatomis. Ūkininko sodyba ar pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatai statomi nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 ha. Atstatomos sodybos statiniai nebūtinai turi būti statomi ant buvusių statinių pamatų.

3.4 PASLAUGŲ GYVENTOJAMS IR VERSLUI PLĖTRA

Paslaugos gyventojams ir verslui turi būti plėtojamos visuose Pakruojo rajono centrinių gyvenviečių sistemos centruose. Siekiant skatinti kaimo vietovių plėtrą prioritetą siūloma teikti 4 lygmens c kategorijos centrams **Bardiškiams, Grikpėdžiams, Ūdekams, Rimkūnams, Mikniūnams, Pamūšiui, Triškoniams, Balsiams, Stačiūnams, Šukioniams, Medikoniams, Plaučiškiams, Žvirbloniams, Degučiams.**

Rengiant visų lygių ir kategorijų centrų detaliuosius planus juose numatyti teritorijas - „centro“ plėtros teritorijas, kuriose galėtų kurtis arba plėtotis esamos viešosios (švietimo, sveikatos, sporto, informacijos ir konsultacijų, socialinės globos ir rūpybos, kt.) ir komercinės (mažmeninės prekybos, remonto, statybos, nekilnojamojo turto, finansinės, teisinės, sveikatos, ikimokyklinio ugdymo, maitinimo, apgyvendinimo, nuomos, kt.) paslaugos gyventojams ir ūkio subjektams.

4. ŪKIO PLĖTROS SPRENDINIAI

4.1 ŽEMĖS IR MIŠKŲ ŪKIO PLĖTRA

Žemės ūkis. Pagal LR bendrojo plano sprendinius, Pakruojo rajonas priskiriamas IV potencialo Vidurio Lietuvos agrarinei zonai. Teritorijos Vidurio Lietuvos zonoje, tame tarpe Pakruojo rajonas, pasižymi dideliu agrarinės teritorijos panaudojimu žemės ūkiui. Dirvožemis nelabai jautrus intensyviai žemės dirbimui, žemės ūkio naudmenų žemė naši, yra galimybė suformuoti stambius ūkininkų ir žemės ūkio įmonių ūkius.

Įvertinus esamą planuojamos teritorijos ekonominę situaciją, esamus išteklius ir plėtros potencialą, numatoma esamos svarbiausios ūkio veiklos – žemės ūkio – palaikymas (stiprinimas). Svarbiausios kryptys, didinančios Pakruojo rajono žemės ūkio konkurencingumą, yra įstaigų,

teiksiančių paslaugas (konsultacines, finansines, socialines ir kt.) ūkininkams ir kaimo gyventojams tinklo plėtra (žr. skyrelį „Pramonės ir verslo plėtra“) bei ūkių modernizavimas.

Ūkininkavimas leistinas visame Pakruojo rajono žemės ūkio naudmenų plote, kuris sudaro 71,4 % bendro Pakruojo rajono teritorijos ploto: gamtinio karkaso zonose – tausojantis ūkininkavimas, kitose teritorijose – intensyvus žemės ūkis. Labiausiai žemės ūkio plėtra rekomenduojama teritorijose Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendroje erdvinės plėtros koncepcijoje įvardintose kaip žemės ūkio plėtros teritorijos. Jos apima 86678,35 ha ploto teritorijas ir sudaro 65,9 % bendro Pakruojo rajono ploto.

Rekomenduojamos žemės ūkio gamybos specializacijos: pagrindinės augalininkystės šakos – kviečių, cukrinių runkelių, rapsų, pašarinių kultūrų auginimas, o pagalbinė augalininkystės šaka – kitų javų auginimas; pagrindinės gyvulininkystės šakos – pienininkystė ir kiaulių auginimas.

Nekilnojamojo turto registre Pakruojo rajone įregistruotų žemės sklypų vidutinis dirvožemių našumo balas yra didelis. Šiaulių apskrities teritorijos bendrajame plane nurodyta, kad Pakruojo rajone vyraujantis reljefas – stambiai banguotoji arba slėniuotoji lyguma, vyraujantys dirvožemiai – giliai karbonatingi arba sekliai karbonatingi sekliai glėjiški rudžemiai, kurių granulimetrinė sudėtis – lengvi priemoliai, vietomis – vidutinio sunkumo ir sunkūs priemoliai. Dėl vertingų rajono dirvožemių, galimybės panaudoti ariamajai žemei (vienmečiams augalams) ir artimos neutraliai reakcijos ši teritorija tinkamiausia naudoti pagal tradiciškai plėtojama ūkių specializaciją. Ši specializacija – tai yra dirvai reiklų žemės ūkio augalų auginimas pardavimui (kviečiai, cukriniai runkeliai, linai, rapsai, miežiai) ir javų auginimas pašariniams grūdams. Kaip minėta anksčiau, gamtinio karkaso teritorijoje rekomenduojamas tausojamasis ūkininkavimas, laikantis teisės aktais nustatytų žemės naudojimo ir teritorijos tvarkymo reikalavimų.

Siekiant išvengti aplinkosauginių problemų ateityje siūloma nekoncentruoti gyvulininkystės (mėsinės galvijininkystės, kiaulininkystės ir pieno ūkio objektų) vienoje kurioje rajono vietoje. Numatoma gyvulininkystę plėtoti visoje rajono teritorijoje, išskyrus ekologiškai jautrias teritorijas, naudojant buvusius kolūkių ūkinius statinius ir įrenginius. Gyvulininkystės kompleksai (nuo 12 tūkst. iki 54 tūkst. kiaulių per metus, daugiau kaip 500 galvijų) paukštynai (nuo 50 tūkst. vištų ar kitų paukščių), avių, žvėrelių ir triušių stambios (daugiau kaip 1000 vienetų), pavienės fermos, patenkančios į gamtinio karkaso zonas, taip pat saugomas teritorijas, arba darančios poveikį gyvenamosioms, kitoms teritorijoms, kuriose teikiamas prioritetas gamtai, rekreacijai, turizmui, privalo įsirengti įrenginius ir įdiegti technologijas, skirtas gamybos atliekoms (skystam ar kietam mėšlui, srutomis, biologinėms atliekoms ir kt.) nukenksminti bei dezodoruoti.

Gerinant Gedžiūnų miško biosferos poligone saugomų mažųjų erelių rūšių maitinimosi sąlygas, poligono žemės ūkio prioriteto zonoje skatinti ekologinių ūkių kūrimąsi, didinti natūralių pievų ir ganyklų plotus (ypač pamiškes), saugoti juos nuo užaugimo ir suarimo. Šios priemonės skatintinos, remiantis 2004 m. gruodžio 10 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-629 patvirtintais Gedžiūnų miško biosferos poligono nuostatais.

Įvertinant našių dirvožemių apsaugos reikalavimus, rajono žemės ūkio naudmenų plotuose rekomenduojama planuoti subalansuotą tręšimą organinėmis ir mineralinėmis trąšomis, pirmąjį apleistų žemių gražinimą žemės ūkio veiklai ir reikiama sausavimo sistemų rekonstrukciją. Planuojant žemės naudmenų sudėties pakeitimą, gamtinės įvairovės padidinimas sprendinamas būdais, kurie tik minimaliai mažintų patogių mechanizuotam dirbimui nusausingų žemės ūkio

naudmenų plotus. Naujų teritorijų iš miško ūkio paskirties žemės ir kitos paskirties žemės įsavinti žemės ūkio veiklai nenumatoma.

Mišku ūkis. Pakruojo rajono miškininkystės plėtra numatoma, atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų politikos tikslus, numatytus tiek Lietuvos Respublikos, tiek Šiaulių apskrities teritorijų bendruose planuose, t.y.:

- daugiatišklės ir miško išteklius tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas, subalansuojant ekonomines, socialines ir ekologines miškų funkcijas;
- rajono teritorijos miškingumo didinimas;
- biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas ir miškų rekreacinio potencialo didinimas;
- pramonės ir gyventojų aprūpinimas mediena.

Pakruojo rajono miškingumas yra 19,6 %. Rajono miškingumą reikėtų padidinti minimaliai bent 2%. Didžiąją dalį miškų sudaro ūkiniai miškai (97,6 %), atitinkamai rezervatiniai ir specialios paskirties miškai sudaro tik 2,4 %. Kaip nurodyta Šiaulių apskrities teritorijos bendrajame plane, miško augaviečių našumas rajono teritorijoje yra artimas šalies viduriniui – 5,8 m³/ha. Rajono teritorijoje svarbiausios yra kietųjų lapuočių – ažuolo, uosio augavietės. Jų atkūrimui reikėtų skirti daugiausiai dėmesio. Palaikant ar net didinant eglynų plotus miškuose, didesnę dėmesį reikėtų skirti vertingos beržo medienos auginimui.

Didinant bendrą Pakruojo rajono miškingumo rodiklį, numatoma nederlingas žemes apželdinti mišku. Savivaldybės teritorijų apželdinimas mišku turi būti vykdomas pagal VĮ Valstybinio žemėtvarkos instituto parengtą Pakruojo rajono savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schemą. Iš viso teritorijos, skirtos rajono miškingumui didinti, apima 12531,65 ha plotą ir sudaro 9,5 % bendro savivaldybės ploto.

4.2 TURIZMO IR REKREACIJOS PLĖTRA

Rekreacinės teritorijos. Pakruojo rajono teritorijose, esančiose prie rekreacijai tinkamų vandens telkinių (tvenkinių, upių ir upelių), patrauklių kultūrinio paveldo objektų, kitų turistinio patrauklumo objektų, numatyta rekreacijos plėtra. Rekreacijos plėtra numatyta šiose teritorijose:

- Rozalimo miško parke ir šalia jo, taip pat prie esamo Ežerėlės upės tvenkinio;
- Prie Obelės upės tvenkinio (teritorija apie 2 km nutolusi nuo Stačiūnų gyvenvietės);
- Prie Mūšos upės užtvankos (apie 0,5 km nutolusi nuo Titonių gyvenvietės), arealas apima ir Impolių dvaro teritoriją;
- Pamūšyje palei Mūšos upę;
- Prie Šukionių gyvenvietės esančių tvenkinių;
- Prie Kruojos upės tvenkinio, esančio apie 2 km atstumu nuo Lygumų;
- Prie Beržtalio upės tvenkinio, esančio prie Žeimelio;
- Prie Guostagalio tvenkinių;
- Žvirblonių gyvenvietėje prie tvenkinių;
- Pakruojo mieste prie Kruojos upės tvenkinio;
- Mažesnių plotų teritorijos prie savivaldybėje esančių tvenkinių (prie Plaučiškių, Ūdekų, Pašvitinio ir kt.) (žr. *Rekreacijos, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinį*).

Konkrečios teritorijos, kuriose siūloma plėtoti rekreaciją, iš viso apima 1838,9 ha ploto. Šių teritorijų žemė naudojama kaimo turizmo plėtrai, viešiesiems paplūdimiams įrengti bei eksploatuoti,

kempingams, stovyklavietėms, poilsia vietėms ir kitiems rekreacijos objektams statyti, įrengti ir eksploatuoti. Pastatai ne aukštesni kaip 3 a., užstatymo intensyvumo rodikliai turi neviršyti 0,4.

Turizmo plėtros zona. Teritorijos, sutampančios su pagrindinėmis turistų srautų kryptimis ir apimančios teritorijas 2-3 km į abi puses nuo kelių Linkuva – Žeimelis, Pakruojis - Linkuva, Pakruojis - Smilgiai (krašto keliai Nr. 211, 151, 149) ir kelių Pakruojis – Rozalimas – Plaučiškiai, Pakruojis – Lygumai (rajoninio kelio Nr. 2906, 2908), pripažįstamos turizmo plėtros zona. Ji apima 10284,7 ha ploto teritorijas. Turizmo plėtros zonoje žemės naudojimo prioritetas skiriamas turizmo (viešo maitinimo, apgyvendinimo, informacijos ir kt.) paslaugas teikiantiems subjektams kurtis, viešajai turizmo ir pakelės infrastruktūrai plėtoti.

Plėtotinas turizmo pobūdis. Labiausiai Pakruojo rajone plėtotinas *pažintinis turizmas* (teikiamas platesnis, su vietos gamtine ir kultūrine aplinka suderintų paslaugų spektras: maitinimas, apgyvendinimas, informacija apie vietos gamtinę ir kultūrinę aplinką, ekskursijų organizavimas), taip pat skatintina *poilsinio turizmo*, tarp jų ir kaimiškojoje aplinkoje (kaimo turizmas), plėtra (teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuotos paslaugos: maitinimas, apgyvendinimas, poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma). ***Kaimo turizmo sodybos plotas turi būti ne mažesnis kaip 50 arų.***

Pramogų plėtra. Vadovaujantis Pakruojo rajono savivaldybės tarybos aprobuota Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos erdvine plėtros koncepcija, plečiant siūlomų turizmo paslaugų spektrą, be pažintinio ir poilsinio turizmo paslaugų savivaldybėje plėtotina *pramoginė rekreacija* (poilsis gamtoje ar tam tikslui pritaikytoje dirbtinėje aplinkoje, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose). Siekiant efektyviai naudoti žemę, kurti pramogų kompleksus numatoma išeksploatuoti karjerų teritorijose prie Petrašiūnų ir prie Klovainių. Šios teritorijos apima 271,4 ha plotą. *Pramoginės rekreacijos* teritorijų žemė gali būti naudojama pramogų kompleksų, sporto įrenginių statybai, viešojo naudojimo želdynams, paplūdimiams įrengti, viešbučiams, poilsio namams, viešojo maitinimo įstaigoms ir kitiems poilsio ir turizmo objektams statyti ir eksploatuoti.

Iš viso turizmo, rekreacijos, turizmo paslaugų ir pramogų plėtrai Pakruojo rajone siūloma 12395 ha teritorijos, kas sudaro 9,4 % bendro Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos ploto.

Turizmo ir rekreacijos aptarnavimo centrai užima svarbią vietą bendroje Pakruojo rajono rekreacijos sistemoje. Pakruojo rajono teritorijoje turizmo ir rekreacijos aptarnavimo centrai diferencijuojami pagal reikšmę (regioninės ir vietinės reikšmės). Pagrindinis *regioninės reikšmės turizmo centras* – prie Pakruojo miesto esanti Pakruojo dvaro sodyba. Vadovaujantis parengtu projektu „Pakruojo dvaro pritaikymas turizmo reikmėms“, dvaro rūmuose siūloma įrengti ekspozicijų salę, koncertų ir konferencijų sales, viešbutį, mobilią kavinę. Oficinoje, kiaulidėje, spirito varykloje ir tarnautojo name siūloma įkurti sporto ir pirčių kompleksą, atkurti senovinį tradicinį alaus gamybos bravorą ir alaus degustavimo salę.

Turizmo paslaugas ir viešąją turizmo infrastruktūrą siūloma plėtoti ir kitose gyvenvietėse, patenkančiose į bendrą rajono turizmo plėtros zoną, kuria tikėtina judės turistų srautai: Žeimelyje, Linkuvoje, Petrašiūnuose, Lygumuose, Klovainiuose. Šios gyvenvietės įvardijamos kaip *rajoninės reikšmės turizmo aptarnavimo centrai*.

Turizmo trasos ir takai. Be bendrųjų tranzitinių turistų judėjimo kelių, atitinkančių svarbiausius autotransporto judėjimo kryptis, t.y. turizmo plėtros zonų, pažintinio turizmo sistemą Pakruojo

rajone sudaro prioritetinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistema (žr. *Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinį*). Į Pakruojo rajono teritoriją patenka tokių Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane rekomenduojamų turistinių maršrutų atkarpos:

- Nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (šiaurinėje savivaldybės dalyje per Žičiūnus, Žeimelį ir Noreikius; pietinėje rajono teritorijoje per Plaučiškius, Rozalimą, Pakruojį ir toliau krašto keliu Nr. 150 Pasvalio link);
- Regioninio gamtinio-kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų žiedo „Vidurio Lietuvos parkų žiedas“ atkarpa, kuri Pakruojo rajone beveik atitinka maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ atkarpa (šiaurinėje savivaldybės dalyje per Žičiūnus, Žeimelį ir Noreikius; pietinėje rajono teritorijoje per Plaučiškius, Rozalimą, Pakruojį, Klovainius ir Laipuškius).

Pakruojo rajono teritoriją kerta plėtotina nacionalinės dviračių trasos atkarpa, tiesiama Rytų-Vakarų kryptimi per Pamūšį (Klovainių sen.), Petrašiūnus, Pakruojį, Aleknaičius, Lygumus ir Bitaičius.

Greta nacionalinės svarbos turistinių trasų, kurių atskiros dalys patenka į Pakruojo rajono teritoriją, siūloma plėtoti planuojamos teritorijos kraštovaizdžio savitumą ir išskirtinį kultūros paveldą – vėjo malūnus – reprezentuojančią turistinę trasą (maršrutą, skirtą įvairioms turizmo rūšims) „**Vėjo malūnų kelias**“: Plaučiškiai – Padubysys – Rozalimas – Klovainiai – Balsiai – Pamūšis (Klovainių sen.) – Pakruojis – Linkuva – Ūdekai – Steigviliai – Lauksodis – Žeimelis. Šis maršrutas yra apskrities lygmeniu plėtojamos perspektyvinės regioninės dviračių trasų sistemos dalis. Prie šios trasos siūloma plėtoti ir vietinės reikšmės turistinę trasą Pakruojis – Lygumai – Degučiai – Stačiūnai – Šukioniai – Rozalimas. Siūloma **vietinė trasa** būtų skirta vietos gyventojams, moksleiviams, jų svečiams, siekiantiems pėsčiomis ar dviračiu pažinti Pakruojo apylinkes. Trasoje yra penki vėjo malūnai, kraštovaizdžio draustinis, trys buvusios dvaro sodybos, keturios viešosios poilsio teritorijos.

Pažintinius takus siūloma įrengti Daugyvenės hidrografiniame draustinyje, Draumėnų kraštovaizdžio draustinyje, Linkuvos geomorfologiniame draustinyje, Glebavo pedologiniame draustinyje ir Gedžiūnų miško biosferos poligono teritorijoje. Tikslinga lankymui paruošti (įrengti nurodomuosius ženklus, informacinius stendus, sutvarkyti prieigas, paruošti suvenyrus) gamtos paveldo objektus: Raudonpamūšio atodangą, Kundročių akmenį, Klovainių ažuolą.

4.3 PRAMONĖS IR VERSLO PLĖTRA

Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiant ūkio subjektams, ekonominiai procesai bet kokioje teritorijoje vyksta priklausomai nuo susiformavusių arba susiformuosiančių ekonominių interesų toje teritorijoje, nuo išorinių veiksnių ir vidinių savivaldybės išteklių. Todėl bendrajame plane nėra tikslinga planuoti konkrečių pramonės šakų plėtrą, jos mastą ir pan. Tuo labiau Pakruojo rajone esant derlingoms žemėms, tradiciškai žemės ūkis yra pagrindinė gyventojų ūkinė veikla. Trūkstant vidinių Pakruojo rajono išteklių, tinkamų pramonei plėtoti, keisti tradiciškai susiklosčiusią ūkio struktūrą galima būtų tik skatinant gyventojų verslumą, sudarant geresnes sąlygas smulkiam verslui plėtoti. Taigi, pagrindinis šio teritorijų planavimo dokumento

uždavinys – išplėtoti verslo paslaugas (informavimo, konsultavimo, mokymų, finansinių, nekilnojamo turto, komunikacijų ir kt.) teikiančių centrų tinklą (*žr. poskyrį Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra*).

Pakruojo rajono teritorijoje esamas **pramonės teritorijas** prie Pakruojo ir Linkuvos miestų siūloma planuojamu laikotarpiu rezervuoti pramonei bei smulkiam ir vidutiniam verslui plėtoti. Perspektyviomis dolomito **gavybos ir su ja susijusios pramonės teritorijoms** priskirtini plotai centrinėje rajono dalyje prie rytinės Gedžiūnų miško biosferos poligono ribos (atitraukiant gavybos zoną 500 m. nuo poligono ribos) bei teritorijos, esančios kelio Smilgiai-Pakruojis dešinėje pusėje tarp Rozalimo ir Klovainių. Siūloma nevykdyti sprogdinimo darbų (arba sumažinti jų intensyvumą) saugomų paukščių veisimosi metu, nuo gegužės 1 d. iki rugpjūčio 1 d. Tikslesnės gavybos teritorijos pažymėtos brėžinyje. Iš viso dolomito gavybos plėtros teritorijų plotas yra 4266,84 ha, tai sudaro 3,2 % viso rajono ploto.

Priklausomai nuo parinktų prioritetinių gavybos teritorijų, numatyti du galimi centrai, kuriuose turi būti kuriama gavybos infrastruktūra, - Petrašiūnai ir Klovainiai. Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2008 m. vasario 7 d. sprendimu Nr. T-45 neleidžiama 5 metus atlikti dolomito kasybos ar akmens skaldymo darbų Petrašiūnų III dolomito telkinyje.

Buvusiuose ir apleistose kolūkių gamybiniuose centruose ir technikos kiemuose galima plėtoti smulkų ir vidutinį verslą (technikos remonto, medienos apdorojimą, baldų ar statybinių medžiagų gamybą, sandėliavimo, komercijos ir kitas veiklas) kuris nedaro neigiamo poveikio aplinkinės žemės dirvožemio savybėms, gyventojų sveikatai.

Naudingų iškasenų gavyba NATURA 2000 teritorijoje neplėtojama, išekspluotuoti teritorijoms numatomas rekultivavimo periodas. Siekiant, kad Pakruojo rajono savivaldybėje nemažėtų miškingumas, numatoma, prieš keičiant miškų ūkio paskirties žemę į naudingų iškasenų teritorijas, atkurti sunaikinto miško teritoriją (įveisiant mišką lygiaverčiame ar didesniame plote pažeistose ar apleistose žemėse savivaldybės teritorijoje).

5. ŽEMĖS NAUDOJIMO SPRENDINIAI

5.1 ŽEMĖS FONDO STRUKTŪRA IR JOS POKYČIŲ PROGNOZĖ

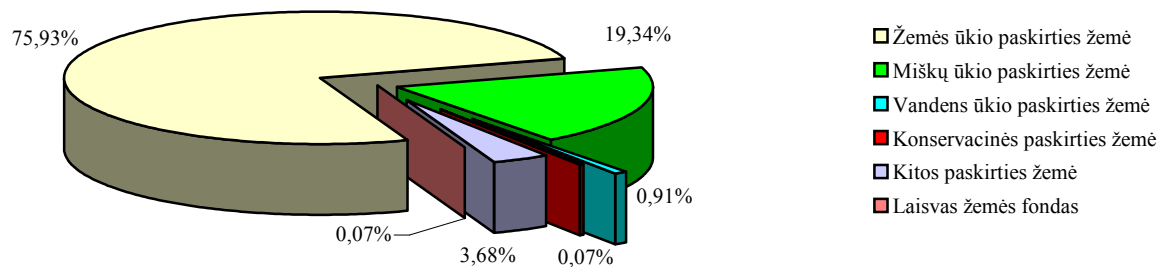
Pakruojo rajono savivaldybės teritorija dėl palankių gamtinių sąlygų didesnėje dalyje įsavinta žemės ūkio veiklai ir turi geras plėtros perspektyvas. Rajono teritorija priklauso Mūšos – Nemunėlio lyguminiam rajonui, pasižymintį derlingais priemolio dirvožemiais. Pakruojo rajone dirvožemiai yra vieni derlingiausių Lietuvoje. Bendras žemės ūkio naudmenų našumo balas rajone – 44,6 (Lietuvos vidurkis – 39,1 balo).

Prioritetine žemės naudotojų veikla rajono teritorijoje išlieka žemės ūkis. Kitai veiklai žemės plotus numatoma panaudoti didinant miškingumą, plėsti užstatymui reikalingus plotus, eksploatuoti naudingąsias iškasenas, saugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus. Šioms veiklos sritims reikalingų žemės plotų tarpusavio proporcijų dinamika pateikiama *5.1.1 lentelėje*.

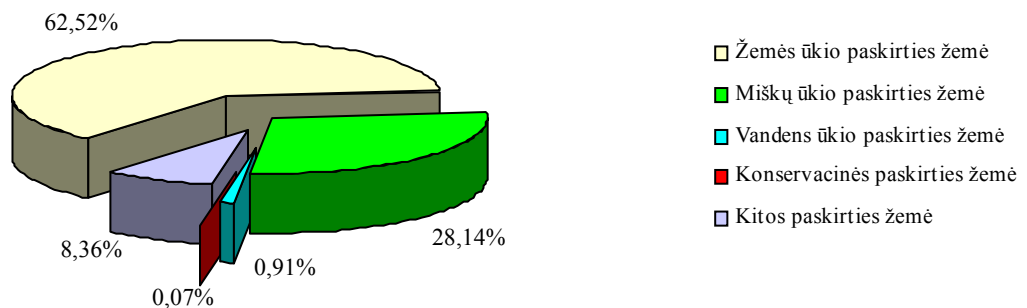
5.1.1 lentelė. Žemės fondo struktūros pokyčiai (%)

Pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Metai		Pokyčiai vidut. per metus	Prognozė 2027 m.	Pokyčiai per 20 m.
	2005	2007			
Žemės ūkio	75,92	75,93	+0,01	62,52	-13,41
Miškų ūkio	19,36	19,34	-0,02	28,14	+8,80
Vandens ūkio	0,91	0,91	-	0,91	-
Konservacinė	0,05	0,07	+0,02	0,07	-
Kita	3,70	3,68	-0,02	8,36	+4,68
Laisvas žemės fondas	0,07	0,07	-	0	-
Iš viso:	100,00	100,00	X	100,00	X

Esama ir 2027 m. planuojama žemės fondo struktūra pateikiamos atitinkamai 5.1.1 ir 5.1.2 paveiksluose.

5.1.1 pav. Pakruojis rajono savivaldybės žemės fondo sudėtis 2007-01-01

5.1.2 pav. Pakruojis rajono savivaldybės numatoma žemės fondo sudėtis 2027 m.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje Pakruojis rajono teritorijoje planuojama žemės fondo naudojimo struktūra:

- žemės ūkio paskirties žemės – 82,26 tūkst. ha,

- miškų ūkio paskirties žemės – 37,02 tūkst. ha,
- vandens ūkio paskirties žemės – 1,2 tūkst. ha,
- konservacinės paskirties žemės – apie 87 ha,
- kitos paskirties žemės – 10,99 tūkst. ha.

Esamo žemės naudojimo paskirties keitimas iš vienos paskirties į kitą atliekamas teisės aktu nustatyta tvarka išduodant leidimus miško įveisimui ar rengiant detaliuosius planus ir jų pagrindu pakeičiant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Žemės ūkio veiklos prioritetai svarbesni seniūnijose (Pakruojo ir Klovainių seniūnijos), kuriose yra našiausios žemės ir intensyvesnė žemės ūkio gamyba.

Miškų ūkio paskirties žemės didėjimas siejamas su miško įveisimu, gavus leidimą miškui įveisti, arba apleistų žemės ūkio naudmenų ir kitų naudmenų savaiminio apaugimo mišku. Tačiau šis padidėjimas būtų planuojamas dar 0,74% didesnis, jeigu nebutų numatyta išekspluatuoti prognozinių naudingųjų iškasenų telkinių, kurie yra išžvalgyti ne tik žemės ūkio, bet ir miškų paskirties žemėje. Kitos paskirties žemės plotų didėjimas siejamas su Pakruojo, Linkuvos miestų ir perspektyvių vietinės reikšmės centrų plėtra, ūkinės-komercinės, rekreacinės, paslaugų veiklos plėtra, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimu, vietinės reikšmės kelių tinklo sutvarkymu, išjungiant juos iš žemės ūkio ar miškų ūkio paskirties žemės.

5.2 PLANUOJAMI ŽEMĖS NAUDOJIMO PRIORITETAU (KONCEPCIJA)

(Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinys)

Teritorijoms žemės naudojimo paskirties (funkciniai) prioritetai yra nustatyti vadovaujantis bendrojo plano sprendinių II skyriaus 1 dalies dalies „Kraštovarkinės ašys ir plėtros kryptys“ nuostatomis, taip pat Šiaulių apskrities teritorijos bendrajame plane nustatytais teritorijų funkcinio naudojimo prioritetais Pakruojo rajono teritorijai. Benrojo plano sprendiniuose išskiriamose funkcinių zonų teritorijose žemė naudojama pagal įvairias paskirtis, t.y. daug skirtingos žemės naudojimo tikslinės paskirties sklypų. Bendrojo plano Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinyje nustatomas tik žemės naudojimo prioritetas, t.y. vyraujanti sklypų žemės naudojimo paskirtis (pažymima indeksu). Greta indeksais pažymima ir kita leistina pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – pavyzdžiui ŽPU, Ržm ir t.t. Indeksų reikšmės išaiškintos šiame skyriuje.

Didžiojoje Pakruojo rajono teritorijos dalyje kaip vienas iš teritorijos naudojimo prioritetų išlieka intensyvus arba tausojantis (ekologinis) žemės ūkis, intensyvus (ūkininkavimas pagal IV grupės miškų tvarkymo reikalavimus) arba tausojantis (ūkininkavimas pagal II-III grupės miškų tvarkymo reikalavimus) miškų ūkis. Intensyviai ūkinei veiklai (pramonei, infrastruktūrai, rekreacijai, gavybai, gyvulininkystei) naudotina teritorija, turinti didžiausią potencialą plėtrai ir dėl šios priežasties koncepcijoje priskirta svarbiausiam rajono plėtros branduoliui. Rekreacijos veikla yra skatinama teritorijose, turinčiose rekreacinius išteklius (upių ir tvenkinių pakrantėse).

Esant situacijai, kai toje pačioje teritorijoje susikerta gamtosauginiai interesai (koncepcijoje įvardintos gamtinės ašys) ir galimybė plėsti kitas sritis, prioritetas teikiamas gamtos apsaugai ir tausojimui. Tokiu būdu tokiose teritorijose visos veiklos dalinai apribojamos, nustatant tam tikrus reikalavimus (tausojantis žemės ir miškų ūkis, konservacija).

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos struktūra pagal ūkinės veiklos prioritetus:

- Intensyvus žemės ūkis, intensyvus miškų ūkis	71620,38 ha	54,44 %;
- Konservacija, tausojantis miškų ūkis, tausojantis žemės ūkis	15862,12 ha	12,06 %;
- Tausojantis žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis, konservacija	24195,44 ha	18,39 %;
- Intensyvus žemės ūkis, pramonės plėtra, infrastruktūros plėtra, intensyvi rekreacija, urbanizacija	7723,82 ha	5,87 %;
- Intensyvi rekreacija, urbanizacija	3686,59 ha	2,80 %;
- Intensyvi rekreacija, tausojantis žemės ūkis, tausojantis miškų ūkis	3908,07 ha	2,97 %;
- Pramonės plėtra, infrastruktūros plėtra	4259,66 ha	3,24 %.

Kitos paskirties prioritetai:

- Rekreacijos plėtros teritorijų	1838,9 ha	1,40 %;
- Pramogų kompleksai	271,39 ha	0,21 %;
- Turizmo plėtros zonos	10284,7 ha	7,82 %;
- Gavybos plėtros teritorijos	4266,84 ha	3,24 %;
- Plėtros branduolio teritorijos plotas	12413,4 ha	3,24 %.

Žemės ūkio veiklos prioriteto teritorijos. Intensyvaus ūkininkavimo zona. (*brėžinyje pažymėta indeksu Ž*) Dėl vertingų dirvožemių galimybės panaudoti ariamajai žemei (vienmečiams augalams), ši teritorija tinkamiausia naudoti pagal tradiciškai vystomą ūkių specializaciją. Tai – dirvai reiklių žemės ūkio augalų auginimas pardavimui (kviečiai, miežiai, cukriniai runkeliai, linai, rapsai) bei javų auginimas pašariniams grūdams, pienininkystei. Pagalbinės gamybos šakos gali būti vystomos tik dėl sėjomainose būtinų auginti neprekinį žemės ūkio pasėlių ir ūkiuose išauginamų pašarų pagrindu. Nepalankios sąlygos rajone yra auginti grikius.

Zonose su rekomenduojama intensyvia žemės ūkio veikla gamyba bus efektyvi tik pasiekus atitinkamus jos pajėgumus ir sustambinus ūkių žemėvaldas. Perspektyvių ūkių dydžiai priklauso nuo jų verslo planuose numatytų gamybos apimčių. Esant tradiciniam ūkininkavimui, siektinas ūkio dydis turi būti ne mažesnis nei rekomenduojama ūkiuose, taip pat kiaulių auginimui specializuotuose ūkiuose – 100 ha žemės ūkio naudmenų, mišrios gyvulininkystės – augalininkystės specializacijos ūkiuose – 40 ha žemės ūkio naudmenų.

2006 metais daugiausia deklaruota: vasarinių (nesalykinių) miežių, žieminių kviečių, ganyklų – pievų (iki 5 metų), vasarinių rapsų. Skatintinas ūkių stambėjimas iki ekonomiškai efektyvių dydžių (ne mažiau 100 ha žemės ūkio naudmenų).

Tausojamojo žemės ūkio zona (*brėžinyje pažymėta indeksu ž*) labai geros ir geros ūkinės vertės žemėse. Žemė naudotina intensyviai mišrios specializacijos ūkių veiklai, auginant prekinę augalininkystės produkciją ir dalį pašarinių augalų, reikalingų gyvulininkystei plėtoti. Naudojant žemę, rekomenduotina diegti tausojamojo ir ekologinio ūkininkavimo sistemas, laikytis Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų:

- ariamoje žemėje turi būti auginami žemės ūkio augalai arba laikomas sideracinis ar juodasis pūdymas. Žemės ūkio augalų laukuose neturi būti juos stelbiančių piktžolių, išskyrus pavienes piktžoles ar pavienius jų kupstus. Juodąjį pūdymą reikia periodiškai įdirbti arba naudoti chemines priemones, siekiant išnaikinti piktžoles ir pagerinti dirvožemio kokybę;
- ganyklos arba pievos, taip pat daugiamečių ganyklos arba pievos turi būti geros būklės, naudojamos gyvuliams ganyti (iki rugpjūčio 1 d. turi būti bent kartą nuganytos) arba ne rečiau kaip kartą per metus (iki rugpjūčio 1 d.) nušienaujamos;
- šienas ar žalioji masė ganyklose arba pievose, taip pat daugiamečiose ganyklose arba pievose turi būti sutvarkyti ir išvežti iš lauko iki rugpjūčio 1 d.;
- ariamoje žemėje bei ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose neturi būti medžių ir krūmų, išskyrus pavienius medžius, kurie yra tradicinio kraštovaizdžio dalis;
- ganyklų arba pievų, taip pat daugiamečių ganyklų arba pievų plotuose neturi būti sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių arba išbarsčiusių piktžolių (kiečių, pelynų, usnių, varnalėšų, dilgelių ir kt.);
- ganyklose arba pievose, daugiamečiose ganyklose arba pievose žolė negali būti deginama. Žolės ir ražienų deginimas laikomas tyčiniu reikalavimų pažeidimu.

Miškų ūkio veiklos prioriteto teritorijos. Intensyvaus ūkininkavimo zonai (*brėžinyje pažymėta indeksu M*) priskirti ūkiniai miškai (IV miškų grupė). Miškų ūkio veikla turi skatinti efektyvų daugiatislį miškų naudojimą, siekiant užtikrinti ekonominę gyvybingumą ir platų aplinkosauginių bei socialinių funkcijų spektrą. Tačiau kartu ūkinė veikla šios grupės miškuose turi išsaugoti biologinę įvairovę ir su ja susijusias vertybes, vandens išteklius, dirvožemį, unikalias ir lengvai pažeidžiamas ekosistemas bei kraštovaizdį, išlaikyti miško ekologines funkcijas bei miškų vientisumą.

Tausojamojo ūkininkavimo zonai (*brėžinyje pažymėti indeksu m*) priskirti ekosistemų apsaugos miškai (IIA miškų grupė) – draustinių miškai, buveinių ir gamtos išteklių miškai ir priešeroziniai miškai, rekreaciniai miškai (IIB miškų grupė) – miško parkų miškai bei rekreaciniai miško sklypai; apsauginiai miškai (III miškų grupė) – draustiniuose esantys miškai, laukų apsauginiai miškai, miško sėkliniai medelynai ir vandens telkinių apsaugos zonų miškai. Tausojantis, daugiatislis miško naudojimas, užtikrintu miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūrinių vertybių išsaugojimą, biologinės įvairovės palaikymą, o taip pat ekonominių klausimų sprendimą.

Numatomi naujai įveisti miškai pagal savo funkcijas priskirtini tai zonai ar miškų grupei, kuriai priskirti greta esantys miškai. Rekomenduotina, kad pirmaeilis miško sodinimas būtų planuojamas formuojant priešeroziniuose miškuose, laukų apsauginiuose miškuose ir vandens telkinių apsaugos zonų miškuose.

Konservacinės veiklos prioriteto teritorijos (brėžinyje pažymėtos indeksu K). Joms priskirtos valstybinių draustinių ir biosferos poligono taip pat kitų saugomų teritorijų ir gamtinio karkaso teritorijos. Šiose teritorijose galima plėtoti veiklą tausojančią gamtos išteklius, gausinančią biologinę įvairovę, puoselėjančią vietos kraštovaizdį ir tradicinį ūkininkavimą.

Kitos ūkinės veiklos prioriteto teritorijos. Joms priskirtos:

Gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijos (brėžinyje pažymėtos indeksu U).

Tai teritorijos prie miestų ir miestelių ir kaimų, kuriose pagal parengtus miestų bendruosius planus ir kaimų bei miestelių detaliuosius planus ar urbanistinės plėtros specialiuosius planus vystytina gyvenamoji, visuomeninės, komercinės, pramoninės paskirties statyba bei kita ne žemės ūkio veikla.

Teritorijos, skirtos naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui (brėžinyje pažymėtos indeksu PI - pramonės ir infrastruktūros plėtra). Tai žemės plotai su balansiniais naudingųjų iškasenų telkiniais, kurie gali būti eksploatuojami teisės aktų nustatyta tvarka. Numatomų tyrinėti naudingųjų iškasenų telkinių paieškos gali būti visoje rajono savivaldybės teritorijoje, išskyrus konservacinės paskirties žemę, draustinių teritorijas ir gamtos bei kultūros paveldo teritorijas. Gavus leidimą eksploatuoti šias naudingąsias iškasenas, žemės sklypai leidimą gavusiems asmenims įteisinami naudoti teisės aktų nustatyta tvarka.

Teritorijos, skirtos intensyviai rekreacijai (brėžinyje pažymėtos indeksu R).

Šios teritorijos išskirtos prie valstybinės reikšmės vandens telkinių. Šiose teritorijose prioritetas teikiamas rekreacinei veiklai (papildimams, poilsio infrastruktūrai ir paslaugoms plėtoti), turizmo infrastruktūros, pramogų ir paslaugų plėtrai. Nedideliais mastais gali būti plėtojamas ir tausojantis žemės bei miškų ūkis, visuomeninė (sporto kompleksų, sveikatinimo įstaigų) statyba.

Vandens ūkio veiklos prioriteto teritorijos (brėžinyje pažymėti vandens telkiniai). Šios teritorijos – Pakruojo rajono teritorijoje esantys vandens telkiniai (upės, tvenkiniai). Veiklą juose reglamentuoja teisės aktai.

5.3 BIOPRODUKČINIO ŪKIO PLĖTRA

(Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys; Miškų išdėstymo brėžinys)

Žemės ūkio veikla. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytos žemės ūkio paskirties teritorijos. Orientacinis žemės plotas, skirtas žemės ūkio veiklai 2027 metais: 985,68 tūkst. ha (79,93 % nuo viso rajono ploto), žemės ūkio paskirties žemės ūkio naudmenos sudarys apie 79 tūkst. ha, t. y. 65,13 % nuo viso rajono ploto (2006 m. deklaruotas plotas sudaro 83,61 tūkst., t. y. 85,8 % visų rajone esančių žemės ūkio naudmenų).

Žemės ūkio paskirties teritorijose draudžiamas žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas į kitą paskirtį, išskyrus sklypus, kuriuose yra apleisti, nenaudojami buvusių kolūkių, žemės ūkio įmonių, ūkininkų gamybiniai centrai, technikos kiemai, fermos, sandėliai. Juose tikslinga ir leistina plėtoti smulkų ir vidutinį verslą, taip pat pagalbinius verslus ūkininkams ir bendrovėms.

Rekomenduojama intensyvios žemės ūkio paskirties teritorijose plėtoti prekinę žemės ūkio gamybą ir siekti ūkio dydžio, ne mažesnio nei numatyta Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003 m. liepos 1 d. įsakymu Nr.3D-269 patvirtintose rekomendacijose.

Rekomenduojami minimalūs racionalios žemėvaldos plotai tam tikros specializacijos ūkiams: tradicinio ūkininkavimo mišrios augalininkystės-gyvulininkystės specializacijos ūkiuose – 40 ha žemės ūkio naudmenų, kiaulininkystės specializacijos arba vien augalininkystės specializacijos ūkiuose – 100 ha žemės ūkio naudmenų.

Siekiant įgyvendinti Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius žemės ūkio paskirties teritorijoms rekomenduojama rengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektus arba seniūnijų kompleksinius žemės ūkio ir kaimo plėtros planus, taip pat žemės konsolidacijos projektus. Rekomenduojamų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais nustatomas:

- vietinės reikšmės kelių tinklas;
- rekomenduojamas racionalus stambiųjų ūkių centrų išdėstymas bei jų gamybos apimčių ribos;
- sausinimo sistemų remonto ar rekonstrukcijos poreikis;
- miško želdinių detalesnis išdėstymas ir jų funkcijos (miško grupė);
- žemės ūkio naudmenų laukų masyvai, tinkami naudoti tam tikroms augalų grupėms;
- žemės gerinimo priemonės;
- natūralių kraštovaizdžių, dirvožemio ir vandens apsaugos priemonės.

Miškų ūkio veikla siūloma plėtoti miškų ūkio paskirties teritorijose (Miškų išdėstymo brėžinys), taip pat miškuose, esančiuose žemės ūkio paskirties žemėje. Bendrą miškų plotą numatoma padidinti nuo 25,4 tūkst. ha 2007 m. iki 34,0 tūkst. ha 2025 metais.

Miškų išdėstymo brėžinyje pažymėtos teritorijos žemės ūkio paskirties žemėje, kuriose galima įveisti mišką vadovaujantis specialiuoju žemėtvarkos teritorijų planavimo dokumentu - Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema M1:50 000.

Miškų ūkis Pakruojo rajono teritorijoje turi būti plėtojamas laikantis Lietuvos miškų ūkio politikos nuostatų, iš kurių pažymėtinos:

- miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas;
- racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas;
- miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas;
- miško ekosistemų tvarumo užtikrinimas;
- biologinės įvairovės išsaugojimas bei miškų sveikatingumo gerinimas;
- visuomenės bendrųjų su miškais susijusių visuomenės bendrųjų reikmių tenkinimas;
- valstybinio ir privataus miškų ūkio plėtra bendrosios kaimo plėtros kontekste.

5.4 TERITORIJOS NAUDOJIMO REGLAMENTAI

(Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)

Bendrosios nuostatos

Bendrojo plano žemės naudojimo sprendiniai pagrįsti šiomis nuostatomis:

- Teritorijose, kuriose nenumatoma galimybė keisti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, žemė turi būti naudojama pagal žemės nuosavybės dokumentuose įrašytą pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, bendrojo plano reglamentais (žr. 5.4.2 lentelę), kitais teritorijų planavimo dokumentais bei teisės aktais nustatyta naudojimo būdą ir pobūdį;
- Teritorijose, kuriose numatoma galimybė keisti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, žemė, gali būti naudojama pagal žemės nuosavybės dokumentuose įrašytą pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir pobūdį arba gali būti keičiama į kitą paskirtį rengiant teritorijų planavimo dokumentus. Pakruojo rajono teritorijos bendrojo plano reglamentų nuostatos (žr. 5.4.2 lentelę) turi būti įrašytos išduodant sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;
- Pakruojo rajono teritorijos bendrajame plane numatytose rekreacinėse teritorijose, turizmo zonoje, taip pat plėtros branduolio teritorijose, miestų, miestelių ir kompaktiškai apstatytų kaimų (gatvinio, savaiminio ar padriko tipo) **statybos plėtros zonose** žemės naudojimo tikslinė paskirtis gali būti keičiama į kitą tik savivaldybei parengus šių teritorijų plėtros specialiuosius arba detaliuosius planus.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje rajono savivaldybės teritorija suskirstyta į zonas pagal vyraujančią pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį. Čia pažymėtos teritorijos (plotas ne mažesnis kaip 5 ha), kuriose galioja veiklos apribojimai (įvairių ūkinių ir komunalinių objektų apsaugos zonos, saugomos teritorijos, išžvalgyti naudingų iškasenų telkiniai ir kt.).

Teritorija **kitos paskirties objektų statybai** (gyvenamajai statybai, infrastruktūros plėtrai, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui, tvenkinių įrengimui, pramonės ir ūkinių objektų statybai ir kt.) gali būti parinkta ir projektuojama vadovaujantis 3 skyriuje išdėstytais gyvenviečių sistemos plėtros ir 4 skyriuje išdėstytais ūkio plėtros sprendiniais *Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje bei Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinyje* nurodytose zonose, išskyrus nedidelius žemės sklypus, kurie negali būti išreikšti šių brėžinių mastelyje (t.y. mažesnius kaip 5 ha);

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje bei Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinyje žemės ūkio paskirties teritorijose esančios žemės ūkio naudmenos ir žemė su veikiančiais melioracijos įrenginiais turi būti naudojama žemės ūkio veiklai vadovaujantis Lietuvos Respublikos Žemės įstatymo 22 straipsnio nuostata: „Ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje (didesnis kaip 39 balai) taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jų plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintose gamtinio karkaso teritorijose, ir nepablogėtų dirvožemio savybės“ (Žin., 2004, Nr. 28-868). Gamtinio karkaso teritorijos pažymėtos *Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje*, gamtinio prioriteto teritorijos pažymėtos *Teritorijos naudojimo*

funkcinių prioritetų brėžinyje. Siekiant jose nustatyti ekologiškai nuskurdintų teritorijų ribas turi būti atlikti papildomi skaičiavimai.

Gamtinio karkaso teritorijose ūkinė veikla ribojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 6 dalies nuostatomis: „Gamtinio karkaso rekreacinės, miškų ūkio ir agrarinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamųjų namų kvartalus. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas. Veikla vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus“ (Žin., 2001, Nr. 108-3902), LR aplinkos ministro 2007-02-14 d. įsakymu Nr. D1-96 patvirtintais gamtinio karkaso nuostatais (Žin., 2007, Nr. 22-858) bei kitais teisės aktais.

Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje nustatytose atitinkamos paskirties teritorijose veiklos reglamentai pateikti 5.4.2 lentelėje.

Teritorijos rezervuojamos bendram naudojimui (visuomenės poreikiams) pateiktos 5.4.1 lentelėje, pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje; Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje. Šie žemės sklypai negali būti parduodami, perleidžiami ar kaip nors kitaip perduodami privačion nuosavybėn iki 2027 m. Šių sklypų žemė turi būti naudojama gyventojų ramiam ir aktyviam poilsiui, sportui, sveikatingumui stiprinti, kultūros renginiams organizuoti, viešajai turizmo ir poilsio infrastruktūrai įrengti.

5.4.1 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės naudojamų ir rezervuojamų visuomenės poreikiams bendro naudojimo žemės sklypų sąrašas

Eil. Nr.	Sklypo adresas	Sklypo plotas, ha	Pastabos
<i>Guostagalio seniūnija</i>			
1.	Degėsių k.	0,80	Buvusio vaikų darželio teritorija
2.	Degėsių k.	1,4	Tvenkinys su teritorija
3.	Degėsių k.	0,7	Tvenkinys ir teritorija
4.	Guostagalio k.	0,33	Numatyta įrengti poilsio zoną
5.	Butniūnų k.	0,35	Vasaros renginių teritorija
<i>Klovainių seniūnija</i>			
6.	Gačionių k.	1,28	Parkas, poilsio zona prie buvusio vaikų darželio
7.	Klovainių mstl.	0,55	Parkas prie Klovainių ažuolo
8.	Klovainių mstl.	1,13	Sklypas reikalingas stadionui bei bendruomenės poilsio zonai įrengti
<i>Linkuvos seniūnija</i>			
9.	Rimkūnų k.	0,29	Prie buvusios mokyklos, planuojama įrengti sporto aikštelę
10.	Ūdekų k.	0,37	Buvusios mokyklos stadionas
11.	Judiškių k.	5,41	Buvęs parkas, poilsio vieta
12.	Puodžiūnų k.	4,21	Pušynas
<i>Lygumų seniūnija</i>			
13.	Lygumų mstl.	0,5	Tvenkinys ir teritorija prie bažnyčios
14.	Stačiūnų k.	1,0	Parkas, poilsio zona
15.	Kauksnųjų k.	5,4	Žalia zona, renginių vieta
16.	Dagučių k.	1,6	Parkas
17.	Šukionių k.	2,0	Renginių vieta
<i>Pakruojo seniūnija</i>			
18.	Sigutėnų k.	0,09	Bendruomenės renginių vieta
19.	Sigutėnų k.	0,12	Parkelis
20.	Pakruojo k.	1,18	Parkas

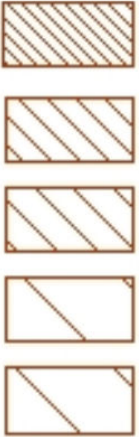
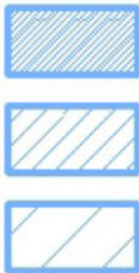
PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

21.	Paliečių k.	0,66	Poilsio zona
22.	Preičiūnų k.	0,16	Parkas, poilsio zona
23.	Mažeikonių k.	1,49	Tvenkinys, poilsio aikštynas
24.	Linksmučių k.	0,70	Poilsio zona apie tvenkinį
<i>Pašvitinio seniūnija</i>			
25.	Pašvitinio mstl.	0,19	Parkelis prieš bažnyčią
26.	Pašvitinio mstl.	0,25	Parkelis prie vėjinio malūno
27.	Pašvitinio mstl.	1,15	Parkas prie buvusios prities
28.	Draudelių k.	1,50	Parkas aplink buvusį vaikų darželį
29.	Pamūšio k.	4,10	Parkas prie buvusio dvaro
30.	Pamūšio k.	0,19	Tvenkinėlis su želdiniais
31.	Peleniškių k.	1,60	Parkas
32.	Mikniūnų k.	2,95	Tvenkinys su parku
<i>Rozalimo seniūnija</i>			
33.	Žvirblonių k.	5,00	Poilsio zona prie tvenkinio
34.	Žvirblonių k.	5,30	Sporto aikštynas
35.	Žvirblonių k.	2,701	Parkas
36.	Žvirblonių k.	5,30	Parkas prie įvažiavimo į gyvenvietę
37.	Rozalimo mstl.	12,00	Parkas
38.	Plaučiškių k.	4,80	Parkas, poilsio, švenčių vieta
39.	Plaučiškių k.	0,40	Skveras
40.	Plaučiškių k.	1,30	Paplūdimys prie tvenkinio
41.	Plaučiškių k.	1,20	Sporto aikštynas
<i>Žeimelio seniūnija</i>			
42.	Noreikių k.	0,20	Skveras
43.	Noreikių k.	0,72	Teritorija prie tvenkinio
44.	Mikoliškio k.	1,70	Parkas
45.	Grikpėdžių k.	2,00	Parkas
46.	Žeimelio mstl.	1,20	Žalia zona, poilsio teritorija
47.	Žeimelio mstl.	0,35	Žalia zona, poilsio teritorija
48.	Žeimelio mstl.	0,30	Skveras
49.	Žeimelio mstl.	0,75	Žalia zona, poilsio teritorija
50.	Žeimelio mstl.	0,44	Parkas
51.	Bardiškių k.	2,22	Poilsio zona prie tvenkinio
52.	Lauksodžio k.	2,20	Poilsio zona prie buvusio žvyro karjero

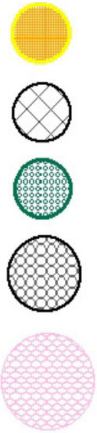
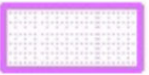
5.4.2 lentelė. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentai

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
<p>Žemės ūkio paskirties žemė</p> <p>(Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)</p>		<p>Intensyvios žemės ūkio veiklos teritorijose</p> <p>Intensyvi žemės ūkio veikla</p>	<p>Ūkininkavimas leistinas visame Pakruojo rajono žemės ūkio naudmenų plote, kuris sudaro 71,4% bendro Pakruojo rajono teritorijos ploto.</p> <p>Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, kaimo turizmo veikla, amatai ir smulkūs pagalbiniai verslai (bitininkystė, žvejyba, medžio apdirbimas, žemės ūkio produkcijos perdirbimas, technikos remontas ir kt.).</p> <p>Vadovaujantis parengtais ir patvirtintais detaliesiais planais buvusiuose ir apleistose kolūkių gamybinuose centruose ir technikos kiemuose galima plėtoti smulkų ir vidutinį verslą (mechanizmų remonto, medienos apdorojimą, baldų ar statybinių medžiagų gamybą, sandėliavimo, komercijos ir kitas veiklas) kuris nedaro neigiamo poveikio aplinkinės žemės dirvožemio savybėms, gyventojų sveikatai.</p>	<p>Skatinama prekinės augalininkystės produkcijos gamyba Plėtojama gyvulininkystė.</p> <p>Žemės sklypuose galima žemės ūkio veikla: žemės ūkio, maisto produktų gamyba ir apdorojimas, savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio, maisto produktų perdirbimas ir šių produktų realizavimas, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimas ir geros agrarinės bei aplinkosauginės žemės būklės išlaikymas. Šiuose sklypuose galima ūkininkų sodybų bei žemės ūkio veiklai reikalingų ūkinių pastatų statyba ar rekonstrukcija, kaimo turizmo veikla.</p> <p>Gyvulininkystė plėtotina visoje rajono teritorijoje (išskyrus ekologiškai jautrias teritorijas), nekonzentruojant jos vienoje kurioje nors vietoje, naudojant ir buvusius kolūkių ūkinius statinius ir įrenginius. Gyvulininkystė plėtojama vadovaujantis Gyvulininkystės plėtros Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje specialiuoju planu.</p> <p>Gyvulininkystės kompleksai (nuo 12 tūkst. iki 54 tūkst. kiaulių per metus, daugiau kaip 500 galvijų) paukštynai (nuo 50 tūkst. vištų ar kitų paukščių), avių, žvėrelių ir triušių stambios (daugiau kaip 1000 vienetų), pavienės fermos, patenkančios į gamtinio karkaso zonas, taip pat saugomas teritorijas, arba darančios poveikį kitoms teritorijoms, kuriose teikiamas prioritetas gamtai, rekreacijai, turizmui, privalo įsirengti įrenginius ir įdiegti technologijas, skirtas gamybos atliekoms (skystam ar kietam mėšlui, srutomis, biologinėms atliekoms ir kt.) nukenkmsinti bei dezodoruoti, taip pat buitinėms ir paviršinio vandens nuotekoms valyti.</p> <p>Žemės ūkio paskirties žemės sklypuose buvusios sodybos atkuriamos ir statomos naujos ūkininko sodybos vadovaujantis Ūkininko ūkio įstatymo 11 straipsnio nuostatomis. Ūkininko sodyba ar pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatai statomi nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 ha. Atstatomos sodybos statiniai nebūtinai turi būti statomi ant buvusių statinių pamatų.</p>
		<p>Saugomose teritorijose</p> <p>Tausojanti žemės ūkio veikla</p>	<p>Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, kaimo turizmo veikla, amatai ir smulkūs pagalbiniai verslai (bitininkystė, žvejyba, medžio apdirbimas, žemės ūkio produkcijos perdirbimas, technikos remontas ir kt.).</p>	<p>Skatintinas ekologinių ūkių kūrimas. Būtinai žemėnaudos sąskaidos didinimas, sukūriant priešerozinius, laukų ir vandens apsauginius želdinius, taip pat mažesnio našumo žemių pavertimas į pievas ir ganyklas.</p> <p>Plėtojant gamybą, gyvenamąją statybą, amatus ir smulkųjį verslą būtina įrengti vietinius nuotekų valymo įrenginius arba statomus objektus prijungti prie veikiančios centralizuotos nuotekynės.</p> <p>Veiklą reglamentuoja saugomų teritorijų bendrieji ir individualūs nuostatai, taip pat saugomų teritorijų planavimo dokumentai.</p> <p>Draudžiama laistyti laukus gyvulininkystės kompleksų gamybos atliekomis (skystu mėšlu).</p>

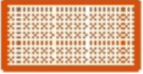

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		<p>Gamtinio karkaso teritorijose</p> <p>Tausojanti žemės ūkio veikla</p>	<p>Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, kaimo turizmo veikla, amatai ir smulkūs pagalbiniai verslai (bitininkystė, žvejyba, medžio apdirbimas, žemės ūkio produkcijos perdirbimas, technikos remontas ir kt.).</p>	<p>Veiklą reglamentuoja Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 (Žin. 2007, 22-857).</p> <p>Skatintinas ekologinių ūkių kūrimas. Būtinas žemėnaudos sąskaidos didinimas, sukuriant priešerozinius, laukų ir vandens apsauginius želdinius, taip pat mažesnio našumo žemių pavertimas į pievas ir ganyklas.</p> <p>Plėtojant gamybą, gyvenamąją statybą, amatus ir smulkųjį verslą būtina įrengti vietinius nuotekų valymo įrenginius arba statomus objektus prijungti prie veikiančios centralizuotos nuotekynės.</p> <p>Draudžiama laistyti laukus gyvulininkystės kompleksų gamybos atliekomis (skystu mėšlu), statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus.</p>
		<p>Požeminių vandens telkinių (vandenviečių) sanitarinės apsaugos zonose</p> <p>Teisės aktais reglamentuota žemės ūkio veikla</p>	<p>Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.</p>	<p>Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43)</p> <p>Pirmojoje (griežtojo režimo) požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vykdyti statybos darbus, nesusijusius su vandens tiekimo įrenginių rekonstravimu, statyti pagalbinus pastatus, nesusijusius su vandens tiekimu; <p>Antrojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teršti teritoriją buitinėmis, nuodingosiomis, pramoninėmis atliekomis, mėšlu; • statyti tepalų, degalų, mineralinių nuodingųjų medžiagų sandėlius, degalines, atliekų rinktuvus, pramoninių atliekų saugyklas ir kitus objektus, kurie gali chemiškai užteršti požeminius ir atviruosius vandens telkinius; • steigti kapines, užkasti kritusius gyvulius, įrengti asenizacijos, filtracijos laukus, mėšlo saugyklas, siloso tranšėjas, statyti gyvulininkystės ir paukštininkystės įmones bei kitus objektus, kurie gali bakteriologiškai užteršti požeminius vandens telkinius; • naudoti trąšas (organines ir mineralines) ir nuodinguosius chemikalus; • imti iš upės dugno smėlį, gilinti dugną; <p>Trečiojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • statyti mineralinių trąšų, nuodingųjų medžiagų, degalų ir tepalų sandėlius, įrengti nuodingųjų atliekų saugojimo aikštes, sąvartynus; <p>naudoti chemikalus, kurie gali sąlygoti vandenvietės cheminę taršą.</p>

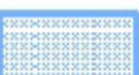
PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		<p>Gamybinių ir komunalinių objektų (kapinių, buitinių atliekų surinkimo ir utilizavimo įrenginių, pramoninės gyvulininkystės objektų, buitinių nuotekų valymo įrenginių) sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonose</p> <p>Teisės aktais reglamentuota žemės ūkio veikla</p>	<p>Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.</p>	<p>Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43)</p> <p>Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarines apsaugos zonas gali tikslinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (Žin., 1995, Nr. 107-2391) numatyti planavimo organizatoriai, turintys teisę tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus (bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus), kai jie įvertina teritorijų planavimo dokumento sprendinių poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir juos suderina su Aplinkos ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija.</p> <p>Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • statyti pramonės įmones, gamybinius pastatus ir įrenginius, kurių gamybos teršalai gali pakenkti jau esančios įmonės darbuotojų sveikatai, sugadinti medžiagas, įrenginius, produkciją, taip pat padidinti gyvenamosios zonos taršą; • statyti gyvenamuosius namus, sporto įrenginius, vaikų įstaigas, mokyklas, medicinos įstaigas, sanatorijas ir profilaktoriumus bei kitas panašias įstaigas, taip pat įrengti parkus. • Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose, atsižvelgiant į tai, kiek ir kokių kenksmingų medžiagų jose esama, gali būti leidžiama verstis žemės ūkiu, reglamentuojant kultūrų sėjomainą ir sudėti ūkio pobūdį, suderinus šį klausimą su Sveikatos apsaugos ministerija ir Žemės ūkio ministerija. <p>Gyvulininkystės, paukštininkystės ir žemės ūkio įmonių pastatų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius objektus. Esamos žemės ūkio įmonės ar objektai, kurių sanitarinėse apsaugos zonose yra sodybų ar visuomeninių objektų, gali būti rekonstruojami atsižvelgiant į vietos sąlygas, Sveikatos apsaugos ministerijai ir Aplinkos apsaugos ministerijai įvertinus neigiamą poveikį sveikatai ir šiose zonose gyvenantiems asmenims sutikus.</p>
		<p>Infrastruktūros koridoriuose</p> <p>Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla</p>	<p>Leistina bet kuri ūkinė veikla, nesukurianti materialaus nekilnojamojo turto.</p>	<p>Teritorijos skirtos inžineriniams tinklams ir objektams įrengti, inžinerinėms komunikacijoms plėtoti.</p> <p>Vietovėse prie magistralinių dujotiekių turi būti ribojamas užstatymo intensyvumas po 200 m atstumu į abi puses nuo esamų magistralinio dujotiekio vamzdžio ašies. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje magistraliniai dujotiečiai suprojektuoti ir pastatyti pagal pirmos vietovės klasės reikalavimus. Šioje vietovės klasėje galimas pastatų, skirtų žmonėms būti, neturi viršyti 10 pastatų 1600m išilgai vamzdžio ašies.</p> <p>Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).</p>

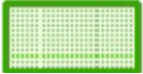

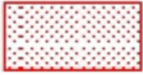
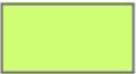
PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		<p>Plėtos branduolyje (Pažymėtas Bendros erdvinės koncepcijos brėžinyje)</p> <p>Intensyvus žemės ūkis; Žemės ūkio konversija į kitą paskirtį</p>	<p>Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka, vadovaujantis parengtu ir patvirtintu Pakruojo rajono plėtos branduolio specialiuoju planu.</p> <p>Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ir kita intensyvi ūkinė veikla.</p>	<p>Vadovaujantis parengtu ir patvirtintu Pakruojo rajono plėtos branduolio specialiuoju planu žemė sklypai gali būti naudojami naudingų iškasenų gavybai, pramonės ir infrastruktūros plėtrai, gyvenamųjų namų, komercinei ir kitai statybai, turizmo paslaugoms ir verslui, bendro naudojimo teritorijoms plėtoti, taip pat komercinei veiklai, smulkiam ir vidutiniam verslui.</p>
		<p>Statybų plėtos teritorijose prie kompaktiškai apstatytų (gatvinio, savaiminio ar padriko tipo) kaimų</p> <p>Žemės ūkio konversija į kitą paskirtį</p>	<p>Leistina veikla, numatyta galiojančiame plėtojamo kaimo teritorijų planavimo dokumente.</p> <p>Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį parengus plėtojamo kaimo detalų planą.</p>	<p>Gyvenamoji statyba gali būti plėtojama, taip pat statomi pavieniai gyvenamieji pastatai ir pavienės sodybos prie kompaktiškai apstatytų (gatvinio, savaiminio ar padriko tipo) kaimų jungiant naujai statomus kvartalus prie esamos inžinerinės infrastruktūros arba diegiant naują bendrą (kaimo ir naujai statomo urbanistinio darinio) inžinerinę infrastruktūrą.</p> <p>Gali būti plėtojamas verslas, infrastruktūra ir paslaugos vadovaujantis miesto, miestelio ar kaimo plėtos patvirtintu teritorijų planavimo dokumentu.</p> <p>Rengiant miestų bendruosius planus, miestelių ir kaimų detaliuosius planus, gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų detaliuosius planus turi būti numatytos teritorijos, bendro naudojimo želdynams, viešo naudojimo sporto įrenginiams įrengti, komunikacijų koridoriais, komercinei veiklai.</p> <p>Žemės sklypuose plėtotina gyvenamoji statyba, rezervuojant teritorijas želdynams, sportui ir poilsiui, švietimo, sveikatos apsaugos, socialinės globos įstaigoms plėtoti.</p> <p>Mažaaukščio užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams – 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.</p>
		<p>Naudingų iškasenų išžvalgytų telkinių žemėje (Pažymėta miškų išdėstymo brėžinyje)</p> <p>Žemės ūkio veikla ribojant kapitalinių statinių statybą</p>	<p>Leistina inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų, žemės ūkio ir kita ūkinė veikla tol, kol bus pradėta naudingųjų išteklių gavyba.</p> <p>Ribojama kapitalinių statinių statyba.</p>	<p>Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos VLV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).</p> <p>Išžvalgytuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kurių ištekliai patvirtinti, ir prie jų esančiuose perspektyviuose naudingųjų iškasenų plotuose žemės savininkui, naudotojui draudžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius, įrenginius; • kasti naudingąsias iškasenas, išskyrus kasamas savo reikmėms.

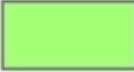
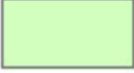

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		Gavybos plėtros teritorija	Išeksplotavus naudingas iškasenas karjerai turi būti rekultivuojami teisės aktų nustatyta tvarka	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos VLV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Naudingų iškasenų gavyba vykdoma pagal parengtus ir patvirtintus detaliuosius planus ir karjerų techninius projektus.
		Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos; Žemės ūkio konversija į kitą paskirtį, skirtą pramonės ir smulkaus bei vidutinio verslo plėtrai	Komercinės paskirties objektams, inžinerinei infrastruktūrai plėtoti.	Pakruojo rajono teritorijoje esamas pramonės teritorijas prie Pakruojo ir Linkuvos miestų siūloma planuojamu laikotarpiu rezervuoti pramonei bei smulkiam ir vidutiniam verslui plėtoti.
		Mėgėjiškų sodų žemės sklypuose ir sodininkų bendrijų bendro naudojimo žemėje Žemės ūkio konversija į kitą paskirtį	Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį teisės aktų nustatyta tvarka.	Skatintina konversija į gyvenamuosius kvartalus pagal parengtus detaliuosius planus. Kartu plėtojama inžinerinė ir susisiekimo infrastruktūra.
		Rekreacijos plėtros zonoje ir teritorijoje Žemės ūkio konversija į kitą paskirtį rekreacijos naudojimo būdą	Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį rekreacinį žemės naudojimo būdą, parengus rekreacinių teritorijų plėtros detaliuosius planus.	Žemės sklypuose plėtotina kaimo turizmo, viešbučių, pramogų veikla ir paslaugos, plėtojami amatai. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojui draudžiama : <ul style="list-style-type: none"> • naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose; • statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose; • teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui, naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą; • užtvirti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių; užtvirti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, autobusų stotelių, automobilių aikštelių; trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus.

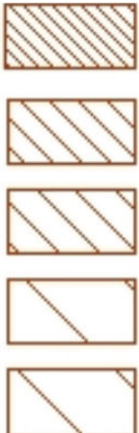

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		Turizmo plėtros zonoje Žemės ūkio konversija į kitą paskirtį	Galimas žemės ūkio žemės paskirties keitimas į kitą paskirtį, siekiant plėtoti turizmo infrastruktūrą ir paslaugas, parengus turizmo plėtros zonos specialųjį planą.	Žemės sklypuose plėtotina kaimo turizmo, viešbučių, pramogų veikla ir paslaugos, plėtojami amatai. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla. Draudžiama gyvenamųjų kvartalų statyba.
		Vandens telkinių apsaugos zonos Tausojanti žemės ūkio veikla		Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).
		Kultūros paveldo objektų apsaugos zonos teritorija Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla	Leistina žemės, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, kuri neprieštaruja teisės aktais nustatytiems apribojimams.	Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai patvirtinti LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str. (Žin., 2002, Nr. 110-4852)). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal LRV 2006 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 144 patvirtintas Kapinių tvarkymo taisyklės, (Žin., 2006, Nr. 22-695). Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, kuri gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę (LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str. (Žin., 2004, Nr. 153-5571)). Bendrojo planavimo dokumentuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonos planuojama veikla reglamentuojama saugomų teritorijų planavimo dokumentais ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.
Miškų ūkio paskirties žemė (Miškų išdėstymo brėžinys)		Intensyvios miškų ūkio veiklos teritorijos	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).

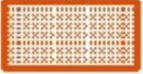

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
	 (ekosistemų apsauginiai miškai) (apsauginiai miškai)	Tausojanti miškų ūkio veikla		Pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymą (Žin., 1994, Nr.96-1872) miško naudojimo teisės gali būti apribotos visuomenės, aplinkos bei miško apsaugos interesais. Privatūs miškai turi būti tvarkomi pagal Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 825 „Dėl Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1995, Nr. 51-1256).
		Rekreacinėse teritorijose Intensyvi miškų ūkio veikla	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, poilsio ir turizmo veikla.	Miško parkai, miesto miškai, ir kiti miškai, naudojami gyventojų poilsiui. Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Vykdomi sanitariniai ir netaikant plynų kirtimų, taip pat veikla, susijusi su racionalių šalutinių miško išteklių panaudojimu, poilsinis turizmas bei kitų pasyvesnių rekreacijos krypčių vystymas, derinant naudojimą su konkrečios teritorijos naudojimo reglamentu.
		Saugomose teritorijose Tausojanti miškų ūkio veikla	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra	Veiklą reglamentuoja saugomų teritorijų planavimo dokumentai. Ištiniais miško masyvais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose, išsaugojusiose natūralų kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Šių teritorijų perspektyva susijusi su racionalių subalansuoto miškų ūkio tvarkymu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms ypač saugomoms teritorijoms.

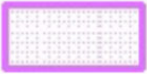

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		Gamtinio karkaso teritorijose Tausojanti miškų ūkio veikla	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra	Veiklą reglamentuoja Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 (Žin. 2007, 22-857). Skatinamas tausojamasis miškų ūkis; draudžiama keisti pagrindinę tikslią konservacinę ir miškų ūkio žemės naudojimo paskirtį, išskyrus atvejus, kai tai daroma visuomenės poreikiams užtikrinti arba siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus ir objektus (vertybes), jeigu tai neprieštarauja patvirtintiems saugomų teritorijų tvarkymo planų (planavimo schemų) sprendiniams ir reglamentams.
		Vandens telkinių apsaugos zonose Tausojanti miškų ūkio veikla		Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).
		Naudingų iškasenų išžvalgytų telkinių žemėje Intensyvi miškų ūkio veikla	Bet kuri veikla, kuri nesukuria naujo ilgalaikio nekilnojamojo turto.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Ribojama veikla, kuri sukuria naują ilgalaikį materialinį nekilnojamąjį turtą.
		Gavybos plėtos teritorija	Išekspluatavus naudingas iškasenas karjerai turi būti reikultivuojami teisės aktų nustatyta tvarka	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos VLV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Naudingų iškasenų gavyba vykdoma pagal parengtus ir patvirtintus detaliuosius planus ir karjerų techninius projektus.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		<p>Plėtos branduolyje</p> <p>Intensyvi miškų ūkio veikla</p> <p>(Pažymėtas Bendrosios erdvinės plėtos koncepcijos brėžinyje)</p>	<p>Leistina naudingųjų iškasenų žvalgyba ir eksploatacija.</p>	<p>Veiklą reglamentuoja Pakruojo rajono plėtos branduolio specialusis planas.</p>
	  	<p>Požeminių vandens telkinių (vandenviečių) sanitarinės apsaugos zonose</p> <p>Teisės aktais reglamentuota miškų ūkio veikla</p>	<p>Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.</p>	<p>Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).</p>
	    	<p>Gamybinių ir komunalinių objektų (kapinių, buitinių atliekų surinkimo ir utilizavimo įrenginių, pramoninės gyvulininkystės objektų, buitinių nuotekų valymo įrenginių) sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonose</p> <p>Teisės aktais reglamentuota miškų ūkio veikla</p>	<p>Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.</p>	<p>Apsauginio miško statusą turintys miškai.</p> <p>Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).</p> <p>Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarines apsaugos zonas gali tikslinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (Žin., 1995, Nr. 107-2391) numatyti planavimo organizatoriai, turintys teisę tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus (bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus), kai jie įvertina teritorijų planavimo dokumento sprendinių poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir juos suderina su Aplinkos ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija.</p>

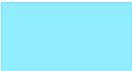

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		Infrastruktūros koridoriuose Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla		Teritorijos skirtos inžineriniams tinklams ir objektams įrengti, inžinerinėms komunikacijoms plėtoti. Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Vietovėse prie magistralinių dujotiekių turi būti ribojamas užstatymo intensyvumas, 200 m atstumu į abi puses nuo esamų magistralinio dujotiekio vamzdžio ašies. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje magistraliniai dujotiekiai suprojektuoti ir pastatyti pagal pirmos vietovės klasės reikalavimus. Šioje vietovės klasėje galimas pastatų, skirtų žmonėms būti, neturi viršyti 10 pastatų 1600m išilgai vamzdžio ašies.
		Kultūros paveldo objektų apsaugos zonos teritorija Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla	Leistina žemės, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, kuri neprieštaruja teisės aktais nustatytiems apribojimams.	Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai patvirtinti LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str. (Žin., 2002, Nr. 110-4852)). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal LRV 2006 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 144 patvirtintas Kapinių tvarkymo taisyklės, (Žin., 2006, Nr. 22-695). Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, kuri gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę (LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str. (Žin., 2004, Nr. 153-5571)). Iki 25 metrų pločio kultūros ir gamtos paminklų apsaugos zonose draudžiami visų rūšių miško kirtimai, išskyrus landšaftinius, sanitarinius ir medžių, kurių šaknys ardo paminklus, kirtimus, taip pat draudžiama naudoti chemikalus, vykdyti miško želdymo darbus, išskyrus tuos, kurie atliekami pagal specialius landšafto tvarkymo projektus. Bendrojo planavimo dokumentuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama saugomų teritorijų planavimo dokumentais ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
<p>Konservacinės paskirties žemė</p> <p>(Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)</p>		<p>Kultūros paveldo objektų teritorija</p> <p>Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla</p>	<p>Inžinerinės infrastruktūros plėtra</p> <p>Leistina žemės, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, kuri neprieštaruja teisės aktais nustatytiems apribojimams.</p>	<p>Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniai apsaugos reglamentai, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).</p> <p>Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai patvirtinti LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str. (Žin., 2002, Nr. 110-4852)). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal LRV 2006 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 144 patvirtintas Kapinių tvarkymo taisyklės, (Žin., 2006, Nr. 22-695). Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, kuri gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę (LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str. (Žin., 2004, Nr. 153-5571)).</p> <p>Jei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 5 p. reikalavimai (Žin., 2004, Nr. 153-5571).</p> <p>Iki 25 metrų pločio kultūros ir gamtos paminklų apsaugos zonos draudžiami visų rūšių miško kirtimai, išskyrus landšaftinius, sanitarinius ir medžių, kurių šaknys ardo paminklus, kirtimus, taip pat draudžiama naudoti chemikalus, vykdyti miško želdymo darbus, išskyrus tuos, kurie atliekami pagal specialius landšafto tvarkymo projektus.</p> <p>Bendrojo planavimo dokumentuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama saugomų teritorijų planavimo dokumentais ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.</p>
		<p>Buvusios dvaro sodybos teritorija</p> <p>Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla</p>	<p>Leistina turizmo paslaugų ir viešosios infrastruktūros plėtra, gyvenamoji veikla, taip pat kita veikla, kuri neprieštaruja teisės aktais nustatytiems veiklos apribojimams.</p>	<p>Saugomų kultūros paveldo objektų ar vietovių teritorijose suformuoti žemės sklypai, kuriems nustatomos šių sklypų ir kitų nekilnojamojo daiktų tvarkymo ir naudojimo specialiosios sąlygos</p>
		<p>Vėjo malūnai</p> <p>Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla</p>	<p>Leistina turizmo paslaugų ir viešosios infrastruktūros plėtra, gyvenamoji veikla, taip pat kita veikla, kuri neprieštaruja teisės aktais nustatytiems veiklos apribojimams.</p>	<p>Visi išlikę vėjo malūnai turi būti konservuojami ir eksponuojami kaip išskirtinė šio krašto kraštovaizdžio vertybė. Jie gali būti pritaikomi turizmo infrastruktūrai, paslaugoms kurti, eksponuojami kaip lankytini objektai.</p> <p>Saugomų kultūros paveldo objektų ar vietovių teritorijose suformuoti žemės sklypai, kuriems nustatomos šių sklypų ir kitų nekilnojamojo daiktų tvarkymo ir naudojimo specialiosios sąlygos</p>

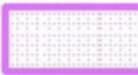
PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		Urbanistikos kultūros paveldo objektai: - Linkuva; - Rozalimas; - Žeimelis; - Lygumų miestelio istorinė dalis. Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla	Leistina turizmo ir techninės infrastruktūros plėtra	Planuojama gyvenviečių plėtra įgyvendinama atsižvelgiant į vertingąsias urbanistikos paveldo savybes. Saugotini vertingi istorinės urbanistinės erdvių struktūros bruožai, medinio architektūros paveldo objektai, vaizdingas gamtinis kraštovaizdis. Žeimelio, Linkuvos, Rozalimo miesto kultūros paveldo tvarkyba reglamentuojama specialiaisiais apsaugos planais. Rengiant detaliuosius planus privaloma iš esmės nekeisti susiklosčiusios planinės struktūros, vertingų gamtos ar kultūros elementų, numatyti būdus jiems išryškinti ar atkurti.
Vandens ūkio paskirties žemė (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)		Vandens telkiniai Teisės aktais reglamentuota vandens ūkio veikla		Visi Pakruojo rajono vandens telkiniai teisės aktų nustatyta tvarka naudojami plaukiojimo priemonėms, mėgėjiškai žūklei, vandens sportui, poilsiui, turizmui.
Kitos paskirties žemė (Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys)		Užstatytos teritorijos Linkuvoje ir Pakruojyje Ne žemės ūkio ir ne miškų ūkio veikla.	Gyvenamųjų pastatų teritorijose žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namams statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) patalpoms įrengti arba statiniams statyti, bendro naudojimo želdynams (ne mažiau 10% teritorijos ploto), gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti.	Pakruojo mieste plėtojama daugiabučių (iki 5 aukštų), dvibučių ir vienubučių mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba bendrai sprendžiant jų inžinerinę infrastruktūrą bei plėtojant viešąsias paslaugas. Daugiabučiai pastatai ir jų grupės plėtotinos tik miestuose Pakruojyje ir Linkuvoje. Užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 5 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,8; negyvenamosios paskirties sklypams - 2,0. Mažaaukščio užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams - 1,2.
		Užstatytos teritorijos plėtojamuose kaimuose – gyvenviečių sistemos 3 lygmens centruose Teisės aktais ir teritorijų planavimo dokumentais reglamentuota veikla.		

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		<p>Užstatytos teritorijos plėtojamoose kaimuose – gyvenviečių sistemos 4 lygmens centruose</p> <p>Teisės aktais ir teritorijų planavimo dokumentais reglamentuota veikla</p>		<p>Plėtojamų teritorijų reglamentai nustatomi plėtojamų kaimų galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais arba naujai parengtais detaliesiais planais.</p> <p>Mažaaukščio užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: gyvenamosios paskirties sklypams - 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.</p>
		<p>Rekreacinės teritorijos</p> <p>Veikla teikianti turizmo ir rekreacijos paslaugas</p>	<p>Inžinerinė infrastruktūros plėtros veikla Kelių tinklo plėtros veikla</p>	<p>Plėtojamos turizmo ir verslo paslaugos, viešoji turizmo infrastruktūra. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla.</p> <p>Mažaaukščio užstatymo aukštingumas neturi būti didesnis kaip 3 a., užstatymo intensyvumo rodikliai neturi viršyti: rekreacinės ir gyvenamosios paskirties sklypams - 0,4; negyvenamosios paskirties sklypams – 1,2.</p> <p>Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojui draudžiama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose; • statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose; • teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui, naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą; • užtvirti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių; .užtvirti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, autobusų stotelių, automobilių aikštelių; <p>trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus.</p>
		<p>Naudingų iškasenų teritorijos (veikiantys karjerai)</p> <p>Veikla susijusi su naudingų iškasenų eksploatavimu</p>	<p>Pramonės ir sandėliavimo objektų statyba Inžinerinės infrastruktūros plėtra Kelių tinklo plėtra Esamos veiklos konversija į kitą veiklą</p>	<p>Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43).</p> <p>Baigti eksploatuoti karjerų žemė naudojama vadovaujantis Pakruojo rajono plėtros branduolio specialioju planu.</p>

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		Pramogų kompleksų teritorijos Pramogų turistams plėtra.	Inžinerinė infrastruktūra Kelių ir gatvių tinklo plėtra	Žemės sklypai naudojami pramogų ir poilsio verslui plėtoti vadovaujantis teritorijos detaliuoju planu.
		Pakruojo rajono savivaldybės naudojamų ir rezervuojamų visuomenės poreikiams bendro naudojimo žemės sklypai Bendram naudojimui (sporto ir poilsio įrenginiams, paplūdimiams, parkams, renginių aikštėms įrengti)		Žemės sklypai negali būti parduodami, perleidžiami ar kaip nors kitai perduodami privačion nuosavybėn iki 2027 m. Šių sklypų žemė turi būti naudojama gyventojų ramiam ir aktyviam poilsiui, sportui, sveikatingumui stiprinti, kultūros renginiams organizuoti, viešajai turizmo ir poilsio infrastruktūrai įrengti.
		Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos;	Komercinės paskirties objektams, inžinerinei infrastruktūrai plėtoti.	Pakruojo rajono teritorijoje esamas pramonės teritorijas prie Pakruojo ir Linkuvos miestų siūloma planuojamu laikotarpiu rezervuoti pramonei bei smulkiam ir vidutiniam verslui plėtoti.
	Infrastruktūros koridoriai Inžinerinių komunikacijų plėtros veikla		Teritorijos skirtos inžineriniams tinklams ir objektams įrengti, inžinerinėms komunikacijoms plėtoti. Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Vietovėse prie magistralinių dujotiekių turi būti ribojamas užstatymo intensyvumas po 200 m atstumu į abi puses nuo esamų magistralinio dujotiekio vamzdžio ašies. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje magistraliniai dujotiekiai suprojektuoti ir pastatyti pagal pirmos vietovės klasės reikalavimus. Šioje vietovės klasėje galimas pastatų, skirtų žmonėms būti, neturi viršyti 10 pastatų 1600m išilgai vamzdžio ašies.	

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
		Kultūros paveldo objektų apsaugos zonos teritorija Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla	Leistina žemės, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, kuri neprieštaruoja teisės aktais nustatytiems apribojimams.	Visų objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. reikalavimai patvirtinti LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str. (Žin., 2002, Nr. 110-4852)). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal LRV 2006 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 144 patvirtintas Kapinių tvarkymo taisykles, (Žin., 2006, Nr. 22-695). Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, kuri gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę (LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str. (Žin., 2004, Nr. 153-5571)). Bendrojo planavimo dokumentuose pažymėtų kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama saugomų teritorijų planavimo dokumentais ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.
		Turizmo plėtros zonoje	Inžinerinės infrastruktūros, kelių ir gatvių tinklo plėtra, kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Žemės sklypuose gali būti teikiamos kaimo turizmo, viešbučių, pramogų paslaugos, plėtojami amatai. Gali būti plėtojama ir kita ūkinė veikla suderinama su poilsio, turizmo ir pramogų veikla.
		Požeminių vandens telkinių (vandenviečių) sanitarinės apsaugos zonos Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Pirmojoje (griežtojo režimo) požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: <ul style="list-style-type: none"> • vykdyti statybos darbus, nesusijusius su vandens tiekimo įrenginių rekonstravimu, statyti pagalbinus pastatus, nesusijusius su vandens tiekimu; Antrojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: <ul style="list-style-type: none"> • teršti teritoriją buitinėmis, nuodingosiomis, pramoninėmis atliekomis, mėšlu; • statyti tepalų, degalų, mineralinių nuodingųjų medžiagų sandėlius, degalines, atliekų rinktuvus, pramoninių atliekų saugyklas ir kitus objektus, kurie gali chemiškai užteršti požeminius ir atviruosius vandens telkinius; • steigti kapines, užkasti kritusius gyvulius, įrengti asenizacijos, filtracijos laukus, mėšlo saugyklas, siloso tranšėjas, statyti gyvulininkystės ir paukštininkystės įmones bei kitus objektus, kurie gali bakteriologiškai užteršti požeminius vandens telkinius; • naudoti trąšas (organines ir mineralines) ir nuodinguosius chemikalus; • imti iš upės dugno smėlį, gilinti dugną; Trečiojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama: <ul style="list-style-type: none"> • statyti mineralinių trąšų, nuodingųjų medžiagų, degalų ir tepalų sandėlius, įrengti nuodingųjų atliekų saugojimo aikštes, sąvartynus; naudoti chemikalus, kurie gali sąlygoti vandenvietės cheminę taršą.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis	Žymėjimas (Ženklas ir spalva)	Teritorijos požymiai	Leistina kita naudojimo paskirtis, būdai ir pobūdžiai	Reglamentai
	 (rajoninis atliekų surinkimo punktas)	Teritorijos skirtos atliekoms laikinai saugoti ir rūšiuoti Veikla, susijusi su atliekų surinkimu, saugojimu, rūšiavimu ir utilizavimu	Leistina veikla, susijusi su atliekų surinkimu, saugojimu, rūšiavimu ir utilizavimu.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43), LAND, Statybos techninis reglamentas STR 1.07.01:2002, patvirtintas LR aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 218 (Žin., 2002, Nr. 55-2203).
	    	Gamybinių ir komunalinių objektų (kapinių, buitinių atliekų surinkimo ir utilizavimo įrenginių, pramoninės gyvulininkystės objektų, buitinių nuotekų valymo įrenginių) sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonose Teisės aktais reglamentuota ūkinė veikla	Inžinerinės infrastruktūros ir kelių tinklo plėtra, miškų ūkio ir kita ūkinė veikla, neprieštaraujanti teisės aktuose nustatytiems apribojimams.	Veiklą reglamentuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (red. 1995 m. vasario 29 d. nutarimas Nr.1640, Žin., 1996, Nr. 2-43). Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarines apsaugos zonas gali tikslinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (Žin., 1995, Nr. 107-2391) numatyti planavimo organizatoriai, turintys teisę tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus (bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus), kai jie įvertina teritorijų planavimo dokumento sprendinių poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir juos suderina su Aplinkos ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija. Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama: <ul style="list-style-type: none"> • statyti pramonės įmones, gamybinius pastatus ir įrenginius, kurių gamybos teršalai gali pakenkti jau esančios įmonės darbuotojų sveikatai, sugadinti medžiagas, įrenginius, produkciją, taip pat padidinti gyvenamosios zonos taršą; • statyti gyvenamuosius namus, sporto įrenginius, vaikų įstaigas, mokyklas, medicinos įstaigas, sanatorijas ir profilaktoriumus bei kitas panašias įstaigas, taip pat įrengti parkus. • Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose, atsižvelgiant į tai, kiek ir kokių kenksmingų medžiagų jose esama, gali būti leidžiama verstis žemės ūkiu, reglamentuojant kultūrų sėjomainą ir sudėtį, ūkio pobūdį, suderinus šį klausimą su Sveikatos apsaugos ministerija ir Žemės ūkio ministerija. Gyvulininkystės, paukštininkystės ir žemės ūkio įmonių pastatų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius objektus. Esamos žemės ūkio įmonės ar objektai, kurių sanitarinėse apsaugos zonose yra sodybų ar visuomeninių objektų, gali būti rekonstruojami atsižvelgiant į vietos sąlygas, Sveikatos apsaugos ministerijai ir Aplinkos apsaugos ministerijai įvertinus neigiamą poveikį sveikatai ir šiose zonose gyvenantiems asmenims sutikus.

6. SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

6.1 AUTOMOBILIŲ KELIAI

Pakruojo rajono savivaldybėje tiesti naujų kelių iki 2017 m. nenumatyta, todėl intensyviausias automobilių eismas vyks septyniais krašto keliais. Valstybinės reikšmės kelių tinklas yra pakankamas užtikrinti gerus transportinius ryšius tiek rajono viduje, tiek už jo ribų.

Pakruojo rajono savivaldybės valstybinių kelių techninė būklė gerinama rekonstruojant kelius, stiprinant ir atstatant dangas, asfaltuojant žvyrkelius, kaip tai numatyta 2002-2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio planavimo komiteto 2002 m. kovo 7 d. posėdžio protokolo Nr. 8. Pagal kelių priežiūros ir plėtros programą planuojama iki 2015 m. sumažinti žvyrkelių dalį Pakruojo rajono savivaldybės valstybinės reikšmės keliuose nuo 51,2 % iki 37,0 %.

Pakruojo rajono savivaldybės **kelių tinklo plėtros sprendiniai**, užtikrinantys kelių ir gatvių tinklo plėtrą artimiausiems 10-čiai metų, prioritetine tvarka būtų šie:

- Gerinant susisiekimo kokybę tarp Europos Sąjungos (ES) vidaus valstybių, mažinant žvyrkelių skaičių pasienyje su Latvija, gerinant pasienio kelių dangų kokybę ir techninius parametrus, diegti eismo saugumo priemones rajoninės reikšmės kelyje Nr. 2912 „Žeimelis-Vileišiai-Adžiūniai“;
- Rekonstruotais, stiprintos dangos ir asfaltuotais krašto ar rajoniniais keliais tarpusavyje sujungti 3 lygmens lokalius a ir b kategorijos centrus (Pakruojį ir Linkuvą) bei 4 lygmens a, b ir c kategorijų urbanistinius centrus (Žemelij, Lygumus, Klovainius, Petrašiūnus, Rozalimą, Pašvitinį, Gačionius, Guostagalį, Bardiškius, Grikpėdžius, Ūdekus, Rimkūnus, Mikniūnus, Pamūšį, Triškonius, Balsius, Stačiūnus, Šukionius, Medikonius, Plaučiškius, Žvirblonius);
- Inventorizuoti Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančius vietinius kelius ir gatves. Sukurti vietinės reikšmės kelių tinklą, parengus specialų Pakruojo rajono kaimo plėtros planą ir modernizuoti vietinės reikšmės kelius (atlikti kapitalinius remontus, atnaujinti kelio dangą skalda arba žvyru, žvyruoti ar asfaltuoti kelius be dangos ir kt. (žr. 6.1 lentelę));
- Gerinti (asfaltuoti žvyrkelius ir gruntkelius) kelių dangas, kuriais planuojami viešojo transporto maršrutai;
- Asfaltuoti Pakruojo, Linkuvos miestų ir kitų kaimo gyvenamųjų vietovių gatves, esančias su žvyro danga ar be dangos, pagal atskirai sudarytus ir Pakruojo rajono savivaldybės tarybos patvirtintus priemonių planus;
- Kaimo gyvenamųjų vietovių grupėse, turinčiose ne mažiau 50 gyventojų, išasfaltuoti svarbiausias gatves (rajoninio ar vietinio kelio ruožus per gyvenamąją vietovę), esančias su žvyro danga ar be dangos.

Įvertinant esamą situaciją, atsižvelgiant į susisiekimo sistemos raidos tendencijas ir vadovaujantis parengtu Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, Šiaulių apskrities teritorijos bendruoju planu, kitais teritorijų planavimo dokumentais, strateginiais ir kitais planais, 6.1 lentelėje pateikiamos priemonės Pakruojo rajono savivaldybės automobilių kelių sistemos sprendiniams įgyvendinti.

6.1 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės automobilių kelių plėtros ir modernizavimo sprendiniai

Eil. Nr.	Kelio (kelio ruožo) numeris ir pavadinimas	Įgyvendinimo priemonė	Trasa	Planuojami darbai, m.
1.	Kelias Nr. 151 „Pakruojis-Linkuva“	kelio ruožų rekonstrukcija	esama	20011-2015
2.	Kelias Nr. 211 „Linkuva-Žemelis“	kelio ruožų rekonstrukcija	esama	Po 2015
3.	Kelias Nr. 209 „Joniškis-Žeimelis-Pasvalys“	kelio ruožų rekonstrukcija	esama	2011-2015/ Po 2015
4.	Kelias Nr. 149 „Smilgiai-Pakruojis“	kelio ruožų rekonstrukcija (VI „Šiaulių regiono keliai“)	esama	2007-2010
5.	Kelias Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“	kelio stiprinimas	esama	2007-2010
6.	Kelias Nr. 149 „Smilgiai-Pakruojis“	kelio stiprinimas	esama	Po 2015
7.	Kelias Nr. 149 „Smilgiai-Pakruojis“	kelio stiprinimas	esama	2007-2010
8.	Kelias Nr. 2904 „Linkuva-Joniškėlis-Pumpėnai“	kelio stiprinimas	esama	Po 2015
9.	Kelias Nr. 2916 „Triškoniai-Laborai“	kelio stiprinimas	esama	Po 2015
10.	Kelias Nr. 2903 „Rimšoniai-Klovainiai-Rozalimas-Aukštelkai“ 0,91 km, 5,44 km ruožai	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	2007-2010
11.	Kelias Nr. 4001 „Žeimiai-Pašvitinys-Lauksodis“ 5,39 km, 3,30 km ir 10,30 km ruožai	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	2007-2010
12.	Kelias Nr. 2905 „Pakruojis-Mikniūnai“ 4,25 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	2011-2015
13.	Kelias Nr. 2904 „Linkuva-Joniškėlis-Pumpėnai“ 6,30 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	2011-2015
14.	Kelias Nr. 2914 „Lygumai-Degučiai-Stačiūnai-Pavėzgiai“ 4,10 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	Po 2015
15.	Kelias Nr. 2905 „Pakruojis-Mikniūnai“ 4,79 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	Po 2015
16.	Kelias Nr. 2913 „Bardiškiai-Gedučiai“ 3,30 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	Po 2015
17.	Kelias Nr. 3107 „Vaškai-Degesiai“ 2,70 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	Po 2015
18.	Kelias Nr. 1609 „Bariūnai -Bučiūnai-Pašvitinys-Linkuva“ 11,10 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	Po 2015
19.	Kelias Nr. 2905 „Pakruojis-Mikniūnai“ 7,30 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga	esama	Po 2015
20.	Kelias Nr. 2901 „Rozalimas-Derveliai-Aukštelkiai“ 6,58 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga (VI „Šiaulių regiono keliai“)	esama	2011-2015
21.	Kelias Nr. 2932 „Pašvitinys-Lauksodis“ 13,23 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga (VI „Šiaulių regiono keliai“)	esama	2011-2015

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Eil. Nr.	Kelio (kelio ruožo) numeris ir pavadinimas	Igyvendinimo priemonė	Trasa	Planuojami darbai, m.
22.	Kelias Nr. 2908 „Pakruojis-Lygumai-Naisiai“ 9,70 km ruožas	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga (VI „Šiaulių regiono keliai“)	esama	Po 2015
23.	Kelias Nr. 2901 „Rozalimas-Derveliai-Aukštelkiai“ 4,18 km ir 1,3 km ruožai	asfaltinės dangos įrengimas keliuose su žvyro danga (VI „Šiaulių regiono keliai“)	esama	Po 2015
24.	Siūloma modernizuoti vietinės reikšmės kelių ruožus (pateikiami kelių ruožai pagal jungiamas gyvenvietes): Kelias Gačioniai-Medinė-Vaitkūnai-Žvirblioniai; Kelias Gačioniai-Laimučiai-Puodžiškiai; Kelio ruožą Butnalaukis-Žvirblioniai-Tarvydai; Kelias Rozalimas-Simaniškiai-Gikoniai; Kelias Padubysys-Jomantoniai-Birjagala-Plaučiškiai; Vietiniai keliai ties Klovainiais link Margių, Beržinių, Krivaičių; Kelias Paežeriai-Krumpiai; Kelias Jomantoniai-Dulkiškiai-Zigmantiškiai; Kelias Juosaičiai-Teterviškiai-kelias Nr. 150; Vietinis kelias Maišeliai - Baltausiai - Geručiai; Kelias Šukioniai- kelias Nr. 150; Kelias Lygumai-Armonaičiai; Kelias Ažuolynė-Armonaičiai-Juknaičiai; Kelias Sigutėnai-Paverdeniai-Paliečiai-Daugšigaliai-Kirponiai-Mažeikoniai; Vietiniai keliai į šiaurę nuo Pakruojo miesto, jungiantys tarpusavyje Pašilio, Noreikonų, Kvedarų kaimus; Kelias Pakruojis-Vaišvydžiai-Padauguva; Kelias Vaišvydžiai-Meilūnai-Petrašiūnai; Kelias Nr.150-Siečiai-Balsiai-Augustavas-Lašmenpamūšis; Kelias Pamukai-Tautkūnai-Zimbiškiai-Laborai; Kelias Girbutkiai-Veselkiškiai-Linkuva; Kelias Titoniai-Pamūšininkai; Kelias Medėnai-Veselkiškiai-Linkuva; Kelias Dvariukai-Krupavičiai; Kelias Jurgaičiai-Miciškiai-Tričiai-Linkavičiai; Kelias Nr. 2902-Linkavičiai-kelias Nr.211; Kelias Guostagalys-Palinkuvė-Uniūnai; Kelias Ūdekai-Gudžiūnai-Gataučiai-Puodžiūnai; Kelias Degėšiai-Antkalniai; Kelias Mikoliškis-Plonėnas;	atlikti kapitalinius remontus, atnaujinti kelio dangą skalda arba žvyru, žvyruoti ar asfaltuoti kelius be dangos (gruntkelius)	esama	

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Eil. Nr.	Kelio (kelio ruožo) numeris ir pavadinimas	Įgyvendinimo priemonė	Trasa	Planuojami darbai, m.
	Kelias Noreikai-Plonėnas; Kelias Maišeliai-Geručiai; Kelias Žeimelis-Zyliai-Baltausiai; Kelias Žeimelis-Kaireliai; Kelias Striūkai-Liesai-Mažučiai-kelias Nr. 2932-Šulaičiai-Grikpėdžiai; Kelias Grikpėdžiai-Striūkai-savivaldybės riba; Kelias Nr. 211-Laumenio botaninis-zoologinis draustinis ir kelias Nr. 2913-Laumenio botaninis-zoologinis draustinis ; Kelias Peleniškiei- keliasNr. 2932; Kelias Kalnuočiai-Sodeliškiei-kelias Nr. 152-Vaiškoniai-Draudeliai; Kelias Trišoniai-Voroniai-Vainiūnai; Kelias Vainiūnai-Binėnai; Kelias Mikniūnai-Trivalakiai; Kelias Sosdvaris-Miciūnai-Mažioniai-Pamūšis; Kelias Petroniai-kelias Nr. 2932.			

[Pastaba: Automobilių kelių plėtros ir modernizavimo priemonių įgyvendinimas gali būti koreguojamas atsižvelgiant į susisiekimo sistemos pokyčius ar Vyriausybės nutarimais priimant programų pakeitimus]

Pakelės infrastruktūros plėtra

Plėtoti degalinių tinklą šalia intensyviausių krašto reikšmės kelių ir prie Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano erdvinės plėtros koncepcijoje numatytas regiono jungtis: prie krašto kelių Nr. 149 „Smilgiai-Pakruojis“, Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“, Nr. 151 „Pakruojis-Linkuva“, Nr. 211 „Linkuva-Žeimelis“, Nr. 152 „Joniškis-Linkuva“, Nr. 212 „Radviliškis-Pakruojis“ ir prie rajoninio kelio Nr. 2912 „Žeimelis-Vileišiai-Adžiūniai“. Degalinės gali būti statomos teisės aktų nustatyta tvarka už valstybinio kelio juostos ribų.

Plėtoti paslaugų infrastruktūros objektus (maitinimo įstaigų, automobilių poilsio ir stovėjimo aikštelių, viešbučių (nakvynės namų, motelių ar kt.), parduotuvių ir techninio aptarnavimo stočių tinklą turizmo plėtros zonoje: prie krašto reikšmės kelių Nr. 149 „Smilgiai-Pakruojis“, Nr. 151 „Pakruojis-Linkuva“, Nr. 211 „Linkuva-Žeimelis“, Nr. 209 „Joniškis-Žeimelis-Pasvalys“ ir prie rajoninių kelių Nr. 2906 „Rozalimas-Plaučiškiai-Pakalniškiai“, Nr. 1908 „Pakruojis-Lygumai-Naisiai“, Nr. 2910 „Petrašiūnai-Titoniai-Gailioniai“, Nr. 2912 „Žeimelis-Vileišiai-Adžiūniai“. Paslaugų infrastruktūros objektai gali būti planuojami teisės aktų nustatyta tvarka už valstybinio kelio juostos ribų.

Pagal VI Transporto ir kelių tyrimo instituto parengtą Poilsio ir stovėjimo aikštelių plėtros programos įgyvendinimo priemonių planą 2017 m. Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje 2008 m. krašto kelyje Nr. 149 „Smilgiai-Pakruojis“ (17,298 km) turėtų būti įrengta II klasės poilsio aikštelė ir krašto kelyje Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“ (12,78 km) turėtų būti įrengta III klasės poilsio aikštelė.

Automobilių stovėjimo, laikymo aikštelių tinklas

Sukurti automobilių stovėjimo aikštelių tinklą Linkuvos ir Pakruojo miestuose prie daugiabučių namų kvartalų. Siekti, kad vietų skaičius automobilių stovėjimo aikštelėse Pakruojo ir Linkuvos miestuose būtų tolygus daugiabučio namo butų skaičiui.

Viešasis transportas

Šiaulių apskrities teritorijos bendrajame plane numatyta didinti viešojo transporto vaidmenį susisiekimo sistemoje, suteikiant prioritetą šiai transporto rūšiai, atnaujinant transporto parką, diegiant integruotas informavimo priemones, gerinant susisiekimą su visuomeninio transporto stotimis.

Siūloma tobulinti viešąjį susisiekimą Pakruojo rajono gyvenviečių sistemos centrinių gyvenviečių tinklo viduje - tarp Pakruojo ir Linkuvos (3 lygmens lokaliniai a ir b kategorijos centrai), 4 lygmens a kategorijos (Žeimelis, Lygumai, Klovainiai ir Petrašiūnai), b kategorijos (Rozalimas, Pašvitinys, Gačioniai ir Guostagalys) bei c kategorijos (Bardiškiai, Grikpėdžiai, Ūdekai, Rimkūnai, Mikniūnai, Pamūšis, Triškoniai, Balsiai, Stačiūnai, Šukioniai, Medikoniai, Plaučiškiai, Žvirbloniai) centrų. Susisiekimą viešuoju transportu siūloma ypač gerinti Klovainių, Pašvitinio ir Žeimelio seniūnijose.

Siūloma kurti viešojo *susisiekimo vežėjų bazes (mažos talpos autobusams)* Žeimelyje ir Gačioniuose, aptarnaujančias reguliaraus viešojo susisiekimo maršrutus. Tam tikslui siūloma parengti Pakruojo rajono savivaldybės viešojo transporto sistemos projektą ir jo įgyvendinimo veiksmų planą.

6.2 PASIENIO KONTROLĖS PUNKTAS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 29 d. Nr. 477 patvirtinta Pasienio kontrolės punktų plėtros strategija, Šiaulių apskrityje numatoma panaikinti kliūtis prie vidinės Europos Sąjungos sienos, ir pagal Šengeno vykdomojo komiteto 1994 m. balandžio 26 d. sprendimą dėl pritaikomųjų priemonių eisimo kliūtims ir apribojimams pašalinti sienos kirtimo keliais punktuose prie vidaus sienų, sutvarkyti pasienio kontrolės punktų infrastruktūrą taip, kad prireikus būtų įmanoma atkurti pasienio tikrinimą.

6.3 GELEŽINKELIS

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje neplanuojama tiesti naujų geležinkelio atšakų, naikinti esamų ir eksploatuojamų geležinkelių linijų.

6.4 DVIRAČIŲ TAKAI IR TURIZMO TRASOS

Dviračių takai. Numatoma pagal galimybes plėtoti dviračių takų tinklą siejant jį su krašto reikšmės kelių trasomis: Nr. 149 „Smilgiai-Pakruojis“, Nr. 151 „Pakruojis-Linkuva“, Nr. 211 „Linkuva-Žeimelis“, Nr. 209 „Joniškis-Žeimelis-Pasvalys“ ir rajoninių kelių trasomis Nr. 2906 „Rozalimas-Plaučiškiai-Pakalniškiai“, Nr. 1908 „Pakruojis-Lygumai-Naisiai“, Nr. 2910 „Petrašiūnai-Titoniai-Gailioniai“, Nr. 2912 „Žeimelis-Vileišiai-Adžiūniai“. Dviračių takai planuojami ir įrengiami už valstybinės reikšmės kelio juostos ribų, jeigu 2002-2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje nenumatyta kitaip.

Vietiniam susisiekimui ir rekreacijos plėtros tikslais siūloma įrengti dviračių takus jungiančius 3 lygmens lokalinius a ir b kategorijos Pakruojo rajono gyvenviečių sistemos centrus bei 4 lygmens a, b ir c kategorijų gyvenviečių sistemos centrus. Numatoma įrengti dviračių taką Pakruojis-Klovainiai ir dviračių taką Petrašiūnai - Linkuva. Planuojama įrengti pėsčiųjų - dviračių takus: Pakruojis - Paežerių tvenkinys, Pakruojis - Petrašiūnai, Pakruojis - Jovarų kaimas - Linksmučiai (jungiantį tarpusavyje Linksmučių pušyną, miesto parką su sala ir Pakruojo dvaro užtvanką su tvenkiniais).

Dviračių turizmo trasos. Nacionalinių dviračių trasų specialiajame plane (projektas) dviračių turizmo trasą siūloma įrengti neeksploatuojamo siaurojo geležinkelio pylimu pakelės infrastruktūrai naudojant buvusių geležinkelio stočių pastatus.

6.5 TERITORIJŲ REZERVAVIMAS SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTRAI VALSTYBĖS IR APSKRITIES SVARBOS OBJEKTAMS

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane nėra numatyta Pakruojo rajono savivaldybėje statyti naujų statinių ir rezervuojamų valstybės poreikiams teritorijų susisiekiimo sistemos plėtrai.

Šiaulių apskrities teritorijos bendrajame plane autotransporto sistemos plėtros sprendiniuose numatoma techniškai pertvarkyti esamus žemesnės techninės kategorijos kelius. Vadovaujantis šiais sprendiniais rezervuojamos teritorijos esamiems krašto reikšmės keliams Nr. 151 „Pakruojis-Linkuva“ ir Nr. 211 „Linkuva-Žemelis“ ir Nr. 209 „Joniškis-Žeimelis-Pasvalys“ rekonstruoti. Planuojami pakelės infrastruktūros ir paslaugų objektų statiniai bei įrenginiai nuo kelio juostos ribų turi būti nutolę ne mažiau kaip 20 metrų. Tikslūs rezervuojamų teritorijų plotai nustatomi specialiaisiais ar detalesniais planais.

7. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SISTEMŲ PLĖTROS SPRENDINIAI

7.1 BENDROSIOS NUOSTATOS

Artimiausiu metu nenumatomas žymus rajono nuolatinių gyventojų prieaugis, kuris padidintų šilumos poreikį. Tačiau turizmo ir rekreacijos sektoriaus plėtra rajone gali padidinti nenuolatinių gyventojų skaičių, kuriems reikės papildomų šiluminės energijos galingumų. Be to centralizuoto šilumos tiekimo sistema, tokia kokia ji šiuo metu yra, mažuose miestuose yra nuostolinga ir brangi paslauga. Tikėtina, kad per planuojamo periodo pabaigoje naudojant naujas technologijas ir atsinaujinančius energijos išteklius ji iš esmės pasikeis.

Tikėtina, kad Europos Sąjungos aplinkos apsaugos politikos įtakoje bus išplėstos vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemos ir rajono gyventojams bus tiekiamas geros kokybės geriamasis vanduo, o vandens telkiniai nebus teršiami nevalytomis ar mažai valytomis nuotekomis. Visuose plėtojamuose gyvenviečių sistemos centruose (3 ir 4 lygmens gyvenviečių sistemos centruose numatyta rekonstruoti esamas arba įrengti naujas nuotekų surinkimo, valymo ir vandens tiekimo sistemas.

Lietaus kanalizacijos būklė yra bloga visame Pakruojo rajone, todėl numatoma lietaus nuotekynės plėtra ir vandens valymas. Nuo 2007 m. rajone pradėjus veikti regioninei atliekų tvarkymo sistemai uždaromi ir rekultivuojami esami sąvartynai.

7.2 VANDENTIEKA IR VANDENVALA

Vandentiekos ir vandenvalos sektoriuje iki 2015 metų numatoma:

- Iki 2008 m. birželio mėn. 30d. rajono savivaldybė turi parengti ir patvirtinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros programas;
- Vandentvarkos priemonių įgyvendinimą numatyti šia prioriteto tvarka:
 - ✓ Nuotekų valymo įrenginių statyba ir rekonstrukcija pagal ES direktyvų reikalavimus;
 - ✓ Nuotekų tinklų plėtra pagal ES direktyvų reikalavimus;

- ✓ Vandentiekio tinklų plėtra, tik plečiant lygiagrečiai su nuotekų surinkimo sistemų plėtra;
 - ✓ Vandens gerinimo įrenginių statyba ir rekonstrukcija;
 - ✓ Vandentiekio tinklų plėtra, kuri vykdoma atskirai nuo nuotekų surinkimo sistemų plėtos, atsižvelgiant į gaisrinius reikalavimus.
 - ✓ Vandentiekio ir nuotekų surinkimo sistemų rekonstrukcija.
- Parengti gyvenviečių Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo planą, atskirų gyvenviečių vandentvarkos schemas ir planus, nustatyti tikslų modernizacijos ir naujų įrenginių bei tinklų statybos poreikį; Šiuo planu siekiama nustatyti viešo vandens tiekėjo teritorijas ir iki 2015 metų vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo paslaugomis aprūpinti didžiąją Pakruojo rajono gyventojų dalį.
 - Numatyti teritorijas, kuriose bus plėtojama viešo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, bei kuriose bus taikomas individualus vandens išgaravimas ir nuotekų tvarkymas;
 - Uždaryti nenaudojamus gręžinius ne vėliau kaip iki 2008 m., IV ketvirčio ir numatyti, kad savivaldybė užtikrintų nenaudojamų vandens gręžinių sutvarkymą, ne vėliau kaip iki 2008 m. IV ketvirčio;
 - Vykdyti eksploatuojamų požeminio vandens horizontų monitoringą ir teikti siūlymus dėl vandens kokybės pagerinimo. Siekiant išsaugoti geros kokybės požeminį vandenį, peržiūrėti ir, esant reikalui, performuoti esamų vandenviečių sanitarines apsaugos zonas.
- Griežto režimo apsaugos (arba – 1-oji juosta) juostos atstumai turi būti ne mažesni kaip:
- ✓ 5 m nuo I grupės vandenviečių;
 - ✓ 10 m nuo II grupės vandenviečių;
 - ✓ 25 m nuo III grupės vandenviečių ir infiltracinių įrenginių.
- Kitų lygmenų sanitarinės apsaugos zonų ribos nustatomos specialiojo planavimo metu.

- Į viešo vandens tiekimo teritorijas įtraukti visas gyvenamąsias vietas, kuriose geriamu vandeniu reikia aprūpinti ne mažiau kaip 50 asmenų, kuriose yra valstybei, savivaldybei arba jos kontroliuojamai įmonei priklausanti tinkama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra, arba vietoves, kuriose gyventojai dėl kokių nors priežasčių negali būti aprūpinami tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu kitais būdais, išskyrus viešąjį tiekimą, siekiant kad visose aglomeracijose (nepriklausomai nuo jų dydžio) iki 2015 metų būtų vykdoma reikalavimus atitinkanti vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra;
- Veikiančioms vandenvietėms, kurių išteklių neapbruoti, iki 2009 m., sausio 1d., turi būti atliktas požeminio vandens išteklių įvertinimas ir jų aprobavimas;
- Įgyvendinant Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, užtikrinti, kad iki 2014 m., gruodžio 31d., ne mažiau kaip 95 % kiekvienos savivaldybės gyventojų būtų aprūpinami viešo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu ir teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis;
- Pakruojo miesto aglomeracijoje nuotekos pagal nustatytus reikalavimus turi būti valomos nuo 2007 m. gruodžio 31d., o Linkuvos mieste – nuo 2009 m., gruodžio 31d.;
- Planuojant didesnius kaip 25 namų (butų) kvartalus, ten, kur nėra centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos, planuoti grupines nuotekų tvarkymo sistemas, numatant galimybę ją ateityje sujungti su centralizuota sistema;
- Planuojant individualias nuotekų tvarkymo ir aprūpinimo vandeniu sistemas, gyvenamųjų namų kvartaluose numatyti galimybę jas sujungti su centralizuotomis sistemomis;

- Vadovaujantis Ventos-Lielupės baseino investicijų programa, etapais modernizuoti Pakruojo rajono vandentvarkos ūkį:

I ETAPAS

- ✓ Pakruojo nuotekų tinklų išplėtimas (Mokyklos, J.Paukštelio, Jaunimo, Vienuolio, Parko, Kruojos, P.Cvirkos, Vilniaus, prof. S. Ušinskio, Sodo ir Kęstučio gatvėmis) (2004-2011m.);
- ✓ Jovarų kvartalo nuotekų tinklų išplėtimas ir prijungimas prie Pakruojo nuotekų tinklų;
- ✓ Nuotekų dviejų siurblių statyba Jovarų k.;
- ✓ Dumblo aikštelių įrengimas Pakruojo NVĮ teritorijoje (2004-2011m.);
- ✓ Pakruojo vandens ruošyklos su geležies šalinimo įrenginiais statyba;
- ✓ Pakruojo vandentiekio tinklų išplėtimas (Mokyklos, J.Paukštelio, Jaunimo, Vienuolio, Parko, Kruojos gatvėmis);
- ✓ Jovarų kvartalo vandentiekio tinklų išplėtimas ir prijungimas prie Pakruojo vandentiekio tinklų.

II ETAPAS

- ✓ Linkuvos miesto vandentvarkos objektai (2013-2015 m.);
- ✓ Klovainių mstl. vandentvarkos objektai (2009-2010 m.);
- ✓ Vandentiekio tinklų statyba Pakruojo mieste, Jovarų gyvenvietėje, Pakruojo kaime.

III ETAPAS (remiantis „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo“ įstatymu šis etapas prieštarauja įstatymui ir turi būti persvarstomas)

- ✓ Žeimelis (2017-2018 m.);
- ✓ Linkuvos miesto vandentvarkos objektai (2013-2015 m.);
- ✓ Lygumų mst. (2017-2018 m.);
- ✓ Petrašiūnai (2017-2018 m.);
- ✓ Stačiūnai (2017-2018 m.);
- ✓ Pašvitinys (2019-2020 m.);
- ✓ Šukoniai (2019-2020 m.);
- ✓ Pamūšis (2019-2020 m.).

Atsižvelgiant į esamą vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sistemų padėtį rajone apjungti/sukurti šias centralizuotas vandentvarkos sistemas:

- Degučių kaime;
- Sosdvario kaime;
- Mikniūnų kaime;
- Pamūšio (Pašvitinio sen.) kaime;
- Draudelių kaime;
- Pašvitinio kaime;
- Griepėdžių kaime;
- Linksmučių kaime;
- Lygumų kaime;
- Šukionių kaime;
- Gedučių kaime.

Taip pat numatyti centralizuotų vandentiekio ir nuotekų sistemų sukūrimą ir atskiruose (nepriklausančiuose UAB „Pakruojo vandentiekis“) objektuose.

Numatoma:

- Modernizuoti požeminio vandens gerinimo įrenginius Petrašiūnų k.;
- Pastatyti naujus vandens gerinimo įrenginius Rozalimo, Plaučiškių, Stačiūnų, Sosdvario, Mikniūnų, Pamūšio (Pašvitinio sen), Draudelių, Pašvitinio, Griepėdžių, Linksmučių, Lygumų, Gedučių, Guostagalio, Žvirblonių kaimuose siekiant sumažinti geležies ir mangano koncentraciją vandenyje iki ES standartų;
- 2007 m. statyti vandens gerinimo įrenginius Degučių k., Šukionių k.;
- Renovuoti magistralinius tinklus (be kitų darbų keičiama armatūra bei sužiedinamos strateginės magistralės). Vandens paskirstymo sistemoje, esant vamzdynų susidėvėjimui iškyla problema dėl vandens nutraukimo dideliame vartotojų skaičiui. Papildomo vandens padavimo sistemos įrengimas strateginėse magistralėse, sumažintų vandens tiekimo nutraukimo riziką avarių vamzdynuose metu;
- Vandentiekio vamzdynų renovacija: Pakruojo m., Linkuvos m., Klovainių mstl., Plaučiškių, Žvirblonių, Degučių, Draudelių, Mikniūnų, Griepėdžių, Sosdvario, Gedučių, Guostagalio, Linksmučių kaimuose. Nuotekų tinklų renovacija reikalinga: Pakruojo m., Linkuvos m., Klovainių mstl., Plaučiškių, Žvirblonių kaimuose Žeimelio mstl. Rozalimo mstl., Petrašiūnų k., Padubysio k., Guostagalio k., Stačiūnų k.;
- Statant ar rekonstruojant nuotekų mechaninio ir biologinio valymo įrenginius, laikytis sanitarinių apsaugos zonų nustatymo ir režimo taisyklėse numatytų SAZ dydžių priklausomai nuo įrenginių našumo ir esamos padėties.

7.2.1 lentelė. Nuotekų valymo įrenginių Sanitarinės apsaugos zonų (SAZ) parametrai [Pateikta iš - (LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMAS 1995 m. gruodžio 29 d. Nr. 164 Vilnius, Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr.343 "Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo" dalinio pakeitimo) 64 punkte pateiktos lentelės]

SAZ dydis metrais, kai valymo įrenginių našumas tūkst. kub. metrų /per parą				
iki 0,05	nuo 0,05 iki 0,2	nuo 0,2 iki 5	nuo 5 iki 50	daugiau kaip 50
100	150	200	400	500

[*Pastaba: Tikslus SAZ dydis turės būti nustatytas rengiant atskirų nuotekų valyklų detaliuosius planus]

Nauji valymo įrenginiai reikalingi: Degučių, Sosdvario, Mikniūnų, Pamūšio (Pašvitinio sen.), Draudelių, Pašvitinio, Griepėdžių, Linksmučių, Lygumų, Šukionių, Gedučių kaimuose. Žvirblonių kaime reikalinga nuotekų valyklos rekonstrukcija.

Numatoma:

- Pasiiekti, kad vandenvalos įrenginių galia būtų maksimaliai panaudota ir į atvirus vandens šaltinius išleidžiamos nuotekos būtų apvalytos kaip reikalauja Lietuvos Respublikos įstatymai. Plėsti nuotekų surinkimo sistemą į tas teritorijas, kur gyventojai išleidžia nuotekas į septikus arba per nelegalius išleistuvus į atvirus vandens telkinius;
- Modernizuoti siurbles: Pakruojo m. siurblinė Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4. Petrašiūnų k. siurblinė Nr. 1, Nr. 2, Rozalimo, Padubysio, Stačiūnų, Guostagalio nuotekų siurblinės, Žvirblonių Nr. 1, Nr. 2 siurbles;
- Lietaus kanalizacijos plėtra ir esamų tinklų išvalymas – kadangi lietaus nuotekų sistema Pakruojo rajone yra labai mažai išvystyta, o esamai reikalinga renovacija būtina parengti gyvenviečių Pakruojo rajono lietaus nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo planą, atskirų gyvenviečių lietaus nuotekų schemas ir planus, nustatyti tikslų modernizacijos ir naujų įrenginių bei tinklų statybos poreikį, remiantis toliau išvardintais reikalavimais;

- Paviršines nuotekas tvarkyti atskirai nuo buitinių, komunalinių ir gamybinių nuotekų. Paviršinių nuotekų išleidimas į komunalinių, buitinių, gamybinių nuotekų tvarkymo sistemas draudžiamas, išskyrus atvejus, kai šio reikalavimo neatitinkanti nuotekų tvarkymo sistema įdiegta (arba statybos leidimas išduotas) iki (PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ TVARKYMO REGLAMENTAS 2007 m. balandžio 2d. įsakymas Nr.D1-193) įsigaliojimo. Mišriųjų nuotekų tvarkymo sistemoms taikomi visi teisės aktuose nustatyti reikalavimai nuotekų, kurios patenka į mišriųjų nuotekų sistemą, tvarkymui;
- Planuojant teritorijas ir jose numatomą vykdyti ūkinę veiklą, projektuojant paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas, išnagrinėti ir, esant galimybei, taikyti techninius sprendimus:
 - ✓ sumažinančius paviršinių nuotekų susidarymą ir (ar) surinkimą (turi būti įrengiama kiek galima mažiau nelaidžių paviršių (išskyrus galimai teršiamas teritorijas), įrengiami švarių paviršinių nuotekų sugerdinimo į gruntą įrenginiai, planuojamos kiek galima mažesnės galimai teršiamos teritorijos ir pan.);
 - ✓ sumažinančius kiekį centralizuotai į aplinką išleidžiamų paviršinių nuotekų (pvz., numatomas paviršinių nuotekų panaudojimas gamybos, žaliųjų plotų laistymo, gaisrų gesinimo reikmėms ir pan.);
 - ✓ sumažinančius susidarančių paviršinių nuotekų užterštumą (pvz., numatyti sausą galimai teršiamų teritorijų valymą, įrengti stogines taršos atžvilgiu pavojingiausiose vietose ar pan.).
- Pakruojo rajono gyvenvietėse gaisrinio vandentiekio sistema turi būti plėtojama kartu su naujų teritorijų plėtra ir turi būti pakankama, įrengta pagal galiojančius reikalavimus.
- Pagilinti, išvalyti, pagerinti privažiavimus ar kitaip sutvarkyti esamus priešgaisrinio vandens telkinius. Gyvenvietėse neturinčiose priešgaisrinių vandens telkinių, įrengti juos remiantis – (LAUKO GAISRINIO VANDENTIEKIO TINKLAI IR STATINIAI. PROJEKTAVIMO IR ĮRENGIMO TAISYKLĖS 2007 m. vasario 22 d. įsakymas Nr. 1-66).
- UAB „Pakruojo vandentiekis“ eksploatuojamų vandenviečių pajėgumai užtikrina reikiamą geriamojo vandens poreikį vartotojams. Išskyrus Lygumų mstl. vandenvietę, kuri neatitinka sanitarinių zonos reikalavimų (jau yra paruoštas detalus planas naujos vandenvietės statybai).

Vandens poreikio ir nuotekų susidarymo prognozė

Patvirtintos eksploatacinės pagrindinių Pakruojo rajono vandenviečių požeminio vandens atsargos sudaro 1930 tūkst. m³/metus.

Dėl nestabilios demografinės padėties Lietuvoje bei duomenų trūkumo prognozuoti gyventojų, kurie perspektyviniu laikotarpiu naudosis vandentiekio paslaugomis, yra labai sunku. Šiuo metu Pakruojo rajone centralizuotu vandentikiu naudojasi apie 50 % gyventojų, o viešąją nuotekų tvarkymo sistema tik apie 45 % visų rajono gyventojų. Pajungimo lygis skirtingose rajono gyvenvietėse smarkiai skiriasi. Duomenys apie gyventojų aprūpinimą viešuoju vandentikiu bei prisijungimą prie viešosios nuotekų tvarkymo sistemos pateikti 7.2.3, 7.2.4 lentelėse.

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

7.2.3 lentelė. Gyventojų aprūpinimas viešuoju vandentiekio bei prisijungimas prie viešosios nuotekų tvarkymo sistemos.
Vandens tinklų priklausančių UAB „Pakruojo vandentiekis“ sąrašas

Eil. Nr.	Gyvenvietės pavadinimas	Gyventojų sk.	Naudojasi Vandentiekio viso	Naudojasi šuliniais	Naudojasi kanalizacija	Prisijungimas prie vandentiekio sistemos %	Prisijungimas prie nuotekų sistemos %	Įtraukiamas į investicinius projektus
1.	Pakruojo m.	5948	4259	1476	4399	71.6	74.0	Lielupės-Ventos baseino veiklos plane 2004-2011m.
2.	Linkuvos m.	1739	685	Nėra duomenų	410	39.4	23.6	Lielupės-Ventos baseino veiklos plane 2008-2010m.
3.	Žeimelis	1216	801	322	510	65.9	41.9	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
4.	Rozalimas	928	400	519	317	43.1	34.2	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
5.	Lygumų mstl.	664	234	659	Išsėmimo duobės	35.2	0	Lielupės-Ventos baseino veiklos plane 2017-2018m.
6.	Pakruojo k.	576	376	200	376	65.3	65.3	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
7.	Petrašiūnai	475	347	5	339	73.0	71.4	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
8.	Pašvitinys	440	164	446	Išsėmimo duobės	37.3	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
9.	Šukioniai	436	168	268	Išsėmimo duobės	61.5	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
10.	Stačiūnai	433	136	331	42	76.4	9.7	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
11.	Guostagalis	388	373	37	322	96.1	83.0	Pateikta paraiška ES struktūrinių fondų paramai gauti
12.	Plauciškiiai	374	276	96	139	73.8	37.2	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
13.	Pamūšis	373	141	306	Išsėmimo duobės	37.8	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
14.	Linksmučiai	366	197	16	Išsėmimo	53.8	0	Pateikta paraiška ES struktūrinių fondų

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĒS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

					duobēs			paramai gauti
15.	Degučiai	284	139	247	Išsēmimo duobēs	48.9	0	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
16.	Draudeliai	266	138	266	Išsēmimo duobēs	51.9	0	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
17.	Mikniūnai	259	128	259	Išsēmimo duobēs	49.4	0	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
18.	Grikpēdžiai	255	155	112	Išsēmimo duobēs	60.8	0	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
19.	Pamūšio k.	247	72	200	113	29.1	45.7	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
20.	Padubysys	218	74	144	74	33.9	33.9	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
21.	Plento k.	210	130	210	70	61.9	33.3	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
22.	Sosdvaris	103	63	99	Išsēmimo duobēs	61.1	0	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
23.	Klovainiū mstl.	980	800	700	277	81.6	28.3	Lielupēs-Ventos baseino veiklos plane 2008-2010m.
24.	Pamūšis	373	141	306	Išsēmimo duobēs	37.8	0	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā
25.	Žvirbloniai	300	200	95	185	66.7	61.7	Turi būtī ītraukta ī Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekū tvarkymo infrastruktūros plētros planā

7.2.4 lentelė. Gyventojų aprūpinimas viešuoju vandentiekio bei prisijungimas prie viešosios nuotekų tvarkymo sistemos.
Vandens tinklų priklausančių kitiems savininkams sąrašas

Eil. Nr.	Gyvenvietės pavadinimas	Gyventojų sk.	Naudojami Vandentiekio viso	Naudojami šuliniais	Naudojami kanalizacija	Prisijungimas prie vandentiekio sistemos %	Prisijungimas prie nuotekų sistemos %	Įtraukiamas į investicinius projektus
1.	Linkavičiai	526	526	-	526	100	100	Lielupės-Ventos baseino veiklos plane 2009-2010m
2.	Ūdekai	387	222	387	Neveikianti	57.4	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
3.	Balsiai	377	350	30	-	92.8	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
4.	Bardišiai - Diržiai.	355	160	195	Išsėmimo duobės	45.0	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
5.	Mažeikoniai	338	Nėra vandentiekio	338	Išsėmimo duobės	32.5	0	Pateikta paraiška ES struktūrinių fondų paramai gauti
6.	Gačioniai	295	280	220	-	94.9	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
7.	Dvariškiai	286	-	286	Išsėmimo duobės	0	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
8.	Triškoniai	273	215	273	Vietinė	78.8	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
9.	Titoniai	270	200	200	-	-	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
10.	Medikiniai	257	150	93	57	-	-	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

11.	Degesiai	245	140	105	30			Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
12.	Preičiūnai	236	85	236	Išsėmimo duobės		0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
13.	Kalpokai	230	217	230	Išsėmimo duobės		0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
14.	Laipuškiai	206	180	190	-		0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
15.	Mikoliškis	199	140	59	Išsėmimo duobės		0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
16.	Rimkūnai	157	90	157	Vietinė	57.3	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
17.	Šikšniai	155	48	107	-	31.0	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
18.	Kauksnėjai	150	98	52	-	65.3	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
19.	Gegiedžiai	146	-	114		0	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
20.	Ruponiai	142	88	142		62.0	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
21.	Butniūnai	135	75	60	-	55.6	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

								nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
22.	Noreikiai	122	80	42	-	65.6	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
23.	Laborai	92	52	92	Vietinė	56.5	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
24.	Lašmenpamūšis	87	-	87	-	0	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
25.	Gaižiūnai	77	1	77	-	1.3	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
26.	Gedučiai	69	25	30	-	36.2	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
27.	Akmenėliai	60	34	26	-	56.7	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
28.	Vainiūnai	55	14	55	-	25.5	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
29.	Binėnai	53	50	53	-	94.3	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
30.	Gailioniai	51	51	51	-	100	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą
31.	Blekoniai	22	22	3	-	100	0	Turi būti įtraukta į Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą

Ūdėkų, Balsių, Bardiškių, Diržių, Mažeikonių, Gačionių, Medikinių, Trišonių, Titonių, Preičiūnų, Laiduškių, Mikoliškio, Rimkūnų, Gegiedžių, Noreikių, Ruponių, Kauksnųjų ir kitų mažų kaimo gyvenviečių vandentiekos ir vandenvalos objektų plėtros klausimai sprendžiami Pakruojo rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plane.

Pagal turimus duomenis vienas Pakruojo rajono gyventojas, besinaudojantis viešąja vandentiekio sistema, šiuo metu sunaudoja vidutiniškai tik 49.2 l/d. Vandens suvartojimas perspektyviniu laikotarpiu priklausys nuo daugelio veiksnių, tokių kaip paslaugų (vandens tiekimo ir šalinimo) kokybė, gyventojų koncentracija tam tikruose rajono centruose, vartojimo. Akivaizdu, kad pajungus prie esamų Pakruojo rajono centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklų aplinkinių gyvenviečių vartotojus, suvartojamo vandens kiekis gali žymiau pasikeisti.

Numatyta, kad vandens suvartojimo ir nuotekų susidarymo normos didės. Iki 2014 m. pabaigos ji kasmet turėtų padidėti apie 4-10 l/gyv./d, nuo 2019 iki 2028 metų apie 4-5l/gyv./d.

7.2.5 lentelė. Vandens poreikis bei nuotekų susidarymas perspektyviniu laikotarpiu

Metai	2008	2015
Vandens suvartojimo norma [l/gyv./d]	49,2	70-150
Nuotekų susidarymo norma [l/gyv./d]	49,3	70-165

7.3 ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS

Numatoma:

- Nekeisti esamos elektros energijos tiekimo sistemos rajone schemas;
- Iki 2018 metų Šikšnių, Guostgalio, Degesių, Butniūnų, Gedučių kaimuose rekonstruoti esamas gatvių apšvietimo sistemas. Gatvių apšvietimui numatyti elektros energiją tausojančių priemonių įdiegimą. Rekonstrukcijos darbų atlikimui turi būti paskelbtas viešasis paslaugos pirkimo konkursas, kurio metu būtų nustatoma rekonstrukcijos darbų investicijos. Siūloma gatvių apšvietimo sistemos rekonstrukcijos darbus atlikti kartu su gatvių rekonstrukcijos darbais, kas leis optimaliai panaudoti lėšas;
- Iki 2018 metų Dvariukų ir Javydonių kaimuose įrengti gatvių apšvietimo sistemas. Gatvių apšvietimui numatyti elektros energiją tausojančių priemonių įdiegimą. Darbų atlikimui turi būti paskelbtas viešasis paslaugos pirkimo konkursas, kurio metu būtų nustatoma įrengimo darbų investicijos. Siūloma gatvių apšvietimo sistemos įrengimo darbus atlikti kartu su gatvių rekonstrukcijos darbais, kas leis optimaliai panaudoti lėšas;
- Iki 2010 metų parengti Pakruojo rajono elektros ūkio analizę, nustatyti pagrindines elektros energijos tiekimo problemas ir numatyti priemones didinti elektros energijos tiekimo bei vartojimo efektyvumą. Studijos parengimą turėtų inicijuoti elektros energiją tiekianti įmonė, tarpininkaujant su Pakruojo rajono savivaldybe, kurios vaidmuo būtų laiku pateikti rengėjo prašomą informaciją;
- 0,4 kV L-400 iš TR-11 „Centras“ OL (oro linija) keisti į KL (kabeline linija) Dariaus ir Girėno g. Pakruojo mieste 2009 m.;
- 0,4 kV L-100; L-200 iš KT-24 „Vetrinarija“ OL (oro linija) keisti į KL (kabeline linija) KT-24 „Vetrinarija“ Taikos g. Pakruojo mieste 2010 m.;
- 0,4 kV iš KT Rz-212 „Lapgiris“ trumpinti, statyti ST, Lapgirio k. Lygumų sen. Pakruojo r. 2009 m.;
- Nestatyti naujų pastočių ir 35 kV elektros perdavimo linijų iki 2013 m.
- Iki 2018 metų numatoma įrengti 10kV liniją Mažeikūnų apylinkėje, nes numatoma dolomitų karjerų plėtra.

Iki planuojamo periodo pabaigos planuojant įrengti naujas aukštos įtampos (35 kV, 65kV, 110 kV, 330 kV ir kt.) elektros perdavimo linijas, rekomenduojama jų trasas parinkti viename iš siūlomų infrastruktūros koridorių (žr. *Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinį, Bendrosios erdvinės plėtros koncepcijos brėžinį*).

7.4 ŠILUMOS TIEKIMAS

Tendencijos centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) sistemoje

Pagrindiniai CŠT vartotojai yra daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojai. Kiti šilumos vartotojai yra nedidelės įmonės ir visuomeniniai pastatai. Kadangi didelių pramonės įmonių ar stambių vartotojų nėra ir gyventojų skaičius iki planuojamo periodo pabaigos pagal esamas tendencijas Pakruojo rajone neturėtų ženkliai keistis, tai nenumatomas esminis šilumos poreikio išaugimas. Pagrindiniams CŠT vartotojams pilnai pakaktų esamų instaliuotų galingumų, juos modernizuojant ar pritaikant vietinio kuro panaudojimui.

UAB „Pakruojo šiluma“ gaminamos šiluminės energijos kaina, kurią moka vartotojai yra aukštesnė, negu Lietuvos vidurkis, nors ji turi tendenciją mažėti dėl CŠT modernizacijos ir renovacijos.

Tendencija buitiniams vartotojams atsijungti nuo CŠT mažesniuose miesteliuose (Linkuva, Petrašiūnai jau atjungti nuo centralizuoto šilumos tiekimo, Pakruojo kaimo gyventojai ketina tai nepadaryti) yra dėl perėjimo prie pigesnio šildymo būdo kieto kuro katilais. Tai didina CŠT sistemoje gaminamos energijos savikainą: Pakruojo mieste, Pakruojo kaime dalis CŠT vamzdynų yra su pasenusia izoliacija, kas padidina šilumos nuostolius, be to realizuojamos šilumos kiekiams sumažėjus, atitinkamai sumažėja pajamos už parduotą šilumą. Taigi UAB „Pakruojo šiluma“ vartotojų atsijungimas nuo tinklų didina šilumos tiekimo įmonės nuostolius.

Pakruojo rajono gyvenamosios vietovės Pakruojo miestas, Pakruojo kaimas (kur egzistuoja šiandien centralizuoto šilumos tiekimo sistemos) pagal šiluminės energijos tiekimo būdus gali būti skirstomos į centralizuoto šilumos tiekimo zoną, mišraus šilumos tiekimo zoną, decentralizuoto šilumos tiekimo zoną. Centralizuoto šilumos tiekimo atsisakymas Pakruojo mieste iššauktų pažeminės oro taršos padidėjimą - azoto oksidų koncentracija pažemio sluoksnyje 1,24 karto viršytų didžiausią leistiną koncentraciją. Pakruojo kaime, kur egzistuoja centralizuotas šilumos tiekimas, reikia vertinti galimybes pereiti prie atsinaujinančių šilumos šaltinių panaudojimo.

Pagal atliktus CŠT objektų išmetamų į aplinką teršalų sklaidos skaičiavimus (remiantis Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos dalių šilumos ūkio specialiaame plane pateikta detali informacija) Pakruojo kaime šiuo laikotarpiu anglies monoksido, azoto oksidų, sieros dioksido, kietųjų dalelių ir vanadžio peroksido koncentracija pažemio sluoksnyje neviršija didžiausių leistinų koncentracijų.

Atsinaujinančių išteklių panaudojimas šilumos poreikiams

Mediena, juos ruošos bei apdirbimo atliekos

Kadangi pagal demografinius rodiklius Pakruojo rajonas yra „kaimiškas“ rajonas (kaimo gyventojų dalis sudaro 73 %) didžioji dalis jų šilumos poreikius tenkina deginant medieną. Tai išlieka prieinamiausiais kuras pagal kainos lygį ir transportavimo išlaidas kaimiškoms

teritorijoms. Medienos kurui naudojama menkavertė malkinė mediena, kuri sudaro maždaug pusė rajono miškuose iškertamos medienos. Valstybinės įmonės – Pakruojo miškų urėdijos prižiūrimas miško žemės plotas sudaro apie 28 800 ha. Valstybiniuose miškuose iškertama vidutiniškai apie 77.000 ktm medienos, apytikriai 11.000 ktm medienos lieka miškuose – tai ikikomercinio retinimo atliekos, plynojo kirtimo atliekos techninių koridorių formavimui, retinimo atliekos.

Atliekos, susidaranti medienos perdirbimo įmonėse, yra kitas kuro šaltinis. Didžiausio efekto galima tikėtis naudojant medienos atliekas įmonėse, kur jos buvo gautos. Medžio atliekas (pjuvenas, specialiai smulkintas medžio atliekas - skiedrą) transportuojant didesniais atstumais, jos gali tapti nuostolingomis. Todėl statant naujas medieną deginančias katilines būtina atlikti kruopščią analizę ir įvertinti galimą kuro kainos pasikeitimą ateityje, kad investicija į tokio projekto įgyvendinimą ekonomiškai būtų pateisinama.

Šiaudai

Kitų šalių patirtis rodo, kad apie (10-12) % bendro šiaudų kiekio būtų galima panaudoti energijai gaminti. Lietuvoje yra keletas firmų, kurios gamina katilus specialiai šiaudams deginti. Katilų konstrukcija paprasta ir patogi aptarnauti.

Pakruojo rajone pasėlių plotai - apie 40000 ha, tai galima planuoti apie 115 000 t šiaudų. Tačiau šiaudai yra gana sudėtinga kuro rūšis. Juose pakankamai daug drėgmės, jie užima pakankamai daug vietos, sunku pakrauti, iškrauti.

Kad sumažinti eksploatacinių problemų riziką, būtina, kad šiaudai būtų pakankamai sausi. Maksimalus leistinas drėgmės kiekis šiauduose apie 20-22 %. Jei bus naudojami didesni drėgmės kiekį turintys šiaudai, tai gali sukelti sandėliavimo problemas, įrangos gedimus, našumo sumažėjimą. Taip pat šiaudų kaloringumas priklauso nuo šiauduose esančio drėgmės kiekio. Didėjant drėgnumui kaloringumas mažėja: kai drėgnumas padidėja 1%, kaloringumas sumažėja 1,5 %. Todėl planuojant šilumos panaudojimą deginant šiaudus, būtina tinkamai spręsti jų sandėliavimo klausimus.

Nepanaudojami šiaudai gali tapti kuro ištekliais, tačiau tai nereiškia, kad šiuos išteklius realiai tikslinga panaudoti, nes kai kuriais atvejais šiaudai yra nutolusiuose, nedideliuose, nevienoduose ir nederlinguose ūkiuose, todėl jų atgabenimo kaina bus per daug didelė ir ekonomiškai nepagrįsta. Dideliam šilumos galingumui generuoti reikalingi dideli biomasės kiekiai, todėl gali atsirasti didelė priklausomybė nuo regiono išteklių.

Gyvulių mėšlas (biodujos)

Gyvulininkystės plėtojimą planuojama išlaikyti iki planuojamo periodo pabaigos. Kadangi per paskutinius tris metus atsinaujino kiaulininkystės komplekso veikla ir planuojama gyvulininkystės plėtros tendencija gali daryti didelę įtaką bendrai biokuro panaudojimo raidai rajone. Organinių medžiagų, naudotinių biologinėms dujoms gauti, išteklių nuolat kaupiasi ir atsinaujina didesnėse ar mažesnėse fermose ir kompleksuose. Plėtojantis gyvulių auginimo sektoriui tikėtina, kad galvijų skerdimo sektorius rajone irgi didės. Biodegruojančių atliekų substratų energetinė vertė pateikiama 7.4.1 lentelėje.

7.4.1 lentelė. Biodegraduojančių atliekų energetinė vertė

BIODEGRADUOJANČIŲ ATLIEKŲ (BDA) ENERGETINĖ VERTĖ		
BDA substratas	Sausų medžiagų kiekis % (sm)	Dujų išeiga m³/kg sm
Daržovių atliekos	10-15	0,7-0,8
Skerdyklos	20-35	0,6-0,55
Galvijų srutos	7-10	0,28-0,4
Kiaulių srutos	5-7	0,3-0,55

Biodujų gamyba galėtų sėkmingai pakeisti tam tikrą gamtinių dujų poreikį, nesant išvystytam gamtinių dujų tinklui rajono teritorijose. Biodujų naudojimas sumažintų CO₂ ir SO₂ išmetimus į orą.

Biodujų ir gamtinių dujų sudėties ir energetinės vertės palyginimas pateiktas 7.4.2 lentelėje.

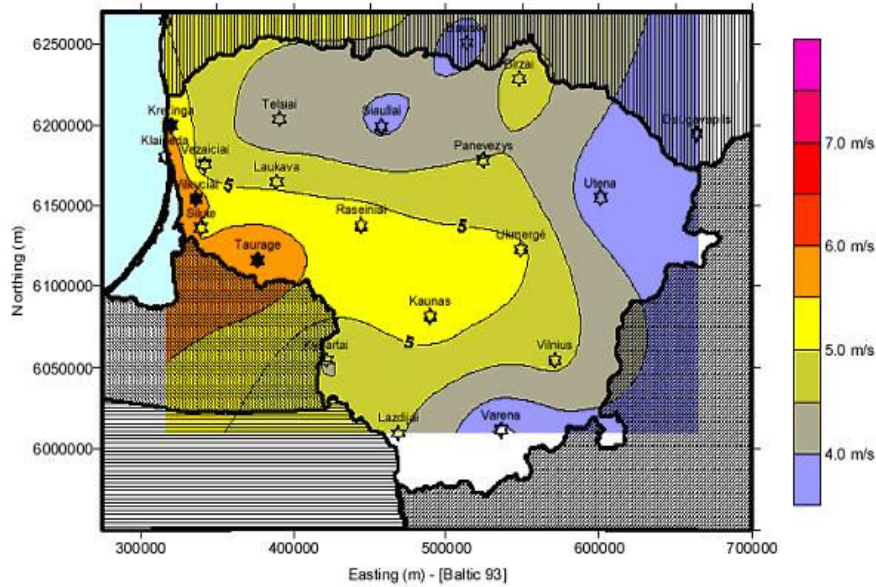
7.4.2 lentelė. Biodujų ir gamtinių dujų sudėties ir energetinės vertės palyginimas

	Dujų sudėtis	Biodujos	Gamtinės dujos
Sudėtis	Metanas	65	96
	Etanas	-	2
	Anglies dvideginis	34	0,3
	Kitos	1	1,7
Šiluminė vertė MJ/Nm ³		24,5-27,6	35,8-39,9
Tankis Kg/Nm ³		1,15	0,73

Tačiau rentabilus gyvulių mėšlo perdirbimas dujoms gauti įmanomas tik stambiuose gamybos kompleksuose: 6 – 30 tūkstančių vietų kiaulininkystės kompleksai, stambesnės kaip 200 vietų ūkininkų kiaulių fermos, stambesnės kaip 50 vietų karvių – galvijų. Taigi šis biodujų gamybos būdas rajone pasiteisintų tik prie didesnių nei aukščiau išvardintų gyvulininkystės gamybos apimčių. Numatant pradėti biodujų gamybą, turėtų būti numatytas ir jų panaudojimas.

Vėjo energija

Pagal Lietuvos vėjų atlasą, sudaryta Danijos Roskilde nacionalinėje laboratorijoje 27.10.2003 Lietuvos regionui, Pakruojo rajono metiniai vidutiniai vėjo greičiai yra (4,0-4,5)m/s. Tai iš esmės mažiausi vidutiniai greičiai respublikoje (mažesni vidutiniai greičiai - tik nedidėleje rytų Lietuvos teritorijoje). Metinių vidutinių vėjo greičių žemėlapis pateiktas 7.4.1 paveiksle.

7.4.1 pav. Metinių vidutinių vėjo greičių Lietuvoje žemėlapis

Tikėtinas ekonomiškai stipriai nuostolingas šios energijos rūšies panaudojimas rajone. Remiantis Lietuvos respublikos įstatymais vėjo jėgainių statyba priskiriama prie veiklos, kuri gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, tad vėjo jėgainių įrengimui turi būti atliekama atranka dėl poveikio aplinkai privalomo vertinimo. Atranką atlikęs regiono aplinkos apsaugos departamentas turės priimti išvadą ar privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą. Vėjo energetikos projektai darytų įtaką kraštovaizdžiui, biologinei įvairovei, triukšmo lygiui, vizualiniam aspektui, socio – ekonominei situacijai, kultūros paveldui. Tik išnagrinėjus parengtą poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą, atsakingų institucijų išvadas, visuomenės pasiūlymus gali būti priimtas motyvuotas sprendimas dėl vėjo jėgainių įrengimo.

Žemės geoterminės energijos panaudojimas yra sudėtingai tikėtinas dėl brangaus geoterminio šildymo sistemos įdiegimo, ilgo atsipirkimo laiko ir poreikio turėti kitą rezervinį šilumos generavimo šaltinį pilnai šilumos poreikiams patenkinti sudėtingiausiu lauko oro sąlygų periodu. Saulės kolektoriai būtų pakankamai perspektyvus šilumos gavimo būdas dėl rajono gyventojų demografinės struktūros prognozuojamų pasikeitimų (jaunėjimas ir konservatyvus požiūris į naujoves silpnėjimas), bet nepastovi energijos gamyba kintant saulės apšviestumui, ribotas saulės energijos panaudojimo laikas priklausomai nuo sezono, verčia išsirengti ir rezervinį šilumos šaltinį, kas padidina šildymo sistemos įrengimo išlaidas.

Kadangi Lietuvos Nacionalinėje energetikos strategijoje nustatyta, kad atsinaujinantys energijos šaltiniai (AEŠ) turi pasiekti 12 % pirminės energijos balanse, o šiuo metų jie sudaro 9 %, siekiant užtikrinti AEŠ projektų patrauklumą rajone, priimant sprendimą dėl AEŠ projektų įgyvendinimo, turi būti taikoma išplėstinė išlaidų - naudos analizė, kai šalia ekonominių rodiklių įvertinami ir aplinkosauginiai rodikliai, t. y. išorinės energijos gamybos sąnaudos. Kadangi AEŠ pasižymi mažiausiomis išorinėmis energijos gamybos sąnaudomis, jų panaudojimo efektyvumas, lyginant su tradicinėmis kuro rūšimis (anglis, nafta, gamtinės, suskystintos dujos, skalūnai) išplėstinės ekonominės analizės metu gali ženkliai išaugti. Atskirų energijos rūšių išorinės energijos gamybos sąnaudos pateiktos 7.4.3 lentelėje:

7.4.3 lentelė. Atskirų energijos rūšių išorinės energijos gamybos sąnaudos

Energijos rūšis	Išorinės sąnaudos be klimato atšilimo, ct / KWh	Klimato atšilimo sąnaudos, ct / KWh	Visos išorinės sąnaudos, ct / KWh
Anglis	16,9	4,83	21,7
Nafta	23,8	3,1	26,9
Dujos	3,8	2,07	5,9
Biomasė	1,9	0	1,9
Branduolinė energ.	0,69	0	0,7
Saulės	1,72	0	1,7
Vėjo	1,4	0	1,4
Hidro	2,07	0	2,1

Kadangi rinka, valdoma konkurencinių jėgų, neįvertina socialinių ir aplinkosauginių energijos gamybos ir vartojimo sąnaudų, būtina parengti ir įgyvendinti energetikos politikos nuostatas, užtikrinančias geresnes pozicijas AES. Siekiant mažinti rinkos iškreipimus, kai išorinės energijos gamybos sąnaudos, paskirstant išteklius neįvertinamos, reikia panaikinti subsidijas tradicinėms energijos rūšims ir socialinių sąnaudų integravimą į energijos kainas mokesčių ar prekybos emisijos pavidalu. Svarbu integruoti išorines energijos gamybos sąnaudas ir priimant sprendimus dėl konkrečių projektų efektyvumo.

Sprendžiant vartotojų aprūpinimo šiluma problemą pagrindinės strateginės nuostatos techninės politikos srityje turėtų būti :

- Nuosekliai modernizuoti šilumos tiekimo sistemas, sudarant vartotojams galimybę reguliuoti šilumos kiekį savo nuožiūra;
- Skatinti esamų centralizuoto šilumos tiekimo sistemų modernizavimą (įskaitant ir atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimą jų modernizacijoje) ir ekonomiškai pagrįstą šildymo būdo bei naudojamo kuro parinkimą;
- Skatinti biokuro naudojimą, taip mažinant priklausomybę nuo importuojamų energetinių resursų.
- Remiantis Šilumos ūkio įstatymu, šiluminės energijos tiekimo būdo parinkimas, išduodant detaliųjų planų ruošimo sąlygas, turi užtikrinti žemiau pateiktus reikalavimus:
- Mažiausiomis ilgalaikėmis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams;
- Šilumos ūkyje įteisinti pagrįstą konkurenciją;
- Ginti šilumos vartotojų teises ir teisėtus interesus;
- Didinti šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumą;
- Gaminant šilumą, plačiau panaudoti vietinį kurą, atsinaujinančius energijos išteklius;
- Mažinti šilumos energetikos poveikį aplinkai.

Valdymo ir kainodaros politikos srityje pagrindinės nuostatos turėtų būti:

- Nepaisant šilumos sistemų nuosavybės formų, pagrindinis veiklos efektyvumo rodiklis ir pelno šaltinis turi būti ne energijos gamybos didinimas, o nuostolių mažinimas ir suteiktų paslaugų kokybė;
- Skatinti energetinių paslaugų kompanijų kūrimąsi;
- Sudaryti sąlygas, kad patys vartotojai būtų suinteresuoti tobulinti šilumos ūkį ir galėtų daryti įtaką jo techninei bei ekonominei politikai.
- Šilumos kainų politika ir kainodaros sistema turi skatinti šilumos ūkio modernizavimo procesą.

Beveik 90 % pirminės energijos gaunama iš vienintelio tiekėjo. Dėl didelės priklausomybės nuo pirminės energijos išteklių importo Lietuvos ekonomika labai priklauso ir nuo bendros situacijos pasaulio energijos išteklių rinkose. Jei užsitęstų centralizuoto šilumos tiekimo sistemų modernizavimas ir renovavimas, vis daugiau vartotojų norės nuo jų atsijungti, tai sukeltų rimtų aplinkosauginių, ekonominių ir socialinių problemų.

Svarbiausieji faktoriai, lemiantys šildymo būdo nustatymą atskiroms gyvenamųjų teritorijų zonoms:

Techninis – nagrinėjant galimus šilumos tiekimo būdus, vertinamos techninės esamų šilumos tiekimo sistemų charakteristikos bei techninės galimybės šias sistemas modernizuoti. Taip pat vertinamos galimos decentralizacijos techninės galimybės - alternatyvaus kuro (tame tarpe ir gamtinių dujų) buvimo galimybė; pastatų aukštingumas, lemiantis individualių kieto kuro katilų įrengimo pastatuose galimybes.

Ekonominis – siekiama organizuoti šilumos tiekimą nagrinėjamose gyvenamose teritorijose taip, kad būtų sudarytos prielaidos gaminti ir tiekti vartotojams šilumą minimaliais kaštais.

Aplinkosauginis – šilumos gamyba organizuojama taip, kad nebūtų viršijamas leistinas poveikis aplinkai. Ta prasme būtina vertinti CŠT decentralizaciją gyvenamuosiuose rajonuose, nes tai didina vietinę pažeminę oro taršą gyvenamoje zonoje. Decentralizacijos atveju būtina neviršyti leistinų gamtosauginių normų.

Atskirais atvejais gali būti vertinami ir kiti kriterijai:

-architektūrinis; Siekiant išsaugoti dabartinę gyvenamųjų vietovių įvaizdį, reiktų riboti ši įvaizdį gadinančių inžinierinių statinių – kaminų, katilinių su medienos sandėliais gyvenvietės centre ir pan. atsiradimą.

-šilumos tiekimo patikimumas; Šia prasme CŠT tiekimo pranašumas prieš vietines individualias katilines, naudojančias vieną kurą, yra neabejotinas, kadangi esamos šilumos tinklų katilinės paprastai gali naudoti kelias kuro rūšis.

Pakruojo rajono gyvenamosios vietovės Pakruojo miestas, Linkuvos miestas, Pakruojo kaimas, Petrašiūnų kaimas pagal šiluminės energijos tiekimo būdus gali būti skirstomos į tokias zonas:

Centralizuoto šilumos tiekimo zona

Siekiant maksimaliai naudoti esamus CŠT tinklus bei apriboti ir reguliuoti teršalų išmetimus, CŠT zonos nuostatos zonos taikomos šiuo metu tankiai užstatytoms nagrinėjamoms teritorijoms, kuriose vyrauja daugiaaukščiai gyvenamieji pastatai ir yra gerai išvystyti CŠT tinklai.

Mišraus šilumos tiekimo zona(konkurencinė šilumos tiekimo zona)

Šios zonos nuostatos taikomos mikrorajonams, kuriuose pastatų užstatymo tankis nedidelis ir nėra vyraujančio šilumos tiekimo būdo. Dalis vartotojų šiose teritorijose turi galimybę naudotis CŠT sistemos paslaugomis ir ja naudojasi, kita vartotojų dalis galimybės naudotis CŠT sistemos paslaugomis neturi arba ja nesinaudoja ir šildymo tikslams naudoja individualias katilines. Gamtosauginiu požiūriu apribojimų naudoti individualias katilines šildymo tikslams šioje teritorijoje nėra.

Decentralizuoto šilumos tiekimo zona

Visų pirma šios nuostatos taikomos mikrorajonams, kuriuose vyrauja individualūs gyvenamieji namai ir nėra išvystytas CŠT. Čia siūloma naudoti individualias katilines.

Ekologiškai švarūs ir atsinaujinantys šilumos šaltiniai (elektros energija, geoterminė, saulės energija, mediena ir jos atliekos, šiaudai, biokuras) galimi visoje rajono teritorijoje.

Sprendiniai Pakruojo miestui

Kadangi esama CŠT sistema gerai išvystyta, katilinės yra modernizuotos, pritaikytos darbui sumažėjusio šilumos poreikio sąlygomis, šilumos punktai renovuoti, gamtinių dujų tiekimas miesto teritorijoje išvystytas, aktualus yra ekonominis veiksnys – aukšta šilumos gamybos savikaina. Jos mažinimo potencialas - diegti biokuro deginimą, keisti termofikacinius vamzdynus bei diegti kitas efektyvumo didinimo priemones. Decentralizuoti likusius neracionalius šilumos vartotojus.

Šiuo metu leistinas poveikis aplinkai dėl šilumos gamybos neviršijamas. Decentralizacijos atveju pažeminė oro tarša viršytų leistinas ribas: azoto oksidų koncentracija pažemio sluoksnyje 1,24 karto viršytų (pagal Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos dalių šilumos ūkio specialaus plano duomenis) didžiausią leistiną koncentraciją.

Sprendiniai Linkuvos miestui

Gyvenamieji namai dviejų, trijų aukštų: tai sudaro geras prielaidas decentralizuojant šilumos tiekimą, pastatuose įrengti kieto kuro krosnis. Ekologiškai švarūs ir atsinaujinantys šilumos šaltiniai (elektros energija, geoterminė, saulės energija, mediena ir jos atliekos, šiaudai, biokuras) prioritetiniai šilumos gamybos būdai.

Tik pasirinkus galimybę kurti aktyvų plėtros branduolį („dipolį“) Pakruojis – Linkuva ir atsiradus potencialiems didesniems šilumos vartotojams vertinti techninės CŠT galimybes pirmiausiai panaudojant atsinaujinančius energijos šaltinius.

Sprendiniai Pakruojo kaimui

CŠT vartojantys daugiaaukščiai namai išsidėstę kompaktiškai. Pastatuose įrengti šilumos punktai. Katilinė, tiekianti šilumą Pakruojo kaimui yra dujofikuota ir šilumos gamybos kaštai sumažinti. Esamos CŠT sistemos yra per didelės, nepritaikytos esamiems poreikiams. Kadangi šildomi pastatai didesni nei dviejų aukštų, maksimaliai decentralizuoti šilumos tiekimą, naudojant populiariausią ir pigiausią šiandien šildymo būdą - individualias medienos krosnis- techniškai sudėtinga.

Rekomenduojama - ekologiškai švarūs ir atsinaujinantys šilumos šaltiniai (dujos, elektros energija, geoterminė, saulės energija, mediena ir jos atliekos, šiaudai, biokuras) decentralizuojant šilumos tiekimą arba vietinės autonominės katilinės, naudojančios atsinaujinančius šilumos šaltinius.

Šiuo metu leistinas poveikis aplinkai dėl šilumos gamybos neviršijamas. Decentralizacijos atveju pažeminė oro tarša neviršytų leistinų ribų.

Sprendiniai Petrašiūnų kaimui

Kadangi esama CŠT sistema fiziškai ir morališkai paseno (ypač tai liečia šilumos tinklus ir šildymo sistemas pas vartotojus) vartotojai atjungti nuo CŠT ir įsirengę individualius mediena kūrenamus katilus. Gamtinių dujų kaime nėra ir artimiausioje ateityje nenumatoma jų įvesti. Ekologiškai švarūs ir atsinaujinantys šilumos šaltiniai (elektros energija, geoterminė, saulės energija, mediena ir jos atliekos, šiaudai, biokuras) - prioritetiniai šilumos gamybos būdai. Ir kadangi pagal plano rekreacijos sprendinius siūloma prie kaimo kurti pramogų kompleksą, siūloma parko inžinerinę infrastruktūrą kurti panaudojant išskirtinai atsinaujinančius šilumos šaltinius, viešai deklaruojant šių sprendinių aplinką tausojančią idėją ir taip atliekant svarbią pažintinę - reklaminę akciją.

Šiuo metu leistinas poveikis aplinkai dėl šilumos gamybos neviršijamas. Decentralizacijos atveju pažeminė oro tarša neviršytų leistinų ribų.

Sprendiniai Klovainių kaimui

Ekologiškai švarūs ir atsinaujinantys šilumos šaltiniai (elektros energija, geoterminė, saulės energija, mediena ir jos atliekos, šiaudai, biokuras) - prioritetiniai šilumos gamybos būdai. Ir kadangi pagal plano rekreacijos sprendinius siūloma prie kaimo kurti pramogų kompleksą, siūloma parko inžinerinę infrastruktūrą kurti panaudojant išskirtinai atsinaujinančius šilumos šaltinius, viešai deklaruojant šių sprendinių aplinką tausojančią idėją ir taip atliekant svarbią pažintinę - reklaminę akciją.

Šilumos tiekimo zonos CŠT veiklos zonose - Pakruojo m., Pakruojo km. – nurodyti Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinyje, vadovaujantis Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos dalių šilumos ūkio specialiuoju planu.

Sprendiniai senųjų amatų atgaivinimo gyvenvietėms (Žeimelis, Pašvitinis, Lygumai, Rozalimas). Įgyvendinant plane siūlomą konceptualią turizmo plėtros kryptį – gyvenvietėms, turinčioms buvusias turgaus aikštes, atgaivinti turgaus tradiciją su tradicinių amatų pristatymu, turgumis ir jomarkais bei kitokias krašto tradicijas reprezentuojančiomis akcijomis – siūloma tose zonose vystyti išskirtinai medienos ir jos atliekų, šiaudų, biokuro, kaip natūraliai aplinkai draugišką ir aplinką tausojančią idėją, panaudojimą šilumos gamybai.

7.5 DUJŲ TIEKIMAS

Pakruojo mieste dujotiekio tinklas yra pakankamai išvystytas, atsiradus stambiems vartotojams ar grupei mažų vartotojų, galinčių iš dalies finansuoti dujotiekio tinko tiesimą, dujotiekio atvedimo galimybės realios. Didesnieji potencialūs gamtinių dujų vartotojai galėtų būti CŠT sistemos.

Dujotiekio tinklas rajone nėra stipriai išvystytas. Kitos Pakruojo rajono dujofikuotos vietovės yra Pakruojo kaimas ir Žeimelis. Akivaizdaus ekonominio pagrindo plėsti skirstomojo dujotiekio tinklą juose kol kas nėra, nes individualūs buitiniai vartotojai teikia pirmenybę kietam kurui (malkoms) kaip pigiausiajam kurui. Atsiradus stambiems vartotojams ar grupei mažų vartotojų, dujų pajungimas jiems lengvai išsprendžiamas.

Didesnieji potencialūs gamtinių dujų vartotojai rajone galėtų būti miesteliai, kuriuose yra organizuotas centralizuotas šilumos vartojimas grupei šilumos vartotojų. Tai Linkuva,

Petrašiūnai, Klovainiai. Juose yra veikiančios katilinės, šilumai generuoti naudojančios taršų ekologiniu požiūriu kurą - skalūnų alyvą ir krosnių kurą. Bet kadangi šių miestelių išmetamų į aplinkos orą teršalų sklaidos skaičiavimai rodo, jog naudojant šį kurą neviršijamos oro užterštumo leistinos normos, aktyvesnio poreikio dujofikuoti tas teritorijas nėra. Akivaizdaus ekonominio pagrindo plėsti skirstomojo dujotiekio tinklą rajone kol kas nėra. Pasirinkus galimybę kurti aktyvų plėtos branduolį („dipolį“) Pakruojis – Linkuva ir atsiradus potencialiems didesniems vartotojams, vertinti dujotiekio tiesimo galimybes į Linkuvą. Privačių namų gyventojai teikia pirmenybę kietam kurui (malkoms) kaip pigiausia kurui. Rajono miesteliuose atsiradus stambiems vartotojams ar grupei mažų vartotojų, galinčių iš dalies finansuoti dujotiekio tinklo tiesimą, dujotiekio atvedimo galimybė išlieka. Suskystintų propano – butano dujų naudojimo apimtys ir realizavimo tinklas išvystytas ir yra augimo galimybės atsiradus dujų poreikiui. Pagrindinis suskystintų dujų tiekėjas AB „Suskystintos dujos“ suinteresuotas išnuomoti požeminius suskystintų dujų rezervuarus, taip pat atlieka jų projektavimo, montavimo, techninio aptarnavimo darbus, ženklus dujų panaudojimo augimo tikimybė yra nedidelė dėl aukštos dujų kainos ir požeminių rezervuarų įrengimo kainos.

Projekto grafinėje dalyje vaizduojami esami magistraliniai dujotiekiai bei dujų skirstymo stotis. Dujų skirstymo stočiai yra nustatyta normatyvinė sanitarinė apsaugos zona. Ji gali būti tikslinama, atliekant poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai vertinimą.

7.6 ATLIEKŲ TVARKYMAS

Šiuo metu rajone įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir išvežimą. Fiziniai bei juridiniai asmenys turi galimybę susikaupusias atliekas šalinti į turimus konteinerius, šiukšlių maišus arba į konteinerines aikšteles ir atliekų priėmimo punktus. Paguliankos ir Aleknavičių sąvartynai jau uždaryti ir galutinai bus rekultivuoti pagal parengtus projektus iki 2009 m. pabaigos. Komunalinės atliekos surenkamos ir vežamos į regioninį Aukštakių sąvartyną. Antrinės žaliavos renkamos atliekų priėmimo punktuose, B tipo konteinerinėse aikštelėse ir 15 antrinių atliekų surinkimo aikštelėse.

Šiaulių apskrities savivaldybių pasirašytos sutarties pagrindu 2002 m. birželio 25 d. įsteigtas Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras. Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras organizuoja ir plėtoja regioninį komunalinių atliekų tvarkymą, derinant veiklos apimtį su savivaldybėmis, įgyvendina regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kūrimo projektą bei regioninės atliekų tvarkymo sistemos tęstinumą.

Laikotarpiu iki 2018 metų savivaldybė atlieka šiuos darbus:

- Renka duomenis apie atliekų susidarymą ir turėtojus;
- Nustato vietinės rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, rengia nuostatus ir įgyvendina kitas regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kūrimo projekte numatytas priemones;
- Organizuoja visuomenės ekologinį švietimą ir informuoja visuomenę apie regioninį komunalinių atliekų tvarkymo tvarką;
- Organizuoja konferencijas, seminarus ir kitokius renginius, užtikrina atliekų tvarkytojų dalyvavimą juose.

Šiuo metu yra įdiegta **regioninė** komunalinių atliekų tvarkymo sistema, iš Europos Sąjungos gautų lėšų pastatytas naujas ir pirmasis Lietuvoje regioninis sąvartynas. Valstybinei komisijai 2007 m. vasario 23 d. pripažinus sąvartyną tinkamu naudoti, Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistema gali jau pilnai funkcionuoti.

Siekiant Pakruojo rajono atliekų tvarkymo sistemos darnaus vystimosi iki 2018 m. Pakruojo rajono bendrajame plane numatyta:

- Savivaldybės teritorijoje 2 etapais įdiegti funkcionalią atliekų surinkimo sistemą: I-jame etape įrengiant atliekų priėmimo punktus bei konteinerines aikšteles pagal esamą apkrovą, o II-ame etape - įrengiant papildomas aikšteles perspektyvinei apkrovai. Šiuo metu jau įrengta 17 A ir B tipo konteinerinių aikštelių ir 5 atliekų priėmimo punktai;
- A ir B tipo konteinerinių *aikštelių įrengimo* vietos: A tipo šiose gyvenvietėse – Guostagalio, Balsių, Bardiškių, Degėsių, Medikonių, Pamušio, Plaučiškių, Stačiūnų, Šukionių, Udekų kaimuose, o B tipo šiose gyvenvietėse – Linkuvos m., Petrašiūnų, Pašvitinio, Pakruojo (senamiestyje), Pakruojo (naujamiestyje), Jovaruose ir Pakruojo kaime;
- Įdiegti atskirai antrinių žaliavų (popieriaus, plastiko ir stiklo) surinkimo sistemą;
- Įdiegti stambiagabaričių ir pavojingų atliekų surinkimo sistemas rajono teritorijoje, taikant specialias surinkimo priemones. Šios atliekos planuojamos rinkti atliekų priėmimo punktuose ir apvažiavimo būdu iš gyventojų ir įmonių pagal patvirtintus grafikus;
- Uždaryti visus iki šiol neuždarytus sąvartynus Pakruojo rajone iki 2007 m lapkričio mėn. Į regioninį sąvartyną atliekos vežamos nuo rinkliavos įvedimo pradžios (rinkliava planuota įvesti nuo 2007 m rugsėjo 1 d.). Reikėtų užterštus plotus, senus šiukšlynus ir sąvartynus, suteikiant galimybę jų vietoje atsirasti pramoniniams, rekreacinėms ar kitokios paskirties zonoms;
- Organizuoti atliekų surinkimą ir išvežimą iš miestų ir gyvenviečių viešųjų zonų, tokių kaip parkai, viešojo transporto stotelės, gatvės ir kt.. Šiose vietose pastatyti reikiamą kiekį šiukšlių dėžių skirtų mišrioms atliekoms ar/ir antrinėms žaliavoms (pvz. popieriui, stiklui, pakuotėms);
- Įrengti žalių atliekų kompostavimo aikštelę ir stambiagabaričių atliekų surinkimo aikštelę Aleknaičių kaime, buvusio ir likviduojamo sąvartyno vietoje.

Duomenys apie inventorizuotus uždarytinus Pakruojo rajono seniūnijų ir kaimo sąvartynus bei šiukšlynus yra pateikti pirmame etape Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane (esamos būklės analizė) (žr. 8.3.6, 8.3.7, 8.3.8, 8.3.9 lenteles).

Duomenys apie Pakruojo rajone numatomų įrenginių APP ir konteinerių aikštelių skaičių pateikti žemiau 7.6.1.lentelėje. Kaimo kategorijos sąvartynai bus uždaromi iki 2010 metų, bet tam būtina sąlyga - įrengti visoje jų aptarnavimo zonoje pakankamą konteinerinių aikštelių tinklą.

7.6.1 lentelė. Duomenys apie Pakruojo rajone iki 2010 metų numatomą įrengti atliekų priėmimo punktus ir konteinerių aikšteles

Eil. Nr.	Pakruojo rajonas			Viso APP	Vso KA
	Elemento pavadinimas	I etapas	Pastabos		
1.	Rajoninis atliekų priėmimo punktas	1	<i>Pakruojo m.</i>	1	
2.	Seniūnijų atliekų priėmimo punktas	4		4	
3.	Konteinerinių aikštelių A tipo	10			10
4.	Konteinerinių aikštelių B tipo	7			7

Įvertinant rajone susidarantį atliekų kiekį, atlikti konteinerių poreikio skaičiavimai. 7.6.2 lentelėje pateikti galutiniai rezultatai.

7.6.2 lentelė. Reikalingas konteinerių kiekis Pakruojo rajone

Atliekos	2006 metais	2010 metais
Komunalinėms atliekoms		
1,1 m ³	217	268
0,12 m ³	6493	8032
Antrinėms žaliavoms		
1,1 m ³	69	384

Komunalinėms ir antrinėms žaliavoms konteinerių įrengimas vyks dviem etapais: iki 2006 metų pabaigos ir iki 2010 metų pabaigos.

7.6.3 lentelė. Ilgalaikė strateginė veiksmų programa

Eil. Nr.	Veikla	Atsakinga institucija	Terminas
1.	Atliekų perkrovimo stočių kūrimo klausimo nagrinėjimas (įvertinant pasikeitusią padėtį)	ŠRATC, Savivaldybė	2007
2.	Papildomų konteinerių aikštelių įrengimas	ŠRATC	2007-2010
3.	Papildomo atliekų surinkimo ir pervežimo autotransporto įsigijimas	Atliekas tvarkančios įmonės	2007-2014
4.	Likusių sąvartynų uždarymas ir rekultivavimas	ŠRATC	2010
5.	Atliekų surinkimo maršrutų atnaujinimas	Atliekas tvarkančios įmonės	2007
6.	Įrengti komunalinių atliekų rūšiavimo liniją, įsigaliojus atitinkamai ES Direktyvai	ŠRATC	2007-2008
7.	Papildomas konteinerių pirkimas visų rūšių atliekoms	Atliekas tvarkančios įmonės	2007-2010
8.	Statybinių ir griovimo atliekų perdirbimo įrenginių įsigijimas	ŠRATC	2008
9.	Biodegrazuojamų atliekų atskyrimo iš bendro srauto ir jų perdirbimo (bioreaktoriai, kompostavimas, deginimas) įgyvendinimas	ŠRATC	2010

7.7 TELEKOMUNIKACIJOS IR RYŠIAI

Prisijungimas prie AB TEO LT (buvusios AB „Lietuvos telekomas“) tinklų vykdomas pagal poreikį. Šiuo metu esančiose stotyse laisvų abonentinių linijų yra, o interneto tinklas plėtojamas atsižvelgiant į vartotojų poreikius. Fiksuoto laidinio ryšio ir interneto tinklo plėtrai/ įrengimui naujai planuojamose savivaldybės plėtros vietose reikia numatyti:

- iki 20m² žemės sklypą planuojamos teritorijos centrinėje dalyje, skirtą telekomunikacijų įrenginių pastatymui, kai potencialių vartotojų skaičius iki 1000;
- iki 70m² žemės sklypą planuojamos teritorijos centrinėje dalyje, skirtą telekomunikacijų įrenginių pastatymui, kai potencialių vartotojų skaičius virš 1000;

Techninius koridorius inžineriniams tinklams patiesti nuo esamų telekomunikacinių tinklų iki planuojamų įrenginių vietos bei nuo įrenginių iki vartotojų.

7.8 TERITORIJŲ REZERVAVIMAS INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SISTEMŲ PLĖTRAI, VALSTYBĖS IR APSKRITIES SVARBOS OBJEKTAMS

Rezervuoti teritorijas naujai aukštos įtampos (330 kV galios) elektros perdavimo oro linijai tiesiti nuo Panevėžio TP iki Mūšos PP siūloma infrastruktūros koridoriuje Įsoniai-Ažuolynė – Radviliškio link. Konkretūs rezervuojamų teritorijų plotai ir vietos nurodomos elektros linijos trasos specialiajame plane.

Inžinerinių komunikacijų plėtrai numatyti infrastruktūros koridoriai. Jų naudojimo reglamentai surašyti žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų *lentelėje 5.4.2.*

8. TERITORIJOS, KURIOMS BŪTINA PARENGTI VIETOS LYGMENS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS

Įgyvendinant Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius reikia koreguoti galiojančius arba parengti naujus teritorijų planavimo dokumentus:

- Pakruojo miesto bendrąjį planą;
- **Detaliosius planus:**
 - Linkuvos miestui, Žeimelio, Lygumų, Klovainių, Petrašiūnų, Rozalimo, Pašvitinio, Gačionių, Guostagalio, Bardiškių, Grikpėdžių, Ūdekų, Rimkūnų, Pamūšio, Triškonių, Balsių, Stačiūnų, Šukionių, Medikonių, Degučių, Plaučiškių, Žvirblonių kaimams – siekiant reguliuoti gyvenamųjų namų ir kvartalų statybą, inžinerinės infrastruktūros, paslaugų gyventojams ir verslo plėtrą u-statytose teritorijose ir planuojamose statybų plėtros zonose; deklaruoti ir saugoti viešąjį interesą šiose gyvenamosiose vietovėse;
 - Parengti Linksmučių gyvenvietės užstatomų teritorijų detalųjį planą;
 - Planuojamoms Pakruojo ir Linkuvos miestų pramonės zonoms – siekiant sudaryti palankias sąlygas materialinėms investicijoms į didelės pridėtinės vertės veiklas;
 - Planuojamoms pramogų centrų plėtros teritorijoms – siekiant sudaryti palankias sąlygas investicijoms į pramogų verslą Pakruojo rajone.
- **Specialiosius planus:**
 - Gyvulininkystės plėtros Pakruojo rajono teritorijoje specialųjį planą;
 - Rekreacinių teritorijų plėtros specialiosius planus (esant poreikiui) – siekiant reglamentuoti veiklą planuojamose rekreacinėse teritorijose;
 - Pakruojo teritorijoje esančių septynių valstybės saugomų teritorijų gamtotvarkinius planus;
 - Plėtros branduolio vystymo specialųjį planą – siekiant reglamentuoti veiklos konversiją planuojamo plėtros branduolio teritorijoje;
 - Seniūnijų kaimo plėtros žemėtvarkos projektus (esant poreikiui) – siekiant parengti rekomendacijas prekinės žemės ūkio veiklos plėtrai, žemės gerinimo ir kraštovaizdžio apsaugos priemonės, vietinės reikšmės kelių tinklo plėtrą ir kt.;
 - Pakelės infrastruktūros plėtros specialųjį planą (esant poreikiui) – siekiant reglamentuoti pakelės infrastruktūros ir paslaugų plėtrą;
 - Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą (esant poreikiui).
- **Kitus projektus ir programinius dokumentus:**
 - Miestų (Linkuvos ir Pakruojo) ir kaimų gyvenamųjų vietovių apšvietimo sistemos įrengimo ir rekonstrukcijos techninius projektus;
 - Miesto ir kaimo gyvenamųjų vietovių gatvių asfaltavimo techninius projektus, pagal nustatytus prioritetus;
 - Parengti viešojo susisiekiimo maršrutų schemą, susietą su kaimyninėmis savivaldybėmis;
 - Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo Pakruojo rajono energijos ūkio plėtrai galimybių studiją.

PRIEDAI

1 lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės kultūros paveldo objektų sąrašas

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
Archeologiniai kultūros paveldo objektai						
1.	2983	A607 P	Pilkapis	Meldinių, vad. Žerkalniu	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Meldinių k.	p
2.	5381	A611 P	Kapinynas	Petronių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Petronių k.	p
3.	5383	A605 P	Kapinynas	Linkuvos, Vaižgantų	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vaižgantų k.	p
4.	5386	A604 P	Kapinynas	Linksmučių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linksmučių k.	p
5.	5387	A609 P	Kapinynas	Paliečių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Paliečių k.	p
6.	5395	A1921	Pilkapis	Plaučiškių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Plaučiškių k.	vs
7.	5397	A600 P	Kapinynas	Dovainišio, vad. Švedkalniu	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Dovainišio k.	p
8.	5401	A615 P	Kapinynas	Šukionių, vad. Švedkalniu	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Šukionių k.	p
9.	5405	A601 P	Senovės gynybinis įtvirtinimas	Geručių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Geručių k.	p
10.	5407	A618 P	Piliakalnis	Žeimelio, vad. Žydkaپی	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl.	p
11.	6505	A599 P	Kapinynas	Diržių, vad. Švedkaپی	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Diržių k.	p
12.	12412	A1919	Kapinynas	Dargužių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Dargužių k.	vs
13.	12413	A612	Pilkapynas	Puodžiškių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Puodžiškių k. (Klovainių sen.)	vs
14.	12414	A1744	Dvarvietė	Impolių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Impolių k.	vs
15.	12415	A616 K	Piliakalnis su gyvenviete	Tričių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Tričių k.	vs
	23863	A616 K 1	Piliakalnis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Tričių k.	vs
	23864	A616 K 2	Gyvenvietė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Tričių k.	vs
16.	12417	A1923	Kapinynas	Aukštadvario, Gudelių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Aukštadvario k.	vs
17.	12418	A602	Senovės gyvenvietė	Kairelių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Kairelių k.	vs
18.	12419	A614	Senovės gyvenvietė	Steigvilių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Steigvilių k.	vs
19.	13081	A606 P	Kapinynas	Masčionių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Masčionių k.	p
20.	13088	A598 P	Kapinynas	Aukštadvario	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Aukštadvario k.	p
21.	13091	A603 P	Kapinynas	Liesų, vad. Švedų kapais	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Liesų k.	p
22.	16205	A1918	Kapinynas	Degėsių, vad. Kapų kalnu	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Degėsių k.	vs
23.	16368	A608 P	Akmuo su dubenėliais	Paežerių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Paežerių k.	p
24.	17179	A617	Kapinynas	Žeimelio	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl.	vs
25.	23861	A610 K P	Piliakalnis su gyvenviete	Peleniškių, Kalnuočių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Peleniškių k.	p
	5392	A610 K 1P	Piliakalnis	Peleniškių, Kalnuočių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Peleniškių k.	p
	23862	A610 K 2P	Gyvenvietė	Peleniškių, Kalnuočių piliakalnio	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Peleniškių k.	p
26.	24080	A613	Pilkapynas	Plaučiškių, vad. Katmilžiais	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Plaučiškių k.	vs
27.	30334	A1920	Senojo miesto vieta	Linkuvos	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva	vs
28.	30335	A1922	Senojo miesto vieta	Žeimelio	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl.	vs
29.	5400	AR714	Senkapis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Kutaičių k.	kvr
30.	5385	AR699	Senkapis su gr. kp	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Daukšigalių k.	kvr
31.	6508	AV785	Senkapis, vad. Kapeliais	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Paliečių k.	kvr
32.	6511	AV788	Senkapis, vad. Kaukakalniu	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Domančiai k. (Pašvitinio sen.)	kvr
33.	13082	AV1885	Senkapis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Balsių k.	kvr
Urbanistikos kultūros paveldo objektai						
79.	17096	UV27		Linkuva	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva	kvr
306.	17103	UV34		Rozalimas	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl.	kvr
307.	17128	UV56		Žeimelis	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl. (Žeimelio sen.)	kvr
308.	31706		Miestelio istorinė dalis	Lygumų	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lygumų mstl. (Lygumų sen.)	kvr

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
Įvykių vietos						
34.	2078	I80	Žydų žudynių vieta ir kapas	Lygumų mstl.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lygumų mstl.	vs
35.	2077	I81	Žydų žudynių vieta ir kapas	Žeimelio mstl.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vileišių k. (Žeimelio sen.)	vs
36.	2075	I82	Žydų žudynių vieta ir kapas	Linkuvos m. ir apylinkių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Dvariukų k.	vs
37.	11044	I83	Žydų žudynių vieta ir kapas	Linkuvos m.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Veselkiškių k.	vs
38.	16633	I84	Žydų žudynių vieta ir kapai	Pakruojo m.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Morkakalnio k.	vs
39.	22566	I30	Mūšio vieta	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Oniūnų k.	vs
40.	26156	II19	Žuvimo vieta	I. Pucevičiaus-Radvilos	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mediniškių k.	vs
41.	11041	IV443	Sodybos vieta, buv. kumetynas	T. Grotuso	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gedučių k.	kvr
Mitologiniai kultūros paveldo objektai						
42.	5384	M246	Akmuo su "Velnio pėdomis"	Voronėlių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Voronėlių k.	vs
43.	5388	M314	Akmuo su dubeniu	Binėnų pirmasis	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Binėnų k.	vs
44.	5394	M245	Alkakalnis	Paežerių, vad. Kopyčkalniu	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Paežerių k.	vs
45.	5396	M83	Akmuo	Zigmantiškių akmuo su "Marijos pėda"	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav.	vs
46.	5398	M81	Akmuo	Kareiviškio, vad. Perkūnija, kitaip Perkūno akmeniu	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav.	vs
47.	13080	M82	Akmuo	Guostagalio, vad. Velnio krėslu	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav.	vs
48.	13092	M318	Akmuo su dubeniu	Nociūnų	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Nociūnų k.	vs
49.	13095	M319	Akmuo su dubeniu	Gaižiūnų	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gaižiūnų k.	vs
50.	13101	M320	Akmuo su dubeniu	Ūdekų	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ūdekų k.	vs
51.	13103	M315	Akmuo su dubeniu	Binėnų antrasis	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Binėnų k.	vs
52.	13105	M316	Akmuo su dubeniu	Sodeliškių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Sodeliškių k.	vs
53.	13111	M312	Akmuo su dubeniu	Miciūnų	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Miciūnų k.	vs
54.	30512	M313	Akmuo	Miciūnų, vad. Velnio akmeniu	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Miciūnų k.	vs
55.	30513	M317	Akmuo su dubeniu	Gaubių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gaubių k.	vs
56.	5408	AR722	Akmuo su dubeniu	Žeimelio	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl.	kvr
57.	5377	AR691	Akmuo su dubeniu	Skarulių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Skarulių k.	kvr
58.	13079	AV1882	Akmuo su dubeniu	Guostagalio	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Guostagalio k.	kvr
59.	13089	AV1892	Akmuo su dubeniu	Jovaišių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Jovaišių k.	kvr
60.	13104	AV1907	Akmuo su dubeniu	Petrikonių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Petrikonių k.	kvr
61.	13109	AV1912	Akmuo su dubeniu	Ilguočių	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ilguočių k.	kvr
Monumentai						
62.	1518	D99	Koplytstulpis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Triškonių k.	vs
63.	9861	D101	Koplytėlė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl.	vs
64.	20257	D100K	Koplytstulpis su skulptūromis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Medikonių k.	vs
65.	4862	D102K	Koplytstulpis su skulptūromis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Klovainių k.	vs
66.	14860	D98K	Koplytėlė su skulptūrine grupe	Koplytėlė su Nukryžiuotojo skulptūrine grupe	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Šukonių k.	vs
67.	9800	DV1802	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto paminklas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Bardiškių k.	kvr
68.	9802	DV1804	Birutės paminklas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lauksodžio k.	kvr
70.	15718	DV4790	LDK Vytauto paminklas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lygumų mstl.	kvr
71.	9806	DV1808	Koplytstulpis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lauksodžio k.	kvr
72.	9862	DV1864	Koplytėlė su Marijos skulptūra	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl.	kvr
73.	9808	DV1810	Koplytstulpis su ornamentuotu kryželiu, Pietos, Nazaretiečio	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Bičiūnų k.	kvr
74.	9787	DV1789	Koplytstulpis su Jono Nepomuko ir Nukryžiuotojo skulptūromis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojis	kvr

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
75.	9860	DV1862	Koplytstulpis su Šv. Juozapo skulptūra	-	Šiaulių aps., Pakruojo r., Rozalimo mstl.	kvr
76.	9859	DV1861	Antkapinis paminklas su sėdinčios moters skulptūra	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl.	kvr
77.	20258	DV3742	Kryžius su Nukryžiuotojo skulptūra, angeliukų bareljefu	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Kareiviškio k.	kvr
78.	14833	DV3922	Koplytelė su ornamentuotu kryželiu ir Marijos skulptūra	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Šikšnių k.	kvr
80.	2110	IP1056/1	Kryžius stalinizmo aukoms	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Sukmedžio k.	kvr
81.	2074	IP991/1	Memorialinė lenta Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečiui	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojis, Vytauto Didžiojo 67	kvr
Statinių kompleksai						
83.	354	G103 K	Dvaro sodyba	Lašmenpamūšio	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23277	G103 K 1	Rūmai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23278	G103 K 2	Svirmas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23279	G103 K 3	Svirmas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23280	G103 K 4	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23281	G103 K 5	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23282	G103 K 6	Kumetynas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23283	G103 K 7	Rūsysis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23284	G103 K 8	Kluonas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
	23285	G103 K 9	Parkas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lašmenpamūšio k.	vs
84.	364	G104 K P	Dvaro sodyba	Pakruojo	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23286	G104 K 1P	Rūmai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Parko g.	p
	23287	G104 K 2P	Sandėlis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Parko	p
	23288	G104 K 3P	Meistrų namas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Žemdirbių	p
	23289	G104 K 4P	Vaistinė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Žemdirbių	p
	23290	G104 K 5P	Ledainė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Žemdirbių	p
	23921	G104 K 6P	Sarginė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Žemdirbių 17	p
	23292	G104 K 7P	Evangelikų bažnyčia	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Žemdirbių g. 19	p
	23293	G104 K 8P	Daržinė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Žemdirbių	p
	23294	G104 K 9P	Vandens malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Karčemos	p
	23295	G104 K 10P	Malūnininko namas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Karčemos	p
	23296	G104 K 11P	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Karčemos	p
	23297	G104 K 12P	Karčema	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Karčemos	p
	23298	G104 K 13P	Kalvė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Karčemos	p
	23299	G104 K 14P	Sandėlis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Karčemos	p

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
	23300	G104 K 15P	Oficina	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.,	p
	23301	G104 K 16P	Pieninė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.,	p
	23302	G104 K 17P	Kiaulidė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.,	p
	23303	G104 K 18P	Tarnautojo namas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.,	p
	23304	G104 K 19P	Spirito varykla	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.,	p
	23305	G104 K 20P	Svirnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Žemdirbių	p
	23306	G104 K 21P	Svirnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k., Žemdirbių	p
	23307	G104 K 22P	Arklidė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23308	G104 K 23P	Vežiminė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23309	G104 K 24P	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23310	G104 K 25P	Tiltas-užtvanka	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23311	G104 K 26P	Parko tvora su vartais	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23312	G104 K 27P	Ledainė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23313	G104 K 28P	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23314	G104 K 29P	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23315	G104 K 30P	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23316	G104 K 31P	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23317	G104 K 32P	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23318	G104 K 33P	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23319	G104 K 34P	Rūsio liekanos	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
	23320	G104 K 35P	Parkas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo k.	p
85.	1517	G194 K	Karmelitų vienuolyno ansamblis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva, Laisvės 25	vs
	23685	G194 K 1	Bažnyčia	Švč. M. Marijos	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva	vs
	23686	G194 K 2	Vienuolyno namas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva	vs
86.	11045	G96 K	Sodyba	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Veselkiškių k.	vs
	23241	G96 K 1	Namas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Veselkiškių k.	vs
	23242	G96 K 2	Klėtis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Veselkiškių k.	vs
	23243	G96 K 3	Tvartas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Veselkiškių k.	vs
87.	20370	G14 K	Parapinės bažnyčios kompleksas	Švč. M. Marijos Vardo	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl.	vs
	22186	G14 K 1	Švč. M. Marijos bažnyčia	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl.	vs
	22187	G14 K 2	Koplyčia	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl.	vs
88.	20371	G13 K	Parapinės bažnyčios kompleksas	Šv. Lauryno	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Stačiūnų k.	vs
	22183	G13 K 1	Bažnyčia	Šv. Lauryno	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Stačiūnų k.	vs
	22184	G13 K 2	Varpinė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Stačiūnų k.	vs
89.	21898	G10 K	Siaurukas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav.	vs
82.	21900	G10 K 2	Siaurojo geležinkelio ruožas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav.	vs
90.	21919	G10 K 21	Stotis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Petrašiūnų k.	vs
91.	21920	G10 K 22	Prekių sandėlis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Petrašiūnų k.	vs
92.	21921	G10 K 23	Stotis	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva, Dariaus ir Girėno 32	vs
93.	21922	G10 K 24	Namas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva, Dariaus ir Girėno 30	vs
94.	21950	G10 K 52	Geležinkelio tiltas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Petrašiūnų k.	vs
95.	23566	G144 K	Užvažiuojamasis kiemas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mikniūnų k.	vs
	20374	G144 K 1	Smuklė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mikniūnų k.	vs
	12724	G144 K 2	Kalvė	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mikniūnų k.	vs
96.	1520	AtV525	Dviejų smuklių kompleksas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl.	kvr
97.	10529	IP1741/At	Sodyba (muziejus)	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Bardiškių k	kvr
98.	345	IP452/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Akmenėlių k. (Pakruojo sen.)	kvr
99.	346	IP453/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Akmenėlių k. (Žeimelio sen.)	kvr
100.	347	IP454/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	Aukštadvario	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Aukštadvario k. (Žeimelio sen.)	kvr
101.	348	IP455/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Balsių k. (Klovainių sen.)	kvr
102.	349	IP456/At	Buv. dvaro sodyba	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Dovydiškio k. (Linkuvos sen.)	kvr
103.	350	IP457/At	Buv. dvaro sodyba	Geručių (Glebaus)	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Geručių k.	kvr

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
					(Žeimelio sen.)	
104.	351	IP458/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Impolių k. (Linkuvos sen.)	kvr
105.	353	IP460/At	Buv. dvaro sodyba	Klovainių (Krivaičių)	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Klovainių mstl. (Klovainių sen.)	kvr
106.	362	IP463/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linksmučių k. (Pakruojo sen.)	kvr
107.	365	IP466/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pamūšio k. dal. (Linkuvos sen.)	kvr
253.	366	IP467/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pamūšio k. (Pašvitinio sen.)	kvr
108.	367	IP468/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pavėzgių k. (Lygumų sen.)	kvr
109.	368	IP469/At	Buv. dvaro sodyba	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Plonėnų k. (Žeimelio sen.)	kvr
110.	370	IP471/At	Buv. dvaro sodybos fragmentai	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rimkūnų k. (Linkuvos sen.)	kvr
111.	373	IP474/At	Buv. dvaro sodyba	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vileišių k. (Žeimelio sen.)	kvr
312.	31823		Statinių kompleksas	Pakruojo malūno-lentpjūvės	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojis, Prof. St. Ušinsko 33	kvr
Statiniai						
112.	2401	S270	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Steigvilių k.	vs
113.	2403	S262	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gelčių k.	vs
114.	2464	S266 K	Vėjo malūnas su technologine įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Bačiūnų k.	vs
	22551	S266 K 1	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Bačiūnų k.	vs
	22552	S266 K 2	Technologinė įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Bačiūnų k.	vs
115.	2465	S261	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Sigutėnų k.	vs
116.	2466	S268 K	Vėjo malūnas su technologine įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vaišvydžių k.	vs
	22564	S268 K 1	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vaišvydžių k.	vs
	22565	S268 K 2	Technologinė įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vaišvydžių k.	vs
117.	4489	S267 K	Vėjo malūnas su technologine įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Guostagalio k.	vs
	22562	S267 K 1	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Guostagalio k.	vs
	22563	S267 K 2	Technologinė įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Guostagalio k.	vs
118.	12664	S90 K	Vėjo malūnas su technologine įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Kalpokų k.	vs
	21979	S90 K 1	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Kalpokų k.	vs
	21980	S90 K 2	Technologinė įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Kalpokų k.	vs
119.	12665	S263	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Aleknaičių k.	vs
120.	12719	S89	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pašvitinio k.	vs
121.	12720	S271	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Janelionių k.	vs
122.	12721	S264	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Meldinių k.	vs
123.	12722	S265	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Sakalų k.	vs
124.	16036	S499	Bažnyčia	Švč. Trejybės	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lygumų mstl.	vs
125.	16038	S88	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ūdekų k.	vs
126.	16039	S500	Evangelikų liuteronų bažnyčia	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl.	vs
127.	16634	S86	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Stačiūnų k.	vs
128.	20373	S412	Pastatas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pamūšio k. (Pašvitinio sen.)	vs
129.	20375	S467	Magazinas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pašvitinio mstl.	vs
130.	21981	S91 K	Vėjo malūnas su technologine įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Starkonių k.	vs
	16740	S91 K 1	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Starkonių k.	vs
	21982	S91 K 2	Technologinė įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Starkonių k.	vs
131.	21983	S92 K	Vėjo malūnas su technologine įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Diržių k.	vs
	16741	S92 K 1	Vėjo malūnas	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Diržių k.	vs
	21984	S92 K 2	Technologinė įranga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Diržių k.	vs
132.	955	S501	Sinagoga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojis, Kranto 8	vs
133.	2585	S502	Sinagoga	-	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva, Ugniagesių 2	vs

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
134.	30734	S1072	Gairinė	Pakruojis	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Pakruojis, Laisvės a. 10	vs
135.	16037	AtV 1067	Kapinių koplyčia	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Lygumų mstl.	kvr
136.	1516	AtV 521	Svirnas	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Impolių k.	kvr
137.	1519	AtV 524	Ledainė	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Pamūšio k.	kvr
138.	14	IP75	Namas	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Pakruojis, Vytauto Didžiojo 44	kvr
139.	16	IP76/At	Namas	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Pakruojis, Vytauto Didžiojo 48	kvr
140.	20372	IP2608/At	Kapinių koplyčia	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Rozalimo mstl.	kvr
141.	2245	IP1202/At	Pastatas	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Linkuva Varpo 8	kvr
142.	1004	IP1026/At	Spaustuvė „Titnagas“	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Pakruojis, Dariaus ir Girėno 23	kvr
143.	12725	IP2584/I	Kalvė	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Linkuva, Kapų 2	kvr
144.	17009	IV1253	Pastatas (Liuteronų-evangelikų bažnyčios pastoratas)	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Žeimelio mstl.	kvr
305.	31791		Pastatas	Lygumų mokyklos pastatas	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Lygumų mstl., Juknaičių 3	kvr
309.	31792		Pastatas	Sinagogos pastatas	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Lygumų mstl.	kvr
310.	31705		Namas	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Lygumų mstl., Pakruojis 16	kvr
311.	31704		Namas	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Lygumų mstl., Pakruojis 14	kvr
Laidojimo vietos						
146.	20648	L1160	Žydų senosios kapinės	Žeimelio mstl.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Žeimelio mstl.	vs
147.	20649	L1167	Žydų senosios kapinės	Pakruojis m.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Linksmučių k.	vs
148.	20650	L1168	Žydų senosios kapinės	Pašvitinio mstl.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Laitiešinių k.	vs
149.	20651	L1161	Žydų senosios kapinės	Lygumų mstl.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Lygumų mstl.	vs
150.	20652	L1154	Žydų senosios kapinės	Rozalimo mstl.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Padubysio k.	vs
151.	20653	L1004	Žydų senosios kapinės	Linkuvos m.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Paguliankos k.	vs
152.	17008	L1033 P	Kapas	A. Vainausko	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Pašvitinio mstl. A. Vainausko	p
153.	25141	L1035 P	Lietuvos karių kapas	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Linkuva, Kapų	vs
154.	26107	L1149	Senosios kapinės	Meldinių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Meldinių k.	vs
155.	26108	L1150	Senosios kapinės	Birjagalos k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Birjagalos k.	vs
156.	26109	L1151	Senosios kapinės	Medikonių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Medikonių k.	vs
157.	26110	L1152	Senosios kapinės	Gikonių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Gikonių k.	vs
158.	26111	L1153	Senosios kapinės	Mediniškių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Mediniškių k.	vs
159.	26112	L1155	Senosios kapinės	Čelkių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Čelkių k.	vs
160.	26113	L1156	Senosios kapinės	Tarvydų k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Tarvydų k.	vs
161.	26114	L1157	Senosios kapinės	Litkūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Litkūnų k.	vs
162.	26115	L1158	Senosios kapinės	Draumėnų k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Draumėnų k.	vs
163.	26116	L1159	Senosios kapinės	Bališkių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Bališkių k.	vs
164.	26117	L1162	Senosios kapinės	Juškonių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Juškonių k.	vs
165.	26118	L1163	Sentikių senosios kapinės	Valainių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Valainių k.	vs
166.	26119	L1164	Senosios kapinės	Jasaičių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Jasaičių k.	vs
167.	26120	L1165	Senosios kapinės	Jasaičių, Pranių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Jasaičių k.	vs
168.	26121	L1166	Senosios kapinės	Kolyčių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Kolyčių k.	vs
169.	26122	L1169 K	Senosios kapinės	Laimučių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Laimučių k.	vs
	26123	L1169 K 1	Senosios kapinės	-	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Laimučių k.	vs
	2073	L1169 K 2	Kapas	J. L. Petkevičiaus	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Laimučių k.	vs
170.	26124	L1170	Senosios kapinės	Getautų k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Getautų k.	vs
171.	26125	L1171	Senosios kapinės	Lumbelių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Lumbelių k.	vs
172.	26126	L1172	Senosios kapinės	Pamūšio k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Pamūšio k. (Klovainių sen.)	vs
173.	26127	L1173	Senosios kapinės	Rimšonių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Rimšonių k.	vs
174.	26128	L1174	Senosios kapinės	Titonių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Titonių k.	vs
175.	26129	L1175	Senosios kapinės	Uošo k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Uošo k.	vs
176.	26130	L1176	Senosios kapinės	Vaišvydžių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Vaišvydžių k.	vs
177.	26131	L1177	Senosios kapinės	Bešonių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Bešonių k.	vs
178.	26132	L1178	Senosios kapinės	Balsių k.	Šiaulių aps., Pakruojis r. sav., Balsių k.	vs

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
179.	26133	L1179	Senosios kapinės	Spilgių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Spilgių k.	vs
180.	26134	L1180	Senosios kapinės	Siečių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Siečių k.	vs
181.	26135	L1181	Senosios kapinės	Laipuškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Laipuškių k.	vs
182.	26136	L1182	Senosios kapinės	Tirkšlionių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Tirkšlionių k.	vs
183.	26137	L1183	Senosios kapinės	Sitkūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Sitkūnų k.	vs
184.	11039	IV441	Kapinės	Antrojo pasaulinio karo aukų kapai	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojis	kvr
185.	11040	IV442	Kapas	Kunigo-poeto M. Šeizio-Dagilėlio kapas	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pakruojo Bažnyčios šventorius	kvr
186.	11043	IV445	Kapinės	Antrojo pasaulinio karo aukų kapai	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Linkuva	kvr
187.	11046	IV448	Kapas	Dievdirbio J. Danausko kapas	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl. kapinės	kvr
188.	11047	IV449	Kapinės	Žeimelio mstl.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl.	kvr
189.	16690	IV933	Kapas	Mokytojo- kraštotyrininko J. Šliavo kapas	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žeimelio mstl. kapinės	kvr
69.	31811		Kapas	Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo akto signataro Algirdo Ražausko kapas	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rozalimo mstl. (Rozalimo sen.)	kvr
190.			Neveikiančios kapinės	Aleknaičių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Aleknaičių k.	nr
191.			Neveikiančios kapinės	Armonaičių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Armonaičių k.	nr
192.			Neveikiančios kapinės	Beinoraičių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Beinoraičių k.	nr
193.			Neveikiančios kapinės	Dvariškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Dvariškių k.	nr
194.			Neveikiančios kapinės	Joniškaičių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Joniškaičių k.	nr
195.			Neveikiančios kapinės	Lygumų mstl.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lygumų mstl.	nr
196.			Neveikiančios žydų kapinės	Lygumų mstl.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Lygumų mstl.	nr
197.			Neveikiančios kapinės	Mantaičių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mantaičių k.	nr
198.			Neveikiančios kapinės	Minelgių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Minelgių k.	nr
199.			Neveikiančios kapinės	Norvaišių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Norvaišių k.	nr
200.			Neveikiančios kapinės	Vaigailių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vaigailių k.	nr
201.			Neveikiančios kapinės	Valakėlių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Valakėlių k.	nr
202.			Neveikiančios kapinės	Vėbarių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vėbarių k.	nr
203.			Neveikiančios kapinės	Blekonių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Blėkonių k.	nr
204.			Neveikiančios kapinės	Blekonių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Blėkonių k.	nr
205.			Neveikiančios kapinės	Daunorių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Daunorių k.	nr
206.			Neveikiančios kapinės	Gataučių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gataučių k.	nr
207.			Neveikiančios kapinės	Gataučių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gataučių k.	nr
208.			Neveikiančios kapinės	Gudžiūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo sav., Gudžiūnų k.	nr
209.			Neveikiančios kapinės	Impolių (Šilingiškių) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav.,	nr
210.			Neveikiančios kapinės	Judiškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Judiškių k.	nr
211.			Neveikiančios kapinės	Jurgaičių (Mašnių) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Jurgaičių k.	nr
212.			Neveikiančios kapinės	Janelionių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Janelionių k.	nr
213.			Neveikiančios kapinės	Laborų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Laborų k.	nr
214.			Neveikiančios kapinės	Mikalajūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mikalajūnų k.	nr
215.			Neveikiančios kapinės	Mūratovo k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Muratovo k.	nr
216.			Neveikiančios kapinės	Megučionių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Megučionių k.	nr
217.			Neveikiančios kapinės	Miciškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Miciškių k.	nr
218.			Neveikiančios kapinės	Plikelių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Plikelių k.	nr
219.			Neveikiančios kapinės	Miciškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Miciškių k.	nr
220.			Neveikiančios kapinės	Pamuckų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pamuckų k.	nr
221.			Neveikiančios kapinės	Pamuckų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pamuckų k.	nr
222.			Neveikiančios kapinės	Rimkūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rimkūnų k.	nr
223.			Neveikiančios kapinės	Ruponių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ruponių k.	nr
224.			Neveikiančios kapinės	Skėrelių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Skėrelių k.	nr
225.			Neveikiančios kapinės	Tulminių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Tulminių k.	nr
226.			Neveikiančios kapinės	Voronėlių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Voronėlių k.	nr
227.			Neveikiančios kapinės	Višeikių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Višeikių k.	nr
228.			Neveikiančios kapinės	Veseliškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Veseliškių k.	nr
229.			Neveikiančios kapinės	Zimbiškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Zimbiškių k.	nr
230.			Neveikiančios kapinės	Zimbiškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Zimbiškių k.	nr
231.			Neveikiančios kapinės	Zimbiškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Zimbiškių k.	nr
232.			Neveikiančios kapinės	Gedžiūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gedžiūnų k.	nr
233.			Neveikiančios kapinės	Guostagalio k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Guostagalio k.	nr
234.			Neveikiančios kapinės	Palinkuvės k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Palinkuvės k.	nr
235.			Neveikiančios kapinės	Ručinių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ručinių k.	nr

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
236.			Neveikiančios kapinės	Rudžionių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rudžionių k.	nr
237.			Neveikiančios kapinės	Rudžionių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rudžionių k.	nr
238.			Neveikiančios kapinės	Šikšnių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Šikšnių k.	nr
239.			Neveikiančios kapinės	Šlapelių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Šlapelių k.	nr
240.			Neveikiančios kapinės	Vainaronių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vainaronių k.	nr
241.			Neveikiančios kapinės	Vainaronių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vainaronių k.	nr
242.			Fašizmo aukų kapai	Dvariukų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Dvariukų k.	nr
243.			Neveikiančios kapinės	Krivaičių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Krivaičių k.	nr
244.			Neveikiančios kapinės	Pašakių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pašakių k.	nr
245.			Neveikiančios kapinės	Baltausių (Pažeimės, Veišių) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Baltausių, Pažeimės, Veišių k.	nr
246.			Neveikiančios kapinės	Didžiojo Plonėno k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Plonėno k.	nr
247.			Neveikiančios kapinės	Grikpėdžių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Grikpėdžių k.	nr
248.			Neveikiančios kapinės	Jovaišių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Jovaišių k.	nr
249.			Neveikiančios kapinės	Kūkų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Kūkų k.	nr
250.			Neveikiančios kapinės	Petronėlių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Petronėlių k.	nr
251.			Neveikiančios kapinės	Skarulių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Skarulių k.	nr
252.			Neveikiančios kapinės	Skarulių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Skarulių k.	nr
254.			Neveikiančios vokiečių kapinės	Morkalnio k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Morkalnio k.	nr
255.			Neveikiančios kapinės	Binėnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Binėnų k.	nr
256.			Neveikiančios kapinės	Bubštų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Bubštų k.	nr
257.			Neveikiančios kapinės	Burniškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Burniškių k.	nr
258.			Neveikiančios kapinės	Gaubių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gaubių k.	nr
259.			Neveikiančios kapinės	Išdagiečių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Išdagiečių k.	nr
260.			Neveikiančios kapinės	Kibų (Micensų) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Starkonių k.	nr
261.			Neveikiančios kapinės	Puodiškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Puodiškių k.	nr
262.			Neveikiančios kapinės	Ratkūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ratkūnų k.	nr
263.			Neveikiančios kapinės	Vizgonių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vizgonių k.	nr
264.			Neveikiančios kapinės	Paplonės k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Paplonės k.	nr
265.			Neveikiančios kapinės	Devnygerių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Devnygerių k.	nr
266.			Neveikiančios kapinės	Barysų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Barysų k.	nr
267.			Neveikiančios kapinės	Noreikų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Noreikų k.	nr
268.			Neveikiančios kapinės	Skiknių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Skiknių k.	nr
269.			Neveikiančios kapinės	Vilūnaičių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vilūnaičių k.	nr
270.			Neveikiančios kapinės	Meldinių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Meldinių k.	nr
271.			Neveikiančios kapinės	Maniūnėlių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Maniūnėlių k.	nr
272.			Neveikiančios kapinės	Dausiškių (Šiklių) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mikniūnų k.	nr
273.			Neveikiančios kapinės	Dausiškių (Šiklių) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mikniūnų k.	nr
274.			Neveikiančios kapinės	Dausiškių (Šiklių) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mikniūnų k.	nr
275.			Neveikiančios kapinės	Gražaičių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gražaičių k.	nr
276.			Neveikiančios kapinės	Žvirblių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Žvirblių k.	nr
277.			Neveikiančios kapinės	Voronių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Voronių k.	nr
278.			Neveikiančios kapinės	Starkonių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Starkonių k.	nr
279.			Neveikiančios kapinės	Sutkūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Sutkūnų k.	nr
280.			Neveikiančios kapinės	Rimšonių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rimšonių k.	nr
281.			Neveikiančios kapinės	Voronių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Voronių k.	nr
282.			Neveikiančios kapinės	Mišėikių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pociūnų k.	nr
283.			Neveikiančios kapinės	Miciūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Miciūnų k.	nr
284.			Neveikiančios kapinės	Laitiešinių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Laitiešinių k.	nr
285.			Neveikiančios kapinės	Želčių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Želčių k.	nr
286.			Neveikiančios kapinės	Paguliankos k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Paguliankos k.	nr
287.			Neveikiančios kapinės	Arimonių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vaiškonių k.	nr
288.			Neveikiančios kapinės	Arimonių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vaiškonių k.	nr
289.			Neveikiančios kapinės	Gudelių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Gudelių k.	nr
290.			Neveikiančios kapinės	Barvainių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Barvainių k.	nr
291.			Neveikiančios kapinės	Beniulių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Beniulių k.	nr
292.			Neveikiančios kapinės	Dargužių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Dargužių k.	nr
293.			Neveikiančios kapinės	Ruslių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ruslių k.	nr
294.			Neveikiančios kapinės	Sakalų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Sakalų k.	nr
295.			Neveikiančios kapinės	Vaitkūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Vaitkūnų k.	nr
296.			Neveikiančios kapinės	Mačiūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Mačiūnų k.	nr
297.			Neveikiančios kapinės	Peludžių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Peludžių k.	nr
298.			Neveikiančios kapinės	Pociūnų k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pociūnų k.	nr
299.			Neveikiančios kapinės	Sodeliškių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Sodeliškių k.	nr

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Nr. plane	MC	Kultūros vertybės kodas	Pavadinimas	Vardas	Adresas	Kultūros paveldo objekto statusas
300.			Neveikiančios kapinės	Rimdžiūnų (I) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rimdžiūnų k.	nr
301.			Neveikiančios kapinės	Rimdžiūnų (II) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Rimdžiūnų k.	nr
302.			Neveikiančios kapinės	Ramonaičių (I) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ramonaičių k.	nr
303.			Neveikiančios kapinės	Ramonaičių (II) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ramonaičių k.	nr
304.			Neveikiančios kapinės	Ramonaičių (III) k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Ramonaičių k.	nr
313.			Neveikiančios kapinės	Pelenikių k.	Šiaulių aps., Pakruojo r. sav., Pelenikių k.	nr

vs – valstybės saugomas objektas
kvr - esantis Kultūros vertybių registre
p – paminklas
nr – nėra įtrauktas į registrą

[Pastaba: *Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje* Pakruojo rajono savivaldybės kultūros paveldo objektai atitinka šios lentelės numeraciją]

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Aiškinamasis raštas

VI. Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringas)

Planavimo organizatorius:

Pakruojo rajono savivaldybės administracija

Plano rengėjai:

II „Atkulos projektai“

VI „Valstybinio žemėtvarkos instituto Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius“

UAB „Panevėžio miestprojektas“

Vilnius, 2008 m.

„Projektą remia
Lietuvos Respublika“

„Projektą iš dalies finansuoja
Europos Sąjunga“

VI. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA (MONITORINGAS)

Patvirtinus Bendrąjį planą, savivaldybės administracijos direktorius ir kitos institucijos vykdo sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringą), priežiūrą ir kontrolę. Bendrojo plano stebėsenos (monitoringo) metu:

- Rengiama ir tvirtinama Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programa, nustatomas investicijų poreikis;
- Analizuojama teritorijų planavimo duomenų banke ir teritorijų planavimo dokumentų registre kaupiama informacija nustatant plėtros interesų sklaidą, jų sankaupos arealus bei konfliktines situacijas;
- Formuojant savivaldybės biudžetą, teikiami pasiūlymai dėl Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo (galiojančių teritorijų planavimo dokumentų pakeitimų, naujų teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir kt.);
- Nustatyta tvarka vykdoma gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimo priežiūra;
- analizuojami rajono urbanistinės ir inžinerinės infrastruktūros plėtros bei santykio pokyčiai;
- Analizuojami viešųjų paslaugų sklaidos ir pasiekiamumo pokyčiai;
- Analizuojamos kitos svarbiausios ūkinės veiklos sąlygos ir aplinkos kokybę lemiantys veiksniai.

Savivaldybės administracijos direktorius pagal Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) duomenis, likus ne vėliau kaip šešiams mėnesiams iki naujų savivaldybės tarybos rinkimų pradžios, pateikia ataskaitas savivaldybės tarybai, taip pat informuoja visuomenę spaudoje bei savivaldybės interneto tinklalapyje apie Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimą.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenai (monitoringui) numatyta indikatorių sistema (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) indikatoriai

Indikatoriai	Monitoringo duomenys	Progozė
A. Rajono gyventojų skaičius		
Gyventojų sklaida mieste ir kaime (%)		
Gyventojų skaičius gyvenviečių sistemos centruose		
B. Žemės naudojimo struktūra pagal pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį (%)		
C. Užstatyose teritorijose ir Statybų plėtros zonose		
Viešo bendro naudojimo teritorijų plotas (ha)		
Viešo naudojimo želdynų plotas (ha)		
Visuomeninės paskirties teritorijų plotas (ha)		
Pramonės teritorijų plotas (ha)		
Namų ūkių, kuriems tiekiamas centralizuotas vanduo, dalis (%)		
Namų ūkių, prisijungusių prie nuotekynės tinklų, dalis (%)		
Lietaus nuotekynė tinklų ilgis (m)		
D. Neurbanizuotose teritorijose:		
Rekreacinio naudojimo teritorijų plotas (ha)		
Intensyviai naudojimui pritaikytų teritorijų plotas (ha)		
Naujai mišku apsodintų teritorijų plotas (ha)		